Mini Bibliya

Pangkalahatang-ideya

Ito ay isang maingat na piniling koleksyon ng sinaunang tekstong Griyego na naglalayong pinakamahusay na makuha ang pagtuturo ni Hesus at ang mga sulat na Kanyang itinuro, binanggit, at tinutupad. Ang aming layunin ay bigyan kayo ng pinakamalapit sa eksaktong representasyon ng orihinal na Griyego hangga't maaari sa isang modernong, madaling basahing format.

Paunawa

Ang salin na ito ay nilikha mula sa orihinal na Griyegong Septuagint at Byzantine na mga teksto gamit ang malalaking modelo ng wika. Dahil dito, naglalaman ito ng maraming bakas ng kultura at gramatika ng orihinal na wika, ngunit maaari rin itong maglaman ng mga pagkakamali. Kung may kakaiba ang inyong napapansin, mangyaring suriin ang orihinal na Griyego. Kung makatagpo kayo ng pagkakamali, mangyaring mag-email nito sa jesusislord@joshuabible.com.

Paglilisensya

Mayroon kang pahintulot na kopyahin at ipamahagi ang salin na ito nang bahagi o buo. Hindi ka pinahihintulutang baguhin o ipagbili ito. Kung makakita ka ng pagkakamali, mangyaring magpadala ng email sa jesusislord@joshuabible.com upang maitama namin ito at makapagbigay sa iyo ng napapanahong edisyon.

Genesis

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36 | 37 | 38 | 39 | 40 | 41 | 42 | 43 | 44 | 45 | 46 | 47 | 48 | 49 | 50

Ebanghelyo ni Mateo

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28

Exodo

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36 | 37 | 38 | 39 | 40

Ebanghelyo ni Marcos

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16

Mga Bilang

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36

Ebanghelyo ni Juan

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21

Deuteronomio

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34

Sulat ni Juan

1 | 2 | 3 | 4 | 5

Josue

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24

Genesis

1

Sa simula, ginawa ng Diyos ang langit at ang lupa. Ang lupa ay walang anyo at walang ayos, at kadiliman ang nasa ibabaw ng kalaliman, at ang Espiritu ng Diyos ay umiikot sa ibabaw ng tubig. At sinabi ng Diyos, Magkaroon ng liwanag, at nagkaroon ng liwanag. At nakita ng Diyos ang liwanag na mabuti, at inihiwalay ng Diyos ang liwanag sa kadiliman. At tinawag ng Diyos ang liwanag na araw, at ang kadiliman ay tinawag niyang gabi. At nagkaroon ng gabi, at nagkaroon ng umaga, unang araw.

At sinabi ng Diyos, Magkaroon ng kalangitan sa gitna ng tubig, at ito ay maghihiwalay sa pagitan ng tubig at tubig, at nangyari ito. At ginawa ng Diyos ang kalawakan, at inihiwalay ng Diyos ang tubig na nasa ilalim ng kalawakan sa tubig na nasa itaas ng kalawakan. At tinawag ng Diyos ang kalawakan na langit, at nakita ng Diyos na ito ay maganda, at nagkaroon ng gabi at nagkaroon ng umaga—ang ikalawang araw.

At sinabi ng Diyos, Mapisan ang tubig sa ilalim ng langit sa isang tipunan, at lumitaw ang tuyong lupa. At nangyari nga ito. Napisan ang tubig sa ilalim ng langit sa kanilang mga tipunan, at lumitaw ang tuyong lupa. At tinawag ng Diyos ang tuyong lupa na lupa, at ang mga tipunan ng tubig ay tinawag niyang mga dagat. At nakita ng Diyos na ito ay mabuti. At sinabi ng Diyos, Magsibol ang lupa ng halamang damo na nagbibinhi ayon sa uri at ayon sa pagkakahawig, at punong kahoy na mamumunga na gumagawa ng bunga, na ang binhi nito ay nasa loob nito ayon sa uri sa ibabaw ng lupa. At nangyari nga. At naglabas ang lupa ng damo at halaman na nagbibinhi ayon sa kani-kanilang uri at ayon sa pagkakahawig, at mga punong kahoy na namumunga na gumagawa ng bunga na ang binhi nito ay nasa loob nito ayon sa kani-kanilang uri sa ibabaw ng lupa, at nakita ng Diyos na ito ay mabuti. At nagkaroon ng gabi, at nagkaroon ng umaga, ikatlong araw.

At sinabi ng Diyos, Magkaroon ng mga ilaw sa kalawakan ng langit upang magbigay ng liwanag sa ibabaw ng lupa, upang maghiwalay sa pagitan ng araw at ng gabi, at maging mga tanda para sa mga panahon, mga araw, at mga taon. At sila ay maging mga ilaw sa kalawakan ng langit upang magbigay-liwanag sa ibabaw ng lupa, at nangyari nga ito. At ginawa ng Diyos ang dalawang malaking ilaw: ang malaking ilaw upang mamahala sa araw, at ang mas maliit na ilaw upang mamahala sa gabi, at ang mga bituin. At inilagay sila ng Diyos sa kalawakan ng langit upang magbigay-liwanag sa ibabaw ng lupa, at upang mamahala sa araw at sa gabi, at upang ihiwalay ang liwanag sa

kadiliman, at nakita ng Diyos na ito ay mabuti. At dumating ang gabi at dumating ang umaga—ikaapat na araw.

At sinabi ng Diyos, Maglabas ang mga tubig ng mga gumagapang nilalang na may buhay, at mga ibong lumilipad sa ibabaw ng lupa sa ilalim ng kalawakan ng langit. At nangyari nga. At ginawa ng Diyos ang malalaking nilalang sa dagat, at lahat ng kaluluwa ng mga gumagapang na hayop na inilabas ng mga tubig ayon sa kanilang mga uri, at lahat ng may pakpak na ibon ayon sa uri, at nakita ng Diyos na mabuti. At pinagpala sila ng Diyos, na nagsasabi, Kayo ay lumago at magparami, at punuin ang mga tubig sa mga dagat, at ang mga ibon ay magparami sa ibabaw ng lupa. At nagkaroon ng gabi, at nagkaroon ng umaga, ikalimang araw.

At sinabi ng Diyos, Maglabas ang lupa ng buhay na kaluluwa ayon sa uri: mga hayop na may apat na paa, at mga gumagapang na nilalang, at mga mailap na hayop ng lupa ayon sa uri. At nangyari nga. At ginawa ng Diyos ang mga mailap na hayop ng lupa ayon sa kanilang uri, at ang mga hayop ayon sa kanilang uri, at lahat ng mga gumagapang na nilalang ng lupa ayon sa kanilang uri, at nakita ng Diyos na mabuti.

At sinabi ng Diyos, Gawin natin ang tao ayon sa ating larawan at wangis, at sila ay maghari sa mga isda ng dagat, sa mga ibon ng langit, sa mga hayop, sa buong lupa, at sa lahat ng umuusad na nilalang na gumagapang sa ibabaw ng lupa. At nilikha ng Diyos ang tao ayon sa kanyang larawan; nilikha niya silang lalaki at

babae. At pinagpala sila ng Diyos, na nagsasabi, Kayo ay lumago at dumami, at punuin ninyo ang lupa, at sakupin ninyo ito, at maghari kayo sa mga isda ng dagat, at sa mga ibon ng langit, at sa lahat ng mga hayop, at sa buong lupa, at sa lahat ng umuusad na nilalang na umuusad sa ibabaw ng lupa. At sinabi ng Diyos, Narito, ibinigay ko sa inyo ang lahat ng damo na namumunga at nagsasabog ng binhi na nasa ibabaw ng buong lupa, at ang bawat puno na may bunga na may binhi na namumunga—sa inyo ay magiging pagkain. At sa lahat ng mabangis na hayop ng lupa, at sa lahat ng ibon ng langit, at sa bawat umuusad na nilalang na gumagapang sa ibabaw ng lupa na may kaluluwa ng buhay sa loob nito, ibinigay ko ang lahat ng luntiang damo para sa kanilang pagkain. At nangyari nga ito. At nakita ng Diyos ang lahat ng kaniyang ginawa, at narito, napakaganda ng lahat. At nagkaroon ng gabi, at nagkaroon ng umaga—ikaanim na araw.

2

At natapos ang langit at ang lupa, at ang buong sansinukob nito.

At natapos ng Diyos sa ikaanim na araw ang kanyang mga gawa na ginawa niya, at nagpahinga siya sa ikapitong araw mula sa lahat ng kanyang mga gawa na ginawa niya. At pinagpala ng Diyos ang ikapitong araw at inilaan ito bilang banal, sapagkat sa araw na ito ay nagpahinga siya mula sa lahat ng kaniyang mga gawain na sinimulan niyang gawin.

Ito ang aklat ng pagkakalalang ng langit at lupa, nang ito ay naganap, sa araw na ginawa ng Panginoong Diyos ang langit at ang lupa, At bawat luntiang halaman sa bukid bago pa ito lumitaw sa lupa, at lahat ng damo sa bukid bago pa ito sumibol, sapagkat hindi pa pinaulan ng Diyos ang lupa, at walang tao pa upang magtrabaho nito. Ngunit may bukal na umaahon mula sa lupa at dinidilig ang buong ibabaw ng lupa. At hinubog ng Diyos ang tao mula sa alikabok ng lupa, at hiningahan sa kanyang mukha ng hininga ng buhay, at naging ang tao isang buhay na kaluluwa.

At nagtanim ang Diyos ng paraiso sa Eden sa silangan, at inilagay niya roon ang taong kaniyang hinubog. At pinatubo ng Diyos mula sa lupa ang bawat puno na maganda sa paningin at mabuti para sa pagkain, at ang puno ng buhay sa gitna ng paraiso, at ang puno ng kaalaman ng mabuti at masama. At ang isang ilog ay lumalabas mula sa Eden upang patubigan ang paraiso, at mula roon ay naghihiwalay ito sa apat na sangay. Ang pangalan ng una ay Pishon, ito ang umiikot sa buong lupain ng Havilah, kung saan naroon ang ginto. Ang ginto ng lupang iyon ay maganda, at naroon ang karbuŋko at ang batong luntian. At ang pangalan ng ikalawang ilog ay Gihon; ito ang umiikot sa buong lupain ng Ethiopia. At ang ikatlong ilog ay Tigris, ito ang dumadaloy sa tapat ng Assyria, at ang ikaapat na ilog ay Euphrates. At kinuha ng Panginoong Diyos ang taong kaniyang nilalang, at inilagay siya sa paraiso ng kasaganaan, upang pangalagaan at ingatan ito. At iniutos ng Panginoong Diyos kay Adam, na nagsasabi: Mula sa lahat ng punongkahoy sa paraiso

ay makakakain ka. Ngunit mula sa punungkahoy ng pagkakilala ng mabuti at masama, huwag kayong kakain mula rito, sapagkat sa araw na kumain kayo mula rito, tiyak na kayo ay mamamatay.

At sinabi ng Panginoong Diyos, Hindi mabuti na mag-isa lamang ang tao; gawan natin siya ng katulong na nababagay sa kanya. At hinubog pa ng Diyos mula sa lupa ang lahat ng mailap na hayop sa parang at lahat ng ibon sa langit, at dinala niya ang mga ito kay Adan upang makita kung ano ang itatawag niya sa kanila, at anumang tinawag ni Adan na buhay na kaluluwa, iyon ang magiging pangalan nito. At tinawag ni Adan ang mga pangalan ng lahat ng hayop, at ng lahat ng mga ibon sa langit, at ng lahat ng mga mailap na hayop sa parang, ngunit para kay Adan ay walang natagpuang katulong na katulad niya. At ipinatong ng Diyos ang malalim na pagkakatulog kay Adan, at siya ay nakatulog, at kinuha ang isa sa kaniyang mga tagiliran, at pinunan ng laman ang puwang nito. At itinayo ng Diyos ang tadyang na kinuha niya mula kay Adan upang maging babae, at dinala niya ito kay Adan. At sinabi ni Adan, Ito ngayon ay buto mula sa aking mga buto, at laman mula sa aking laman. Siya ay tatawagin na babae, sapagkat siya ay kinuha mula sa lalaki. Dahil dito, iiwan ng tao ang kanyang ama at ina, at makikipag-isa sa kanyang asawa, at ang dalawa ay magiging isang laman. At ang dalawa ay hubad, si Adam at ang kanyang asawa, at hindi sila nahihiya.

3

Ngunit ang ahas ay ang pinakamatalino sa lahat ng mga hayop sa ibabaw ng lupa na ginawa ng Panginoong Diyos, at sinabi ng ahas sa babae, Bakit nga ba sinabi ng Diyos na hindi kayo dapat kumain mula sa alinmang puno ng paraiso? At sinabi ng babae sa ahas, Mula sa bunga ng puno ng paraiso, kami ay kakain, Ngunit tungkol sa bunga ng punong nasa gitna ng paraiso, sinabi ng Diyos, Hindi kayo kakain mula rito, ni hihipo man rito, upang hindi kayo mamatay. At sinabi ng ahas sa babae, Hindi kayo talagang mamamatay. Alam ng Diyos na sa araw na kainin ninyo iyon, madilat ang inyong mga mata, at kayo ay magiging tulad ng mga diyos na nakakaalam ng mabuti at masama. At nakita ng babae na mabuti ang puno para sa pagkain, at nakalulugod sa mga mata na tingnan, at maganda ito upang maunawaan, at kumuha siya mula sa prutas nito at kumain, at ibinigay din niya sa kaniyang asawang lalaki na kasama niya, at sila ay kumain. At nabuksan ang kanilang mga mata, at nalaman nila na sila ay hubad, kaya nagtahi sila ng mga dahon ng puno ng igos at gumawa ng mga bahag para sa kanilang sarili. At narinig nila ang tinig ng Panginoong Diyos na naglalakad sa paraiso sa takipsilim, at nagtago si Adan at ang kaniyang asawa mula sa harapan ng Panginoong Diyos sa gitna ng punongkahoy ng paraiso. At tinawag ng Panginoong Diyos si Adan, at sinabi sa kanya, Adan, nasaan ka? At sinabi niya sa kanya, Narinig ko ang iyong tinig habang naglalakad sa paraiso, at natakot ako dahil hubad ako, kaya nagtago ako. At sinabi sa kaniya ng Diyos, Sino

ang nagsabi sa iyo na ikaw ay hubad? Hindi kaya mula sa puno na aking iniutos sa iyo na ito lamang ay huwag mong kainin, ay kumain ka? At sinabi ni Adan, Ang babae na ibinigay mo sa akin, siya ang nagbigay sa akin mula sa puno, at kumain ako. At sinabi ng Panginoong Diyos sa babae, Ano itong ginawa mo? At sinabi ng babae, Ang ahas ay dumaya sa akin, at kumain ako.

At sinabi ng Panginoong Diyos sa ahas, Dahil ginawa mo ito, sumpain ka sa lahat ng mga hayop at sa lahat ng mga mailap na hayop sa ibabaw ng lupa. Sa iyong dibdib at tiyan ka lalakad, at lupa ang iyong kakainin sa lahat ng araw ng iyong buhay. At maglalagay ako ng pagkapoot sa pagitan mo at ng babae, at sa pagitan ng iyong binhi at ng kaniyang binhi; siya ay dudurog ng iyong ulo, at ikaw ay dudurog ng kaniyang sakong. At sa babae ay sinabi niya, Lubos kong pararamihin ang iyong mga sakit at ang iyong pag-ungol; sa gitna ng sakit ay manganganak ka ng mga anak, at sa iyong asawa ay magiging ang iyong pagnanasa, at siya ay maghahari sa iyo. At sa kay Adan ay sinabi, Dahil nakinig ka sa tinig ng iyong asawa, at kumain ka mula sa punong kahoy na aking iniutos sa iyo na ito lamang ay huwag mong kainin, mula rito ay kumain ka, sinumpa ang lupa dahil sa iyong mga gawa; sa pamamagitan ng kalungkutan ay kakanin mo ito sa lahat ng mga araw ng iyong buhay. Mga tinik at mga dawag ang tutubo para sa iyo, at kakain ka ng damo sa bukid. Sa pawis ng iyong mukha ay kakain ka ng iyong tinapay, hanggang sa ikaw ay mabalik sa lupa kung saan ka kinuha, sapagkat ikaw ay lupa, at sa lupa ka babalik. At tinawag ni Adam ang pangalan ng kaniyang asawa na Buhay, sapagkat siya ang ina ng lahat ng

nabubuhay. At ginawa ng Panginoong Diyos para kay Adam at sa kaniyang asawa ang mga damit na balat, at ibinihis niya sa kanila.

At sinabi ng Diyos, Narito, si Adan ay naging tulad ng isa sa amin, na nakakaalam ng mabuti at masama, at ngayon baka umabot ang kaniyang kamay at kumuha mula sa punongkahoy ng buhay at kumain, at mabuhay magpakailanman. At ipinadala siya ng Panginoong Diyos mula sa paraiso ng kasaganaan upang magtrabaho sa lupang pinagkunan niya. At itinaboy niya si Adam at pinatira siya sa tapat ng paraiso ng kasaganaan, at inilagay niya ang mga kerubin at ang nagniningas na espada na umiikot upang bantayan ang daan patungo sa puno ng buhay.

4

Si Adam ay nakilala si Eva na kanyang asawa, at siya ay naglihi at nanganak kay Cain, at sinabi niya, Nakakuha ako ng tao sa pamamagitan ng Diyos. At muling nanganak siya ng kanyang kapatid na si Abel, at si Abel ay naging pastol ng mga tupa, samantalang si Cain ay nagtratrabaho sa lupa. At pagkaraan ng mga araw, nagdala si Cain mula sa mga bunga ng lupa ng handog sa Panginoon, At si Abel ay nagdala rin ng mga panganay ng kaniyang mga tupa at ng taba nito, at tumingin ang Diyos nang may lingap kay Abel at sa kaniyang mga handog. Ngunit kay Cain at sa kaniyang mga handog, hindi siya pinakinggan, at lubhang nalungkot si Cain, at namanglaw ang

kaniyang mukha. At sinabi ng Panginoong Diyos kay Cain, Bakit ka lubhang nalungkot, at bakit nanlumo ang iyong mukha? Hindi ba kung tama kang nag-alay, ngunit hindi mo tamang hinati, nagkasala ka? Tumahimik ka, sa iyo ang kanyang pagtalikod, at ikaw ay mamumuno sa kanya.

At sinabi ni Cain kay Abel na kanyang kapatid, Tayo ay pumunta sa kapatagan, at nangyari nang sila ay nasa kapatagan, tumayo si Cain laban kay Abel na kanyang kapatid, at pinatay niya siya. At sinabi ng Panginoong Diyos kay Cain, Nasaan si Abel na iyong kapatid? At sinabi niya, Hindi ko alam. Ako ba ay tagapag-bantay ng aking kapatid? At sinabi ng Panginoon, Ano ba ang ginawa mo? Ang tinig ng dugo ng iyong kapatid ay sumasigaw sa akin mula sa lupa. At ngayon, ikaw ay sinumpa mula sa lupa na bumuka ang kanyang bibig upang tanggapin ang dugo ng iyong kapatid mula sa iyong kamay. Kapag tatrabahuin mo ang lupa, hindi na nito idadagdag ang lakas nito upang bigyan ka, at ikaw ay magiging humahalinghing at nanginginig sa ibabaw ng lupa. At sinabi ni Cain sa Panginoong Diyos, Mas malaki ang aking kasalanan kaysa sa maaaring ipatawad sa akin. Kung itataboy mo ako ngayong araw mula sa ibabaw ng lupa, at mula sa iyong presensya ako ay magiging nakatago, at ako ay magiging umuungol at nanginginig sa ibabaw ng lupa, at ang sinumang makakakita sa akin ay papatayin ako. At sinabi sa kaniya ng Panginoong Diyos, Hindi ganoon, sinumang pumapatay kay Cain ay pitong ulit na higantihan. At naglagay ang Panginoong Diyos ng tanda kay Cain, upang hindi siya patayin ng sinumang makakasalubong sa kaniya. Lumabas si Cain mula sa harapan

ng Diyos, at nanirahan sa lupain ng Naid sa tapat ng Eden.

At nakilala ni Cain ang kanyang asawa, at nang maglihi siya ay ipinanganak si Enoch. At siya ay nagtayo ng isang lungsod, at pinangalanan niya ang lungsod ayon sa pangalan ng kanyang anak, si Enoch. Kay Enoch ay ipinanganak si Gaidad, at si Gaidad ay nag-anak kay Mahalalel, at si Mahalalel ay nag-anak kay Methuselah, at si Methuselah ay nag-anak kay Lamech.

At kumuha si Lamech para sa kanyang sarili ng dalawang asawa, ang pangalan ng isa ay Ada, at ang pangalan ng pangalawa ay Sella. At ipinanganak ni Ada si Jobel; siya ay ama ng mga naninirahan sa mga tolda na mga tagapag-alaga ng hayop. At ang pangalan ng kanyang kapatid ay Jubal; siya ang nag-imbento ng salteryo at lira. Si Sella naman ay ipinanganak din si Tubal, at siya ay panday na tagapukpok ng tanso at bakal. Ang kapatid na babae ni Tubal ay si Noema. At sinabi ni Lamech sa kanyang mga asawa, sina Ada at Sella, Pakinggan ninyo ang aking tinig, mga asawa ni Lamech, dinggin ninyo ang aking mga salita, sapagkat pumatay ako ng lalaki dahil sa sugat na ginawa niya sa akin, at ng isang binata dahil sa pasa na ginawa niya sa akin. Na pitong beses naipanghiganti mula kay Cain, ngunit mula kay Lamech, pitumput pitong beses.

Nakilala ni Adam si Eva na kanyang asawa, at naglihi siya at nanganak ng isang anak na lalaki, at pinangalanan niya itong Seth, na nagsasabi, Binigyan nga ako ng Diyos ng ibang binhi bilang kapalit ni Abel, na pinatay ni Cain. At kay Seth ay

ipinanganak ang isang anak, at pinangalanan niya siyang Enos. Siya ang nag-umpisa ng pagtawag sa pangalan ng Panginoong Diyos.

5

Ito ang aklat ng lahi ng sangkatauhan. Nang araw na likhain ng Diyos si Adan, ayon sa larawan ng Diyos ay nilikha niya siya. Lalaki at babae ang kaniyang ginawa, at sila ay kaniyang pinagpala, at tinawag niya ang kanilang pangalan na Adan nang araw na sila ay kaniyang ginawa. Nabuhay si Adán ng tatlumput dalawang daang taon, at nag-anak ayon sa kaniyang anyo at ayon sa kaniyang larawan, at pinangalanan niya itong Set. At naging pitong daang taon ang mga araw ni Adan na siya ay nabuhay pagkatapos niyang ipanganak si Set, at nag-anak siya ng mga anak na lalaki at mga anak na babae. At naging lahat ang mga araw ni Adan na siya ay nabuhay, siyam na raang tatlumpung taon, at siya ay namatay. Namuhay si Seth ng dalawang daan at limang taon, at naging ama ni Enos. At nabuhay si Seth pagkatapos niyang ipanganak si Enos ng pitong daan at pitong taon, at nagkaanak ng mga anak na lalaki at mga anak na babae. At ang lahat ng mga araw ni Seth ay siyam na raan at labindalawang taon, at siya ay namatay. At nabuhay si Enos ng isandaan at siyamnapung taon, at naging ama ni Cainan. At nabuhay si Enos pagkatapos niyang ipanganak si Cainan ng pitong daan at labinlimang taon, at nagkaanak ng mga anak na lalaki at mga anak na babae. At ang lahat ng mga

araw ni Enos ay siyam na raan at limang taon, at siya ay namatay. At nabuhay si Cainan ng isandaan at pitumpung taon, at ipinanganak niya si Mahalalel. At nabuhay si Cainan pagkatapos niyang ipanganak si Mahalalel ng pitong daan at apatnapung taon, at nagkaanak ng mga lalaki at mga babae. At ang lahat ng mga araw ni Cainan ay siyam na raan at sampung taon, at siya ay namatay.

At nabuhay si Mahalalel nang isandaan animnaput limang taon, at ipinanganak niya si Jared. At nabuhay si Mahalalel pagkatapos niyang ipanganak si Jared ng pitong daan at tatlumpung taon, at nagkaanak ng mga lalaki at mga babae. At ang lahat ng mga araw ni Mahalalel ay walong daan siyamnaput limang taon, at siya ay namatay. At nabuhay si Jared ng isandaan at animnaput dalawang taon, at naging ama ni Enoch. At nabuhay si Jared pagkatapos niyang ipanganak si Enoch ng walong daang taon, at nagkaanak ng mga lalaki at mga babae. At ang lahat ng mga araw ni Jared ay siyam na raan at anim na pung dalawang taon, at siya ay namatay. At nabuhay si Enoch ng isandaan animnaput limang taon, at naging ama ni Methuselah. Nakalugod naman si Enoch sa Diyos pagkatapos niyang ipanganak si Methuselah, sa loob ng dalawang daang taon, at nagkaanak siya ng mga lalaki at mga babae. At naging tatlong daan animnaput limang taon ang lahat ng mga araw ni Enoch. At nakalugod si Enoch sa Diyos, at hindi na siya natagpuan, sapagkat inilipat siya ng Diyos. At nabuhay si Metusela ng isandaan animnaput pitong taon, at naging ama ni Lamec. At nabuhay si Metusela pagkatapos niyang ipanganak si Lamec

nang walong daan at dalawang taon, at nagkaanak ng mga anak na lalaki at mga anak na babae. At naging lahat ang mga araw ni Metusala na kanyang nabuhay, siyamnaput siyam at siyam na raang taon, at siya ay namatay. At namuhay si Lamech ng isandaan walumput walong taon, at nag-anak ng isang lalaki. At pinangalanan niya siyang Noe, na nagsasabi, Siya ay magpapahinga sa atin mula sa ating mga gawa, at mula sa mga pagdurusa ng ating mga kamay, at mula sa lupang sinumpa ng Panginoong Diyos. At nabuhay si Lamech pagkatapos niyang ipanganak si Noah ng limang daan animnaput limang taon, at nagkaanak ng mga lalaki at mga babae. At naging pitong daan at limamput tatlong taon ang lahat ng mga araw ni Lamech, at siya ay namatay. At si Noah ay limang daang taon nang siya ay magkaanak ng tatlong anak na lalaki: sina Shem, Ham, at Japheth.

6

At nangyari nang nagsimulang dumami ang mga tao sa ibabaw ng lupa, at ipinanganak sa kanila ang mga anak na babae. Nang makita ng mga anak ng Diyos ang mga anak na babae ng mga tao na sila ay magaganda, kumuha sila para sa kanilang sarili ng mga asawa mula sa lahat ng kanilang pinili. At sinabi ng Panginoong Diyos, Hindi na mananatili ang aking espiritu sa mga taong ito magpakailanman, dahil sila ay laman lamang. Ang kanilang mga araw ay magiging isang daan at dalawampung taon. Ang mga higante ay nasa lupa noong mga araw na iyon, at

pagkatapos noon, nang pumapasok ang mga anak ng Diyos sa mga anak na babae ng mga tao at nanganak para sa kanila, sila ay ang mga higante mula noong unang panahon, ang mga taong bantog.

Nakita ng Panginoong Diyos na dumami ang mga kasamaan ng mga tao sa ibabaw ng lupa, at bawat isa ay nag-iisip sa kanyang puso nang patuloy tungkol sa masama sa lahat ng araw. At pinag-isipan ng Diyos na ginawa niya ang tao sa ibabaw ng lupa, at lubos siyang naglumbay. At sinabi ng Diyos, Papahirin ko ang tao na aking ginawa mula sa ibabaw ng lupa—mula sa tao hanggang sa hayop, at mula sa mga gumagapang na nilalang hanggang sa mga ibon ng langit, sapagkat nagsisisi ako na ginawa ko sila.

Ngunit si Noe ay nakatagpo ng biyaya sa harapan ng Panginoong Diyos. Ito nga ang mga salinlahi ni Noe. Si Noe ay taong matuwid, sakdal sa kanyang henerasyon, at nakalugod siya sa Diyos. Nag-anak si Noah ng tatlong lalaki: si Shem, si Ham, at si Japheth. Nasira ang lupa sa harap ng Diyos, at napuno ang lupa ng kawalang-katarungan. At nakita ng Panginoong Diyos ang lupa, at ito ay tiwali na, sapagkat sinira ng lahat ng laman ang kanilang paraan ng pamumuhay sa ibabaw ng lupa. At sinabi ng Panginoong Diyos kay Noe, Ang panahon ng lahat ng tao ay dumating sa harap ko, sapagkat napuno ang lupa ng kasamaan mula sa kanila, at narito, sisirain ko sila at ang lupa.

Gumawa nga para sa iyong sarili ng isang arko mula sa mga

parisukat na kahoy, gagawin mo ang arko na may mga silid, at tatakpan mo ito ng alkitran sa loob at sa labas. At ganito mo gagawin ang arko: tatlong daang kubiko ang haba ng arko, at limampung kubiko ang lapad, at tatlumpung kubiko ang taas nito. Gagawin mo ang arka na may bubong na nagsasama, at kukumpletuhin mo ito sa isang siko mula sa itaas. Ang pinto ng arka ay gagawin mo sa tagiliran. Gagawin mo itong may mababang palapag, pangalawang palapag, at pangatlong palapag. Ngunit ako, narito, magdadala ako ng baha, tubig sa ibabaw ng lupa, upang wasakin ang lahat ng laman na may espiritu ng buhay sa ilalim ng langit, at lahat ng nasa ibabaw ng lupa ay mamamatay.

At itatayo ko ang aking tipan sa iyo, at papasok ka sa loob ng arka, ikaw at ang iyong mga anak na lalaki, at ang iyong asawa, at ang mga asawa ng iyong mga anak na lalaki kasama mo. At mula sa lahat ng mga hayop, at mula sa lahat ng mga umuusad na nilalang, at mula sa lahat ng mga ligaw na hayop, at mula sa bawat laman, dalawa-dalawa mula sa lahat ay iyong ipapasok sa arko upang iyong pakakanin kasama mo—lalaki at babae ay magiging. Mula sa lahat ng mga ibong lumilipad ayon sa kanilang uri, at mula sa lahat ng mga hayop ayon sa kanilang uri, at mula sa lahat ng umuusad na nilalang na gumagapang sa ibabaw ng lupa ayon sa kanilang uri, dalawa-dalawa mula sa lahat ay papasok sa iyo upang buhayin kasama mo, lalaki at babae. At ikaw ay kukuha para sa iyong sarili mula sa lahat ng pagkaing inyong kakainin, at titipunin mo ito, at ito ay magiging pagkain para sa iyo at sa kanila. At ginawa ni Noe ang lahat ng

iniutos sa kanya ng Panginoong Diyos; ganoon nga ang kaniyang ginawa.

7

At sinabi ng Panginoong Diyos kay Noah, Pumasok ka at ang lahat ng iyong sambahayan sa loob ng arko, sapagkat ikaw ay aking nakita na matuwid sa harapan ko sa henerasyon na ito. Mula naman sa mga malinis na hayop, magdala ka ng pitong pares, lalaki at babae; at mula sa mga hayop na hindi malinis, dalawang pares, lalaki at babae. At mula sa mga malilinis na ibon ng langit, pitong lalaki at pitong babae, at mula sa lahat ng mga ibon na hindi malilinis, dalawang lalaki at dalawang babae, upang mapanatili ang binhi sa ibabaw ng buong lupa. Pagkatapos ng pitong araw, magdadala ako ng ulan sa ibabaw ng lupa nang apatnapung araw at apatnapung gabi, at buburahin ko ang lahat ng nabubuhay na nilalang na aking nilikha mula sa ibabaw ng buong lupa. At ginawa ni Noe ang lahat ng iniutos sa kanya ng Panginoong Diyos. Si Noah ay anim na raang taong gulang nang dumating ang baha sa ibabaw ng lupa. Pumasok si Noe at ang kanyang mga anak na lalaki, at ang kanyang asawa, at ang mga asawa ng kanyang mga anak na lalaki kasama niya sa arko, dahil sa tubig ng baha. At mula sa mga malilinis na ibon, at mula sa mga ibon na hindi malinis, at mula sa mga malilinis na hayop, at mula sa mga hayop na hindi malinis, at mula sa lahat ng umuusad sa ibabaw ng lupa, Dalawang-dalawa ang pumasok patungo kay Noe sa loob ng

arko, lalaki at babae, ayon sa inutos ng Diyos kay Noe. At nangyari pagkatapos ng pitong araw na ang tubig ng baha ay dumating sa ibabaw ng lupa. Sa ikaanim na raang taon ng buhay ni Noe, noong ikalawang buwan, ika-17 ng buwan, sa araw na iyon ay sumambulat ang lahat ng mga bukal ng kalaliman, at nabuksan ang mga bintana ng langit. At bumuhos ang ulan sa ibabaw ng lupa nang apatnapung araw at apatnapung gabi. Sa araw na ito, pumasok si Noah, si Shem, si Ham, si Japheth na mga anak na lalaki ni Noah, at ang asawa ni Noah, at ang tatlong asawa ng kanyang mga anak na lalaki kasama niya, sa loob ng arko. At lahat ng mabangis na hayop ayon sa kanilang uri, at lahat ng mga alagang hayop ayon sa kanilang uri, at bawat gumagapang na nilalang na gumagalaw sa ibabaw ng lupa ayon sa kanilang uri, at bawat ibon ayon sa kanyang uri, Pumasok sila kay Noah sa loob ng arko, tigdalawa-dalawa, lalaki at babae, mula sa lahat ng may laman na may hininga ng buhay. At ang mga pumapasok na lalaki at babae mula sa lahat ng laman ay pumasok, ayon sa inutos ng Diyos kay Noah, at isinara ng Panginoong Diyos ang arko mula sa labas.

At nangyari ang baha nang apatnapung araw at apatnapung gabi sa ibabaw ng lupa, at dumami ang tubig, at itinaas nito ang arka, at naitaas ito mula sa lupa. At nanaig ang tubig at dumami nang lubha sa ibabaw ng lupa, at ang arka ay lumulutang sa ibabaw ng tubig. Ngunit ang tubig ay lubhang naghari sa ibabaw ng lupa, at tinakpan ang lahat ng mataas na bundok na nasa ilalim ng langit. Labinlimang siko sa itaas ang itinaas ng tubig, at tinakpan nito ang lahat ng mataas na bundok. At namatay ang

lahat ng laman na gumagalaw sa ibabaw ng lupa—ang mga ibon, at ang mga hayop, at ang mga mababangis na hayop, at bawat gumagapang na bagay na gumagalaw sa ibabaw ng lupa, at bawat tao. At lahat ng may hininga ng buhay, at bawat nilalang na nasa tuyong lupa, ay namatay. At pinawi ang bawat nabubuhay na nilalang na nasa ibabaw ng lupa, mula sa tao hanggang sa hayop, at mga gumagapang na bagay, at mga ibon ng langit, at napawi ang mga ito mula sa lupa, at naiwan lamang si Noe, at ang mga kasama niya sa arko. At tumaas ang tubig sa ibabaw ng lupa ng isandaan at limampung araw.

8

At naalala ng Diyos si Noah, at ang lahat ng mailap na hayop, at ang lahat ng mga hayop, at ang lahat ng mga ibon, at ang lahat ng gumagapang na nilalang, gaano man karami ang kasama niya sa arko, at nagpadala ang Diyos ng hangin sa ibabaw ng lupa, at huminto ang tubig. At tinakpan ang mga bukal ng kalaliman, at ang mga talon ng langit, at napigil ang ulan mula sa langit. At humupa ang tubig na umaalis mula sa lupa, at bumaba ang tubig pagkatapos ng isandaan at limampung araw. At huminto ang arko sa ikapitong buwan, sa ika-27 ng buwan, sa ibabaw ng mga bundok ng Ararat. Ngunit ang tubig ay patuloy na bumababa hanggang sa ikasampung buwan. At sa ikasampung buwan, sa unang araw ng buwan, nakita ang mga tuktok ng mga bundok. At nangyari na pagkatapos ng apatnapung araw, binuksan ni Noe ang bintana ng arko na

kanyang ginawa. At ipinadala niya ang uwak, at ito ay lumabas ngunit hindi na bumalik hanggang sa matuyo ang tubig mula sa lupa. At ipinadala niya ang kalapati pagkatapos niya upang makita kung humupa na ang tubig mula sa lupa. At dahil hindi nakatagpo ng kapahingahan ang kalapati para sa kaniyang mga paa, bumalik ito sa kaniya sa arka, sapagkat may tubig pa sa ibabaw ng buong lupa. Iniunat niya ang kaniyang kamay at kinuha ito, at ipinasok niya ito sa loob ng arka kasama niya. At naghintay pa ng pitong araw, muli niyang ipinadala ang kalapati mula sa arko. At bumalik sa kanya ang kalapati sa gabi, at mayroon itong dahon ng olibo sa kanyang bibig, at nalaman ni Noe na humupa na ang tubig mula sa lupa. At naghintay pa ng pitong araw, muli niyang ipinadala ang kalapati, at hindi na ito bumalik pa sa kanya. At nangyari noong ika-anim na raan at isang taon sa buhay ni Noe, noong unang buwan, sa unang araw ng buwan, humupa ang tubig mula sa lupa. At inalis ni Noe ang bubong ng arko na kanyang ginawa, at nakita niya na humupa ang tubig mula sa ibabaw ng lupa. Sa ikalawang buwan, natuyo ang lupa sa ikapito at ikadalawampung araw ng buwan.

At sinabi ng Panginoong Diyos kay Noe, Lumabas ka mula sa arko, at ang iyong asawa, at ang iyong mga anak na lalaki, at ang mga asawa ng iyong mga anak na lalaki kasama mo, At lahat ng mga hayop na kasama mo, at lahat ng laman mula sa mga ibon hanggang sa mga hayop-alagang, at bawat gumagapang na nilalang na gumagalaw sa ibabaw ng lupa, ilabas mo kasama mo. At kayo ay dumami at magparami sa ibabaw ng lupa. At lumabas si Noe, at ang kanyang asawa, at ang kanyang mga

anak na lalaki, at ang mga asawa ng kanyang mga anak na lalaki kasama niya. At lahat ng mabangis na hayop, at lahat ng hayop-hayopan, at bawat ibon, at bawat umuusad na nilalang na gumagalaw sa ibabaw ng lupa ayon sa kanilang uri, ay lumabas mula sa arko.

At nagtayo si Noe ng altar para sa Panginoon, at kumuha mula sa lahat ng malilinis na hayop, at mula sa lahat ng malilinis na ibon, at nag-alay ng handog-susunugin sa ibabaw ng altar. At inaamoy ng Panginoong Diyos ang mabangong handog. At sinabi ng Panginoong Diyos sa kanyang pag-iisip, Hindi na ako muling susumpa ang lupa dahil sa mga gawa ng mga tao, sapagkat ang isip ng tao ay laging nakahilig sa kasamaan mula pa sa kanyang kabataan. Hindi ko na muling sasaktan ang lahat ng may buhay na nilalang, gaya ng aking ginawa. Sa lahat ng mga araw ng lupa, ang binhi at ani, lamig at init, tag-araw at tag-sibol, araw at gabi, ay hindi titigil.

9

At pinagpala ng Diyos si Noe at ang kaniyang mga anak, at sinabi sa kanila, Kayo ay magparami at magdami, at punuin ninyo ang lupa, at maghari kayo rito. At ang panginginig at takot na dala ninyo ay magiging sa lahat ng mailap na hayop sa lupa, sa lahat ng ibon sa langit, at sa lahat ng gumagalaw sa lupa, at sa lahat ng isda sa dagat—sa inyong mga kamay ko ibinigay ang mga ito. At bawat gumagapang na bagay na nabubuhay ay

magiging pagkain ninyo; gaya ng mga gulay mula sa damo, ibinigay ko sa inyo ang lahat. Maliban sa karne na may dugo ng buhay, huwag ninyong kakainin ito. Sapagkat ang inyong dugo ng inyong mga kaluluwa ay hihingiin ko mula sa kamay ng lahat ng mailap na hayop, at mula sa kamay ng tao na kapatid ay hihingiin ko ang kaluluwa ng tao. Ang nagbubuhos ng dugo ng tao, kapalit ng kaniyang dugo ay ibubuhos, sapagkat sa larawan ng Diyos ginawa ko ang tao. Ngunit kayo, dumami at magparami, punuin ninyo ang lupa at sakupin ito.

At sinabi ng Diyos kay Noe at sa kaniyang mga anak na kasama niya, At narito, itinatag ko ang aking tipan sa inyo at sa inyong mga supling pagkatapos ninyo, at sa bawat kaluluwa na nabubuhay na kasama ninyo, mula sa mga ibon, at mula sa mga hayop, at sa lahat ng mabangis na hayop ng lupa, lahat ng kasama ninyo mula sa lahat ng lumabas sa arka. At itatayo ko ang aking tipan sa inyo, at hindi na mamamatay ang lahat ng laman mula sa tubig ng baha, at hindi na magkakaroon ng baha ng tubig upang wasakin ang buong lupa. At sinabi ng Panginoong Diyos kay Noe, Ito ang tanda ng tipan na aking ibinibigay sa pagitan ko at ninyo, at sa pagitan ng lahat ng may buhay na nilalang na kasama ninyo sa lahat ng salinlahi magpakailanman. Ang aking busog ay inilalagay ko sa ulap, at ito ay magiging tanda ng tipan sa pagitan ko at ng lupa. At mangyayari na kapag magtitipon ako ng mga ulap sa ibabaw ng lupa, makikita ang bahaghari sa ulap. At aalalahanin ko ang aking tipan, na umiiral sa pagitan ko at ninyo, at sa pagitan ng bawat buhay na nilalang sa lahat ng laman, at hindi na

magiging baha ang tubig upang lipulin ang lahat ng laman. At ang aking bahaghari ay magiging nasa ulap, at aking makikita upang alalahanin ang walang hanggang tipan sa pagitan ko at ng lupa, at sa pagitan ng bawat buhay na nilalang sa lahat ng laman, na nasa ibabaw ng lupa. At sinabi ng Diyos kay Noe, Ito ang tanda ng tipan na aking itinatag sa pagitan ko at ng lahat ng may laman na nasa ibabaw ng lupa.

Ang mga anak ni Noah na lumabas mula sa arka ay sina Shem, Ham, at Japheth. At si Ham ay ama ni Canaan. Tatlong ito ang mga anak ni Noe, at mula sa kanila kumalat ang sangkatauhan sa buong mundo. At si Noah, na isang magsasakang tao ng lupa, ay nagsimula at nagtanim ng ubasan. At uminom siya ng alak, at nalasing, at nahubad siya sa loob ng kaniyang bahay. At nakita ni Ham, na ama ni Canaan, ang kahubaran ng kanyang ama, at pagkalabas ay sinabi niya ito sa kanyang dalawang kapatid na nasa labas. At kinuha nina Shem at Japheth ang damit, inilagay sa kanilang dalawang balikat, at lumakad nang patalikod, at tinakpan ang kahubaran ng kanilang ama, at ang kanilang mukha ay nakaharap sa likuran, at hindi nila nakita ang kahubaran ng kanilang ama. Gumising nga si Noe mula sa alak, at nalaman ang ginawa sa kanya ng kanyang bunso. At sinabi niya, Sinumpa si Canaan, magiging alipin sa kanyang mga kapatid. At sinabi, Pinagpala ang Panginoon, ang Diyos ni Shem, at magiging si Canaan aliping lingkod niya. Naway palawakin ng Diyos si Japheth, at manirahan siya sa mga bahay ni Shem, at maging si Canaan ay alipin niya.

Nabuhay si Noe pagkatapos ng baha ng tatlong daan at limampung taon. At naging siyam na raang limampung taon ang lahat ng mga araw ni Noe, at siya ay namatay.

10

Ito nga ang mga salinlahi ng mga anak ni Noah, sina Shem, Ham, at Japheth, at ipinanganak sa kanila ang mga anak pagkatapos ng baha.

Ang mga anak na lalaki ni Japheth: si Gomer, si Magog, si Madai, si Javan, si Elisha, si Tubal, si Meshech, at si Tiras. At ang mga anak na lalaki ni Gomer: si Ashkenaz, si Riphath, at si Togarmah. At ang mga anak na lalaki ni Javan: si Elisha, at Tarshish, Kittim, at Rodanim. Mula sa mga ito ay naihiwalay ang mga pulo ng mga bansa sa kanilang lupain, bawat isa ayon sa kanilang wika sa kanilang mga lipi, at sa kanilang mga bansa.

Ang mga anak ni Ham ay sina Cush, Mizraim, Phut, at Canaan. Ang mga anak naman ni Cush ay sina Seba, Havila, Sabta, Raama, at Sabteca; at ang mga anak naman ni Raama ay sina Seba at Dedan. At ipinanganak ni Cush si Nimrod; siya ang nagsimulang maging higante sa ibabaw ng lupa. Siya ay isang higanteng mangangaso sa harapan ng Panginoong Diyos, kaya nga sasabihin nila, Tulad ni Nimrod na higanteng mangangaso sa harapan ng Panginoon. At ang simula ng kaniyang kaharian ay Babilonya, Orech, Archad, at Chalanne, sa lupain ng Senaar.

Mula sa lupain iyon ay lumabas si Asur, at itinayo niya ang Ninive, at ang lungsod ng Rehoboth, at ang Calah, at ang Dasah sa pagitan ng Nineveh at sa pagitan ng Calah; ito ang dakilang lungsod. At si Mesraim ay naging ama ng mga Ludim, ng mga Neftali, ng mga Enemetim, at ng mga Labim, at ang mga Pathrusim, at ang mga Casluhim, na mula roon lumabas ang mga Filisteo, at ang mga Caphtorim. At si Canaan ay nag-anak kay Sidon na kaniyang panganay, at kay Hittite, at ang mga Jebuseo, at ang mga Amoreo, at ang mga Gergeseo, at ang Hivite, at ang Aroukaion, at ang Asennaion, At ang Aradian, at ang Samaritan, at ang Amathi. At pagkatapos nito, naikalat ang mga lipi ng mga Canaanite. At ang mga hangganan ng mga Cananeo ay mula sa Sidon hanggang sa Gerar at Gaza, hanggang sa Sodom at Gomorrah, Admah at Zeboiim hanggang sa Lasha. Ito ang mga anak ni Ham, sa kanilang mga lipi, ayon sa kanilang mga wika, sa kanilang mga lupain, at sa kanilang mga bansa.

At kay Shem ay ipinanganak din, na ama ng lahat ng mga anak ni Eber, kapatid ni Japheth na panganay. Ang mga anak na lalaki ni Shem: si Elam, at Assyria, at Arphaxad, at Lud, at Aram, at Cainan. At ang mga anak na lalaki ni Aram: si Uz, si Ul, si Gater, at si Meshech. At si Arphaxad ay naging ama ni Cainan, at si Cainan ay naging ama ni Sala, at si Sala naman ay naging ama ni Eber. At kay Eber ay ipinanganak ang dalawang anak na lalaki, ang pangalan ng isa ay Phaleg, sapagkat sa kanyang mga araw ay nahati ang lupa, at ang pangalan ng kanyang kapatid ay Joktan. Si Joktan naman ay nag-anak kay Elmodad, kay Saleth, kay Sarmoth, at kay Jerach, at si Hadoram, at si Abimael, at si

Diklah, at si Obal, at si Abimael, at si Saba, At sina Oufeir, Eueila, at Iobab—lahat ng mga ito ay mga anak ni Iektan. At ang kanilang tirahan ay mula sa Masse hanggang sa Saphera, ang bundok ng silanganan. Ito ang mga anak ni Sem, sa kanilang mga lipi, ayon sa kanilang mga wika, sa kanilang mga lupain, at sa kanilang mga bansa. Ito ang mga lipi ng mga anak ni Noe ayon sa kanilang mga salinlahi, ayon sa kanilang mga bansa; mula sa mga ito naikalat ang mga pulo ng mga bansa sa ibabaw ng lupa pagkatapos ng baha.

11

At ang buong mundo ay may iisang wika at iisang pananalita para sa lahat. At nangyari na nang sila ay lumayo mula sa silangan, nakasumpong sila ng kapatagan sa lupain ng Senaar, at doon sila nanirahan. At sinabi ng tao sa kaniyang kapwa, Halika, gumawa tayo ng mga laryo at lutuin natin ang mga ito sa apoy. At ang laryo ay naging bato para sa kanila, at ang aspalto ay siyang putik nila. At sinabi nila, Halika, magtayo tayo para sa ating sarili ng isang lungsod at tore na ang tuktok ay aabot hanggang sa langit, at gawain natin para sa ating sarili ang isang pangalan, bago tayo maikalat sa ibabaw ng buong daigdig. At bumaba ang Panginoon upang tingnan ang lungsod at ang tore na itinayo ng mga anak ng tao. At sinabi ng Panginoon, Narito, iisa ang lahi at iisa ang wika ng lahat, at ito ang kanilang sinimulan gawin, at ngayon ay walang magiging imposible sa kanila sa lahat ng kanilang susubukang gawin. Halika, at

pagkababa natin ay guluhin natin ang kanilang wika roon, upang hindi marinig ng bawat isa ang tinig ng kanyang kapwa. At ikalat ng Panginoon sila mula roon sa ibabaw ng mukha ng buong lupa, at tumigil sila sa pagtatayo ng lungsod at ng tore. Dahil dito tinawag ang pangalan nito, Kaguluhan, sapagkat doon ginulo ng Panginoon ang mga wika ng buong mundo, at mula roon ikinalakalat sila ng Panginoon sa ibabaw ng buong mundo.

At ito ang mga salinlahi ni Sem, at si Sem ay may isandaang taon nang ipanganak niya si Arfaxad, sa ikalawang taon pagkatapos ng baha. At nabuhay si Shem pagkatapos niyang ipanganak si Arphaxad ng limang daang taon, at nag-anak ng mga lalaki at mga babae, at namatay. At nabuhay si Arphaxad nang isandaan at tatlumput limang taon, at naging ama ni Cainan. At nabuhay si Arphaxad pagkatapos niyang ipanganak si Cainan ng apat na raang taon, at nagkaanak siya ng mga lalaki at mga babae, at namatay. At nabuhay si Cainan ng isang daan at tatlumpung taon, at ipinanganak niya si Sala, at nabuhay si Cainan pagkatapos niyang ipanganak si Sala ng tatlong daan at tatlumpung taon, at nagkaanak siya ng mga lalaki at mga babae, at namatay. At nabuhay si Sala ng isandaan at tatlumpung taon, at naging ama ni Eber. At nabuhay si Sala pagkatapos niyang ipanganak si Eber ng tatlong daan at tatlumpung taon, at nagkaanak ng mga anak na lalaki at mga anak na babae, at namatay. At nabuhay si Eber ng isandaan tatlumput apat na taon, at naging ama ni Peleg. At nabuhay si Eber, pagkatapos niyang ipanganak si Peleg, ng dalawang daan at pitumpung taon, at nagkaanak ng mga lalaki at mga babae, at namatay. At

namuhay si Peleg ng isandaan at tatlumpung taon, at naging ama ni Ragau. At nabuhay si Phaleg, pagkatapos niyang ipanganak si Ragau, ng siyam at dalawang daang taon, at nagkaanak ng mga lalaki at mga babae, at namatay. At namuhay si Ragau ng isandaan tatlumput dalawang taon, at naging ama ni Seruc. At nabuhay si Ragau pagkatapos niyang ipanganak si Seruch ng dalawang daan at pitong taon, at nagkaanak ng mga lalaki at mga babae, at namatay. At nabuhay si Seruch ng isandaan at tatlumpung taon, at ipinanganak si Nahor. At nabuhay si Seruch pagkatapos niyang ipanganak si Nachor ng dalawang daang taon, at nagkaanak ng mga lalaki at mga babae, at namatay. At namuhay si Nahor ng isandaan pitumput siyam na taon, at ipinanganak niya si Terah. At nabuhay si Nahor, pagkatapos niyang ipanganak si Terah, ng isandaan dalawamput limang taon, at nag-anak ng mga lalaki at mga babae, at namatay. At namuhay si Terah ng pitumpung taon, at ipinanganak niya sina Abram, Nahor, at Haran.

Ito naman ang mga salinlahi ni Terah. Si Terah ay naging ama nina Abram, Nahor, at Haran, at si Haran ay naging ama ni Lot. At namatay si Arran sa harap ni Terah na kaniyang ama sa lupain kung saan siya isinilang, sa lupain ng mga Caldeo. At kumuha sina Abram at Nahor ng mga asawa para sa kanilang sarili. Ang pangalan ng asawa ni Abram ay Sara, at ang pangalan ng asawa ni Nahor ay Melcha, na anak na babae ni Haran, at ama ni Melcha at ama ni Ischa. At si Sarai ay baog, at hindi siya nanganak ng mga anak. At kinuha ni Terah si Abram na kanyang anak, at si Lot na anak ni Haran, na anak ng

kanyang anak, at si Sarai na kanyang manugang na babae, na asawa ni Abram na kanyang anak, at inilabas niya sila mula sa lupain ng mga Caldeo upang pumunta sa lupain ng Canaan, at dumating sila hanggang sa Haran, at nanirahan doon. At naging lahat ang mga araw ni Terah sa lupain ng Haran, dalawang daan at limang taon, at namatay si Terah sa Haran.

12

At sinabi ng Panginoon kay Abram, Umalis ka sa iyong lupain, at sa iyong kamag-anakan, at sa bahay ng iyong ama, at pumarito sa lupaing ipapakita ko sa iyo. At gagawin kita sa isang dakilang bansa, at pagpapalain kita, at dadakilain ko ang iyong pangalan, at ikaw ay magiging pinagpala. At pagpapalain ko ang mga nagpapala sa iyo, at ang mga sumusumpa sa iyo ay susumpain ko, at pagpapalain sa pamamagitan mo ang lahat ng mga lipi ng lupa. At umalis si Abram, gaya ng sinabi sa kanya ng Panginoon, at sumama sa kanya si Lot. Si Abram ay pitumput limang taong gulang nang siya ay umalis mula sa Haran. At kinuha ni Abram si Saran na kaniyang asawa, at si Lot na anak ng kaniyang kapatid, at lahat ng kanilang mga ari-arian na kanilang natamo, at lahat ng kaluluwa na kanilang natamo mula sa Haran, at sila ay lumabas upang pumunta sa lupain ng Canaan. At naglakbay si Abram sa buong haba ng lupain hanggang sa lugar ng Siquem, sa mataas na punong oak, at ang mga Canaanita noon ay naninirahan sa lupain. At napakita ang Panginoon kay Abram, at sinabi sa kanya, Sa iyong binhi ibibigay ko ang lupaing ito. At

itinayo doon ni Abram ang isang altar para sa Panginoong napakita sa kanya. At umalis siya mula roon patungo sa bundok sa silangan ng Bethel, at itinayo niya roon ang kanyang tolda sa Bethel na nasa kanluran, at ang Ai sa silangan, at nagtayo siya roon ng altar para sa Panginoon, at tumawag siya sa pangalan ng Panginoon. At umalis si Abram, at matapos maglakbay ay nagkampo sa ilang.

At nagkaroon ng taggutom sa lupain, at bumaba si Abram sa Ehipto upang manirahan doon, sapagkat lumala ang taggutom sa lupain. Nang malapit nang pumasok si Abram sa Ehipto, sinabi niya kay Sarai na kaniyang asawa, Alam ko na ikaw ay babaeng maganda ang mukha. Kaya kapag makita ka ng mga Ehipsiyo, sasabihin nila na ikaw ay kanyang asawa, at papatayin nila ako, ngunit ikaw ay kanilang ililigtas. Sinabi ko nga na kapatid niya ako, upang maging mabuti sa akin dahil sa iyo, at mabubuhay ang aking kaluluwa dahil sa iyo. Nangyari na nang pumasok si Abram sa Ehipto, nakita ng mga Ehipsiyo ang kaniyang asawa na napakaganda. At nakita siya ng mga pinuno ni Faraon, at pinuri nila siya kay Faraon, at dinala nila siya sa bahay ni Faraon. At kay Abram ay mabuting ginawa dahil sa kanya, at naging sa kanya ang mga tupa, at mga guya, at mga asno, at mga alipin, at mga aliping babae, at mga mula, at mga kamelyo. At pinahirapan ng Diyos ang Paraon ng mga malaki at masamang salot, pati ang kaniyang sambahayan, dahil kay Sarai na asawa ni Abram. At tinawag ni Paraon si Abram at sinabi, Ano itong ginawa mo sa akin, na hindi mo isinabi sa akin na siya ay iyong asawa? Bakit mo sinabi na siya ay iyong kapatid? At

kinuha ko siya para sa aking sarili bilang asawa, at ngayon narito ang iyong asawa sa harap mo, kunin mo at umalis ka. At inutusan ni Paraon ang mga lalaki tungkol kay Abram na ihatid siya, at ang kaniyang asawa, at lahat ng mayroon siya.

13

Umakyat mula sa Ehipto si Abram, at ang kanyang asawa, at ang lahat ng kanyang pag-aari, at si Lot na kasama niya, patungo sa ilang. Si Abram ay napakayaman sa hayop, pilak, at ginto. At bumalik siya mula sa kanyang pinanggalingan patungo sa ilang hanggang Bethel, hanggang sa lugar kung saan nakatayo ang kanyang tolda noong una, sa pagitan ng Bethel at ng Angai, sa lugar ng altar, kung saan ginawa niya roon noong una, at doon tinawag ni Abram ang pangalan ng Panginoon. At si Lot na sumasama kay Abram sa paglalakbay ay may mga tupa, mga baka, at mga tolda. At hindi sila napagkasya ng lupain upang manirahan nang magkasama, sapagkat ang kanilang mga ari-arian ay marami, at hindi sila napagkasya ng lupain upang manirahan nang magkasama. At nagkaroon ng labanan sa pagitan ng mga pastol ng mga hayop ni Abram at ng mga pastol ng mga hayop ni Lot, at ang mga Cananeo at ang mga Perezeo noon ay naninirahan sa lupaing iyon. Sinabi ni Abram kay Lot, Huwag nang magkaroon ng labanan sa pagitan ko at sa iyo, at sa pagitan ng aking mga pastol at ng iyong mga pastol, sapagkat tayo ay magkakapatid na mga tao. Hindi ba narito ang buong lupain sa harap mo? Maghiwalay ka sa akin: kung ikaw ay

pupunta sa kaliwa, ako ay pupunta sa kanan; kung ikaw naman ay pupunta sa kanan, ako ay pupunta sa kaliwa. At itinangat ni Lot ang kaniyang mga mata at nakita ang buong palibot na rehiyon ng Jordan, na lahat ay dinidilig, bago wasakin ng Diyos ang Sodoma at Gomorra, gaya ng paraiso ng Diyos at gaya ng lupain ng Ehipto, hanggang sa Zoar. At pumili si Lot para sa kanyang sarili ng buong kapaligiran ng Jordan, at umalis si Lot mula sa silangan, at naghiwalay sila mula sa isat isa. Si Abram ay nanirahan sa lupain ng Canaan, samantalang si Lot ay nanirahan sa lungsod ng kapaligiran, at nagtayo ng kanyang tolda sa Sodoma. Ngunit ang mga tao sa Sodoma ay napakasama at makasalanan sa harap ng Diyos. At sinabi ng Diyos kay Abram pagkatapos maghiwalay ni Lot sa kanya, Itaas mo ang iyong mga mata at tingnan mo mula sa lugar kung nasaan ka ngayon patungo sa hilaga at timog at silangan at dagat, Sapagkat ang lahat ng lupain na iyong nakikita ay ibibigay ko sa iyo at sa iyong binhi hanggang kailan man. At gagawin kong tulad ng buhangin ng lupa ang iyong binhi; kung may sinumang makakabilang ng buhangin ng lupa, ay mabibilang din ang iyong binhi. Bumangon ka at tahakin mo ang lupain sa buong haba at lapad nito, sapagkat ibibigay ko ito sa iyo at sa iyong binhi magpakailanman. At matapos ilipat ang kanyang tolda, dumating si Abram at nanirahan sa tabi ng puno ng ensina sa Mamre, na nasa Hebron, at nagtayo roon ng dambana para sa Panginoon.

14

Nangyari nang panahon ni Amarphal na hari ng Sennaar, at ni Arioch na hari ng Ellasar, ni Chedorlaomer na hari ng Elam, at ni Thargal na hari ng mga bansa, Sila ay nakidigma kay Balla na hari ng Sodom, at kay Barsa na hari ng Gomorra, at kay Sennaar na hari ng Adama, at kay Symobor na hari ng Zeboiim, at sa hari ng Balak—ito ay Segor. Lahat ng mga ito ay nagsangayon sa Lambak ng Asin; ito ang Dagat ng Asin. Labindalawang taon silang naglingkod kay Chedorlaomer, ngunit sa ikalabintatlong taon ay naghimagsik sila. Sa ikalabing-apat na taon, dumating si Chedorlaomer at ang mga haring kasama niya, at kanilang nilupig ang mga higante sa Ashtaroth at Karnaim, at ang mga matitibay na bansa na kasama nila, at ang mga Ommaean sa lungsod ng Saue. At ang mga Horito sa mga bundok ng Seir, hanggang sa terebinto ng Paran, na nasa ilang. At pagkatapos bumalik, dumating sila sa bukal ng hatol—ito ay Kadesh—at nilipol nila ang lahat ng mga pinuno ng Amalek at ang mga Amorites na naninirahan sa Hazazon-tamar. Lumabas nga ang hari ng Sodom, at ang hari ng Gomorrah, at ang hari ng Admah, at ang hari ng Zeboiim, at ang hari ng Balak—ito ay Zoar—at nakipagbaka sila laban sa kanila sa lambak na maalat. kay Chedorlaomer na hari ng Elam, at kay Tidal na hari ng mga bansa, at kay Amraphel na hari ng Shinar, at kay Arioch na hari ng Ellasar, ang apat na hari laban sa lima. Ang maalat na lambak ay may mga balon ng aspalto. Tumakas ang hari ng Sodoma at ang hari ng Gomorra, at nahulog sila roon. Ang mga naiwan ay tumakas sa maburol na lugar. Kinuha nila ang lahat ng kabayo ng Sodoma at Gomorra, at ang lahat ng kanilang pagkain, at umalis sila. Kinuha rin nila si Lot na anak ng kapatid ni Abram,

at ang kanyang mga ari-arian, at umalis sila, sapagkat siya ay naninirahan sa Sodoma.

Ngunit nang dumating ang isa sa mga nailigtas, inulat niya kay Abram ang Hebreo. Siya ay nanirahan malapit sa punong oak ng Mamre na Amorita, na kapatid ni Eschol at kapatid ni Onan, na mga kakampi ni Abram. Nang marinig ni Abram na nabihag si Lot na kanyang kapatid, binilang niya ang kanyang sariling mga tauhan na tatlong daan labing-walo, at hinabol niya sila hanggang sa Dan. At siya mismo, at ang kanyang mga alipin, ay bumagsak sa kanila sa gabi, at sinaktan niya sila, at hinabol niya sila hanggang sa Hoba, na nasa kaliwa ng Damasco. At ibinalik niya ang lahat ng kabayo ng Sodoma, at ibinalik niya si Lot na kanyang pamangkin, at ang lahat niyang mga ari-arian, at ang mga kababaihan, at ang mga tao. Lumabas ang hari ng Sodom upang salubungin siya, matapos niyang bumalik mula sa pagkatalo kay Chedorlaomer at sa mga haring kasama nito, sa lambak ng Shaveh—ito ang Kapatagan ng mga Hari.

At si Melchizedek na hari ng Salem ay naglabas ng tinapay at alak, at siya ay pari ng Diyos na Kataas-taasan. At pinagpala niya si Abram, at sinabi, Pagpalain si Abram ng Kataas-taasang Diyos, na lumikha ng langit at ng lupa. At pagpalain ang Diyos na Kataas-taasan, na nagbigay ng iyong mga kaaway sa ilalim ng iyong kapangyarihan, at binigyan ni Abram siya ng ikasampung bahagi mula sa lahat. Sinabi ng hari ng Sodom kay Abram, Ibigay mo sa akin ang mga tao, at ang mga alahas ay kunin mo para sa iyong sarili. Sinabi ni Abram sa hari ng Sodom, Iuunat

ko ang aking kamay sa Panginoon, ang Diyos na Kataas-taasan, na lumikha ng langit at ng lupa, Kung mula sa sinulid hanggang sa tali ng sandalyas ay kukunin ko mula sa lahat ng iyong mga ari-arian, upang hindi ka magsabi na ako ay nagpayaman kay Abram. Maliban sa kinain ng mga binata, at ng bahagi ng mga lalaking sumama sa akin—sina Eschol, Onan, at Mamre—sila ay kukuha ng kanilang bahagi.

15

Pagkatapos ng mga salitang ito, nangyari ang salita ng Panginoon kay Abram sa isang pangitain, na nagsasabi, Huwag kang matakot, Abram, ako ang iyong kalasag, ang iyong gantimpala ay magiging napakadakila. Sinasabi naman ni Abram, Panginoong Amo, ano ba ang ibibigay mo sa akin? Ako naman ay umaalis na walang anak, at ang anak ni Masek ng aking sambahayan, itong si Eliezer ng Damascus. At sinabi ni Abram, Sapagkat sa akin ay hindi ka nagbigay ng binhi, ang ipinanganak sa aking tahanan ay mamanahin ako. At agad, ang tinig ng Panginoon ay dumating sa kanya, na nagsasabi, Hindi ka nito mamanahin, kundi yaong lalabas mula sa iyo, siya ang mamanahin ka. Inilabas niya siya sa labas at sinabi sa kanya, Tumingin nga sa kalangitan at bilangin ang mga bituin, kung makakaya mong bilangin sila. At sinabi niya, Ganito magiging ang iyong lahi. At sumampalataya si Abram sa Diyos, at ito ay ibinilang sa kanya bilang katuwiran. Sinabi niya sa kanya, Ako ang Diyos na naglabas sa iyo mula sa lupain ng mga Caldeo

upang ibigay sa iyo ang lupaing ito na iyong mamamanahin. Sinabi niya naman, Panginoong Amo, paano ko malalaman na mamanahin ko ito? Sinabi niya sa kanya, Kumuha ka para sa akin ng dumalagang baka na tatlong taong gulang, kambing na tatlong taong gulang, tupang lalaki na tatlong taong gulang, kalapating mababa, at kalapati. Kumuha naman niya ang lahat ng mga ito, at hinati niya ang mga ito sa gitna, at inilagay niya ang mga ito na magkakatapat, ngunit ang mga ibon ay hindi niya hinati. Bumaba ang mga ibon sa mga katawan, sa mga pirasong nahati sa dalawa, at umupo si Abram upang bantayan ang mga ito. Nang lulubog na ang araw, isang katulaan ay bumagsak kay Abram, at narito, isang dakila at madilim na takot ay bumabagsak sa kanya. At sinabi kay Abram, Tunay na malalaman mo na ang iyong lahi ay magiging manlalakbay sa lupain na hindi kanila, at aalipin nila sila, at pahihirapan nila sila, at papangumbabain nila sila, sa loob ng apat na raang taon. Ngunit ang bansang kanilang paglilingkuran ay aking hahatulan, at pagkatapos nito, sila ay lalabas mula rito na may dalang maraming ari-arian. Ngunit ikaw ay babalik sa iyong mga ninuno nang may kapayapaan, matapos mabuhay hanggang sa mabuting katandaan. Sa ikaapat na salinlahi ay babalik sila rito, sapagkat hindi pa ganap na napupuno ang mga kasalanan ng mga Amorreo hanggang sa ngayon. Ngunit nang lumubog na ang araw, may apoy na lumitaw, at narito, isang umuusok na hurno at mga sulo ng apoy na dumaan sa pagitan ng mga pinaghating piraso. Sa araw na iyon, gumawa ang Panginoon ng tipan kay Abram, na nagsasabi, Sa iyong binhi ay ibibigay ko ang lupang ito, mula sa ilog ng Ehipto hanggang sa

dakilang Ilog Eufrates. Ang mga Kenaio, at ang mga Kenezaio, at ang mga Kedmonaio, at ang mga Heteo, at ang mga Perezeo, at ang mga Refaim, at ang mga Amorita, at ang mga Cananeo, at ang mga Hivita, at ang mga Girgaseo, at ang mga Jebuseo.

16

Si Sarai, ang asawa ni Abram, ay hindi nanganak para sa kanya, at mayroon siyang isang alilang babae na taga-Ehipto na ang pangalan ay Hagar. At sinabi ni Sarai kay Abram, Narito, ipinagkait sa akin ng Panginoon ang pagkakaroon ng anak. Pumasok ka nga sa aking alipin, upang makakuha ako ng mga anak sa pamamagitan niya. At dininig ni Abram ang tinig ni Sarai. At kinuha ni Sara, ang asawa ni Abram, si Agar na Ehipsiyana, ang kanyang sariling alipin, pagkatapos ng sampung taon ng paninirahan ni Abram sa lupain ng Canaan, at ibinigay niya ito kay Abram na kanyang asawa bilang asawa nito. At pumasok siya kay Agar, at naglihi siya, at nang makita niya na siya ay nagdadalang-tao, nawalan ng paggalang ang kanyang amo sa harap niya. Sinabi ni Sarai kay Abram, Ginagawan mo ako ng mali. Ibinigay ko ang aking alipin na babae sa iyong kandungan, ngunit nang makita niyang siya ay nagdadalang-tao, ako ay nilapastangan niya. Humatol nawa ang Diyos sa pagitan ko at sa iyo. Sinabi ni Abram kay Sarai, Narito ang iyong alipin sa iyong mga kamay, gawin mo sa kanya ang anumang nakalulugod sa iyo. At pinahirapan ni Sarai siya, kaya tumakas siya mula sa kanyang harapan.

Natagpuan nga siya ng sugo ng Panginoon sa bukal ng tubig sa ilang, sa bukal na nasa daang patungo sa Shur. At sinabi sa kanya ng sugo ng Panginoon, Agar, aliping babae ni Sarai, saan ka nanggagaling at saan ka pupunta? At sinabi niya, Mula sa harapan ni Sarai na aking panginoon, ako ay tumatakbo. Sinabi sa kanya ng mensahero ng Panginoon, Bumalik ka sa iyong amo at magpakumbaba ka sa ilalim ng kaniyang kapangyarihan. At sinabi sa kanya ng mensahero ng Panginoon, Pararamihin ko nang lubos ang iyong binhi, at hindi ito mabibilang dahil sa dami. At sinabi sa kaniya ng sugo ng Panginoon, Narito, ikaw ay nagdadalang-tao, at manganganak ka ng isang anak na lalaki, at tatawagin mo ang kaniyang pangalan na Ismael, sapagkat dininig ng Panginoon ang iyong kapahakaan. Siya ay magiging isang maburol na tao, ang kanyang mga kamay ay laban sa lahat, at ang mga kamay ng lahat ay laban sa kanya, at siya ay titira sa harap ng lahat ng kanyang mga kapatid. At tinawag niya ang pangalan ng Panginoon na nagsasalita sa kanya, Ikaw ang Diyos na nakakita sa akin, sapagkat sinabi niya, Tunay na sa harapan ko nakita ko ang isa na nagpakita sa akin. Dahil dito, tinawag niya ang balon na Balon ng Nakakita; narito ito sa pagitan ng Kadesh at ng Barad. At ipinanganak ni Hagar kay Abram ang isang anak na lalaki, at tinawag ni Abram ang pangalan ng kanyang anak na ipinanganak sa kanya ni Hagar na Ismael. Si Abram ay walumput anim na taong gulang nang ipanganak ni Hagar kay Abram si Ishmael.

17

Nang si Abram ay siyamnapung-siyam na taong gulang, napakita ang Panginoon kay Abram at sinabi sa kanya, Ako ay ang iyong Diyos, maging kalugud-lugod sa harap ko, at maging walang kapintasan. At ilalagay ko ang aking tipan sa pagitan ko at sa pagitan mo, at pararamihin kita nang lubhang higit. At nagpatirapa si Abram. At nagsalita sa kaniya ang Diyos, na sinasabi, At ako, narito ang aking tipan sa iyo, at ikaw ay magiging ama ng napakaraming bansa. At hindi na tatawaging Abram ang iyong pangalan, kundi magiging Abraham ang iyong pangalan, sapagkat ginawa kitang ama ng maraming bansa. At lubhang dadamihin kita nang husto, at gagawin kitang mga bansa, at mga hari ay lalabas mula sa iyo. At itatayo ko ang aking tipan sa pagitan mo at sa pagitan ng iyong binhi kasama ka sa kanilang mga salinlahi, bilang walang hanggang tipan, upang maging iyong Diyos at ng iyong binhi kasama ka. At ibibigay ko sa iyo at sa iyong binhi pagkatapos mo ang lupaing iyong tinatahanan, ang buong lupain ng Canaan, bilang pag-aaring walang hanggan, at ako ay magiging Diyos nila. At sinabi ng Diyos kay Abraham, Ikaw naman ay iingatan mo ang aking tipan, ikaw at ang iyong mga inapo pagkatapos mo sa buong kanilang salinlahi. At ito ang tipan na iyong iingatan sa pagitan ko at ninyo, at sa pagitan ng iyong binhi kasama mo sa kanilang mga henerasyon: tutuliin ang bawat lalaki sa inyo. At kayo ay tutuliin ang laman ng inyong balat, at ito ay magiging tanda ng tipan sa pagitan ko at ninyo. At ang sanggol na walong araw gulang ay tutulin sa inyo, bawat lalaki sa lahat ng inyong salinlahi, pati ang ipinanganak sa bahay at ang binili ng pilak mula sa lahat ng anak ng dayuhan, na hindi mula sa inyong

binhi, Sa pamamagitan ng pagtutuli ay tutuliin ang ipinanganak sa iyong bahay at ang binili ng pilak, at ang aking tipan ay magiging nasa inyong laman bilang walang hanggang tipan. At ang lalaking hindi tuli, na hindi tutuliin ang laman ng balat ng kanyang katawan sa ikwalong araw, ang kaluluwa niyang iyon ay pupuksain mula sa kanyang lahi, sapagkat sinira niya ang aking tipan. At sinabi ng Diyos kay Abraham, Ang iyong asawang si Sarai ay hindi na tatawaging Sarai, kundi Sara na ang magiging kanyang pangalan. Pagpapalain ko siya, at bibigyan kita ng anak mula sa kanya, at pagpapalain ko ito, at siya ay magiging mga bansa, at mga hari ng mga bansa ay magmumula sa kanya. At nagpatirapa si Abraham, at tumawa, at sinabi niya sa kanyang isip, Magkakaroon ba ng anak ang isang daang taong gulang? At manganganak ba si Sarah na siyamnapung taon na? Sinabi naman ni Abraham sa Diyos, Naway mabuhay si Ishmael sa harapan mo. Ngunit sinabi ng Diyos kay Abraham, Oo, narito si Sarah na iyong asawa ay manganganak sa iyo ng anak na lalaki, at tatawagin mo ang kaniyang pangalan na Isaac, at itatayo ko ang aking tipan sa kaniya bilang walang hanggang tipan, upang maging kaniyang Diyos at ng kaniyang lahi kasama niya. Tungkol naman kay Ismael, narito, dininig kita, at narito, pinagpala ko siya, at padadamihin ko siya, at pararamihin ko siya nang lubhang higit; labindalawang bansa ang ipanganganak niya, at gagawin ko siyang isang dakilang bansa. Ngunit ang aking tipan ay itatayo ko kay Isaac, na ipanganganak sa iyo ni Sarah sa panahong ito sa susunod na taon. Natapos nga siyang magsalita sa kanya, at umakyat ang Diyos mula kay Abraham.

At kinuha ni Abraham si Ishmael na kaniyang anak, at lahat ng mga kasapi ng kaniyang sambahayan, at lahat ng mga binili sa pilak, at bawat lalaki sa mga lalaki sa bahay ni Abraham, at tinuli ang kanilang balat, sa araw ding iyon, ayon sa sinabi sa kaniya ng Diyos. Si Abraham ay siyamnaput siyam na taon nang siya ay nagtuli ng laman ng kanyang balat ng aari. Si Ishmael na anak niya ay labintatlong taong gulang nang siya ay tuliin sa laman ng balat ng kanyang ari. Sa panahon ng araw na iyon, natuli si Abraham at si Ishmael na kanyang anak. At lahat ng mga lalaki ng kaniyang bahay, at ang mga ipinanganak sa kaniyang sambahayan, at ang mga binili ng pilak mula sa mga dayuhang bansa.

18

Napakita sa kanya ng Diyos sa punong oak ng Mamre, habang siya ay nakaupo sa pintuan ng kanyang tolda sa tanghaling-tapat. Tumingin siya pataas at nakita niya, at narito, may tatlong lalaking nakatayo sa harapan niya. Nang makita niya sila, tumakbo siya mula sa pintuan ng kanyang tolda upang salubungin sila, at yumukod hanggang sa lupa. At sinabi, Panginoon, kung nga nakatagpo ako ng biyaya sa harapan mo, huwag kang dumaan sa iyong lingkod. Kumuha nga ng tubig, at hugasan nila ang inyong mga paa, at magpahinga kayo sa ilalim ng puno. At kukuha ako ng tinapay, at kayo ay kakain. At pagkatapos nito, kayo ay dadaan sa inyong daan, dahil sa kung saan kayo lumiko patungo sa inyong lingkod. At sinabi, Gayon

gawin, ayon sa iyong sinabi. At nagmadali si Abraham papunta sa tolda kay Sarah, at sinabi niya sa kanya, Magmadali ka, masahin mo ang tatlong takal ng pinong harina, at gumawa ka ng tinapay na inihurno sa abo. At sa mga baka tumakbo si Abraham, at kumuha ng malambot na guya at maganda, at ibinigay sa alipin, at nagmadali na gawin ito. Kumuha nga siya ng mantikilya, at gatas, at ang guyang ginawa niya, at inilagay sa harap nila, at kumain sila, samantalang siya ay nakatayo sa tabi nila sa ilalim ng puno.

Sinabi niya sa kanya, Nasaan si Sarah na iyong asawa? At sumagot siya, Narito siya sa loob ng tolda. Sinabi niya, Babalik ako sa iyo sa panahong ito sa susunod na taon, at magkakaroon ng anak na lalaki si Sarah na iyong asawa. At narinig ito ni Sarah sa pintuan ng tolda habang siya ay nasa likod nito. Si Abraham at si Sarah ay matatanda na at may edad na, at tumigil na kay Sarah ang nangyayari sa mga kababaihan. Tumawa si Sarah sa kanyang sarili at nagsabi, Hindi pa nga ito nangyari sa akin hanggang ngayon, at ang aking panginoon ay matanda na. At sinabi ng Panginoon kay Abraham, Bakit tumawa si Sarah sa loob ng kanyang sarili, na nagsasabi, Talaga bang manganganak ako? Ako ay tumanda na. Hindi magiging imposible ang anumang salita mula sa Diyos; sa panahong ito babalik ako sa iyo sa takdang panahon, at magkakaroon si Sarah ng anak. Ngunit tinanggihan ni Sarah, na nagsabi, Hindi ako tumawa, sapagkat siya ay natakot. At sinabi niya sa kanya, Hindi, kundi tumawa ka.

Pagkatapos bumangon mula roon, ang mga lalaki ay tumingin pababa sa Sodoma at Gomorra. At si Abraham ay sumama sa kanila upang ihatid sila. Ngunit sinabi ng Panginoon, Hindi ko ikukubli kay Abraham na aking alipin ang aking ginagawa. Si Abraham ay magiging isang malaki at makapangyarihang bansa, at sa pamamagitan niya ay pagpapalain ang lahat ng mga bansa ng lupa. Sapagkat alam ko na siya ay mag-uutos sa kaniyang mga anak at sa kaniyang sambahayan pagkatapos niya, at kanilang iingatan ang mga daan ng Panginoon upang gawing katuwiran at katarungan, upang dalhin ng Panginoon kay Abraham ang lahat ng kaniyang sinabi sa kaniya. Sinabi ng Panginoon, Ang sigaw ng Sodoma at Gomorra ay dumami tungo sa akin, at ang kanilang mga kasalanan ay lubhang malaki. Bumaba ako kaya makikita ko kung ayon sa sigaw nila na dumarating sa akin ay tinapos nila, at kung hindi naman, upang malaman ko. At ang mga lalaki ay tumalikod mula doon at pumunta sa Sodoma, ngunit si Abraham ay nanatiling nakatayo sa harap ng Panginoon. At lumapit si Abraham at sinabi, Huwag mong lipulin ang matuwid kasama ng masama, at magiging ang matuwid ay tulad ng masama. Kung may limampung matuwid sa lunsod, wawasakin mo ba sila? Hindi mo ba patatawarin ang buong lugar dahil sa limampung matuwid, kung sila ay naroon? Hindi mo kailanman gagawin ang bagay na ito, na patayin ang matuwid kasama ng masama, at magiging ang matuwid ay gaya ng masama. Hindi kailanman! Ikaw na humahatol sa buong lupa, hindi ka ba gagawa ng hustisya? Sinabi ng Panginoon, kung may limampung matuwid sa lungsod ng Sodoma, patatawarin ko ang buong lungsod at ang lahat ng lugar dahil sa

kanila. At sumagot si Abraham at nagsabi, Ngayon ako ay nagsimula nang magsalita sa aking Panginoon, ako naman ay lupa at abo. Ngunit kung makulangan ang limampung matuwid at maging apatnaput lima, wawasakin mo ba ang buong lungsod dahil sa limang kulang? At sinabi niya, Hindi ko wawasakin, kung makakita ako roon ng apatnaput lima. At muling nagsalita pa siya sa kanya, at sinabi, Kung ngunit masusumpungan doon ang apatnapu, at sinabi, Hindi ko sila wawasakin dahil sa apatnapu. At sinabi niya, Huwag sana, Panginoon, kung magsasalita ako. Paano kung may tatlumpung matatagpuan roon? At sinabi niya, Hindi ko ito sisirain dahil sa tatlumpu. At sinabi niya, Dahil mayroon akong sasabihin sa Panginoon, paano kung may dalawampung tao roon? At sinabi niya, Hindi ko ito wawasakin kung may dalawampung tao roon. At sinabi niya, Huwag po, Panginoon, kung magsasalita pa ako nang minsan; paano kung matagpuan doon ang sampu? At sinabi niya, Hindi ko sila wawasakin dahil sa sampung iyon. Umalis nga ang Panginoon nang siya ay tumigil ng pagsasalita kay Abraham, at si Abraham ay bumalik sa kanyang lugar.

19

Dumating ang dalawang sugo sa Sodoma ng gabi. Si Lot ay nakaupo sa tabi ng tarangkahan ng Sodoma, at nang makita sila ni Lot, tumayo siya upang salubungin sila at yumukod ng mukha hanggang sa lupa. At sinabi niya, Masdan, mga Panginoon, lumiko kayo papunta sa bahay ng inyong alipin, at

matulog kayo, at hugasan ninyo ang inyong mga paa, at pagkabangon ng maaga ay aalis kayo papunta sa inyong daan. At sinabi nila, Hindi, kundi sa mga kalye kami ay matutulog. At pinilit niya sila, kaya lumiko sila patungo sa kaniya at pumasok sa kaniyang bahay. Gumawa siya para sa kanila ng inumin, at nagluto ng tinapay na walang lebadura para sa kanila, at kumain sila. Bago matulog, ang mga lalaki ng lungsod, ang mga taga-Sodoma, ay nakapaligid sa bahay, mula sa binata hanggang sa matanda, lahat ng mga tao nang sabay-sabay. At tinawag nila si Lot at sinabi sa kanya, Nasaan ang mga lalaking pumasok sa iyo ngayong gabi? Ilabas mo sila sa amin upang makikipagtalik kami sa kanila. Lumabas si Lot tungo sa kanila sa pintuan at isinara ang pinto sa likuran niya. Sinabi niya sa kanila, Mga kapatid, huwag ninyong gawin iyan, huwag kayong gumawa ng masama. Mayroon nga akong dalawang anak na babae na hindi pa nakakakilala ng lalaki, ilalabas ko sila sa inyo, at gamitin ninyo sila kung ano ang makalulugod sa inyo, ngunit sa mga lalaking ito ay huwag ninyong gawan ng kamalian, sapagkat pumasok sila sa ilalim ng kanlungan ng aking bubong. Sinabi nila sa kanya, Lumayo ka diyan! Pumasok ka upang manirahan, hindi para humatol! Ngayon ay pahihirapan namin ikaw nang higit pa kaysa sa kanila. At pinilit nila nang husto ang lalaking si Lot, at lumapit sila upang sirain ang pinto. Ngunit iniunat ng mga lalaki ang kanilang mga kamay at hinila nila si Lot papasok sa bahay patungo sa kanila, at isinara nila ang pinto ng bahay. Ang mga lalaking nasa pintuan ng bahay ay kanilang binulag mula sa pinakamaliit hanggang sa pinakamalaki, at nalito sila habang hinahanap ang pintuan. Sinabi ng mga lalaki kay Lot,

Mayroon ka bang mga manugang na lalaki dito, o mga anak na lalaki, o mga anak na babae? O kung mayroon ka pang ibang tao sa lungsod, ilabas mo sila mula sa lugar na ito, Sapagkat kami ay naglilipol ng lugar na ito, dahil ang kanilang sigaw ay umabot sa harapan ng Panginoon, at isinugo kami ng Panginoon upang wasakin ito. Lumabas si Lot at nagsalita sa kanyang mga manugang na lalaking nag-asawa sa kanyang mga anak na babae, at sinabi, Bumangon kayo at umalis mula sa lugar na ito, sapagkat wawasaking ng Panginoon ang lungsod. Ngunit tila nagbibiro lamang siya sa harap ng kanyang mga manugang na lalaki. Nang magmadaling-araw, pinagsikapan ng mga mensahero si Lot, na nagsasabi, Bumangon ka, kunin mo ang iyong asawa at ang iyong dalawang anak na babae, at lumabas, upang hindi ka rin mamatay kasama ng mga kasamaan ng lungsod. At sila ay nagambala, kaya hinawakan ng mga sugo ang kanyang kamay, ang kamay ng kanyang asawa, at ang mga kamay ng kanyang dalawang anak na babae, sapagkat iniligtas sila ng Panginoon.

At nangyari nang ilabas nila sila sa labas, at sinabi nila, Iligtas mo ang iyong sariling kaluluwa, huwag lumingon sa likuran, ni huwag tumigil sa buong kapaligiran, tumakas ka sa bundok, baka ikaw ay madamay. Sinabi naman ni Lot sa kanila, Nakikiusap ako. Panginoon, dahil nakatagpo ang lingkod mo ng awa sa harap mo, at pinalaki mo ang katuwiran mo na ginagawa mo sa akin upang mabuhay ang kaluluwa ko, ngunit ako ay hindi makakaya na maligtas sa bundok, baka sakaling abutan ako ng mga kasamaan, at mamatay ako. Masdan, ang lungsod na

ito ay malapit para tumakas ako roon, na maliit, at doon ako maliligtas. Hindi ba ito maliit? At mabubuhay ang aking kaluluwa dahil sa iyo. At sinabi niya sa kanya, Narito, tinanggap ko ang iyong kahilingan at sa salitang ito, na hindi ko wawasakin ang lungsod na iyong binanggit. Magmadali ka nga upang maligtas doon, sapagkat hindi ako makakagawa ng anumang bagay hanggang sa dumating ka roon. Dahil dito tinawag niya ang pangalan ng lungsod na iyon, Zoar. Ang araw ay sumisikat na sa lupa nang si Lot ay pumasok sa Zoar. At pag-ulan ng Panginoon sa Sodoma at Gomorra ng asupre at apoy mula sa Panginoon na mula sa langit. At winasak niya ang mga lungsod na ito, at ang buong nakapaligid na rehiyon, at lahat ng mga naninirahan sa mga lungsod, at ang lahat ng tumutubo mula sa lupa. At tumingin ang kanyang asawa sa likuran, at siya ay naging haliging asin. Bumangon nang maaga si Abraham kinaumagahan patungo sa lugar kung saan siya tumayo sa harap ng Panginoon. At tumingin siya sa ibabaw ng Sodoma at Gomorra, at sa ibabaw ng buong kapaligiran, at nakita niya, at narito, umaahon ang apoy mula sa lupa, na tulad ng singaw ng hurno. At nangyari na nang wasakin ng Diyos ang lahat ng mga lungsod sa nakapalibot na rehiyon, naalala ng Diyos si Abraham, at ipinadala niya si Lot mula sa gitna ng pagkawasak nang wasakin ng Panginoon ang mga lungsod kung saan nanirahan si Lot.

Umakyat si Lot mula sa Zoar at tumira sa bundok kasama ang kanyang dalawang anak na babae, sapagkat natakot siyang manirahan sa Zoar, kaya nanirahan siya sa kweba kasama ang

kanyang dalawang anak na babae. Sinabi ng nakatatanda sa bunso, Ang ating ama ay matanda na, at walang sinuman sa lupa na makakapasok sa atin, gaya ng nararapat sa buong mundo. Halika at painumin natin ng alak ang aming ama, at mahiga tayo sa kaniya, at magkaroon tayo ng lahi mula sa aming ama. Pinainuman nila ng alak ang kanilang ama nang gabing iyon, at pumasok ang panganay na anak at sumiping sa kanyang ama nang gabing iyon, at hindi nito nalaman nang siya ay mahiga at nang siya ay bumangon. Nangyari nga sa susunod na araw, at sinabi ng mas matanda sa mas bata, Narito, natulog ako kahapon kasama ng aming ama. Painumin natin siya ng alak sa gabing ito, at pumasok ka at matulog kasama niya, at magpabangon tayo ng binhi mula sa aming ama. Pinainuman din nila ng alak ang kanilang ama nang gabing iyon, at pumasok ang bunso at sumiping sa kanyang ama, at hindi nito namalayan nang siya ay mahiga at bumangon. At naglihi ang dalawang anak na babae ni Lot mula sa kanilang ama. At nanganak ang panganay ng anak na lalaki, at tinawag niya ang kanyang pangalan na Moab, na nagsasabi, Mula sa aking ama. Ito ang ama ng mga Moabita hanggang sa araw na ito. Nanganak din ang bunso ng isang anak na lalaki, at tinawag niya ang kanyang pangalan na Amman, na sinasabi, Anak ng aking lahi, ito ang ama ng mga Ammonita hanggang sa araw na ito.

20

At lumipat mula roon si Abraham patungo sa lupain sa Timog, at

nanirahan sa pagitan ng Kadesh at Shur, at nakipamayan sa Gerara. Sinabi ni Abraham tungkol kay Sarah na kaniyang asawa, na Kapatid ko siya, sapagkat natakot siyang sabihin na Asawa ko siya, baka patayin siya ng mga lalaki ng lungsod dahil sa kaniya. Nagpadala naman si Abimelech na hari ng Gerar, at kinuha si Sarah. At pumasok ang Diyos kay Abimelech sa kanyang tulog nang gabing iyon, at sinabi, Narito, ikaw ay mamamatay dahil sa babaeng iyong kinuha, sapagkat siya ay may asawang lalaki na. Si Abimelech ngunit hindi niya siya hinipo, at sinabi, Panginoon, bansang walang kaalaman at matuwid ba ay iyong wawasakin? Hindi ba siya mismo ang nagsabi sa akin, Kapatid ko siya? At siya rin ang nagsabi sa akin, Kapatid niya ako? Sa dalisay na puso at sa katuwiran ng aking mga kamay ay ginawa ko ito. Sinabi ng Diyos sa kaniya sa pamamagitan ng panaginip, Alam ko na sa malinis na puso mo ginawa ito, at iniligtas kita upang hindi ka magkasala laban sa akin; dahil dito hindi kita pinabayaang hipuin siya. Ngayon nga, ibalik mo ang babae sa lalaki, sapagkat siya ay propeta, at siya ay manalangin para sa iyo, at ikaw ay mabubuhay. Ngunit kung hindi mo siya ibabalik, malalaman mo na mamamatay ka at ang lahat ng sa iyo. At bumangon nang maaga si Abimelech sa umaga, at tinawag niya ang lahat niyang mga lingkod, at sinabi niya ang lahat ng mga salitang ito sa kanilang mga tainga, at natakot nang lubha ang lahat ng mga tao. At tinawag ni Abimelech si Abraham at sinabi sa kaniya, Ano itong ginawa mo sa amin? Hindi ba kami nagkasala laban sa iyo, kaya ikaw ay nagdulot sa akin at sa aking kaharian ng malaking kasalanan? Ang gawang walang sinumang gagawin, ginawa mo sa akin.

Sinabi ni Abimelech kay Abraham, Ano ang iyong nakita kaya mo ginawa ito? Sinabi naman ni Abraham, Sinabi ko nga, Walang takot sa Diyos sa lugar na ito, kaya papatayin nila ako dahil sa asawa ko. At totoo naman, kapatid ko siya mula sa ama, pero hindi mula sa ina, at naging asawa ko siya. Nangyari nang inilabas ako ng Diyos mula sa bahay ng aking ama, at sinabi ko sa kanya, Itong kabutihan ang gagawin mo para sa akin: sa lahat ng lugar na ating papasukan, sabihin mo na ako ay iyong kapatid. Ngunit kumuha si Abimelech ng libong dalawang drachma, at mga tupa, at mga guya, at mga alipin, at mga dalaga, at ibinigay kay Abraham, at ibinalik sa kanya si Sarah na kanyang asawa. At sinabi ni Abimelech kay Abraham, Narito ang aking lupain sa harapan mo; tumira ka kung saan ka man makalugod. At kay Sarah naman ay sinabi niya, Narito, ibinigay ko ang isanlibong didrachma sa iyong kapatid; ang mga ito ay magiging sa iyo para sa karangalan ng iyong mukha, at sa lahat ng mga kasama mo, at magsalita ka ng totoo sa lahat ng bagay. Nanalangin si Abraham sa Diyos, at pinagaling ng Diyos si Abimelech, ang kaniyang asawa, at ang kaniyang mga aliping babae, at sila ay nanganak. Sapagkat lubos na isinara ng Panginoon mula sa labas ang lahat ng bahay-bata sa sambahayan ni Abimelech dahil kay Sarah na asawa ni Abraham.

21

At dinalaw ng Panginoon si Sarah, ayon sa kanyang sinabi, at

ginawa ng Panginoon kay Sarah ayon sa kanyang ipinangako. At naglihi at nanganak para kay Abraham ng isang anak sa kanyang katandaan, sa takdang panahon ayon sa sinabi sa kanya ng Panginoon. At tinawag ni Abraham ang pangalan ng kanyang anak na ipinanganak sa kanya, na isinilang sa kanya ni Sarah, na si Isaac. Tinuli ni Abraham si Isaac sa ikawalong araw, ayon sa iniutos sa kanya ng Diyos. At si Abraham ay isandaang taong gulang nang ipanganak sa kaniya si Isaac na kaniyang anak. Sinabi naman ni Sarah, Tawa ang ginawa sa akin ng Panginoon; sinuman ang makarinig ay magsasaya kasama ko. At sinabi, Sino ang magsasabi kay Abraham na nagpapasuso ng bata si Sarah? Sapagkat nanganak ako ng anak na lalaki sa aking katandaan. At lumaki ang bata at inawat sa gatas, at gumawa si Abraham ng malaking handaan sa araw na inawat sa gatas si Isaac na kaniyang anak. Ngunit nakita ni Sarah ang anak na lalaki ni Hagar na Ehipsiyo, na ipinanganak kay Abraham, na naglalaro kasama ni Isaac na kanyang anak. At sinabi kay Abraham, Itaboy mo ang aliping ito at ang kanyang anak, sapagkat hindi dapat mamanahin ang anak ng aliping ito kasama ng aking anak na si Isaac. Ngunit totoong mabigat ang salitang ito kay Abraham tungkol sa kaniyang anak. Sinabi naman ng Diyos kay Abraham, Huwag mong ikinakalungkot ang tungkol sa bata at tungkol sa alipin. Lahat ng sasabihin sa iyo ni Sarah, sundin mo ang kaniyang tinig, sapagkat kay Isaac tatawagin ang iyong binhi. At ang anak ng alipeng ito ay gagawin ko ring isang dakilang bansa, sapagkat siya ay iyong lahi. Bumangon si Abraham nang umaga at kumuha ng mga tinapay at balat na may tubig, at ibinigay kay Hagar. Inilagay

niya sa kaniyang balikat ang bata at pinaalis siya. Nang umalis siya, naligaw siya sa ilang malapit sa balon ng sumpa. Naubos na ang tubig mula sa balat ng alak, at inilagay niya ang bata sa ilalim ng isang puno ng abeto. Umalis nga siya at umupo sa harap niya mula sa malayo, gaya ng pagitan ng pagbaril ng pana, sapagkat sinabi niya, Hindi ko makikita ang kamatayan ng aking anak. At umupo siya sa harap niya, at sumigaw ang bata at umiyak. Narinig naman ng Diyos ang tinig ng bata mula sa lugar kung saan siya naroon, at tinawag ng sugo ng Diyos si Agar mula sa langit, at sinabi sa kanya, Ano ba iyan, Agar? Huwag kang matakot, sapagkat narinig ng Diyos ang tinig ng bata mula sa lugar kung saan siya naroon. Bumangon at kunin ang bata, at hawakan mo ito sa iyong kamay, sapagkat gagawin ko itong isang dakilang bansa. At binuksan ng Diyos ang kanyang mga mata, at nakita niya ang balon ng buhay na tubig, at pumunta siya, at pinuno ang balat ng tubig, at pinainuman niya ang bata. At ang Diyos ay sumama sa bata, at siya ay lumaki at nanirahan sa ilang, at naging mamamana. At siya ay nanirahan sa ilang, at ang kanyang ina ay kumuha para sa kanya ng asawa mula sa Paran ng Ehipto.

Nangyari naman sa panahong iyon, sinabi ni Abimelech, at ni Ochozath na kanyang tagapayo, at ni Phichol na pinunong heneral ng kanyang hukbo, kay Abraham, Ang Diyos ay sumasaiyo sa lahat ng iyong ginagawa. Ngayon nga, sumumpa ka sa akin sa Diyos na hindi mo ako sasaktan, ni ang aking binhi, ni ang aking pangalan, kundi ayon sa katuwiran na ginawa ko sa iyo, gagawin mo rin sa akin, at sa lupaing ito na iyong

tinahanan. At sinabi ni Abraham, Manunumpa ako. At sinaway ni Abraham si Abimelech tungkol sa mga balon ng tubig na kinuha ng mga alipin ni Abimelech. At sinabi ni Abimelech sa kanya, Hindi ko alam kung sino ang gumawa nito sa iyo, ni ikaw ay nagsabi sa akin, ni ako ay nakarinig tungkol dito, kundi lamang ngayong araw. At kumuha si Abraham ng mga tupa at mga guya, at ibinigay kay Abimelech, at gumawa silang dalawa ng tipan. At itinayo ni Abraham ang pitong korderong babae ng mga tupa nang bukod. At sinabi ni Abimelech kay Abraham, Ano ang pitong korderong babae ng mga tupang ito na iyong inihiwalay? At sinabi ni Abraham, Ang pitong korderong babae ay tatanggapin mo mula sa akin upang maging patotoo na ako ang humukay ng balong ito. Dahil dito, pinangalanan niya ang lugar na iyon na Balon ng Sumpa, sapagkat doon sila kapwa nagsumpa. At gumawa sila ng tipan sa Balon ng Sumpa. At tumayo si Abimelech, si Ochozath na kanyang tagapayo, at si Phichol na pinunong heneral ng kanyang hukbo, at bumalik sila sa lupain ng mga Filisteo. At nagtanim si Abraham ng puno sa balon ng sumpa, at tinawag niya roon ang pangalan ng Panginoon, ang walang hanggang Diyos. Nanirahan naman si Abraham sa lupain ng mga Filisteo nang mahabang panahon.

22

At nangyari pagkatapos ng mga salitang ito, sinubok ng Diyos si Abraham, at sinabi niya sa kanya, Abraham, Abraham, at sinabi niya, Narito ako. At sinabi, Kunin mo ang iyong minamahal na

anak, si Isaac na iyong minahal, at pumunta ka sa mataas na lupain, at ihandog mo siya roon bilang handog na susunugin sa isa sa mga bundok na aking itituro sa iyo. Bumangon si Abraham nang umaga at siniyahan ang kanyang asno, at isinama niya ang dalawang alipin at si Isaac na kanyang anak, at pagkahati ng kahoy para sa handog na susunugin, bumangon siya at pumunta, at dumating sa lugar na sinabi sa kanya ng Diyos sa ikatlong araw. At nang tumingin si Abraham, nakita niya ang lugar mula sa malayo. At sinabi ni Abraham sa kanyang mga alipin, Umupo kayo dito kasama ang asno, ako at ang bata ay pupunta hanggang doon, at pagkatapos naming sumamba ay babalik kami sa inyo. Kumuha si Abraham ng mga kahoy para sa handog na susunugin at ipinapasan niya ito kay Isaac na kanyang anak, at dinala niya sa kanyang mga kamay ang apoy at ang espada, at naglakad silang dalawa nang magkasama. Sinabi ni Isaac kay Abraham na kanyang ama, Ama, at sumagot ito, Ano iyon, anak? At sinabi niya, Narito ang apoy at ang mga kahoy, ngunit saan ang tupa para sa handog na susunugin? Sinabi naman ni Abraham, Ang Diyos ay makakakita para sa kanyang sarili ng tupa para sa handog na susunugin, anak ko. Pagkatapos, pumunta silang dalawa nang magkasama. Dumating sila sa lugar na sinabi sa kaniya ng Diyos, at itinayo roon ni Abraham ang altar, at inilagay niya ang mga kahoy, at matapos gapusin si Isaac na kaniyang anak, inilagay niya siya sa altar sa ibabaw ng mga kahoy. At iniunat ni Abraham ang kanyang kamay upang kunin ang espada para kataying ang kanyang anak. At tinawag siya ng Mensahero ng Panginoon mula sa langit, at sinabi, Abraham, Abraham, at sinabi niya,

Narito ako. At sinabi, Huwag ilagay ang iyong kamay sa bata, ni gawin sa kaniya ang anuman, sapagkat ngayon ay nakilala ko na ikaw ay natatakot sa Diyos, at hindi mo iniligtas ang iyong anak na minamahal dahil sa akin. At nang tumingin si Abraham, nakita niya na may isang tupang lalaki na nakakabit ang mga sungay sa isang palumpong. Kaya pumunta si Abraham, kinuha ang tupa, at inihandog ito bilang handog na susunugin kapalit ni Isaac na kanyang anak.

At tinawag ni Abraham ang pangalan ng lugar na iyon, Nakita ng Panginoon, upang sabihin nila ngayon, Sa bundok ay napakita ang Panginoon. At tinawag ng Sugo ng Panginoon si Abraham pangalawang beses mula sa langit, Sinasabi niya, Sa aking sarili ako ay sumumpa, sabi ng Panginoon, dahil ginawa mo ang bagay na ito at hindi mo iniligtas ang iyong minamahal na anak alang-alang sa akin, Tunay na pagpapalain kita, at pararamihin ko ang iyong lahi, gaya ng mga bituin sa langit, at gaya ng buhangin sa dalampasigan ng dagat, at mamanahin ng iyong lahi ang mga lungsod ng kanilang mga kaaway. At pagpapalain sa pamamagitan ng iyong binhi ang lahat ng mga bansa ng lupa, sapagkat sumunod ka sa aking tinig. Bumalik si Abraham sa kanyang mga alipin, at pagkatapos bumangon, naglakad silang magkasama patungo sa balon ng panunumpa. At nanirahan si Abraham sa balon ng panunumpa.

Pagkatapos ng mga pangyayaring ito, naibalita kay Abraham na si Melcha ay nanganak din ng mga anak na lalaki para kay Nahor na kanyang kapatid. si Uz na panganay, at si Buz na

kaniyang kapatid, at si Kamuel na ama ng mga Siriano, at sina Hazad, Azau, Phaldes, Jeldaph, at Bethuel. At si Bethuel ay nanganak kay Rebecca. Walong anak na lalaki ang ipinanganak ni Milcah kay Nahor na kapatid ni Abraham. At ang kanyang kabit na ang pangalan ay Reuma ay nanganak din ng sina Tabek, Taam, Tochos, at Mocha.

23

Ang buhay ni Sarah ay naging isang daang dalawamput pitong taon. At namatay si Sarah sa lungsod ng Arbok, na nasa lambak; ito ay Hebron sa lupain ng Canaan. Dumating naman si Abraham upang magdalamhati para kay Sarah at magluksa. At bumangon si Abraham mula sa kaniyang patay, at nagsalita si Abraham sa mga anak ni Het, na nagsasabi, Panauluyan at dayuhan ako sa inyo, bigyan ninyo ako ng pag-aari ng libingan sa inyo, at aking ililibing ang aking patay. Sumagot nga ang mga anak ni Heth kay Abraham, na nagsasabi, Hindi, panginoon. Makinig ka sa amin, hari mula sa Diyos ikaw sa gitna namin. Sa mga piniling libingan namin ay ilibing mo ang iyong patay, sapagkat walang sinuman sa amin ang hahadlang sa kanyang libingan mula sa iyo upang ilibing mo ang iyong patay doon. At bumangon si Abraham at yumukod sa mga tao ng lupain, sa mga anak ni Het. At nagsalita si Abraham sa kanila, Kung mayroon kayong kalooban na ilibing ang aking patay mula sa aking harapan, pakinggan ninyo ako, at magsalita kayo para sa akin kay Ephron na anak ni Zohar. At ibigay niya sa akin ang yungib

na doble, na nasa kanya, na nasa bahagi ng kanyang bukid; sa halagang pilak na karapat-dapat, ibigay ninyo ito sa akin sa harap ninyo para sa pag-aari ng libingan. Ngunit si Ephron ay nakaupo sa gitna ng mga anak ni Heth. At sumagot si Ephron na Hittite kay Abraham, habang naririnig ng mga anak ni Heth at ng lahat ng pumapasok sa lungsod, at nagsabi, Makiusap ako sa iyo, panginoon, at pakinggan mo ako. Ang bukid at ang yungib na nasa loob nito ay ibinibigay ko sa iyo. Sa harapan ng lahat ng aking mga kababayan, ibinigay ko ito sa iyo. Ilibing mo ang iyong patay. At yumukod si Abraham sa harap ng mga tao ng lupain. At sinabi niya kay Ephron sa pandinig ng bayan ng lupain, Dahil sa akin ka, pakinggan mo ako: tanggapin mo ang pilak para sa bukid mula sa akin, at doon ko ilibing ang aking patay. Sumagot naman si Efron kay Abraham at nagsabi, Hindi, panginoon, narinig ko na ang lupa ay nagkakahalaga ng apat na raang didrakma ng pilak, ngunit ano nga ba ito sa pagitan ko at sa iyo? Ikaw naman ay ilibing mo ang iyong patay. At narinig ni Abraham si Ephron, at ibinigay ni Abraham kay Ephron ang pilak na binanggit niya sa pandinig ng mga anak ni Heth—apat na raang didrachma ng pilak na tinanggap ng mga mangangalakal. At naipamana ang bukid ni Efron na nasa Macpela, na nasa tapat ng Mamre—ang bukid at ang yungib na nasa loob nito, at lahat ng puno na nasa bukid, at lahat ng nasa loob ng mga hangganan nito sa palibot, kay Abraham, bilang pag-aari sa harap ng mga anak ni Heth, at ng lahat ng pumapasok sa lungsod. Pagkatapos nito, inilibing ni Abraham si Sarah na kanyang asawa sa yungib ng bukid na doble, na nasa tapat ng Mamre. Ito ay Hebron sa lupain ng Canaan. At

napatibay ang bukid at ang yungib na nasa loob nito kay Abraham bilang pag-aari na libingan, mula sa mga anak ni Heth.

24

At si Abraham ay matanda na at matatanda na, at pinagpala ng Panginoon si Abraham sa lahat ng bagay.

At sinabi ni Abraham sa kanyang aliping pinakamatanda ng kanyang bahay, ang tagapamahala ng lahat ng kanyang pag-aari, Ilagay mo ang iyong kamay sa ilalim ng aking hita. At sumusumpa ako sa iyo sa Panginoon na Diyos ng langit at Diyos ng lupa, upang huwag kang kumuha ng asawa para sa aking anak na si Isaac mula sa mga anak na babae ng mga Cananeo, na kasama nila ako naninirahan. Ngunit sa aking lupain, kung saan ako ipinanganak, ay pupunta ka, at sa aking angkan, at kukuha ka ng asawa para sa aking anak na si Isaac mula roon. Sinabi ng alipin sa kanya, Kung sakaling hindi nais ng babae na sumama sa akin pabalik sa lupaing ito, ibabalik ko ba ang anak mo sa lupaing pinanggalingan mo? Sinabi ni Abraham sa kanya, Mag-ingat ka, huwag mong ibalik ang anak ko roon. Ang Panginoon na Diyos ng langit at ang Diyos ng lupa, na kumuha sa akin mula sa bahay ng aking ama, at mula sa lupang aking pinanganaakan, na nagsalita sa akin, at na sumumpa sa akin, na nagsabi, Sa iyo ibibigay ko ang lupang ito at sa iyong binhi, siya mismo ang magsusugo ng kanyang Mensahero sa harap mo, at kukuha ka ng asawa para sa aking anak mula roon. Ngunit kung

ang babae ay ayaw pumunta kasama mo sa lupain ito, malaya ka na mula sa aking sumpa, basta huwag mong ibabalik ang aking anak doon. At inilagay ng alipin ang kanyang kamay sa ilalim ng hita ni Abraham na kanyang panginoon, at sumumpa sa kanya tungkol sa salitang ito. At kumuha ang lingkod ng sampung kamelyo mula sa mga kamelyo ng kanyang panginoon, at mula sa lahat ng mabubuting bagay ng kanyang panginoon na kasama niya, at pagkabangon pumunta sa Mesopotamia, sa lungsod ng Nahor. At pinahiga niya ang mga kamelyo sa labas ng lungsod malapit sa balon ng tubig nang hapon, noong oras na lumalabas ang mga babae upang umigib ng tubig.

At sinabi niya, Panginoon, Diyos ng aking panginoon na si Abraham, pagpalain mo ako ngayong araw, at ipakita mo ang iyong awa sa aking panginoon na si Abraham. Narito, ako ay nakatayo sa bukal ng tubig, at ang mga anak na babae ng mga naninirahan sa lungsod ay lumalabas upang umigib ng tubig. At magiging ang dalaga na kung kanino ako magsasabi, Ikiling ang iyong banga ng tubig upang ako ay uminom, at magsabi sa akin, Uminom ka, at ang iyong mga kamelyo ay papainumin ko hanggang sila ay tumigil sa pag-inom, ito ay inihanda mo sa iyong lingkod na si Isaac, at sa pamamagitan nito ay malalaman ko na ikaw ay gumawa ng awa kasama ng aking panginoon na si Abraham.

At nangyari bago niya matapos ang pagsasalita sa kanyang isipan, at narito, lumabas si Rebecca na ipinanganak kay Bethuel, na anak ni Milcah na asawa ni Nahor, na kapatid ni

Abraham, na may dalang timba sa kanyang mga balikat. Ang dalaga ay napakaganda ang hitsura, siya ay dalaga pa, walang lalaking nakakilala sa kanya. Bumaba siya sa bukal, pinuno ang kanyang banga ng tubig, at umakyat. Tumakbo nga ang alipin patungo sa pagkikita niya, at sinabi, Painumin mo ako ng kaunting tubig mula sa iyong banga. At sinabi niya, Uminom po kayo, panginoon, at nagmadali siyang ibinaba ang timba sa kanyang bisig, at pinainuman niya ito, hanggang sa tumigil ito sa pag-inom. At sinabi niya, At sa iyong mga kamelyo ay magbibigay ako ng tubig hanggang sa silang lahat ay makainom. At nagmadali at ibinuhos ang tubig mula sa banga sa labangan, at tumakbo sa balon upang umigib muli, at umigib ng tubig para sa lahat ng mga kamelyo. Ngunit ang lalaki ay pinag-mamasdan siya at tumatahimik upang malaman kung pinagtagumpay ng Panginoon ang kanyang paglalakbay o hindi. Nang tumigil na sa pag-iinom ang lahat ng mga kamelyo, kumuha ang lalaki ng mga gintong hikaw na may timbang na isang drakma, at dalawang pulseras para sa kanyang mga kamay na may timbang na sampung ginto. At tinanong niya ito at sinabi, Anak ng sino ka? Sabihin mo sa akin, mayroon bang lugar sa bahay ng iyong ama para sa amin upang makapamalagi? At sinabi niya sa kanya, Ako ang anak na babae ni Bethuel na anak ni Milcah na ipinanganak niya kay Nahor. At sinabi niya sa kanya, Mayroon kaming maraming dayami at pagkain para sa mga hayop, at may lugar din para makapagpahinga. At nalugod, ang lalaki ay yumukod sa Panginoon. At sinabi niya, Pinagpala ang Panginoon na Diyos ng aking panginoong Abraham, na hindi pinabayaan ang kanyang katuwiran at katotohanan mula sa

aking panginoon, at ako ay pinatnubayan ng Panginoon patungo sa bahay ng kapatid ng aking panginoon. At tumakbo ang alipin at nag-ulat sa bahay ng kanyang ina, ayon sa mga salitang ito. Si Rebecca ay may kapatid na lalaki na ang pangalan ay Laban, at tumakbo si Laban patungo sa lalaki sa labas sa bukal. At nangyari nang makita niya ang mga hikaw at ang mga pulseras sa mga kamay ng kanyang kapatid na babae, at nang marinig niya ang mga salita ni Rebecca, ang kanyang kapatid na babae, na nagsasabi, Ganito ang sinabi sa akin ng lalaki, at pumunta siya sa lalaki na nakatayo sa tabi ng mga kamelyo sa bukal. At sinabi niya sa kanya, Halika, pumasok ka, pinagpala ng Panginoon! Bakit ka nakatayo sa labas? Ako ay naghanda na ng bahay at lugar para sa mga kamelyo. Pumasok ang lalaki sa bahay at inalis ang karga ng mga kamelyo, at binigyan ng dayami at damo ang mga kamelyo, at tubig upang hugasan ang kanyang mga paa at ang mga paa ng mga lalaking kasama niya. At inilagay niya sa harap nila ang tinapay upang kainin, at sinabi niya, Hindi ako kakain hanggang sa masabi ko ang aking mga salita. At sinabi niya, Magsalita ka.

At sinabi, Ako ay lingkod ni Abraham. Ang Panginoon ay lubhang pinagpala ang aking panginoon, at siya ay naitaas, at binigyan niya siya ng mga tupa, at mga guya, at pilak, at ginto, mga alipin, at mga dalaga, mga kamelyo, at mga asno. At ipinanganak ni Sarah na asawa ng aking panginoon ang isang anak na lalaki para sa aking panginoon matapos siyang tumanda, at ibinigay niya sa kanya ang lahat ng mayroon siya. At pinasumpa ako ng aking panginoon, na nagsasabi, Hindi ka

kukuha ng asawa para sa aking anak na lalaki mula sa mga anak na babae ng mga Cananeo, sa kanilang lupaing aking tinatahanan. Ngunit sa bahay ng aking ama ka pupunta, at sa aking angkan, at kukuha ka ng asawa para sa aking anak mula roon. Sinabi ko nga sa aking panginoon, Baka hindi sasama sa akin ang babae. At sinabi niya sa akin, Ang Panginoong Diyos na aking kinalugdan sa Kanyang harapan, Siya mismo ang magsusugo ng Kanyang Sugo na kasama mo, at pagtatagumpayan niya ang iyong paglalakbay, at kukuha ka ng asawa para sa aking anak mula sa aking angkan at mula sa bahay ng aking ama. Noon magiging walang-sala ka mula sa aking sumpa, sapagkat kapag pumunta ka sa aking lipi at hindi nila ito ibigay sa iyo, magiging walang-sala ka mula sa aking sumpa. At pagdating ko ngayong araw sa bukal, sinabi ko, Panginoon na Diyos ng aking panginoong Abraham, kung ikaw ay nagpapaunlad ng aking daan na aking tinatahak ngayon, Narito, ako ay nakatayo sa tabi ng bukal ng tubig, at ang mga anak na babae ng mga tao sa lungsod ay lumalabas upang umigib ng tubig, at ang dalagang babae na aking sasabihan, Painumin mo ako ng kaunting tubig mula sa iyong banga, At sabihin niya sa akin, Ikaw din ay uminom, at ang iyong mga kamelyo ay bibigyan ko ng tubig—siya ang babaeng inihanda ng Panginoon para sa kanyang sariling lingkod na si Isaac, at sa gayon ay malalaman ko na ikaw ay nagpakita ng awa sa aking panginoong si Abraham. At nangyari na bago ako matapos magsalita sa aking isipan, agad na lumabas si Rebecca, may dalang timba sa kanyang mga balikat, at bumaba siya sa bukal, at umigib ng tubig, at sinabi ko sa kanya, painumin mo ako. At

nagmadali siyang ibinaba ang tapayan mula sa kanyang balikat, at sinabi, Uminom ka, at ang iyong mga kamelyo ay papainom ko rin, at uminom siya, at pinainuman din niya ang mga kamelyo. At tinanong ko siya at sinabi ko, Anak ka ng sino? Sabihin mo sa akin. At sumagot siya, Ako ay anak na babae ni Bethuel na anak ni Nahor, na ipinanganak sa kanya ni Milcah. At inilagay ko sa kanya ang mga hikaw at ang mga pulseras sa kanyang mga kamay. At dahil ikaw ay natuwa, yumukod ako sa Panginoon at pinagpala ko ang Panginoon na Diyos ng aking panginoong Abraham, na nagpaunlad sa akin sa daan ng katotohanan upang kunin ang anak na babae ng kapatid ng aking panginoon para sa kanyang anak. Kung kaya ginagawa ninyo ang awa at katarungan sa aking panginoon, ngunit kung hindi, sabihin ninyo sa akin upang ako ay lumiko sa kanan o sa kaliwa.

Sumagot naman sina Laban at Bethuel, Mula sa Panginoon nanggaling ang bagay na ito, hindi kami makakasalungat sa iyo ng masama o mabuti. Narito si Rebecca sa harap mo; kunin mo at umalis ka, at hayaan siyang maging asawa ng anak ng iyong panginoon, gaya ng sinalita ng Panginoon. Nangyari na nang marinig ng lingkod ni Abraham ang kanilang mga salita, yumukod siya sa lupa sa Panginoon. At pagkatapos maglabas ang alipin ng mga sisidlang pilak at ginto at kasuutan, nagbigay kay Rebecca, at mga regalo nagbigay sa kapatid niya at sa ina niya. At kumain sila at uminom, siya mismo at ang mga lalaking kasama niya, at natulog sila. At nang magbangon siya kinaumagahan, sinabi niya, Ipadala ninyo ako, upang makabalik

ako sa aking panginoon. Sinabi ng mga kapatid niya at ng kanyang ina, Manatili muna ang dalaga sa amin nang mga sampung araw, at pagkatapos ay aalis na siya. Ngunit sinabi niya sa kanila, Huwag ninyo akong pigilan, sapagkat pinagtagumpay ng Panginoon ang aking paglalakbay. Ipadala ninyo ako upang makabalik ako sa aking panginoon. Ngunit sila ay nagsabi, Tawagin natin ang batang babae, at tanungin natin ang bibig niya. At tinawag nila si Rebeka, at sinabi nila sa kanya, Pupunta ka ba kasama ng lalaking ito? At sinabi niya, Pupunta ako. At ipinadala nila si Rebecca na kanilang kapatid, at ang kanyang mga ari-arian, at ang alipin ni Abraham, at ang mga kasama nito. At pinagpala nila si Rebecca, at sinabi nila sa kanya, Kapatid naming, ikaw ay maging libu-libong sampung libo, at mamanahin ng iyong binhi ang mga lungsod ng iyong mga kaaway. Bumangon si Rebecca at ang kanyang mga katulong, sumakay sa mga kamelyo, at pumunta kasama ng lalaki, at kinuha ng alipin si Rebecca at umalis.

Si Isaac ay naglalakbay sa ilang malapit sa Balon ng Paningin, at siya ay naninirahan sa lupain sa dakong Timog. At lumabas si Isaac upang magnilay-nilay sa kapatagan pagtungo sa hapon, at nang itingala niya ang kanyang mga mata, nakita niya ang mga kamelyo na papalapit. At nang tumingin si Rebeka, nakita niya si Isaac, kaya bumaba siya mula sa kamelyo. At sinabi niya sa alipin, Sino ang taong iyon na lumalakad sa parang patungo sa amin? Sinabi naman ng alipin, Ito ay ang aking panginoon. At kinuha niya ang talukbong at isinuot ito. At ikuwento ng alipin kay Isaac ang lahat ng mga bagay na ginawa niya. Pumasok si

Isaac sa bahay ng kaniyang ina at kinuha si Rebecca, at naging asawa niya, at umibig siya sa kaniya, at naaliw si Isaac tungkol kay Sarah na kaniyang ina.

25

Pagkatapos naman, si Abraham ay kumuha ng asawa na ang pangalan ay Keturah. Ipinanganak niya sina Zombran, Iezan, Madal, Midian, Iesbok, at Soie. Si Iezan naman ay nag-anak kay Saba at kay Dedan, at ang mga anak naman ni Dedan ay sina Asshurim, Letushim, at Leummim. Ang mga anak naman ni Midian ay sina Gepher, Apher, Enoch, Abida, at Eldaag; silang lahat ay mga anak ni Keturah. At ibinigay ni Abraham ang lahat niyang pag-aari kay Isaac na kaniyang anak. At sa mga anak ng kaniyang mga asawang alipin, binigyan ni Abraham ng mga regalo, at ipinadala niya sila palayo kay Isaac na kaniyang anak, habang siya ay nabubuhay pa, patungo sa silangan, sa lupain ng silangan. Ito nga ang mga taon ng mga araw ng buhay ni Abraham na kanyang nabuhay: isang daan pitumput limang taon. At namatay si Abraham sa mabuting katandaan, matanda at puspos ng mga araw, at siya ay naging kabilang sa kaniyang bayan. At inilibing siya nina Isaac at Ishmael, ang kanyang mga anak, sa yungib na doble, sa bukid ni Ephron na anak ni Zohar na Heteo, na nasa tapat ng Mamre, Ang bukid at ang yungib na binili ni Abraham mula sa mga anak ni Heth—doon nila inilibing si Abraham at si Sarah na kanyang asawa. Pagkatapos mamatay si Abraham, pinagpala ng Diyos si Isaac na kanyang

anak, at nanirahan si Isaac malapit sa Balon ng Paningin. Ito nga ang mga salinlahi ni Ismael na anak ni Abraham, na ipinanganak ni Agar na Ehipsiyo, ang aliping babae ni Sara, kay Abraham. At ito ang mga pangalan ng mga anak na lalaki ni Ishmael, ayon sa mga pangalan ng kanilang mga henerasyon: ang panganay ni Ishmael ay si Nebaioth, at si Kedar, at si Nabdeel, at si Massam, at si Masma, at si Duma, at si Masse, at si Choddan, at si Teman, at si Ietur, at si Naphes, at si Kedma. Ito ang mga anak na lalaki ni Ishmael, at ito ang kanilang mga pangalan sa kanilang mga tolda at sa kanilang mga kampamento, labindalawang pinuno ayon sa kanilang mga bansa. At ito ang mga taon ng buhay ni Ismael: isandaan at tatlumput pitong taon. Humina at namatay siya, at napabilang sa kaniyang mga ninuno. Nanirahan siya mula sa Havilah hanggang sa Shur, na nasa tapat ng Ehipto hanggang sa daanan patungo sa Asiria; sa harap ng lahat ng kanyang mga kapatid siya nanirahan.

At ito ang mga salinlahi ni Isaac na anak ni Abraham; si Abraham ay nag-anak kay Isaac. Ngunit si Isaac ay apatnapung taong gulang nang kunin niya si Rebecca, anak na babae ni Bethuel na taga-Syria mula sa Mesopotamia ng Syria, kapatid na babae ni Laban na taga-Syria, upang maging asawa niya. Nanalangin si Isaac sa Panginoon para kay Rebecca na kaniyang asawa, sapagkat siya ay baog, at dininig siya ng Diyos, at naglihi si Rebecca na kaniyang asawa. Tumalon ang mga bata sa loob niya, at sinabi niya, Kung ganito ang mangyayari sa akin, bakit ito sa akin? At pumunta siya upang magtanong sa Panginoon. At

sinabi ng Panginoon sa kanya, Dalawang bansa ay nasa iyong sinapupunan, at dalawang bayan mula sa iyong tiyan ay maghihiwalay, at ang isang bayan ay hihigitan ang isa, at ang nakatatanda ay maglilingkod sa nakababata. At naganap ang mga araw ng kaniyang panganganak, at narito, may kambal sa kaniyang sinapupunan. Lumabas nga ang panganay na mapula-pula ang buong katawan, na parang balat na mabalahibo, at pinangalanan siyang Esau. At pagkatapos nito, lumabas ang kanyang kapatid, at ang kanyang kamay ay nakahawak sa sakong ni Esau, at tinawag ang kanyang pangalan na Jacob. Si Isaac ay anim na pung taong gulang nang ipanganak sila ni Rebecca. Lumaki ang mga binata, at si Esau ay taong marunong mangaso at magsasaka, ngunit si Jacob ay taong simple na naninirahan sa bahay. Minahal ni Isaac si Esau, sapagkat ang kanyang inihahain na hayop ay pagkain niya, ngunit minahal ni Rebecca si Jacob.

Nagluto naman si Jacob ng sabaw, at dumating si Esau mula sa parang na nanghihina. At sinabi ni Esau kay Jacob, Pakainin mo ako ng pulang nilaga na ito, sapagkat nanghihina ako. Dahil dito tinawag ang kaniyang pangalan na Edom. Sinabi ni Jacob kay Esau, Ibenta mo sa akin ngayon ang iyong karapatan bilang panganay. At sinabi ni Esau, Narito, ako ay mamamatay na, at ano pa ang silbi sa akin ng karapatang ito ng pagkapanganay? At sinabi ni Jacob sa kanya, Sumumpa ka sa akin ngayong araw, at sumumpa nga ito sa kanya, at ibinenta ni Esau ang karapatan ng panganay kay Jacob. Si Jacob ay nagbigay kay Esau ng tinapay at sabaw na lentilya, at siya ay kumain at uminom, at pagkatapos

ay bumangon at umalis, at niwalang-halaga ni Esau ang karapatan ng panganay.

26

Ngunit dumating ang taggutom sa lupain, bukod pa sa naunang taggutom na nangyari noong panahon ni Abraham, kaya pumunta si Isaac kay Haring Abimelech ng mga Filisteo sa Gerar. Napakita naman sa kanya ang Panginoon at sinabi, Huwag bumaba sa Ehipto, manirahan ka sa lupaing sasabihin ko sa iyo. At manirahan ka bilang dayuhan sa lupaing ito, at ako ay magiging kasama mo, at pagpapalain kita, sapagkat sa iyo at sa iyong binhi ay ibibigay ko ang buong lupaing ito, at aking tutuparin ang aking panunumpa na isinumpa ko kay Abraham na iyong ama. At pararamihin ko ang iyong binhi, gaya ng mga bituin ng langit, at ibibigay ko sa iyong binhi ang lahat ng lupaing ito, at pagpapalain sa iyong binhi ang lahat ng mga bansa ng lupa. Dahil sumunod si Abraham na iyong ama sa aking tinig, at iningatan niya ang aking mga utos, ang aking mga kautusan, ang aking mga palatuntunan, at ang aking mga batas. Nanirahan naman si Isaac sa Gerara. Tinanong ng mga lalaki ng lugar tungkol kay Rebecca na kanyang asawa, at sinabi niya, Kapatid ko siya, sapagkat natakot siyang sabihin na asawa niya ito, baka patayin siya ng mga lalaki ng lugar dahil kay Rebecca, sapagkat siya ay maganda ang itsura. Nangyari na siya ay nanatili roon nang mahabang panahon, at nang sumilip si Abimelech na hari ng Gerar sa bintana, nakita niya si Isaac na

nagdadalikdikan kay Rebecca na kanyang asawa. Tinawag ni Abimelech si Isaac, at sinabi sa kanya, Kaya nga asawa mo siya? Bakit sinabi mo, Kapatid ko siya? Sinabi ni Isaac sa kanya, Sinabi ko kasi, baka mamatay ako dahil sa kanya. Sinabi ni Abimelech sa kanya, Ano itong ginawa mo sa amin? Halos nakatulog ang isa sa aking lahi kasama ng iyong asawa, at sanay dinala mo sa amin ang kamangmangan. Ngunit nag-utos si Abimelech sa lahat ng kaniyang bayan, Sinumang humawak sa lalaking ito at sa kaniyang asawa ay parurusahan ng kamatayan. Nagtanim si Isaac sa lupang iyon, at sa taong iyon ay nakaani siya ng sebadang nagbunga ng sandaandaan, at pinagpala siya ng Panginoon. At ang lalaki ay itinaas, at siya ay patuloy na lumalaki, hanggang sa siya ay naging napakadakila. Nagkaroon nga siya ng mga tupa, at mga baka, at maraming pag-aani. At kinainggitan nga siya ng mga Filisteo. At lahat ng mga balon na hinukay ng mga lingkod ng kanyang ama sa panahon ng kanyang ama, hinarangan ng mga Filisteo at pinuno nila ng lupa. At sinabi ni Abimelech kay Isaac, Umalis ka sa amin, sapagkat naging napakalakas mo na kaysa sa amin. At umalis mula doon si Isaac, tumigil sa lambak ng Gerar, at nanirahan doon.

At muli, si Isaac ay humukay ng mga balon ng tubig na hinukay ng mga alipin ni Abraham na kanyang ama, at hinarangan ang mga ito ng mga Filisteo pagkatapos mamatay si Abraham na kanyang ama, at tinawag niya ang mga ito ng mga pangalan ayon sa mga pangalang itinawag ng kanyang ama. At ang mga alipin ni Isaac ay humukay sa lambak ng Gerar, at nakatagpo

sila doon ng balon ng buhay na tubig. At nakipaglaban ang mga pastol ng Gerar sa mga pastol ni Isaac, na nagsasabing sa kanila ang tubig, at tinawag nila ang pangalan ng balon na Kawalang-katarungan, sapagkat inaapi nila siya. Ngunit mula roon ay naghukay siya ng ibang balon, at nag-away din sila tungkol dito, at pinangalanan niya itong Pagkakaaway. Umalis siya mula roon at humukay ng ibang balon, at hindi na sila nakipaglaban tungkol dito, at pinangalanan niya ito ng Rehoboth, na sinasabi, Sapagkat ngayon pinalawak ng Panginoon ang aming lupain, at pinadami niya kami sa ibabaw ng lupa.

Mula roon, umakyat siya sa Balon ng Sumpa. At napakita sa kaniya ang Panginoon nang gabing iyon, at sinabi, Ako ay ang Diyos ni Abraham na iyong ama. Huwag kang matakot, sapagkat ako ay kasama mo, at pagpapalain kita, at pararamihin ko ang iyong binhi dahil kay Abraham na iyong ama. At nagtayo siya roon ng dambana, at tumawag sa pangalan ng Panginoon, at itinayo niya roon ang kanyang tolda, at humukay naman roon ang mga alipin ni Isaac ng balon sa lambak ng Gerar. At si Abimelech ay pumunta sa kaniya mula sa Gerar, kasama si Ochozath na kanyang tagapayo, at si Phicol na pinunong heneral ng kanyang hukbo. At sinabi ni Isaac sa kanila, Bakit kayo naparito sa akin? Kayo nga ay napoot sa akin, at pinalayas ninyo ako mula sa inyo. At sumagot sila, Nakita naming malinaw na ang Panginoon ay sumasaiyo, kaya sinabi namin, magkaroon ng sumpa sa pagitan namin at sa pagitan mo, at makikipagkasundo kami sa iyo, Huwag kang gumawa ng masama sa amin, dahil hindi ka namin tinrato nang masama, at kung paanong tinrato

ka namin nang mabuti, at pinayaon ka namin nang mapayapa, at ngayon ay pinagpala ka ng Panginoon. At ginawa niya para sa kanila isang handaan, at kumain sila at uminom. At nang bumangon sila kinaumagahan, nagsumpaan ang bawat isa sa kanyang kapwa, at pinayaon sila ni Isaac, at umalis sila mula sa kanya nang may kapayapaan. Nangyari naman sa araw na iyon, at pagdating ang mga alipin ni Isaac ay nag-ulat sa kanya tungkol sa balon na kanilang hinukay, at sinabi, Hindi kami nakahanap ng tubig. At tinawag niya ito, Panunumpa, kaya tinawag niya ang pangalan ng lungsod na iyon, Balon ng Panunumpa, hanggang sa araw na ito.

Nang si Esau ay apatnapung taong gulang, siya ay nag-asawa kay Judith, na anak na babae ni Beeri na Hitteo, at kay Basemath, na anak na babae ni Elon na Hitteo. At sila ay naging sanhi ng pagkabalisa nina Isaac at Rebecca.

27

Nangyari na pagkatapos tumanda si Isaac, at nanlabo ang kanyang mga mata at hindi na siya makakita, kaya tinawag niya si Esau na kanyang panganay na anak, at sinabi sa kanya, Anak ko, at sumagot siya, Narito ako. At sinabi niya, Narito, tumanda na ako, at hindi ko alam ang araw ng aking kamatayan. Ngayon nga kumuha ng iyong sandata, ang lalagyan ng pana at ang pana, at lumabas ka sa kapatagan, at mangaso ka para sa akin ng biktima. At gumawa ka para sa akin ng mga pagkaing

paborito ko, at dalhin mo sa akin, upang kumain ako, upang pagpalain ka ng aking kaluluwa bago ako mamatay. At narinig ni Rebecca si Isaac na nagsasalita kay Esau na kanyang anak, at pumunta si Esau sa kapatagan upang mangaso para sa kanyang ama. Ngunit sinabi ni Rebecca kay Jacob na kaniyang bunso, Tingnan mo, narinig ko ang iyong ama na nakikipag-usap kay Esau na iyong kapatid, na nagsasabi, Dalhan mo ako ng huli, at gumawa ka para sa akin ng mga pagkain, upang pagkatapos kong kumain ay pagpalain kita sa harap ng Panginoon bago ako mamatay. Ngayon nga, anak ko, makinig ka sa akin, ayon sa iniuutos ko sa iyo. At pumunta ka sa kawan ng mga tupa, kunin mo para sa akin mula roon dalawang malambot at magagandang batang kambing, at gagawin ko ang mga ito na pagkain para sa iyong ama, ayon sa kanyang gusto. At dadalhin mo ito sa iyong ama, at siya ay kakain, upang pagpalain ka ng iyong ama bago siya mamatay. Sinabi ni Jacob kay Rebecca na kaniyang ina, Si Esau na aking kapatid ay mabalahibo, samantalang ako ay makinis. Baka hipuin ako ng ama, at ako ay magiging sa harap niya na parang humahamak, at magdadala ako sa aking sarili ng sumpa, at hindi pagpapala. Sinabi ng ina sa kanya, Ang iyong sumpa ay mapasa akin, anak. Makinig ka lamang sa aking tinig, at pumunta ka at dalhan mo ako. Pagkatapos pumunta, kumuha siya at dinala sa kanyang ina, at gumawa ang kanyang ina ng mga pagkaing paborito, gaya ng ginustong-gusto ng kanyang ama.

At kinuha ni Rebeka ang magandang damit ni Esau, ang kaniyang panganay na anak, na nasa kaniya sa bahay, at isinuot

niya ito kay Jacob, ang kaniyang bunso. At inilagay niya sa palibot ng kanyang mga braso ang mga balat ng mga batang kambing, at sa hubad na bahagi ng kanyang leeg. At ibinigay niya ang mga pagkain at ang mga tinapay na kanyang ginawa sa mga kamay ni Jacob na kanyang anak. At dinala niya ito sa kanyang ama at sinabi, Ama. At sinabi nito, Narito ako. Sino ka, anak ko? At sinabi ni Jacob sa kanyang ama, Ako si Esau, ang iyong panganay. Ginawa ko ang ayon sa iyong sinabi sa akin. Bumangon ka at umupo, at kumain mula sa aking huli, upang pagpalain mo ako. Sinabi ni Isaac sa kanyang anak na lalaki, Ano itong mabilis mong natagpuan, anak ko? At sumagot siya, Ang ibinigay ng Panginoon mong Diyos sa harap ko. Sinabi ni Isaac kay Jacob, Lumapit ka sa akin at hihipuin kita, anak ko, upang malaman kung ikaw nga ang anak kong si Esau o hindi. Lumapit nga si Jacob kay Isaac na kanyang ama, at hinipo niya siya, at sinabi, Ang boses nga ay boses ni Jacob, ngunit ang mga kamay ay mga kamay ni Esau. At hindi niya siya nakilala, sapagkat ang kanyang mga kamay ay mabalahibo gaya ng mga kamay ni Esau na kanyang kapatid, at pinagpala niya siya. At sinabi niya, Ikaw ba ang anak kong si Esau? At sumagot siya, Ako nga. At sinabi niya, Dalhan mo ako at kakain ako ng iyong huli, anak ko, upang pagpalain ka ng aking kaluluwa. At dinala niya ito sa kaniya at kumain siya, at dinala niya sa kaniya ang alak at uminom siya. At sinabi sa kanya ni Isaac na kanyang ama, Lumapit ka sa akin at halikan mo ako, anak ko. At lumapit siya at hinalikan siya, at naamoy niya ang amoy ng kanyang mga damit, at pinagpala niya siya, at sinabi, Narito, ang amoy ng aking anak ay gaya ng amoy ng bukid na puspos, na pinagpala

ng Panginoon. At bigyan ka nawa ng Diyos ng hamog mula sa langit, at ng kasaganaan mula sa lupa, at ng saganang butil at alak. At paglingkuran ka nawa ng mga bansa, at sambahin ka nawa ng mga pinuno, at maging panginoon ka ng iyong kapatid, at sasamba sa iyo ang mga anak ng iyong ama, ang sumusumpa sa iyo ay sumpain, at ang pumapala sa iyo ay pagpalain.

At nangyari na pagkatapos tigilan ni Isaac ang pagpapala kay Jacob na kanyang anak, at nangyari na nang lumabas si Jacob mula sa harapan ni Isaac na kanyang ama, dumating si Esau na kanyang kapatid mula sa pangangaso. At gumawa rin siya ng mga pagkain, at dinala ito sa kaniyang ama, at sinabi niya sa kaniyang ama, Bumangon po ang aking ama at kumain mula sa huli ng kaniyang anak, upang pagpalain ako ng iyong kaluluwa. At sinabi sa kaniya ni Isaac na kaniyang ama, Sino ka? At sumagot siya, Ako ay anak mong panganay na si Esau. Labis na namangha si Isaac nang husto, at sinabi, Sino nga ang nangaso para sa akin at nagdala sa akin ng huli, at kumain ako mula sa lahat bago ka dumating? Pinagpala ko siya, at siya ay magiging pinagpala. Nang marinig ni Esau ang mga salita ng kanyang amang si Isaac, sumigaw siya nang napakalakas at napaka-pait, at sinabi, Pagpalain mo rin ako, ama. Sinabi niya sa kanya, Dumating ang iyong kapatid na may panlilinlang at kinuha ang iyong pagpapala. At sinabi niya, Matuwid na tinawag ang kanyang pangalan na Jacob, sapagkat siya ay nagtaksil sa akin—narito, pangalawang pagkakataon na ito. Kinuha niya ang aking karapatan ng pagkapanganay, at ngayon kinuha niya ang aking pagpapala. At sinabi ni Esau sa kanyang ama, Hindi ka ba nag-

iwan ng pagpapala para sa akin, Ama? Sumagot naman si Isaac at sinabi kay Esau, Kung ginawa ko siyang iyong panginoon, at ginawa kong mga alipin niya ang lahat niyang mga kapatid, at tinustusan ko siya ng butil at alak, ano pa ang magagawa ko para sa iyo, anak ko? At sinabi ni Esau sa kanyang ama, Wala ka bang kahit isang pagpapala para sa akin, ama? Pagpalain mo rin ako, ama! Nang lubos na naantig si Isaac, sumigaw si Esau nang malakas at umiyak. Sumagot si Isaac na kanyang ama at sinabi sa kanya, Narito, mula sa kasaganaan ng lupa ay magiging tirahan mo, at mula sa hamog ng langit mula sa itaas. At sa pamamagitan ng iyong espada ikaw ay mabubuhay, at sa iyong kapatid ikaw ay maglilingkod, ngunit darating ang panahon kapag ibabagsak mo at aalisin mo ang kaniyang pamatok mula sa iyong leeg.

At nagdamdam ng galit si Esau kay Jacob dahil sa pagpapalang ipinagkaloob sa kanya ng kanyang ama, at sinabi ni Esau sa kanyang isipan, Malapit na ang mga araw ng pagluluksa para sa aking ama, upang patayin ko si Jacob na aking kapatid. Iniulat nga kay Rebeka ang mga salita ni Esau na kaniyang anak na panganay, at nagpasundo siya at tinawag si Jacob na kaniyang anak na bunso, at sinabi sa kaniya, Narito, si Esau na iyong kapatid ay nanganganib sa iyo upang patayin ka. Ngayon nga, anak, makinig ka sa aking tinig, at bumangka at tumakas ka patungo sa Mesopotamia, kay Laban na aking kapatid, sa Haran. At tumira ka kasama niya ng ilang araw, hanggang sa mapawi ang kaniyang galit, At ang galit ng iyong kapatid ay mawala mula sa iyo, at makalimutan niya ang ginawa mo sa kanya, at

pagkatapos magpadala ay ipapatawag kita mula roon, baka sakaling mawalan ako ng anak mula sa inyong dalawa sa isang araw. Sinabi ni Rebecca kay Isaac, Napapagod na ako sa aking buhay dahil sa mga anak na babae ng mga anak ni Heth. Kung si Jacob ay kukuha ng asawa mula sa mga anak na babae ng lupain ito, para saan pa ang buhay ko?

28

Tinawag naman ni Isaac si Jacob, pinagpala siya, at nag-utos sa kanya, Hindi ka kukuha ng asawa mula sa mga anak na babae ng mga Cananeo. Bumangon ka at tumakas papunta sa Mesopotamia, sa bahay ni Bethuel na ama ng iyong ina, at kumuha ka roon ng asawa mula sa mga anak na babae ni Laban na kapatid ng iyong ina. At pagpalain ka nawa ng aking Diyos, at palakihin ka, at paramihin ka, at ikaw ay magiging mga kapulungan ng mga bansa. At naway ibigay niya sa iyo ang pagpapala ni Abraham na aking ama, sa iyo at sa iyong binhi pagkatapos mo, upang manahin mo ang lupain ng iyong pananahan, na ibinigay ng Diyos kay Abraham. At ipinadala ni Isaac si Jacob, at pumunta siya sa Mesopotamia kay Laban na anak ni Bethuel na taga-Syria, na kapatid ni Rebecca na ina ni Jacob at Esau.

Nakita ni Esau na pinagpala ni Isaac si Jacob at ipinadala siya sa Mesopotamia ng Syria upang kumuha ng asawa mula roon. Habang pinagpapala siya, nag-utos si Isaac sa kanya at nagsabi,

Hindi ka kukuha ng asawa mula sa mga anak na babae ng mga Canaanite. At sumunod si Jacob sa kanyang ama at ina, at pumunta sa Mesopotamia ng Syria. Nakita rin ni Esau na masama ang mga anak na babae ng Canaan sa paningin ni Isaac na kanyang ama, Pumunta si Esau kay Ishmael at kinuha si Maeleth, anak na babae ni Ishmael na anak ni Abraham at kapatid na babae ni Nebaioth, bilang asawa bukod pa sa kanyang mga asawa.

At umalis si Jacob mula sa Balon ng Sumpa at pumunta sa Haran. At nakarating siya sa isang lugar at natulog doon, sapagkat lubog na ang araw. Kumuha siya ng mga bato sa lugar na iyon at inilagay sa kaniyang ulunan, at natulog siya sa lugar na iyon. At siya ay nanaginip, at narito, may hagdang nakatayo sa lupa na ang tuktok ay umaabot sa langit, at ang mga sugo ng Diyos ay nagsisiahon at nagsisibaba dito. Ngunit ang Panginoon ay nakatayo sa ibabaw nito at sinabi, Ako ay ang Diyos ni Abraham na iyong ama, at ang Diyos ni Isaac. Huwag kang matakot. Ang lupang iyong hinihigaan ay ibibigay ko sa iyo at sa iyong binhi. At ang iyong binhi ay magiging tulad ng buhangin ng lupa, at ito ay kumakalat sa dagat, at sa Timog, at sa Hilaga, at sa silanganan, at pagpapalain sa iyo ang lahat ng mga lipi ng lupa, at sa iyong binhi. At narito, ako ay kasama mo, iingatan ka sa lahat ng daan na iyong lalakaran, at ibabalik kita sa lupaing ito, sapagkat hindi kita pababayaan hanggang sa magawa ko ang lahat ng aking sinabi sa iyo. At nagising si Jacob mula sa kanyang tulog, at sinabi, Ang Panginoon ay nasa lugar na ito, ngunit ako ay hindi nakaalam. At natakot siya at sinabi,

Napakatakot ng lugar na ito! Hindi ito iba kundi bahay ng Diyos, at ito ang pintuan ng langit. At bumangon si Jacob kinaumagahan, at kinuha ang bato na inilagay niya roon sa ilalim ng kanyang ulo, at itinayo niya ito bilang haliging-bato, at nagbuhos ng langis sa tuktok nito. At tinawag niya ang pangalan ng lugar na iyon na Bahay ng Diyos, at ang pangalan ng lungsod noon ay Luz. At nanalangin si Jacob ng isang panata, na nagsasabi, Kung ang Panginoon na Diyos ay makakasama ko, at iingatan niya ako sa daang ito na aking tinatahak, at bibigyan niya ako ng tinapay na aking kakainin, at damit na aking isusuot, at ibalik niya ako nang may kaligtasan sa bahay ng aking ama, at ang Panginoon ay magiging Diyos ko. At ang batong ito na aking itinayo bilang haligi ay magiging bahay ng Diyos para sa akin, at sa lahat ng anumang ibibigay mo sa akin, ang ikasampung bahagi ay aking ihahandog sa iyo.

29

At pagkatapos na itaas ni Jacob ang kanyang mga paa, pumunta siya sa lupain ng silanganan, patungo kay Laban na anak ni Bethuel na taga-Syria, na kapatid ni Rebecca, na ina ni Jacob at Esau. At nakita niya, at narito, may isang balon sa parang. Naroon ang tatlong kawan ng mga tupa na nagpapahinga sa tabi nito, sapagkat mula sa baloong iyon ay pinaiinom nila ang mga kawan. May malaking bato sa ibabaw ng bibig ng balon. At nagtitipon doon ang lahat ng kawan, at iginugulong nila ang bato mula sa bibig ng balon, at pinaiinom nila ang mga tupa, at

ibinabalik nila ang bato sa ibabaw ng bibig ng balon sa dating lugar nito. Sinabi ni Jacob sa kanila, Mga kapatid, taga-saan kayo? At sinabi nila, Taga-Haran kami. Sinabi niya sa kanila, Kilala ninyo ba si Laban na anak ni Nahor? At sinabi nila, Kilala namin. Sinabi niya sa kanila, Malusog ba siya? At sinabi nila, Malusog siya, at narito si Raquel na kaniyang anak na babae ay paparating na kasama ang mga tupa. At sinabi ni Jacob, Mayroon pang maraming oras sa araw, hindi pa oras para tipunin ang mga hayop. Painumin ninyo ang mga tupa, pagkatapos ay umalis at pakainin ninyo sila. Ngunit sinabi nila, Hindi kami makakagawa, hanggang sa mapagtipon ang lahat ng mga pastol, at kanilang iligid ang bato mula sa bibig ng balon, at papainom namin ang mga tupa. Habang siya pa ay nagsasalita sa kanila, at narito, si Rachel na anak na babae ni Laban ay dumarating kasama ang mga tupa ng kanyang ama, sapagkat siya ay nag-aalaga ng mga tupa ng kanyang ama. Nang makita ni Jacob si Rachel na anak na babae ni Laban, na kapatid ng kanyang ina, at ang mga tupa ni Laban na kapatid ng kanyang ina, lumapit si Jacob at iginulong ang bato mula sa bibig ng balon, at pinainuman niya ang mga tupa ni Laban na kapatid ng kanyang ina. At hinalikan ni Jacob si Rachel, at sumigaw nang malakas at umiyak. At sinabi niya kay Rachel na siya ay kapatid ng kanyang ama, at na siya ay anak ni Rebecca, at tumakbo si Rachel at isinabi ito sa kanyang ama. Nangyari na nang marinig ni Laban ang pangalan ni Jacob na anak ng kaniyang kapatid na babae, tumakbo siya upang salubungin ito, at niyakap at hinalikan niya, at ipinasok niya sa kaniyang bahay, at ikwinento ni Jacob kay Laban ang lahat ng mga bagay na ito. At sinabi ni

Laban sa kanya, Mula sa aking mga buto at mula sa aking laman ka, at nakasama niya siya ng isang buwan.

Sinabi ni Laban kay Jacob, Dahil kapatid ko ikaw, hindi ka maglilingkod sa akin nang walang bayad. Sabihin mo sa akin kung ano ang iyong sahod. Si Laban ay may dalawang anak na babae, ang pangalan ng panganay ay Leah, at ang pangalan ng bunso ay Rachel. Ang mga mata ni Leah ay mahina, ngunit si Rachel ay maganda ang anyo at napakaganda ang itsura. Umibig naman si Jacob kay Rachel, at sinabi niya, Maglilingkod ako sa iyo ng pitong taon para kay Rachel na iyong anak na bunso. Sinabi ni Laban sa kanya, Mas mabuti na ibigay ko siya sa iyo kaysa ibigay ko siya sa ibang lalaki. Manirahan ka na lamang kasama ko. At naglingkod si Jacob para kay Rachel ng pitong taon, at ang mga ito ay sa harap niya na parang ilang araw lamang dahil sa pagmamahal niya sa kanya. Sinabi ni Jacob kay Laban, Ibigay mo sa akin ang aking asawa, sapagkat natupad na ang mga araw upang makapiling ko siya. Tinipon naman ni Laban ang lahat ng mga lalaki ng lugar at gumawa ng kasalan. At nangyari nang gabi, at kinuha niya si Leah na kaniyang anak na babae, dinala niya kay Jacob, at pumasok si Jacob sa kaniya. At ibinigay ni Laban kay Leah na kanyang anak na babae si Zilpah na kanyang alipin, bilang kanyang alipin. Ngunit nang magumaga, at narito, si Leah pala, sinabi ni Jacob kay Laban, Ano itong ginawa mo sa akin? Hindi ba para kay Rachel ako naglingkod sa iyo? At bakit mo ako dinaya? Sumagot si Laban, Hindi ganoon ang kaugalian sa aming lugar na ibigay ang bunso bago ang panganay. Kumpletuhin mo nga ang pitong araw nito,

at ibibigay ko rin sa iyo ang isa pa ito kapalit ng gawain na gagawin mo pa sa akin ng karagdagang pitong taon. Ginawa nga ni Jacob ang ganoon, at tinupad niya ang pitong araw nito, at ibinigay ni Laban sa kanya si Rachel na kanyang anak na babae bilang asawa. At ibinigay ni Laban si Bilhah na kanyang alipin na babae sa kanyang anak na babae bilang alipin. At pumasok siya kay Rachel, ngunit minahal niya si Rachel nang higit kaysa kay Leah, at naglingkod siya sa kanya ng iba pang pitong taon.

Ngunit nakita ng Panginoong Diyos na si Leah ay kinamumuhian, kaya binuksan niya ang kanyang bahay-bata, ngunit si Rachel ay baog. At naglihi si Lea at ipinanganak niya ang isang anak na lalaki kay Jacob. Tinawag niya ang pangalan nito na Ruben, na sinasabi, Dahil nakita ng Panginoon ang aking pagkababa at binigyan niya ako ng anak na lalaki, ngayon nga ay mamahalin ako ng aking asawa. At naglihi siyang muli, at ipinanganak ang ikalawang anak na lalaki kay Yakob, at sinabi, Narinig ng Panginoon na ako ay kinapopootan, kaya ibinigay niya rin sa akin ang anak na ito, at tinawag niya ang pangalan nito na Simeon. At muling naglihi siya, at nanganak ng anak na lalaki, at sinabi, Sa panahong ito ay makakasama ko na ang aking asawa, sapagkat nanganak ako sa kanya ng tatlong anak na lalaki, kaya tinawag niya ang pangalan nito na Levi. At muli siyang naglihi at nanganak ng isang anak na lalaki, at sinabi, Ngayon, muli, dahil dito ay magpapasalamat ako sa Panginoon. Kaya tinawag niya ang pangalan nito na Juda. At tumigil na siya sa panganganak.

30

Nang makita ni Raquel na hindi siya nanganak kay Jacob, kinainggitan niya ang kanyang kapatid, at sinabi niya kay Jacob, Bigyan mo ako ng mga anak, kung hindi, mamamatay ako. Nagalit naman si Jacob kay Rachel at sinabi sa kanya, Hindi naman ako ang kapalit ng Diyos, na siyang nagpigil sa iyo ng bunga ng bahay-bata? Sinabi ni Rachel kay Jacob, Narito ang aking katulong na si Bilhah, sipingan mo siya, at manganganak siya sa aking mga tuhod, at ako rin ay magkakaroon ng anak mula sa kanya. At ibinigay niya sa kaniya si Bilhah na kaniyang alipin upang maging asawa niya, at sumiping si Jacob sa kaniya. At naglihi si Bilhah na alipin ni Rachel, at nanganak siya ng anak na lalaki para kay Jacob. At sinabi ni Rachel, Hinusgahan ako ng Diyos, at narinig niya ang aking tinig, at binigyan niya ako ng anak na lalaki. Dahil dito, tinawag niya ang kanyang pangalan na Dan. At muling naglihi si Bilhah, ang alipin ni Rachel, at nanganak ng ikalawang anak na lalaki kay Jacob. At sinabi ni Raquel, Nakipaglaban para sa akin ang Diyos, at nakipagbuno ako sa aking kapatid at nagtagumpay, at tinawag niya ang kanyang pangalan na Neftali. Nakita ni Leah na tumigil siya sa panganganak, kaya kinuha niya si Zilpah na kanyang alipin at ibinigay siya kay Jacob bilang asawa, at pumasok si Jacob sa kanya. At naglihi si Zilpah na aliping babae ni Leah, at nanganak siya kay Jacob ng isang anak na lalaki. At sinabi ni Leah, Swerte! at pinangalanan niya ito ng Gad. At naglihi pa si Zelpha ang alipin ni Leah, at ipinanganak niya kay Jacob ang

ikalawang anak na lalaki. At sinabi ni Lea, Mapalad ako, sapagkat tatawaging mapalad ako ng mga kababaihan, at tinawag niya ang pangalan nito na Asher. Pumunta si Reuben sa panahon ng pag-aani ng trigo, at nakatagpo ng mga bunga ng mandrake sa bukid, at dinala niya ang mga iyon kay Leah na kanyang ina. Sinabi ni Rachel kay Leah na kanyang kapatid, Bigyan mo ako ng mga mandrake ng iyong anak. Sinabi ni Leah, Hindi ba sapat sa iyo na kinuha mo ang asawa ko? Kukunin mo rin ba ang mga mandrake ng anak ko? Sinabi ni Rachel, Hindi ganoon, matulog siya kasama mo ngayong gabi kapalit ng mga mandrake ng anak mo. Pumasok si Jacob mula sa bukid nang gabi, at lumabas si Leah upang salubungin siya, at sinabi, Sa akin ka papasok ngayong araw, sapagkat inupahan kita kapalit ng mga mandrake ng anak ko, at natulog siya kasama niya nang gabing iyon. At dininig ng Diyos si Leah, at naglihi siya at nanganak para kay Jacob ng ikalimang anak na lalaki. At sinabi ni Leah, Binigyan ako ng Diyos ng aking gantimpala dahil ibinigay ko ang aking alipin na babae sa aking asawa, at tinawag niya ang kanyang pangalan na Issachar, na ang ibig sabihin ay gantimpala. At naglihi pa si Leah, at nanganak ng ikaanim na anak na lalaki kay Jacob. At sinabi ni Leah, Binigyan ako ng Diyos ng magandang regalo sa panahong ito; pipiliin na naman ako ng aking asawa, sapagkat ipinanganak ko sa kanya ang anim na anak na lalaki, at tinawag niya ang pangalan nito, Zebulun. At pagkatapos nito, ipinanganak niya ang isang anak na babae, at tinawag niya ang pangalan nito, Dina. Ngunit naalala ng Diyos si Rachel, at dininig siya ng Diyos, at binuksan ang kanyang bahay-bata. At nang maglihi ay nanganak siya para

kay Jacob ng isang anak na lalaki, at sinabi ni Rachel, Inalis ng aking Diyos ang aking kahihiyan. At tinawag niya ang pangalan niya na Joseph, na sinasabi, Naway dagdagan ako ng Diyos ng isa pang anak.

Nang ipanganak ni Rachel si Jose, sinabi ni Jacob kay Laban, Payagan mo akong umalis upang makabalik ako sa aking lugar at sa aking lupain. Ibalik mo ang aking mga asawa at ang aking mga anak, na dahil sa kanila ako ay naglingkod sa iyo, upang ako ay makaalis, sapagkat alam mo ang paglilingkod na aking ginawa para sa iyo. Sinabi ni Laban sa kanya, Kung natagpuan ko ang pabor sa iyong paningin, mangyaring manatili ka. Nalaman ko sa pamamagitan ng panghuhula na pinagpala ako ng Diyos dahil sa iyo. Sabihin mo sa akin ang iyong sahod, at ibibigay ko ito. Sinabi naman ni Jacob, Alam mo kung paano kita pinaglingkuran, at kung gaano karami ang iyong mga hayop na nasa akin. Maliit lamang ang mayroon ka bago ako dumating, at ito ay lumaki nang husto, at pinagpala ka ng Panginoon na Diyos dahil sa aking paglilingkod, ngayon nga, kailan naman ako gagawa para sa aking sariling sambahayan? At sinabi sa kaniya ni Laban, Ano ang ibibigay ko sa iyo? Sinabi naman sa kaniya ni Jacob, Hindi mo ibibigay sa akin ang anuman, kung gagawin mo sa akin ang salitang ito, muling pangangalagaan ko ang iyong mga tupa, at iingatan ko. Hayaan dumaan ang lahat mong mga tupa ngayong araw, at ihiwalay mula roon ang bawat tupang madilim na kulay sa mga kordero, at ang bawat may guhit na puti at may batik-batik sa mga kambing, ay magiging aking gantimpala. At sasaksi sa akin ang aking katuwiran sa susunod

na araw, sapagkat ang aking gantimpala ay nasa harap mo: ang lahat na hindi batik-batik at may puting guhit sa mga kambing, at maitim sa mga tupa, ay ituturing na nakaw mula sa akin. Sinabi ni Laban sa kanya, Mangyari ayon sa iyong salita. At sa araw na iyon ay inihiwalay niya ang mga lalaking kambing na may batik-batik at may guhit-guhit, at lahat ng mga babaeng kambing na may batik-batik at may guhit-guhit, at lahat ng maitim sa mga tupa, at lahat ng maputi sa kanila, at ibinigay sa pamamagitan ng kamay ng kaniyang mga anak na lalaki. At inilayo niya ng tatlong araw na paglalakbay ang pagitan nila at ni Jacob. Si Jacob naman ay nagpastol sa mga natitirang tupa ni Laban. Kumuha nga si Jacob para sa kanyang sarili ng sariwang sungkay na storax, at ng almond, at ng plane tree, at binakbakan ni Jacob ang mga ito ng mga puting bakbak, at sa pagkakayod ng berdeng balat, lumitaw sa mga sungkay ang puting bahagi na kanyang binakbakan, na naging may kulay-kulay. At inilagay niya sa harap ang mga tungkod na kanyang binakbakan sa mga sabsaban ng mga inuman ng tubig, upang kapag dumating ang mga tupa upang uminom, sa harap ng mga tungkod pagdating nila upang uminom, maglihian ang mga tupa dahil sa mga tungkod. At nang ang mga tupa ay umiinit sa harap ng mga tungkod, ang mga tupa ay nanganak ng mga supling na may guhit na puti, may kulay-kulay, at kulay-abong may batik. Ang mga tupa ay inihiwalay ni Jacob, at inilagay niya sa harap ng mga tupa ang tupang lalaking may batik-batik na puti at lahat ng sari-saring kulay sa mga tupa, at inihiwalay niya para sa kanyang sarili ang mga kawan, at hindi niya hinaluan ang mga ito sa mga tupa ni Laban. At nangyari na sa panahong naglihi

ang mga tupa sa sinapupunan, inilagay ni Jacob ang mga tungkod sa harap ng mga tupa sa mga sabsaban, upang sila ay maglihi ayon sa mga tungkod. Kapag naipanganak ang mga tupa, hindi niya inilagay, at nangyari na ang mga walang marka ay kay Laban, at ang mga may marka ay kay Jacob. At yumaman ang lalaki nang lubha-lubha, at nagkaroon siya ng maraming hayop, at mga baka, at mga alipin, at mga aliping babae, at mga kamelyo, at mga asno.

31

Narinig naman ni Jacob ang mga salita ng mga anak na lalaki ni Laban na nagsasabi, Kinuha ni Jacob ang lahat ng pag-aari ng aming ama, at mula sa pag-aari ng aming ama ay nakamit niya ang lahat ng kayamanang ito. At nakita ni Jacob ang mukha ni Laban, at narito, hindi na ito sa kanya gaya ng dati. Sinabi ng Panginoon kay Jacob, Bumalik ka sa lupain ng iyong ama at sa iyong angkan, at ako ay magiging kasama mo. Nagpadala nga si Jacob at tinawag sina Leah at Rachel sa kapatagan kung saan naroon ang mga kawan. At sinabi niya sa kanila, Nakikita ko ang mukha ng inyong ama, na hindi na ito sa akin tulad ng kahapon at noong nakaraang araw, ngunit ang Diyos ng aking ama ay kasama ko. At kayo naman ay nakakaalam na sa buong lakas ko ay naglingkod ako sa inyong ama. Ang inyong ama ay dinaya ako at binago ang aking sahod ng sampung beses, ngunit hindi binigyan ng Diyos siya ng kapangyarihan na saktan ako. Kung ganoon ang kanyang sasabihin, ang mga may batik ay magiging

iyong gantimpala, at lahat ng mga tupa ay manganganak ng may batik, ngunit kung sasabihin niya, ang mga puti ay magiging iyong gantimpala, at lahat ng mga tupa ay manganganak ng puti. At inalis ng Diyos ang lahat ng hayop ng inyong ama at ibinigay sa akin ang mga ito. At nangyari noong ang mga tupa ay nag-iinit at naglilihi, nakita ko sa aking mga mata sa panaginip, at narito, ang mga lalaking kambing at ang mga lalaking tupa ay umaakyat sa ibabaw ng mga tupa at ng mga kambing—napakputi, may batik-batik, at kulay abo na may batik-batik. At sinabi sa akin ng Sugo ng Diyos sa panaginip, Jacob, at ako naman ay sumagot, Ano po iyon? At sinabi niya, Itingin mo ang iyong mga mata, at tingnan mo ang mga lalaking kambing at ang mga tupang lalaki na sumasakay sa mga tupa at sa mga kambing na may batik-batik at may sari-saring kulay at kulay-abong may batik, sapagkat nakita ko ang lahat ng ginagawa sa iyo ni Laban. Ako ang Diyos na nagpakita sa iyo sa lugar ng Diyos, kung saan ikaw ay nagpahid ng haligi para sa akin doon, at ikaw ay nangako ng panata sa akin doon; ngayon nga, bumangon ka at lumabas ka mula sa lupang ito, at umalis ka patungo sa lupain ng iyong kapanganakan, at ako ay magiging kasama mo. At sumagot sina Raquel at Lea at sinabi sa kaniya, Wala na ba kaming bahagi o mana sa bahay ng aming ama? Hindi ba tayo ay itinuturing niya na parang mga dayuhan? Sapagkat ipinagbili niya tayo, at lubos niyang nilamon ang ating salapi. Lahat ng kayamanan at kaluwalhatian na kinuha ng Diyos mula sa aming ama ay magiging sa amin at sa aming mga anak. Ngayon nga, gawin mo ang lahat ng sinabi sa iyo ng Diyos. Ngunit bumangon si Jacob at isinakay ang kanyang mga asawa at ang kanyang mga

anak sa mga kamelyo, At dinala niya ang lahat ng kanyang mga ari-arian, at lahat ng kanyang mga daladalahan na nakuha niya sa Mesopotamia, at lahat ng kanyang mga pag-aari, upang pumunta kay Isaac na kanyang ama sa lupain ng Canaan. Si Laban ay umalis upang gupitan ang kanyang mga tupa, at ninakaw ni Rachel ang mga diyus-diyosan ng kanyang ama. Ngunit itinago ni Jacob kay Laban na taga-Syria, at hindi niya ipinahayag sa kanya na siya ay tumakas. At tumakas siya kasama ang lahat niyang pag-aari, tumawid ng ilog, at nagpunta sa bundok ng Galaad. Iniulat nga kay Laban ang Siro sa ikatlong araw na tumakas si Jacob. At pagkatapos niyang isama ang kanyang mga kapatid, hinabol niya siya ng pitong araw na paglalakbay, at inabutan niya siya sa bundok ng Galaad. Ngunit dumating ang Diyos kay Laban na Syriano sa panaginip sa gabi, at sinabi sa kanya, Mag-ingat ka na huwag kailanman magsalita ng masama kay Jacob. At naabutan ni Laban si Jacob. Si Jacob naman ay nagtayo ng kanyang tolda sa bundok, at si Laban naman ay nagpatayo ng kanyang mga kapatid sa bundok ng Gilead. Sinabi ni Laban kay Jacob, Ano ang ginawa mo? Bakit ka lihim na tumakas, at dinaya mo ako, at dinala mo ang aking mga anak na babae na parang mga bihag ng espada? At kung isinumbong mo sa akin, ipinaalis ko sana ikaw nang may kasiyahan, at may mga musikero, at mga tambol, at mga alpa. At hindi ako binigyan ng pagkakataon na halikan ang aking mga anak at ang aking mga anak na babae, ngunit ngayon, hangal ang iyong ginawa. At ngayon malakas ang aking kamay upang saktan ka, ngunit ang Diyos ng iyong ama ay nagsalita sa akin kahapon, na nagsasabi, Mag-ingat ka na huwag kang magsalita

ng masama kay Jacob. Ngayon, umalis ka nga dahil labis mong ninais na bumalik sa bahay ng iyong ama, ngunit bakit mo ninakaw ang aking mga diyos? Sumagot naman si Jacob kay Laban, Natakot ako, sapagkat sinabi ko sa sarili, baka kunin mo ang iyong mga anak na babae mula sa akin, at lahat ng aking pag-aari. At sinabi ni Jacob, Sinumang makikitaan mo ng iyong mga diyos ay hindi mabubuhay sa harap ng ating mga kapatid. Kilalanin mo kung ano sa akin ang sa iyo, at kunin mo. At wala siyang nakilala sa kanya. Hindi naman alam ni Jacob na si Rachel na kaniyang asawa ay nagnakaw ng mga iyon. Ngunit nang pumasok si Laban, nagsiyasat siya sa bahay ni Leah, at hindi nakahanap, at lumabas siya mula sa bahay ni Leah, at nagsiyasat sa bahay ni Jacob, at sa bahay ng dalawang aliping babae, at hindi nakahanap. Pumasok din siya sa bahay ni Rachel. Si Rachel naman ay kumuha ng mga diyus-diyusan, at inilagay niya ang mga ito sa loob ng mga supot ng kamelyo, at umupo siya sa ibabaw ng mga ito. At sinabi niya sa kanyang ama, Huwag po kayong magalit, panginoon ko, hindi ako makatatayo sa harapan ninyo, sapagkat mayroon ako ngayon ng kaugalian ng mga kababaihan. Nagsiyasat si Laban sa buong bahay, ngunit hindi niya natagpuan ang mga diyus-diyusan. Nagalit nga si Jacob at nakipaglaban kay Laban. Sumagot si Jacob at sinabi kay Laban, Ano ang kasalanan ko? At ano ang pagkakasala ko, at hinabol mo ako? At dahil nagsiyasat ka ng lahat ng aking mga gamit sa bahay, ano ang natagpuan mo mula sa lahat ng iyong mga gamit sa bahay? Ilagay mo rito sa harap ng iyong mga kapatid at ng aking mga kapatid, at hayaan silang humatol sa pagitan naming dalawa. Dalawampung taon akong

kasama mo, ang iyong mga tupa at ang iyong mga kambing ay hindi naging walang anak, at hindi ko kinain ang mga lalaking tupa ng iyong kawan. Ang kinain ng mabangis na hayop ay hindi ko dinala sa iyo; ako mismo ang nagbayad mula sa aking sariling bulsa para sa mga ninakaw sa araw at sa mga ninakaw sa gabi. Nasusunog ako sa init sa araw at sa lamig sa gabi, at ang tulog ay umalis sa aking mga mata. Dalawampung taon na akong nasa bahay mo, naglingkod ako sa iyo nang labing-apat na taon kapalit ng iyong dalawang anak na babae, at anim na taon sa iyong mga tupa, at dinaya mo ang aking sahod nang sampung beses. Kung hindi dahil sa Diyos ng aking amang si Abraham, at ang takot kay Isaac, ngayon ay walang dala mo na akong pinaalis. Ang aking kapahakaan at ang paggawa ng aking mga kamay ay nakita ng Diyos, at sinaway ka niya kahapon.

Sumagot naman si Laban at sinabi kay Jacob, Ang mga anak na babae ay aking mga anak, at ang mga anak na lalaki ay aking mga anak, at ang mga hayop ay aking mga hayop, at lahat ng iyong nakikita ay akin. At tungkol sa aking mga anak na babae, ano ang aking magagawa sa kanila ngayon, o sa kanilang mga anak na kanilang ipinanganak? Ngayon nga, halika at gumawa tayo ng tipan, ako at ikaw, at ito ay magiging patunay sa pagitan ko at sa iyo. Sinabi niya sa kanya, Narito, walang sinuman kasama natin. Tingnan, ang Diyos ay saksi sa pagitan ko at sa iyo. Pagkatapos kumuha ni Jacob ng isang bato, itinayo niya ito bilang haligi. Sinabi ni Jacob sa kaniyang mga kapatid, Magtipon kayo ng mga bato, at nagtipon sila ng mga bato, at gumawa sila ng bunton, at kumain sila roon sa ibabaw ng bunton. At sinabi

ni Laban sa kaniya, Ang bunton na ito ay sumasaksi sa pagitan ko at sa iyo ngayong araw. At tinawag ito ni Laban na bunton ng patotoo, at si Jacob naman ay tinawag ito na bunton saksi. Sinabi ni Laban kay Jacob, Narito ang buntong ito at ang haliging ito na aking itinatag sa pagitan ko at mo. Sumasaksi ang buntong ito, at sumasaksi ang haliging ito. Kaya nga tinawag ang pangalan nito, Ang Bunton ay Sumasaksi. At ang paningin na sinabi niya, Makita ng Diyos sa pagitan ko at mo, dahil maghihiwalay tayo ang isa mula sa isa. Kung papahirapan mo ang aking mga anak na babae, kung kukuha ka ng mga asawa bukod pa sa aking mga anak na babae, tingnan mo, walang sinuman sa atin na nakakakita, ang Diyos ay saksi sa pagitan ko at sa pagitan mo. Kung ako ay hindi dumaan patungo sa iyo, ni ikaw ay dumaan patungo sa akin sa burol na ito at sa haligiang ito upang gumawa ng masama. Ang Diyos ni Abraham at ang Diyos ni Nahor ay humatol sa pagitan natin, at sumumpa si Jacob sa pangalan ng Diyos na kinikilabutan ng kanyang amang si Isaac. At nag-alay siya ng handog sa bundok, at tinawag niya ang kanyang mga kapatid. Kumain sila at uminom, at natulog sila sa bundok.

32

Bumangon naman si Laban kinaumagahan, hinalikan ang kanyang mga anak na lalaki at mga anak na babae, at binasbasan niya sila. Pagkatapos ay tumalikod si Laban at umalis patungo sa kanyang lugar.

At si Jacob ay umalis patungo sa kanyang sariling daan, at nang tumingin siya sa itaas, nakita niya ang kampo ng Diyos na nakampo, at sinalubong siya ng mga Sugo ng Diyos. At sinabi ni Jacob nang makita niya sila, Kampo ng Diyos ito, at tinawag niya ang lugar na iyon na Mahanaim.

Nagpadala naman si Jacob ng mga sugo sa unahan niya patungo kay Esau na kanyang kapatid sa lupain ng Seir, sa lupain ng Edom. At nag-utos siya sa kanila, nagsasabi, Ganito kayo magsasabi sa aking panginoon na si Esau: Ganito nagsasabi ang iyong lingkod na si Jacob, kasama si Laban ako nanirahan, at ako naantala hanggang ngayon. At nagkaroon ako ng mga baka, at mga asno, at mga tupa, at mga alipin, at mga alilang babae, at nagpadala ako upang ipahayag sa aking panginoong si Esau, upang makasumpong ang iyong alipin ng pabor sa harap mo. At bumalik ang mga sugo kay Jacob, na nagsasabi, Nakarating kami sa iyong kapatid na si Esau, at narito, siya ay dumarating upang salubungin ka, at apat na raang lalaki ang kasama niya. Natakot nang husto si Jacob at nalito, kaya hinati niya ang mga taong kasama niya, ang mga baka, ang mga kamelyo, at ang mga tupa sa dalawang kampo. At sinabi ni Jacob, Kung darating si Esau sa isang kampo at sasaktan ito, ang pangalawang kampo ay maliligtas. Sinabi ni Jacob, O Diyos ng aking amang Abraham, at Diyos ng aking amang Isaac, Panginoon, ikaw ang nagsabi sa akin, Bumalik ka sa lupain ng iyong kapanganakan, at gagawin kitang mabuti,' Hayaan itong maging sapat sa akin mula sa lahat ng katarungan at mula sa lahat ng katotohanan na ginawa mo sa iyong lingkod, sapagkat sa tungkod kong ito tumawid ako sa

Jordang ito, ngunit ngayon naging dalawang kampo ako. Iligtas mo ako mula sa kamay ng aking kapatid, mula sa kamay ni Esau, sapagkat natatakot ako sa kanya, baka sakaling dumating siya at saktan ako, pati ang ina kasama ng mga anak. Ngunit ikaw ay nagsabi, Gagawin kitang mabuti, at gagawin kong tulad ng buhangin sa dagat ang iyong binhi, na hindi mabibilang dahil sa dami. At natulog siya roon nang gabing iyon, at kinuha niya ang mga regalong dala niya, at ipinadala niya kay Esau na kanyang kapatid. Dalawang daang kambing na babae, dalawampung kambing na lalaki, dalawang daang tupa, at dalawampung tupang lalaki, Tatlumpung kamelyo na nagpapasuso kasama ang kanilang mga anak, apatnapung baka, sampung toro, dalawampung asno, at sampung batang asno. At ibinigay niya ang mga iyon sa kanyang mga alipin, bawat kawan nang hiwalay, at sinabi niya sa kanyang mga alipin, Mauna kayo sa harap ko, at gumawa kayo ng agwat sa pagitan ng kawan at kawan. At siya ay nag-utos sa una, na nagsasabi, Kung sakaling makatagpo mo si Esau na aking kapatid, at magtanong sa iyo, na nagsasabi, Kanino ka? At saan ka pupunta? At kanino ang mga bagay na ito na nangunguna sa iyo? Sasabihin mo, Ang mga regalo ay mula sa iyong alipin na si Jacob, ipinadala sa aking panginoong Esau, at narito, siya mismo ay sumusunod sa amin. At siya ay nag-utos sa una, sa pangalawa, sa pangatlo, at sa lahat ng mga naglalakad sa likod ng mga kawan na ito, na sinasabi, Ayon sa salitang ito ay magsalita kayo kay Esau kapag makita ninyo siya. At kayo ay magsasabi, Narito, ang iyong lingkod na si Jacob ay dumarating sa likod namin. Sinabi niya sapagkat, Papawiin ko ang kanyang mukha sa pamamagitan ng mga

regalo na nangunguna sa kanya, at pagkatapos nito makikita ko ang kanyang mukha, marahil sapagkat tatanggapin niya ang aking mukha. At nauna ang mga handog sa harap niya, ngunit siya ay natulog nang gabing iyon sa kampamento. Bumangon naman siyang gabing iyon, kinuha niya ang kanyang dalawang asawa, at ang dalawang aliping babae, at ang kanyang labing-isang anak, at tumawid sa tawiran ng Ilog Jabbok. At kinuha niya sila, tumawid sa batis, at itinawid ang lahat ng kaniyang pag-aari.

Ngunit naiwan si Jacob nag-iisa, at nakipagbuno siya sa isang lalaki hanggang umaga. Nakita niya na hindi niya siya mapapanalo, at hinipo niya ang balakang ng kanyang hita, at namanhid ang balakang ng hita ni Jacob habang nakikipagbuno siya sa kanya. At sinabi niya sa kanya, Palayain mo ako, sapagkat sumikat na ang umaga. Ngunit sinabi niya, Hindi kita palalayain hanggang hindi mo ako pagpalain. Sinabi niya sa kanya, Ano ang pangalan mo? At sumagot siya, Jacob. At sinabi niya sa kaniya, Hindi na tatawaging Jacob ang iyong pangalan, kundi Israel ang magiging iyong pangalan, sapagkat nagtagumpay ka laban sa Diyos, at laban sa mga tao ay magiging makapangyarihan ka. Nagtanong naman si Jacob, at sinabi, Sabihin mo sa akin ang iyong pangalan. At sinabi niya, Bakit mo tinatanong ang aking pangalan? At pinagpala niya siya roon. At tinawag ni Jacob ang pangalan ng lugar na iyon na Anyo ng Diyos, sapagkat nakita ko ang Diyos nang harapan, at naligtas ang aking kaluluwa. Sumikát sa kaniya ang araw nang lumipas ang anyo ng Diyos, at siya ay umipilay sa kaniyang hita. Dahil

dito, hindi kumakain ang mga anak ng Israel ng litid na namanhid na nasa ibabaw ng kalaparan ng hita hanggang sa araw na ito, sapagkat hinipo ang kalaparan ng hita ni Jacob, ang litid na namanhid.

33

Nagtingala si Jacob at tumingin, at nakita niya si Esau na kanyang kapatid na paparating kasama ang apat na raang lalaki, kaya hinati ni Jacob ang mga bata kay Leah, kay Rachel, at sa dalawang alipin na babae. At inilagay niya ang dalawang alipin at ang kanilang mga anak na lalaki sa unahan, at si Lea at ang kaniyang mga anak sa likuran, at sina Raquel at Jose sa hulihan. Ngunit siya mismo ay sumulong sa harap nila, at yumukod sa lupa nang makapito hanggang sa lumapit siya sa kanyang kapatid. At tumakbo si Esau upang salubungin siya, at niyakap niya siya at yumakap sa kanyang leeg, at hinalikan niya siya, at silang dalawa ay umiyak. At tumingin sa itaas si Esau, nakita ang mga babae at ang mga bata, at sinabi, Ano ang mga ito sa iyo? Sumagot naman siya, Ang mga bata na kinahabagan ng Diyos ang iyong lingkod. At lumapit ang mga aliping babae at ang kanilang mga anak, at yumukod sila. At lumapit si Leah at ang kanyang mga anak, at sila ay yumukod, at pagkatapos nito lumapit si Rachel at si Joseph, at sila ay yumukod. At sinabi, Ano ang mga ito sa iyo, lahat ng mga kampong ito na aking nakatagpo? At sinabi naman, Upang makakita ang alipin mo ng pabor sa harap mo, panginoon. Sinabi ni Esau, Mayroon na

akong marami, kapatid. Ang sa iyo ay manatili sa iyo. Sinabi ni Jacob, Kung natagpuan ko ang pabor sa harap mo, tanggapin mo ang mga regalo mula sa aking mga kamay, sapagkat dahil dito nakita ko ang iyong mukha, na parang nakakita ng mukha ng Diyos, at ikaw ay matutuwa sa akin. Tanggapin mo ang aking mga pagpapala na dinala ko sa iyo, sapagkat nahabag sa akin ang Diyos at mayroon ako ng lahat. Pinilit niya siya at tinanggap niya ito. At sinabi niya, Pagkatapos nating umalis, tayo ay maglakad nang tuwid. Sinabi niya sa kanya, Alam ng aking panginoon na ang mga bata ay maselang, at ang mga tupa at baka ay nag-aalaga sa ilalim ng aking pangangalaga. Kung pilitin ko silang maglakbay nang isang araw, mamamatay ang lahat ng hayop. Magpauna ang aking panginoon sa harap ng kaniyang alipin, ako naman ay magpapatuloy sa daan ayon sa kapakanan ng paglalakbay na nasa harap ko, at ayon sa paa ng mga batang lalaki, hanggang sa dumating ako sa aking panginoon sa Seir. At sinabi ni Esau, Iiwan ko kasama mo ang ilan sa mga taong kasama ko. Ngunit sinabi niya, Bakit mo gagawin iyan? Sapat na na nakakita ako ng biyaya sa harap mo, panginoon ko. Bumalik naman si Esau nang araw na iyon sa kanyang daan patungo sa Seir. At si Jacob ay umalis patungo sa Sukot, at gumawa siya roon ng mga bahay para sa kanyang sarili, at gumawa siya ng mga tolda para sa kanyang mga hayop; dahil dito tinawag niya ang pangalan ng lugar na iyon na Sukot.

At dumating si Jacob sa Salem, lungsod ng Shechem, na nasa lupain ng Canaan, noong siya ay bumalik mula sa Mesopotamia ng Syria, at siya ay nagkampo sa harap ng lungsod. At binili niya

ang bahagi ng lupain, kung saan itinatag niya ang kanyang tolda, mula kay Hamor na ama ni Shechem, sa halagang isandaang piraso ng pilak. At nagtayo siya roon ng altar at tumawag sa Diyos ng Israel.

34

Lumabas si Dinah, ang anak na babae ni Leah na ipinanganak niya kay Jacob, upang makita ang mga anak na babae ng mga naninirahan doon. At nakita siya ni Siquem na anak ni Emmor na Hivita, ang pinuno ng lupain, at dinala niya siya, sumiping sa kaniya, at ginalaw niya siya. At binigyang-pansin niya ang kaluluwa ni Dina na anak na babae ni Jacob, at minahal niya ang dalaga, at nagsalita siya sa kanya ayon sa nais ng puso ng dalaga. Sinabi ni Shechem kay Emmor na ama niya, Kunin mo para sa akin ang batang ito bilang asawa. Narinig ni Jacob na dinungisan ng anak na lalaki ni Hamor si Dinah na kanyang anak na babae, ngunit ang kanyang mga anak na lalaki ay kasama ng kanyang mga hayop sa kapatagan, kaya tumahimik si Jacob hanggang sa dumating sila. Lumabas naman si Emmor na ama ni Shechem patungo kay Jacob upang makausap siya. Ang mga anak na lalaki ni Jacob ay dumating mula sa parang, at nang marinig nila, labis na nasaktan ang mga lalaki, at lubhang masakit sa kanila, sapagkat nakagawa ng kahiya-hiyang bagay sa Israel sa pamamagitan ng pakikiapid sa anak na babae ni Jacob, at hindi ito dapat mangyari. At nagsalita si Emmor sa kanila, sinasabi, Ang aking anak na si Shechem ay pumili sa

kaniyang kaluluwa ng inyong anak na babae, kaya ibigay ninyo siya sa kaniya bilang asawa. At makipag-asawa kayo sa amin, ibigay ninyo sa amin ang inyong mga anak na babae, at kunin ninyo ang aming mga anak na babae para sa inyong mga anak na lalaki. At manirahan kayo sa amin, at ang lupain, masdan, malawak sa harapan ninyo; manirahan kayo, at mangalakal dito, at magkaroon ng pag-aari dito. Sinabi naman ni Shechem sa kanyang ama at sa kanyang mga kapatid, Sana makatagpo ako ng pabor sa inyong paningin, at anuman ang inyong sasabihin, ibibigay namin. Paramihin ang dowry nang lubha, at magbibigay ako ayon sa inyong sasabihin sa akin, at ibigay ninyo sa akin ang batang ito bilang asawa.

Sumagot nga ang mga anak na lalaki ni Jacob kay Shechem at kay Emmor na kanyang ama nang may panlilinlang, at nagsalita sila sa kanila, sapagkat dinungisan nila si Dinah na kanilang kapatid na babae. At sinabi sa kanila ni Simeon at Levi, ang mga kapatid ni Dinah, Hindi namin magagawa ang bagay na ito, na ibigay ang aming kapatid na babae sa lalaking hindi tuli, sapagkat ito ay kahihiyan sa amin. Lamang sa ganito kami ay magiging katulad ninyo, at kami ay maninirahan kasama ninyo, kung kayo ay maging gaya namin sa pagtutuli ng bawat lalaki sa inyo. At ibibigay namin ang aming mga anak na babae sa inyo, at mula sa inyong mga anak na babae ay kukuha kami ng mga asawa para sa amin, at maninirahan kami kasama ninyo, at magiging kami na parang isang lahi. Ngunit kung hindi kayo makinig sa amin na magpatuli, kukunin namin ang aming anak na babae at aalis kami. At nakalugod ang mga salita kay Emmor

at kay Shechem na anak ni Emmor. At hindi nag-antala ang binata na gawin ang bagay na ito, sapagkat siya ay labis na nag-udyok sa anak na babae ni Jacob, at siya nga ay pinaka-marangal sa lahat ng nasa bahay ng kaniyang ama. Dumating naman sina Emmor at Shechem na kanyang anak sa tarangkahan ng kanilang lungsod, at nagsalita sila sa mga lalaki ng kanilang lungsod, na sinasabi, Ang mga taong ito ay mapayapa, manirahan silang kasama natin sa lupain at magkalakalan dito. Narito, ang lupain ay malawak sa harap nila. Ang kanilang mga anak na babae ay kukunin natin bilang asawa, at ang ating mga anak na babae ay ibibigay natin sa kanila. Sa ganito lamang magiging katulad natin ang mga taong ito upang manirahan kasama natin, upang maging isang bayan, sa pagtutuli ng bawat lalaking kabilang sa atin, gaya ng sila ay natuli na rin. At ang kanilang mga hayop, ang kanilang mga apat na paa, at ang kanilang mga pag-aari, hindi ba magiging atin? Sa pamamagitan lamang nito ay maging katulad natin sila, at sila ay maninirahan kasama natin. At nakinig kay Emmor at kay Shechem na kanyang anak ang lahat ng lumalabas-masok sa tarangkahan ng kanilang lungsod, at nagtuli ang lahat ng lalaki.

Nangyari naman sa ikatlong araw, nang sila ay nasa sakit, kinuha ng dalawang anak ni Jacob na sina Simeon at Levi, mga kapatid ni Dinah, ang bawat isa ang kanyang espada, at pumasok sila sa lungsod nang ligtas, at pinatay nila ang lahat ng lalaki. Pinatay nila si Emmor at ang kanyang anak na si Shechem sa talim ng espada, at kinuha nila si Dinah mula sa bahay ni Shechem, at lumabas sila. Ang mga anak ni Jacob ay

pumasok sa lugar ng mga sugatan at sinalakay ang lungsod kung saan dinungisan si Dinah na kanilang kapatid. At kinuha nila ang kanilang mga tupa, ang kanilang mga baka, at ang kanilang mga asno, gaano man karami ang nasa lungsod, at gaano man karami ang nasa kapatagan. At binihag nila ang lahat ng kanilang mga katawan, at lahat ng kanilang mga ari-arian, at ang kanilang mga asawa, at ninakaw nila ang lahat ng nasa lungsod at ang lahat ng nasa mga bahay. Sinabi ni Jacob kay Simeon at Levi, Ginawa ninyo akong kasuklam-suklam, kaya naging masama ako sa lahat ng naninirahan sa lupain, sa mga Cananeo at sa mga Perezeo. Ako ay kaunti lamang ang bilang, at kapag nagtipon sila laban sa akin, tatadtarin nila ako, at mawawasak ako at ang aking sambahayan. Ngunit sinabi nila, Gagamitin ba nila ang aming kapatid na parang prostituta?

35

Sinabi ng Diyos kay Jacob, Bumangon ka at umakyat sa Bethel, at manirahan ka roon, at gumawa ka roon ng altar para sa Diyos na napakita sa iyo nang ikaw ay tumakas mula kay Esau na iyong kapatid. Sinabi ni Jacob sa kaniyang sambahayan, at sa lahat ng kasama niya, Alisin ninyo ang mga dayuhang diyos na nasa inyo mula sa inyong kalagitnaan, at magpakalinis kayo, at palitan ninyo ang inyong mga kasuutan. At bumangon tayo at umakyat sa Bethel, at gumawa tayo roon ng altar sa Diyos na nakinig sa akin sa araw ng aking kapighatian, na siyang kasama ko, at iniligtas ako sa daan na aking nilakaran. At ibinigay nila

kay Jacob ang mga dayuhang diyos na nasa kanilang mga kamay, at ang mga hikaw na nasa kanilang mga tainga, at ikinubli ni Jacob ang mga ito sa ilalim ng puno ng terebinto na nasa Sikem, at nawala ang mga ito hanggang sa araw na ito. At umalis ang Israel mula sa Shechem, at dumating ang takot sa Diyos sa mga lungsod na nakapalibot sa kanila, at hindi nila hinabol ang mga anak ng Israel. Dumating si Jacob sa Luz na nasa lupain ng Canaan, na siyang Bethel, siya at lahat ng mga taong kasama niya. At siya ay nagtayo roon ng altar, at tinawag niya ang pangalan ng lugar na iyon na Betel, sapagkat doon ay napakita sa kanya ang Diyos, nang siya ay tumakas mula sa harapan ni Esau na kanyang kapatid.

Namatay naman si Deborah, ang yaya ni Rebecca, at inilibing sa ibaba ng Bethel sa ilalim ng puno ng oak, at tinawag ni Jacob ang pangalan nito, Oak ng Pagluluksa. Napakita ang Diyos kay Jacob nang siya ay nasa Luz pa, noong siya ay dumating mula sa Mesopotamia ng Syria, at pinagpala siya ng Diyos. At sinabi sa kaniya ng Diyos, Ang iyong pangalan ay hindi na tatawagin pang Yakob, kundi Israel ang magiging iyong pangalan, at tinawag niya ang kaniyang pangalan na Israel. Sinabi ng Diyos sa kanya, Ako ang iyong Diyos, lumaki ka at dumami ka; mga bansa at mga kongregasyon ng mga bansa ay magmumula sa iyo, at mga hari ay lalabas mula sa iyong baywang. At ang lupaing ibinigay ko kay Abraham at kay Isaac, sa iyo ko ito ibinigay; sa iyo ito magiging, at sa iyong binhi pagkatapos mo ay ibibigay ko ang lupaing ito. Umakyat ang Diyos mula sa kanya sa lugar na kung saan siya nagsalita sa kanya. At nagtayo si Jacob ng haliging bato

sa lugar na kinausap siya ng Diyos, at nagbuhos siya ng handog na inumin sa ibabaw nito, at nagbuhos din ng langis sa ibabaw nito. At tinawag ni Jacob ang pangalan ng lugar na pinagusapan sa kaniya roon ng Diyos, Bethel. Nang umalis si Jacob mula sa Bethel, itinayon niya ang kanyang tolda sa kabilang ng tore ng Gader. Nangyari na nang lumapit siya sa Chabratha upang pumunta sa Ephrathah, nanganak si Rachel at nahirapan siya sa panganganak. Ngunit nangyari nang siya ay nahirapang manganak, sinabi sa kanya ng hilot, Magpakatatag ka, sapagkat ito rin ay anak mong lalaki. Nangyari na nang bitiwan niya ang kanyang kaluluwa—sapagkat siya ay namamatay—tinawag niya ang pangalan nito, Anak ng aking sakit, ngunit ang ama ay tinawag ang pangalan nito, Benjamin. Namatay si Rachel, at siya ay inilibing sa daan patungo sa Efrata, na siyang Bethlehem. At itinayo ni Jacob ang isang haligi sa ibabaw ng kanyang libingan, ito ang haligi sa ibabaw ng libingan ni Rachel hanggang sa araw na ito. Nangyari nang tumira si Israel sa lupaing iyon, pumunta si Reuben at sumiping kay Bilhah, ang alibabae ng kanyang amang si Jacob, at narinig ito ni Israel, at masama ang tila sa harapan niya. Labindalawa ang mga anak na lalaki ni Jacob.

Ang mga anak na lalaki ni Leah, ang panganay ni Jacob: si Reuben, Simeon, Levi, Judah, Issachar, at Zebulun. Ang mga anak na lalaki ni Rachel ay sina Jose at Benjamin. Ang mga anak na lalaki ni Ballas na katulong na babae ni Rachel ay sina Dan at Naphtali. Ang mga anak ni Zilpah na alipin ni Leah ay sina Gad at Asher. Sila ang mga anak ni Jacob na ipinanganak sa kanya sa Mesopotamia ng Syria. Dumating si Jacob kay Isaac na kanyang

ama sa Mamre, sa lungsod ng kapatagan, ito ay Hebron sa lupain ng Canaan, kung saan nanirahan sina Abraham at Isaac. Ang mga araw na nabuhay ni Isaac ay naging isang daan walumpung taon. At nang humina si Isaac ay namatay, at siya ay naisama sa kanyang lahi, matanda at puspos ng mga araw, at siya ay inilibing nina Esau at Jacob na kanyang mga anak.

36

Ito naman ang mga salinlahi ni Esau, siya ay si Edom. Si Esau ay kumuha ng mga asawa para sa kanyang sarili mula sa mga anak na babae ng mga Cananeo: si Adah, anak na babae ni Ailom na Heteo, at si Olibema, anak na babae ni Ana na anak ni Sebegon na Hiveo. At si Basemath, anak na babae ni Ishmael, kapatid na babae ni Nebaioth. Nanganak nga si Ada kay Elipas para sa kanya, at nanganak naman si Basemat kay Raguel. At si Olibema ay nanganak kay Ieous, at kay Ieglom, at kay Kore; ang mga ito ay mga anak na lalaki ni Esau, na ipinanganak sa kanya sa lupain ng Canaan. Kinuha ni Esau ang kanyang mga asawa, ang kanyang mga anak na lalaki, ang kanyang mga anak na babae, at lahat ng mga tao sa kanyang sambahayan, at lahat ng kanyang mga pag-aari, at lahat ng mga hayop, at lahat ng kanyang nalikha, at lahat ng kanyang natamo sa lupain ng Canaan, at umalis si Esau mula sa lupain ng Canaan palayo kay Jacob na kanyang kapatid. Sapagkat marami ang kanilang mga ari-arian upang manatili silang magkasama, at hindi kayang suportahan ng lupain kung saan sila nandarayuhan ang

kanilang dalawa, dahil sa karamihan ng kanilang mga pag-aari. Nanirahan naman si Esau sa bundok ng Seir; si Esau ay si Edom. Ito naman ang mga salinlahi ni Esau na ama ng Edom sa bundok ng Seir. At ito ang mga pangalan ng mga anak na lalaki ni Esau: si Eliphaz na anak ni Adah na asawa ni Esau, at si Raguel na anak ni Basemath na asawa ni Esau. Ang mga anak ni Eliphaz ay sina Teman, Omar, Zophar, Gothom, at Kenaz. Si Thamna ay naging kalapating-babae ni Eliphaz na anak ni Esau, at ipinanganak niya kay Eliphaz si Amalek; sila ay mga anak ni Ada na asawa ni Esau. Ang mga ito naman ay mga anak ni Raguel: sina Nahath, Zare, Some, at Moze. Ang mga ito ay mga anak ni Basemath na asawa ni Esau. Ito naman ang mga anak ni Olibemas na anak na babae ni Ana, na anak ni Sebegon, asawa ni Esau; ipinanganak niya kay Esau sina Ieous, Ieglom, at Kore. Ang mga ito ang mga pinuno na mga anak ni Esau, mga anak ni Eliphaz na panganay ni Esau: si pinunong Teman, si pinunong Omar, si pinunong Zophar, si pinunong Kenaz. Pinuno si Korah, pinuno si Gothom, pinuno si Amalek; ito ang mga pinuno ni Eliphaz sa lupain ng Idumea, ito ang mga anak ni Ada. At ito ang mga anak na lalaki ni Raguel na anak ni Esau: si pinunong Nahoth, si pinunong Zare, si pinunong Some, si pinunong Moze. Ito ang mga pinuno ni Raguel sa lupain ng Edom, ito ang mga anak na lalaki ni Basemath na asawa ni Esau. Ito ang mga anak ni Olibemas na asawa ni Esau: si pinunong Ieous, si pinunong Ieglom, si pinunong Kore; ito ang mga pinuno ni Olibemas na anak na babae ni Ana, asawa ni Esau. Ito ang mga anak ni Esau, at ito ang kanilang mga pinuno; sila ang mga anak ni Edom. Ang mga ito naman ay mga anak ni Seir na Horite, na tumatahan sa

lupain: si Lotan, si Shobal, si Zibeon, si Ana. At sina Dishon, Asar, at Rison—ang mga ito ay mga pinuno ng Horite, ng anak ni Seir sa lupain ng Edom. Ang mga anak na lalaki ni Lotan ay sina Chorri at Heman, at ang kapatid na babae ni Lotan ay si Thamna. Ang mga ito naman ay mga anak ni Shobal: si Golam, si Manahath, si Gaibel, si Zophar, at si Omar. At ito ang mga anak na lalaki ni Sebegon: si Aie at si Ana. Ito ay si Ana na nakatagpo ng Iamin sa ilang nang siya ay nag-alaga ng mga hayop na pasan ni Sebegon na kanyang ama. Ang mga ito naman ay mga anak ni Ana: si Deson, at si Olibema na anak na babae ni Ana. Ang mga ito naman ay mga anak ni Deson: si Amada, si Asban, si Itran, at si Haran. Ang mga ito naman ay mga anak ni Asar: si Balaam, si Zoukam, at si Ioukam. Ang mga ito naman ay mga anak ni Rison: si Os at si Aran. Ito naman ang mga pinuno ng Chorri: si pinuno Lotan, si pinuno Shobal, si pinuno Zibeon, si pinuno Ana. Pinuno si Deson, pinuno si Asar, pinuno si Rison; ang mga ito ay mga pinuno ng mga Chorri sa kanilang mga pamumuno sa lupain ng Edom.

At ang mga ito ang mga hari na naghari sa Edom, bago magkaroon ng hari sa Israel. At naghari sa Edom si Balak na anak ni Beor, at ang pangalan ng kaniyang lungsod ay Dennaba. Namatay si Balak, at si Jobab na anak ni Zara mula sa Bosorra ang naghari kapalit niya. Namatay si Jobab, at si Asom mula sa lupain ng Thaiman ang naghari kapalit niya. Namatay naman si Asom, at naghari sa halip niya si Adad na anak ni Barad, na lumupig sa Midian sa kapatagan ng Moab, at ang pangalan ng kanyang lungsod ay Gethaim. Namatay si Adad, at naghari sa

halip niya si Samada mula sa Masrekah. Namatay naman si Samada, at naghari sa halip niya si Saul mula sa Rooboth na malapit sa ilog. Namatay si Saul, at naghari sa halip niya si Ballenon na anak ni Achobor. Namatay si Ballenon na anak ni Achobor, at naghari sa halip niya si Arad na anak ni Barad, at ang pangalan ng kaniyang lungsod ay Peor, at ang pangalan ng kaniyang asawa ay Metebeel, anak na babae ni Matraith, na anak ni Maizoob. Ito ang mga pangalan ng mga pinuno ni Esau, sa kanilang mga tribo, ayon sa kanilang lugar, sa kanilang mga lupain, at sa kanilang mga bansa: si pinunong Thamna, si pinunong Gola, si pinunong Jether, si pinuno Oholibamah, si pinuno Helas, si pinuno Finon, Pinuno si Kenaz, pinuno si Teman, pinuno si Mazar, Pinuno si Magediel, pinuno si Zaphoin, ang mga ito ay mga pinuno ng Edom, sa mga nayon sa lupain ng kanilang pag-aari, ito si Esau na ama ng Edom.

37

Nanirahan naman si Jacob sa lupaing tinahanan ng kanyang ama sa lupain ng Canaan. Ito naman ang mga salinlahi ni Jacob. Si Joseph ay labingpitong taong gulang, nagpapastol ng mga tupa ng kanyang ama kasama ng kanyang mga kapatid, siya ay bata pa, kasama ng mga anak ni Ballas, at kasama ng mga anak ni Zelpas, na mga asawa ng kanyang ama, at nagdala si Joseph ng masamang ulat tungkol sa kanila kay Israel na kanilang ama. At si Jacob ay minahal si Joseph nang higit sa lahat niyang mga anak na lalaki, sapagkat siya ay anak ng kaniyang katandaan, at

ginawan niya siya ng tunikang may sari-saring kulay. Ngunit nang makita ng kanyang mga kapatid na siya ay minamahal ng kanilang ama higit sa lahat niyang mga anak, kinamuhian nila siya, at hindi sila makasalita sa kanya ng anumang mapayapa. Ngunit nang managinip si Jose, iniulat niya ito sa kaniyang mga kapatid. At sinabi niya sa kanila, Pakinggan ninyo ang panaginip na ito na aking napanaginipan. Akala ko kayo ay nagbibigkis ng mga bigkis sa gitna ng kaparangan, at tumayo ang aking bigkis at nakatayo nang tuwid, at pagkatapos ang mga bigkis ninyo ay lumikod at yumukod sa aking bigkis. At sinabi sa kanya ng kanyang mga kapatid, Maghahari ka ba talaga sa amin, o mamumuno ka ba talaga sa amin? At lalo pa nilang kinamuhian siya dahil sa kanyang mga panaginip at dahil sa kanyang mga salita. Nakakita siya ng ibang panaginip, at ikwinento niya ito sa kanyang ama at sa kanyang mga kapatid, at sinabi niya, Narito, nanaginip ako ng ibang panaginip: tulad ng araw, at ang buwan, at labing-isang bituin ay yumukod sa akin. At sinaway siya ng kanyang ama, at sinabi sa kanya, Ano ang panaginip na ito na iyong napanaginipan? Darating nga ba kami—ako at ang iyong ina at ang iyong mga kapatid—upang sumamba sa iyo hanggang sa lupa? Nainggit nga sa kanya ang kanyang mga kapatid, ngunit iningatan ng kanyang ama ang salita. Pumunta naman ang kanyang mga kapatid upang pakainin ang mga tupa ng kanilang ama sa Shechem. At sinabi ni Israel kay Joseph, Hindi ba ang iyong mga kapatid ay nangingalaga ng kawan sa Shechem? Halika, isusugo kita sa kanila. Sinabi naman niya sa kanya, Narito ako. Sinabi sa kanya ni Israel, Pumunta ka at tingnan mo kung mabuti ang lagay ng iyong mga kapatid at ng mga tupa, at

ibalita mo sa akin. At ipinadala niya siya mula sa lambak ng Hebron, at dumating siya sa Shechem. At natagpuan siya ng isang tao na gumagala sa parang, at tinanong siya ng tao, na nagsasabi, Ano ang hinahanap mo? At sinabi niya, Hinahanap ko ang aking mga kapatid. Sabihin mo sa akin kung saan sila nagpapastol. Sinabi ng lalaki sa kanya, Umalis na sila mula dito. Narinig ko silang nagsasabi, Tayo ay pumunta sa Dothaim. At pumunta si Jose upang sundan ang kanyang mga kapatid, at natagpuan niya sila sa Dothaim.

Nakita nila siya nang maaga mula sa malayo bago siya lumapit sa kanila, at nagbalak sila ng masama upang patayin siya. At sinabi ng bawat isa sa kanyang kapatid, Narito, dumarating ang mananaginip na iyon. Ngayon nga, halika at patayin natin siya, at itapon natin siya sa isa sa mga balon, at sasabihin natin, Nilamon siya ng mabangis na hayop, at makikita natin kung ano ang magiging kapalaran ng kanyang mga panaginip. Nang marinig ito ni Reuben, iniligtas niya siya mula sa kanilang mga kamay at sinabi, Huwag nating saktan siya hanggang sa kaluluwa. Sinabi ni Reuben sa kanila, Huwag kayong magbubo ng dugo. Itapon ninyo siya sa isa sa mga balon na ito sa ilang, ngunit huwag ninyong saktan siya, upang mailigtas niya siya mula sa kanilang mga kamay at maisauli niya siya sa kanyang ama. Nang dumating si Jose sa kanyang mga kapatid, hinubaran nila siya ng kanyang tunikang may sari-saring kulay. At matapos kunin siya, itinapon nila siya sa hukay, ngunit ang hukay ay walang laman, walang tubig. Umupo nga sila upang kumain ng tinapay, at nang itaas nila ang kanilang mga mata, nakita nila na

may mga manlalakbay na Ismaelita na dumarating mula sa Galaad, at ang kanilang mga kamelyo ay puno ng insenso, resina, at mira. Naglalakbay nga sila upang magdala nito pababa sa Ehipto.

Sinabi naman ni Judah sa kaniyang mga kapatid, Ano ang pakinabang kung patayin natin ang ating kapatid at itago ang kaniyang dugo? Halika, ibenta natin siya sa mga Ismaelitang ito, at huwag nating galawin siya, sapagkat siya ay ating kapatid at ating laman. At narinig ito ng kanyang mga kapatid. At dumaan ang mga mangangalakal na Madianita, at hinila nila at iniahon si Jose mula sa balon, at ipinagbili nila si Jose sa mga Ismaelita ng dalawampung gintong barya. At ibinaba nila si Jose papunta sa Ehipto. Bumalik si Reuben sa hukay, ngunit hindi niya nakita si Joseph doon, kaya pinunit niya ang kanyang mga damit. At bumalik sa mga kapatid niya at sinabi, Ang bata ay wala. Ako nga, saan ako pupunta pa? Kinuha naman nila ang tunika ni Jose, pumatay sila ng batang kambing, at dinungisan nila ng dugo ang tunika. At ipinadala nila ang kulay-kulay na tunika at dinala ito sa kanilang ama, at sinabi nila, Ito ang aming natagpuan. Kilalanin mo kung ito ba ay tunika ng iyong anak o hindi. At nakilala niya ito, at sinabi, Tunika ng anak ko ito, nilamun siya ng masamang hayop, dinukot ng hayop si Jose. Pinunit ni Jacob ang kanyang mga kasuotan, at naglagay ng magaspang na tela sa kanyang baywang, at nagluksa siya para sa kanyang anak na lalaki nang maraming araw. Nagtipon ang lahat ng kanyang mga anak na lalaki at mga anak na babae, at dumating sila upang aliwin siya, ngunit ayaw niyang aliwin, at

sinabi niya, Bababa ako sa aking anak na nagluluksa hanggang sa hades, at umiyak ang kanyang ama para sa kanya. Ang mga Midianite ay ipinagbili si Jose sa Ehipto kay Potifar, ang eunuko ni Paraon na punong tagapagluto.

38

Nangyari naman sa panahong iyon na bumaba si Judah mula sa kaniyang mga kapatid, at dumating siya sa isang taong Adullamite na ang pangalan ay Hirah. At nakita roon ni Juda ang anak na babae ng isang lalaking Cananeo na ang pangalan ay Sua, at kinuha niya ito at pumasok siya sa kanya. At naglihi siya at nanganak ng isang anak na lalaki, at tinawag niya ang kanyang pangalan na Er. At naglihi siya at nanganak ng anak na lalaki muli, at tinawag niya ang kanyang pangalan na Onan. At muli siyang nanganak ng isang anak na lalaki, at tinawag niya ang kaniyang pangalan na Shiloh. Nasa Chasbi siya nang ipanganak niya sila. At kumuha si Judah ng asawa para kay Er na kaniyang panganay, na ang pangalan ay Tamar. Nangyari nga na si Er, ang panganay ni Judah, ay masama sa harap ng Panginoon, at pinatay siya ng Diyos. Sinabi ni Juda kay Onan, Pumasok ka sa asawa ng iyong kapatid, at pakasalan mo siya, at magbangon ng binhi para sa iyong kapatid. Ngunit nakaalam si Onan na hindi sa kanya magiging ang binhi, kaya tuwing pumapasok siya sa asawa ng kanyang kapatid, ibinubuhos niya ito sa lupa upang hindi magbigay ng binhi sa kanyang kapatid. Masama sa paningin ng Diyos ang kanyang ginawa, kaya

pinatay din niya siya.

At sinabi ni Judah kay Tamar na kaniyang manugang na babae, Manatili kang biyuda sa bahay ng iyong ama hanggang sa lumaki si Shiloh na aking anak, sapagkat sinabi niya, Baka mamatay din ito, tulad ng kaniyang mga kapatid. At umalis si Tamar at nanirahan sa bahay ng kaniyang ama. Dumami ang mga araw, at namatay si Shua na asawa ni Judah. Matapos maaliw, umakyat si Judah sa mga nag-gugupit ng kanyang mga tupa, siya at si Hirah na kanyang pastol na taga-Adullam, patungo sa Timnah. At isinabi kay Tamar, ang kaniyang manugang na babae, Narito, ang iyong biyenan ay umaahon patungo sa Thamna upang gupitan ang kaniyang mga tupa. At matapos alisin ang mga damit ng pagkabalo, isinuot niya ang damit-tag-araw, ginayakan niya ang kanyang sarili, at umupo siya sa mga tarangkahan ng Ainan na nasa daanan ng Tamna, sapagkat nakita niya na lumaki na si Selom, ngunit hindi siya ibinigay sa kanya bilang asawa. At nang makita siya ni Judah, inakala niyang siya ay isang prostitute, sapagkat nakatakip ang kanyang mukha at hindi niya siya nakilala. Lumiko nga siya patungo sa kanya sa daan, at sinabi niya sa kanya, Payagan mo akong pumasok sa iyo, sapagkat hindi niya alam na manugang niya ito. Ngunit sinabi nito, Ano ang ibibigay mo sa akin, kung papasok ka sa akin? At sinabi niya, Ipapadala ko sa iyo ang batang kambing mula sa aking kawan ng mga tupa. Ngunit sinabi niya, Kung bibigyan mo ako ng pananagot, hanggang sa ipadala mo ito. At sinabi niya, Anong sanla ang ibibigay ko sa iyo? At sinabi niya, Ang iyong singsing, at ang kuwintas, at ang

tungkod na nasa iyong kamay. At ibinigay niya ito sa kanya, at pumasok siya sa kanya, at naglihi siya mula sa kanya. At pagkatapos tumayo, umalis siya, tinanggal niya ang kanyang damit-tag-init, at muling isinuot ang kanyang mga kasuotan ng pagkabalo. Ipinadala naman ni Juda ang batang kambing sa pamamagitan ng kaniyang pastol na Adullamita upang mabawi ang sanla mula sa babae, ngunit hindi niya siya natagpuan. Tinanong naman niya ang mga lalaki mula sa lugar na iyon, Nasaan ang babaeng bayaran na nasa Ainan sa tabi ng daan? At sinabi nila, Walang babaeng bayaran dito. At bumalik siya kay Juda at sinabi, Hindi ko siya natagpuan, at ang mga tao mula sa lugar na iyon ay nagsasabi na walang babaeng bayaran doon. Sinabi naman ni Judah, Hayaan na lang siyang magkaroon ng mga iyon, baka tayo ay mapagtatawanan. Ako naman ay nagpadala ng batang kambing na ito, pero ikaw ay hindi nakahanap. Nangyari na pagkatapos ng tatlong buwan, iniulat kay Juda, na sinasabi, Nagpatutot si Tamar na iyong manugang, at narito, nagdadalang-tao siya mula sa pakikiapid. Sinabi ni Juda, Ilabas ninyo siya at sunugin. Habang siya ay dinadala, nagpadala siya ng mensahe sa kanyang biyenang lalaki, na nagsasabi, Mula sa lalaking may-ari ng mga bagay na ito, ako ay nagdadalang-tao. At sinabi niya, Kilalanin mo kung kanino ang singsing, ang kuwintas, at ang tungkod na ito. Nakilala ni Judah, at sinabi, Mas matuwid si Tamar kaysa akin, sapagkat hindi ko siya ibinigay kay Shiloh na aking anak. At hindi na niya muling kinilala si Tamar. Nangyari nang siya ay nanganganak na may kambal sa kaniyang sinapupunan. Nangyari nang siya ay nanganak, ang isa ay inilabas ang kamay, at kinuha ng hilot at

nagtali ng pula sa kanyang kamay, na nagsasabi, Ito ang lalabas na una. Ngunit nang ibinawi niya ang kanyang kamay, kaagad na lumabas ang kanyang kapatid, at sinabi niya, Bakit nabuwag ang bakod dahil sa iyo? At tinawag niya ang kanyang pangalan na Phares. At pagkatapos nito, lumabas ang kanyang kapatid na may pulang sinulid sa kanyang kamay, at tinawag ang kanyang pangalan na Zara.

39

Si Joseph ay ibinaba papunta sa Egypt, at binili siya ni Potiphar na eunuch ni Pharaoh, ang punong kusinero, isang lalaking Egyptiano, mula sa mga kamay ng mga Ishmaelite na nagdala sa kanya roon. At ang Panginoon ay kasama ni Jose, at siya ay naging taong nagtatagumpay, at siya ay nanirahan sa bahay ng kaniyang panginoong Ehipsiyo. Alam ng kanyang panginoon na ang Panginoon ay kasama niya, at anumang kanyang ginagawa ay pinagtatagumpay ng Panginoon sa kanyang mga kamay. At natagpuan ni Jose ang pabor sa harap ng kaniyang panginoon, at siya ay nakalugod sa kaniya. At itinalaga niya siya bilang katiwala ng kaniyang sambahayan, at lahat ng mayroon siya ay ipinagkatiwala sa kamay ni Jose. Nangyari na pagkatapos niyang maging tagapamahala ng bahay at ng lahat ng pag-aari nito, pinagpala ng Panginoon ang bahay ng Ehipsiyo dahil kay Jose, at dumating ang pagpapala ng Panginoon sa lahat ng mga pag-aari niya sa bahay at sa kanyang bukid. At ipinagkatiwala niya sa mga kamay ni Jose ang lahat ng mayroon siya, at wala

siyang nalalaman tungkol sa kaniyang mga pag-aari maliban sa tinapay na kaniyang kinakain. At si Jose ay maganda ang anyo, at napakagwapo ang hitsura. At nangyari pagkatapos ng mga salitang ito, itinuon ng asawa ng kaniyang panginoon ang kaniyang mga mata kay Jose at sinabi, Makipagsiping ka sa akin. Ngunit hindi niya nais, at sinabi niya sa asawa ng kaniyang panginoon, Kung ang aking panginoon ay hindi nakakaalam ng anuman sa kaniyang bahay dahil sa akin, at lahat ng mayroon siya ay ibinigay niya sa aking mga kamay, At walang anumang higit sa akin sa bahay na ito, ni walang anumang itinago mula sa akin, maliban sa iyo, dahil ikaw ay asawa niya, at paano ko gagawin ang masamang bagay na ito, at magkakasala ako sa harap ng Diyos? Ngunit nang araw-araw niyang kinakausap si Jose, hindi siya pumapayag na matulog kasama nito upang makiapid sa kanya. Nangyari nga sa isang araw na ganoon, at pumasok si Joseph sa bahay upang gawin ang kanyang mga gawain, at walang sinuman sa loob ng bahay. At hinila niya siya sa pamamagitan ng kanyang mga damit, na nagsasabi, Makipagsama ka sa akin, at iniwan ang kanyang mga damit sa mga kamay niya, tumakas siya at lumabas. At nangyari na nang makita niyang iniwan nito ang mga damit nito sa kaniyang mga kamay at tumakas, lumabas siya sa labas. At tinawag niya ang mga nasa bahay, at sinabi sa kanila, Tingnan ninyo, nagdala siya sa atin ng aliping Hebreo upang manglibak sa atin. Pumasok siya sa akin at nagsabi, Mahiga ka kasama ko, at sumigaw ako ng malakas na boses. At nang marinig niya na ako ay nagtaas ng aking boses at sumigaw, iniwan niya ang kanyang mga kasuutan sa akin, tumakas, at lumabas. At iniwan niya ang mga damit sa

tabi niya, hanggang dumating ang kanyang panginoon sa kanyang bahay. At nagsalita siya sa kanya ayon sa mga salitang ito, na nagsasabi, Pumasok sa akin ang aliping Hebreo, na dinala mo sa amin, upang tuyain ako, at sinabi niya sa akin, Hihiga ako kasama mo. Ngunit nang marinig niya na itinaas ko ang aking boses at sumigaw ako, iniwan niya ang kanyang mga kasuutan sa akin, tumakas, at lumabas. Nangyari nga, nang marinig ng panginoon ang mga salita ng kaniyang asawa na sinabi nito sa kaniya, na nagsasabing, Ganito ang ginawa sa akin ng iyong alipin, at siya ay nagalit nang husto.

At nang kunin ng panginoon si Jose, ipinasok niya siya sa bilangguan, sa lugar kung saan nakakulong ang mga bilanggo ng hari doon sa bilangguan. At ang Panginoon ay sumasa kay Joseph, at ibinuhos niya sa kanya ang awa, at binigyan niya siya ng biyaya sa harap ng punong bantay ng bilangguan. At ibinigay ng punong bantay-bilangguan ang bilangguan sa pamamahala ni Jose, at lahat ng mga bilanggo na nasa bilangguan, at lahat ng ginagawa roon, siya mismo ang gumagawa. Hindi na kailangang alalahanin ng punong bantay ng bilangguan ang anumang bagay dahil sa kanya, sapagkat ang lahat ay nasa pamamahala ni Jose, dahil ang Panginoon ay kasama niya, at anumang ginagawa niya, pinagtatagumpay ng Panginoon sa kaniyang mga kamay.

40

Pagkatapos ng mga pangyayaring ito, nagkasala ang punong katiwala sa inumin ng hari ng Ehipto at ang punong panadero laban sa kanilang panginoong hari ng Ehipto. At nagalit si Faraon sa kanyang dalawang eunuko, sa punong tagahawak ng kopa at sa punong panadero, At inilagay niya sila sa bilangguan, sa lugar kung saan nakakulong si Jose. At itinalaga ng punong bantay-bilangguan kay Jose ang pangangalaga sa kanila, at naglingkod siya sa kanila. Nanatili sila nang ilang araw sa bilangguan. At parehong nakakita ng panaginip ang dalawa sa isang gabi, at ang paningin ng panaginip ng punong katiwala ng inumin at ng punong panadero, na mga lingkod ng hari ng Ehipto, na nasa bilangguan, ay ganito. Pumasok si Jose sa kanila nang umaga, at nakita niya sila, at sila ay nabahala. At tinanong niya ang mga eunuko ng Faraon na kasama niya sa bilangguan ng kanyang panginoon, Bakit malungkot ang inyong mga mukha ngayong araw? Ngunit sinabi nila sa kanya, Nakakita kami ng panaginip, at walang makapagpaliwanag nito. Sinabi naman ni Jose sa kanila, Hindi ba ang pagpapaliwanag ng mga ito ay mula sa Diyos? Ikuwento nga ninyo sa akin. At ikuwento ng punong tagahawak ng kopa ang kanyang panaginip kay Jose, at sinabi niya, Sa aking panaginip ay may puno ng ubas sa harap ko. Sa ubasan ay may tatlong sanga, at ito ay umuusbong at naglabas ng mga suwi, at hinog ang mga kumpol ng ubas. At ang kopa ni Faraon ay nasa aking kamay, at kinuha ko ang ubas, at piniga ko ito sa kopa, at ibinigay ko ang kopa sa kamay ni Faraon. At sinabi ni Jose sa kanya, Ito ang kahulugan nito: ang tatlong sanga ay tatlong araw. Tatlong araw na lang, at aalalahanin ni Faraon ang iyong katungkulan, at ibabalik ka niya sa iyong

pagka-punong tagahawak ng kopa, at ibibigay mo ang kopa ni Faraon sa kanyang kamay ayon sa iyong dating katungkulan, gaya ng dati mong ginagawa bilang tagahawak ng kopa. Ngunit alalahanin mo ako para sa iyong sarili, kapag maging mabuti na sa iyo, at gawan mo ako ng awa, at alalahanin mo ako kay Faraon, at ilabas mo ako mula sa bilangguan na ito. Sapagkat ako ay ninakaw mula sa lupain ng mga Hebreo, at dito ay wala akong ginawang masama, ngunit itinapon nila ako sa hukay na ito. At nakita ng punong panadero na tama ang pagpapaliwanag niya, at sinabi niya kay Jose, Ako rin ay nakakita ng panaginip, at sa aking palagay ay may tatlong basket ng pinong tinapay na dala sa aking ulo. At sa basket na nasa itaas ay may lahat ng uri ng pagkain na kinakain ni Pharaoh, gawa ng panadero, at ang mga ibon ng langit ay kumakain nito mula sa basket na nasa itaas ng ulo ko. Sumagot naman si Jose at sinabi sa kanya, Ito ang kahulugan nito: ang tatlong basket ay tatlong araw. Sa loob ng tatlong araw, aalisin ni Faraon ang iyong ulo mula sa iyo, at isasabit ka niya sa punungkahoy, at kakainin ng mga ibon ng langit ang iyong laman. Nangyari naman sa ikatlong araw, araw ng kapanganakan ni Faraon, at gumawa siya ng inumin para sa lahat niyang mga lingkod, at naalaala niya ang katungkulan ng tagahawak-alak at ang katungkulan ng panadero sa gitna ng kanyang mga lingkod. At ipinanumbalik niya ang punong tagahawak ng kopa sa kanyang katungkulan, at ibinigay ang kopa sa kamay ni Faraon. Ngunit ang punong panadero ay ibinitin niya, gaya ng ipinahayag ni Jose sa kanila. At hindi naalala ng punong tagahawak ng kopa si Jose, kundi nakalimutan niya ito.

41

Pagkatapos ng dalawang taon, si Paraon ay nakakita ng panaginip: nag-isip siya na nakatayo sa tabi ng ilog. At masdan, pitong baka mula sa ilog ay umaahon, magaganda ang anyo at napipili ang laman, at nagsisipastol sila sa Achei. Ngunit pitong ibang baka ay umaahon mula sa ilog kasama ng mga ito, pangit ang anyo at payat ang laman, at nagsikain sa tabi ng mga baka sa pampang ng ilog. At nilamon ng pitong bakang pangit at payat ang pitong bakang magaganda ang anyo at pili, at nagising si Faraon. At siya ay nanaginip ng pangalawang beses, at narito, pitong uhay ng butil ay sumibol sa isang tangkay, napili at magaganda. At narito, pitong manipis at tinangay ng hangin na uhay ng butil ay sumibol kasama nila. At sinakmal ng pitong uhay na payat at nilamon ng hangin ang pitong uhay na pinili at punô. Ngunit gumising si Faraon, at ito ay panaginip lamang. Nang magumaga, nagambala ang kanyang kaluluwa, at nagpasundo siya at tinawag ang lahat ng mga tagapaliwanag ng Ehipto at lahat ng mga pantas nito, at ikwinento ni Paraon sa kanila ang kanyang panaginip, ngunit walang sinuman ang makapag-ulat nito sa Paraon. At nagsalita ang punong tagahawak ng kopa kay Faraon, na nagsasabi, Naalala ko ngayon ang aking kasalanan. Nagalit si Pharaoh sa kanyang mga lingkod, at inilagay niya kami sa bilangguan, sa bahay ng punong tagapagluto, ako at ang punong panadero. At pareho kaming nanaginip sa isang gabi, ako at siya, bawat isa ay ayon sa kanyang sariling panaginip. Ay doon kasama namin ang

batang lalaking aliping Hebreo ng punong panadero, at ikinuwento namin sa kanya, at binigyang-kahulugan niya sa amin. Nangyari nga, kung paano niya binigyang-kahulugan sa amin, gayon din nangyari: ako ay naibalik sa aking katungkulan, at siya naman ay binitay. Nagpadala si Faraon at pinatawag si Jose, at inilabas nila siya mula sa bilangguan, inahitan nila siya, pinalitan nila ang kanyang damit, at pumunta siya kay Faraon. Sinabi ni Faraon kay Jose, Ako ay may napanaginipan, at walang makapagpaliwanag nito. Ngunit narinig ko ang sinasabi tungkol sa iyo, na kapag narinig mo ang mga panaginip, maipapaliwanag mo ang mga ito. Sumagot si Jose sa Paraon at nagsabi, Kung wala ang Diyos, hindi masasagot ang kaligtasan ng Paraon. Nagsalita si Faraon kay Joseph, Sa aking panaginip, akala ko ay nakatayo ako sa tabi ng ilog. At mula sa ilog ay umaahon ang pitong baka na magaganda ang anyo at matatabang laman, at sila ay nagsikain sa Achei. At masdan, pitong ibang baka ay umaahon kasunod nila mula sa ilog, masasama at napakapangit ang anyo, at napakapayat ng laman, na ang tulad nito ay hindi ko nakita sa buong lupain ng Ehipto na mas pangit pa. At nilamon ng pitong bakang pangit at payat ang pitong unang bakang magaganda at napili. At pumasok sila sa kanilang mga tiyan, at hindi naging malinaw na pumasok sila sa kanilang mga tiyan, at ang kanilang mga anyo ay pangit, gaya ng noong una, at nang magising ako ay muling natulog. At nakita ko muli sa aking panaginip, at tulad ng pitong uhay ng butil na sumibol sa isang tangkay na puno at magaganda, Ngunit pito pang uhay na payat at nilanta ng hangin ay sumibol sa tabi nila. At sinakmal ng pitong manipis at sira ng hangin na uhay

ang pitong magaganda at punong uhay, kaya sinabi ko sa mga tagapaliwanag, ngunit walang makapagsabi sa akin nito.

At sinabi ni Jose kay Parao, Ang panaginip ni Parao ay iisa lamang; ang lahat ng gagawin ng Diyos ay ipinakita niya kay Parao. Ang pitong magagandang baka ay pitong taon, at ang pitong magagandang uhay ng butil ay pitong taon, ang panaginip ni Faraon ay isa lamang. At ang pitong bagang payat na umaahon pagkatapos nila ay pitong taon, at ang pitong uhay ng butil na manipis at sira ng hangin ay pitong taon—magiging pitong taon ng taggutom. Ang salitang aking sinabi kay Faraon, kung ano ang gagawin ng Diyos, ipinakita niya kay Faraon. Narito, darating ang pitong taon ng dakilang kasaganaan sa buong lupain ng Ehipto. Darating nga ang pitong taon ng taggutom pagkatapos nito, at makakalimutan nila ang kasaganaan na magaganap sa buong Ehipto, at pupuksain ng taggutom ang lupain. At hindi makikilala ang kasaganaan sa ibabaw ng lupa dahil sa taggutom na darating pagkatapos nito, sapagkat ito ay magiging napakalakas. Tungkol naman sa pagkaulit ng panaginip ni Faraon nang dalawang beses, ito ay dahil ang salita na mula sa Diyos ay tunay na mangyayari, at magmamadali ang Diyos na tuparin ito. Ngayon nga, mag-isip ka ng taong matalino at marunong, at italaga mo siya sa lupain ng Ehipto. At gawin ito ni Faraon at magtakda siya ng mga gobernador sa buong lupain, at tipunin nila ang lahat ng ani ng lupain ng Ehipto sa loob ng pitong taon ng kasaganaan. At ipatipon nila ang lahat ng pagkain ng pitong taon na darating na mabubuti, at ipatipon ang trigo sa ilalim ng kapangyarihan ng

Faraon, at ang pagkain sa mga lungsod ay itago. At ang mga pagkaing naimbak sa lupain ay magiging para sa pitong taon ng taggutom na darating sa lupain ng Ehipto, at hindi mawawasak ang lupain dahil sa taggutom. Nalugod naman ang salita sa harap ni Faraon, at sa harap ng lahat ng kaniyang mga lingkod.

At sinabi ni Paraon sa lahat ng kanyang mga alipin, Hindi ba tayo makakakita ng lalaking ganoon, na may espiritu ng Diyos sa kanya? Sinabi ni Paraon kay Jose, Yamang ipinakita ng Diyos sa iyo ang lahat ng mga ito, walang taong mas matalino at mas maunawaing kaysa sa iyo. Ikaw ay magiging katiwala sa aking bahay, at sa iyong utos ay susunod ang lahat ng aking mga tao, maliban lamang sa trono na ako ay mas mataas sa iyo. At sinabi ni Paraon kay Joseph, Narito, inihahalal kita ngayong araw sa buong lupain ng Ehipto. At matapos alisin ni Faraon ang singsing mula sa kanyang kamay, isinuot niya ito sa kamay ni Jose, at binihisan niya siya ng balabal na pinong lino, at inilagay niya ang gintong kuwintas sa kanyang leeg. At pinasakay niya siya sa ikalawang karwahe niya, at nagpahayag ang tagapagpahayag sa harap niya, at itinalaga niya siya sa buong lupain ng Ehipto. At sinabi ni Faraon kay Jose, Ako si Faraon, ngunit kung wala ka, walang sinuman ang magtataas ng kanyang kamay sa buong lupain ng Ehipto. At tinawag ni Paraon ang pangalan ni Jose na Psontompanec, at ibinigay niya sa kanya si Aseneth na anak na babae ni Potifera na pari ng Heliopolis upang maging asawa niya. Si Jose naman ay tatlumpung taong gulang nang siya ay tumayo sa harap ni Paraon na hari ng Ehipto. Lumabas naman si Jose mula sa

harapan ni Paraon at dumaan sa buong lupain ng Ehipto. At nagbunga ang lupa ng sagana sa pitong taon ng kasaganaan. At tinipon niya ang lahat ng pagkain ng pitong taon, nang may kasaganaan sa lupain ng Ehipto, at inilagay niya ang pagkain sa mga lungsod; ang pagkain mula sa mga kapatagan na nakapalibot sa bawat lungsod ay inilagay niya sa loob nito. At nagtipun si Jose ng butil na parang buhangin ng dagat na napakarami, hanggang hindi na ito mabilang, sapagkat walang bilang.

Kay Joseph ay nagkaroon ng dalawang anak na lalaki bago dumating ang pitong taon ng taggutom, na ipinanganak sa kanya ni Aseneth na anak na babae ni Potiphera na pari ng Heliopolis. Tinawag naman ni Jose ang pangalan ng panganay na Manases, sapagkat pinalimot sa akin ng Diyos ang lahat ng aking mga paghihirap at ang lahat ng kay aking ama. At ang pangalan ng pangalawa ay tinawag niyang Ephraim, sapagkat pinalakas ako ng Diyos sa lupain ng aking pagpapakumbaba. Lumipas nga ang pitong taon ng kasaganaan na nangyari sa lupain ng Ehipto. At nagsimula ang pitong taon ng taggutom na dumating, ayon sa sinabi ni Jose, at nagkaroon ng taggutom sa lahat ng lupain, ngunit sa buong lupain ng Ehipto ay may mga tinapay. At nagutom ang buong lupain ng Ehipto, at sumigaw ang mga tao kay Faraon tungkol sa tinapay, at sinabi ni Faraon sa lahat ng mga Ehipsiyo, Pumunta kayo kay Jose, at gawin ninyo ang anumang sabihin niya sa inyo. At ang taggutom ay nasa ibabaw ng buong lupa, binuksan naman ni Jose ang lahat ng mga kamalig, at nagbili sa lahat ng mga Egipcio. At lahat ng

mga lupain ay dumating sa Ehipto upang bumili mula kay Jose, sapagkat kumaganapan ang taggutom sa buong lupain.

42

Nang makita ni Jacob na may pagbibili ng butil sa Egypt, sinabi niya sa kanyang mga anak, Bakit kayo nagpapakatatamad? Narito, narinig ko na may butil sa Ehipto. Bumaba kayo roon at bumili kayo ng kaunting pagkain para sa atin, upang tayo ay mabuhay at hindi mamatay.

Bumaba nga ang sampung kapatid ni Jose upang bumili ng butil mula sa Ehipto. Ngunit si Benjamin, na kapatid ni Jose, ay hindi niya ipinadala kasama ng kanyang mga kapatid, sapagkat sinabi niya, Baka sakaling may mangyaring masama sa kanya. Dumating nga ang mga anak ni Israel upang bumili kasama ng mga dumarating, sapagkat may taggutom sa lupain ng Canaan. Si Joseph ay ang pinuno ng lupain, siya ang nagbebenta sa lahat ng mga tao ng lupain, at nang dumating ang mga kapatid ni Joseph ay sumamba sila sa kanya na nakadapa sa lupa. Nang makita ni Jose ang kanyang mga kapatid, nakilala niya sila, at nagkunwaring hindi niya sila kilala, at malupit siyang nagsalita sa kanila, at sinabi niya sa kanila, Saan kayo nanggaling? At sinabi nila, Mula sa lupain ng Canaan upang bumili ng pagkain. Nakilala ni Jose ang kanyang mga kapatid, ngunit hindi nila siya nakilala. At naalala ni Jose ang kanyang mga panaginip na nakita niya, at sinabi niya sa kanila, Mga tiktik kayo, dumating

kayo upang tuklasin ang mga kahinaan ng lupain. Pero sinabi nila, Hindi, panginoon, dumating ang iyong mga alipin upang bumili ng pagkain. Lahat kami ay mga anak ng isang tao, mapayapa kami, ang iyong mga alipin ay hindi mga tiktik. Sinabi niya sa kanila, Hindi, kundi naparito kayo upang makita ang mga bakas ng lupain. Ngunit sila ay nagsabi, Kami ay labindalawang magkakapatid, mga alipin mo, sa lupain ng Canaan, at narito, ang bunso ay kasama ng aming ama ngayon, ang isa pa ay hindi na umiiral. Sinabi ni Jose sa kanila, Ito ang sinabi ko sa inyo, na kayo ay mga tiktik. Sa ganitong paraan kayo mapapatunayan: sa kalusugan ng Faraon, hindi kayo lalabas mula dito maliban kung ang inyong nakababatang kapatid ay pumarito. Magpadala mula sa inyo ng isa, at kunin ang inyong kapatid, at kayo naman ay bilangguhin hanggang sa lumitaw na malinaw ang inyong mga salita, kung kayo ay nagsasasabi ng totoo o hindi. Kung hindi, sa kalusugan ni Faraon, tunay na mga tiktik kayo. At inilagay niya sila sa bilangguan ng tatlong araw. Sinabi niya sa kanila sa ikatlong araw, Gawin ninyo ito, at kayo ay mabubuhay, sapagkat ako ay natatakot sa Diyos. Kung mapayapa kayo, ang isa sa inyong kapatid ay manatili sa bilangguan, ngunit kayo ay umalis at magdala ng biniling butil ninyo. At dalhin ninyo sa akin ang inyong nakababatang kapatid, at ang inyong mga salita ay paniniwalaan. Ngunit kung hindi, kayo ay mamamatay. At ginawa nila ito. At sinabi ng bawat isa sa kanyang kapatid, Oo, tayo ay nasa kasalanan tungkol sa ating kapatid, sapagkat binalewala natin ang kapighatian ng kanyang kaluluwa noong nakikiusap siya sa atin, at hindi natin siya pinakinggan, at dahil

dito dumating sa atin ang kapighatiang ito. Sumagot naman si Reuben at sinabi sa kanila, Hindi ba ako nagsalita sa inyo, sinasabi, Huwag saktan ang bata, at hindi kayo nakinig sa akin? At narito, ang kanyang dugo ay hinihinging-pananagutan. Ngunit hindi nila alam na nakikinig si Jose, sapagkat may tagapagsalin sa pagitan nila. Tumalikod mula sa kanila at umiyak si Jose, at muling lumapit sa kanila at nagsalita sa kanila, at kinuha niya si Simeon mula sa kanila at ginapos siya sa harap nila.

At nag-utos si Jose na punuin ang kanilang mga sisidlan ng butil, at ibalik ang kanilang pilak sa bawat isa sa kanyang sako, at bigyan sila ng pagkain para sa paglalakbay, at nangyari sa kanila ng gayon. At matapos ilagay ang butil sa kanilang mga asno, umalis sila mula roon. Ngunit nang buksan ng isa sa kanila ang kanyang sako upang bigyan ng pagkain ang kanyang mga asno sa lugar na kanilang pinagtigilan, nakita niya ang kanyang pilak, at ito ay nasa ibabaw ng bibig ng sako. At sinabi niya sa kanyang mga kapatid, Ibinalik sa akin ang pilak, at narito ito sa loob ng aking supot. At namangha ang kanilang puso, at sila ay nabagabag sa isat isa, na sinasabi, Ano itong ginawa ng Diyos sa atin? Dumating sila kay Jacob na kanilang ama sa lupain ng Canaan, at iniulat nila sa kanya ang lahat ng nangyari sa kanila, at sinabi nila, Ang panginoon ng lupain ay nagsalita sa amin nang malupit, at ikinulong niya kami na parang mga tiktik sa lupain. Sinabi namin sa kanya, Kami ay mapayapa, hindi kami mga tiktik. Labindalawang magkakapatid kami, mga anak ng aming ama. Ang isa ay wala na, at ang bunso ay kasama ng

aming ama ngayon sa lupain ng Canaan. Sinabi sa amin ng lalaking panginoon ng lupain, Sa ganitong paraan makikilala ko na kayo ay mapayapa: mag-iwan kayo ng isang kapatid dito kasama ko, at kunin ninyo ang biniling butil para sa inyong sambahayan at umalis kayo. At dalhin ninyo sa akin ang inyong nakababatang kapatid, at makikita ko na hindi kayo mga tiktik kundi mapayapa, at ibabalik ko sa inyo ang inyong kapatid, at makikipagkalakalan kayo sa lupain. Nangyari na habang binabakante nila ang kanilang mga sako, ang bigkis ng pilak ng bawat isa ay nasa loob ng kanilang sako, at nakita nila at ng kanilang ama ang kanilang mga bigkis ng pilak, at natakot sila. Sinabi ni Iakob, ang kanilang ama, sa kanila, Ako ay inyong pinagkaitan ng mga anak. Wala na si Iosep, wala na si Simeon, at kukunin pa ninyo si Beniamin. Lahat ng ito ay nangyari sa akin. At sinabi ni Reuben sa kanilang ama, Patayin mo ang aking dalawang anak kung hindi ko siya maibabalik sa iyo. Ipagkatiwala mo siya sa akin, at ako ay magdadala sa kanya pabalik sa iyo. Ngunit sinabi niya, Hindi bababa ang aking anak kasama ninyo, sapagkat ang kanyang kapatid ay namatay, at siya na lamang nag-iisa ang naiwan. At kung mangyari siyang humina sa daan na inyong lalakaran, ibababa ninyo ang aking katandaan na may kalungkutan sa hades.

43

Ngunit lumala ang taggutom sa lupain. Nangyari nang matapos nilang kainin ang butil na dinala nila mula sa Ehipto, sinabi sa

kanila ng kanilang ama, Pumunta muli kayo at bumili para sa atin ng kaunting pagkain. Sinabi ni Juda sa kanya, May solemneng patotoo sa amin ang lalaking panginoon ng lupain, na nagsabi, Hindi ninyo makikita ang aking mukha kung ang inyong nakababatang kapatid ay hindi kasama ninyo. Kung nga ipapadala mo ang aming kapatid na kasama namin, bababa kami at bibili kami ng pagkain para sa iyo. Kung hindi mo ipapadala ang aming kapatid kasama namin, hindi kami pupunta, sapagkat ang lalaki ay nagsabi sa amin, Hindi ninyo makikita ang aking mukha kung ang inyong bunso ay hindi kasama ninyo. Sinabi naman ni Israel, Bakit ninyo ako pinahirapan sa pagsasabi sa lalaki na mayroon kayong kapatid? Ngunit sinabi nila, Masinsinan kaming tinanong ng lalaki tungkol sa amin at sa aming angkan, na nagsabi, Buhay pa ba ang inyong ama? Mayroon pa ba kayong kapatid? At sinagot namin siya ayon sa mga tanong na iyon. Paano namin malalaman na sasabihin niya sa amin, Dalhin ninyo ang inyong kapatid? Sinabi ni Judah kay Israel na kanyang ama, Ipadala mo ang bata kasama ko, at tayo ay tumindig at pupunta, upang tayo ay mabuhay at hindi mamatay—kami, at ikaw, at ang ating bagahe. Ako naman ay hihintayin ko siya, mula sa aking kamay ay hanapin mo siya. Kung hindi ko siya dalhin sa iyo at iharap ko siya sa iyong harapan, nagkasala na ako sa iyo sa lahat ng araw. Kung hindi kami nagtagal, nakabalik na sana kami nang dalawang ulit. Sinabi nga sa kanila ni Israel na kanilang ama, Kung ganito nga, gawin ninyo ito: kumuha kayo mula sa mga bunga ng lupain at ilagay sa inyong mga sisidlan, at dalhin ninyo sa lalaking iyon ang mga handog na resina, pulot, insenso,

mira, terebinto, at mga mani. At kunin ninyo ang dobleng pilak sa inyong mga kamay, at ibalik ninyo ang pilak na naibalik sa inyong mga sako, baka sakaling ito ay isang pagkakamali. At kunin ninyo ang inyong kapatid, at pagkatapos ay bumangon kayo at bumaba sa lalaking iyon. At nawa ang aking Diyos ay magbigay sa inyo ng pabor sa harap ng taong iyon at ipadala pabalik ang inyong kapatid at si Benjamin; ako naman ay parang nawalan na ng mga anak, nawalan na ng mga anak.

Kinuha nga ng mga lalaki ang mga regalo at ang dobleng pilak sa kanilang mga kamay, pati si Benjamin, at pagkatapos bumangon ay bumaba sila sa Ehipto at tumayo sa harap ni Jose. Nakita ni Jose sila, at si Benjamin na kanyang kapatid na magkaparehong ina, at sinabi niya sa tagapangasiwa ng kanyang bahay, Ipasok mo ang mga tao sa bahay, at pumatay ka ng mga hayop, at maghanda ka, sapagkat kakain ang mga tao ng tinapay kasama ko sa tanghali. Ginawa ng lalaki ang ayon sa sinabi ni Jose, at dinala niya ang mga lalaki sa bahay ni Jose. Ngunit nang makita ng mga lalaki na sila ay pinatnubayan sa loob ng bahay ni Jose, sinabi nila, Dahil sa pilak na nabalik sa aming mga supot noong una, kami ay dinadala upang akusahan ng mali kami at lusubin kami, upang kunin kami bilang mga alipin, at ang aming mga asno. Paglapit nila sa taong katiwala ng bahay ni Jose, nagsalita sila sa kanya sa pintuan ng bahay, Sinabi nila, Kailangan namin, Panginoon, bumaba noong una upang bumili ng pagkain. Nangyari na nang dumating kami sa lugar na hihintuan, binuksan namin ang aming mga sako, at narito ang pilak ng bawat isa sa kanyang sako—ang aming pilak na may

tamang timbang ay ibinabalik namin ngayon sa aming mga kamay. At nagdala kami ng ibang pilak kasama namin upang bumili ng pagkain; hindi namin alam kung sino ang naglagay ng pilak sa aming mga supot. Sinabi niya sa kanila, Mabuti sa inyo, huwag kayong matakot, ang inyong Diyos, at ang Diyos ng inyong mga ama, ay nagbigay sa inyo ng mga kayamanan sa inyong mga supot, at ang inyong pilak ay natanggap ko na, at inilabas niya sa kanila si Simeon. At nagdala siya ng tubig upang hugasan ang kanilang mga paa, at nagbigay ng damo sa kanilang mga asno. Inihanda nila ang mga regalo hanggang sa pagdating ni Jose sa tanghali, sapagkat narinig nila na doon siya kakain. Pumasok si Joseph sa bahay, at dinala nila sa kanya ang mga regalo na hawak nila sa kanilang mga kamay, at sumamba sila sa kanya na nakadapa sa lupa. Tinanong niya sila, Kumusta kayo? At sinabi niya sa kanila, Malusog pa ba ang inyong amang matanda na inyong binanggit? Buhay pa ba siya? Pero sila ay nagsabi, Malusog pa ang iyong lingkod na aming ama, nabubuhay pa rin siya. At siya ay nagsabi, Pinagpala ng Diyos ang taong iyon, at yumuko sila at sumamba sa kanya. Nagtingala si Jose at nakita niya si Benjamin na kanyang kapatid na magkaparehong ina, at sinabi niya, Ito ba ang inyong nakababatang kapatid na sinabi ninyong dadalhin sa akin? At sinabi niya, Kaawaan ka nawa ng Diyos, anak ko. Nagambala si Jose, sapagkat kumulo ang kanyang kalooban dahil sa kanyang kapatid, at naghanap ng lugar upang umiyak; pumasok siya sa silid at doon siya umiyak.

At pagkatapos niyang hugasan ang kanyang mukha, lumabas

siya at nagpigil ng sarili, at sinabi, Maghain kayo ng tinapay. At inihain nila sa kanya nang mag-isa, at sa kanila nang hiwalay, at sa mga Ehipsiyo na kumakain kasama niya nang hiwalay, sapagkat hindi makakain ang mga Ehipsiyo kasama ng mga Hebreo ng tinapay, dahil ito ay kasuklam-suklam sa mga Ehipsiyo. Umupo sila sa harap niya, ang panganay ayon sa kanyang karapatan bilang panganay, at ang bunso ayon sa kanyang kabataan, at namangha ang bawat isa sa kanilang mga kapatid. Kinuha nila ang kanilang bahagi mula sa kaniya, at ang bahagi ni Benjamin ay naging limang beses na mas malaki kaysa sa mga bahagi ng lahat. Uminom sila at nagsaya kasama niya.

44

At nag-utos si Jose sa taong nasa pamamahala ng kanyang sambahayan, na sinasabi, Punuin ninyo ng pagkain ang mga sako ng mga taong ito, hanggang sa makakaya nilang dalhin, at ilagay ninyo ang pilak ng bawat isa sa bibig ng kanyang sako. At ilagay ang aking pilak na kopa sa loob ng supot ng bunso, at ang halaga ng kanyang trigo. Nangyari nga ayon sa salita ni Jose, gaya ng sinabi niya.

Nang magbukang-liwayway, pinaalis ang mga lalaki kasama ang kanilang mga asno. Nang lumabas na sila sa lungsod at hindi pa sila nakakalayo, sinabi ni Jose sa katiwala ng kaniyang bahay, Bumangon ka at habulin mo ang mga taong iyon, at kapag inabutan mo sila, sabihin mo sa kanila, Bakit kayo gumanti ng

kasamaan kapalit ng kabutihan? Bakit ninyo ninakaw ang aking pilak na kopa? Hindi ba ito ang ginagamit sa pag-inom ng aking panginoon? Siya mismo ay nanghuhula gamit ito. Masama ang inyong ginawa. Nang makita niya sila, sinabi niya sa kanila ang mga salitang ito. Pero sinabi nila sa kanya, Bakit nagsasalita ang panginoon ng mga salitang ito? Huwag nawa mangyari sa mga lingkod mo na gawin ang salitang ito. Kung ang pilak na aming natagpuan sa aming mga supot ay ibinalik namin sa iyo mula sa lupain ng Canaan, paano naman namin nanakawan ang bahay ng iyong panginoon ng pilak o ginto? Mula sa kung kanino mo makikita ang tasa ng iyong mga alipin, hayaan siyang mamatay, at kami naman ay magiging mga alipin sa aming panginoon. Ngunit sinabi niya, At ngayon, gaya ng inyong sinasabi, ganoon nga ang mangyayari. Ang sinuman na makikitaan ng tasa ay magiging aking alipin, ngunit kayo ay magiging malinis. At nagmadali sila, at ibinaba ng bawat isa ang kanyang sako sa lupa, at binuksan ng bawat isa ang kanyang sako. Nagsiyasat siya simula sa pinakamatanda, hanggang sa umabot sa pinakabata. At natagpuan niya ang tasa sa supot ni Benjamin. At pinunit nila ang kanilang mga damit, at inilagay ng bawat isa ang kanyang sako sa kanyang asno, at bumalik sila sa lungsod.

Pumasok si Judah at ang kanyang mga kapatid kay Joseph habang siya ay nandoon pa, at sila ay nagpatirapa sa harap niya sa lupa. Sinabi ni Joseph sa kanila, Ano ang bagay na ito na ginawa ninyo? Hindi ba ninyo alam na ang taong tulad ko ay nakahahula sa pamamagitan ng panghuhula? Sinabi ni Judah, Ano ang sasagutin natin sa panginoon, o ano ang sasabihin

natin, o paano tayo mapapawalang-sala? Ang Diyos ay natagpuan ang kawalang-katarungan ng iyong mga alipin. Narito, kami ay mga alipin ng ating panginoon, kami at yaong may natagpuang tasa. Sinabi ni Jose, Hindi mangyayari sa akin na gawin ang salitang ito. Ang taong kanya natagpuan ang kopa, siya ay magiging aking alipin. Kayo naman ay umakyat na may kaligtasan tungo sa inyong ama. Lumapit nga sa kanya si Judah at sinabi, Namamanhik ako, panginoon, magsalita ang iyong alipin ng salita sa harap mo, at huwag kang magalit sa iyong alipin, dahil ikaw ay kasama si Faraon. Panginoon, ikaw ay nagtanong sa iyong mga alipin, na nagsasabi, Mayroon ba kayong ama o kapatid? At sinabi namin sa panginoon, Mayroon kaming matandang ama, at isang batang anak sa kanyang katandaan, at ang kapatid nito ay namatay, at siya na lamang ang naiwan sa kanyang ina, at minamahal siya ng kanyang ama. Sinabi mo nga sa iyong mga alipin, Ibaba ninyo siya sa akin, at ako ay mag-aalaga sa kanya. At sinabi namin sa panginoon, Hindi makakaya ng bata na iwan ang kanyang ama, sapagkat kung iiwan niya ang kanyang ama, siya ay mamamatay. Ngunit ikaw ay nagsabi sa iyong mga alipin, Kung hindi bumaba ang inyong nakababatang kapatid kasama ninyo, hindi na ninyo muling makikita ang aking mukha. Nangyari nang umakyat kami sa iyong lingkod na aming ama, iniulat namin sa kanya ang mga salita ng aming panginoon. Sinabi ng aming ama, Bumalik kayo at bumili ng kaunting pagkain para sa atin. Ngunit sinabi namin, Hindi kami makakababa, maliban kung ang aming nakababatang kapatid ay bumaba kasama namin, bababa kami, sapagkat hindi namin makikita ang mukha ng tao kung

ang aming nakababatang kapatid ay wala kasama namin. Sinabi ng ama naming alipin mo sa amin, Alam ninyo na dalawa ang ipinanganak sa akin ng babae. At umalis ang isa mula sa akin, at sinabi ninyo na siya ay kinain ng mababangis na hayop, at hindi ko siya nakita hanggang ngayon. Kung kukunin nga ninyo siya mula sa aking harapan, at mangyari sa kanya ang kapahamakan sa daan, ibababa ninyo ang aking katandaan na may kalungkutan tungo sa hades. Ngayon samakatuwid, kung ako ay pumasok patungo sa iyong lingkod, na ama namin, at ang bata ay hindi kasama namin, ang kanyang kaluluwa ay nakasabit sa kaluluwa nito. At mangyayari sa pagkakita niya na wala ang bata kasama namin, mamamatay siya, at ibababa ng mga alipin mo ang katandaan ng alipin mo, ama namin, na may kalungkutan sa hades. Ang iyong lingkod ay tumanggap ng bata mula sa ama, nagsasabi, kung hindi ko siya dadalhin sa iyo at ihaharap ko siya sa iyo, ako ay magiging nagkasala sa ama sa lahat ng mga araw. Ngayon samakatuwid, manatili ako sa iyo bilang lingkod sa halip ng bata, katulong ng panginoon. Ngunit ang bata ay hayaang umakyat kasama ng kanyang mga kapatid. Paano nga ba ako aakyat patungo sa aking ama, kung ang bata ay wala sa amin? Baka makita ko pa ang mga kasamaang darating sa aking ama.

45

At hindi nakayanan ni Jose na tiisin ang lahat ng mga nakatayo sa kanyang piling, kaya sinabi niya, Palayasin ninyo ang lahat

mula sa akin, at walang sinumang naroroon kay Jose nang ipinakilala niya ang kanyang sarili sa kanyang mga kapatid. At binitawan niya ang kanyang tinig na may pag-iyak, at narinig ito ng lahat ng mga Ehipsiyo, at narinig ito sa bahay ni Paraon. Sinabi ni Joseph sa kanyang mga kapatid, Ako ay si Joseph. Buhay pa ba ang aking ama? At hindi nakasagot sa kanya ang kanyang mga kapatid, sapagkat sila ay nabigla. Sinabi ni Joseph sa kaniyang mga kapatid, Lumapit kayo sa akin, at sila ay lumapit. Sinabi niya, Ako si Joseph na inyong kapatid, na inyong ipinagbili sa Ehipto. Ngayon nga huwag na kayong malungkot, ni huwag ninyong isiping mabigat ito, na ibinenta ninyo ako dito, sapagkat para sa buhay ay isinugo ako ng Diyos nang una sa inyo. Ito ang ikalawang taon ng taggutom sa lupa, at mayroon pang natitirang limang taon, kung saan walang magiging pag-aararo, ni pag-aani. Isinugo nga ako ng Diyos bago kayo, upang maiwan ang inyong labi sa lupa, at upang buhayin ang inyong malaking natirang lahi. Ngayon nga, hindi kayo ang nagpadala sa akin dito, kundi ang Diyos, at ginawa niya akong tulad ng ama ni Faraon, at panginoon ng buong kaniyang sambahayan, at tagapamahala ng buong lupain ng Ehipto. Magmadali nga kayo at umakyat sa aking ama, at sabihin ninyo sa kaniya, Ito ang sinasabi ng iyong anak na si Jose: Ginawa ako ng Diyos na panginoon ng buong lupain ng Ehipto. Bumaba ka nga sa akin, at huwag kang magpahuli. At titira ka sa lupain ng Gesem sa Arabya, at magiging malapit ka sa akin—ikaw, at ang iyong mga anak, at ang mga anak ng iyong mga anak, ang iyong mga tupa, at ang iyong mga baka, at ang lahat ng mayroon ka. At ako ay magpapakain sa iyo roon, sapagkat mayroon pang limang taon

ng taggutom, upang hindi ka malipol, ikaw at ang iyong mga anak, at lahat ng iyong mga pag-aari. Masdan, nakikita ng inyong mga mata, at ng mga mata ni Benjamin na aking kapatid, na ako mismo ang nagsasalita sa inyo. Iulatan nga sa aking ama ang lahat ng aking kaluwalhatian sa Ehipto at ang lahat ng inyong nakita, at magmadali kayong magdala ng aking ama rito. At nang yakapin niya ang leeg ni Benjamin na kanyang kapatid, umiyak siya sa kanya, at si Benjamin ay umiyak din sa kanyang leeg. At matapos halikan ang lahat niyang mga kapatid, umiyak siya sa kanila, at pagkatapos nito, nakipag-usap sa kanya ang kanyang mga kapatid.

At ang balita ay kumalat sa buong tahanan ni Faraon, na nagsasabing dumating na ang mga kapatid ni Jose, at nagalak si Faraon at ang kanyang mga lingkod. At sinabi ni Faraon kay Jose, Sabihin mo sa iyong mga kapatid, Gawin ninyo ito: punuin ninyo ang inyong mga sako, at bumalik kayo sa lupain ng Canaan. At pagkatapos ninyong isama ang inyong ama at ang inyong mga pag-aari, pumarito kayo sa akin, at ibibigay ko sa inyo ang lahat ng mabubuting bagay ng Ehipto, at kakainin ninyo ang pinakamatabang bahagi ng lupain. Ikaw naman, utusan ang mga ito: kumuha para sa kanila ng mga kariton mula sa lupain ng Ehipto para sa inyong mga anak at sa inyong mga asawa, at pagkatapos kunin ang inyong ama, pumarito kayo. At huwag kayong mag-atubili tungkol sa inyong mga ari-arian, sapagkat ang lahat ng mabubuting bagay ng Ehipto ay magiging sa inyo. Ginawa naman ito ng mga anak ng Israel, at binigyan ni Jose sila ng mga kariton ayon sa sinabi ni Paraon na hari, at

binigyan niya sila ng pagkain para sa paglalakbay. At binigyan niya silang lahat ng dalawang kasuutan, ngunit kay Benjamin ay binigyan niya ng tatlong daang gintong barya at limang pangpalit na kasuutan. At sa kanyang ama ay nagpadala siya ng katulad na mga bagay, at sampung asno na may dalang lahat ng mabubuting produkto ng Ehipto, at sampung mula na may dalang tinapay para sa kanyang ama sa paglalakbay. Pinaalis niya ang kanyang mga kapatid, at sila ay umalis, at sinabi niya sa kanila, Huwag kayong mag-away sa daan. At umakyat sila mula sa Ehipto at dumating sa lupain ng Canaan kay Jacob na kanilang ama. At iniulat nila sa kanya, Ang iyong anak na si Jose ay buhay, at siya ay namamahala sa buong lupain ng Ehipto. At namangha si Jacob, sapagkat hindi siya naniniwala sa kanila. Sinabi nila sa kanya ang lahat ng sinabi ni Joseph, gaano man karami ang sinabi nito sa kanila. Nang makita niya ang mga kariton na ipinadala ni Joseph upang sunduin siya, muling nabuhay ang espiritu ni Jacob na kanilang ama. Sinabi ni Israel, Napakadakila nito sa akin, kung buhay pa si Joseph na anak ko. Pupunta ako at makikita ko siya bago ako mamatay.

46

Nang umalis si Israel, siya at ang lahat niyang pag-aari, dumating siya sa Balon ng Sumpa, at nag-alay ng handog sa Diyos ng kanyang amang si Isaac. Sinabi ng Diyos kay Israel sa isang pangitain ng gabi, Jacob, Jacob, at sumagot siya, Ano po iyon? At sinabi niya sa kanya, Ako ay ang Diyos ng iyong mga

ninuno, huwag kang matakot bumaba sa Ehipto, sapagkat gagawin kitang isang dakilang bansa doon. At ako ay bababa kasama mo papunta sa Ehipto, at ako ay muling paaakyatin ka hanggang sa wakas, at si Jose ay maglalagay ng kanyang mga kamay sa iyong mga mata. Bumangon si Jacob mula sa Balon ng Sumpa, at kinuha ng mga anak ni Israel ang kanilang ama, ang kanilang mga gamit, at ang kanilang mga asawa, at isinasakay sa mga kariton na ipinadala ni Jose upang dalhin siya. At matapos kunin ang kanilang mga pag-aari at lahat ng ari-arian na kanilang natamo mula sa lupain ng Canaan, pumasok sila sa Ehipto—si Jacob at ang lahat niyang lahi na kasama niya. Ang kanyang mga anak na lalaki, at ang mga anak na lalaki ng kanyang mga anak na lalaki kasama niya, ang kanyang mga anak na babae, at ang mga anak na babae ng kanyang mga anak na babae, at ang lahat ng kanyang lahi ay dinala niya sa Ehipto. Ito nga ang mga pangalan ng mga anak na lalaki ni Israel na pumasok sa Ehipto kasama ni Jacob na kanilang ama. Si Jacob at ang kaniyang mga anak na lalaki: ang panganay ni Jacob, si Reuben. Ang mga anak ni Reuben ay sina Enoch, Pallu, Hezron, at Charmi. Ang mga anak ni Simeon ay sina Jemuel, Jamin, Ehud, Jachin, Zohar, at Saul na anak ng isang babaeng Canaanita. Ang mga anak na lalaki ni Levi ay sina Gershon, Kath, at Merari. Ang mga anak ni Juda ay sina Er, Onan, Shiloh, Phares, at Zara, ngunit namatay sina Er at Onan sa lupain ng Canaan, at ang mga anak ni Phares ay sina Hezron at Jemuel. Ang mga anak na lalaki naman ni Issachar ay sina Tola, Phua, Hashum, at Shimron. Ang mga anak na lalaki ni Zebulun ay sina Sered, Allon, at Achoel. Ito ang mga anak na lalaki ni Leah, na

ipinanganak niya kay Jacob sa Mesopotamia ng Syria, at si Dinah na kanyang anak na babae. Lahat ng mga tao, mga anak na lalaki at mga anak na babae, ay tatlumput tatlo. Ang mga anak ni Gad ay sina Saphon, Angis, Sannis, Thasoban, Aedeis, Aroedeis, at Areeleis. Ang mga anak na lalaki ni Asher ay sina Jemna, Iessoua, Ieoul, at Baria, at ang kanilang kapatid na babae na si Sara. Ang mga anak na lalaki ni Baria ay sina Chobor at Melchiil. Ito ang mga anak na lalaki ni Zilpah, na ibinigay ni Laban kay Leah na kanyang anak na babae, na ipinanganak ang mga ito kay Jacob, labing-anim na kaluluwa. Ang mga anak na lalaki ni Rachel na asawa ni Jacob ay sina Jose at Benjamin. Naging mga anak na lalaki ni Joseph sa lupain ng Ehipto, na ipinanganak sa kanya ni Asenath na anak na babae ni Potiphera na saserdote ng Heliopolis, sina Manasseh at Ephraim. Naging mga anak na lalaki ni Manasseh, na ipinanganak sa kanya ng kanyang kabit na taga-Syria, si Machir. Si Machir ay naging ama ni Gilead. Ang mga anak na lalaki ni Ephraim na kapatid ni Manasseh ay sina Suthelah at Tahan. Ang mga anak na lalaki ni Suthelah ay si Edom. Ang mga anak ni Benjamin ay sina Bala, Bechor, at Ashbel. Ang mga anak ni Bala ay sina Gera, Noeman, Ahijah, Rosh, at Muppim. Si Gera ay naging ama ni Arad. Ito ang mga anak ni Rachel na ipinanganak niya kay Jacob, lahat-lahat ay labingwalong tao. Ang mga anak na lalaki ni Dan ay si Asom. Ang mga anak na lalaki ni Naphtali: sina Asiel, Guni, Izhar, at Shillem. Ito ang mga anak na lalaki ni Ballas, na ibinigay ni Laban kay Raquel na kanyang anak na babae, na ipinanganak niya ang mga ito kay Jacob—pitong kaluluwa lahat. Lahat ng mga kaluluwa na pumasok kasama ni Jacob papunta sa Ehipto,

ang mga lumabas mula sa kanyang mga balakang, bukod sa mga asawa ng mga anak na lalaki ni Jacob, lahat ng mga kaluluwa ay animnaput anim. Ang mga anak na lalaki ni Jose na ipinanganak sa kanya sa lupain ng Ehipto ay siyam na kaluluwa. Lahat ng mga kaluluwa ng sambahayan ni Jacob na pumasok kasama ni Jacob sa Ehipto ay pitumput limang kaluluwa.

At si Judah ay isinugo niya una patungo kay Joseph, upang salubungin siya sa lunsod ng Heroon, sa lupain ng Rameses. Nagpayoke naman si Jose ng kanyang mga karwahe at umakyat siya tungo sa pagtatagpo kay Israel na kanyang ama, sa lungsod ng mga Bayani, at nang makita niya ito, napatakbo siya at yumakap sa kanyang leeg, at umiyak nang husto. At sinabi ni Israel kay Jose, Maaari na akong mamatay ngayon, sapagkat nakita ko ang iyong mukha, at ikaw ay buhay pa. Sinabi ni Jose sa kanyang mga kapatid, Aakyat ako at ipahahayag ko sa Faraon, at sasabihin ko sa kanya, Ang aking mga kapatid at ang sambahayan ng aking ama, na nasa lupain ng Canaan, ay dumating sa akin. Ang mga lalaki ay mga pastol, sapagkat sila ay mga tagapag-alaga ng hayop noon, at dinala nila ang kanilang mga hayop, ang kanilang mga baka, at lahat ng kanilang ari-arian. Kung samakatuwid ay tatawagan kayo ni Faraon at sasabihin sa inyo, Ano ang inyong trabaho? Kayo ay magsasabi, Mga lalaking tagapag-alaga ng hayop kami, ang inyong mga lingkod, mula pa noong pagkabata hanggang ngayon, kami at ang aming mga ama, upang kayo ay maninirahan sa lupain ng Gesem sa Arabia, sapagkat kasuklam-suklam sa mga Ehipsiyo ang bawat pastol ng mga tupa.

47

Pagdating ni Jose, nag-ulat siya kay Faraon at nagsabi, Ang aking ama at ang aking mga kapatid, kasama ang kanilang mga hayop at mga baka, at lahat ng kanilang pag-aari, ay dumating mula sa lupain ng Canaan, at narito, sila ay nasa lupain ng Goshen. Mula naman sa kanyang mga kapatid, kumuha siya ng limang lalaki, at iniharap niya sila sa Faraon. At sinabi ni Faraon sa mga kapatid ni Jose, Ano ang trabaho ninyo? At sinabi nila sa Faraon, Mga pastol ng mga tupa ang mga lingkod mo, at kami at ang mga ama namin. Sinabi nila sa Faraon, Manirahan sa lupain ang aming pagdating, sapagkat walang pastulan para sa mga hayop ng iyong mga lingkod, lumakas sapagkat ang taggutom sa lupain ng Canaan, ngayon kaya titirahan kami sa lupain ng Goshen. Sinabi ng Faraon kay Joseph, Manirahan sila sa lupain ng Goshen, kung alam mo na may mga lalaking makapangyarihan sa kanila, itakda mo sila bilang mga pinuno ng aking mga hayop. Dumating sa Egypt kay Joseph si Jacob at ang kanyang mga anak na lalaki, at narinig ito ni Faraong hari ng Egypt. At sinabi ni Paraon kay Jose, Ang iyong ama at ang iyong mga kapatid ay dumating sa iyo. Narito, ang lupain ng Ehipto ay nasa harap mo; sa pinakamahusay na lupain, panatilihin mo ang iyong ama at ang iyong mga kapatid. Dinala naman ni Jose si Jacob na kanyang ama, at iniharap niya siya kay Paraon, at pinagpala ni Jacob si Paraon. At sinabi ni Paraon kay Jacob, Ilang taon na ang iyong buhay? At sinabi ni Jacob kay Paraon, Ang mga araw ng mga taon ng aking buhay, na ako ay nananahan bilang dayuhan,

ay isandaan at tatlumpung taon. Kakaunti at masama ang naging mga araw ng mga taon ng aking buhay, at hindi umabot sa mga araw ng mga taon ng buhay ng aking mga ama, na mga araw na sila ay nananahan bilang dayuhan. Matapos basbasan ni Jacob ang Paraon, umalis siya sa harap nito.

At binigyan ng tirahan ni Jose ang kanyang ama at ang kanyang mga kapatid, at binigyan niya sila ng pag-aari sa lupain ng Ehipto, sa pinakamahusay na lupain, sa lupain ng Rameses, gaya ng iniutos ng Paraon. At nagbigay si Jose ng butil sa kanyang ama, at sa kanyang mga kapatid, at sa buong sambahayan ng kanyang ama, ayon sa bawat tao.

Ngunit walang butil sa buong lupain, sapagkat ang taggutom ay lumala nang husto, at ang lupain ng Ehipto at ang lupain ng Canaan ay nanglupaypay dahil sa taggutom. Tinipon naman ni Jose ang lahat ng pilak na natagpuan sa lupain ng Ehipto at sa lupain ng Canaan mula sa butil na binibili nila, at tinimbang niya ang butil para sa kanila, at dinala ni Jose ang lahat ng pilak sa bahay ni Paraon. At naubos na ang lahat ng pilak mula sa lupain ng Ehipto at mula sa lupain ng Canaan, kaya pumunta ang lahat ng mga Ehipsiyo kay Jose at nagsabi, Bigyan mo kami ng tinapay, bakit kami mamamatay sa harap mo? Wala na kasing natira sa aming pilak. Sinabi ni Jose sa kanila, Dalhin ninyo ang inyong mga hayop, at bibigyan ko kayo ng tinapay kapalit ng inyong mga hayop, kung naubusan na kayo ng pilak. Dinala nila ang kanilang mga hayop kay Jose, at binigyan sila ni Jose ng tinapay kapalit ng mga kabayo, at kapalit ng mga tupa, at

kapalit ng mga baka, at kapalit ng mga asno, at pinakain niya sila ng tinapay kapalit ng lahat ng kanilang mga hayop sa taong iyon. Lumipas ang taong iyon, at bumalik sila sa kanya sa ikalawang taon at sinabi nila sa kanya, Huwag nawa kaming malipol mula sa aming panginoon; sapagkat naubos na ang aming pilak, at ang aming mga ari-arian at mga hayop ay napunta na sa iyo na aming panginoon, at wala nang natira sa amin sa harap ng aming panginoon kundi ang aming sariling katawan at ang aming lupain. Kaya samakatuwid hindi kami mamatay sa harap mo, at ang lupa ay maging sira, bilhin mo kami at ang lupa namin kapalit ng tinapay, at magiging kami at ang lupa namin mga alipin sa Faraon, bigyan mo ng binhi, upang kami ay makapagtanim, at kami ay mabuhay at hindi kami mamatay, at ang lupa ay hindi masisira. At nakuha ni Jose ang lahat ng lupain ng mga Ehipsiyo para kay Paraon, sapagkat ipinagbili ng mga Ehipsiyo ang kanilang lupain kay Paraon, dahil lumakas sa kanila ang taggutom, at naging pag-aari ni Paraon ang lupain. At ang mga tao ay ginawang alipin niya bilang mga alipin, mula sa mga dulo ng mga hangganan ng Ehipto hanggang sa mga dulo. Maliban lamang sa lupa ng mga pari, hindi ito nakuha ni Jose, sapagkat si Paraon ay nagbigay ng kaloob sa mga pari, at kumain sila ng kaloob na ibinigay ni Paraon sa kanila, kaya hindi nila ibinenta ang kanilang lupa. At sinabi ni Jose sa lahat ng mga Ehipsiyo, Narito, nakuha ko kayo at ang inyong lupain ngayon para kay Paraon. Kumuha kayo ng binhi para sa inyong mga sarili at magtanim sa lupain. At ang ani nito ay magiging sa inyo, at kayo ay magbibigay ng ikalimang bahagi sa Paraon, ngunit ang apat na bahagi ay

magiging sa inyo para sa binhi sa lupa, at para sa pagkain ninyo, at ng lahat ng nasa mga bahay ninyo. At sinabi nila, Iniligtas mo kami, nakatagpo kami ng pabor sa harap ng aming panginoon, at magiging mga alipin kami ng Paraon. At itinakda ni Jose para sa kanila bilang utos hanggang sa araw na ito sa lupain ng Ehipto na maglaan ng bahagi para sa Paraon, maliban lamang sa lupain ng mga pari na hindi pag-aari ng Paraon.

Nanirahan naman si Israel sa lupain ng Ehipto, sa lupain ng Gesem, at nagmana sila roon, at lumaki at dumami nang lubha. Namuhay si Jacob sa lupain ng Ehipto ng labingpitong taon, at ang mga araw ng buhay ni Jacob ay naging isandaan at apatnaput pitong taon. Malapit na ang mga araw ni Israel na mamatay, at tinawag niya ang kanyang anak na si Jose, at sinabi niya sa kanya, Kung nakatagpo ako ng biyaya sa harap mo, ilagay mo ang iyong kamay sa ilalim ng aking hita, at gagawin mo sa akin ang awa at katotohanan, na huwag mo akong ilibing sa Ehipto. Ngunit ako ay mahihiga kasama ng aking mga ama, at kukunin mo ako mula sa Ehipto, at ililibing mo ako sa kanilang libingan. At sinabi niya, Gagawin ko ayon sa iyong salita. At sinabi niya, Sumumpa ka sa akin, at sumumpa nga siya sa kanya, at yumukod si Israel sa ibabaw ng dulo ng kanyang tungkod.

48

Pagkatapos ng mga pangyayaring ito, isinabi kay Jose na ang

kanyang ama ay may sakit, kaya kinuha niya ang kanyang dalawang anak na sina Manases at Efraim at pumunta kay Jacob. Iniulat naman kay Jacob, Narito, ang anak mong si Joseph ay paparito sa iyo, at nagpalakas ng loob si Israel at umupo sa kama. At sinabi ni Jacob kay Joseph, Ang aking Diyos ay napakita sa akin sa Luz sa lupain ng Canaan, at pinagpala niya ako, At sinabi niya sa akin, Narito, padadamihin kita at pararamihin kita, at gagawin kitang mga kongregasyon ng mga bansa, at ibibigay ko sa iyo ang lupang ito at sa iyong binhi pagkatapos mo bilang pag-aaring walang hanggan. Ngayon nga, ang iyong dalawang anak na lalaki na ipinanganak sa iyo sa lupain ng Ehipto bago ako dumating sa iyo sa Ehipto, ay akin na: si Efraim at si Manases, ay magiging akin na tulad nina Reuben at Simeon. Ngunit ang mga supling na iyong ipanganganak pagkatapos nito ay magiging sa ilalim ng pangalan ng kanilang mga kapatid, at sila ay tatawagin ayon sa mana ng mga yaon. Ako naman, noong ako ay pauwi mula sa Mesopotamia ng Syria, namatay si Rachel na iyong ina sa lupain ng Canaan, habang papalapit ako sa kaparangan ng Chabratha sa lupaing iyon, bago makarating sa Ephrathah, at inilibing ko siya sa daan ng kaparangan—ito ay Bethlehem.

Nang makita ni Israel ang mga anak ni Jose, sinabi niya, Sino ba ang mga ito sa iyo? Sinabi ni Jose sa kanyang ama, Sila ay aking mga anak na ibinigay sa akin ng Diyos dito. At sinabi ni Jacob, Dalhin mo sila sa akin upang pagpalain ko sila. Ang mga mata ni Israel ay naging malabo dahil sa katandaan, at hindi na niya sila makita, kaya pinalapit niya sila sa kanya, at hinalikan niya sila,

at niyakap niya sila. At sinabi ni Israel kay Jose, Narito, hindi ako nawalan ng pagkakataong makita ang iyong mukha, at narito, ipinakita pa sa akin ng Diyos ang iyong mga anak. At inilabas ni Jose sila mula sa kanyang mga tuhod, at sumamba sila sa kanya nang nakadapa sa lupa. At kinuha ni Jose ang kanyang dalawang anak na lalaki, si Efraim sa kanyang kanan mula sa kaliwa ni Israel, at si Manases sa kanyang kaliwa mula sa kanan ni Israel, at inilapit niya sila sa kanya. Iniunat ni Israel ang kanyang kanang kamay at inipatong sa ulo ni Ephraim, bagaman siya ang mas bata, at ang kanyang kaliwang kamay ay inipatong sa ulo ni Manasseh, pinalipat-lipat niya ang kanyang mga kamay.

At pinagpala niya sila at sinabi, Ang Diyos na kinasiyahan ng aking mga ama sa harap niya, sina Abraham at Isaac, ang Diyos na nag-aalaga sa akin mula sa kabataan hanggang sa araw na ito, Ang Sugo na nagliligtas sa akin mula sa lahat ng kasamaan, pagpalain ang mga batang ito, at tatawagin sa kanila ang aking pangalan, at ang pangalan ng aking mga ama na si Abraham at si Isaac, at naway dumami sila nang husto sa ibabaw ng lupa. Nakita ni Jose na inilagay ng kanyang ama ang kanyang kanang kamay sa ulo ni Efraim, at tila mabigat ito sa kanya, kaya hinawakan ni Jose ang kamay ng kanyang ama upang alisin ito mula sa ulo ni Efraim at ilagay sa ulo ni Manases. Sinabi ni Joseph sa kanyang ama, Hindi ganyan, ama, sapagkat ito ang panganay, ilagay ang iyong kanang kamay sa kanyang ulo. At hindi siya pumayag, ngunit sinabi niya, Alam ko, anak ko, alam ko. Ito ay magiging isang bayan, at ito ay itataas, ngunit ang

kanyang nakababatang kapatid ay magiging mas dakila kaysa sa kanya, at ang kanyang lahi ay magiging karamihan ng mga bansa. At pinagpala niya sila sa araw na iyon, na sinasabi, Sa pamamagitan ninyo ay pagpapalain ang Israel, na sinasabi, Gawin ka nawa ng Diyos na gaya ni Ephraim at gaya ni Manasseh. At inilagay niya si Ephraim sa harap ni Manasseh. At sinabi ni Israel kay Joseph, Narito, ako ay namamatay, at ang Diyos ay sasama sa inyo, at ibabalik niya kayo sa lupain ng inyong mga ama. Ngunit ibinibigay ko sa iyo ang Sikem bilang natatanging bahagi higit sa iyong mga kapatid, na kinuha ko mula sa kamay ng mga Amorreo gamit ang aking tabak at pana.

49

Tinawag ni Jacob ang kanyang mga anak na lalaki, at sinabi sa kanila, Magtipon kayo, upang sabihin ko sa inyo kung ano ang mangyayari sa inyo sa mga huling araw. Magtipon kayo at makinig sa akin, mga anak ni Jacob; makinig kayo, Israel; makinig sa inyong ama. Reuben na aking panganay, ikaw ang aking lakas at simula ng aking mga anak, mahirap kontrolin at matigas ang ulo. Kumilos kang mapagmataas na parang tubig na umaapaw; huwag kang magpakawala ng kontrol. Umakyat ka sa higaan ng iyong ama, at noon ay dinungisan mo ang katreng iyong inakyatan. Si Simeon at Levi na magkapatid ay nagsagawa ng kawalang-katarungan ayon sa kanilang pagpili. Sa kanilang payo ay huwag pumasok ang aking kaluluwa, at sa kanilang pagtitipon ay huwag makiisa ang aking kalooban, sapagkat sa

kanilang galit ay pinatay nila ang mga tao, at sa kanilang pagnanasa ay pinugutan nila ng litid ang toro. Sinumpa ang kanilang galit, sapagkat ito ay mapusok, at ang kanilang poot, sapagkat ito ay nagmatigas; hahatiin ko sila sa Jacob, at pangangalatin ko sila sa Israel. Juda, pupurihin ka ng iyong mga kapatid; ang iyong mga kamay ay nasa likod ng iyong mga kaaway; yuyukod sa iyo ang mga anak ng iyong ama. Batang leon ng Juda, mula sa usbong, anak ko, ikaw ay umakyat; nakahiga ka at natulog na parang leon at parang batang leon—sino ang gigising sa kanya? Hindi mawawala ang pinuno mula sa Juda, at pamununo mula sa kanyang mga balakang, hanggang dumating ang mga bagay na nakalaan para sa kanya, at siya ang inaasahan ng mga bansa. Itinatalì niya ang kaniyang batang asno sa puno ng ubas, at ang batang asno ng kaniyang asno sa sanga nito; lalalabhan niya ang kaniyang kasuutan sa alak, at ang kaniyang damit sa dugo ng ubas. Kumikislap ang kanyang mga mata kaysa alak, at mapuputi ang kanyang mga ngipin kaysa gatas. Si Zebulun ay maninirahan sa tabi ng dagat, at siya ay malapit sa daungan ng mga barko, at aabot hanggang sa Sidon. Ninais ni Issachar ang mabuti, na nagpapahinga sa gitna ng mga pamana. At nakita niya ang kapahingahan na maganda, at ang lupa na matabang, kaya inilagay niya ang kaniyang balikat sa pagpapagal, at siya ay naging isang magsasaka. Si Dan ay hahatol sa kaniyang bayan, tulad ng isa sa mga tribo ng Israel. At maging si Dan na ahas sa daan, na nakabakay sa landas, na kumakagat ng sakong ng kabayo, at mahuhulog ang mangangabayo paatras. naghihintay sa kaligtasan ng Panginoon Gad, isang hukbo ng mga mandarambong ay mandarambong sa

kanya, ngunit siya ay hahabulin at aatakihin sila hanggang sa kanilang mga paa. Si Asher, mataba ang kanyang tinapay, at siya ay magbibigay ng karangyaan sa mga pinuno. Naphtali ay punong-kahoy na kumalat, na nagbibigay ng kagandahan sa kanyang supling. Anak na lumaki si Jose, anak kong lumaki na kinaiingitan, anak kong bunso, bumalik ka sa akin. Sa kaniya na pinag-uusapan nila ay ininsulto nila, at nagdulot ng galit sa kaniya ang mga panginoon ng mga pana. At durog na may lakas ang kanilang mga pana, at nanghina ang mga litid ng mga braso ng kanilang kamay, sa pamamagitan ng kamay ng makapangyarihang tagapamahala ng Jacob, mula roon ang Makapangyarihan ng Israel mula sa Diyos ng iyong ama. At tumulong sa iyo ang aking Diyos, at pinagpala ka niya ng pagpapala ng langit mula sa itaas, at pagpapala ng lupa na may lahat ng yaman, dahil sa pagpapala ng mga suso at sinapupunan. Ang mga pagpapala ng iyong ama at ina ay nananaig higit sa mga pagpapala ng mga walang hanggang bundok, at sa mga pagpapala ng mga walang hanggang burol; magiging sa ulo ni Jose, at sa tuktok ng ulo ng kaniyang mga kapatid na kaniyang pinamunuan. Si Benjamin ay isang lobong maramot, sa umaga ay kakain pa rin, at sa gabi ay nagbibigay ng pagkain. Lahat ng mga ito ay labindalawang anak na lalaki ni Jacob, at ito ang sinabi sa kanila ng kanilang ama, at pinagpala niya sila, bawat isa ay pinagpala niya ayon sa kaniyang pagpapala. At sinabi niya sa kanila, Ako ay makakasama na ng aking bayan. Ilibing ninyo ako kasama ng aking mga ama sa yungib na nasa bukid ni Ephron na Heteo. Sa yungib na dobleng katapat ng Mamre, sa lupain ng Canaan, na binili ni Abraham

ang yungib mula kay Ephron na Hittite bilang pag-aari para sa libingan. Doon nila inilibing si Abraham at si Sarah na kaniyang asawa, doon nila inilibing si Isaac at si Rebecca na kaniyang asawa, doon nila inilibing si Leah. Sa pagmamay-ari ng bukid at ng yungib na nasa loob nito, mula sa mga anak na lalaki ni Het. At tumigil si Jacob sa pag-uutos sa kaniyang mga anak, at nang maitaas niya ang kaniyang mga paa sa ibabaw ng higaan, namatay siya, at siya ay naisama sa kaniyang bayan.

50

At bumagsak si Jose sa mukha ng kanyang ama, umiyak siya sa kanya, at hinalikan niya siya. At nag-utos si Jose sa kanyang mga alipin na mga tagapaglibingan, na ilibing ang kanyang ama, at inilibing ng mga tagapaglibingan si Israel. At kanilang tinupad ang apatnapung araw para sa kanya, sapagkat ganito ang pagbibilang ng mga araw ng libing, at nagluksa ang Ehipto para sa kanya ng pitumpung araw. Ngunit nang makaraan na ang mga araw ng pagluluksa, nagsalita si Jose sa mga pinuno ni Faraon at sinabi, Kung nakasumpong ako ng pabor sa inyong paningin, pakiusap na sabihin ninyo kay Faraon tungkol sa akin. Ang aking ama ay nagpasumpa sa akin, sinasabi, Sa libingan na hinukay ko para sa aking sarili sa lupain ng Canaan, doon mo ako ilibing. Ngayon nga, aakyat ako, ilibing ko ang aking ama, at babalik ako. At sinabi ni Paraon kay Jose, Umakyat ka at ilibing mo ang iyong ama, gaya ng ipinasumpa niya sa iyo. At umahon si Jose upang ilibing ang kanyang ama, at sumamang umahon

kasama niya ang lahat ng mga lingkod ni Paraon, at ang mga matatanda ng kanyang bahay, at lahat ng mga matatanda ng lupain ng Ehipto, At ang buong sambahayan ni Jose, at ang kanyang mga kapatid, at ang buong bahay ng kanyang ama, at ang kanyang mga kamag-anak, at ang mga tupa, at ang mga baka ay iniwan nila sa lupain ng Gesem. At sumampa kasama niya ang mga karwahe at mga mangangabayo, at ang kampo ay naging napakalalaki. At dumating sila sa giikan ng Atad, na nasa kabilang ibayo ng Jordan, at nagluksa sila para sa kanya ng malaking pagluluksa at napakalakas, at nagluksa siya para sa kanyang ama ng pitong araw. At nakita ng mga naninirahan ng lupain ng Canaan ang pagluluksa sa giikan ng Atad, at sinabi nila, Malaking pagluluksa ito ng mga Ehipsiyo. Dahil dito, tinawag ang pangalan nito na Pagluluksa ng Ehipto, na nasa kabilang ibayo ng Jordan. At ginawa sa kanya ng kaniyang mga anak ang ganito. At dinala siya ng kanyang mga anak sa lupain ng Canaan, at inilibing nila siya sa yungib na doble, na binili ni Abraham bilang pag-aari ng libingan mula kay Ephron na Hittite, sa tapat ng Mamre. At bumalik si Jose sa Ehipto, siya at ang kanyang mga kapatid, at ang mga sumamang umakyat upang ilibing ang kanyang ama.

Nang makita ng mga kapatid ni Jose na namatay na ang kanilang ama, sinabi nila, Baka magdamdam sa atin si Jose at gantihan niya tayo sa lahat ng kasamaang ginawa natin sa kanya. At nang dumating sila kay Jose, sinabi nila, Ang iyong ama ay nagpasumpa bago siya mamatay, na nagsasabi, Ganito ang sabihin ninyo kay Jose: Patawarin mo sa kanila ang

kanilang kawalang-katarungan at ang kanilang kasalanan, sapagkat masama ang ipinakita nila sa iyo. At ngayon, tanggapin mo ang kawalang-katarungan ng mga tagapaglingkod ng Diyos ng iyong ama. At umiyak si Jose habang nagsasalita sila sa kanya. At lumapit sila sa kanya at sinabi, Alam namin na kami ay iyong mga alipin. At sinabi sa kanila ni Jose, Huwag kayong matakot, sapagkat ako ay kay Diyos. Kayo ay nagplano laban sa akin tungo sa kasamaan, ngunit ang Diyos ay nagplano para sa akin tungo sa kabutihan, upang mangyari tulad ng ngayon, at mapakain ang maraming tao. At sinabi niya sa kanila, Huwag kayong matakot, ako ay magpapakain sa inyo at sa inyong mga pamilya, at pinalakas niya ang loob nila, at nagsalita siya sa kanilang puso. At nanirahan si Jose sa Ehipto, siya at ang kaniyang mga kapatid, at ang buong sambahayan ng kaniyang ama, at nabuhay si Jose ng isandaan at sampung taon. At nakita ni Jose ang mga anak ni Efraim hanggang sa ikatlong salinlahi, at ang mga anak ni Makir na anak ni Manases ay ipinanganak sa mga tuhod ni Jose. At sinabi ni Jose sa kanyang mga kapatid, Ako ay namamatay, ngunit tunay na dadalawin kayo ng Diyos, at dadalhin niya kayo mula sa lupain ito patungo sa lupain na ipinangako ng Diyos sa aming mga ninuno, kay Abraham, Isaac, at Jacob. At pinanumpa ni Jose ang mga anak ni Israel, na sinasabi, Sa pagdalaw na dadalaw ang Diyos sa inyo, dadalhin ninyo ang aking mga buto mula dito kasama ninyo. At namatay si Jose sa edad na isandaan at sampung taon, at inilibing siya at inilagay sa kabaong sa Ehipto.

Ebanghelyo ni Mateo

1

Aklat ng kapanganakan ni Jesucristo, anak ni David, anak ni Abraham. Si Abraham ay nag-anak kay Isaac, si Isaac naman ay nag-anak kay Jacob, at si Jacob naman ay nag-anak kay Judah at sa kaniyang mga kapatid, Si Judah naman ay nag-anak sina Phares at Zerah kay Tamar, si Phares naman ay nag-anak si Hezron, si Hezron naman ay nag-anak si Aram, At si Aram ay naging ama ni Aminadab, at si Aminadab ay naging ama ni Nahshon, at si Nahshon ay naging ama ni Salmon, Si Salmon ay naging ama ni Boaz mula kay Rahab, si Boaz ay naging ama ni Obed mula kay Ruth, at si Obed ay naging ama ni Jesse, Si Jesse naman ay nag-anak si David na hari. Si David na hari ay nag-anak si Solomon mula sa asawa ni Uriah. Si Solomon ay nag-anak kay Rehoboam, si Rehoboam ay nag-anak kay Abijah, at si Abijah ay nag-anak kay Asa. Si Asa ay naging ama ni Jehoshaphat, si Jehoshaphat ay naging ama ni Joram, at si Joram ay naging ama ni Uzziah. Si Uzziah ay naging ama ni Jotham, si Jotham ay naging ama ni Ahaz, at si Ahaz ay naging ama ni

Hezekiah. Si Hezekiah ay nag-anak kay Manasseh, si Manasseh ay nag-anak kay Amon, si Amon ay nag-anak kay Josiah, Si Josias naman ay nag-anak kay Jeconias at ang kanyang mga kapatid sa panahon ng pagkakatapon sa Babilonia.

Pagkatapos ng pagkatapon sa Babilonya, si Jeconias ay naging ama ni Shealtiel, at si Shealtiel ay naging ama ni Zerubbabel, Si Zerubbabel naman ay naging ama ni Abiud, si Abiud naman ay naging ama ni Eliakim, si Eliakim naman ay naging ama ni Azor, Si Azor ay naging ama ni Zadok, si Zadok ay naging ama ni Achim, at si Achim ay naging ama ni Eliud. Si Eliud naman ang naging ama ni Eleazar, si Eleazar naman ang naging ama ni Matthan, at si Matthan naman ang naging ama ni Jacob, Si Jacob naman ay nag-anak kay Joseph na asawa ni Maria, mula sa kaniya ay ipinanganak si Jesus na tinatawag na Cristo. Kaya nga, lahat ng salinlahi mula kay Abraham hanggang kay David ay labing-apat na salinlahi, at mula kay David hanggang sa pagkatapon sa Babilonia ay labing-apat na salinlahi, at mula sa pagkatapon sa Babilonia hanggang kay Kristo ay labing-apat na salinlahi.

Ang kapanganakan ni Jesucristo ay ganito. Sapagkat ang kanyang ina na si Maria ay naitala na kay Jose, bago pa sila magsama ay natagpuan siyang nagdadalang-tao mula sa Banal na Espiritu. Si Jose naman, ang kaniyang asawa, na matuwid at ayaw siyang ipahiya sa publiko, ay nais siyang palayain nang lihim. Ngunit habang nag-iisip siya tungkol sa mga bagay na ito, masdan, isang sugo ng Panginoon ay nagpakita sa kanya sa

panaginip at nagsabi, Jose, anak ni David, huwag kang matakot na tanggapin si Miriam bilang iyong asawa, sapagkat ang ipinaglihi sa kanya ay mula sa Banal na Espiritu. Maglilihi nga siya ng anak na lalaki at tatawagan mo ang pangalan niya na Jesus, sapagkat siya ang magliligtas sa kaniyang bayan mula sa kanilang mga kasalanan. Ngunit nangyari ang lahat ng ito upang matupad ang sinabi ng Panginoon sa pamamagitan ng propetang nagsasalita, Narito, ang birhen ay magdadalang-tao at manganganak ng isang anak na lalaki, at tawaging nila ang kanyang pangalan na Emmanuel, na kung isasalin ay Ang Diyos ay kasama natin.

Nang magising si Joseph mula sa tulog, ginawa niya ang iniutos sa kanya ng mensahero ng Panginoon at tinanggap niya ang kanyang asawa, At hindi niya siya kinilala hanggang sa ipinanganak niya ang kaniyang anak na panganay, at tinawag niya ang kaniyang pangalan na Jesus.

2

Nang ipanganak si Jesus sa Bethlehem ng Judea noong panahon ni Haring Herod, narito, mga mago mula sa silanganan ay dumating sa Jerusalem Nagsasabi, Nasaan ang ipinanganak na hari ng mga Judio? Nakita namin ang kanyang bituin sa silanganan at dumating kami upang sambahin siya. Ngunit nang marinig ito ni Haring Herodes, siya ay nabagabag, at ang buong Jerusalem ay nabagabag kasama niya. At matapos tipunin ang

lahat ng mga punong pari at mga eskriba ng bayan, nagtanong siya sa kanila kung saan ipinanganak ang Kristo. At sinabi nila sa kanya, Sa Bethlehem ng Judea, sapagkat ganito ang nakasulat sa pamamagitan ng propeta, At ikaw, Bethlehem, lupain ng Judah, sa walang paraan ay pinakamaliit ka sa mga pinuno ng Judah, sapagkat mula sa iyo ay lalabas ang pinuno na siyang magpapastol sa aking bayan, ang Israel.

Noon, si Herod ay lihim na tinawag ang mga mago at natukoy mula sa kanila ang eksaktong panahon ng pagpapakita ng bituin. At pagkatapos niyang ipadala sila sa Bethlehem, sinabi niya, Pumunta kayo at magsiyasat nang tumpak tungkol sa bata, at kapag nahanap ninyo, iulat ninyo sa akin, upang ako rin ay pumunta at sambahin siya. Pagkarinig nila sa hari ay naglakbay sila, at narito, ang bituin na kanilang nakita sa silanganan ay nanguna sa kanila hanggang sa dumating at tumayo sa itaas kung nasaan ang bata. Nang makita nila ang bituin, lubhang natuwa sila ng napakalalaking kagalakan. At nang dumating sa bahay, nakita nila ang sanggol kasama si Maria na kanyang ina, at lumuhod at sumamba sa kanya, at binuksan ang kanilang mga kayamanan at nag-alay sa kanya ng mga handog: ginto, kamanyang, at mira. At matapos balaan sa panaginip na huwag bumalik kay Herodes, umalis sila patungo sa kanilang lupain sa pamamagitan ng ibang daan.

Pagkatapos nilang umalis, narito, ang sugo ng Panginoon ay lumitaw kay Joseph sa panaginip at nagsabi, Bumangon ka, kunin mo ang bata at ang kaniyang ina at tumakas kayo sa

Ehipto, at manatili kayo roon hanggang sabihin ko sa iyo, sapagkat balak ni Herodes na hanapin ang bata upang patayin ito. At nang siya ay bumangon, kinuha niya ang bata at ang kaniyang ina sa gabi at umalis patungo sa Ehipto, At siya ay naroon hanggang sa kamatayan ni Herodes, upang matupad ang sinabi ng Panginoon sa pamamagitan ng propeta na nagsasalita, Mula sa Ehipto tinawag ko ang aking anak.

Noon, nang makita ni Herod na siya ay niloko ng mga mago, siya ay nagalit na labis, at nagpadala at pinatay ang lahat ng mga bata sa Bethlehem at sa lahat ng mga hangganan nito mula dalawang taong gulang at pababa, ayon sa panahon na kanyang nakaalam ng tumpak mula sa mga mago. Noon natupad ang sinabi ni propetang Jeremias na nagsasabi, Isang tinig sa Rama ay narinig, panaghoy at iyak at malaking pagtangis, si Raquel ay umiiyak para sa kaniyang mga anak, at ayaw niyang aliwin, sapagkat wala na sila.

Nang mamatay na si Herodes, narito, ang sugo ng Panginoon ay lumitaw kay Jose sa pamamagitan ng panaginip sa Ehipto Nagsasabi, Bumangon ka, kunin mo ang bata at ang kaniyang ina at pumunta ka sa lupain ng Israel, sapagkat namatay na ang mga humahanap ng kaluluwa ng bata. Ngunit nang siya ay bumangon, kinuha niya ang bata at ang ina nito at pumunta sa lupain ng Israel.

Ngunit nang marinig na si Archelaus ay naghahari sa Judea bilang kapalit ni Herod na kanyang ama, natakot siyang

pumunta roon, ngunit matapos mabalaan sa pamamagitan ng panaginip, umurong siya patungo sa mga lugar ng Galilea. At pagdating, nanirahan siya sa lungsod na tinatawag na Nazaret, upang matupad ang sinabi sa pamamagitan ng mga propeta na siya ay tatawagin na Nazareno.

3

Sa mga araw na yaon ay dumating si Juan Bautista na nangaral sa ilang ng Judea At nagsasabi, Magsisi kayo, sapagkat malapit na ang kaharian ng langit. Sapagkat ito ang sinabi ni propetang Isaias: Tinig ng isang sumisigaw sa ilang: Ihanda ninyo ang daan ng Panginoon, tuwirin ninyo ang kaniyang mga landas.

Si Juan mismo ay may kasuutan na gawa sa balahibo ng kamelyo at sinturong katad sa kaniyang baywang, at ang kaniyang pagkain ay mga balang at pulot-pukyutan. Noon, lumabas patungo sa kanya ang Jerusalem at ang buong Judea at ang buong rehiyong nakapaligid sa Jordan. At sila ay binabautismuhan sa Ilog Jordan sa pamamagitan niya, na kumukumpisal ng kanilang mga kasalanan.

Ngunit nang makita niya ang maraming mga Pariseo at Saduceo na dumarating sa kanyang bautismo, sinabi niya sa kanila, Mga supling ng mga ulupong, sino ang nagpakita sa inyo kung paano tatakas mula sa paparating na galit? Gumawa nga kaya ng bunga na karapat-dapat sa pagsisisi. At huwag ninyong isipin na

sabihin sa inyong mga sarili, Mayroon kaming ama na si Abraham. Sinasabi ko sa inyo na ang Diyos ay may kakayahang magbangon ng mga anak para kay Abraham mula sa mga batong ito. Ngayon na nga at ang palakol ay nakahiga na sa ugat ng mga puno, kaya ang bawat punong hindi nagbubunga ng mabuting bunga ay pinutol at itinapon sa apoy.

Ako nga ay bumabautismo sa inyo sa tubig tungo sa pagsisisi, ngunit ang dumarating pagkatapos ko ay mas malakas kaysa sa akin, na hindi ako karapat-dapat na magdala ng kanyang mga sandalyas; siya mismo ang babautismo sa inyo sa Banal na Espiritu at apoy. Ang kanyang pangiik ay nasa kanyang kamay at lubusang lilinisin niya ang kanyang giikan, at titipunin niya ang kanyang butil sa kamalig, ngunit ang ipa ay susunugin niya sa apoy na hindi mapapatay.

Noon dumating si Jesus mula sa Galilea patungo sa Jordan kay John upang bautismuhan niya. Pero si Juan ay pumipigil sa kanya at nagsabi, Ako ang nangangailangan na bautismuhan mo, at ikaw pa ang pumapunta sa akin? Sumagot naman si Jesus at sinabi sa kanya, Hayaan mo muna ngayon, sapagkat nararapat nating tuparin ang buong katuwiran. Noon ay pinahintulutan na niya siya. Nang mabinyagan si Jesus, kaagad siyang umakyat mula sa tubig, at narito, nabuksan sa kaniya ang mga langit, at nakita niya ang Espiritu ng Diyos na bumababang tulad ng kalapati at dumarating sa kaniya. At masdan, isang tinig mula sa mga langit na nagsasabi, Ito ang aking minamahal na Anak, sa kaniya ako ay lubos na nalugod.

4

Noon si Jesus ay dinala sa ilang ng Espiritu upang tuksuhin ng diyablo. At pagkatapos mag-ayuno ng apatnapung araw at apatnapung gabi, kalaunan ay nagutom siya. At lumapit sa kanya ang tukso at sinabi, Kung ikaw ay anak ng Diyos, sabihin mo na ang mga batong ito ay maging tinapay. Ngunit sumagot siya at sinabi, Nakasulat: Hindi sa tinapay lamang mabubuhay ang tao, kundi sa bawat salitang lumalabas sa bibig ng Diyos. Noon dinala siya ng diyablo sa banal na lungsod, at inilagay siya sa taluktok ng templo. At sinabi niya sa kanya, Kung anak ka ng Diyos, ihagis mo ang iyong sarili pababa, sapagkat nakasulat na sa kanyang mga sugo siya ay mag-uutos tungkol sa iyo, at sa kanilang mga kamay babuhatin ka nila, baka sakaling matisod mo sa bato ang iyong paa.

Sinabi sa kanya ni Jesus, Muli ay nakasulat: Hindi mo susubukin ang Panginoon mong Diyos.

Muli siyang dinala ng diyablo sa isang napakataas na bundok, at ipinakita sa kanya ang lahat ng mga kaharian ng mundo at ang kanilang kaluwalhatian At sinabi niya sa kanya, Ang lahat ng ito ay ibibigay ko sa iyo kung luluhod ka at sasambahin mo ako. Noon sinabi sa kanya ni Jesus, Lumayo ka sa akin, Satanas, sapagkat nakasulat: Ang Panginoong iyong Diyos ay iyong sasambahin at sa kanya lamang ay maglilingkod. Noon ay pinakawalan siya ng diyablo, at narito, lumapit ang mga sugo at

nangasiwa sa kanya.

Nang marinig ni Jesus na si Juan ay naipagkanulo, umurong siya patungo sa Galilea. At matapos iwanan ang Nazaret, siya ay pumunta at nanirahan sa Capernaum na nasa tabi ng dagat, sa mga hangganan ng Zebulun at Naphtali. Upang matupad ang sinabi sa pamamagitan ni propetang Isaias na nagsasabi, Lupain ng Zebulun at lupain ng Naphtali, daan ng dagat, lampas ng Jordan, Galilea ng mga bansa, Ang mga taong nakaupo sa kadiliman ay nakakita ng malaking liwanag, at sa mga nakaupo sa lupain at lilim ng kamatayan, liwanag ay sumiklab sa kanila.

Mula noon, nagsimula si Jesus na mangaral at magsabi, Magsisi kayo, sapagkat malapit na ang kaharian ng langit.

Habang naglalakad sa tabi ng dagat ng Galilea, nakita niya ang dalawang magkapatid, si Simon na tinatawag na Pedro at si Andrew na kapatid nito, na naghahagis ng lambat sa dagat, sapagkat sila ay mga mangingisda. At sinabi niya sa kanila, Halika at sumunod sa akin, at gagawin ko kayong mangingisda ng mga tao. At agad nilang iniwan ang kanilang mga lambat at sumunod sa kanya. At pagpapatuloy mula roon, nakita niya ang ibang dalawang magkapatid, si Santiago na anak ni Zebedee at si Juan na kapatid nito, na nasa bangka kasama ni Zebedee na kanilang ama, na nag-aayos ng kanilang mga lambat, at tinawag niya sila. At sila naman ay agad na iniwan ang bangka at ang kanilang ama at sumunod sa kanya.

At naglilibot si Jesus sa buong Galilea, nagtuturo sa kanilang mga kongregasyon at nangangaral ng mabuting balita ng kaharian, at nagpapagaling ng lahat ng sakit at lahat ng karamdaman sa mga tao. At kumalat ang balita tungkol sa kanya sa buong Syria, at dinala sa kanya ang lahat ng may sakit na nagdurusa sa ibat ibang karamdaman at paghihirap, ang mga inaalihan ng demonyo, ang mga epileptiko, at ang mga paralitiko, at pinagaling niya sila. At sumunod sa kaniya ang maraming tao mula sa Galilea, Decapolis, Jerusalem, Judea, at sa kabila ng Jordan.

5

Nang makita niya ang mga karamihan, umakyat siya sa bundok, at nang siya ay umupo, lumapit sa kanya ang kanyang mga alagad. At pagkatapos niyang buksan ang kanyang bibig, nagturo siya sa kanila, na nagsasabi, Mapalad ang mga dukha sa espiritu, sapagkat sa kanila ang kaharian ng langit. Mapalad ang mga nagluluksa, sapagkat sila ay aaliwin. Mapalad ang maamo, sapagkat sila ang mamanahin ang lupa. Pinagpala ang mga nagugutom at nauuhaw sa katuwiran, sapagkat sila ay bubusugin. Mapalad ang mga maawain, sapagkat sila ay kaaawaan. Mapalad ang mga malinis sa puso, sapagkat sila ay makakakita ng Diyos. Pinagpala ang mga tagapagdulot ng kapayapaan, sapagkat sila ay tatawagin na mga anak ng Diyos. Pinagpala ang mga inuusig dahil sa katarungan, sapagkat sa kanila ang kaharian ng langit. Pinagpala kayo kapag alipustahin

nila kayo, at usig-usigan, at magsabi ng lahat ng masamang salita laban sa inyo na pawang kasinungalingan dahil sa akin. Magalak at magdiwang kayo, sapagkat ang inyong gantimpala ay dakila sa langit, sapagkat ganoon din ang ginawa nila sa mga propetang nauna sa inyo.

Kayo ay ang asin ng lupa, ngunit kung ang asin ay mawalan ng lasa, paano ito muling magiging maalat? Wala na itong silbi kundi ang itapon sa labas at tapakan ng mga tao. Kayo ang ilaw ng mundo. Hindi maaaring magtago ang isang lungsod na nakatayo sa ibabaw ng bundok. Hindi nila sinisindihan ang ilawan at inilalagay ito sa ilalim ng takalan, kundi sa ibabaw ng kandelero, at nagniningning ito sa lahat ng nasa bahay. Ganito magpakintab ang inyong liwanag sa harap ng mga tao, upang makita nila ang inyong mabubuting gawa at luwalhatiin ang inyong Ama na nasa kalangitan.

Huwag ninyong isipin na ako ay dumating upang sirain ang batas o ang mga propeta; hindi ako dumating upang sirain, kundi upang tuparin. Sapagkat tunay na sinasabi ko sa inyo, hanggang sa lumipas ang langit at ang lupa, kahit isang iota o isang tuldok ay hindi kailanman maglalaho sa batas hanggang sa maganap ang lahat. Kaya nga, sinumang sumuway sa isa sa mga pinakamaliit na utos na ito at magturo ng ganito sa mga tao ay tatawagin na pinakamaliit sa kaharian ng langit; ngunit sinumang gumawa at magturo ay tatawagin na dakila sa kaharian ng langit. Sinasabi ko sa inyo na kung hindi lalampasan ng inyong katuwiran ang sa mga eskriba at mga

Pariseo, hindi kayo makapapasok sa kaharian ng langit. Narinig ninyo na sinabi sa mga sinaunang tao, Huwag kang pumapatay, at sinumang pumatay ay magiging may sala sa paghatol. Ngunit sinasabi ko sa inyo na ang bawat taong nagagalit nang walang dahilan sa kanyang kapatid ay magiging may sala sa hatol, at sinumang magsabi sa kanyang kapatid ng raca ay magiging may sala sa konseho, at sinumang magsabi ng hangal ay magiging may sala sa gehena ng apoy. Kung samakatuwid ikaw ay mag-aalok ng iyong handog sa altar at doon ay maaalala mo na may hinanakit sa iyo ang iyong kapatid, Iwan mo roon ang iyong handog sa harap ng altar, at pumunta ka muna upang makipagkasundo sa iyong kapatid, at pagkatapos ay bumalik ka at ihandog mo ang iyong handog. Makipagkasundo ka agad sa iyong kalaban habang kayo ay nasa daan kasama niya, baka ikaw ay ibigay ng kalaban sa hukom at ikaw ay ibigay ng hukom sa opisyal, at ikaw ay itapon sa bilangguan Tunay na sinasabi ko sa iyo, hindi ka lalabas mula doon hanggang sa mabayaran mo ang huling kodrantis.

Narinig ninyo na sinabi sa mga sinaunang tao: Huwag kang mangangalunya. Ngunit sinasabi ko sa inyo na ang sinumang tumingin sa babae upang magnasa sa kaniya ay nakagawa na ng pangangalunya sa kaniya sa kaniyang puso. Ngunit kung ang iyong kanang mata ay nagiging sanhi ng iyong pagkakasala, bunutin mo ito at itapon mula sa iyo, sapagkat makapakinabang sa iyo na mapahamak ang isa sa mga bahagi ng iyong katawan kaysa itapon ang iyong buong katawan sa gehena. At kung ang iyong kanang kamay ay nagiging sanhi ng iyong pagkakasala,

putulin mo ito at itapon mo palayo sa iyo, sapagkat mas mapapakinabangan mo na mawala ang isa sa iyong mga kasapi kaysa ang iyong buong katawan ay maitapon sa gehena.

Sinabi rin na sinumang maghihiwalay sa kaniyang asawa ay magbigay sa kaniya ng kasulatan ng diborsyo. Ngunit sinasabi ko sa inyo na sinumang maghihiwalay sa kaniyang asawa maliban lamang sa dahilan ng pakikiapid ay ginagawa niyang mangangalunya, at sinumang mag-asawa ng babaeng nahiwalay na ay nangangalunya.

Muli ninyong narinig na sinabi sa mga sinaunang tao, Huwag kayong manunumpa ng kasinungalingan, kundi tuparin ninyo sa Panginoon ang inyong mga sumpa. Ngunit sinasabi ko sa inyo na huwag kayong sumumpa, ni sa langit man, sapagkat ito ang trono ng Diyos. ni sa lupa, sapagkat ito ay tungtungan ng kanyang mga paa, ni sa Jerusalem, sapagkat ito ay lungsod ng dakilang Hari Huwag ka ring sumumpa sa iyong ulo, sapagkat hindi mo magagawang gawing puti o itim ang isang buhok. Hayaan ang inyong salita ay oo, oo; hindi, hindi. Ang higit pa sa mga ito ay mula sa masama.

Narinig ninyo na sinabi, Mata kapalit ng mata at ngipin kapalit ng ngipin, Ngunit sinasabi ko sa inyo na huwag labanan ang masama, kundi ang sinumang sasampalin ka sa kanang pisngi, iharap mo sa kanya pati ang kabilang pisngi. At sa taong nagnanais na magdemanda sa iyo at kunin ang iyong tunika, ibigay mo rin sa kanya ang iyong kasuotan. At sinuman na

pipilitin kang maglakad ng isang milya, sumama ka sa kaniya ng dalawang milya. Sa humihingi sa iyo ay magbigay, at ang nais humiram sa iyo ay huwag mong talikuran.

Narinig ninyo na sinabi, Mamahalin mo ang iyong kapwa at kapopootan mo ang iyong kaaway. Ngunit sinasabi ko sa inyo, mahalin ninyo ang inyong mga kaaway, pagpalain ang mga sumusumpa sa inyo, gumawa ng mabuti sa mga napopoot sa inyo, at manalangin para sa mga nang-aapi at umuusig sa inyo. upang kayo ay maging mga anak ng inyong Ama na nasa langit, sapagkat paasikat niya ang kanyang araw sa masasama at mababuti, at pauulanin niya ang matuwid at hindi matuwid. Kung mahalin ninyo ang mga nagmamahal sa inyo, anong gantimpala ang mayroon kayo? Hindi ba ginagawa rin ito ng mga maniningil ng buwis? At kung batiin lamang ninyo ang inyong mga kaibigan, ano ang kakaiba sa ginagawa ninyo? Hindi ba ganoon din ang ginagawa ng mga maniningil ng buwis? Kayo ay magiging perpekto, tulad ng inyong Ama na nasa kalangitan ay perpekto.

6

Mag-ingat sa inyong paglilimos na huwag gawin sa harap ng mga tao upang makita nila kayo, kung hindi, wala kayong gantimpala mula sa inyong Ama na nasa langit. Kaya kapag ikaw ay nangingibigay ng limos, huwag kang magpatugtog ng trumpeta sa harap mo, gaya ng ginagawa ng mga

mapagkunwari sa mga kapulungan at sa mga lansangan, upang sila ay purihin ng mga tao. Katotohanan, sinasabi ko sa inyo, natanggap na nila ang kanilang gantimpala. Ngunit kapag ikaw ay gumagawa ng limos, huwag malaman ng iyong kaliwang kamay kung ano ang ginagawa ng iyong kanang kamay upang ang iyong kawanggawa ay nasa lihim, at ang iyong Ama na nakakakita sa lihim ay gaganti sa iyo nang hayagan.

At kapag ikaw ay manalangin, hindi ka magiging tulad ng mga mapagkunwari, sapagkat sila ay umiibig na manalangin habang nakatayo sa mga kongregasyon at sa mga sulok ng mga kalye, upang sila ay lumitaw sa mga tao. Tunay na sinasabi ko sa inyo na sila ay tumatanggap na ng kanilang gantimpala. Ngunit ikaw, kapag manalangin ka, pumasok sa iyong silid, at pagkatapos mong isara ang iyong pinto, manalangin sa iyong Ama na nasa lihim, at ang iyong Ama na nakakakita sa lihim ay gaganti sa iyo nang hayag.

Sa pagdarasal, huwag kayong mangulit ng paulit-ulit gaya ng mga Gentil, sapagkat sa palagay nila ay maririnig sila dahil sa kanilang maraming salita. Huwag kayong maging katulad nila, sapagkat alam ng inyong Ama ang inyong pangangailangan bago pa kayo humingi sa kaniya. Kaya naman ganito kayo manalangin: Ama namin na nasa langit, sambahin nawa ang iyong pangalan. Pumarito nawa ang iyong kaharian, mangyari nawa ang iyong kalooban, kung paano sa langit, gayon din naman sa lupa. Ang aming araw-araw na tinapay ay ibigay mo sa amin ngayon. At patawarin mo kami sa aming mga utang,

gaya rin naman kami ay nagpapatawad sa aming mga may utang. At huwag mo kaming dalhin sa tukso, kundi iligtas mo kami sa masama. Sapagkat iyo ang kaharian at ang kapangyarihan at ang kaluwalhatian magpakailanman, amen.

Kung patawarin ninyo ang mga tao sa kanilang mga pagsalansang, patatawarin din kayo ng inyong Amang nasa langit. Ngunit kung hindi ninyo patatawarin ang mga tao sa kanilang mga pagkakasala, hindi rin patatawarin ng inyong Ama ang inyong mga pagkakasala.

Kapag kayo ay mag-ayuno, huwag kayong maging tulad ng mga mapagkunwari na malungkot, sapagkat sinisira nila ang kanilang mga mukha upang lumitaw sa mga tao na sila ay nag-aayuno. Tunay na sinasabi ko sa inyo na tinanggap na nila ang kanilang gantimpala. Ngunit ikaw, kapag nag-aayuno, pahiran mo ang iyong ulo at hugasan mo ang iyong mukha, Upang hindi ka magpakita sa mga tao na nag-aayuno, kundi sa iyong Ama na nasa lihim, at ang iyong Ama na nakakakita sa lihim ay gaganti sa iyo nang hayagan.

Huwag kayong mag-imbak ng mga kayamanan para sa inyo sa lupa, kung saan ang tanga at kalawang ay sumisira, at kung saan ang mga magnanakaw ay pumapasok at nagnananakaw. Ngunit mag-imbak kayo ng mga kayamanan sa langit, kung saan hindi naninira ang tanga ni kalawang, at kung saan ang mga magnanakaw ay hindi pumapasok ni nagnananakaw. Sapagkat nasaan ang inyong kayamanan, doon din magiging ang inyong

puso.

Ang ilawan ng katawan ay ang mata, kaya kung ang iyong mata ay malinis, ang iyong buong katawan ay magiging maliwanag. Ngunit kung ang iyong mata ay masama, ang iyong buong katawan ay magiging madilim. Kung kayat ang liwanag na nasa iyo ay kadiliman, napakaki ng kadiliman!

Walang sinuman ang makakaglingkod sa dalawang panginoon, sapagkat ang isa ay kapopootan niya at ang isa ay mamahalin, o sa isa ay magiging tapat siya at ang isa ay hahamak-in. Hindi kayo makakaglingkod sa Diyos at sa kayamanan.

Dahil dito, sinasabi ko sa inyo: huwag kayong mag-alala para sa inyong kaluluwa kung ano ang inyong kakainin at ano ang inyong iinumin, ni para sa inyong katawan kung ano ang inyong isusuot. Hindi ba ang kaluluwa ay higit pa kaysa pagkain at ang katawan ay higit pa kaysa damit? Tumingin kayo sa mga ibon sa langit, sapagkat hindi sila nagtatanim, ni umaani, ni nag-iimbak sa mga kamalig, at ang inyong Amang makalangit ay nagpapakain sa kanila. Hindi ba kayo ay mas mahalaga pa kaysa sa kanila? Sino ba sa inyo, sa pamamagitan ng pag-aalala, ay makakadagdag ng isang siko sa kanyang edad? At tungkol sa kasuutan, bakit kayo nag-aalala? Pag-aralan ninyo ang mga liryo sa bukid kung paano sila lumalaki—hindi sila nagsusumikap ni nag-hahabi, Ngunit sinasabi ko sa inyo na kahit si Solomon sa buong kaluwalhatian niya ay hindi nakasuot gaya ng isa sa mga ito. Kung ang damo ng bukid na ngayon ay naririto at bukas ay

itinatapon sa hurno ay ganito binibihisan ng Diyos, hindi ba higit na kayo, kayong may kaunting pananampalataya? Huwag nga kayong mag-alala at magsabi, Ano ang ating kakainin, o ano ang ating iinumin, o ano ang ating isusuot? Sapagkat hinahanap ng lahat ng mga bansang ito ang mga bagay na ito, at alam ng inyong Amang makalangit na kailangan ninyo ang lahat ng mga ito. Ngunit hanapin ninyo muna ang kaharian ng Diyos at ang kanyang katuwiran, at ang lahat ng mga ito ay idadagdag sa inyo. Huwag nga kayong mag-alala para sa bukas, sapagkat ang bukas ay mag-aalala sa sarili nito. Sapat na sa bawat araw ang kasamaan nito.

7

Huwag kayong humatol, upang huwag din kayong hatulan, Sapagkat sa hatol na inyong iginagamit sa paghatol ay hahatulan din kayo, at sa sukat na inyong iginagamit ay susukat din sa inyo. Bakit mo nakikita ang butil na nasa mata ng iyong kapatid, ngunit ang tahilan na nasa iyong sariling mata ay hindi mo napapansin? O paano mo sasabihin sa iyong kapatid, Hayaan mo akong alisin ang dinugis sa iyong mata, samantalang narito, ang tahilan ay nasa iyong sariling mata? Mapagkunwari, ilabas muna ang tahilan sa iyong mata, at saka mo makikitang malinaw upang ilabas ang pinakamaliit na piraso sa mata ng iyong kapatid.

Huwag ninyong ibigay ang banal sa mga aso, ni huwag ninyong

ihagis ang inyong mga perlas sa harap ng mga baboy, baka kanilang yapakan ang mga ito sa kanilang mga paa at pagkatapos ay lumingon sila at punitin kayo.

Humingi kayo, at ibibigay sa inyo; maghanap kayo, at makikita ninyo; kumatok kayo, at bubuksan sa inyo. Sapagkat ang bawat humihiling ay tumatanggap, at ang humahanap ay nakakahanap, at sa kumakatok ay bubuksan. O sino ba sa inyo ang tao na kung hihingiin ng anak niya ng tinapay, ay magbibigay ng bato sa kanya? At kung isda ang hinihingi niya, hindi ba ahas ang ibibigay sa kaniya? Kung kaya kayong mga taong masama, alam ninyong magbigay ng mabubuting kaloob sa inyong mga anak, gaano pa kalakas ang inyong Ama na nasa kalangitan ay magbibigay ng mabubuting bagay sa mga humihingi sa kaniya?

Kaya nga, lahat ng nais ninyong gawin sa inyo ng mga tao, gawin din ninyo sa kanila, sapagkat ito ang batas at ang mga propeta.

Pumasok kayo sa pamamagitan ng makitid na pintuan, sapagkat malawak ang pintuan at maluwang ang daang patungo sa kapahamakan, at marami ang pumapasok dito. Napakakitid ng tarangkahan at napakahirap ng daang patungo sa buhay, at kakaunti lamang ang nakakakita nito

Magbigay-pansin sa mga bulaang propeta, na dumarating sa inyo na nakasuot na parang mga tupa, ngunit sa loob ay mga

lobo na mapanaklaw. Sa kanilang mga bunga ay makikilala ninyo sila. Hindi ba nila nangongolekta ng ubas mula sa mga tinik o ng igos mula sa mga dawag? Kaya ang bawat mabuting puno ay gumagawa ng magagandang bunga, ngunit ang bulok na puno ay gumagawa ng masamang bunga. Hindi makakagawa ng masamang bunga ang mabuting puno, ni hindi rin makakagawa ng mabuting bunga ang bulok na puno. Ang bawat punong hindi nagbubunga ng mabuting bunga ay pinutol at itinatapon sa apoy. Kaya sa pamamagitan ng kanilang mga bunga ay makikilala ninyo sila.

Hindi lahat ng nagsasabi sa akin, Panginoon, Panginoon, ay papasok sa kaharian ng langit, kundi ang gumagawa ng kalooban ng aking Ama na nasa langit. Marami ang magsasabi sa akin sa araw na iyon, Panginoon, Panginoon, hindi ba sa iyong pangalan kami nanghula, at sa iyong pangalan kami naglabas ng mga demonyo, at sa iyong pangalan kami gumawa ng maraming mga himala? At kung gayon ay ipahahayag ko sa kanila na hindi ko kayo kailanman nakilala, lumayo kayo sa akin kayong mga gumagawa ng kasamaan.

Kaya nga, ang sinumang nakikinig sa aking mga salitang ito at isinasagawa ang mga ito, ihahambing ko siya sa isang taong matalino na nagtayo ng kaniyang bahay sa ibabaw ng bato. At bumaba ang ulan, at dumating ang mga ilog, at humihip ang mga hangin, at binayo nila ang bahay na iyon, at hindi ito bumagsak, sapagkat nakatayo ito sa ibabaw ng bato. At ang bawat nakikinig sa aking mga salitang ito at hindi ginagawa ang

mga ito ay maihahalintulad sa isang hangal na lalaki, na nagtayo ng kaniyang bahay sa ibabaw ng buhangin, At bumaba ang ulan, dumating ang mga ilog, humihip ang mga hangin, at tumama sa bahay na iyon, at nahulog ito, at ang pagkabagsak nito ay napakalalaki.

At nangyari noong natapos ni Jesus ang mga salitang ito, namangha ang mga tao sa kanyang pagtuturo. Sapagkat siya ay nagtuturo sa kanila na parang may awtoridad, at hindi tulad ng mga eskriba.

8

Nang bumaba siya mula sa bundok, sumunod sa kanya ang maraming tao. At narito, isang ketongin na lumapit ay sumamba sa kaniya at nagsabi, Panginoon, kung ibig mo, maaari mo akong linisin. At iniunat ni Jesus ang kanyang kamay at hinawakan siya, at nagsabi, Ibig ko, malinis ka. At kaagad nawala ang kanyang ketong. At sinabi ni Jesus sa kanya, Tingnan mong huwag mong sabihin ito sa sinuman, pero pumunta ka at ipakita ang iyong sarili sa pari at mag-alay ng handog na iniutos ni Moises bilang patotoo sa kanila.

Nang siya ay pumasok sa Capernaum, lumapit sa kanya ang isang senturyon na nakikiusap sa kanya at nagsasabi, Panginoon, ang aking lingkod ay nakahiga sa bahay, paralitiko, lubhang pinahihirapan. At sinabi sa kanya ni Jesus, Ako ay

pupunta at pagagalingin ko siya. At sumagot ang senturyon at nagsabi, Panginoon, hindi ako karapat-dapat na ikaw ay pumasok sa ilalim ng aking bubungan, ngunit sabihin mo lamang sa salita, at gagaling ang aking alipin. Sapagkat ako rin ay taong nasa ilalim ng awtoridad, na may mga sundalong nasa ilalim ko, at sinasabi ko sa isa, Pumunta ka, at siya ay pumupunta; at sa iba, Pumarito ka, at siya ay pumapunta; at sa aking alipin, Gawin mo ito, at ginagawa niya. Ngunit nang marinig ito ni Jesus, namangha siya at sinabi sa mga sumusunod sa kanya, Tunay na sinasabi ko sa inyo, kahit sa Israel ay hindi ako nakakita ng ganito kalaking pananampalataya. Ngunit sinasabi ko sa inyo na marami mula sa silanganan at kanluran ay darating at hihiga kasama sina Abraham, Isaac, at Jacob sa kaharian ng langit. Ngunit ang mga anak ng kaharian ay itatapon sa kadilimang panlabas; doon ay magkakaroon ng pag-iyak at pagngangalit ng mga ngipin. At sinabi ni Jesus sa senturyon, Humayo, at ayon sa iyong pananampalataya ay mangyari sa iyo. At gumaling ang kanyang alipin sa oras na iyon.

At nang dumating si Jesus sa bahay ni Pedro, nakita niya ang biyenan nito na nakahiga at nilalagnat. At hinawakan niya ang kanyang kamay, at iniwan siya ng lagnat, at siya ay bumangon at naglingkod sa kanya. Ngunit nang gabi na, dinala nila sa kanya ang maraming mga inaalihan ng demonyo, at pinalayas niya ang mga espiritu sa pamamagitan ng salita at pinagaling niya ang lahat ng may karamdaman. Upang matupad ang sinabi sa pamamagitan ni propeta Isaias na nagsasalita: Siya mismo

ang kumuha ng ating mga kahinaan at nagpasan ng ating mga sakit.

Nang makita naman ni Jesus ang maraming tao sa paligid niya, nag-utos siyang umalis patungo sa kabilang ibayo. At lumapit ang isang eskriba at sinabi sa kanya, Guro, susundan kita kahit saan ka man pumunta. At sinabi ni Jesus sa kaniya, Ang mga soro ay may mga hukay, at ang mga ibon ng langit ay may mga pugad, ngunit ang Anak ng Tao ay walang kung saan isasandal ang ulo. Isa pa sa kanyang mga alagad ay nagsabi sa kanya, Panginoon, pahintulutan mo muna akong umalis at ilibing ang aking ama. Ngunit sinabi ni Jesus sa kanya, Sundin mo ako, at hayaan ang mga patay na ilibing ang kanilang sariling mga patay.

At nang sumakay siya sa barko, sumunod sa kanya ang kanyang mga alagad. At narito, isang malaking lindol ay nangyari sa dagat, kaya ang barko ay natatakpan ng mga alon, ngunit siya ay natutulog. At lumapit ang kanyang mga alagad, ginising nila siya at nagsabi, Panginoon, iligtas mo kami, namamatay kami. At sinabi niya sa kanila, Bakit kayo duwag, kayong maliit ang pananampalataya? Pagkatapos, bumangon siya at sinaway ang mga hangin at ang dagat, at nagkaroon ng malaking katahimikan. Ngunit ang mga tao ay namangha at nagsabi, Anong uri ng tao ito, na kahit ang mga hangin at ang dagat ay sumusunod sa kanya?

At nang dumating siya sa kabilang ibayo, sa lupain ng mga

Gergeseno, sinalubong siya ng dalawang inaalihan ng demonyo na lumalabas mula sa mga libingan, napakabangis, kayat walang sinuman ang makadaan sa daang iyon. At narito, sumigaw sila at nagsabi, Ano ang kinalaman namin sa iyo, Hesus na Anak ng Diyos? Naparito ka ba dito bago pa ang panahon upang pahirapan kami? At may kawan ng maraming baboy na nagpapastol nang malayo mula sa kanila. At ang mga demonyo ay nakiusap sa kanya, na sinasabi, Kung pinalalayas mo kami, payagan mo kaming pumasok sa kawan ng mga baboy. At sinabi niya sa kanila, Humayo kayo. At sila, nang makalabas, ay pumunta sa kawan ng mga baboy. At narito, ang buong kawan ng mga baboy ay nagmadaling bumaba sa bangin patungo sa dagat at namatay sa tubig. Ang mga pastol ay tumakas, at pagkatapos nilang umalis, pumunta sila sa lungsod at iniulat ang lahat ng nangyari, pati na ang tungkol sa mga inaalihan ng demonyo. At masdan, ang buong lungsod ay lumabas upang salubungin si Jesus, at nang makita nila siya, nakiusap sila sa kanya na umalis sa kanilang mga hangganan.

9

At pagkasakay sa bangka, tumawid siya at dumating sa kanyang sariling lungsod. At narito, dinala nila sa kaniya ang isang paralitiko na nakahiga sa higaan, at nang makita ni Jesus ang kanilang pananampalataya, sinabi niya sa paralitiko, Magpakatatag ka, anak, pinatawad na ang iyong mga kasalanan. At masdan, ilang mga eskriba ay nagsabi sa kanilang sarili, Siya

ay lumalapastangan. At nakita ni Jesus ang kanilang mga kaisipan at sinabi, Bakit kayo nag-iisip ng masama sa inyong mga puso? Ano ba ang mas madali, ang sabihin, Napatawad na ang iyong mga kasalanan, o ang sabihin, Bumangon ka at lumakad? Upang malaman ninyo na ang Anak ng Tao ay may kapangyarihan sa lupa na magpatawad ng mga kasalanan—kung gayon sinabi niya sa paralitiko, Bumangon ka, buhatin mo ang iyong higaan at umuwi ka sa iyong bahay. At pagkatapos bumangon, umalis siya papunta sa kaniyang bahay. Ngunit nang makita ito ng mga karamihan, sila ay namangha at niluwalhati ang Diyos na nagbigay ng ganitong awtoridad sa mga tao.

At habang dumaraan si Jesus mula roon, nakita niya ang isang taong nakaupo sa booth ng manoningil ng buwis na tinatawag na Mateo, at sinabi niya sa kanya, Sumunod ka sa akin. At tumayo siya at sumunod sa kanya. At nangyari na habang siya ay nakahiga sa bahay, narito, maraming maniningil ng buwis at mga makasalanan ay dumating at nakihiga kasama si Jesus at ang kanyang mga alagad. At nang makita ng mga Pariseo, sinabi nila sa kanyang mga alagad, Bakit kumakain ang inyong guro kasama ng mga maniningil ng buwis at mga makasalanan? Ngunit si Jesus, nang marinig niya ito, ay sinabi sa kanila, Hindi nangangailangan ng manggagamot ang mga malakas, kundi ang mga may sakit. Ngunit pumunta at matutunan kung ano ang kahulugan ng awa na gusto ko at hindi sakripisyo. Sapagkat hindi ako naparito upang tawagin ang matuwid, kundi ang mga makasalanan tungo sa pagsisisi.

Noon, lumapit sa kanya ang mga alagad ni Juan at nagsabi, Bakit kami at ang mga Fariseo ay nag-aayuno nang madalas, ngunit ang iyong mga alagad ay hindi nag-aayuno? At sinabi ni Jesus sa kanila, Hindi ba makakaya ng mga anak ng kasal na silid na magluksa habang kasama nila ang kasintahan? Ngunit darating ang mga araw kapag aalisin sa kanila ang kasintahan, at noon sila ay mag-aayuno. Walang sinuman ang naglalagay ng tagpi ng bagong tela sa lumang damit, sapagkat aagawin nito ang kabuuan mula sa damit, at lalong lumalala ang punit. Hindi rin nila itinapon ang bagong alak sa lumang balat ng alak, kung hindi, pupuputok ang mga balat ng alak, at ang alak ay nabubuhos at ang mga balat ng alak ay mawawasak, ngunit ang bagong alak ay itinapon nila sa mga bagong balat ng alak, at ang parehong dalawa ay napapanatili.

Habang siya ay nagsasalita sa kanila, narito, isang pinuno ay lumapit at sumamba sa kanya, na nagsasabi, Ang anak kong babae ay kailan lang namatay, ngunit pumunta ka at ipatong mo ang iyong kamay sa kanya at siya ay mabubuhay. At pagkatapos na bumangon, sumunod si Jesus sa kanya kasama ang kanyang mga alagad. At may isang babaeng nagdurugo nang labindalawang taon ay lumapit sa likuran at hinawakan ang laylayan ng kanyang damit. Sinabi niya sa kanyang sarili, Kung mahipo ko lamang ang kanyang damit, ako ay gagaling. Ngunit lumingon si Jesus at nakita siya at sinabi, Magpakatatag ka, anak, ang iyong pananampalataya ang nagligtas sa iyo. At naligtas ang babae mula sa oras na iyon. At nang dumating si Jesus sa bahay ng pinuno at makita ang mga mang-tutugtog ng

plawta at ang karamihang nag-iingay, sinabi niya sa kanila, Umalis kayo, sapagkat hindi namatay ang batang babae, kundi natutulog lamang siya. At tinatawanan nila siya. Ngunit nang mapalabas ang karamihan ng tao, pumasok siya at hinawakan ang kanyang kamay, at bumangon ang dalaga. At kumalat ang balitang ito sa buong lupaing iyon.

At nang dumaan mula roon si Jesus, sinundan siya ng dalawang bulag na sumisigaw at nagsasabi, Maawa ka sa amin, Anak ni David. Nang dumating naman sa bahay, lumapit sa kanya ang mga bulag, at sinabi ni Jesus sa kanila, Naniniwala ba kayo na ako ay may kakayahang gawin ito? Sinabi nila sa kanya, Oo, Panginoon. Noon hinipo niya ang kanilang mga mata at sinabi, Ayon sa inyong pananampalataya ay mangyari sa inyo. At nabuksan ang kanilang mga mata, at mahigpit na binabalaan sila ni Jesus, na nagsasabi, Tingnan ninyong huwag makakaalam ang sinuman. Ngunit ang mga nakalabas ay nagkalat ng balita tungkol sa kanya sa buong lupaing iyon.

Ngunit habang sila ay lumalabas, narito, dinala nila sa kanya ang isang taong pipi na sinasapian ng demonyo. At nang mapalayas na ang demonyo, nagsalita ang pipi, at namangha ang mga tao na nagsasabi na hindi pa kailanman nagpakita ng ganito sa Israel. Ngunit sinabi ng mga Pariseo, Sa pamamagitan ng pinuno ng mga demonyo niya pinalalabas ang mga demonyo.

At naglilibot si Jesus sa lahat ng mga lungsod at mga nayon, nagtuturo sa kanilang mga kongregasyon at ipinapahayag ang

mabuting balita ng kaharian, at nagpapagaling ng lahat ng sakit at lahat ng karamdaman sa mga tao.

Ngunit nang makita niya ang mga karamihan, nahabag siya sa kanila, sapagkat sila ay pagod at nakakalat na parang mga tupang walang pastol. Noon sinabi niya sa kanyang mga alagad, Ang ani ay marami nga, ngunit ang mga manggagawa ay kakaunti. Manalangin nga kayo sa Panginoon ng ani upang magpadala siya ng mga manggagawa sa kaniyang ani.

10

At matapos tawagin ang kanyang labindalawang alagad, binigyan niya sila ng awtoridad sa mga maruming espiritu upang palayasin ang mga ito at pagalingin ang lahat ng sakit at lahat ng karamdaman. Ang mga pangalan ng labindalawang apostol ay ang mga ito: una si Simon na tinatawag na Pedro at si Andrew na kanyang kapatid, si James na anak ni Zebedee at si John na kanyang kapatid, Si Philip at si Bartholomew, si Thomas at si Matthew na maniningil ng buwis, si James na anak ni Alphaeus at si Lebbaeus na tinatawag na Thaddaeus, Si Simon na Canaanite at si Judah na Iscariot na siyang nagkanulo sa kanya.

Ang labindalawang ito ay isinugo ni Jesus, na nag-utos sa kanila at nagsabi, Huwag kayong pumunta sa daan ng mga Gentil at huwag kayong pumasok sa lungsod ng mga Samaritano, Ngunit

pumunta kayo sa halip sa mga tupang nawala ng sambahayan ng Israel. Habang kayo ay naglalakad, ipahayag ninyo at sabihin na malapit na ang kaharian ng langit. Pagalingin ang mga may sakit, linisin ang mga ketongin, ibangon ang mga patay, itapon ang mga demonyo; libre ninyo itong natanggap, kaya libre rin itong ibigay. Huwag kayong kumuha ng ginto, ni pilak, ni tanso para sa inyong mga sinturon. Huwag magdala ng bag sa daan, ni dalawang tunika, ni sandalyas, ni tungkod, sapagkat karapat-dapat ang manggagawa sa kaniyang pagkain. Sa alinmang lungsod o nayon na inyong papasukan, magtanong kung sino roon ang karapat-dapat, at doon kayo manatili hanggang kayo ay umalis. Ngunit sa pagpasok sa bahay, batiin ito at sabihin, Kapayapaan sa bahay na ito. At kung ang bahay ay karapat-dapat, dumating ang inyong kapayapaan dito, ngunit kung hindi ito karapat-dapat, bumalik sa inyo ang inyong kapayapaan. At sinuman kung hindi tatanggapin kayo ni hindi rin makinig sa mga salita ninyo, sa paglabas sa labas ng bahay o ng lungsod na iyon, ipagpag ninyo ang alikabok ng inyong mga paa. Tunay na sinasabi ko sa inyo, mas matitiis pa ang lupain ng Sodoma at Gomorra sa araw ng paghuhukom kaysa sa lungsod na iyon.

Narito, ipinapadala ko kayo na parang mga tupa sa gitna ng mga lobo; kaya maging matalino kayo tulad ng mga ahas at walang-malay tulad ng mga kalapati. Ngunit magbantay kayo sa mga tao, sapagkat ipagkakanulo nila kayo sa mga konseho at papaluin nila kayo sa kanilang mga kongregasyon. At kayo ay dadalhin sa harap ng mga pinuno at mga hari dahil sa akin, upang maging patotoo sa kanila at sa mga bansa. Ngunit kapag

kayo ay kanilang ibibigay, huwag kayong mag-alala kung paano o ano ang inyong sasabihin, sapagkat ibibigay sa inyo sa oras na iyon kung ano ang inyong sasabihin. Sapagkat hindi kayo ang nagsasalita, kundi ang Espiritu ng inyong Ama ang nagsasalita sa inyo. Ipagkakanulo ng kapatid ang kanyang kapatid sa kamatayan, at ng ama ang kanyang anak, at magbabangon ang mga anak laban sa kanilang mga magulang at papatayin nila sila. At kayo ay magiging kinapopootan ng lahat dahil sa aking pangalan, ngunit ang nagtiyaga hanggang sa wakas ay maliligtas. Ngunit kapag inuusig nila kayo sa lungsod na ito, tumakas kayo sa iba, sapagkat totoo ang sinasabi ko sa inyo, hindi ninyo matatapos ang mga lungsod ng Israel hanggang sa dumating ang Anak ng Tao. Ang alagad ay hindi higit sa guro, ni ang alipin ay hindi higit sa kanyang panginoon. Sapat na para sa alagad na maging tulad ng kaniyang guro, at para sa alipin na maging tulad ng kaniyang panginoon. Kung ang amo ng bahay ay tinawag nilang Beelzebul, gaano pa kaya lalo ang mga kasambahay niya? Huwag nga kayong matakot sa kanila, sapagkat walang nakatakip na hindi ihahayag, at walang lihim na hindi malalaman. Ang sinasabi ko sa inyo sa kadiliman, sabihin ninyo sa liwanag, at ang inyong naririnig sa tainga, ipahayag ninyo sa ibabaw ng mga bubungan. At huwag kayong matakot sa mga pumapatay ng katawan, ngunit ang kaluluwa ay hindi nila kayang patayin; matakot nga kayo sa Siyang may kapangyarihang sumira ng kaluluwa at katawan sa gehena. Hindi ba dalawang maya ay ibinebenta sa halagang isang assarion? At kahit isa sa kanila ay hindi mahuhulog sa lupa nang wala ang inyong Ama. Ngunit maging ang lahat ng buhok sa

inyong ulo ay binilang na. Huwag nga kayong matakot; kayo ay mas mahalaga kaysa maraming mga maya.

Kaya nga, ang sinumang kikilalanin ako sa harap ng mga tao, kikilalanin ko rin siya sa harap ng aking Ama na nasa langit. Ngunit sinuman ang tatanggihan sa akin sa harap ng mga tao, tatanggihan ko rin siya sa harap ng aking Ama na nasa langit.

Huwag ninyong isipin na ako ay dumating upang magdala ng kapayapaan sa lupa; hindi ako dumating upang magdala ng kapayapaan, kundi ng espada. Dumating ako upang hatiin ang tao laban sa kanyang ama, at ang anak na babae laban sa kanyang ina, at ang manugang na babae laban sa kanyang biyenan. At ang mga kaaway ng tao ay ang kanyang sariling sambahayan.

Ang umiibig sa ama o ina nang higit sa akin ay hindi karapat-dapat sa akin, at ang umiibig sa anak na lalaki o anak na babae nang higit sa akin ay hindi karapat-dapat sa akin. At sinumang hindi tumatanggap ng kaniyang krus at sumusunod sa akin ay hindi karapat-dapat sa akin. Ang nakatagpo ng kanyang kaluluwa ay mawawalan nito, at ang nawalan ng kanyang kaluluwa dahil sa akin ay makakakita nito.

Ang tumatanggap sa inyo ay tumatanggap sa akin, at ang tumatanggap sa akin ay tumatanggap sa nagsugo sa akin. Ang tumatanggap ng propeta sa pangalan ng propeta ay tatanggap ng gantimpala ng propeta, at ang tumatanggap ng matuwid sa

pangalan ng matuwid ay tatanggap ng gantimpala ng matuwid. At sinumang magbigay ng inumin ng isang tasa ng malamig na tubig lamang sa isa sa mga maliliit na ito dahil sa pangalan ng alagad, tunay na sinasabi ko sa inyo, hindi niya mawawala ang kanyang gantimpala.

11

At nangyari nang matapos ni Jesus ang pagtuturo sa kanyang labindalawang alagad, umalis siya mula roon upang magturo at mangaral sa kanilang mga lungsod.

Ngunit si Juan, nang marinig niya sa bilangguan ang mga gawa ni Kristo, ay nagsugo ng dalawa sa kaniyang mga alagad Sinabi niya sa kanya, Ikaw ba ang dumarating, o may iba pa kaming dapat asahan? At sumagot si Jesus at sinabi sa kanila, Pumunta kayo at iulat kay Juan ang inyong naririnig at nakikita. Ang mga bulag ay nakakakita muli at ang mga pilay ay naglalakad, ang mga ketongin ay nililinis at ang mga bingi ay nakakarinig, ang mga patay ay ibinabangon at ang mga mahihirap ay pinagbabalitaan ng mabuting balita. At mapalad ang sinumang hindi mahahadlangan dahil sa akin.

Habang naglalakbay ang mga ito, nagsimula si Jesus na magsalita sa mga karamihan tungkol kay Juan, Ano ang inyong nilabasan sa ilang upang makita? Isang tambo na inuuga ng hangin? Ngunit ano ang inyong nilabasan upang makita? Isang

taong nakasuot ng malambot na kasuotan? Narito, ang mga nagsusuot ng malambot na kasuotan ay nasa mga bahay ng mga hari. Ngunit bakit kayo lumabas? Upang makita ang isang propeta? Oo, sinasabi ko sa inyo, at higit pa kaysa propeta. Sapagkat siya ay yaong nasusulat, Narito, isinusugo ko ang aking mensahero sa harap mo, na siyang maghahanda ng iyong daan sa harap mo.

Tunay na sinasabi ko sa inyo, hindi nabangon sa mga ipinanganak ng mga babae ang mas dakila kaysa kay Juan ang Bautista, ngunit ang pinakamaliit sa kaharian ng mga langit ay mas dakila pa sa kanya. Ngunit mula sa mga araw ni Juan Bautista hanggang ngayon, ang kaharian ng langit ay pinipilit na pasukin, at ang mga marahas na tao ay sumasamsam dito. Sapagkat ang lahat ng mga propeta at ang kautusan ay nanghula hanggang kay Juan. At kung nais ninyong tanggapin, siya ay si Elias na darating. Ang may mga tainga upang makinig ay makinig.

Sa ano nga ba ihahambing ko ang henerasyon na ito? Katulad ito ng mga bata na nakaupo sa mga pamilihan, na tumatawag sa mga kasama nila at sinasabi, Tumugtog kami ng plawta para sa inyo, ngunit hindi kayo sumayaw; nag-awit kami ng panaghoy para sa inyo, ngunit hindi kayo tumangis. Sapagkat dumating si Juan na hindi kumakain ni umiinom, at sinasabi nila, May demonyo siya. Dumating ang Anak ng Tao na kumakain at umiinom, at sinasabi nila, Narito, isang taong matakaw at lasenggo, kaibigan ng mga maniningil ng buwis at mga

makasalanan. At pinatunayan ang karunungan ng kaniyang mga anak.

Noon nagsimula siyang sumbatan ang mga lungsod kung saan ginawa ang karamihan ng kanyang mga himala, dahil hindi sila nagsisi. Aba sa iyo, Chorazin! Aba sa iyo, Bethsaida! Sapagkat kung sa Tyre at Sidon nangyari ang mga himala na nangyari sa inyo, matagal na sanang nagsisi sila habang nakaupo sa sako at abo. Ngunit sinasabi ko sa inyo, mas matitiis ang kalagayan ng Tyre at Sidon sa araw ng paghuhukom kaysa sa inyo. At ikaw, Capernaum, na naitaas hanggang sa langit, ibababa ka hanggang sa hades, sapagkat kung sa Sodoma nangyari ang mga himalang nangyari sa iyo, nananatili sana sila hanggang ngayon. Ngunit sinasabi ko sa inyo na mas matitiis pa ng lupain ng Sodoma sa araw ng paghuhukom kaysa sa inyo.

Sa panahong iyon, sumagot si Jesus at sinabi, Nagpapasalamat ako sa iyo, Ama, Panginoon ng langit at lupa, sapagkat itinago mo ang mga bagay na ito sa mga pantas at mauunawain, at inihayag mo ang mga ito sa mga bata. Oo, Ama, sapagkat ito ang iyong kalugdan. Lahat ng bagay ay ibinigay sa akin ng aking Ama, at walang sinuman ang nakakakilala sa Anak kundi ang Ama lamang, ni ang Ama ay kilala ng sinuman kundi ang Anak lamang at sinuman na nais ng Anak na paghayagan. Halika sa akin, kayong lahat na nagsisipagpagal at napapasan, at ako ay magpapahinga sa inyo. Buhatin ninyo ang aking pamatok at matuto kayo mula sa akin, sapagkat ako ay maamo at mapagpakumbaba sa puso, at makakakita kayo ng

kapahingahan para sa inyong mga kaluluwa. Sapagkat ang aking pamatok ay mabuti at ang aking pasanin ay magaan.

12

Sa panahong iyon, pumunta si Jesus sa mga bukid ng trigo noong araw ng Sabbath, at ang kanyang mga alagad ay nagutom, kaya nagsimula silang pumilas ng mga uhay at kumain. Ngunit ang mga Pariseo, nang makita nila ito, ay sinabi sa kaniya, Narito, ang iyong mga alagad ay gumagawa ng hindi pinahihintulutang gawin sa Araw ng Pamamahinga. Ngunit sinabi niya sa kanila, Hindi ba ninyo nabasa kung ano ang ginawa ni David noong nagutom siya at ang mga kasama niya? Paano siya pumasok sa bahay ng Diyos at kumain ng mga tinapay ng handog, na hindi niya dapat kainin ni ng mga kasama niya, kundi ng mga pari lamang? O hindi ba ninyo nabasa sa batas na sa mga araw ng Sabbath, ang mga pari sa templo ay lumalabag sa Sabbath, ngunit sila ay walang sala? Sinasabi ko sa inyo na ang nandito ay mas dakila kaysa sa templo. Kung nakaalam lamang kayo kung ano ang kahulugan ng nais ko ang awa at hindi ang sakripisyo, hindi sana ninyo hinatulan ang mga walang sala. Sapagkat ang Anak ng Tao ay Panginoon ng Sabbath.

At umalis mula doon, pumunta siya sa kanilang kongregasyon. At narito, may isang tao roon na may tuyong kamay, at tinanong nila siya, Pinahihintulutan ba sa araw ng Sabbath ang

pagpapagaling? upang makapag-akusa sa kanya. Pero sinabi niya sa kanila, Sino sa inyo ang taong may isang tupa, at kung ito ay mahulog sa hukay sa araw ng Sabbath, hindi ba niya ito hahawakan at ibabangon? Gaano nga ba kaiba ang tao sa tupa? Kaya nga pinahihintulutan sa mga araw ng Sabbath na gumawa ng mabuti. Noon sinabi niya sa tao, Iunat mo ang iyong kamay. At ininat niya ito, at muling naging malusog ito tulad ng isa. Ngunit nang makalabas ang mga Fariseo, nagsanib-pulong sila laban sa kanya upang siya ay kanilang lipulin. Ngunit si Jesus, nang malaman ito, ay umalis mula roon, at maraming mga tao ang sumunod sa kanya, at pinagaling niya silang lahat. At pinagwikaan niya sila upang huwag nilang ipahayag siya. upang matupad ang sinabi sa pamamagitan ni propeta Isaias na nagsasalita, Narito ang aking lingkod na aking pinili, ang aking minamahal na kinalugdan ng aking kaluluwa. Ilalagay ko ang aking espiritu sa kaniya, at ipahahayag niya ang hatol sa mga bansa. Hindi siya mag-aaway ni sisigaw, ni maririnig ng sinuman sa mga kalye ang kanyang tinig. Ang nadurog na tambo ay hindi niya babaliin, at ang umuusok na lino ay hindi niya papatayin, hanggang mailabas niya sa tagumpay ang paghatol. At sa kanyang pangalan ang mga bansa ay umaasa.

Noon ay dinala sa kaniya ang isang lalaking sinasapian ng demonyo na bulag at pipi, at pinagaling niya siya, kaya nakapagsalita at nakakita ang bulag at pipi. At namangha ang lahat ng mga tao at nagsasabi, Hindi kaya ito ang Kristo, ang anak ni David? Ngunit nang marinig ito ng mga Pariseo, sinabi nila, Hindi nagpapalayas ng mga demonyo ang taong ito kundi

sa pamamagitan ni Beelzebul, ang pinuno ng mga demonyo. Ngunit dahil alam ni Jesus ang kanilang mga iniisip, sinabi niya sa kanila, Ang bawat kahariang nahati laban sa sarili ay mawawasak, at ang bawat lungsod o sambahayan na nahati laban sa sarili ay hindi tatayo. At kung si Satanas ay naglalabas ng Satanas, siya ay nahati laban sa kanyang sarili—paano nga kaya tatayo ang kanyang kaharian? At kung ako ay sa pamamagitan ni Beelzebul nagpapalayas ng mga demonyo, ang inyong mga anak ay sa pamamagitan nino nagpapalayas? Dahil dito, sila ay magiging inyong mga hukom. Ngunit kung ako ay sa pamamagitan ng Espiritu ng Diyos nagpapalayas ng mga demonyo, kung gayon dumating na sa inyo ang kaharian ng Diyos. O paano makakapasok ang sinuman sa bahay ng malakas na tao at aagawin ang kanyang mga ari-arian, kung hindi niya muna gagapusin ang malakas na tao? At saka niya sasamsamin ang kanyang bahay. Ang hindi kasama ko ay laban sa akin, at ang hindi nagtitipong kasama ko ay nagkakalat.

Dahil dito, sinasabi ko sa inyo, ang lahat ng kasalanan at lapastangan ay ipatatawad sa mga tao, ngunit ang lapastangan laban sa Espiritu ay hindi ipatatawad sa mga tao. At sinuman na magsasalita ng salita laban sa Anak ng Tao, ipatatawad sa kaniya, ngunit sinuman na magsasalita laban sa Espiritu Santo, hindi ipatatawad sa kaniya, maging sa panahong ito o sa panahong darating.

Gawin ninyong mabuti ang puno at mabuti ang bunga nito, o gawin ninyong bulok ang puno at bulok ang bunga nito,

sapagkat sa bunga nakikilala ang puno. Mga supling ng mga ahas, paano kayo makakasalita ng mabubuting bagay gayong masasama kayo? Sapagkat mula sa kasaganaan ng puso nagsasalita ang bibig. Ang mabuting tao ay naglalabas ng mabubuting bagay mula sa mabuting kayamanan, at ang masamang tao ay naglalabas ng masasama mula sa masamang kayamanan. Sinasabi ko sa inyo na bawat walang kabuluhang salitang sasabihin ng mga tao, sila ay magbibigay ng paliwanag tungkol dito sa araw ng paghuhukom. Sapagkat mula sa iyong mga salita ay mapapawalang-sala ka, at mula sa iyong mga salita ay parurusahan ka.

Noon, sumagot ang ilang mga eskriba at Fariseo at nagsabi, Guro, nais naming makakita ng tanda mula sa iyo. Ngunit sumagot siya at sinabi sa kanila, Ang masamang at mangangalunyang henerasyon ay humihingi ng tanda, at walang tanda na ibibigay dito maliban sa tanda ni propeta Jonas. Sapagkat kung paano nangyari kay propetang Jonah na siya ay nasa tiyan ng malaking isda nang tatlong araw at tatlong gabi, gayon din magiging ang Anak ng Tao na siya ay nasa puso ng lupa nang tatlong araw at tatlong gabi. Ang mga taga-Ninive ay babangon sa paghuhukom kasama ng henerasyon na ito at hahatulan nila ito, sapagkat nagsisi sila sa pangangaral ni Jonas, at narito, may higit pa kay Jonas dito. Ang reyna ng timog ay babangon sa paghatol kasama ng henerasyon ito at hahatulan niya ito, sapagkat siya ay dumating mula sa mga dulo ng lupa upang marinig ang karunungan ni Solomon, at narito, may higit pa kay Solomon dito.

Ngunit kapag ang maruming espiritu ay lumabas mula sa tao, dumadaan ito sa mga walang tubig na lugar na naghahanap ng kapahingahan, at hindi nakakahanap. Kung gayon sinasabi niya, Babalik ako sa aking bahay kung saan ako nanggaling, at pagdating ay natagpuan niya itong walang laman, naliwanag, at naayos. Kung gayon, pumupunta siya at kumukuha ng pitong ibang espiritu na mas masasama pa kaysa sa kanya, at pagkapasok ay naninirahan doon. At nagiging mas masahol ang huling kalagayan ng taong iyon kaysa sa una. Ganito rin ang mangyayari sa masasamang henerasyon na ito.

Habang siya ay nagsasalita pa sa mga karamihan, narito ang kanyang ina at ang kanyang mga kapatid na nakatayo sa labas, naghahangad na makausap siya. Ngunit may nagsabi sa kaniya, Narito, ang iyong ina at ang iyong mga kapatid ay nakatayo sa labas at hinahanap ka nila upang makita ka. Pero sumagot siya sa nagsasalita sa kanya, Sino ang ina ko at sino ang mga kapatid ko? At pagkatapos na iniunat niya ang kanyang kamay sa ibabaw ng kanyang mga alagad, sinabi niya, Narito ang aking ina at ang aking mga kapatid, Sapagkat sinumang gumagawa ng kalooban ng aking Ama na nasa langit, siya ang aking kapatid na lalaki at kapatid na babae at ina.

13

Sa araw na iyon, si Jesus ay lumabas sa bahay at umupo sa tabi ng dagat. At nagtipon sa kaniya ang maraming tao, kaya siya ay

pumasok sa bangka upang maupo, at ang lahat ng mga tao ay nakatayo sa dalampasigan. At nagsalita siya sa kanila ng maraming bagay sa pamamagitan ng mga talinghaga, na sinasabi, Narito, lumabas ang manghahasik upang maghasik. At habang siyay nagtatanim, ang ilan ay nahulog sa tabi ng daan, at dumating ang mga ibon at nilamon ang mga ito, Ngunit ang iba ay nahulog sa mabatuhang lugar, kung saan walang sapat na lupa, at agad itong sumibol dahil sa kawalan ng lalim ng lupa, Ngunit nang sumikat ang araw, ito ay nasunog, at dahil sa kawalan ng ugat, ito ay natuyo. Ngunit ang iba ay nahulog sa mga tinik, at tumubo ang mga tinik at sinakal ang mga iyon. Ngunit ang iba ay nahulog sa mabuting lupa at nagbunga—ang ibay isandaan, ang ibay animnapu, at ang ibay tatlumpu. Ang may mga tainga upang makinig ay makinig.

At lumapit ang mga alagad at sinabi sa kanya, Bakit sa pamamagitan ng mga talinghaga ka nagsasalita sa kanila? At sumagot siya at sinabi sa kanila, Dahil sa inyo ay ipinagkaloob ang pagkilala sa mga misteryo ng kaharian ng langit, ngunit sa kanila ay hindi ipinagkaloob. Sapagkat ang sinumang mayroon, bibigyan pa siya at magkakaroon ng kasaganaan, ngunit ang sinumang walang mayroon, maging ang mayroon niya ay kukunin pa sa kanya. Kaya nga sa pamamagitan ng mga talinghaga ako ay nagsasalita sa kanila, upang bagaman sila ay nakakakita ay hindi nila makita, at bagaman sila ay nakaririnig ay hindi nila marinig, ni hindi rin nila maunawaan, Baka sila ay bumalik, at kung gayon matutupad sa kanila ang propesiya ni Isaias na nagsasabi, Sa pakikinig ay maririnig ninyo ngunit

hindi ninyo mauunawaan, at sa pagtingin ay titingin kayo ngunit hindi ninyo makikita. Naging makapal sapagkat ang puso ng bayang ito, at sa kanilang mga tainga ay mabigat silang nakarinig, at ang kanilang mga mata ay ipinikit nila, baka sakaling makita nila sa kanilang mga mata at marinig nila sa kanilang mga tainga at maintindihan nila sa kanilang puso at bumalik sila, at pagagalingin ko sila.

Ngunit pinagpala ang inyong mga mata, sapagkat nakikita nila, at ang inyong mga tainga, sapagkat nakakarinig sila. Katotohanang sinasabi ko sa inyo na maraming mga propeta at matataong tao ay naghangad na makita ang inyong nakikita, ngunit hindi nila ito nakita, at marinig ang inyong naririnig, ngunit hindi nila ito narinig.

Kayo nga, pakinggan ninyo ang talinghaga ng naghasik. Sa bawat taong nakikinig sa salita ng kaharian ngunit hindi nakakaunawa, dumarating ang masama at inaagaw ang naihasik sa kanyang puso. Ito ang binhi na naihasik sa tabi ng daan. Ang nahasik sa mabatong lugar, ito ay ang nakikinig sa salita at agad na tumatanggap nito nang may kasiyahan Ngunit wala siyang ugat sa kaniyang sarili, kundi pansamantala lamang, at kapag dumating ang kapighatian o pag-uusig dahil sa salita, agad siyang natitisod. Ngunit ang naihasik sa mga tinik, ito ay ang nakikinig ng salita, at ang pag-aalala ng panahong ito at ang panlilinlang ng kayamanan ay sumusukal sa salita, at nagiging walang bunga. Ngunit ang naihasik sa mabuting lupain, ito ay ang nakikinig at nauunawaan ng salita, na tunay

na nagbubunga at gumagawa: ang isa ay isandaan, ang isa ay animnapu, at ang isa ay tatlumpu.

Ibinigay niya sa kanila ang ibang talinghaga, na nagsasabi, Ang kaharian ng langit ay inihintulad sa isang taong nagtanim ng mabuting binhi sa kaniyang bukid, Ngunit habang natutulog ang mga tao, dumating ang kanyang kaaway at nagtanim ng mga damo sa gitna ng trigo, at umalis. Ngunit nang sumibol ang damo at magbunga, noon ay lumitaw din ang mga pangit na damo. Lumapit nga ang mga alipin ng may-ari ng bahay at sinabi sa kanya, Panginoon, hindi ba magandang binhi ang itinanim mo sa iyong bukid? Saan nga nagmula ang mga damo? At sinabi niya sa kanila, Isang kaaway na tao ang gumawa nito. At sinabi ng mga alipin sa kanya, Gusto mo bang pumunta kami at tipunin ang mga iyon? Ngunit sinabi niya, Hindi, baka habang nangingiti kayo ng mga damo ay mabunutin ninyo rin ang trigo kasama nito. Hayaan silang lumaki nang magkasama hanggang sa ani, at sa panahon ng ani sasabihin ko sa mga mang-aani: Tipunin ninyo muna ang mga damo at talian ninyo ang mga ito sa mga bigkis upang sunugin, ngunit ang butil ay tipunin ninyo sa aking kamalig.

Isa pang talinghaga ang inilagay niya sa harap nila, sinasabi, Ang kaharian ng langit ay katulad ng butil ng mustasa, na kinuha ng isang tao at itinanim sa kaniyang bukid, Ito nga ay ang pinakamaliit sa lahat ng mga binhi, ngunit kapag lumaki, ito ay nagiging mas malaki sa lahat ng mga halamang-gulay at nagiging puno, kaya ang mga ibon ng langit ay dumarating at

tumitira sa mga sanga nito.

Isa pang talinghaga ang sinabi niya sa kanila, Ang kaharian ng langit ay katulad ng lebadura na kinuha ng isang babae at itinago sa tatlong takalan ng harina, hanggang sa lahat ay napalebaduran.

Ang lahat ng mga ito ay sinalita ni Jesus sa mga karamihan sa pamamagitan ng mga talinghaga, at wala siyang sinabi sa kanila nang walang talinghaga. Upang matupad ang sinabi sa pamamagitan ng propeta na nagsasabi, Bubuksan ko ang aking bibig sa pamamagitan ng mga talinghaga, sasabihin ko ang mga bagay na nakatago mula nang itatag ang mundo.

Noon, iniwan niya ang mga karamihan at pumasok sa kaniyang bahay. At lumapit sa kaniya ang kaniyang mga alagad na nagsasabi, Ipaliwanag mo sa amin ang talinghaga ng mga damo sa bukid. At sumagot siya at sinabi sa kanila, Ang naghahasik ng mabuting binhi ay ang Anak ng Tao. Ang bukid ay ang mundo, ang mabuting binhi ay ang mga anak ng kaharian, at ang mga damo ay ang mga anak ng masama. Ang kaaway na nagtanim ng mga ito ay ang diyablo, ang ani ay ang pagtatapos ng kapanahunan, at ang mga mang-aani ay mga sugo. Kung paano nga natitipon ang mga damo at sinusunog sa apoy, ganoon din ang magiging sa katapusan ng panahong ito. Ipapadala ng Anak ng Tao ang kanyang mga sugo, at titipunin nila mula sa kanyang kaharian ang lahat ng mga hadlang at ang mga gumagawa ng kawalang-kautusan, At itatapon nila sila sa hurno ng apoy; doon

ay magkakaroon ng pag-iyak at ng pagngangalit ng mga ngipin. Noon ang mga matuwid ay magliliwanag na tulad ng araw sa kaharian ng kanilang Ama. Ang may tainga upang makinig ay makinig.

Muli, ang kaharian ng langit ay katulad ng kayamanang nakatago sa isang bukid, na nang matagpuan ng isang tao ay itinago niya, at dahil sa kanyang kagalakan ay umalis siya at ibinenta ang lahat ng mayroon siya at binili ang bukid na iyon.

Muli, ang kaharian ng langit ay katulad ng isang mangangalakal na humahanap ng magagandang perlas, Siya na nakatagpo ng isang mahalagang perlas, umalis at ipinagbili ang lahat ng kanyang pag-aari at binili ito.

Muli, ang kaharian ng langit ay katulad ng lambat na itinapon sa dagat at nangalap mula sa bawat uri, Nang ito ay napuno, inihon nila ito sa dalampasigan at naupo, tinipon nila ang mabuti sa mga sisidlan, ngunit ang masama ay itinambak nila sa labas. Ganito ang magiging sa katapusan ng panahon. Lalabas ang mga sugo at ihihiwalay ang mga masama mula sa gitna ng mga matuwid, At itatapon nila sila sa hurno ng apoy; doon ay magkakaroon ng pag-iyak at ng pagngangalit ng mga ngipin. Sinabi ni Jesus sa kanila, Naintindihan ba ninyo ang lahat ng mga ito? Sinabi nila sa kanya, Oo, Panginoon. At sinabi niya sa kanila, Dahil dito, ang bawat eskriba na naging alagad sa kaharian ng langit ay katulad ng isang may-ari ng bahay, na naglalabas mula sa kaniyang kayamanan ng mga bagong bagay

at mga lumang bagay.

At nangyari na nang matapos ni Jesus ang mga talinhagang ito, umalis siya mula roon. At pagdating sa kanyang bayan, nagturo siya sa kanila sa kanilang kongregasyon, kaya namangha sila at nagsabi, Saan nagmula sa kanya ang karunungang ito at ang mga kapangyarihang ito? Hindi ba ito ang anak ng karpintero? Hindi ba ang kanyang ina ay tinatawag na Maria, at ang kanyang mga kapatid ay sina Santiago, Jose, Simon, at Judah? At ang kanyang mga kapatid na babae, hindi ba silang lahat ay nasa amin? Saan nga ba niya nakuha ang lahat ng ito? At sila ay nasaktan dahil sa kanya. Ngunit sinabi ni Jesus sa kanila, Walang propeta ang walang karangalan maliban sa sariling bayan at sariling tahanan niya. At hindi siya gumawa roon ng maraming mga himala dahil sa kanilang kawalan ng pananampalataya.

14

Sa panahong iyon, narinig ni Herodes na tetrarka ang balita tungkol kay Jesus. At sinabi niya sa kanyang mga alipin, Ito ay si Juan ang Bautista; siya ay nabuhay mula sa mga patay, at dahil dito ang mga kapangyarihan ay gumagawa sa kanya. Sapagkat si Herod, nang dakpin si Juan, ay ginapos siya at inilagay sa bilangguan dahil kay Herodias na asawa ni Felipe na kanyang kapatid. Sinabi kasi sa kanya ni Juan, Hindi mo siya maaaring kunin. At kahit nais niyang patayin siya, natakot siya sa

pulutong ng tao, sapagkat itinuturing nila siyang propeta. Ngunit nang ipinagdiwang ang kaarawan ni Herodes, sumayaw ang anak na babae ni Herodias sa harapan ng lahat at nakalugod kay Herodes Kaya naman sa pamamagitan ng sumpa, siya ay nangako sa kanya na ibibigay niya ang anumang hihilingin nito. At siya, matapos himukin ng kanyang ina, ay nagsabi, Ibigay mo sa akin dito sa isang pinggan ang ulo ni Juan Bautista. At nalungkot ang hari, ngunit dahil sa mga panunumpa at sa mga kasalo niya sa hapag-kainan, nag-utos siyang ibigay ito. At pagkatapos magpadala, pinugutan niya ng ulo si Juan sa bilangguan. At dinala ang kaniyang ulo sa ibabaw ng pinggan at ibinigay sa batang babae, at dinala nito sa kaniyang ina. At lumapit ang kanyang mga alagad, kinuha ang katawan at inilibing ito, at pagkatapos ay pumunta at isinumbong kay Jesus.

Ngunit nang marinig ito ni Jesus, umalis siya mula roon sakay ng bangka patungo sa isang ilang na lugar upang mapag-isa, at nang marinig ito ng mga karamihan, sinundan nila siya na naglalakad mula sa mga lungsod. At nang lumabas si Jesus, nakakita siya ng napakaraming tao, at nahabag siya sa kanila at pinagaling niya ang kanilang mga maysakit. Nang gabi na, lumapit sa kanya ang kanyang mga alagad at nagsabi, Ilang ang lugar at lumipas na ang oras, paalisin mo ang mga tao upang makapunta sila sa mga nayon at makabili ng pagkain para sa kanilang sarili. Ngunit sinabi ni Jesus sa kanila, Hindi nila kailangan umalis, kayo ang magbigay sa kanila ng pagkain. Ngunit sinabi nila sa kanya, Wala kaming dito kundi limang tinapay at dalawang isda. Ngunit sinabi niya, Dalhin ninyo sila

rito sa akin. At matapos niyang utusan ang mga karamihan na mahiga sa ibabaw ng mga damo, kinuha niya ang limang tinapay at ang dalawang isda, tumingin siya sa langit at binendisyunan, at pagkatapos pinagputol-putol ay ibinigay sa mga alagad ang mga tinapay, at ang mga alagad naman ay sa mga karamihan. At kumain silang lahat at nabusog, at kinuha nila ang natirang mga piraso, labindalawang basketng puno. Ang mga kumakain ay mga lalaking umaabot sa limang libo, maliban sa mga babae at mga bata.

At agad pinilit ni Jesus ang kanyang mga alagad na sumakay sa bangka at mauna sa kabilang panig, hanggang sa makapagsabog niya ng mga karamihan. At matapos paalisin ang mga tao, umakyat siya sa bundok nang mag-isa upang manalangin. Nang gumabi na, nag-iisa siya roon. At ang sasakyang-dagat ay nasa gitna na ng dagat, pinagdurusa ng mga alon, sapagkat salungat ang hangin. Sa ikaapat na pagbabantay ng gabi, pumunta si Jesus sa kanila na lumalakad sa ibabaw ng dagat. At nang makita siya ng mga alagad na lumalakad sa ibabaw ng dagat, naguluhan sila at nagsabi, Multo iyan, at dahil sa takot ay sumigaw sila. Agad nga nagsalita sa kanila si Jesus at sinabi, Magpakatatag kayo, ako nga ito, huwag kayong matakot. Sumagot nga si Pedro at sinabi sa kanya, Panginoon, kung ikaw nga iyan, utusan mo akong lumapit sa iyo sa ibabaw ng tubig. At sinabi niya, Halika. At bumaba si Pedro mula sa barko at lumakad sa ibabaw ng tubig upang lumapit kay Jesus. Ngunit nang makita niya ang malakas na hangin, natakot siya, at nang magsimulang lumubog, sumigaw siya at nagsabi, Panginoon,

iligtas mo ako. Ngunit agad na iniunat ni Jesus ang kanyang kamay at hinawakan siya at sinabi sa kanya, O ikaw na maliit ang pananampalataya, bakit ka nag-alinlangan? At nang sumakay sila sa barko, tumigil ang hangin. Ngunit ang mga nasa bangka, pagdating, ay sumamba sa kanya at nagsabi, Tunay na ikaw ay Anak ng Diyos.

At pagkatapos nilang tumawid, dumating sila sa lupain ng Gennesaret. At nang makilala siya ng mga lalaki ng lugar na iyon, nagpadala sila sa buong nakapaligid na rehiyon na iyon, at dinala nila sa kanya ang lahat ng may sakit At sila ay nangagsusumamo sa kaniya upang kahit lamang mahipo nila ang laylayan ng kanyang damit, at gaano karami ang humipo ay nangagligtas.

15

Noon, lumapit kay Jesus ang mga eskriba at mga Pariseo mula sa Jerusalem at nagsabi, Bakit ang iyong mga alagad ay lumalabag sa tradisyon ng mga matatanda? Sapagkat hindi nila hinuhugasan ang kanilang mga kamay kapag sila ay kumakain ng tinapay. Ngunit sumagot siya at sinabi sa kanila, Bakit naman kayo lumalabag sa utos ng Diyos dahil sa inyong tradisyon? Sapagkat ang Diyos ay nag-utos, Igalang mo ang iyong ama at ang iyong ina, at, Ang sinumang nagsasalita ng masama laban sa ama o ina ay dapat mamatay. Ngunit kayo ay nagsasabi, sinumang magsabi sa kanyang ama o ina, Handog ang anumang

mula sa akin na maaari mong makinabangan, at hindi niya pararangalan ang kanyang ama o ang kanyang ina, At ipinawalang-bisa ninyo ang utos ng Diyos dahil sa inyong tradisyon. Mga mapagkunwari, mabuti ang paghuhula ni Isaias tungkol sa inyo, na nagsasabi, Lumalapit sa akin ang bayang ito sa pamamagitan ng kanilang bibig at sa kanilang mga labi ako pinararangal, ngunit ang kanilang puso ay malayo sa akin. Walang kabuluhan ang pagsamba nila sa akin, dahil nagtuturo sila ng mga turo na mga utos lamang ng mga tao.

At matapos tawagin ang karamihan, sinabi niya sa kanila, Makinig kayo at unawain. Hindi ang pumapasok sa bibig ang dumudumhan sa tao, kundi ang lumalabas mula sa bibig, ito ang dumudumhan sa tao. Noon, lumapit ang kanyang mga alagad at sinabi sa kanya, Alam mo ba na ang mga Fariseo ay nasaktan nang marinig nila ang salitang iyon? Ngunit sumagot siya at sinabi, Ang lahat ng tanim na hindi itinanim ng aking Ama sa langit ay bubunutan. Hayaan ninyo sila, sila ay mga bulag na gabay ng mga bulag, at kung ang bulag ay gumagabay sa bulag, kapwa sila mahuhulog sa hukay. Sumagot naman si Pedro at sinabi sa kaniya, Ipaliwanag mo sa amin ang talinghagang ito. Ngunit sinabi ni Jesus, Hanggang ngayon ay wala pa rin kayong unawa? Hindi pa ba ninyo nauunawaan na ang lahat ng pumapasok sa bibig ay pumupunta sa tiyan at itinatatapon sa kubeta? Ngunit ang lumalabas mula sa bibig ay nanggagaling sa puso, at iyon ang naghahawa sa tao. Sapagkat mula sa puso lumalabas ang masasamang isipan, pagpatay, pangangalunya, pakikiapid, pagnanakaw, maling patotoo, at pamumusong. Ito

ang mga bagay na nagdudungis sa tao, ngunit ang kumain nang hindi hinugasan ang mga kamay ay hindi nagdudungis sa tao.

At pagkalabas mula doon, si Jesus ay umurong papunta sa mga lugar ng Tyre at Sidon. At masdan, isang babaeng Canaanita mula sa mga hangganang iyon ay lumabas at sumigaw sa kaniya na nagsasabi, Maawa ka sa akin, Panginoon, anak ni David, ang anak kong babae ay lubhang sinasapian ng demonyo. Ngunit hindi siya sumagot sa kanya ng kahit isang salita. At lumapit ang kanyang mga alagad at nagtanong sa kanya, sinasabi, Palayain mo siya, sapagkat sumisigaw siya sa likod namin. At sumagot siya at sinabi, Hindi ako ipinadala kundi sa mga nawaling tupa ng sambahayan ng Israel. Ngunit siya ay lumapit at yumukod sa kanya at nagsabi, Panginoon, tulungan mo ako. Ngunit sumagot siya at sinabi, Hindi maganda na kunin ang tinapay ng mga bata at itapon sa mga maliliit na aso. Ngunit sinabi niya, Oo, Panginoon, sapagkat kahit ang mga aso ay kumakain ng mga mumo na nahuhulog mula sa hapag ng kanilang mga amo. Noon, sumagot si Jesus at sinabi sa kanya, O babae, dakila ang iyong pananampalataya! Mangyari sa iyo ayon sa iyong nais. At gumaling ang kanyang anak na babae mula sa oras na iyon.

At mula doon ay naglakbay si Jesus at dumating sa tabi ng dagat ng Galilea, at umakyat sa bundok at umupo roon. At lumapit sa kanya ang maraming tao na may dalang mga pilay, mga bulag, mga bingi, mga kapansanan at marami pang iba, at inilagay nila sila sa paanan ni Jesus, at pinagaling niya sila. Kaya ang mga karamihan ay namangha nang makita nila ang mga bingi na

nakikinig, ang mga pipi na nagsasalita, ang mga lumpo na gumaling, ang mga pilay na naglalakad, at ang mga bulag na nakakakita, at niluwalhati nila ang Diyos ng Israel.

At tinawag ni Jesus ang kanyang mga alagad at sinabi, Naaawa ako sa mga tao, sapagkat tatlong araw na silang nananatili sa akin at wala na silang makain, at ayaw kong paalisin sila nang gutom, baka sila ay manglupaypay sa daan. At sinabi sa kanya ng kanyang mga alagad, Saan kami kukuha sa ilang ng sapat na tinapay upang pakainin ang napakaraming taong ito? At sinabi ni Jesus sa kanila, Ilang tinapay mayroon kayo? At sumagot sila, Pito, at kaunting maliliit na isda. At iniutos niya sa mga tao na umupo sa lupa. At kinuha ang pitong tinapay at ang isda, nagpasalamat, pinagputol-putol at ibinigay sa kanyang mga alagad, at ang mga alagad naman sa mga karamihan. At kumain silang lahat at nabusog, at tinipon nila ang natitirang mga piraso na pitong basketong puno. At ang kumakain ay apat na libong lalaki, bukod pa sa mga babae at mga bata. At matapos paalisin ang mga karamihan, sumakay siya sa barko at dumating sa mga hangganan ng Magdala.

16

At nang lumapit ang mga Pariseo at mga Saduceo upang subukin siya, hiningi nila sa kanya na magpakita ng tanda mula sa langit. Ngunit sumagot siya at sinabi sa kanila, Kapag gabi na, sinasabi ninyo, Magandang panahon, sapagkat namumula ang

langit. At sa umaga, Ngayong araw ay mauunos, sapagkat pumupula at nakakunot ang langit. Mga mapagkunwari, ang mukha ng langit ay alam ninyong kilalanin, ngunit ang mga tanda ng mga panahon ay hindi ninyo makilala? Ang masamang at mangangalunya na henerasyon ay humihingi ng tanda, ngunit walang tanda na ibibigay dito maliban sa tanda ni propeta Jonas. At iniwan niya sila at umalis.

At nang dumating ang kanyang mga alagad sa kabilang ibayo, nakalimutan nilang magdala ng tinapay. Ngunit sinabi ni Jesus sa kanila, Mag-ingat at magbantay kayo sa lebadura ng mga Fariseo at mga Saduceo. Ngunit sila ay nag-iisip sa kanilang mga sarili at nagsasabi, Hindi kami kumuha ng mga tinapay. Ngunit nakaalam si Jesus, kaya sinabi niya sa kanila, Bakit pinag-uusapan ninyo sa inyong sarili, kayong maliit ang pananampalataya, na hindi kayo kumuha ng tinapay? Hindi pa ba ninyo nauunawaan, ni hindi ninyo naaalala ang limang tinapay para sa limang libo at ilang basket ang inyong nakolekta? Hindi rin ba ninyo naalaala ang pitong tinapay para sa apat na libo at ilang basket ang inyong napulot? Paano hindi ninyo nauunawaan na hindi tungkol sa tinapay ang sinabi ko sa inyo na mag-ingat mula sa lebadura ng mga Fariseo at Saduceo? Noon ay naintindihan nila na hindi siya nagsabi na magingat mula sa lebadura ng tinapay, kundi mula sa turo ng mga Fariseo at mga Saduceo.

Nang dumating si Jesus sa mga lugar ng Caesarea ni Philip, tinanong niya ang kanyang mga alagad, Sino raw ako ayon sa

sinasabi ng mga tao, ang Anak ng Tao? At sinabi nila, Ang ilan ay nagsasabing si Juan Bautista, ang iba naman ay si Elias, at ang iba ay si Jeremias o isa sa mga propeta. Sinasabi niya sa kanila, Ngunit kayo, sino ang sinasabi ninyo na ako? Sumagot naman si Simon Pedro at sinabi, Ikaw ay ang Cristo, ang Anak ng buhay na Diyos. At sumagot si Jesus at sinabi sa kanya, Mapalad ka, Simon Bar-jona, sapagkat hindi laman at dugo ang naghayag nito sa iyo, kundi ang aking Ama na nasa kalangitan. At ako naman ay nagsasabi sa iyo na ikaw ay si Pedro, at sa ibabaw ng batong ito ay itatayo ko ang aking iglesia, at ang mga tarangkahan ng Hades ay hindi makapapanalo laban dito. At ibibigay ko sa iyo ang mga susi ng kaharian ng langit, at ang anumang iyong gapusin sa lupa ay magiging nakatali sa langit, at ang anumang iyong kalagan sa lupa ay magiging nakalaya sa langit. Noon ay nag-utos siya sa kaniyang mga alagad na huwag magsabi kahit kanino na siya ay si Hesus na ang Kristo.

Mula noon, nagsimulang ipakita ni Jesus sa kaniyang mga alagad na kailangan niyang pumunta sa Jerusalem at maghirap nang labis mula sa mga matatanda, mga punong pari, at mga eskriba, at mapatay, at muling bumangon sa ikatlong araw. At kinuha ni Pedro siya sa gilid at nagsimulang saway sa kanya, sinasabi, Maawa ka sa iyong sarili, Panginoon, hindi ito mangyayari sa iyo. Ngunit siyay lumingon at sinabi kay Pedro, Lumayo ka sa akin, Satanas! Ikaw ay hadlang sa akin, sapagkat hindi mo iniisip ang mga bagay ng Diyos, kundi ang mga bagay ng mga tao.

Noon, sinabi ni Jesus sa kaniyang mga alagad, Kung ang sinuman ay nais sumunod sa akin, tanggihan niya ang kaniyang sarili, pasanin ang kaniyang krus, at sundin ako. Sapagkat sinumang nais iligtas ang kaniyang kaluluwa ay mawawalan nito, ngunit sinumang magwala ng kaniyang kaluluwa dahil sa akin ay masusumpungan nito. Sapagkat ano ang makinabang ng tao kung makakamit niya ang buong mundo, ngunit mawala ang kanyang kaluluwa? O ano ang ibibigay ng tao bilang kapalit ng kanyang kaluluwa? Sapagkat malapit nang dumating ang Anak ng Tao sa kaluwalhatian ng kanyang Ama kasama ang kanyang mga sugo, at noon ay gagantimpalaan niya ang bawat isa ayon sa kanyang gawa. Katotohanang sinasabi ko sa inyo, may ilan dito na nakatayo, na hindi makakatikim ng kamatayan hanggang makita nila ang Anak ng Tao na dumarating sa kanyang kaharian.

17

At pagkatapos ng anim na araw, isinama ni Jesus sina Pedro, Santiago, at Juan na kapatid nito, at dinala niya sila sa isang mataas na bundok nang sila-sila lamang. At siya ay nabagong-anyo sa harap nila, at nagniningning ang kanyang mukha na gaya ng araw, at ang kanyang mga damit ay naging mapuputi na gaya ng liwanag. At masdan, napakita sa kanila sina Moises at Elias na nakikipag-usap sa kaniya. Sumagot naman si Pedro at sinabi kay Jesus, Panginoon, mabuti na tayo ay narito. Kung ibig mo, gumawa tayo rito ng tatlong tolda—isa para sa iyo, isa para

kay Moises, at isa para kay Elias. Habang siya ay nagsasalita pa, narito, isang maliwanag na ulap ay lumilim sa kanila, at narito, isang tinig mula sa ulap ay nagsabi, Ito ang aking minamahal na Anak, sa kanya ako ay nalugod; sa kanya kayo ay makinig. At nang marinig ito ng mga alagad, nagpatirapa sila at lubhang natakot. At lumapit si Jesus, hinawakan sila at sinabi, Bumangon kayo at huwag matakot. Ngunit nang itaas nila ang kanilang mga mata, walang sinuman ang nakita nila kundi si Jesus lamang. At habang bumababa sila mula sa bundok, nag-utos sa kanila si Jesus, Huwag ninyong sabihin kahit kanino ang pangitain hanggang ang Anak ng Tao ay bumangon mula sa mga patay. At tinanong siya ng kanyang mga alagad, Bakit nga ba sinasabi ng mga eskriba na si Elias ay dapat munang dumating? Ngunit sumagot si Jesus at sinabi sa kanila, Tunay na si Elijah ay darating muna at ibabalik ang lahat. Sinasabi ko nga sa inyo na si Elias ay dumating na, at hindi nila siya nakilala, kundi ginawa nila sa kanya ang lahat ng kanilang nais. Gayon din naman, ang Anak ng Tao ay maghihirap sa kanilang mga kamay. Noon ay naintindihan ng mga alagad na tungkol kay Juan Bautista ang sinabi niya sa kanila.

At nang dumating sila sa karamihan, lumapit sa kanya ang isang tao na lumaluhod at nagsasabi, Panginoon, maawa sa aking anak, sapagkat siya ay sinasapian at lubhang naghihirap, madalas siyang nahuhulog sa apoy at madalas din sa tubig. At dinala ko siya sa iyong mga alagad, ngunit hindi nila siya napagaling. Sumagot si Jesus at sinabi, O salinlahi na walang pananampalataya at sira, hanggang kailan ako ay magiging

kasama ninyo? Hanggang kailan ko kayo tiitisin? Dalhin ninyo siya rito sa akin. At sinaway siya ni Jesus, at lumabas ang demonyo mula sa kanya, at pinagaling ang alipin mula sa oras na iyon. Noon, lumapit ang mga alagad kay Jesus nang pribado at sinabi, Bakit hindi namin ito napalayas? Ngunit sinabi ni Jesus sa kanila, Dahil sa inyong kawalan ng pananampalataya. Totoo nga, sinasabi ko sa inyo, kung mayroon kayong pananampalataya na kasing laki ng butil ng mustasa, sasabihin ninyo sa bundok na ito, Lumipat ka mula dito patungo roon, at lilipat ito, at walang magiging imposible sa inyo. Ngunit ang ganitong uri ay hindi lumalabas kundi sa pamamagitan ng panalangin at pag-aayuno.

Habang sila ay gumagala sa Galilea, sinabi sa kanila ni Jesus, Ang Anak ng Tao ay ipagkakanulo sa mga kamay ng mga tao. At papatayin nila siya, at sa ikatlong araw siya ay muling ibabangon. At sila ay lubhang nalungkot.

Nang dumating sila sa Capernaum, lumapit kay Pedro ang mga nangongolekta ng buwis na dalawang drachma at sinabi, Hindi ba nagbabayad ng dalawang drachma ang inyong guro? Sinabi niya, Oo. At nang pumasok siya sa bahay, inunahan siya ni Jesus at nagsabi, Ano sa tingin mo, Simon? Ang mga hari ng lupa, kanino kumukuha ng buwis o tributo? Sa kanilang mga anak o sa mga dayuhan? Sinabi ni Pedro sa kanya, Mula sa mga dayuhan. Sinabi ni Jesus sa kanya, Kung gayon, malaya ang mga anak. Ngunit upang hindi natin sila mapasama ang loob, pumunta ka sa dagat at maghagis ng kawit, at ang unang isdang

umahon ay kunin mo, at pagbukas mo ng bibig nito ay makikita mo ang isang stater; kunin mo iyon at ibigay mo sa kanila para sa akin at sa iyo.

18

Sa panahong iyon, lumapit ang mga alagad kay Jesus at nagsabi, Sino nga ba ang pinakadakila sa kaharian ng langit? At tinawag ni Jesus ang isang bata at inilagay ito sa gitna nila at sinabi, Katotohanang sinasabi ko sa inyo, kung hindi kayo magbago at maging tulad ng mga bata, hindi kayo makapapasok sa kaharian ng langit. Sino man samakatuwid na magpapakumbaba sa kanyang sarili na tulad ng batang ito, siya ang pinakadakila sa kaharian ng langit. At sinumang tumanggap ng isang batang tulad nito sa aking pangalan ay tumatanggap sa akin Ngunit sino man ang magpapakasala sa isa sa mga munting ito na naniniwala sa akin, mas mabuti pa sa kanya na magbitin ng gilingang bato ng asno sa kanyang leeg at malunod sa kalaliman ng dagat. Aba sa mundo dahil sa mga katitisuran, sapagkat kailangan talagang dumating ang mga katitisuran, ngunit aba sa taong iyon na sa pamamagitan niya dumarating ang katitisuran. Kung ngunit ang iyong kamay o ang iyong paa ay nagiging sanhi ng iyong pagkakasala, putulin mo ito at itapon mula sa iyo. Mabuti para sa iyo na pumasok sa buhay na pilay o kapus, kaysa magkaroon ng dalawang kamay o dalawang paa at itapon sa walang hanggang apoy. At kung ang iyong mata ay nagiging sanhi ng iyong pagkakasala, bunutan mo ito at itapon mo,

sapagkat mabuti pa para sa iyo na pumasok sa buhay na may isang mata lamang, kaysa magkaroon ng dalawang mata at itapon sa gehena ng apoy. Tingnan ninyo, huwag ninyong hamakin ang isa sa mga munting ito, sapagkat sinasabi ko sa inyo na ang kanilang mga sugo sa kalangitan ay palaging nakikita ang mukha ng aking Ama na nasa kalangitan. Sapagkat dumating ang Anak ng Tao upang iligtas ang nawala.

Ano sa palagay ninyo? Kung may isang tao na may isandaang tupa at maligaw ang isa sa kanila, hindi ba niya iiwan ang siyamnaput siyam sa mga bundok, at pupunta upang hanapin ang naliligaw? At kung mangyari na matagpuan niya ito, tunay na sinasabi ko sa inyo na mas nagagalak siya rito kaysa sa siyamnaput siyam na hindi naligaw. Ganito, hindi kalooban ng inyong Ama na nasa langit na mapahamak ang isa sa mga munting ito.

Kung magkasala sa iyo ang iyong kapatid, pumunta at sawayin mo siya nang kayo lamang dalawa, kung makinig siya sa iyo, napabalik mo ang iyong kapatid. Ngunit kung hindi siya makinig, isama mo pa ang isa o dalawa, upang sa bibig ng dalawa o tatlong saksi maitayo ang bawat salita. Ngunit kung hindi siya makikinig sa kanila, sabihin mo sa iglesia. At kung hindi rin siya makikinig sa iglesia, turing mo siyang tulad ng isang Hentil at maniningil ng buwis. Tunay na sinasabi ko sa inyo, ang lahat ng inyong italì dito sa lupa ay matatali rin sa langit, at ang lahat ng inyong kalagin dito sa lupa ay makakalag rin sa langit. Muli, tunay na sinasabi ko sa inyo na kung dalawa

sa inyo ay magkasundo sa lupa tungkol sa anumang bagay na kanilang hihingin, ito ay ipagkakaloob sa kanila ng aking Ama na nasa langit. Sapagkat kung saan may dalawa o tatlong nagkakatipon sa aking pangalan, naroroon ako sa gitna nila.

Noon lumapit sa kaniya si Pedro at nagsabi, Panginoon, ilang beses magkakasala laban sa akin ang aking kapatid at patatawarin ko siya? Hanggang pitong beses? Sinabi ni Jesus sa kanya, Hindi ko sinasabi sa iyo hanggang pitong beses, kundi hanggang pitumpung beses na pito.

Dahil dito, ang kaharian ng langit ay naging katulad ng isang hari na nais makipag-ayos ng mga utang sa kaniyang mga alipin. Ngunit nang siya ay magsimula ng pag-aayos ng mga utang, dinala sa kaniya ang isang may utang na sampung libong talento. Ngunit dahil wala siyang maibabayad, inutusan siya ng kanyang panginoon na ipagbili pati ang kanyang asawa at ang kanyang mga anak at lahat ng mayroon siya, upang mabayaran ang utang. Kayat nahulog ang alipin at sumamba sa kaniya, na nagsasabi, Panginoon, magpasensya ka sa akin at babayaran ko sa iyo ang lahat. Ngunit nagkaroon ng awa ang panginoon ng aliping iyon, kaya pinakawalan niya siya at pinatawad ang kanyang utang. Ngunit nang lumabas ang aliping iyon, nakatagpo siya ng isa sa kanyang mga kapwa alipin na may utang sa kanya na isandaang denario, at hinawakan niya ito at sinakal siya habang nagsasabi, Ibalik mo sa akin kung may utang ka. Kaya ang kanyang kapwa-alipin ay lumuhod sa kanyang mga paa at nakiusap sa kanya, sinasabing,

Magpasensya ka sa akin at babayaran kita. Ngunit hindi siya pumayag, kundi umalis at ipinakulong siya hanggang sa mabayaran niya ang utang.

Nang makita ng kanyang mga kapwa alipin ang nangyari, labis silang nalungkot, at pagdating ay ipinaliwanag nila nang malinaw sa kanilang panginoon ang lahat ng nangyari. Noon, matapos tawagin siya ng kanyang panginoon, sinabi niya sa kanya, Masamang alipin, ang lahat ng utang na iyon ay pinatawad ko sa iyo, dahil nakiusap ka sa akin. Hindi ba kinakailangan na maawa ka rin sa iyong kapwa alipin, gaya ng ako ay naawa sa iyo? At nagalit ang kanyang panginoon at ibinigay siya sa mga tagapaghirap hanggang maibayad niya ang lahat ng kanyang utang. Ganito rin ang gagawin sa inyo ng aking Amang nasa langit, kung hindi ninyo patatawarin mula sa inyong mga puso ang bawat isa ang kanyang kapatid sa kanilang mga kasalanan.

19

At nangyari na nang matapos ni Jesus ang mga salitang ito, umalis siya mula sa Galilea at dumating sa mga hangganan ng Judea sa kabilang ibayo ng Jordan. At sumunod sa kanya ang maraming tao, at pinagaling niya sila doon. At lumapit sa kanya ang mga Fariseo upang subukin siya at sinabi nila sa kanya, Pinapahintulutan ba ang isang lalaki na paghiwalayin ang kanyang asawa dahil sa anumang dahilan? Ngunit sumagot siya

at sinabi sa kanila, Hindi ba ninyo nabasa na ang Lumikha mula pa sa simula ay gumawa sa kanila na lalaki at babae, at sinabi, Dahil dito, iiwan ng tao ang kanyang ama at ina at makikipag-isa sa kanyang asawa, at ang dalawa ay magiging isang laman. Kaya hindi na sila dalawa, kundi isang laman. Ang pinagsama ng Diyos ay huwag paghiwalayin ng tao. Sinasabi nila sa kanya, Bakit nga si Moises ay nag-utos na magbigay ng kasulatan ng diborsyo at pakawalan siya? Sinasabi niya sa kanila na si Moises ay pumayag sa inyo na pakawalan ang inyong mga asawa dahil sa katigasan ng inyong puso, ngunit mula pa nang pasimula ay hindi ito ganito. Sinasabi ko nga sa inyo na sinumang maghihiwalay sa kanyang asawa, maliban lamang dahil sa pakikiapid, at mag-aasawa ng iba, ay nangangalunya, at ang mag-aasawa sa babaeng nahiwalay ay nangangalunya. Sinasabi sa kanya ng kanyang mga alagad, Kung ganoon ang kalagayan ng lalaki sa asawa, hindi nakabubuti ang pag-aasawa. Ngunit sinabi niya sa kanila, Hindi lahat ay tumatanggap ng salitang ito, kundi yaong mga pinagkalooban lamang. Sapagkat may mga bating na ipinanganak na ganoon mula sa sinapupunan ng kanilang ina. At may mga bating na ginawang bating ng mga tao, at may mga bating na gumawa sa kanilang sarili ng bating dahil sa kaharian ng langit. Ang makakayang tumanggap ay tumanggap nawa.

Noon dinala sa kanya ang mga bata upang ipatong niya sa kanila ang mga kamay at manalangin, ngunit sinaway sila ng mga alagad. At sinabi ni Jesus, Hayaan ang mga bata at huwag ninyong pigilan silang lumapit sa akin, sapagkat sa mga tulad

nila ang kaharian ng langit. At pagkatapos ipatong ang kanyang mga kamay sa kanila, umalis siya mula doon.

At masdan, may isang lumapit at nagsabi sa kanya, Mabuting guro, anong mabuti ang gagawin ko upang magkaroon ako ng buhay na walang hanggan? Ngunit sinabi niya sa kanya, Bakit mo ako tinatawag na mabuti? Walang mabuti kundi ang Diyos lamang. Kung nais mong pumasok sa buhay, sundin mo ang mga utos. Sinasabi niya sa kanya, Alin? At si Jesus ay nagsabi, Ang huwag kang papatay, huwag kang mangangalunya, huwag kang magnakaw, huwag kang magsisinungaling sa iyong patotoo, Igalang mo ang iyong ama at ina, at mahalin mo ang iyong kapwa gaya ng iyong sarili. Sinabi ng binata sa kanya, Lahat ng ito ay iningatan ko mula sa aking kabataan. Ano pa ang kulang sa akin? Sinabi sa kanya ni Jesus, Kung nais mong maging perpekto, humayo ka, ipagbili mo ang iyong mga pag-aari at ibigay sa mga mahihirap, at magkakaroon ka ng kayamanan sa langit, at halika at sumunod sa akin. Ngunit nang marinig ng binata ang salitang iyon, umalis siyang nalulungkot, sapagkat siya ay may maraming ari-arian. At sinabi ni Jesus sa kanyang mga alagad, Tunay na sinasabi ko sa inyo na napakahirap para sa mayaman na makapasok sa kaharian ng langit. Ngunit sinasabi ko muli sa inyo, mas madali para sa kamelyo na dumaan sa butas ng karayom kaysa sa mayamang tao na pumasok sa kaharian ng Diyos. Ngunit nang marinig ito ng kanyang mga alagad, sila ay lubhang namangha at nagsabi, Sino nga ang maaaring maligtas? Tumingin si Jesus at sinabi sa kanila, Sa mga tao, ito ay imposible, ngunit sa Diyos, lahat ay

posible. Noon sumagot si Pedro at sinabi sa kanya, Narito, iniwan namin ang lahat at sumunod sa iyo; ano nga ang magiging sa amin? Ngunit sinabi ni Jesus sa kanila, Katotohanang sinasabi ko sa inyo na kayong mga sumunod sa akin, sa pagbabago, kapag umupo ang Anak ng Tao sa trono ng kanyang kaluwalhatian, uupo rin kayo sa labindalawang trono na humahatol sa labindalawang lipi ng Israel. At ang sinumang nag-iwan ng mga bahay o mga kapatid na lalaki o mga kapatid na babae o ama o ina o asawa o mga anak o mga bukid dahil sa aking pangalan, ay makakatanggap ng sandaang ulit at mamanahin ang buhay na walang hanggan. Ngunit maraming una ay magiging huli, at ang huli ay magiging una.

20

Sapagkat ang kaharian ng langit ay katulad ng isang panginoong may-ari ng bahay, na lumabas nang umaga upang umupa ng mga manggagawa para sa kanyang ubasan. At matapos makipagkasundo sa mga manggagawa ng isang denarius bawat araw, ipinadala niya sila sa kaniyang ubasan. At nang lumabas siya bandang ikatlong oras, nakita niya ang iba pang nakatayo sa pamilihan na walang ginagawa. At sinabi niya sa kanila, Magpunta rin kayo sa ubasan, at ibibigay ko sa inyo ang nararapat. At sila ay umalis. Muli siyang lumabas nang mga ikaanim at ikasiyam na oras at ginawa rin niya ang gayunding bagay. Ngunit noong ikalabing-isang oras, lumabas siya at natagpuan ang iba pang nakatayo na walang ginagawa, at sinabi

niya sa kanila, Bakit kayo nakatayo rito buong araw na walang ginagawa? Sinasabi nila sa kanya, Walang umupa sa amin. Sinasabi niya sa kanila, Pumunta rin kayo sa ubasan, at ang makatarungan ay inyong tatanggapin. Nang gabi na, sinabi ng panginoon ng ubasan sa kaniyang katiwala, Tawagin mo ang mga manggagawa at ibigay mo sa kanila ang kanilang sahod, magsimula ka sa mga huli hanggang sa mga una. At nang dumating ang mga nasa ikalabingisang oras, tumanggap sila ng bawat isang denarius. Ngunit nang dumating ang mga una, inakala nila na mas marami ang kanilang matatanggap, at sila rin ay tumanggap ng bawat isa ng isang denarius. Ngunit pagkatapos nilang tanggapin ito, nag-ungol sila laban sa may-ari ng bahay. Nagsasabi na ang mga huling ito ay gumawa lamang ng isang oras, at ginawa mo silang kapantay namin na nagdala ng bigat ng araw at ng init. Ngunit sumagot siya at sinabi sa isa sa kanila, Kaibigan, hindi kita nilulustay. Hindi bat isang denario ang napagkasunduan mo sa akin? Kunin ang sa iyo at umalis. Nais ko namang bigyan itong huli ng kapareho ng sa iyo. O hindi ba ako pinahihintulutan na gawin kung ano ang gusto ko sa aking mga pag-aari? Masama ba ang iyong mata dahil ako ay mabuti? Ganito magiging ang mga huli ay magiging una at ang mga una ay magiging huli, sapagkat marami ang tinawag, ngunit iilan ang pinili.

At habang umaahon si Jesus patungo sa Jerusalem, kinuha niya ang labindalawang alagad nang bukod-tangi sa daan at sinabi sa kanila, Narito, umaahon kami patungo sa Jerusalem, at ang Anak ng Tao ay ibibigay sa mga punong pari at mga eskriba, at

hahatulan nila siya ng kamatayan, At ibibigay nila siya sa mga Hentil upang laitin at hampasin at ipako sa krus, at sa ikatlong araw ay muling mabubuhay siya.

Noon, lumapit sa kanya ang ina ng mga anak ni Zebedee kasama ang kanyang mga anak, sumasamba at humihingi ng isang bagay mula sa kanya. Ngunit sinabi niya sa kaniya, Ano ang gusto mo? Sinabi niya sa kaniya, Sabihin mo na maupo ang dalawang anak ko, ang isa sa kanan mo at ang isa sa kaliwa mo sa iyong kaharian. Sumagot si Jesus at sinabi, Hindi ninyo alam ang inyong hinihiling. Kaya ba ninyong inumin ang kopang aking iinumin, o matanggap ang bautismong aking tatanggapin? Sinabi nila sa kanya, Kaya namin. At sinabi niya sa kanila, Ang kopa ko ay tunay na inyong iinumin, at ang bautismo na aking tinatanggap ay inyong tatanggapin din. Ngunit ang umupo sa aking kanan at sa aking kaliwa ay hindi akin ang magbigay, kundi para sa mga pinaghandaan nito ng aking Ama. At nang marinig ito ng sampu, nagalit sila dahil sa dalawang magkapatid. Ngunit si Jesus, matapos tawagin sila, ay sinabi, Alam ninyo na ang mga pinuno ng mga bansa ay nangingibabaw sa kanilang mga nasasakupan at ang mga dakila ay gumagamit ng kapangyarihan sa kanila. Hindi ganito ang magiging sa inyo, ngunit sinumang nais maging dakila sa inyo ay magiging lingkod ninyo. At sino man sa inyo na nais maging una ay magiging alipin ninyo. Kung paano ang Anak ng Tao ay hindi dumating upang paglingkuran, kundi upang maglingkod at upang ibigay ang kanyang kaluluwa bilang tubos kapalit ng marami.

At nang sila ay lumalabas mula sa Jericho, sumunod sa kaniya ang napakaraming tao. At narito, dalawang bulag na nakaupo sa tabi ng daan, nang marinig nila na si Jesus ay dumadaan, sumigaw sila at nagsabi, Maawa ka sa amin, Panginoon, Anak ni David. Ngunit sinaway sila ng mga tao upang tumahimik, pero lalo pa silang sumigaw na nagsasabi, Maawa ka sa amin, Panginoon, Anak ni David. At tumayo si Jesus, tinawag sila at sinabi, Ano ang gusto ninyong gawin ko sa inyo? Sinasabi nila sa kanya, Panginoon, naway mabuksan ang aming mga mata. Ngunit dahil sa awa, hinawakan ni Jesus ang kanilang mga mata, at agad na muling nakakita ang kanilang mga mata, at sumunod sila sa kanya.

21

At nang sila ay lumapit sa Jerusalem at dumating sa Bethphage malapit sa Bundok ng mga Olibo, nagsugo si Jesus ng dalawang alagad Sinasabi niya sa kanila, Pumunta kayo sa nayon na nasa harapan ninyo, at agad ninyong makikita ang isang asnong nakatali at ang batang asno na kasama nito. Kalagan ninyo at dalhin sa akin. At kung may magsabi sa inyo ng anuman, sasabihin ninyo na ang Panginoon ay may pangangailangan sa mga ito, at agad naman ipinapadala niya ang mga ito. Ngunit nangyari ang lahat ng ito upang matupad ang sinabi ng propeta, Sabihin sa anak na babae ng Sion, narito, ang iyong hari ay dumarating sa iyo, mapagpakumbaba at nakasakay sa asno at sa batang asno na anak ng hayop na pasan.

Pumunta nga ang mga alagad at ginawa ang ayon sa iniutos sa kanila ni Jesus. Dinala nila ang asno at ang batang asno, at inilagay nila sa ibabaw ng mga ito ang kanilang mga damit, at umupo siya sa ibabaw ng mga ito. Ang pinakamaraming tao ay naglatag ng kanilang mga kasuotan sa daan, at ang iba naman ay pumutol ng mga sanga mula sa mga puno at naglatag din nito sa daan. Ang mga karamihang nangunguna at ang mga sumusunod ay sumisigaw na nagsasabi, Hosana sa anak ni David! Pinagpala ang dumarating sa pangalan ng Panginoon! Hosana sa kaitaasan!

At nang pumasok siya sa Jerusalem, nayanig ang buong lungsod at nagsasabi, Sino ba ito? At sinasabi ng mga karamihan, Ito si Jesus na propeta mula sa Nazareth ng Galilea.

At pumasok si Hesus sa templo ng Diyos, at pinalayas niya ang lahat ng mga nagbebenta at bumibili sa templo, at giniba niya ang mga mesa ng mga mangangalakal ng salapi at ang mga upuan ng mga nagbebenta ng mga kalapati. At sinabi niya sa kanila, Nakasulat: Ang aking bahay ay tatawagin na bahay ng panalangin, ngunit kayo ay ginawa itong yungib ng mga tulisan.

At lumapit sa kanya ang mga pilay at mga bulag sa templo, at pinagaling niya sila. Ngunit nang makita ng mga punong pari at ng mga eskriba ang mga kababalaghan na ginawa at ang mga batang sumisigaw sa templo at nagsasabi, Hosana sa anak ni David, sila ay nag-init ng ulo. At sinabi nila sa kaniya, Naririnig mo ba kung ano ang sinasabi ng mga ito? Ang Jesus naman ay

nagsabi sa kanila, Oo, hindi ba ninyo kailanman nabasa na mula sa bibig ng mga sanggol at ng mga sumususo ay naghanda ako ng papuri? At iniwan niya sila, lumabas ng lungsod patungo sa Betania, at doon siya namalagi.

Ngunit nang umaga, habang bumabalik sa lungsod, siya ay nagutom. At nakita ang isang puno ng igos sa daan, lumapit dito, at walang natagpuan sa puno maliban sa mga dahon lamang, at sinabi niya rito, Huwag nang magbunga ka magpakailanman. At natuyo kaagad ang puno ng igos. At nang makita ito ng mga alagad, namangha sila at nagsabi, Paano agad natuyo ang puno ng igos? Sumagot naman si Jesus at sinabi sa kanila, Totoo ang sinasabi ko sa inyo, kung mayroon kayong pananampalataya at hindi kayo mag-aalinlangan, hindi lamang ang nangyari sa puno ng igos ang magagawa ninyo, kundi kahit sa bundok na ito ay sabihin ninyo, Maangat ka at maitapon sa dagat, mangyayari ito. At lahat ng inyong hihilingin sa panalangin na may pananampalataya, ay inyong tatanggapin.

At nang dumating siya sa templo, lumapit sa kanya habang nagtuturo ang mga punong pari at ang mga matatanda ng bayan at nagsabi, Sa anong kapangyarihan mo ginagawa ang mga bagay na ito, at sino ang nagbigay sa iyo ng kapangyarihang ito? Sumagot naman si Jesus at sinabi sa kanila, Tatanungin ko rin kayo ng isang tanong, at kung sasagot kayo sa akin, sasabihin ko rin sa inyo kung sa anong kapangyarihan ko ginagawa ang mga ito. Ang binyag ni Juan, saan ito nagmula, mula sa langit o mula sa mga tao? Sila naman ay nag-iisip sa kanilang mga sarili at

nagsasabi, Kung sabihin natin, Mula sa langit, sasabihin niya sa atin, Bakit nga hindi kayo naniwala sa kanya? Pero kung sabihin natin na mula sa mga tao, natatakot kami sa karamihan, sapagkat silang lahat ay itinuturing si Juan bilang propeta. At sumagot kay Jesus, sinabi nila, Hindi namin alam. Sinabi niya rin sa kanila, Ni hindi ko rin sasabihin sa inyo kung sa anong kapangyarihan ko ginagawa ang mga ito.

Ano sa tingin ninyo? May isang tao na may dalawang anak, at lumapit siya sa una at sinabi, Anak, pumunta ka ngayon at magtrabaho sa aking ubasan. Ngunit sumagot siya at sinabi, Ayaw ko. Pero pagkatapos, nagsisi siya at pumunta. At lumapit sa ikalawa at sinabi rin ang gayunding bagay. Ngunit siya ay sumagot at sinabi, Ako po, panginoon, ngunit hindi siya umalis. Sino sa dalawa ang gumawa ng kalooban ng ama? Sinabi nila sa kanya, Ang una. Sinabi ni Jesus sa kanila, Tunay na sinasabi ko sa inyo na ang mga maniningil ng buwis at ang mga patutot ay nauuna sa inyo sa pagpasok sa kaharian ng Diyos. Sapagkat dumating sa inyo si Juan sa daan ng katarungan, at hindi kayo naniwala sa kanya, ngunit ang mga maniningil ng buwis at ang mga patutot ay naniwala sa kanya. Kayo naman, pagkatapos ninyong makita ito, ay hindi nagsisi upang maniwala sa kanya.

Makinig kayo sa ibang talinghaga. May isang tao na panginoon ng bahay, na nagtanim ng ubasan at naglagay ng bakod sa palibot nito at humukay ng pisaan ng ubas doon at nagtayo ng tore, at ipinaupa ito sa mga magsasaka at umalis sa ibang bayan. Ngunit nang lumapit na ang panahon ng mga bunga, ipinadala

niya ang kanyang mga alipin sa mga magsasaka upang kunin ang kanyang mga bunga. At kinuha ng mga magsasaka ang kanyang mga alipin—ang isa ay binugbog nila, ang isa naman ay pinatay nila, at ang isa naman ay binato nila. Muli siyang nagpadala ng ibang mga alipin na mas marami kaysa sa una, at ginawa rin nila sa kanila ang katulad. Ngunit sa huli, ipinadala niya sa kanila ang kanyang anak, na nagsasabi, Igagalang nila ang aking anak. Ngunit nang makita ng mga magsasaka ang anak, sinabi nila sa kanilang sarili, Ito ang tagapagmana. Halika, patayin natin siya at agawin natin ang kaniyang mana. At pagkatapos nilang kunin siya, itinapon nila siya sa labas ng ubasan at pinatay. Kapag dumating ang panginoon ng ubasan, ano ang gagawin niya sa mga magsasakang iyon? Sinasabi nila sa kanya, Ang mga masasama ay lubhang wawasakin niya, at ang ubasan ay ipapaupa niya sa ibang mga magsasaka, na magbibigay sa kanya ng mga bunga sa tamang panahon. Sinabi sa kanila ni Jesus, Hindi ba kayo kailanman nagbasa sa mga Kasulatan: Ang batong itinakwil ng mga nagtayo ay naging punong bato sa kanto; ito ay gawa ng Panginoon, at kahanga-hanga sa ating mga mata?

Dahil dito, sinasabi ko sa inyo na ang kaharian ng Diyos ay kukunin mula sa inyo at ibibigay sa bansang gumagawa ng mga bunga nito. At ang sinumang mahulog sa batong ito ay madudurog, ngunit kung kanino ito mahulog ay dudurugin niya. At nang marinig ng mga punong pari at ng mga Pariseo ang kanyang mga talinghaga, nakilala nila na tungkol sa kanila siya ay nagsasalita. At habang sinusubukan nilang dakpin siya,

natakot sila sa mga tao, sapagkat itinuturing nila siyang propeta.

22

At sumagot muli si Jesus sa kanila sa pamamagitan ng mga talinghaga, na nagsasabi, Ang kaharian ng langit ay inihambíng sa isang hari, na naghanda ng kasalan para sa kanyang anak na lalaki. At ipinadala niya ang kaniyang mga alipin upang tawagin ang mga naimbitahan sa kasalan, ngunit ayaw nilang pumunta. Muli siyang nagpadala ng ibang mga alipin at sinabi, Sabihin ninyo sa mga inanyayahan, narito, ang aking piging ay aking inihanda na, ang aking mga toro at ang mga pinatatabang hayop ay nakatay na, at ang lahat ay handa na, halika sa kasalan. Ngunit sila ay nagpabaya at umalis, ang isa ay pumunta sa kanyang sariling bukid, at ang isa naman ay pumunta sa kanyang negosyo, At ang mga natitirang tao, matapos manalo, ay hinuli ang kanyang mga alipin, ininsulto at pinatay sila. Ngunit nang marinig ito ng haring iyon, nagalit siya, at matapos magpadala ng kanyang mga hukbo, winasak niya ang mga mamamatay-taong iyon at sinunog ang kanilang lungsod. Noon sinabi niya sa kanyang mga alipin, Ang kasal ay handa na, ngunit ang mga inanyayahan ay hindi karapat-dapat. Kaya nga, pumunta kayo sa mga labasan ng mga daan, at sinuman ninyong masumpungan, anyayahan ninyo sa kasalan. At pagkalabas ng mga aliping iyon sa mga daan, tinipon nila ang lahat ng kanilang natagpuan, masama man o mabuti, at napuno ang kasal ng mga panauhin. Nang pumasok ang hari upang

tingnan ang mga panauhin, nakita niya roon ang isang taong hindi nakasuot ng damit-pang-kasal, At sinabi niya sa kanya, Kaibigan, paano ka pumasok dito nang walang kasuotang pang-kasal? Ngunit siya ay natahimik. Noon sinabi ng hari sa mga lingkod, Pagkatapos gapusin ang kanyang mga paa at mga kamay, itaas ninyo siya at itapon sa kadiliman sa labas; doon ay magkakaroon ng pag-iyak at ng pagngangalit ng mga ngipin. Marami ang mga inanyayahan, ngunit iilan ang mga pinili.

Noon, pagkaalis ng mga Fariseo, nagpulong sila upang siya ay mabitag sa pamamagitan ng salita. At isinugo nila sa kaniya ang kanilang mga alagad kasama ng mga Herodiano, na nagsasabi, Guro, alam namin na ikaw ay totoo at nagtuturo ng daan ng Diyos sa katotohanan, at wala kang pakialam sa sinuman, sapagkat hindi ka tumitingin sa mukha ng mga tao. Sabihin nga sa amin, ano sa tingin mo? Dapat bang magbayad ng buwis kay Cesar o hindi? Ngunit nakaalam si Jesus ng kanilang kasamaan at sinabi, Bakit ninyo ako sinusubok, mga mapagkunwari? Ipakita sa akin ang barya ng buwis. At dinala nila sa kaniya ang isang denarius. At sinabi niya sa kanila, Kanino ang larawang ito at ang nakasulat? Sinasabi nila sa kanya, Kay Cesar. Kung gayon, sinasabi niya sa kanila, Ibalik nga ang kay Cesar kay Cesar, at ang sa Diyos sa Diyos. At nang marinig nila ito, namangha sila, at iniwan nila siya at umalis.

Sa araw na iyon, lumapit sa kaniya ang mga Saduceo na nagsasabing walang pagkabuhay muli, at tinanong nila siya. Nagsasabi, Guro, sinabi ni Moises na kung may sinumang

mamatay na walang mga anak, ang kanyang kapatid ay dapat magpakasal sa kanyang asawa at magbangon ng binhi para sa kanyang kapatid. May pitong magkakapatid sa amin. Ang panganay ay nag-asawa ngunit namatay, at dahil walang anak, iniwan niya ang kanyang asawa sa kanyang kapatid. Gayundin din ang pangalawa at ang pangatlo, hanggang sa pitong ito. Kalaunan, pagkatapos ng lahat, namatay din ang babae. Sa pagkabuhay-muli nga, kaninong sa pitong lalaki magiging asawa ang babae? Sapagkat silang lahat ay nag-asawa sa kaniya. Sumagot si Jesus at sinabi sa kanila, Kayo ay naliligaw dahil hindi ninyo alam ang mga Kasulatan ni ang kapangyarihan ng Diyos. Sapagkat sa pagkabuhay-muli, hindi sila mag-aasawa ni binibigay sa kasal, kundi sila ay tulad ng mga sugo ng Diyos sa langit. Tungkol naman sa pagkabuhay-muli ng mga patay, hindi ba ninyo nabasa ang sinabi sa inyo ng Diyos na nagsasabi, Ako ay ang Diyos ni Abraham at ang Diyos ni Isaac at ang Diyos ni Jacob; ang Diyos ay hindi Diyos ng mga patay, kundi ng mga buhay. At nang marinig ng mga tao, namangha sila sa kanyang pagtuturo.

Ngunit nang marinig ng mga Pariseo na napatahimik niya ang mga Saduceo, nagtipon-tipon sila. At nagtanong ang isa sa kanila, isang dalubhasa sa batas, upang subukin siya, at sinabi, Guro, ano ang pinakadakilang utos sa batas? At sinabi ni Jesus sa kanya, Mamahalin mo ang Panginoong Diyos mo sa buong puso mo at sa buong kaluluwa mo at sa buong isip mo. Ito ay ang una at dakilang utos. Ang pangalawa ay katulad nito: Mamahalin mo ang iyong kapwa gaya ng iyong sarili. Sa

dalawang utos na ito nakasalalay ang buong batas at ang mga propeta.

Nang magkatipon ang mga Fariseo, tinanong sila ni Jesus Sinasabi, Ano sa inyo ang mukhang tungkol sa Kristo? Kaninong anak siya? Sinabi nila sa kanya, Kay David. Sinasabi niya sa kanila, Paano nga si David sa pamamagitan ng Espiritu ay tumatawag sa kanya na Panginoon, sabihin niya, Sinabi ng Panginoon sa aking Panginoon, Umupo ka sa aking kanan hanggang gawin ko ang iyong mga kaaway na tungtungan ng iyong mga paa.

Kung tinatawag nga siya ni David na Panginoon, paano siya maaaring anak niya?

At walang sinuman ang nakayang sumagot sa kanya ng kahit isang salita, ni wala ring nangahas mula sa araw na iyon na tanungin pa siya.

23

Noon, nagsalita si Jesus sa mga tao at sa kaniyang mga alagad. Sinasabi, Ang mga eskriba at ang mga Pariseo ay umupo sa upuan ni Moises. Kaya nga, lahat ng sinasabi nilang dapat ninyong sundin, sundin at gawin ninyo, ngunit huwag ninyong tularan ang kanilang mga gawa, sapagkat sila ay nagsasalita lamang, pero hindi naman nila ginagawa. Sapagkat sila ay

nagtatalì ng mabibigat at mahirap pasanin na mga pasan at inilalagay ang mga ito sa mga balikat ng mga tao, ngunit sa pamamagitan ng kanilang daliri ay ayaw nilang igalaw ang mga ito. Lahat ng kanilang mga gawa ay ginagawa nila upang makita ng mga tao. Pinalapad nila ang kanilang mga pilakterya at pinalalaki ang mga palawit ng kanilang mga kasuotan. At iniibig nila ang pinakamataas na puwesto sa mga hapunan at ang mga pangunahing upuan sa mga pagtitipon. at ang mga pagbati sa mga pamilihan, at ang pagtawag sa kanila ng mga tao na rabi, rabi. Ngunit huwag kayong magpatawag na rabi, sapagkat isa lamang ang inyong guro, ang Kristo, at kayong lahat ay magkakapatid. At huwag ninyong tawagin ang sinuman sa lupa na inyong ama, sapagkat isa lamang ang inyong Ama, ang nasa kalangitan. Ni huwag din kayong magpatawag na mga guro, sapagkat isa lamang ang inyong guro, ang Kristo. Ang mas dakila sa inyo ay magiging lingkod ninyo. Ngunit sinumang magtataas ng kanyang sarili ay ibababa, at sinumang magpapakumbaba ng kanyang sarili ay itataas.

Aba sa inyo, mga eskriba at mga Pariseo na mga mapagkunwari, sapagkat kayo ay lumalamon ng mga bahay ng mga balo at sa pamamagitan ng dahilan ay nanalangin nang mahaba; dahil dito kayo ay tatanggap ng mas mabigat na hatol. Kaawa-awa sa inyo, mga eskriba at mga Pariseo na mga mapagkunwari, sapagkat isinasara ninyo ang kaharian ng langit sa harap ng mga tao; kayo mismo ay hindi pumapasok, ni hindi ninyo hinahayaang pumasok ang mga gustong pumasok. Aba sa inyo, mga eskriba at mga Pariseo na mga mapagkunwari, sapagkat

kayo ay tumatawid sa dagat at sa tuyong lupa upang gawing tagasunod ang isa, at kapag siya ay naging ganoon, ginagawa ninyo siyang anak ng impiyerno na dalawang beses pa kaysa inyo. Sa aba ninyo, mga bulag na gabay, na nagsasabi, sinumang sumumpa sa templo, walang halaga iyon, ngunit sinumang sumumpa sa ginto ng templo, may pananagutan siya. Mga hangal at bulag, sino nga ang mas dakila: ang ginto o ang templong nagpapaging-banal sa ginto? At sinuman na magsumpa sa pamamagitan ng altar, walang kabuluhan iyon; ngunit sinuman na magsumpa sa pamamagitan ng handog na nasa ibabaw nito, may pananagutan. Mga hangal at bulag! Ano ba ang mas dakila, ang handog o ang altar na nagpapaging-banal sa handog? Kaya ang sinumang nagsumpa sa altar ay sumusumpa rin sa altar at sa lahat ng nasa ibabaw nito. At ang nagsumpa sa templo ay sumusumpa sa templo at sa naninirahan dito. At ang nagsumpa sa langit ay sumusumpa sa trono ng Diyos at sa nakaupo sa itaas nito. Aba sa inyo, mga eskriba at mga Pariseo na mga mapagkunwari, sapagkat nag-iikapu kayo ng menta at eneldo at kumino, ngunit pinabayaan ninyo ang mas mabibigat na bahagi ng kautusan—ang katarungan at awa at pananampalataya. Dapat ninyong gawin ang mga ito, ngunit hindi ninyo dapat pabayaan ang mga iyon. Mga bulag na gabay, nagsasala kayo ng niknik ngunit nilalamon ninyo ang kamelyo. Aba sa inyo, mga eskriba at mga Pariseo na mga mapagkunwari, sapagkat naglilinis kayo ng labas ng tasa at ng pinggan, ngunit sa loob ay puno ng pagnanakaw at kalikuan. Pariseo na bulag, linisin mo muna ang loob ng tasa at ng pinggan, upang maging malinis din ang labas nila. Aba sa inyo,

mga eskriba at mga Pariseong mapagkunwari, sapagkat kayo ay tulad ng mga libingang pinintahan ng puti, na sa labas ay lumilitaw na magaganda, ngunit sa loob ay puno ng mga buto ng mga patay at lahat ng karumihan. Ganoon din kayo—sa labas nga ay lumilitaw kayong matuwid sa mga tao, ngunit sa loob ay puno kayo ng pagkukunwari at kawalang-batas. Sa aba ninyo, mga eskriba at mga Pariseo na mga mapagkunwari, sapagkat kayo ay nagtayo ng mga libingan ng mga propeta at pinagaganda ninyo ang mga bantayog ng mga matuwid, At sinasabi ninyo, Kung kami ay nabuhay sa mga araw ng aming mga ninuno, hindi sana kami nakiisa sa kanila sa pagdanak ng dugo ng mga propeta. Kaya nagpapatotoo kayo sa inyong mga sarili na kayo ay mga anak ng mga pumatay sa mga propeta. At kayo, punuin ninyo ang sukat ng inyong mga ninuno. Mga ahas, kayong mga supling ng mga ulupong, paano kayo tatakas sa hatol ng impiyerno? Dahil dito, narito, ipinapadala ko sa inyo ang mga propeta at mga pantas at mga eskriba, at ang ilan sa kanila ay inyong papatayin at ipapako sa krus, at ang ilan sa kanila ay inyong hahampasan sa inyong mga kapulungan at hahabulin mula sa isang lungsod tungo sa ibang lungsod, upang dumating sa inyo ang lahat ng dugo ng matuwid na nabuhos sa lupa, mula sa dugo ni Abel na matuwid hanggang sa dugo ni Zacarias na anak ni Barachias, na inyong pinatay sa pagitan ng templo at ng altar. Tunay na sinasabi ko sa inyo na darating ang lahat ng mga ito sa henerasyon na ito. Jerusalem, Jerusalem, ang pumapatay sa mga propeta at bumabato sa mga sinugo sa iyo, ilang beses kong ninais na tipunin ang iyong mga anak na gaya ng paraan ng pagtitipun ng ibon sa kaniyang mga sisiw sa ilalim

ng kaniyang mga pakpak, ngunit hindi kayo pumayag. Masdan, ang inyong bahay ay iniiwan sa inyong sira. Sinasabi ko sa inyo, hindi ninyo ako makikita mula ngayon hanggang sabihin ninyo, Pinagpala ang dumarating sa pangalan ng Panginoon.

24

At nang lumabas si Jesus mula sa templo, lumapit ang kanyang mga alagad upang ipakita sa kanya ang mga gusali ng templo. Ngunit sinabi ni Jesus sa kanila, Hindi ba ninyo nakikita ang lahat ng mga ito? Totoo, sinasabi ko sa inyo, walang maiiwang bato sa ibabaw ng bato dito na hindi gigibain. Habang siya ay nakaupo sa Bundok ng mga Olibo, lumapit sa kanya ang mga alagad nang bukod-tangi at nagsabi, Sabihin mo sa amin, kailan mangyayari ang mga bagay na ito, at ano ang tanda ng iyong pagdating at ng katapusan ng kapanahunan? At sumagot si Jesus at sinabi sa kanila, Mag-ingat kayo na huwag kayong iligaw ng sinuman. Sapagkat maraming darating sa aking pangalan na nagsasabi, Ako ang Kristo, at marami ang kanilang ililigaw. Kayo ay malapit nang marinig ang mga digmaan at mga balita ng mga digmaan. Tingnan ninyong huwag kayo mabagabag, sapagkat kailangan na mangyari ang lahat ng ito, ngunit hindi pa ito ang wakas. Sapagkat magbabangon ang bansa laban sa bansa at kaharian laban sa kaharian, at magkakaroon ng mga taggutom, mga salot, at mga lindol sa ibat ibang lugar. Ngunit ang lahat ng ito ay simula lamang ng mga sakit ng panganganak. Kung magkagayoy ipagkakanulo nila kayo sa kapighatian at papatayin

nila kayo, at kayo ay magiging kinapopootan ng lahat ng mga bansa dahil sa aking pangalan. At kung magkagayoy marami ang matitisod, at ipagkakanulo nila ang isat isa, at kapopootan nila ang isat isa. At maraming huwad na propeta ay babangon at ililigaw nila ang marami. At dahil sa pagdami ng kasamaan, magiging malamig ang pag-ibig ng marami. Ngunit ang nagtiis hanggang sa wakas, siya ang maliligtas. At ipapahayag ang mabuting balitang ito ng kaharian sa buong sansinukob bilang patotoo sa lahat ng mga bansa, at kung magkagayon ay darating ang wakas. Kapag nga makita ninyo ang kasuklam-suklam ng pagkawasak na sinabi sa pamamagitan ni propeta Daniel na nakatayo sa banal na lugar, ang bumabasa ay unawain nawa. Kung magkagayon, ang mga nasa Judea ay tumakas patungo sa mga bundok. Ang nasa ibabaw ng bubong ay huwag nang bumaba upang kunin ang mga gamit mula sa kaniyang bahay, At ang nasa bukid ay huwag nang bumalik upang kunin ang kanyang mga damit. Aba sa mga nagdadalang-tao at sa mga nagpapasuso sa mga araw na yaon! Ngunit manalangin kayo upang ang inyong pagtakas ay huwag mangyari sa taglamig o sa araw ng Sabbath. Sapagkat magkakaroon noon ng dakilang kapighatian na hindi kailanman nangyari mula nang pasimula ng mundo hanggang ngayon, at hindi na rin mangyayari kailanman. At kung hindi pinaikli ang mga araw na iyon, walang laman ang maliligtas, ngunit dahil sa mga hinirang ay paiiklihin ang mga araw na iyon. Kung noon may sinumang magsabi sa inyo, Narito, nandito ang Cristo, o Nandoon, huwag kayong maniwala. Sapagkat magsisilitaw ang mga pekeng Kristo at mga pekeng propeta, at magpapakita sila ng mga dakilang

tanda at mga kababalaghan upang iligaw, kung maaari, maging ang mga hinirang. Narito, sinabi ko na ito sa inyo nang mauna. Kung sabihin nila sa inyo, Narito, nasa ilang siya, huwag kayong lumabas; Narito, nasa mga silid siya, huwag kayong maniwala. Sapagkat kung paano ang kidlat ay lumalabas mula sa silangan at nakikita hanggang sa kanluran, ganoon din magiging ang pagdating ng Anak ng Tao, Sapagkat kung nasaan ang bangkay, doon magtitipon ang mga agila.

Ngunit pagkatapos ng kapighatian ng mga araw na iyon, ang araw ay madidilim at ang buwan ay hindi magbibigay ng liwanag nito, at ang mga bituin ay mahuhulog mula sa langit, at ang mga kapangyarihan ng mga kalangitan ay mayayanig.

At kung gayon ay lilitaw ang tanda ng Anak ng Tao sa langit, at kung gayon ay magluluksa ang lahat ng mga lipi ng lupa at makikita nila ang Anak ng Tao na dumarating sa ibabaw ng mga ulap ng langit na may dakilang kapangyarihan at kaluwalhatian. At ipapadala niya ang kanyang mga sugo kasama ang malakas na tunog ng trumpeta, at titipunin nila ang kanyang mga pinili mula sa apat na hangin, mula sa mga dulo ng kalangitan hanggang sa kabila nilang dulo. Mula sa puno ng igos, matuto ng talinghaga. Kapag ang sanga nito ay maging malambot na at sumibol ang mga dahon, alam ninyo na malapit na ang tag-araw. Ganito rin kayo, kapag makita ninyo ang lahat ng mga ito, alamin na malapit na ito sa pintuan. Tunay na sinasabi ko sa inyo, hindi lilipas ang henerasyon itong ito hanggang mangyari ang lahat ng mga bagay na ito. Ang langit at ang lupa ay

mawawala, ngunit ang aking mga salita ay hindi kailanman mawawala. Tungkol naman sa araw at oras na iyon, walang sinuman ang nakakaalam, ni ang mga sugo ng langit, kundi ang aking Ama lamang. Kung paano ang mga araw ni Noah, ganoon din magiging ang pagdating ng Anak ng Tao. Sapagkat kung paano sila ay nasa mga araw bago ang baha—kumakain at umiinom, nag-aasawa at nagpapakasalan—hanggang sa araw na pumasok si Noe sa arko, At hindi nila nalaman hanggang dumating ang baha at dinala silang lahat, ganoon din ang magiging pagdating ng Anak ng Tao. Noon may dalawa sa bukid, ang isa ay kinukuha at ang isa ay iniiwan. Dalawang babae na gumagiling sa gilingan, ang isa ay kinukuha at ang isa ay iniiwan. Magbantay kayo, sapagkat hindi ninyo alam kung kailan darating ang inyong Panginoon. Ngunit alamin ninyo ito: kung alam ng may-ari ng bahay kung anong oras darating ang magnanakaw, siya ay magbabantay sana at hindi sana hahayaan na pasukin ang kaniyang bahay. Dahil dito, kayo rin ay maging handa, sapagkat sa oras na hindi ninyo inaakalà ay dumarating ang Anak ng Tao.

Sino nga ba ang tapat at matalinong alipin na hinirang ng kaniyang panginoon upang mamahala sa kaniyang sambahayan at bigyan sila ng pagkain sa takdang panahon? Mapalad ang aliping iyon na kapag dumating ang kaniyang panginoon ay masusumpungan niyang gumagawa ng gayon. Tunay na sinasabi ko sa inyo na sa lahat ng kaniyang pag-aari ay itatalaga niya siya. Ngunit kung sabihin ng masamang aliping iyon sa kaniyang puso, Nagtatagal ang aking panginoon na dumating, at

magsimula siyang saktan ang kaniyang mga kapwa alipin, at kumain at uminom kasama ng mga lasing Darating ang panginoon ng aliping iyon sa araw na hindi niya inaasahan at sa oras na hindi niya nalalaman. At hahatihin niya siya sa dalawa, at ang kanyang bahagi ay ilalagay kasama ng mga mapagkunwari; doon ay magkakaroon ng pag-iyak at ng pagngangalit ng ngipin.

25

Noon, maihahalintulad ang kaharian ng langit sa sampung dalaga na, matapos kunin ang kanilang mga ilawan, lumabas upang salubungin ang lalaking ikakasal. Lima sa kanila ay matalino at lima ay hangal. Ang mga mangmang ay kumuha ng kanilang mga ilawan ngunit hindi kumuha ng langis para sa kanilang sarili. Ngunit ang mga matalino ay kumuha ng langis sa kanilang mga sisidlan kasama ang kanilang mga ilawan. Ngunit habang nagtatagal ang lalaking ikakasal, silang lahat ay nantok at nakatulog. Ngunit sa kalagitnaan ng gabi, may sigaw na naganap, Narito, ang kasintahang lalaki ay dumarating, lumabas kayo upang salubungin siya. Noon bumangon ang lahat ng mga dalaga at inayos ang kanilang mga ilawan. At ang mga hangal ay nagsabi sa mga matalino, Bigyan ninyo kami ng inyong langis, sapagkat ang aming mga ilawan ay napapatay. Sumagot nga ang mga matalinong dalaga at sinabi, Baka hindi ito magiging sapat para sa amin at sa inyo; pumunta na lamang kayo sa mga nagbebenta at bumili para sa inyong sarili.

Samantalang umaalis sila upang bumili, dumating ang kasintahang lalaki at ang mga handang babae ay pumasok kasama niya sa kasalan, at naisara ang pinto. Mamaya naman ay dumarating din ang natitirang mga dalaga na nagsasabi, Panginoon, Panginoon, buksan mo sa amin. Subalit sumagot siya at nagsabi, Tunay na sinasabi ko sa inyo, hindi ko kayo kilala. Magbantay kayo, sapagkat hindi ninyo alam ang araw ni ang oras kung kailan darating ang Anak ng Tao.

Sapagkat tulad ng isang tao na naglalakbay, tinawag niya ang kanyang sariling mga alipin at ipinagkatiwala sa kanila ang kanyang mga pag-aari, At sa isa ay binigyan niya ng limang talento, sa isa ay dalawa, at sa isa ay isa, sa bawat isa ayon sa kanyang sariling kakayahan, at siya ay umalis kaagad. Ngunit ang taong tumanggap ng limang talento ay pumunta at ginamit ang mga ito sa negosyo at nakagawa pa ng limang talento. Gayon din, ang tumanggap ng dalawa ay nakakuha rin ng iba pang dalawa. Ngunit ang kumuha ng isa ay umalis, naghukay sa lupa, at itinago ang pilak ng kaniyang panginoon. At pagkaraan ng mahabang panahon, dumating ang panginoon ng mga aliping iyon at nag-ayos ng mga account sa kanila. At lumapit ang kumuha ng limang talento at nagdala ng iba pang limang talento, na nagsasabi, Panginoon, limang talento ang ipinagkatiwala mo sa akin. Tingnan mo, iba pang limang talento ang aking kinita mula sa mga iyon. Sinabi sa kanya ng kanyang panginoon, Mabuti, mabuting alipin at tapat! Sa kaunti ay naging tapat ka, sa marami ay itatalaga kita. Pumasok ka sa kagalakan ng iyong panginoon. Lumapit naman ang taong

tumanggap ng dalawang talenta at sinabi, Panginoon, dalawang talenta ang ipinagkatiwala mo sa akin. Tingnan mo, nakakuha ako ng dalawang talenta pa bukod dito. Sinabi sa kanya ng kanyang panginoon, Mabuti, mabuting alipin at tapat! Sa kaunti ay naging tapat ka, sa marami ay itatalaga kita. Pumasok ka sa kagalakan ng iyong panginoon. Lumapit naman ang tumanggap ng isang talento at nagsabi, Panginoon, nakilala ko na ikaw ay isang matigas na tao, umaani sa kung saan hindi ka nagtanim at nangongolekta mula sa kung saan hindi ka nagkalat, At dahil sa takot, umalis ako at itinago ko ang iyong talento sa lupa. Tingnan mo, nasa iyo na ang sa iyo. Sumagot nga ang kanyang panginoon at sinabi sa kanya, Masamang alipin at tamad! Nakaalam ka na ako ay umaani kung saan hindi ako nagtanim at nangongolekta mula kung saan hindi ako nagkalat. Kinakailangan nga na ilagay mo ang aking pilak sa mga bangkero, at pagdating ko ay matatanggap ko sana ang akin na may tubo. Alisin nga sa kanya ang talento at ibigay sa may sampung talento. Sapagkat sa bawat may mayroon ay ibibigay at magkakaroon ng kasaganaan, ngunit mula sa walang mayroon, kahit ang mayroon siya ay kukunin mula sa kaniya. At itapon ninyo ang walang-silbing alipin sa kadiliman sa labas, kung saan magkakaroon ng pag-iyak at pagngangalit ng mga ngipin.

Ngunit kapag dumating ang Anak ng Tao sa kanyang kaluwalhatian at ang lahat ng banal na mga sugo ay kasama niya, kung gayon uupo siya sa trono ng kanyang kaluwalhatian. At magtitipunin sa harap niya ang lahat ng mga bansa, at ihihiwalay niya sila sa isat isa, gaya ng pastol na naghihiwalay

ng mga tupa sa mga kambing, At ilalagay niya ang mga tupa sa kanyang kanan, at ang mga kambing sa kanyang kaliwa. Noon ay sasabihin ng hari sa mga nasa kanan niya, Halika kayong mga pinagpala ng aking Ama, kamtin ninyo ang kahariang inihanda para sa inyo mula nang itatag ang mundo. Sapagkat nagutom ako at binigyan ninyo ako ng pagkain, nauhaw ako at pinainuman ninyo ako, ako ay dayuhan at tinanggap ninyo ako, Hubad ako, at binihisan ninyo ako; nagkasakit ako, at dinalaw ninyo ako; nasa bilangguan ako, at pumunta kayo sa akin. Kung gayon, sasagot sa kaniya ang mga matuwid na nagsasabi, Panginoon, kailan ka namin nakitang nagugutom at pinakain namin, o nauuhaw at pinainuman namin? Kailan naman namin nakita ka na dayuhan at tinanggap namin, o hubad at binihisan namin? Kailan naman namin nakita ka na mahina o nasa bilangguan, at pumunta kami sa iyo? At sumagot ang hari at sasabihin sa kanila, Totoo ang sinasabi ko sa inyo, anumang ginawa ninyo sa isa sa mga pinakamaliit kong kapatid na ito, sa akin ninyo ginawa. Noon ay sasabihin din niya sa mga nasa kaliwa, Humayo kayo mula sa akin, kayong mga isinumpa, papunta sa walang hanggang apoy na inihanda para sa diyablo at sa kanyang mga sugo. Nagutom ako, at hindi ninyo ako pinakain; nauhaw ako, at hindi ninyo ako pinainumin. Ako ay dayuhan, at hindi ninyo ako tinanggap, hubad, at hindi ninyo ako binihisan, mahina at nasa bilangguan, at hindi ninyo ako dinalaw. Noon sila ay sasagot sa kaniya at sila rin ay magsasabi, Panginoon, kailan ka namin nakita na gutom o uhaw o dayuhan o hubad o mahina o nasa bilangguan, at hindi kami naglingkod sa iyo? Noon ay sasagutin niya sila at sasabihin, Totoo ang

sinasabi ko sa inyo, sa gaano man na hindi ninyo ginawa sa isa sa mga ito na pinakamaliit, ay hindi rin ninyo ginawa sa akin. At aalis ang mga ito papunta sa walang hanggang parusa, ngunit ang mga matuwid ay papunta sa walang hanggang buhay.

26

At nangyari na nang matapos ni Jesus ang lahat ng mga salitang ito, sinabi niya sa kaniyang mga alagad, Alam ninyo na pagkatapos ng dalawang araw ay darating ang Paskua, at ang Anak ng Tao ay ipagkakanulo upang ipako sa krus. Noon nagtipon ang mga punong pari at ang mga eskriba at ang mga matatanda ng bayan sa korte ng punong paring tinatawag na Caiaphas, At nagsanggunian sila upang si Jesus ay kanilang madakip sa pamamagitan ng daya at patayin. Sinasabi nila, Huwag sa pista, upang huwag magkaroon ng kagulo sa bayan.

Nang si Jesus ay nasa Bethany sa bahay ni Simon na may ketong, Lumapit sa kanya ang isang babae na may hawak na alabaster ng napakahalagang pabango, at ibinuhos niya ito sa ulo niya habang siya ay nakahiga. Ngunit nang makita ito ng kanyang mga alagad, nagalit sila at nagsabi, Para saan ang pag-aaksayang ito? Sapagkat ang pabangong ito ay maaaring maibenta ng malaking halaga at maibigay sa mga dukha. Ngunit nang malaman ni Jesus, sinabi niya sa kanila, Bakit ninyo binibigyan ng abala ang babae? Sapagkat mabuting gawa ang ginawa niya para sa akin. Ang mga mahirap ay lagi ninyong kasama, ngunit

ako ay hindi ninyo laging kasama. Sapagkat ang babaeng ito ay nagbuhos ng pabangong ito sa aking katawan, ginawa niya ito upang ihanda ako para sa libing. Tunay na sinasabi ko sa inyo, saan man ipahayag ang mabuting balitang ito sa buong mundo, sasabihin din ang ginawa niya bilang alaala sa kanya.

Noon, pagkatapos pumunta ang isa sa labindalawa, na tinatawag na Hudas Iskariote, sa mga punong pari at sinabi, Ano ang gusto ninyong ibigay sa akin, at ibibigay ko siya sa inyo? At sila naman ay nagtakda para sa kanya ng tatlumpung pirasong pilak. At mula noon, naghanap siya ng pagkakataon upang ipagkanulo siya.

Sa unang araw ng Pista ng Tinapay na Walang Lebadura, lumapit ang mga alagad kay Jesus at nagsabi sa kanya, Saan mo nais na ihanda namin para sa iyo ang Paskua upang kainin? At sinabi niya, Pumunta kayo sa lungsod, sa isang tao, at sabihin ninyo sa kanya, Ang guro ay nagsasabi: Ang aking panahon ay malapit na. Gaganapin ko ang Paskua sa bahay mo kasama ng aking mga alagad. At ginawa ng mga alagad ang ayon sa iniutos ni Jesus sa kanila, at inihanda nila ang Paskuwa. Nang gabi na, siya ay nakahiga kasama ng labindalawa. At habang kumakain sila, sinabi niya, Totoo ang sinasabi ko sa inyo na isa sa inyo ay magtataksil sa akin. At lubhang nalulungkot, nagsimula silang magsabi sa kanya, bawat isa sa kanila, Hindi naman ako, Panginoon? At sumagot siya at sinabi, Ang sumawsaw ng kanyang kamay kasama ko sa pinggan, siya ang magkakanulo sa akin. Ang Anak ng Tao ay tunay na pumupunta ayon sa

nakasulat tungkol sa kaniya, ngunit sa aba ng taong iyon na sa pamamagitan niya ang Anak ng Tao ay ipinagkakanulo. Mabuti pa sana sa kaniya kung hindi ipinanganak ang taong iyon. Sumagot naman si Judah na nagtataluban sa kanya at sinabi, Hindi naman ako, Rabbi? Sinabi niya sa kanya, Ikaw ang nagsabi. Habang sila ay kumakain, kinuha ni Jesus ang tinapay at nagpasalamat, pinagputol-putol ito at ibinigay sa mga alagad at sinabi, Kunin ninyo at kainin, ito ay ang aking katawan. At pagkatayang kunin ang tasa at magpasalamat, ibinigay niya ito sa kanila at sinabi, Uminom kayong lahat mula rito. Sapagkat ito ang aking dugo ng bagong tipan na ibinubuhos para sa marami tungo sa kapatawaran ng mga kasalanan. Sinasabi ko sa inyo na hindi na ako iinom mula ngayon sa bungang ito ng ubas hanggang sa araw na iyon kapag iinumin ko ito na bago kasama ninyo sa kaharian ng aking Ama.

At pagkatapos ng pag-awit ng himno, lumabas sila patungo sa Bundok ng mga Olibo. Noon ay sinabi sa kanila ni Jesus, Kayong lahat ay matatalisod dahil sa akin sa gabing ito, sapagkat nakasulat, Sasaktan ko ang pastol, at mangalat ang mga tupa ng kawan,

Ngunit pagkatapos na ako ay muling mabuhay, uunahan ko kayo sa Galilea. Sumagot si Pedro at sinabi sa kanya, Kung ang lahat ay matitisod dahil sa iyo, ako ay hindi kailanman matitisod. Sinabi sa kanya ni Jesus, Tunay na sinasabi ko sa iyo na sa gabing ito, bago tumilaok ang manok, tatlong beses mo akong itatanggi. Sinabi ni Pedro sa kanya, Kahit na kailangan kong

mamatay kasama mo, hindi kita itatanggi. Gayundin ang sinabi ng lahat ng mga alagad.

Noon pumunta kasama nila ang Jesus sa isang lugar na tinatawag na Gethsemane, at sinabi sa mga alagad, Umupo kayo rito hanggang ako ay pumaroon at manalangin. At matapos isama si Pedro at ang dalawang anak ni Zebedee, nagsimulang magdalamhati at mabagabag. Noon sinabi sa kanila ni Jesus, Labis na malungkot ang aking kaluluwa hanggang sa kamatayan. Manatili kayo rito at magbantay kasama ko. At nang makasulong nang kaunti, siya ay bumagsak na nakasubsob, nanalangin at nagsasabi, Ama ko, kung posible, alisin mo sa akin ang kopang ito, ngunit hindi ayon sa kalooban ko, kundi ayon sa iyo. At pumunta siya sa mga alagad at natagpuan niya silang natutulog, at sinabi niya kay Pedro, Ganito ba, hindi ninyo nakayanan na magbantay nang isang oras kasama ko? Magbantay at manalangin kayo, upang hindi kayo mahulog sa tukso; ang espiritu nga ay masigasig, ngunit ang laman ay mahina. Muli, sa pangalawang pagkakataon, umalis siya at nanalangin, na nagsasabi, Ama ko, kung hindi maaaring lumipas sa akin ang kopang ito maliban kung inumin ko ito, mangyari ang iyong kalooban. At pagdating, nasumpungan niya silang muli na natutulog, sapagkat ang kanilang mga mata ay nabibigatan. At iniwan niya sila, umalis muli, at nanalangin sa ikatlong pagkakataon, sinasabi ang parehong salita. Pagkatapos, pumunta siya sa kanyang mga alagad at sinabi sa kanila, Kayo ba ay natutulog pa at nagpapahinga? Narito, malapit na ang oras at ang Anak ng Tao ay ipinagkakanulo sa mga kamay ng mga

makasalanan. Bumangon kayo, tayo na. Narito, lumalapit na ang magkakanulo sa akin.

At habang siya ay nagsasalita pa, narito, si Judas na isa sa labindalawa ay dumating, at kasama niya ay maraming tao na may mga espada at mga pamalo mula sa mga punong pari at mga matatanda ng bayan. Ang nagtaksil sa kanya ay nagbigay sa kanila ng tanda at nagsabi, Ang aking hahalikan, siya iyon; dakpin ninyo siya. At agad niyang nilapitan si Jesus at sinabi, Kumusta, Rabbi, at hinalikan siya. Ngunit sinabi ni Jesus sa kanya, Kaibigan, para dito ka naparito. Pagkatapos, lumapit sila at hinawakan si Jesus at dinakip siya. At masdan, isa sa mga kasama ni Jesus ay iniunat ang kanyang kamay at hinugot ang kanyang espada, at sinaktan ang alipin ng punong pari at pinutol ang kanyang tainga. Noon sinabi sa kanya ni Jesus, Ibalik mo ang iyong espada sa lugar nito, sapagkat lahat ng mga kumuha ng espada ay sa espada mamamatay. O akala mo ba na hindi ako makakahiling ngayon sa aking ama, at magbibigay siya sa akin ng higit sa labindalawang lehiyon ng mga sugo? Paano nga matutupad ang mga kasulatan na ganito ay kailangan mangyari? Sa panahong iyon, sinabi ni Jesus sa mga karamihan: Parang sa isang tulisan kayo lumabas na may mga espada at mga pamalo upang dakpin ako. Araw-araw ay nakaupo ako sa inyo na nagtuturo sa templo, at hindi ninyo ako dinakip. Ngunit nangyari ang lahat ng ito upang matupad ang mga sulat ng mga propeta. Noon, iniwan siya ng lahat ng mga alagad at tumakas.

At yaong mga humuli kay Jesus ay dinala siya kay Caiaphas na

punong pari, kung saan nagtipon ang mga eskriba at ang mga matatanda. Ngunit si Pedro ay sumunod sa kaniya mula sa malayo hanggang sa korte ng punong pari, at pagpasok sa loob ay umupo kasama ng mga katulong upang makita ang wakas. Ngunit ang mga punong pari at ang mga matatanda at ang buong konseho ay nagsisikap na humanap ng bulung-bulung patotoo laban kay Jesus upang siya ay kanilang mapatay. At hindi nila natagpuan, at kahit maraming bulaang saksi ang lumapit, hindi pa rin nila natagpuan. Ngunit sa huli, lumapit ang dalawang bulaang saksi. Sinabi ko, siya ay nagsabi nito, Kaya kong wasakin ang templo ng Diyos at sa loob ng tatlong araw ay itayo ko ito muli. At pagkatapos na tumayo, sinabi ng punong pari sa kaniya, Wala ka bang isasagot? Ano ang sinasaksihan ng mga ito laban sa iyo? Ngunit si Jesus ay nananahimik. At sumagot ang punong pari at sinabi sa kanya, Pinapanumpa kita sa ngalan ng buhay na Diyos na sabihin mo sa amin kung ikaw nga ay ang Kristo, ang Anak ng Diyos. Sinabi sa kanya ni Jesus, Ikaw ang nagsabi. Ngunit sinasabi ko sa inyo, mula ngayon ay makikita ninyo ang Anak ng Tao na nakaupo sa kanan ng Kapangyarihan at dumarating sa mga ulap ng langit. Noon, pinunit ng punong pari ang kanyang mga kasuutan at nagsabi, Siya ay lumapastangan! Ano pa ang pangangailangan natin ng mga saksi? Narito, ngayon ay narinig ninyo ang kanyang lapastangan! Ano sa tingin ninyo? At sumagot sila, Siya ay may sala ng kamatayan. Noon sila naglura sa kanyang mukha at sinuntok siya, at ang iba naman ay sinampal siya. sinasabi, Manghula sa amin, Kristo, sino ang pumalo sa iyo?

Ang Pedro naman ay nakaupo sa labas sa looban, at lumapit sa kanya ang isang batang babae na nagsasabi, Ikaw ay kasama rin ni Hesus na taga-Galilea. Ngunit siya ay tumangging sa harapan nilang lahat, na nagsasabi, Hindi ko alam kung ano ang iyong sinasabi. Nang lumabas na siya sa tarangkahan, nakita siya ng isa pang babae at sinabi niya sa kanila, Ito rin ay kasama ni Jesus na taga-Nazaret. At muli niyang itinanggi na may sumpa na hindi niya kilala ang taong iyon. Pagkalipas ng kaunting sandali, lumapit ang mga nakatayo at sinabi kay Pedro, Tunay nga, ikaw ay isa sa kanila, sapagkat ang iyong pananalita ay nagpapahayag nito. Noon ay nagsimula siyang sumumpa at manumpa na hindi niya kilala ang lalaking iyon. At agad na tumilaok ang tandang. At naalala ni Pedro ang salita ni Jesus na nagsabi sa kanya na bago tumilaok ang manok, tatlong beses mo akong ikakait, at lumabas siya at umiyak nang mapait.

27

Nang magumaga, nagpulong ang lahat ng mga punong pari at ang mga matatanda ng bayan laban kay Jesus upang ipapatay siya. At matapos nilang magapos siya, dinala nila at ibinigay siya kay Poncio Pilato, ang gobernador.

Nang makita ni Juda na siya ay nahatulan, nagsisi siya at isinoli ang tatlumpung pilak sa mga punong pari at sa mga matatanda Sinabi niya, Nagkasala ako sa pagbibigay ng walang-salang dugo. Ngunit sinabi nila, Ano iyan sa amin? Ikaw ang bahala. At

matapos ihagis ang mga pilak sa templo, umalis siya, at pagkatapos ay nagbitay siya sa sarili. Ang mga punong pari, pagkatapos kunin ang mga pilak na piraso, ay sinabi, Hindi pinahihintulutan na ilagay ang mga ito sa ingatang-yaman, dahil ito ay halaga ng dugo. Ngunit matapos kumuha ng payo, binili nila ang bukid ng magpapalayok para libingan ng mga dayuhan. Kaya tinawag ang bukid na iyon na bukid ng dugo hanggang sa ngayon. Noon natupad ang sinabi sa pamamagitan ni propeta Jeremias, at kinuha nila ang tatlumpung pirasong pilak, ang halaga ng taong pinaghalagahan ng mga anak ng Israel, At ibinigay nila ito para sa bukid ng magpapalayok, ayon sa iniutos sa akin ng Panginoon.

At si Jesus ay tumayo sa harap ng pinuno, at tinanong siya ng pinuno, Ikaw ba ang hari ng mga Judio? At sinabi ni Jesus sa kanya, Ikaw ang nagsasabi. At nang siya ay inakusahan ng mga punong pari at ng mga matatanda, wala siyang sinagot. Noon sinabi sa kanya ni Pilato, Hindi mo ba naririnig kung ilan ang sumasaksi laban sa iyo? At hindi siya sumagot sa kaniya kahit isang salita, kaya labis na namangha ang pinuno. Sa tuwing kapistahan, nasanay ang pinuno na pakawalan sa pulutong ang isang bilanggo na kanilang nais. Mayroon silang isang kilalang bilanggo noon na tinatawag na Barabbas. Nang magkatipon na nga sila, sinabi sa kanila ni Pilato, Sino ang nais ninyong palayain ko sa inyo? Si Barabbas o si Jesus na tinatawag na Cristo? Alam niya na dahil sa inggit ay ibinigay nila siya. Habang siya ay nakaupo sa plataporma, nagpadala sa kanya ang kanyang asawa na nagsasabi, Huwag kang makialam sa taong

matuwid na iyon, sapagkat marami akong pinagdaanan ngayong araw sa panaginip dahil sa kanya. Ngunit hinimok ng mga punong pari at ng mga matatanda ang mga karamihan upang humingi sila ng palayain si Barabbas, at patayin si Jesus. Sumagot nga ang pinuno at sinabi sa kanila, Sino sa dalawa ang gusto ninyong pakawalan ko para sa inyo? At sinabi nila, Si Barabbas. Sinabi ni Pilato sa kanila, Ano nga ang gagawin ko kay Jesus na tinatawag na Kristo? Sinabi sa kanya ng lahat, Ipako siya sa krus. Ngunit ang pinuno ay nagsabi, Anong masama ang kanyang ginawa? Ngunit sila ay lalong sumigaw, Ipako siya sa krus! Nang makita ni Pilato na walang naitutulong, kundi lalo pang lumalaki ang kagulo, kumuha siya ng tubig at hinugasan ang kanyang mga kamay sa harap ng pulutong, na sinasabi, Wala akong sala sa dugo ng taong matuwid na ito; kayo ang bahala. At sumagot ang lahat ng mga tao at sinabi, Ang kanyang dugo ay sumasa amin at sa aming mga anak. Noon ay pinakawalan niya sa kanila si Barabbas, ngunit si Jesus, matapos hampasin, ay ipinagbigay upang ipako sa krus.

Noon, ang mga sundalo ng pinuno, matapos tanggapin si Jesus sa pretoryo, ay nagtipun-tipon laban sa kaniya ang buong kohorte. At pagkatapos hubaran siya, isinuot nila sa kaniya ang isang damit na matingkad na pula. At pagkatapos nilang magpalupot ng koronang gawa sa mga tinik, inilagay nila ito sa kaniyang ulo at isang tangkay sa kaniyang kanang kamay, at lumuhod sa harap niya at inuuyam siya, na nagsasabi, Maligayang bati, Hari ng mga Judio! At pagkatapos na duraan nila siya, kinuha nila ang tambo at pinalo nila sa ulo niya. At

nang siya ay kanilang inuyam, hinubaran nila siya ng balabal at ibinihis sa kanya ang kanyang mga damit, at dinala nila siya upang ipako sa krus.

At nang lumalabas sila, nakatagpo nila ang isang taong taga-Cirene na nagngangalang Simon, at pinilit nila siyang magpasan ng kaniyang krus. At nang dumating sila sa lugar na tinatawag na Golgotha, na ang ibig sabihin ay Lugar ng Bungo, Binigyan nila siya ng inuming suka na hinaluan ng apdo, at nang matikman niya ito, ayaw niyang uminom. Pagkatapos nilang ipako siya sa krus, hinati nila ang kanyang mga kasuutan sa pamamagitan ng palabunutan. At habang nakaupo, binabantayan nila siya doon. At inilagay nila sa ibabaw ng kanyang ulo ang paratang laban sa kanya na nakasulat, Ito ay si Hesus, ang Hari ng mga Hudyo. Noon ay isinasapako kasama niya ang dalawang magnanakaw, isa sa kanan at isa sa kaliwa. Ang mga dumadaan ay nagsisipanglapastangan sa kanya habang umuuga ang kanilang mga ulo. at nagsasabi, Ikaw na sumisira ng templo at sa loob ng tatlong araw ay muling itinatayo ito, iligtas mo ang iyong sarili! Kung ikaw ay Anak ng Diyos, bumaba ka mula sa krus. Gayundin naman, ang mga punong pari na nangungutya kasama ng mga eskriba at matatanda at mga Pariseo ay nagsasabi, Iniligtas niya ang iba, ngunit hindi niya mailigtas ang kanyang sarili. Kung siya ay hari ng Israel, bumaba siya ngayon mula sa krus, at maniniwala kami sa kanya. Nagtiwala siya sa Diyos, iligtas niya siya ngayon, kung nais niya siya, sapagkat sinabi niya na siya ay anak ng Diyos. Ang mga tulisang naipako sa krus kasama niya ay

nangungutya rin sa kanya.

Mula naman sa ikaanim na oras, kadiliman ang bumalot sa buong lupain hanggang sa ikasiyam na oras. Ngunit noong ikasiyam na oras, sumigaw si Jesus nang malakas na tinig, na nagsasabi, Eli, Eli, lama sabachthani? na ang ibig sabihin ay, Diyos ko, Diyos ko, bakit mo ako pinabayaan? Ngunit ang ilan sa mga nakatayo roon, nang marinig nila ito, ay nagsabi, Tinatawag niya si Elijah. At agad na tumakbo ang isa sa kanila, kumuha ng isponghiya, pinuno ito ng suka, inilagay sa tambo, at pinainuman siya. Ngunit ang mga natitira ay nagsabi, Hayaan mo, tingnan natin kung darating si Elias upang iligtas siya. Ngunit si Jesus, matapos muling sumigaw nang malakas, ay pinakawalan ang espiritu. At masdan, ang tabing ng templo ay napunit sa dalawa mula sa itaas hanggang sa ibaba, at ang lupa ay nayanig at ang mga bato ay nabitak. At ang mga libingan ay binuksan at maraming katawan ng mga nakatulog na banal ay nabuhay. At matapos lumabas mula sa mga libingan, pagkatapos ng kanyang pagkabuhay muli, pumasok sila sa banal na lungsod at nagpakita sa marami. Ngunit ang senturyon at ang mga kasama niya na nagbabantay kay Jesus, nang makita nila ang lindol at ang mga nangyari, lubhang natakot sila at nagsabi, Tunay na anak ng Diyos ang taong ito. Maraming kababaihan mula sa malayo ay nandoon din na nanonood, na sumunod kay Jesus mula sa Galilea upang maglingkod sa kanya. Kabilang sa kanila ay si Maria Magdalena, si Maria na ina ni Santiago at ni Jose, at ang ina ng mga anak na lalaki ni Zebedeo.

Nang gabi na, dumating ang isang mayamang tao mula sa Arimatea na ang pangalan ay Jose, na siya rin ay naging alagad ni Jesus. Siya, pagkatapos lumapit kay Pilato, ay humingi ng katawan ni Jesus. Noon, si Pilato ay nag-utos na ibigay ang katawan. At kinuha ni Joseph ang katawan at binalot ito sa malinis na telang lino. At inilagay niya ito sa kanyang bagong libingan na kanyang hinukay sa bato, at matapos magpagulong ng malaking bato sa pintuan ng libingan, umalis siya. Nandoon si Maria Magdalena at ang isang Maria, nakaupo sa harap ng libingan.

Ngunit kinabukasan, matapos ang araw ng paghahanda, nagtipon ang mga punong pari at ang mga Fariseo kay Pilato Sinasabi nila, Panginoon, naalaala namin na sinabi ng mandarayang iyon noong nabubuhay pa siya, Pagkalipas ng tatlong araw, ibabangon ako. Kaya mag-utos na bantayan ang libingan hanggang sa ikatlong araw, baka sakaling dumating ang kanyang mga alagad sa gabi at nakawin siya at sabihin sa bayan na siya ay muling nabuhay mula sa mga patay, at ang huling pagkakamali ay magiging mas masama kaysa sa una. Sinabi sa kanila ni Pilato, Mayroon kayong mga bantay; humayo kayo at ingatan ninyo ito kung paano ninyo nalalaman. Pagkatapos nilang pumunta, siniguro nila ang libingan sa pamamagitan ng pagtatak sa bato kasama ang mga bantay.

28

Nang matapos na ang sabbath, sa pagbubukang-liwayway ng unang araw ng linggo, dumating si Maria Magdalena at ang kabilang si Maria upang tingnan ang libingan. At narito, nangyari ang isang malaking lindol, sapagkat ang mensahero ng Panginoon na bumaba mula sa langit ay lumapit at iginulong ang bato mula sa pintuan at nakaupo sa ibabaw nito. Ang kanyang anyo ay parang kidlat at ang kanyang damit ay puti na parang niyebe. Mula sa takot sa kanya, nayanig ang mga nagbabantay at naging parang patay. Sumagot nga ang mensahero at sinabi sa mga babae, Huwag kayong matakot, sapagkat alam ko na hinahanap ninyo si Jesus na ipinako sa krus, Hindi siya nandito, sapagkat siya ay nabuhay muli gaya ng sinabi niya. Halika at tingnan ninyo ang lugar kung saan nakaratay ang Panginoon. At mabilis na pumunta kayo at sabihin sa kaniyang mga alagad na siya ay muling nabuhay mula sa mga patay, at narito, siya ay nangunguna sa inyo papunta sa Galilea; doon ninyo siya makikita. Narito, sinabi ko sa inyo. At matapos lumabas nang mabilis mula sa libingan na may takot at malaking kagalakan, tumakbo sila upang iulat sa kanyang mga alagad. At habang sila ay papunta upang magbalita sa kanyang mga alagad, narito, si Hesus ay sinalubong sila at nagsabi, Magalak kayo. At sila ay lumapit, hinawakan ang kanyang mga paa, at sumamba sa kanya. Noon sinabi sa kanila ni Jesus, Huwag kayong matakot. Pumunta kayo at ibalita sa aking mga kapatid na pumunta sila sa Galilea, at doon nila ako makikita.

Habang sila ay naglalakbay, masdan, ang ilan sa mga bantay ay

dumating sa lungsod at iniulat sa mga punong pari ang lahat ng nangyari. At pagkatapos na magtipon kasama ng mga matatanda at kumuha ng payo, nagbigay sila ng sapat na pilak sa mga sundalo, na sinasabi, Sabihin ninyo na ang kanyang mga alagad ay dumating sa gabi at ninakaw siya habang kami ay natutulog. At kung marinig ito ng pinuno, kami ang kakumbinsi sa kanya at kayo ay gagawing walang pag-aalala. At sila na kumuha ng mga pirasong pilak ay gumawa ayon sa itinuro sa kanila. At kumalat ang balitang ito sa mga Hudyo hanggang sa ngayon.

Ang labing-isang mga alagad ay pumunta sa Galilea, sa bundok na itinalaga sa kanila ni Jesus. At nang makita nila siya, sinamba nila siya, ngunit ang iba ay nag-alinlangan. At lumapit si Jesus at nagsalita sa kanila, Nabigay sa akin ang lahat ng awtoridad sa langit at sa ibabaw ng lupa. Kaya nga, humayo kayo at gawing alagad ang lahat ng bansa, na binyagan sila sa pangalan ng Ama at ng Anak at ng Banal na Espiritu, Itinuturo sa kanila na sundin ang lahat ng iniutos ko sa inyo, at narito, ako ay kasama ninyo sa lahat ng mga araw hanggang sa katapusan ng kapanahunan. Amen.

Exodo

1

Ito ang mga pangalan ng mga anak ni Israel na pumasok sa Ehipto kasama si Jacob na kanilang ama; bawat isa ay pumasok na may kasamang buong sambahayan nila. Reuben, Simeon, Levi, Judah, Issachar, Zebulun, Benjamin, Dan, at Naphtali, Gad, at Asher. Si Joseph ay nasa Egypt, at ang lahat ng mga kaluluwa mula kay Jacob ay pitumput lima. Namatay si Joseph, at lahat ng kanyang mga kapatid, at ang buong henerasyon na iyon. Ngunit ang mga anak ni Israel ay lumaki at dumami, at naging napakarami, at lumakas nang lubha-lubhang matindi, at pinarami sila ng lupain. Bumangon naman ang ibang hari sa Ehipto na hindi nakilala si Jose. Sinabi niya sa kanyang bansa, Narito, ang lahi ng mga anak ng Israel ay napakaraming tao, at sila ay mas malakas kaysa sa atin. Halika nga kayat magtusong pakitungo tayo sa kanila, baka sakaling dumami sila, at kapag mangyari sa atin ang digmaan, maidagdag din sila sa mga kaaway, at pagkatapos makipaglaban laban sa atin, lalabas sila mula sa lupain. At nagtalaga siya sa kanila ng mga

tagapangasiwa ng mga gawain upang pahirapan nila sila sa mga gawain. At nagtayo sila ng mga matibay na lungsod para kay Faraon: ang Peitho, at Rameses, at On, na siyang lungsod ng Araw. Ngunit dahil iniapi nila sila, lalo pa silang dumami at lubhang lumakas, at kinamuhian ng mga Ehipsiyo ang mga anak ng Israel. At pinilit ng mga Ehipsiyo ang mga anak ng Israel sa pamamagitan ng lakas. At pinagpapahirap nila ang kanilang buhay sa mga gawaing matitigas—sa putik at sa paggawa ng laryo, at sa lahat ng mga gawaing nasa mga parang—ayon sa lahat ng mga gawain na kanilang ipinaalipin sa kanila nang may karahasan.

At sinabi ng hari ng mga Ehipsiyo sa mga hilot ng mga Hebreo, ang pangalan ng isa sa kanila ay Sefora, at ang pangalan ng pangalawa ay Pua, At sinabi niya, Kapag kayo ay tumutulong sa panganganak ng mga Hebreong babae, at sila ay malapit nang manganak, kung lalaki ito, patayin ninyo ito, ngunit kung babae, ingatan ninyo ito. Ngunit natakot sa Diyos ang mga hilot, at hindi nila ginawa ang ayon sa iniutos sa kanila ng hari ng Ehipto, at pinananatili nilang buhay ang mga lalaking sanggol. Ngunit tinawag ng hari ng Ehipto ang mga hilot at sinabi sa kanila, Bakit ginawa ninyo ang bagay na ito at pinananatili ninyong buhay ang mga lalaking sanggol? Sinabi ng mga hilot sa Paraon, Hindi tulad ng mga kababaihan ng Ehipto ang mga Hebreong babae, sapagkat sila ay nanganganak bago pa man dumating sa kanila ang mga hilot, at sila ay nanganak na. Mabuti ang ginawa ng Diyos sa mga hilot, at dumami ang bayan at naging napakalakas nila. Dahil natakot ang mga hilot sa

Diyos, gumawa sila ng mga bahay para sa kanilang sarili. Nag-utos naman si Paraon sa buong kanyang bayan, Bawat lalaking ipanganak sa mga Hebreo, itapon ninyo sa ilog, at bawat babae, panatilihing buhay.

2

May isang lalaki mula sa lipi ni Levi na nag-asawa ng isang babae mula sa lipi ni Levi. At naglihi siya, at nanganak ng isang lalaking sanggol. Nang makita nila na maganda ito, itinago nila ito sa loob ng tatlong buwan. Dahil hindi na nila ito makubli, kumuha ang kanyang ina ng basket at pinahiran ito ng bitumen at pitch, at inilagay niya ang bata sa loob nito, at inilagay niya ito sa latian sa tabi ng ilog. At binabantayan ng kanyang kapatid na babae mula sa malayo upang malaman kung ano ang mangyayari sa kanya.

Bumaba ang anak na babae ni Faraon upang maligo sa ilog, at ang kanyang mga tagapaglingkod ay naglalakad sa tabi ng ilog. Nang makita niya ang basket sa latian, nagsugo siya ng kanyang tagapaglingkod at kinuha ito. Nang buksan niya, nakita niya ang batang umiiyak sa loob ng basket, at iniligtas siya ng anak na babae ni Faraon, at sinabi niya, Ito ay mula sa mga bata ng mga Hebreo. At sinabi ng kanyang kapatid na babae sa anak na babae ni Faraon, Nais mo bang tawagin ko para sa iyo ang isang babaeng magpapasuso mula sa mga Hebreo, upang sususo niya para sa iyo ang sanggol? At sinabi ng anak na babae ni Faraon,

Pumunta ka. Nang dumating ang dalaga, tinawag niya ang ina ng bata. Sinabi ng anak na babae ni Faraon sa kanya, Ingatan mo para sa akin ang batang ito, at pasusuhin mo ito para sa akin, at ako ay magbibigay sa iyo ng sahod. Kinuha ng babae ang bata, at pinasuso niya ito. Nang lumaki na ang bata, dinala niya ito sa anak na babae ni Paraon, at naging anak niyang lalaki ito. Pinangalanan niya siyang Moises, at sinabi, Mula sa tubig ko siya kinuha.

At nangyari sa mga araw na yaon, nang si Moises ay lumaki na, lumabas siya patungo sa kaniyang mga kapatid na mga anak ng Israel. At nang mapansin niya ang kanilang pagpapagal, nakita niya ang isang taong Ehipsiyo na sumasaktan sa isang Hebreo, na isa sa kaniyang sariling mga kapatid na mga anak ng Israel. Tumingin siya sa palibot dito at doon ngunit walang nakita, at matapos saktan ang Ehipsiyo, itinago niya ito sa buhangin. Nang lumabas siya sa ikalawang araw, nakita niya ang dalawang lalaking Hebreo na nag-aaway, at sinabi niya sa gumagawa ng mali, Bakit mo sinasaktan ang iyong kapwa? Ngunit sinabi niya, Sino ang nagtatalaga sa iyo bilang pinuno at hukom sa amin? Nais mo ba akong patayin, gaya ng paraan na pinatay mo kahapon ang Ehipsiyo? Natakot si Moises, at sinabi, Kung ganoon, hayag na ngang naging ang bagay na ito. Narinig ni Faraon ang salitang ito, at hinanap niyang patayin si Moises. Umalis si Moises mula sa harapan ni Faraon, at nanirahan sa lupain ng Midian. Pagdating niya sa lupain ng Midian, umupo siya sa tabi ng balon. Ang pari ng Midian ay may pitong anak na babae na nag-aalaga ng mga tupa ng kanilang amang si Jethro,

at nang dumating sila ay umigib ng tubig hanggang mapuno ang mga sisidlan upang padimumin ang mga tupa ng kanilang amang si Jethro. Ngunit nang dumating ang mga pastol, itinaboy nila sila. Subalit tumayo si Moises at iniligtas sila, sumikdo ng tubig para sa kanila, at pinainuman ang kanilang mga tupa. Dumating sila kay Raguel na kanilang ama, at sinabi niya sa kanila, Bakit kayo nagmadali na dumating ngayon? At sinabi nila, Isang taong Ehipsiyo ang nagligtas sa amin mula sa mga pastol, at umigib siya ng tubig para sa amin, at pinainumin niya ang aming mga tupa. At sinabi niya sa kanyang mga anak na babae, At nasaan siya? At bakit ninyo iniwan ang lalaki? Tawagin ninyo siya upang kumain ng tinapay. Nanirahan si Moises kasama ang lalaki, at ibinigay nito ang kanyang anak na babae na si Sefora kay Moises bilang asawa. Sa paglihi, ang babae ay nanganak ng isang anak na lalaki, at pinangalanan ni Moses siya ng Gershom, na sinasabi, Sapagkat ako ay dayuhan sa ibang lupain. Pagkatapos ng mahabang panahong iyon, namatay ang hari ng Ehipto, at napaungol ang mga anak ng Israel dahil sa kanilang mga gawain, at sumigaw sila, at umabot sa Diyos ang kanilang sigaw dahil sa kanilang mga gawain. At narinig ng Diyos ang kanilang daing, at naalaala ng Diyos ang kanyang tipan kay Abraham, kay Isaac, at kay Jacob. At nakita ng Diyos ang mga anak ng Israel, at ipinakilala niya ang kanyang sarili sa kanila.

3

At si Moises ay nagpapastol ng mga tupa ni Jethro na kaniyang biyenan, ang pari ng Midian, at dinala niya ang mga tupa sa ilang, at dumating sa bundok ng Horeb. Napakita sa kanya ang Sugo ng Panginoon sa apoy ng ningas mula sa palumpong, at nakita niya na ang palumpong ay nasusunog sa apoy, ngunit ang palumpong ay hindi nasunog. At sinabi ni Moises, Lalapit ako at titingnan ko ang dakilang pangitaing ito, sapagkat hindi nasusunog ang palumpong. Nang makita ng Panginoon na siya ay lumalapit upang tingnan, tinawag siya ng Panginoon mula sa palumpong, na nagsasabi, Moises, Moises, at sinabi niya, Ano po iyon? At sinabi niya, Huwag kang lumapit dito, tanggalin mo ang iyong sandalyas sa iyong mga paa, sapagkat ang lugar na iyong tinatayuan ay banal na lupa. At sinabi, Ako ay ang Diyos ng iyong ama, ang Diyos ni Abraham, at Diyos ni Isaac, at Diyos ni Jacob. Ngunit ibinaling ni Moises ang kanyang mukha, sapagkat siya ay natatakot na tumingin nang tuwiran sa harapan ng Diyos. Sinabi ng Panginoon kay Moises, Tunay na nakita ko ang paghihirap ng aking bayan sa Ehipto, at narinig ko ang kanilang sigaw mula sa mga tagapag-utusan, sapagkat alam ko ang kanilang sakit. At bumaba ako upang iligtas sila mula sa kamay ng mga Ehipsiyo, at upang ilabas sila mula sa lupain iyon, at upang ipasok sila sa isang lupain na mabuti at malawak, sa isang lupain na umaagos ng gatas at pulot, sa lugar ng mga Cananeo, at mga Heteo, at mga Amoreo, at mga Perezeo, at mga Gergeseo, at mga Hivita, at mga Jebuseo. At ngayon, narito, ang sigaw ng mga anak ng Israel ay dumating sa akin, at nakita ko ang pang-aaping ginagawa ng mga Ehipsiyo sa kanila. At ngayon, halika, isusugo kita sa Faraon na hari ng Ehipto, at

ilalabas mo ang aking bayan, ang mga anak ng Israel, mula sa lupain ng Ehipto.

At sinabi ni Moises sa Diyos, Sino ba ako upang pumunta sa Faraon na hari ng Ehipto, at upang ilabas ko ang mga anak ni Israel mula sa lupain ng Ehipto? Sinabi ng Diyos kay Moises, Ako ay magiging kasama mo, at ito ang magiging tanda sa iyo na ako ang nagsugo sa iyo: kapag mailabas mo ang aking bayan mula sa Ehipto, kayo ay maglilingkod sa Diyos sa bundok na ito. At sinabi ni Moises sa Diyos, Narito, ako ay lalabas patungo sa mga anak ng Israel, at sasabihin ko sa kanila, Ang Diyos ng ating mga ama ay nagsugo sa akin sa inyo. Tatanungin nila ako, Ano ang kanyang pangalan? Ano ang sasabihin ko sa kanila? At sinabi ng Diyos kay Moises, Ako ay ang Mayroon. At sinabi, Ganito ang sasabihin mo sa mga anak ng Israel: Ang Mayroon ay nagsugo sa akin sa inyo. At sinabi ng Diyos muli kay Moses, Ganito ang sasabihin mo sa mga anak ng Israel: Ang Panginoon, ang Diyos ng ating mga ama, ang Diyos ni Abraham, at Diyos ni Isaac, at Diyos ni Jacob, ay nagsugo sa akin sa inyo. Ito ang aking pangalan magpakailanman, at ito ang aking alaala sa lahat ng salinlahi. Pagdating mo nga, tipunin mo ang kapulungan ng mga matatanda ng mga anak ng Israel, at sasabihin mo sa kanila, Ang Panginoon na Diyos ng ating mga ama ay napakita sa akin, ang Diyos ni Abraham, at Diyos ni Isaac, at Diyos ni Jacob, na nagsasabi: Tunay na dinalaw ko kayo, at nakita ko ang lahat ng nangyari sa inyo sa Ehipto. At sinabi niya, Aakyatin ko kayo mula sa kapighatian ng mga Ehipsiyo tungo sa lupain ng mga Cananaeo, at mga Heteo, at mga Amoreo, at mga Perezeo, at mga

Gergeseo, at mga Heveo, at mga Jebuseo, tungo sa lupaing umaagos ng gatas at pulot. At makikinig sila sa iyong tinig, at papasok ka, at ang kapulungan ng matatanda ng Israel, sa Faraon na hari ng Ehipto, at sasabihin mo sa kanya, Ang Diyos ng mga Hebreo ay tumawag sa amin; pupunta kami ng tatlong araw na paglalakbay sa ilang, upang maghandog kami sa aming Diyos. Ngunit alam ko na hindi papayagan ni Faraong hari ng Ehipto na kayo ay umalis, maliban na lamang kung may makapangyarihang kamay. At pagkatapos na iniunat ang kamay, sasaktan ko ang mga Ehipsiyo sa pamamagitan ng lahat ng aking mga kahanga-hangang gawa na gagawin ko sa kanila, at pagkatapos nito ay palalayain niya kayo. At bibigyan ko ng biyaya ang bayang ito sa harap ng mga Ehipsiyo, at kapag kayo ay umalis, hindi kayo aalis nang walang dala. Ngunit hihilingin ng bawat babae mula sa kanyang kapitbahay at sa kanyang kasama sa tahanan ang mga sisidlang pilak, at ginto, at kasuutan, at ilalagay ninyo ang mga ito sa inyong mga anak na lalaki at sa inyong mga anak na babae, at sasamsamin ninyo ang mga Ehipsiyo.

4

Sumagot si Moses at nagsabi, Kung hindi sila maniwala sa akin, ni makinig sa tinig ko, sasabihin nila, Hindi napakita sa iyo ang Diyos, ano ang sasabihin ko sa kanila? At sinabi sa kanya ng Panginoon, Ano itong nasa kamay mo? At sumagot siya, Tungkod. At sinabi, Ihagis mo ito sa lupa, at inihagis niya ito sa

lupa, at naging ahas ito, at tumakas si Moises mula rito. At sinabi ng Panginoon kay Moises, Iunat mo ang iyong kamay at hawakan mo ang buntot. Iniunat nga niya ang kanyang kamay at hinawakan ang buntot, at naging tungkod ito sa kanyang kamay. Upang maniwala sila sa iyo, na napakita sa iyo ang Diyos ng kanilang mga ama, ang Diyos ni Abraham, at ang Diyos ni Isaac, at ang Diyos ni Jacob. Sinabi ng Panginoon sa kanya muli, Ipasok mo ang iyong kamay sa iyong dibdib. At ipinasok niya ang kanyang kamay sa kanyang dibdib, at inilabas niya ang kanyang kamay mula sa kanyang dibdib, at ang kanyang kamay ay naging parang niyebe. At sinabi niya muli, Ilagay ang iyong kamay sa iyong dibdib, at inilagay niya ang kanyang kamay sa kanyang dibdib, at inilabas niya ito mula sa kanyang dibdib, at muli itong bumalik sa kulay ng kanyang laman. Ngunit kung hindi sila maniwala sa iyo, ni makinig sa tinig ng unang tanda, maniniwala sila sa iyo sa tinig ng ikalawang tanda. At mangyayari na kung hindi sila maniwala sa iyo sa dalawang tandang ito, ni hindi sila makinig sa iyong tinig, kukunin mo ang tubig mula sa ilog at ibubuhos mo ito sa tuyong lupa, at ang tubig na kukunin mo mula sa ilog ay magiging dugo sa tuyong lupa. Sinabi ni Moises sa Panginoon, Nakikiusap ako, Panginoon, hindi ako karapat-dapat noon pa man, kahapon man o noong nakaraang mga araw, ni mula nang magsimula kang magsalita sa iyong lingkod, sapagkat ako ay mahina ang tinig at mabagal ang dila. At sinabi ng Panginoon kay Moises, Sino ang nagbigay ng bibig sa tao? At sino ang gumawa ng pipi at bingi, ng nakakakita at bulag? Hindi ba ako, ang Diyos? At ngayon, humayo ka, at ako ay bubuksan ang iyong bibig, at tuturuan kita

ng iyong sasabihin. At sinabi ni Moises, Nakikiusap ako sa iyo, Panginoon, magtalaga ng iba na may kakayahan, kung sino man ang iyong isusugo. At nagalit nang lubha ang Panginoon kay Moises, at sinabi, Hindi ba narito si Aaron na iyong kapatid na Levita? Alam ko na siya ay magsasalita sa iyo, at narito, siya ay lalabas upang salubungin ka, at pagkakita niya sa iyo ay matutuwa siya sa kaniyang sarili. At ikaw ay magsasalita sa kanya, at ibibigay mo ang aking mga salita sa kaniyang bibig, at ako ay bubuksan ang iyong bibig at ang kaniyang bibig, at tuturuan ko kayo kung ano ang inyong gagawin. At siya ay magsasalita para sa iyo sa mga tao, at siya ay magiging iyong bibig, ikaw naman ay magiging sa kaniya ang kumakatawan sa Diyos. At ang tungkod na ito, na naging ahas, kukunin mo sa iyong kamay, na siya mong gagamitin upang gawin ang mga tanda.

Pumunta nga si Moises at bumalik siya kay Jetro na kaniyang biyenan, at sinabi niya, Pupunta ako at babalik sa aking mga kapatid na nasa Ehipto, at titingnan ko kung sila ay nabubuhay pa. At sinabi ni Jetro kay Moises, Humayo kang malusog. Pagkatapos ng maraming araw na iyon, namatay ang hari ng Ehipto. Sinabi ng Panginoon kay Moses sa Midian, Pumunta ka, umalis ka patungo sa Egypt, sapagkat namatay na ang lahat ng naghahanap ng iyong kaluluwa. Matapos kunin ni Moises ang kanyang asawa at mga anak, isinasakay niya sila sa mga hayop na pambuhat at bumalik sa Ehipto. Kinuha rin ni Moises ang tungkod mula sa Diyos at dinala niya ito sa kanyang kamay. Sinabi ng Panginoon kay Moises, Habang ikaw ay papaalis at

bumabalik sa Ehipto, tingnan mo ang lahat ng mga himala na ibinigay ko sa iyong mga kamay, gawin mo ang mga ito sa harap ni Paraon, ngunit ako ay magpapatigas ng kanyang puso, at hindi niya palalayain ang bayan. At ikaw ay magsasabi sa Faraon, ito ang sinasabi ng Panginoon, ang Israel ay aking panganay na anak. Sinabi ko na sa iyo, palayasin mo ang aking bayan upang maglingkod sila sa akin. Kung hindi mo nais na palayasin sila, tingnan mo, papatayin ko ang iyong anak na panganay. Nangyari na sa daan sa tuluyan, sinalubong siya ng Sugo ng Panginoon, at tinangka nitong patayin siya. At kumuha si Seppōra ng bato, tinuli ang balat ng ari ng kanyang anak, at nagpatirapa sa kanyang mga paa, at sinabi, Tumigil ang dugo ng pagtutuli ng aking sanggol. At umalis siya mula sa kaniya, sapagkat sinabi niya, Tumigil ang dugo ng pagtutuli ng aking anak. Sinabi ng Panginoon kay Aaron, Pumunta ka upang salubungin si Moises sa ilang. Kaya pumunta siya, at natagpuan niya si Moises sa bundok ng Diyos, at naghalikan silang dalawa. At sinabi ni Moises kay Aaron ang lahat ng mga salita ng Panginoon na siyang nagsugo sa kanya, at ang lahat ng mga salita na iniutos niya sa kanya. Pumunta nga sina Moises at Aaron, at tinipon nila ang kapulungan ng mga matatanda ng mga anak ng Israel. At nagsalita si Aaron ng lahat ng mga salitang ito, na sinalita ng Diyos kay Moises, at ginawa ang mga tanda sa harap ng bayan. At naniniwala ang bayan at nagalak, sapagkat dinalaw ng Diyos ang mga anak ng Israel, at nakita niya ang kanilang kapighatian, at yumuko ang bayan at sumamba.

5

At pagkatapos ng mga bagay na ito, pumasok sina Moises at Aaron kay Faraon, at sinabi nila sa kanya, Ito ang sinasabi ng Panginoong Diyos ng Israel: Palayain ang aking bayan upang magdiwang sila para sa akin sa ilang. At sinabi ni Faraon, Sino ba siya na dapat kong pakinggan ang kanyang tinig, upang palayain ang mga anak ng Israel? Hindi ko kilala ang Panginoon, at hindi ko palalayain ang Israel. At sinabi nila sa kaniya, Ang Diyos ng mga Hebreo ay tumawag sa amin. Pupunta nga kami ng tatlong araw na paglalakbay sa ilang upang mag-alay kami sa Panginoon na aming Diyos, baka kami ay makatagpo ng kamatayan o pagpatay. At sinabi sa kanila ng hari ng Ehipto, Bakit kayo, Moises at Aaron, ginugulo ang bayan mula sa kanilang mga gawain? Umalis kayo, bawat isa sa inyo, at bumalik sa kaniyang mga gawain. At sinabi ni Faraon, Narito, marami na ngayon ang mga tao, kaya huwag na nating ihinto sila sa kanilang mga gawain. Nag-utos naman si Paraon sa mga tagapagpatrabaho ng bayan at sa mga eskriba, na sinasabi, Hindi na kayo magbibigay ng dayami sa mga tao para sa paggawa ng laryo, gaya ng kahapon at ikatlong araw, kundi sila mismo ang pumunta at mangalap ng dayami para sa kanilang sarili. At ang dami ng laryo na ginagawa nila araw-araw ay ipapataw mo sa kanila; huwag mong babawasan kahit ano. Sila ay walang ginagawa kaya sumisigaw sila at nagsasabi, Tayo ay bumangon at mag-alay sa ating Diyos. Magpabigat ang mga gawain ng mga taong ito, at pagtuunan nila ng pansin ang mga

ito, at huwag nilang pagtuunan ng pansin ang mga walang kabuluhang salita.

Pinagmamadali naman sila ng mga tagapagpaatag at ng mga eskriba, at sinabi nila sa bayan, Ito ang sinasabi ni Paraon: Hindi na ako magbibigay sa inyo ng dayami. Kayo mismo, habang naglalakad, mangtipon para sa inyong mga sarili ng dayami mula sa kung saan ninyo ito makikita, sapagkat walang ibabawas mula sa inyong takdang gawain. At naikalat ang bayan sa buong lupain ng Ehipto upang mangalap ng tuod para sa dayami. Ang mga tagapagpaatag ay nagmamadali sa kanila, sinasabi, Tapusin ninyo ang mga gawaing nakatakda araw-araw, gaya ng noong ibinibigay pa sa inyo ang dayami. At hinampas ang mga eskriba ng lahi ng mga anak ng Israel, na itinalaga sa kanila, ng mga tagapangasiwa ng Faraon, na nagsasabi, Bakit hindi ninyo natapos ang inyong takdang gawain sa paggawa ng laryo gaya ng kahapon at noong nakaraang araw, at ang sa ngayon? Ngunit nang pumasok ang mga eskriba ng mga anak ng Israel, sumigaw sila kay Faraon at nagsabi, Bakit mo ginagawa ito sa iyong mga alipin? Ang dayami ay hindi ibinibigay sa iyong mga alipin, at sinasabi sa amin na gumawa ng laryo, at narito, ang iyong mga alipin ay napalo na, kaya gagawa ka ng mali sa iyong bayan. At sinabi niya sa kanila, Kayo ay tamad, mga tamad kayo, kaya nga sinasabi ninyo, Tayo ay pumunta at mag-alay sa ating Diyos. Ngayon nga, humayo kayo at magtrabaho, sapagkat ang dayami ay hindi ibibigay sa inyo, ngunit ang takdang bilang ng laryo ay dapat ninyong ibigay. Nakita naman ng mga eskriba ng mga anak ng Israel ang kanilang mga sarili sa kasamaan, na

sinasabi, Hindi kayo mag-iiwan ng itinakdang dami ng paggawa ng laryo araw-araw. Nakatagpo nila sina Moises at Aaron na paparating upang salubungin sila, nang sila ay lumalabas mula kay Paraon. At sinabi nila sa kanila, Makita nawa kayo ng Diyos at hatulan, sapagkat ginawa ninyong kasuklam-suklam ang aming amoy sa harap ni Faraon at sa harap ng kaniyang mga tagapaglingkod, na nagbigay ng espada sa kaniyang mga kamay upang patayin kami. Bumalik si Moises sa Panginoon at sinabi, Namamanhik ako, Panginoon, bakit mo pinahirapan ang bayang ito? At bakit mo ako isinugo? At mula nang pumunta ako kay Faraon upang magsalita sa iyong pangalan, higit pang pinahirapan niya ang bayang ito, at hindi mo iniligtas ang iyong bayan.

6

At sinabi ng Panginoon kay Moises, Makikita mo na kung ano ang gagawin ko kay Faraon, sapagkat sa pamamagitan ng makapangyarihang kamay ay palalayain niya sila, at sa pamamagitan ng nakataas na braso ay palalayasin niya sila mula sa kaniyang lupain. Nagsalita ang Diyos kay Moises, at sinabi sa kanya, Ako ang Panginoon. At ako ay napakita kay Abraham, kay Isaac, at kay Jacob bilang kanilang Diyos, at ang aking pangalang Panginoon ay hindi ko inihayag sa kanila. At itinatag ko ang aking tipan sa kanila upang ibigay sa kanila ang lupain ng mga Cananeo, ang lupaing kanilang pinanandaliang tinirahan, kung saan din nila ito tinirahan. At narinig ko ang

pag-aray ng mga anak ng Israel na sila ay inaalipin ng mga Ehipsiyo, at naalaala ko ang aking tipan sa inyo. Pumunta ka, sinabi ko sa mga anak ng Israel, Ako ang Panginoon, at ilalabas ko kayo mula sa kapangyarihan ng mga Ehipsiyo, at ililigtas ko kayo mula sa pagkaalipin, at tutubusin ko kayo sa pamamagitan ng mataas na bisig at malaking paghatol. At kukuhin ko kayo bilang aking sariling bayan, at ako ay magiging inyong Diyos, at malalaman ninyo na ako ang Panginoon na inyong Diyos, na naglabas sa inyo mula sa pang-aapi ng mga Ehipsiyo. At ipapasok ko kayo sa lupaing aking iniunatan ng aking kamay upang ibigay ito kay Abraham, at kay Isaac, at kay Jacob, at ibibigay ko ito sa inyo bilang mana, ako ang Panginoon. Nagsalita naman si Moises nang ganito sa mga anak ni Israel, ngunit hindi sila nakinig kay Moises dahil sa kanilang panglulumo at dahil sa mabibigat nilang gawain. Sinabi naman ng Panginoon kay Moises, Pumasok ka, magsalita kay Faraon na hari ng Ehipto, upang palayain niya ang mga anak ng Israel mula sa kaniyang lupain. Ngunit nagsalita si Moises sa harap ng Panginoon, na nagsasabi, Narito, ang mga anak ng Israel ay hindi nakinig sa akin, at paano makikinig sa akin si Faraon? Ako nga ay walang-malay. Sinabi ng Panginoon kay Moses at kay Aaron, at inutusan niya sila tungkol kay Faraon na hari ng Ehipto, upang palayain ang mga anak ng Israel mula sa lupain ng Ehipto.

At ang mga ito ay mga pinuno ng mga sambahayan ng kanilang mga ninuno, mga anak ni Reuben, ang panganay ni Israel: si Enoch, at si Pallu, si Hezron, at si Carmi. Ito ang angkan ni

Reuben. At ang mga anak na lalaki ni Simeon: si Jemuel, at si Jamin, at si Ehud, at si Jachin, at si Zohar, at si Saul na anak ng babaeng Canaanita; ito ang mga angkan ng mga anak na lalaki ni Simeon. At ito ang mga pangalan ng mga anak na lalaki ni Levi ayon sa kanilang angkan: Gershon, Kohath, at Merari. At ang mga taon ng buhay ni Levi ay isandaan tatlumput pito. At ito ang mga anak na lalaki ni Gershon: si Libni at si Shimei, ayon sa kanilang mga angkan. At ang mga anak na lalaki ni Kaat ay sina Ambram, Issaar, Chebron, at Ozeiil, at ang taon ng buhay ni Kaat ay isandaan tatlumput tatlong taon. At ang mga anak na lalaki ni Merari ay sina Mahli at Mushi. Ito ang mga angkan ng mga ama ni Levi ayon sa kanilang mga kamag-anakan. At kinuha ni Amram si Jochebed, anak na babae ng kapatid ng kanyang ama, upang maging kanyang asawa, at ipinanganak niya para sa kanya sina Aaron at Moses, at si Miriam na kanilang kapatid na babae. Ang mga taon naman ng buhay ni Amram ay isang daan tatlumput dalawang taon. At ang mga anak na lalaki ni Issachar: si Kore, at si Naphek, at si Zechri. At ang mga anak na lalaki ni Ozeiel: si Misael, at si Elisaphan, at si Segrei. Kinuha naman ni Aaron si Elizabeth na anak na babae ni Aminadab, kapatid na babae ni Nahshon, bilang kaniyang asawa, at ipinanganak niya sa kaniya sina Nadab, Abiud, Eleazar, at Ithamar. Ang mga anak ni Korah ay sina Asir, Elkanah, at Abiasar; ito ang mga salinlahi ni Korah. At si Eleazar na anak ni Aaron ay kumuha ng isa sa mga anak na babae ni Phutiel bilang asawa, at ipinanganak nito sa kanya si Phinehas. Ito ang mga pinuno ng pamilya ng mga Levita, ayon sa kanilang mga salinlahi. Ito sina Aaron at Moses, na sa kanila sinabi ng

Diyos na ilabas ang mga anak ng Israel mula sa lupain ng Ehipto kasama ang kanilang mga hukbo. Ito ang mga nakikipag-usap kay Faraon na hari ng Ehipto, at inilabas nila ang mga anak ng Israel mula sa lupain ng Ehipto—sina Aaron at Moises. Sa araw na nagsalita ang Panginoon kay Moises sa lupain ng Ehipto. At nagsalita ang Panginoon kay Moises, Ako ang Panginoon, sabihin mo kay Faraon na hari ng Ehipto ang lahat ng sinasabi ko sa iyo. At sinabi ni Moises sa harap ng Panginoon, Narito, ako ay mahina ang boses, at paano ako pakikinggan ni Faraon?

7

At sinabi ng Panginoon kay Moises, Narito, ginawa kitang diyos kay Faraon, at si Aaron na iyong kapatid ay magiging iyong propeta. Ngunit ikaw ay magsasalita sa kaniya ng lahat ng aking iniuutos sa iyo, at si Aaron na iyong kapatid ay magsasalita kay Faraon, upang palayain ang mga anak ni Israel mula sa kaniyang lupain. Ngunit papatitibayin ko ang puso ni Faraon, at pararamihin ko ang aking mga tanda at mga kababalaghan sa lupain ng Ehipto. At hindi makikinig sa inyo si Faraon, at ipapatong ko ang aking kamay sa Ehipto, at ilalabas ko sa pamamagitan ng aking kapangyarihan ang aking bayan, ang mga anak ng Israel, mula sa lupain ng Ehipto sa pamamagitan ng dakilang paghihiganti. At malalaman ng lahat ng mga Ehipsiyo na ako ay Panginoon kapag iniunat ko ang aking kamay sa ibabaw ng Ehipto, at ilalabas ko ang mga anak ng Israel mula sa gitna nila. Ginawa nga nina Moises at Aaron ayon

sa iniutos sa kanila ng Panginoon, at ganoon nga ang ginawa nila. Si Moises ay walumpung taon, at si Aaron na kanyang kapatid ay walumput tatlong taon, nang sila ay magsalita kay Paraon. At sinabi ng Panginoon kay Moses at kay Aaron, At kung magsalita sa inyo si Faraon, na nagsasabi, Magbigay kayo sa amin ng tanda o himala, sasabihin mo kay Aaron na iyong kapatid, Kunin mo ang tungkod at ihagis mo sa lupa sa harap ni Faraon at sa harap ng kaniyang mga lingkod, at ito ay magiging ahas. Pumasok si Moises at si Aaron sa harap ng Paraon at ng kanyang mga tagapaglingkod, at ginawa nila ito ayon sa iniutos sa kanila ng Panginoon, at itinapon ni Aaron ang tungkod sa harap ng Paraon at ng kanyang mga tagapaglingkod, at ito ay naging ahas. Tinawag naman ni Paraon ang mga pantas ng Ehipto at ang mga salamangkero, at ginawa rin ng mga enkantador ng mga Ehipsiyo sa pamamagitan ng kanilang mga pangkukulam ang gayon din. At itinapon ng bawat isa ang kanilang tungkod, at naging mga ahas, at nilamon ng tungkod ni Aaron ang kanilang mga tungkod. At lumakas ang puso ni Faraon, at hindi siya nakinig sa kanila, gaya ng iniutos sa kanila ng Panginoon.

At sinabi ng Panginoon kay Moises, Nagmatigas ang puso ni Faraon upang hindi niya palayain ang bayan. Pumunta ka kay Faraon sa umaga; narito, siya ay lumalabas patungo sa tubig, at ikaw ay makikipagtagpo sa kanya sa pampang ng ilog, at ang tungkod na naging ahas ay dadalhin mo sa iyong kamay. At sasabihin mo sa kaniya, Ang Panginoon na Diyos ng mga Hebreo ay nagsugo sa akin sa iyo, na nagsasabi, Palayain ang aking

bayan upang maglingkod sila sa akin sa ilang, at narito, hindi ka nakinig hanggang ngayon. Ito ang sinasabi ng Panginoon: Sa pamamagitan nito ay makikilala mo na ako ang Panginoon. Narito, ako ay hahampas ng tungkod na nasa aking kamay sa tubig na nasa ilog, at ito ay magbabago at magiging dugo. At ang mga isda sa ilog ay mamamatay, at ang ilog ay babaho, at hindi makakainon ng tubig mula sa ilog ang mga Ehipsiyo. Sinabi ng Panginoon kay Moises, Sabihin mo kay Aaron na iyong kapatid, kunin ang iyong tungkod sa iyong kamay, at iunat ang iyong kamay sa mga tubig ng Ehipto, at sa kanilang mga ilog, at sa kanilang mga kanal, at sa kanilang mga latian, at sa lahat ng naipong tubig nila, at magiging dugo, at naging dugo sa buong lupain ng Ehipto, maging sa mga kahoy at sa mga bato. Ginawa nga nila ito ni Moises at ni Aaron, ayon sa iniutos sa kanila ng Panginoon, at itinaas niya ang kanyang tungkod at hinampas ang tubig sa ilog sa harap ni Faraon at sa harap ng kanyang mga tagapaglingkod, at binago ang lahat ng tubig sa ilog at naging dugo. At namatay ang mga isda sa ilog, at bumaho ang ilog, at hindi nakainom ng tubig ang mga Ehipsiyo mula sa ilog, at nagkaroon ng dugo sa buong lupain ng Ehipto. Ginawa rin naman ng mga enkantador ng mga Ehipsiyo ang gayunding bagay sa pamamagitan ng kanilang mga pangkukulam, at nagmatigas ang puso ni Faraon, at hindi niya pinakinggan sila, gaya ng sinabi ng Panginoon. Ngunit pagkatapos bumaling, pumasok si Paraon sa kaniyang bahay, at hindi niya itinuon ang kaniyang isip kahit sa bagay na ito. Naghukay ang lahat ng mga Ehipsiyo sa palibot ng ilog upang makainom ng tubig, ngunit hindi nila naiinom ang tubig mula sa ilog. At naganap ang

pitong araw, matapos hampasin ng Panginoon ang ilog.

At sinabi ng Panginoon kay Moises, Pumasok ka kay Faraon, at sabihin mo sa kaniya, Ito ang sinasabi ng Panginoon: Palayain mo ang aking bayan, upang maglingkod sila sa akin. Kung ayaw mong magpatiwalag, narito, hahampasin ko ng mga palaka ang lahat ng iyong mga hangganan. At ang ilog ay magsusuka ng mga palaka, at sila ay aakyat at papasok sa iyong mga bahay, at sa mga silid-imbakan ng iyong mga silid-tulugan, at sa ibabaw ng iyong mga higaan, at sa mga bahay ng iyong mga tagapaglingkod, at ng iyong bayan, at sa iyong mga panghalong-tinapay, at sa iyong mga hurno. At sa iyo, at sa iyong mga tagapaglingkod, at sa iyong bayan, aakyat ang mga palaka.

8

Sinabi ng Panginoon kay Moises, Sabihin mo kay Aaron na iyong kapatid, iunat mo ang iyong kamay na may hawak na tungkod sa ibabaw ng mga ilog, at sa ibabaw ng mga kanal, at sa ibabaw ng mga latian, at paahunin mo ang mga palaka. At iniunat ni Aaron ang kanyang kamay sa ibabaw ng mga tubig ng Ehipto, at iniahon niya ang mga palaka, at umakyat ang mga palaka at tinakpan ang lupain ng Ehipto. Gayundin namang ginawa ng mga enkantador ng mga Ehipsiyo sa pamamagitan ng kanilang mga pangkukulam, at nagpaakyat ng mga palaka sa lupain ng Ehipto. At tinawag ni Faraon sina Moises at Aaron, at sinabi, Manalangin ninyo para sa akin sa Panginoon, at alisin niya ang

mga palaka mula sa akin at mula sa aking bayan, at palalayain ko sila, at maghahandog sila sa Panginoon. Sinabi ni Moses kay Pharaoh, Magtakda ka sa akin kung kailan ako manalangin para sa iyo, at para sa iyong mga tagapaglingkod, at sa iyong bayan, upang lipulin ang mga palaka mula sa iyo, at mula sa iyong bayan, at mula sa inyong mga bahay; sa ilog lamang sila matitira. At sinabi niya, Bukas. Sinabi nga niya, Ayon sa iyong sinabi, upang malaman mo na walang iba kundi ang Panginoon. At aalisin ang mga palaka mula sa iyo, at mula sa inyong mga bahay, at mula sa mga bakuran, at mula sa iyong mga tagapaglingkod, at mula sa iyong bayan, maliban sa ilog lamang na matitira sila. Lumabas nga sina Moises at Aaron mula kay Paraon, at sumigaw si Moises sa Panginoon tungkol sa usapan ng mga palaka, gaya ng ipinangako ni Paraon. Ginawa ng Panginoon gaya ng sinabi ni Moses, at namatay ang mga palaka mula sa mga bahay, mula sa mga bakuran, at mula sa mga bukid. At tinipon nila ang mga iyon ng mga bunton-bunton, at bumaho ang lupa. Ngunit nang makita ni Faraon na nagkaroon ng ginhawa, tumibay ang kanyang puso, at hindi niya pinakinggan sila, gaya ng sinalita ng Panginoon. At sinabi ng Panginoon kay Moises, Sabihin mo kay Aaron, Iunat mo ang iyong kamay na may hawak na tungkod, at hampasin mo ang alabok ng lupa, at magiging niknik sa mga tao, at sa mga hayop na may apat na paa, at sa buong lupain ng Ehipto. Kaya nga iniunat ni Aaron ang kanyang kamay na may tungkod at hinampas ang alabok ng lupa, at naging niknik sa mga tao at sa mga hayop na may apat na paa, at sa lahat ng alabok ng lupa ay naging niknik. Gayundin namang gumawa ang mga enkantador

gamit ang kanilang mga pangkukulam upang ilabas ang mga niknik, ngunit hindi nila ito nagawa, at kumalat ang mga niknik sa mga tao at sa mga hayop na apat ang paa. Kaya sinabi ng mga enkantador sa Paraon, Ito ay daliri ng Diyos, at nagmatigas ang puso ni Paraon, at hindi siya nakinig sa kanila, gaya ng sinalita ng Panginoon. At sinabi ng Panginoon kay Moses, Bumangon ka nang maaga sa umaga, at tumayo ka sa harap ni Faraon, at narito, siya ay lalabas patungo sa tubig, at sasabihin mo sa kanya, Ito ang sinasabi ng Panginoon: Palayain mo ang aking bayan, upang maglingkod sila sa akin sa ilang. Kung ngunit ayaw mong paalisin ang aking bayan, narito, ako ay magsusugo sa iyo, at sa iyong mga tagapaglingkod, at sa iyong bayan, at sa inyong mga bahay, ng pulupot ng langaw, at mapupuno ang mga bahay ng mga Ehipsiyo ng pulupot ng langaw, at maging ang lupain kung saan sila naroroon. At gagawin ko ang mga kahanga-hanga sa araw na iyon sa lupain ng Gesem, kung saan naninirahan ang aking bayan, na kung saan ay walang magiging langaw ng aso, upang malaman mo na ako ay ang Panginoon, ang Diyos ng buong lupa. At magbibigay ako ng pagkakaiba sa pagitan ng aking bayan at ng iyong bayan; sa bukas nga ay mangyayari ito sa ibabaw ng lupa. Gumawa nga ang Panginoon ng ganoon, at dumating ang napakaramihang langaw sa mga bahay ni Faraon, at sa mga bahay ng kaniyang mga tagapaglingkod, at sa buong lupain ng Ehipto, at nawasak ang lupain dahil sa langaw.

Tinawag naman ni Faraon sina Moises at Aaron, at sinabi, Pumarito kayo at mag-alay sa Panginoon ninyong Diyos dito sa

lupaing ito. At sinabi ni Moises, Hindi posible na mangyari iyon, sapagkat ang mga kasuklam-suklam na bagay ng mga Ehipsiyo ay ihahain namin sa Panginoon na aming Diyos. Kung ihahain namin ang mga kasuklam-suklam na bagay ng mga Ehipsiyo sa harap nila, babatuhin kami. Tatlong araw kaming maglalakbay sa ilang, at kami ay mag-aalay sa aming Diyos, gaya ng sinabi ng Panginoon sa amin. At sinabi ni Faraon, Ako ay magpapadala sa inyo, at kayo ay mag-alay sa inyong Diyos sa ilang, ngunit huwag kayong pupunta nang malayo. Manalangin nga kayo para sa akin sa Panginoon. Sinabi ni Moises, Ako ay aalis mula sa iyo, at manalangin ako sa Diyos, at aalis ang langaw mula sa iyong mga tagapaglingkod at mula sa iyong bayan bukas. Huwag nang magsinungaling pa si Faraon upang hindi niya ipadala ang bayan upang mag-alay sa Panginoon. Lumabas nga si Moises mula kay Faraon at nanalangin siya sa Diyos. Ginawa ng Panginoon gaya ng sinabi ni Moises, at inalis ang kawan ng langaw mula kay Faraon, at sa kaniyang mga tagapaglingkod, at sa kaniyang bayan, at wala ni isang naiwan. At pinabigat ni Faraon ang kanyang puso sa panahong ito, at ayaw niyang palayasin ang bayan.

9

At sinabi ng Panginoon kay Moises, Pumasok ka kay Faraon at sabihin mo sa kaniya, Ito ang sinasabi ng Panginoon, ang Diyos ng mga Hebreo: Palayain mo ang aking bayan upang maglingkod sila sa akin. Kung nga samakatuwid ay ayaw mong

palayain ang aking bayan, kundi pinipigil mo pa rin sila Masdan, ang kamay ng Panginoon ay darating sa iyong mga hayop na nasa mga parang, sa mga kabayo, at sa mga hayop na pambigat, at sa mga kamelyo, at sa mga baka, at sa mga tupa—isang napakalalaking kamatayan. At ako ay gagawa ng mga kahanga-hanga sa panahong iyon sa pagitan ng mga hayop ng mga Ehipsiyo at ng mga hayop ng mga anak ng Israel; walang mamamatay sa lahat ng mga anak ng Israel, ayon sa sinabi. At nagbigay ang Diyos ng hangganan, na nagsasabi, bukas gagawin ng Panginoon ang salitang ito sa ibabaw ng lupa. At ginawa ng Panginoon ang salitang ito kinabukasan, at namatay ang lahat ng hayop ng mga Ehipsiyo, ngunit sa mga hayop ng mga anak ng Israel ay wala ni isa mang namatay. Ngunit nang makita ni Faraon na wala ni isa sa lahat ng hayop ng mga anak ng Israel ang namatay, nagmatigas ang puso ni Faraon, at hindi niya pinakawalan ang bayan. At sinabi ng Panginoon kay Moses at kay Aaron, Kumuha kayo ng puno ninyong mga kamay ng abo mula sa hurno, at iwisik ni Moses ito sa langit sa harapan ni Paraon at sa harapan ng kaniyang mga tagapaglingkod. At hayaan magkaroon ng alikabok sa buong lupain ng Ehipto, at ito ay magiging mga sugat, mga paltong sumisiklab sa mga tao at sa mga hayop na may apat na paa, sa buong lupain ng Ehipto. At kumuha ng abo ng hurno sa harap ni Faraon, at iwinasiwas ito ni Moises sa langit, at nagkaroon ng mga sugat at paltong pumutok sa mga tao at sa mga hayop na apat ang paa. At hindi nakayanan ng mga salamangkero na tumayo sa harapan ni Moises dahil sa mga sugat, sapagkat nagkaroon ng mga sugat ang mga salamangkero, at sa buong lupain ng Ehipto. Pinatigas

ng Panginoon ang puso ni Faraon, at hindi siya nakinig sa kanila, gaya ng iniutos ng Panginoon. At sinabi ng Panginoon kay Moises, Bumangon ka nang maaga sa umaga, at tumayo ka sa harap ni Faraon, at sasabihin mo sa kaniya, Ito ang sinasabi ng Panginoong Diyos ng mga Hebreo: Palayasin mo ang aking bayan, upang maglingkod sila sa akin. Sa panahong ito ngayon, ipinapadala ko ang lahat ng aking mga salot sa iyong puso, at sa iyong mga tagapaglingkod, at sa iyong bayan, upang malaman mo na walang iba na gaya ko sa buong lupa. Sapagkat ngayon, kung iuunat ko ang aking kamay, sasaktan kita at papatayin ko ang iyong bayan, at ikaw ay mawawasak mula sa lupa. At dahil dito ikaw ay naingatan, upang maipakita ko sa iyo ang aking lakas, at upang maipahayag ang aking pangalan sa buong lupa. Ikaw pa rin ba ay humahadlang sa aking bayan upang hindi sila paalisin? Masdan, ako ay magpapaulan ng napakalakas na graniso bukas sa oras na ito, na ang ganito ay hindi pa kailanman nangyari sa Ehipto mula nang araw na ito ay nilikha hanggang sa araw na ito. Kaya ngayon, magmadali kang tipunin ang iyong mga hayop at lahat ng sa iyo na nasa kapatagan, sapagkat ang lahat ng tao at hayop na masusumpungan sa mga kapatagan at hindi makapapasok sa bahay, kapag bumagsak sa kanila ang graniso, ay mamamatay. Ang natatakot sa salita ng Panginoon mula sa mga tagapaglingkod ni Faraon ay tinipon ang kaniyang mga hayop sa loob ng mga bahay. Ngunit ang sinumang hindi nagbigay-pansin sa salita ng Panginoon ay iniwan ang kanyang mga hayop sa mga parang.

At sinabi ng Panginoon kay Moises, Iunat mo ang iyong kamay

sa langit, at magkakaroon ng granizo sa buong lupain ng Ehipto, sa mga tao, at sa mga hayop, at sa lahat ng halaman sa ibabaw ng lupa. Iniunat ni Moises ang kanyang kamay sa langit, at ang Panginoon ay nagpadalá ng mga kulog at granizo, at tumatakbo ang apoy sa ibabaw ng lupa, at pinalanan ng Panginoon ng granizo ang buong lupain ng Ehipto. Mayroon ang graniso at ang apoy na nagniningas sa loob ng graniso, at ang graniso ay napakarami na lubha, na ang gayong uri ay hindi kailanman nangyari sa Ehipto mula nang maging bansa ito. Tinamaan ng graniso sa buong lupain ng Ehipto, mula sa tao hanggang sa hayop, at lahat ng halaman sa kapatagan ay tinamaan ng graniso, at lahat ng punongkahoy sa mga kapatagan ay dinurog ng graniso. Maliban sa lupain ng Gesem, kung saan naroroon ang mga anak ng Israel, hindi bumagsak ang granizo. Nagpadala si Faraon at tinawag si Moises at Aaron, at sinabi sa kanila, Nagkasala ako ngayon. Ang Panginoon ay matuwid, ako at ang aking bayan ay masama. Manalangin nga kayo para sa akin sa Panginoon, upang tumigil na ang mga kulog ng Diyos, at ang granizo, at ang apoy, at palalayasin ko kayo, at hindi na kayo magpapatuloy na manatili. Sinabi ni Moises sa kanya, Kapag ako ay lumabas ng lungsod, ikalat ko ang aking mga kamay sa Panginoon, at ang mga kulog ay titigil, at ang graniso at ulan ay hindi na magpapatuloy, upang malaman mo na ang lupa ay pag-aari ng Panginoon. At ikaw at ang iyong mga tagapaglingkod, alam ko na hindi pa kayo natakot sa Panginoon. Ang lino at ang sebada ay natamaan, sapagkat ang sebada ay nakatayo na, at ang lino ay namumulaklak na. Ngunit ang trigo at ang espelta ay hindi nasalanta, sapagkat huli pa ang mga ito. Lumabas si

Moises mula kay Paraon at pumunta sa labas ng lungsod, at ininat niya ang kanyang mga kamay tungo sa Panginoon. Tumigil ang mga kulog, at ang graniso at ulan ay hindi na bumagsak pa sa lupa. Ngunit nang makita ni Faraon na tumigil na ang ulan at ang granizo at ang mga kulog, muling nagkasala siya, at pinatigas niya ang kanyang puso, at ang puso ng kanyang mga tagapaglingkod. At nagmatigas ang puso ni Faraon, at hindi niya pinakawalan ang mga anak ng Israel, gaya ng sinalita ng Panginoon kay Moises.

10

At sinabi ng Panginoon kay Moises, Pumasok ka kay Paraon, sapagkat ako ang nagpatigas ng kanyang puso at ng mga puso ng kanyang mga tagapaglingkod, upang ang mga tandang ito ay sunud-sunod na dumating sa kanila, upang ikuwento ninyo sa mga tainga ng inyong mga anak, at sa mga anak ng inyong mga anak, ang lahat ng aking ginawang paglilibang sa mga Ehipsiyo, at ang aking mga tanda na ginawa ko sa kanila, at makikilala ninyo na ako ang Panginoon. Pumasok sina Moises at Aaron sa harap ni Paraon, at sinabi nila sa kanya, Ito ang sinasabi ng Panginoong Diyos ng mga Hebreo: Hanggang kailan mo hindi nais na mahiya sa akin? Palayain ang aking bayan upang maglingkod sila sa akin. Ngunit kung hindi mo nais na palayain ang aking bayan, narito, ako ay magdadala bukas sa oras na ito ng napakaraming balang sa lahat ng iyong mga hangganan. At tatakpan nito ang ibabaw ng lupa, at hindi mo makikita ang

lupa, at kakainin nito ang lahat ng natira sa lupa na hindi tinamaan ng granizo, at kakainin nito ang lahat ng punong tumutubo para sa inyo sa lupa. At mapupuno ang iyong mga bahay, at ang mga bahay ng iyong mga tagapaglingkod, at lahat ng mga bahay sa buong lupain ng mga Ehipsiyo, na hindi kailanman nakita ng iyong mga ama, ni ng kanilang mga ninuno, mula nang sila ay mabuhay sa lupa, hanggang sa araw na ito. At tumalikod si Moises at umalis mula kay Paraon. At sinabi ng mga tagapaglingkod ng Faraon sa kanya, Hanggang kailan ito magiging bitag sa amin? Palayasin mo ang mga tao upang makapaglingkod sila sa kanilang Diyos. O nais mo bang malaman na nawasak na ang Ehipto? At ibinalik nila si Moses at si Aaron sa Faraon, at sinabi niya sa kanila, Humayo kayo at maglingkod sa Panginoon na inyong Diyos, ngunit sino-sino ang mga pupunta? At sinabi ni Moises, Kami ay pupunta kasama ang mga binata at matatanda, kasama ang aming mga anak na lalaki at babae, at ang aming mga tupa at baka, sapagkat ito ay kapistahan ng Panginoon. At sinabi niya sa kanila, Nawa ang Panginoon ay sumainyo, kung papalayain ko kayo kasama ang inyong mga anak! Tingnan ninyo na may kasamaang nakadikit sa inyo. Hindi ganoon, ngunit hayaan ang mga lalaki na pumunta at maglingkod sa Diyos, sapagkat ito ang inyong hinahanap. Ngunit itinaboy nila sila mula sa harapan ni Paraon. Sinabi ng Panginoon kay Moises, Iunat ang iyong kamay sa ibabaw ng lupain ng Ehipto, at paakyatin ang balang sa ibabaw ng lupain, at kakainin nito ang lahat ng damo ng lupain, at ang lahat ng bunga ng mga puno na iniwan ng graniso. At itinaas ni Moises ang tungkod patungo sa langit, at ang Panginoon ay

nagdala ng hanging timog sa ibabaw ng lupa, buong araw na iyon at buong gabi. Nang umumaga, ang hanging timog ay nagdala ng balang. At dinala niya ito sa buong lupain ng Ehipto, at huminto sa lahat ng hangganan ng Ehipto nang napakarami, sa una nito ay hindi kailanman nagkaroon ng ganitong balang, at pagkatapos nito ay hindi na magkakaroon ng ganito. At tinakpan nito ang ibabaw ng lupa, at nawasak ang lupa, at nilamon nito ang lahat ng damo sa lupa at ang lahat ng bunga ng mga puno na naiwan mula sa granizo. Walang anumang luntiang bagay ang naiwan sa mga puno at sa lahat ng damo sa kapatagan, sa buong lupain ng Ehipto.

Ngunit nagmadali si Faraon na tawagin sina Moises at Aaron, at sinabi, Nagkasala ako sa harapan ng Panginoon na inyong Diyos, at laban sa inyo. Tanggapin nga ang aking kasalanan ngayong muli, at manalangin kayo sa Panginoon ninyong Diyos, at alisin nawa niya sa akin ang kamatayan ito. Lumabas si Moses mula kay Paraon at nanalangin sa Diyos. At binago ng Panginoon ang hangin mula sa dagat na napakalakas, at itinaas nito ang mga balang, at itinapon ang mga ito sa Pulang Dagat, at walang naiwan kahit isang balang sa buong lupain ng Ehipto. At pinatigas ng Panginoon ang puso ni Faraon, at hindi niya pinakawalan ang mga anak ng Israel. Sinabi ng Panginoon kay Moises, Iunat mo ang iyong kamay sa langit, at magkaroon ng kadiliman sa ibabaw ng lupain ng Ehipto, isang kadilimang nakakahawak. Iniunat ni Moises ang kanyang kamay sa langit, at nagkaroon ng kadiliman, kalangitan, at bagyo sa ibabaw ng buong lupain ng Ehipto sa loob ng tatlong araw. At walang

sinuman ang nakakita sa kanyang kapatid sa loob ng tatlong araw, at walang sinuman ang bumangon mula sa kanyang higaan sa loob ng tatlong araw, ngunit sa lahat ng mga anak ng Israel ay may ilaw sa lahat ng kanilang tinutuluyan. At tinawag ni Faraon sina Moises at Aaron, at sinabi, Humayo kayo, maglingkod sa Panginoon ninyong Diyos, ngunit iwanan ninyo ang mga tupa at mga baka, at ang inyong mga gamit ay maaaring sumama sa inyo. At sinabi ni Moises, Ngunit ikaw din ay magbibigay sa amin ng mga handog na susunugin at mga hain, na aming gagawin para sa Panginoon na aming Diyos. At ang aming mga hayop ay lalakad kasama namin, at hindi kami mag-iiwan ng kahit isang kuko, sapagkat mula sa kanila kami kukuha upang sambahin sa Panginoong aming Diyos, ngunit hindi namin alam kung ano ang aming isasamba sa Panginoong aming Diyos, hanggang sa kami ay dumating doon. Ngunit pinatigas ng Panginoon ang puso ni Faraon, at hindi niya ninais na palayain sila. At sinabi ni Faraon, Umalis ka sa harap ko! Mag-ingat ka para sa iyong sarili na huwag nang muling makita ang aking mukha, sapagkat sa araw na makita kita, ikaw ay mamamatay. Sinabi naman ni Moises, Ikaw ay nagsalita, Hindi na ako lilitaw sa iyo nang harapan.

11

Sinabi ng Panginoon kay Moises, Isa pang salot ang aking dadalhin sa Paraon at sa Ehipto, at pagkatapos nito ay palalayain niya kayo mula rito. Kapag pinalaya na niya kayo

nang lubusan, tunay na itataboy niya kayo. Magsalita nga nang lihim sa mga tainga ng bayan, at hayaang humingi ang bawat isa sa kanyang kapwa ng mga sisidlang pilak at ginto at kasuutan. Ngunit ibinigay ng Panginoon ang biyaya sa kanyang bayan sa harap ng mga Ehipsiyo, at nagpahiram sila sa kanila. At ang taong si Moises ay naging napakadakila sa harap ng mga Ehipsiyo, at sa harap ni Faraon, at sa harap ng kanyang mga tagapaglingkod. At sinabi ni Moises, Ito ang sinasabi ng Panginoon: Sa hatinggabi, ako ay papasok sa gitna ng Ehipto, At mamamatay ang bawat panganay sa lupain ng Ehipto, mula sa panganay ni Faraon na nakaupo sa trono, hanggang sa panganay ng katulong na nasa tabi ng gilingan, at hanggang sa panganay ng lahat ng hayop. At magkakaroon ng dakilang sigaw sa buong lupain ng Ehipto, na ang gayong sigaw ay hindi pa nangyari, at ang gayong sigaw ay hindi na muling mangyayari. At sa lahat ng mga anak ng Israel, hindi uungol ang aso sa pamamagitan ng kanyang dila, mula sa tao hanggang sa hayop, upang malaman mo kung gaano ipagkakaiba ng Panginoon ang mga Ehipsiyo at ang Israel. At bababa ang lahat ng iyong mga lingkod na ito sa akin, at yuyukod sila sa akin, nagsasabi, Lumabas ka, at ang lahat ng iyong mga tao na iyong pinamumunuan, at pagkatapos nito lalabas ako. Lumabas nga si Moises mula kay Faraon na may galit. At sinabi ng Panginoon kay Moses, Hindi makikinig sa inyo si Faraon, upang lalo kong paramihin ang aking mga tanda at mga kababalaghan sa lupain ng Ehipto. Si Moises at si Aaron ay gumawa ng lahat ng mga tanda at mga kababalaghan na ito sa lupain ng Ehipto sa harap ni Faraon, ngunit pinatigas ng Panginoon ang puso ni Faraon, at

hindi siya nakinig upang palayain ang mga anak ni Israel mula sa lupain ng Ehipto.

12

Sinabi ng Panginoon kay Moses at kay Aaron sa lupain ng Ehipto: Ang buwang ito ay tunay na simula ng mga buwan para sa inyo, ito ang una para sa inyo sa mga buwan ng taon. Magsalita sa buong kapulungan ng mga anak ng Israel at sabihin: Sa ikasampung araw ng buwang ito, kumuha ang bawat isa ng tupa ayon sa kanilang mga angkan, isang tupa bawat sambahayan. Kung ngunit kakaunti sila sa bahay, kaya hindi sapat para sa tupa, siya ay kukuha ng kanyang kapitbahay na kalapit niya, ayon sa bilang ng mga tao; bawat isa ay bibilangin ayon sa sapat para sa kanya para sa tupa. Ang tupa ay dapat perpekto, lalaki, at isang taong gulang para sa inyo; kukunin ninyo ito mula sa mga tupa at sa mga batang kambing. At ito ay iingatan ninyo hanggang sa ikalabing-apat ng buwang ito, at papatayin ito ng buong kapisanan ng mga anak ng Israel sa hapon. At kukuha sila mula sa dugo, at ilalagay nila ito sa dalawang haligi ng pinto at sa pasintasan, sa mga bahay kung saan nila ito kakainin. At kakainin nila ang karne sa gabing ito na inihaw sa apoy, at kakainin nila ang tinapay na walang lebadura kasama ng mapapait na halaman. Hindi kayo kakain mula dito ng hilaw, ni nilaga sa tubig, kundi inihaw sa apoy, ang ulo kasama ang mga paa at ang lamang-loob. Hindi ninyo iiwan kahit ano mula dito hanggang umaga, at hindi ninyo dudurugin

ang buto nito, ngunit ang mga natitira mula dito hanggang umaga ay susunugin ninyo sa apoy. Ganito nga kakainin ninyo ito: ang inyong mga balakang ay nakabigiis, ang inyong mga sandalyas ay nasa inyong mga paa, at ang inyong mga tungkod ay nasa inyong mga kamay, at kakainin ninyo ito nang may pagmamadali. Ito ay Paskua ng Panginoon. At dadaan ako sa lupain ng Ehipto sa gabing ito, at sasaktan ko ang lahat ng panganay sa lupain ng Ehipto mula sa tao hanggang sa hayop, at sa lahat ng mga diyos ng mga Ehipsiyo ay gagawa ako ng paghihiganti, ako ang Panginoon. At ang dugo ay magiging tanda para sa inyo sa mga bahay kung saan kayo naroroon, at makikita ko ang dugo, at aking tatakpan kayo, at hindi magkakaroon sa inyo ng salot na makapagwasak kapag ako ay sasaktan ang lupain ng Ehipto.

At ang araw na ito ay magiging alaala para sa inyo, at ipagdiriwang ninyo ito bilang pista para sa Panginoon sa lahat ng inyong salinlahi; bilang walang hanggang batas ay ipagdiriwang ninyo ito. Pitong araw kayong kakain ng tinapay na walang lebadura, at mula sa unang araw, kayo ay mag-aalis ng lebadura mula sa inyong mga bahay, sapagkat sinumang kakain ng lebadura, ang taong iyon ay pupuksa mula sa Israel, mula sa unang araw hanggang sa ikapitong araw. At ang unang araw ay tatawagin na banal, at ang ikapitong araw ay magiging banal sa inyo, walang anumang gawaing paglilingkod ang gagawin ninyo sa mga araw na iyon, maliban lamang sa kung ano ang dapat gawin para sa bawat tao, ito lamang ang gagawin ninyo. At iingatan ninyo ang utos na ito, sapagkat sa araw na ito

ay ilalabas ko ang inyong lakas mula sa lupain ng Ehipto, at gagawin ninyo ang araw na ito sa inyong mga salinlahi na batas na walang hanggan. Magsisimula sa ikalabing-apat na araw ng unang buwan, mula sa gabi ay kakain kayo ng tinapay na walang lebadura, hanggang sa ikadalawamput isang araw ng buwan, hanggang sa gabi. Pitong araw na walang lebadura ang matatagpuan sa inyong mga bahay. Sinumang kakain ng may lebadura ay pupuksain ang kaluluwa niyang iyon mula sa kongregasyon ng Israel, maging sa mga dayuhan at sa mga katutubo ng lupain. Huwag kayong kakain ng anumang may lebadura, sa lahat ng inyong tahanan ay kakain kayo ng tinapay na walang lebadura.

Tinawag naman ni Moises ang lahat ng kapulungan ng matatanda ng mga anak ng Israel at sinabi sa kanila, Humayo kayo at kumuha para sa inyo ng tupa ayon sa inyong mga kamag-anakan, at ihain ninyo ang paskua. Kayo ay kukuha ng bigkis ng hisopo, at pagkatapos isawsaw sa dugo na nasa tabi ng pinto, ilapat ninyo ito sa haligi ng pinto at sa parehong mga haligi ng pinto mula sa dugo na nasa tabi ng pinto, at hindi kayo lalabas, bawat isa mula sa pinto ng kaniyang bahay hanggang umaga. At dadaan ang Panginoon upang hampasin ang mga Ehipsiyo, at makikita niya ang dugo sa haligi ng pintuan at sa parehong mga haligi ng pintuan, at dadaan ang Panginoon sa pintuan, at hindi niya papayagan ang tagapaglipol na pumasok sa inyong mga bahay upang humampas. At ingatan ninyo ang salitang ito bilang batas para sa inyong sarili at sa inyong mga anak, magpakailanman. Kung pumasok kayo sa lupain na

ibibigay ng Panginoon sa inyo, gaya ng kanyang sinabi, ingatan ninyo ang paglilingkod na ito. At mangyayari kung sabihin sa inyo ng mga anak ninyo, Ano ang paglilingkod na ito? At sasabihin ninyo sa kanila, Handog ang paskuwang ito sa Panginoon, dahil tinakpan niya ang mga bahay ng mga anak ng Israel sa Ehipto nang saktan niya ang mga Ehipsiyo, ngunit iniligtas niya ang ating mga bahay. At yumukod ang bayan at sumamba. At nang silay umalis, ginawa ng mga anak ng Israel ayon sa iniutos ng Panginoon kina Moises at Aaron; ganoon nga ang kanilang ginawa.

Nangyari sa kalagitnaan ng gabi na ang Panginoon ay lumipol sa bawat panganay sa lupain ng Ehipto, mula sa panganay ng Paraon na nakaupo sa trono, hanggang sa panganay ng babaeng bihag na nasa hukay, at hanggang sa panganay ng lahat ng hayop. At bumangon si Faraon sa gabi, at ang kanyang mga tagapaglingkod, at lahat ng mga Ehipsiyo, at nagkaroon ng malaking sigaw sa buong lupain ng Ehipto, sapagkat walang bahay na walang patay doon. At tinawag ni Faraon sina Moises at Aaron sa gabi at sinabi sa kanila, Bumangon kayo at umalis mula sa aking bayan, kayo at ang mga anak ni Israel. Humayo kayo at maglingkod sa Panginoong inyong Diyos, ayon sa inyong sinasabi. At dalhin ninyo ang inyong mga tupa at mga baka, at humayo kayo; pagpalain din ninyo ako. At pinipilit ng mga Ehipsiyo ang bayan na may pagmamadali upang itaboy sila sa lupain, sapagkat sinabi nila, Tayong lahat ay namamatay. Kinuha naman ng mga tao ang kanilang masa bago pa ito maburo, ang kanilang mga hinasang harina ay nakabalot sa

kanilang mga damit na nasa kanilang mga balikat. At ginawa ng mga anak ng Israel ayon sa iniutos sa kanila ni Moises, at humingi sila mula sa mga Egipcio ng mga sisidlang pilak at ginto at kasuutan. At binigyan ng Panginoon ng pabor ang kanyang bayan sa harap ng mga Ehipsiyo, at nagpahiram ang mga ito sa kanila, at sinamsam nila ang mga Ehipsiyo.

Naglakbay na ang mga anak ng Israel mula sa Rameses patungo sa Succoth—anim na raang libong mga naglalakad na sundalo, ang mga lalaki, maliban sa mga daladalahan. At isang malaking halo-halong grupo ay sumamang umakyat sa kanila, at mga tupa, at mga baka, at napakaraming hayop. At niluto nila ang masa na kanilang inilabas mula sa Ehipto upang gawing mga tinapay na walang lebadura, sapagkat hindi ito napalebadura. Pinalayas sila ng mga Ehipsiyo, at hindi sila nakaya na manatili, ni hindi rin sila gumawa ng pagkain para sa kanilang sarili para sa paglalakbay. Ang paninirahan ng mga anak ni Israel na kanilang tinahanan sa lupain ng Ehipto at sa lupain ng Canaan ay apat na raang tatlumpung taon. At nangyari pagkatapos ng apat na raang tatlumpung taon, lumabas ang buong kapangyarihan ng Panginoon mula sa lupain ng Ehipto nang gabi. Ang gabing ito ay pagbabantay para sa Panginoon, upang ilabas niya sila mula sa lupain ng Ehipto; ang gabing ito ay pagbabantay para sa Panginoon na dapat ganapin ng lahat ng mga anak ng Israel sa buong kanilang salinlahi. At sinabi ng Panginoon kay Moises at Aaron, Ito ang batas ng Paskuwa: ang sinumang dayuhan ay hindi kakain nito. At ang bawat alipin o binili ng pilak ay iyong tutuliin, at pagkatapos ay makakakain

nito. Ang panauhin o manggagawang upahan ay hindi kakain mula rito. Sa isang bahay ito kakainin, at hindi ninyo ilalabas mula sa bahay ang karne, at hindi ninyo babasagin ang kahit isang buto nito. Ang buong kongregasyon ng mga anak ng Israel ay gagawin ito. Kung may dayuhang lalapit sa inyo upang ipagdiwang ang Paskuwa para sa Panginoon, tutuliin mo ang lahat niyang lalaki, at pagkatapos ay maaari na siyang lumapit upang ipagdiwang ito, at siya ay magiging tulad ng katutubong taga-lupain. Ang sinumang hindi tuli ay hindi makakakain nito. Iisa ang batas para sa katutubo at para sa dayuhang lumapit sa inyo. At ginawa ng mga anak ng Israel ayon sa iniutos ng Panginoon kay Moises at Aaron sa kanila, ganoon nga ang ginawa nila. At nangyari sa araw na iyon, inilabas ng Panginoon ang mga anak ng Israel mula sa lupain ng Ehipto kasama ang kanilang kapangyarihan.

13

Sinabi naman ng Panginoon kay Moises, Italaga sa akin ang bawat panganay, ang kauna-unahang isinilang na nagbubukas ng bawat sinapupunan sa mga anak ng Israel, mula sa tao hanggang sa hayop—akin ito. Sinabi ni Moises sa mga tao, Alalahanin ninyo ang araw na ito, nang kayo ay lumabas mula sa lupain ng Ehipto, mula sa bahay ng pagkaalipin, sapagkat sa pamamagitan ng makapangyarihang kamay ay inilabas kayo ng Panginoon mula dito, at hindi dapat kainin ang may lebadura. Sapagkat ngayong araw na ito kayo ay lumalabas sa buwan ng

mga bago. At mangyayari na kapag ipapasok ka ng Panginoon mong Diyos sa lupain ng mga Cananeo, at mga Heteo, at mga Amoreo, at mga Hivita, at mga Jebuseo, at mga Gergeseo, at mga Perezeo, na kanyang isinumpa sa iyong mga ninuno, na ibibigay sa iyo ang lupaing umaagos ng gatas at pulot, gagawin mo ang paglilingkod na ito sa buwang ito. Sa loob ng anim na araw kayo ay kakain ng tinapay na walang lebadura, at sa ikapitong araw ay kapistahan ng Panginoon. Walang-lebadura ang kakainin ninyo sa loob ng pitong araw. Hindi makikita sa iyo ang tinapay na may lebadura, ni magkakaroon ka ng lebadura sa lahat ng iyong mga hangganan. At ipahahayag mo sa iyong anak sa araw na iyon, na iyong sasabihin, Dahil dito ay ginawa ito ng Panginoong Diyos para sa akin nang ako ay lumalabas mula sa Ehipto. At magiging tanda ito sa iyo sa iyong kamay, at alaala sa harap ng iyong mga mata, upang maging ang kautusan ng Panginoon sa iyong bibig, sapagkat sa pamamagitan ng makapangyarihang kamay ay inilabas ka ng Panginoong Diyos mula sa Ehipto. At ingatan ninyo ang batas na ito ayon sa takdang panahon, taun-taon.

At mangyayari na kapag ipapasok ka ng Panginoon mong Diyos sa lupain ng mga Cananeo, gaya ng ipinangako niya sa iyong mga ninuno, at ibibigay niya ito sa iyo. At itatalaga mo ang bawat panganay na lalaki sa Panginoon, bawat panganay mula sa iyong mga kawan o sa iyong mga hayop, gaano man karami ang ipanganak sa iyo, ang mga lalaking panganay ay iyong itatalaga sa Panginoon. Bawat unang supling ng asno na nagbubukas ng bahay-bata ay iyong ipapalit ng tupa, ngunit

kung hindi mo ipapalit, tutubusin mo ito, at bawat panganay na tao sa iyong mga anak ay iyong tutubusin. Kung magtanong sa iyo ang anak mo pagkatapos nito at sasabihin, Ano ito? sasabihin mo sa kanya na sa pamamagitan ng makapangyarihang kamay, inilabas tayo ng Panginoon mula sa lupain ng Ehipto, mula sa bahay ng pagkaalipin. Nang magmatigas si Faraon na paalisin kami, pinatay niya ang lahat ng panganay sa lupain ng Ehipto, mula sa mga panganay ng tao hanggang sa mga panganay ng hayop. Dahil dito, ako ay naghahain sa Panginoon ng lahat ng nagbubukas ng bahay-bata na lalaki, at tutubusin ko ang lahat ng panganay sa aking mga anak. At ito ay magiging tanda sa iyong kamay, at di-natitinag sa harap ng iyong mga mata, sapagkat sa pamamagitan ng makapangyarihang kamay ay inilabas ka ng Panginoon mula sa Ehipto.

Nang ipadala ni Faraon ang bayan, hindi sila pinangunahan ng Diyos sa daang patungo sa lupain ng mga Filisteo, sapagkat malapit ito, dahil sinabi ng Diyos, baka magsisi ang bayan kapag makakita ng digmaan, at bumalik sa Ehipto. At pinalikot ng Diyos ang bayan sa daang patungo sa ilang, tungo sa Pulang Dagat. At sa ikalimang henerasyon ay umakyat ang mga anak ni Israel mula sa lupain ng Ehipto. At kinuha ni Moises ang mga buto ni Jose na kasama niya, sapagkat sa pamamagitan ng sumpa ay ipinanumpa niya ang mga anak ng Israel, na sinasabi, Tunay na dadalawin kayo ng Panginoon, at dadalhin ninyo ang aking mga buto mula dito kasama ninyo.

Ngunit umalis ang mga anak ni Israel mula sa Succoth at nagkampo sa Etham malapit sa ilang. At pinatnubayan sila ng Diyos sa araw sa pamamagitan ng haliging ulap upang ituro sa kanila ang daan, at sa gabi sa pamamagitan ng haliging apoy. Hindi tumigil ang haligi ng ulap sa araw, at ang haligi ng apoy sa gabi, sa harap ng buong bayan.

14

At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na sinasabi, Magsalita sa mga anak ng Israel, at pagkatapos bumalik ay magkampo sila sa harap ng tirahan, sa pagitan ng Migdol at ng dagat, sa tapat ng Beelsephon; sa harap nito ay magkakampo kayo sa tabi ng dagat. At sasabihin ni Faraon sa kaniyang bayan, Ang mga anak ng Israel ay naliligaw sa lupain, sapagkat sila ay kinulong ng ilang. Ako naman ay papatitibayin ang puso ni Faraon, at hahabulin niya sila, at luluwalhatin ako kay Faraon at sa buong hukbo niya, at malalaman ng lahat ng mga Ehipsiyo na ako ay Panginoon, at ginawa nila ito. At naiulat sa hari ng mga Ehipsiyo na tumakas ang bayan, at nabago ang puso ni Paraon at ng kanyang mga tagapaglingkod tungkol sa bayan, at sinabi nila, Ano itong ginawa natin, na pinayagang umalis ang mga anak ng Israel upang hindi na maglingkod sa atin? Nag-yoke si Faraon ang kanyang mga karwahe, at dinala niya ang lahat ng kanyang mga tao kasama niya. At kinuha ang anim na raang piling karwahe, at lahat ng kabayo ng mga Ehipsiyo, at mga pinunong may ikatlong ranggo sa lahat ng mga ito. At pinatigas ng

Panginoon ang puso ni Faraon na hari ng Ehipto, at ng kanyang mga tagapaglingkod, at humabol siya sa mga anak ng Israel, ngunit ang mga anak ng Israel ay lumabas nang may nakataas na kamay. At hinabol ng mga Ehipsiyo sila, at natagpuan nila silang nakakampo sa tabi ng dagat, at lahat ng kabayo at mga karwahe ng Paraon, at ang mga mangangabayo, at ang kaniyang hukbo ay nasa tapat ng kampo, sa harapan ng Beelsephon. At lumalapit si Paraon, at nang tumingala ang mga anak ng Israel, nakita nila na ang mga Ehipsiyo ay nagkampo sa likuran nila, at sila ay natakot na labis, kaya sumigaw ang mga anak ng Israel sa Panginoon. At sinabi nila kay Moises, Dahil ba sa walang libingan sa lupain ng Ehipto, dinala mo kami upang patayin sa ilang? Ano itong ginawa mo sa amin, sa paglabas mo sa amin mula sa Ehipto? Hindi ba ito ang salitang sinabi namin sa iyo sa Ehipto, nang sabihin namin, Hayaan mo kami, upang kami ay maglingkod sa mga Ehipsiyo? Mas mabuti pa para sa amin na maglingkod sa mga Ehipsiyo kaysa mamatay sa ilang ito.

Sinabi ni Moises sa bayan, Magpakatatag kayo, tumayo at tingnan ninyo ang kaligtasan mula sa Panginoon na gagawin niya para sa atin ngayong araw. Sapagkat tulad ng nakita ninyo ang mga Ehipsiyo ngayong araw, hindi na ninyo sila muling makikita magpakailanman. Ang Panginoon ay lalaban para sa inyo, at kayo ay magiging tahimik. At sinabi ng Panginoon kay Moses, Bakit ka sumisigaw sa akin? Magsalita sa mga anak ng Israel at hayaan silang maglakbay. At ikaw, itaas mo ang iyong tungkod, at iunat mo ang iyong kamay sa ibabaw ng dagat at hatiin mo ito, at hayaang pumasok ang mga anak ng Israel sa

gitna ng dagat sa tuyong lupa. At narito, papatitibayin ko ang puso ni Faraon at ng lahat ng mga Ehipsiyo, at sila ay papasok na sumusunod sa kanila, at ako ay luluwalhatin kay Faraon at sa buong hukbo niya, at sa mga karwahe at sa mga kabayo niya. At malalaman ng lahat ng mga Ehipsiyo na ako ay Panginoon, kapag ako ay niluluwalhati kay Paraon, at sa kaniyang mga karwahe at mga kabayo. Inalis ng Sugo ng Diyos na nangunguna sa kampo ng mga anak ng Israel ang kanyang sarili, at pumunta sa likuran nila. Inalis din ang haligi ng ulap mula sa harapan nila, at tumayo sa likod nila. At pumasok sa pagitan ng kampo ng mga Ehipsiyo at ng kampo ng Israel, at tumayo, at nagkaroon ng kadiliman at kalungkutan, at lumipas ang gabi, at hindi sila naghalo sa isat isa buong gabi. Iniunat ni Moises ang kanyang kamay sa ibabaw ng dagat, at itinulak pabalik ng Panginoon ang dagat sa pamamagitan ng malakas na hanging timog buong gabi, at ginawa niyang tuyo ang dagat, at nahati ang tubig. At pumasok ang mga anak ng Israel sa gitna ng dagat sa tuyong lupa, at ang tubig ay naging pader sa kanilang kanan at pader sa kanilang kaliwa.

At hinabol sila ng mga Ehipsiyo, at pumasok sa likuran nila—ang lahat ng kabayo ni Faraon, at ang mga karwahe, at ang mga mangangabayo—sa gitna ng dagat. Nangyari naman sa pagbabantay ng umaga na tumingin pababa ang Panginoon sa kampo ng mga Ehipsiyo mula sa haliging apoy at ulap, at ginulo niya ang kampo ng mga Ehipsiyo. At ginalpos niya ang mga ehe ng kanilang mga karwahe at dinala niya sila nang may puwersa, at sinabi ng mga Ehipsiyo, Tayo ay tumakas mula sa harapan ng

Israel, sapagkat ang Panginoon ay lumalaban para sa kanila laban sa mga Ehipsiyo. At sinabi ng Panginoon kay Moses, Iunat mo ang iyong kamay sa ibabaw ng dagat, at bumalik ang tubig, at takpan nito ang mga Ehipsiyo, ang kanilang mga karwahe at ang kanilang mga mangangabayo. Iniunat ni Moises ang kanyang kamay sa ibabaw ng dagat, at bumalik ang tubig sa umaga sa dating puwesto, at ang mga Ehipcio ay tumakas mula sa tubig, at inihagis ng Panginoon ang mga Ehipcio sa gitna ng dagat. At nang bumalik ang tubig, tinakpan nito ang mga karwahe at ang mga mangangabayo, at ang buong hukbo ni Faraon na pumasok sa dagat na sumusunod sa kanila, at wala ni isa sa kanila ang naiwan. Ngunit ang mga anak ng Israel ay naglakad sa tuyong lupa sa gitna ng dagat, at ang tubig ay naging pader sa kanila sa kanilang kanan at pader sa kanilang kaliwa. At iniligtas ng Panginoon ang Israel sa araw na iyon mula sa kamay ng mga Ehipsiyo, at nakita ng Israel ang mga Ehipsiyong patay sa tabi ng dagat. Nakita ng Israel ang dakilang kamay na ginawa ng Panginoon sa mga Ehipsiyo, at natakot ang bayan sa Panginoon, at naniwala sila sa Diyos at kay Moises na kanyang lingkod.

15

Noon ay umawit si Moises at ang mga anak ng Israel ng awit na ito sa Diyos, at sinabi nila, Umawit tayo sa Panginoon, sapagkat siya ay lubhang niluwalhati; ang kabayo at ang sakay nito ay itinapon niya sa dagat. Ang Katulong at Tagapagtanggol ay

naging kaligtasan ko, siya ang aking Diyos at luluwalhatin ko siya, siya ang Diyos ng aking ama at itataas ko siya. Ang Panginoon ay dumudurog ng mga digmaan, Panginoon ang pangalan niya. Ang mga karwahe ni Faraon at ang kanyang hukbo ay itinapon sa dagat, ang mga piniling mangangabayo at mga pinunong kawal ay nilamon sa Pulang Dagat. Tinakpan sila ng dagat, lumubog sila sa kailaliman na parang bato. Ang iyong kanang kamay, Panginoon, ay naluwalhati sa lakas; ang iyong kanang kamay, Panginoon, ay dumurog sa mga kaaway. At sa kadahalan ng iyong kaluwalhatian, dinurog mo ang mga kaaway; ipinadala mo ang iyong poot na lumamon sa kanila na gaya ng dayami. At dahil sa espiritu ng iyong galit, nahati ang tubig, namuong parang pader ang mga tubig, namuong ang mga alon sa kalagitnaan ng dagat. Sinabi ng kaaway, Hahabulin ko at aabutin ko, hahatiin ko ang nasamsam, pupunuin ko ang aking kaluluwa, papatayin ko sa aking espada, maghahari ang aking kamay. Ipinadala mo ang iyong espiritu, tinakpan sila ng dagat, lumubog sila na parang tingga sa malakas na tubig. Sino ang katulad mo sa mga diyos, Panginoon? Sino ang katulad mo? Niluwalhati sa mga banal, kahanga-hanga sa kaluwalhatian, gumagawa ng mga kababalaghan. Iniunat mo ang iyong kanang kamay, nilamon sila ng lupa. Pinatnubayan mo sa iyong katuwiran ang bayang ito na iyong tinubos, inakay mo sa iyong kapangyarihan tungo sa iyong banal na tahanan. Narinig ito ng mga bansa at sila ay nagalit, mga kirot ng kapanganakan ay dumapo sa mga naninirahan sa Filistia. Noon nagmadali ang mga pinuno ng Edom, at ang mga tagapamahala ng mga Moabita, kinuha sila ng panginginig, natunaw ang lahat ng

naninirahan sa Canaan. Naway mahulog sa kanila ang panginginig at takot, sa kadakilaan ng iyong bisig ay maging parang bato sila, hanggang dumaan ang iyong bayan, Panginoon, hanggang dumaan ang iyong bayan na ito, na iyong inangkin. Pagkatapos silang maipasok, itanim mo sila sa bundok ng iyong mana, sa handang tahanan mo na iyong inihanda, O Panginoon, sa santuwaryo, O Panginoon, na inihanda ng iyong mga kamay. Ang Panginoon ay namamahala magpakailanman, at sa walang hanggan, at higit pa. Dahil pumasok ang kabayo ni Faraon kasama ang mga karwahe at mga mangangabayo sa dagat, at ibinuhos ng Panginoon sa kanila ang tubig ng dagat, ngunit ang mga anak ng Israel ay lumakad sa tuyong lupa sa gitna ng dagat.

At kinuha ni Miriam na propetesa, na kapatid ni Aaron, ang tamburin sa kaniyang kamay, at lumabas ang lahat ng mga babae na sumusunod sa kaniya na may mga tamburin at mga sayawan. Nagsimula naman si Miriam sa kanila, na nagsasabi, Umawit tayo sa Panginoon, sapagkat siya ay lubos na niluwalhati; ang kabayo at sakay nito ay itinapon niya sa dagat. Inalis ni Moises ang mga anak ni Israel mula sa Dagat Pula, at dinala niya sila sa ilang ng Shur. Naglakbay sila ng tatlong araw sa ilang, at hindi sila nakahanap ng tubig upang inumin. Dumating nga sila sa Merra, ngunit hindi sila makainom mula sa Merra sapagkat mapait ito. Dahil dito, pinangalanan niya ang lugar na iyon na Kapaitan. At ang mga tao ay nag-reklamo laban kay Moises, na sinasabi, Ano ang aming iinumin? Sumigaw si Moises sa Panginoon, at ipinakita sa kanya ng Panginoon ang

isang kahoy, at itinapon niya ito sa tubig, at tumamis ang tubig. Doon ay itinakda niya para sa kanya ang mga palatuntunan at mga paghatol, at doon niya siya sinubok. At sinabi niya, Kung tunay mong pakikinggan ang tinig ng Panginoon mong Diyos, at gagawin mo ang nakalulugod sa harap niya, at susundin mo ang kaniyang mga utos, at iingatan mo ang lahat niyang mga palatuntunan, ang lahat ng sakit na dinala ko sa mga Egipcio ay hindi ko dadalhin sa iyo, sapagkat ako ay ang Panginoon na iyong Diyos na nagpapagaling sa iyo. At dumating sila sa Elim, at naroon ay labindalawang bukal ng tubig at pitumpung puno ng palma, at nagkampo sila roon sa tabi ng mga tubig.

16

Umalis sila mula sa Elim, at dumating ang buong kongregasyon ng mga anak ng Israel sa ilang ng Sin, na nasa pagitan ng Elim at Sinai. Sa ikalabinlimang araw ng ikalawang buwan, pagkatapos nilang lumabas mula sa lupain ng Ehipto, Nag-murmur ang buong kongregasyon ng mga anak ng Israel laban kay Moses at Aaron. At sinabi ng mga anak ng Israel sa kanila, Sana namatay na lang kami na sinaktan ng Panginoon sa lupain ng Ehipto, noong umupo kami sa tabi ng mga kaldero ng karne at kumain ng tinapay hanggang sa kami ay mabusog, sapagkat inilabas ninyo kami sa ilang na ito upang patayin ang buong kapulungan na ito sa pamamagitan ng taggutom. At sinabi ng Panginoon kay Moises, Narito, pauulanan ko kayo ng tinapay mula sa langit, at lalabas ang bayan at magtitipun sila ng pang-araw-araw, upang

subukin ko sila kung susundin nila ang aking kautusan, o hindi. At sa ikaanim na araw, ihahanda nila ang kanilang dadalhin, at ito ay magiging doble ng kanilang natitipon araw-araw. At sinabi ni Moises at Aaron sa buong kapulungan ng mga anak ng Israel, Sa gabi ay makikilala ninyo na ang Panginoon ang naglabas sa inyo mula sa lupain ng Ehipto, At sa umaga makikita ninyo ang kaluwalhatian ng Panginoon dahil sa pakikinig niya sa inyong pag-ungol laban sa Diyos. Ngunit kami, ano ba kami, upang kayo ay mag-ungol laban sa amin? At sinabi ni Moises, Sa pagbibigay ng Panginoon sa inyo ng karne na kakainin sa gabi, at ng mga tinapay sa umaga hanggang sa inyong pagkabusog, dahil sa pakikinig ng Panginoon sa inyong reklamo na inyong isinasalita laban sa amin—ano nga ba kami? Sapagkat ang inyong reklamo ay hindi laban sa amin, kundi laban sa Diyos.

Sinabi ni Moses kay Aaron, Sabihin mo sa buong kongregasyon ng mga anak ng Israel, Lumapit kayo sa harap ng Diyos, sapagkat narinig niya ang inyong reklamo. Nang nagsasalita si Aaron sa buong kongregasyon ng mga anak ng Israel, at sila ay humarap sa ilang, napakita ang kaluwalhatian ng Panginoon sa ulap. At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na sinasabi, Narinig ko na ang reklamo ng mga anak ng Israel. Magsalita ka sa kanila at sabihin mo, Sa gabi ay kakain kayo ng karne, at sa umaga ay pupusin kayo ng tinapay, at makikilala ninyo na ako ang Panginoon na inyong Diyos. Nang gabi, umakyat ang mga pugo at tinakpan ang kampo; nang umaga, nang huminto na ang hamog sa palibot ng kampo. At masdan, sa ibabaw ng ilang ay may manipis na bagay na parang binhi ng kulantro na puti, gaya

ng hamog sa ibabaw ng lupa. Nang makita naman ito ng mga anak ng Israel, sinabi ng isa sa isa, Ano ba ito? Hindi nila alam kung ano ito. Sinabi naman ni Moises sa kanila, Ito ang tinapay na ibinigay ng Panginoon sa inyo upang kainin. Ito ang salitang iniutos ng Panginoon: Mangalap kayo mula rito, bawat isa ay sang gomer ayon sa pangangailangan, batay sa bilang ng mga tao sa inyo—bawat isa ay mangalap para sa kanyang mga kasama sa tolda. Ginawa naman ito ng mga anak ng Israel, at nangalap ang isa ng marami at ang isa ng kaunti. At nang sinukat nila ang homer, ang kumuha ng marami ay hindi nagkaroon ng labis, at ang kumuha ng kaunti ay hindi nagkulang, bawat isa ay nangalap ayon sa kanilang pangangailangan. Sinabi naman ni Moises sa kanila, Huwag mag-iwan ang sinuman ng kaniyang bahagi hanggang sa umaga.

At hindi sila nakinig kay Moises, ngunit may ilan na nag-iwan nito hanggang kinabukasan, at ito ay nag-alsa ng mga uod at bumaho, kaya si Moises ay nagalit sa kanila. At nagtipun-tipon nila ito tuwing umaga, bawat isa ay kumuha ng angkop sa kanya, at kapag uminit ang araw, ito ay natunaw. Nangyari naman sa ikaanim na araw, nagtipun-tipon sila ng dobleng kailangan, dalawang homer para sa bawat isa; pumasok naman ang lahat ng mga pinuno ng kapulungan at nag-ulat kay Moises. Sinabi ni Moises sa kanila, Hindi ba ito ang salitang sinalita ng Panginoon? Ang sabbath ay banal na kapahingahan para sa Panginoon bukas. Anumang inyong ihuhurno, ihurno ninyo, at anumang inyong lulutuin, lutuin ninyo, at ang lahat ng labis ay itabi ninyo hanggang sa umaga. At nag-iwan sila mula sa

kanyang bahagi hanggang umaga, gaya ng iniutos sa kanila ni Moises, at hindi ito bumaho, ni uod man ay lumitaw dito. At sinabi ni Moises, Kainin ninyo ito ngayon, sapagkat ngayon ay araw ng Sabbath para sa Panginoon; hindi ninyo ito makikita sa parang. Sa loob ng anim na araw kayo ay magtitipun, ngunit ang ikapitong araw ay sabbath, kaya wala roon. Ngunit nangyari sa ikapitong araw na nagsikap ang ilan sa bayan na mangalap, at wala silang natagpuan. Sinabi ng Panginoon kay Moises, Hanggang kailan ninyo ayaw sundin ang aking mga utos at ang aking batas? Tingnan, sapagkat ang Panginoon ay nagbigay sa inyo ng sabbath sa araw na ito, kaya siya ay nagbigay sa inyo sa ikaanim na araw ng tinapay para sa dalawang araw, maupo ang bawat isa sa kaniyang bahay, huwag lumabas ang sinuman mula sa kaniyang lugar sa ikapitong araw. At nagpahinga ang bayan sa ikapitong araw. At pinangalanan ito ng mga anak ng Israel na Manna, at ito ay parang puting binhi ng koriander, at ang lasa nito ay parang kakanin na may pulot. Sinabi ni Moises, Ito ang salita na iniutos ng Panginoon: Punuin ang isang gomer ng manna para sa imbakan para sa inyong mga salinlahi, upang makita nila ang tinapay na inyong kinain sa ilang nang inilabas kayo ng Panginoon mula sa lupain ng Ehipto. At sinabi ni Moises kay Aaron, Kumuha ka ng isang gintong banga, at ilagay mo rito ang punong homer ng manna, at ilagay mo ito sa harap ng Diyos, para sa pag-iingat para sa inyong mga henerasyon, Sa paraang iniutos ng Panginoon kay Moises, inilagay ni Aaron ito sa harap ng patotoo upang maingatan. Ang mga anak ng Israel ay kumain ng manna sa loob ng apatnapung taon, hanggang sila ay dumating sa lupaing tinitirhan; kumain sila ng manna

hanggang sila ay dumating sa bahagi ng Phoenicia. Ang homer ay ang ikasampu ng tatlong sukat.

17

At umalis ang buong kapisanan ng mga anak ng Israel mula sa ilang ng Sin ayon sa kanilang mga kampamento, dahil sa salita ng Panginoon, at sila ay nagkampo sa Rephidim, ngunit walang tubig para sa bayan upang inumin. At nag-away ang mga tao kay Moises, na nagsasabi, Bigyan mo kami ng tubig upang kami ay makainom. At sinabi ni Moises sa kanila, Bakit kayo nag-aaway sa akin, at bakit ninyo sinusubok ang Panginoon? Nauuhaw doon ang mga tao sa tubig, at nagreklamo doon ang mga tao kay Moises, na nagsasabi, Bakit mo ito ginawa? Iniahon mo kami mula sa Ehipto upang patayin kami at ang aming mga anak at ang aming mga hayop sa pamamagitan ng uhaw? Sumigaw si Moises sa Panginoon at nagsabi, Ano ang gagawin ko sa mga taong ito? Kaunti na lang at babatuhin nila ako. At sinabi ng Panginoon kay Moises, Mauna ka sa bayang ito, at magdala ka ng ilan sa mga matatanda ng bayan, at ang tungkod na ginamit mo sa pagpalo sa ilog, dalhin mo sa iyong kamay, at ikaw ay pupunta. Narito ako, nakatayo roon sa harap mo sa ibabaw ng bato sa Horeb, at hahampasin mo ang bato, at lalabas mula dito ang tubig, at iinom ang bayan. At ginawa ito ni Moises sa harap ng mga anak ng Israel. At pinangalanan niya ang lugar na iyon na Pagsubok at Pag-alipusta, dahil sa pag-alipusta ng mga anak ng Israel, at dahil sa pagsubok nila sa Panginoon, na nagsasabi,

Nasa amin ba ang Panginoon, o wala?

Dumating nga si Amalek at nakipaglaban sa Israel sa Raphidein. Sinabi ni Moses kay Joshua, Pumili ka para sa iyong sarili ng mga makapangyarihang lalaki, at lumabas ka upang makipaglaban sa Amalek bukas, at narito, ako ay nakatayo sa tuktok ng burol, at ang tungkod ng Diyos ay nasa aking kamay. At ginawa ni Josue ang ayon sa sinabi sa kaniya ni Moises, at lumabas siya at humarap sa labanan laban sa Amalek, samantalang si Moises at si Aaron at si Hur ay umakyat sa tuktok ng burol. At nangyari na tuwing itinataas ni Moises ang kanyang mga kamay, nanaig ang Israel, ngunit tuwing ibinababa niya ang kanyang mga kamay, nanaig ang Amalek. Ang mga kamay ni Moises ay mabigat, at kumuha sila ng bato at inilagay nila ito sa ilalim niya, at nakaupo siya sa ibabaw nito, at sina Aaron at Hur ay sumoporta sa kanyang mga kamay mula sa isang dako at mula sa kabilang dako, at naging matatag ang mga kamay ni Moises hanggang sa paglubog ng araw. At tinalo ni Josue ang Amalek at ang lahat niyang bayan sa pamamagitan ng pagpatay ng espada. Sinabi ng Panginoon kay Moses, Isulat mo ito bilang alaala sa isang aklat, at ipabatid mo kay Joshua, na lubos kong buburahin ang alaala ng Amalek mula sa ilalim ng langit. At itinayo ni Moises ang isang altar para sa Panginoon, at pinangalanan niya ito, Ang Panginoon ay aking kanlungan. Dahil sa lihim na kamay nakikidigma ang Panginoon laban sa Amalek mula sa salinlahi hanggang sa salinlahi.

18

Narinig naman ni Jethro na pari ng Midian, na biyenan ni Moses, ang lahat ng ginawa ng Panginoon para sa Israel na kanyang sariling bayan, sapagkat inilabas ng Panginoon ang Israel mula sa Ehipto. Kinuha ni Jethro, ang biyenang ama ni Moises, si Zipporah na asawa ni Moises, pagkatapos ng pagpapalaya niya. at ang kanyang dalawang anak na lalaki, ang pangalan ng isa sa kanila ay Gershom, na sinasabing, Ako ay naging dayuhan sa ibang lupain, At ang pangalan ng ikalawa ay Eliezer, na sinasabing, Sapagkat ang Diyos ng aking ama ay aking katulong, at iniligtas niya ako mula sa kamay ni Faraon. At lumabas si Jethro na biyenan ni Moses kasama ang mga anak at ang asawa patungo kay Moses sa ilang, kung saan siya nagkampo sa bundok ng Diyos. Iniulat nga kay Moises, na sinasabi, Narito, ang iyong biyenan na si Jetro ay dumarating sa iyo, at ang iyong asawa at ang iyong dalawang anak na kasama niya. Lumabas si Moises upang salubungin ang kaniyang biyenan, at yumukod sa kaniya, at hinalikan siya, at nagbatian sila, at ipinasok niya sila sa tolda. At ikinuwento ni Moises sa kaniyang biyenan ang lahat ng ginawa ng Panginoon kay Faraon at sa lahat ng mga Ehipsiyo dahil sa Israel, at ang lahat ng pagod na dinanas nila sa daan, at kung paano iniligtas sila ng Panginoon mula sa kamay ni Faraon at mula sa kamay ng mga Ehipsiyo. Namangha naman si Jethro sa lahat ng mabubuting bagay na ginawa sa kanila ng Panginoon, na iniligtas niya sila mula sa kamay ng mga Ehipsiyo at mula sa kamay ng Faraon. At

sinabi ni Jethro, Pinagpala ang Panginoon, sapagkat iniligtas niya sila mula sa kamay ng mga Ehipsiyo at mula sa kamay ni Faraon. Ngayon ay nakaalam ako na dakila ang Panginoon kaysa sa lahat ng mga diyos dahil dito, na sila ay umatake sa kanila. At kumuha si Jethro, ang biyenan ni Moises, ng mga handog na sinunog at mga hain para sa Diyos, at dumating naman si Aaron at lahat ng mga matatanda ng Israel upang kumain ng tinapay kasama ng biyenan ni Moises sa harap ng Diyos.

At nangyari pagkatapos ng susunod na araw, umupo si Moises upang humatol sa bayan, at nakatayo naman ang lahat ng bayan sa harap ni Moises mula umaga hanggang gabi. At nang makita ni Jethro ang lahat ng kaniyang ginagawa sa bayan, sinabi niya, Ano itong ginagawa mo sa bayan? Bakit ikaw lang ang nakaupo, samantalang ang lahat ng bayan ay nakatayo sa harap mo mula umaga hanggang gabi? At sinasabi ni Moises sa kaniyang biyenan, Dumarating sa akin ang bayan upang humingi ng hatol mula sa Diyos. Kapag magkaroon sila ng pagtatalo, at lumapit sila sa akin, hinahatulan ko ang bawat isa, at ipinapakilala ko sa kanila ang mga utos ng Diyos at ang kaniyang batas. Sinabi ng biyenan ni Moises sa kanya, Hindi tama ang ginagawa mong ito. Sa pagkawasak ay mawawasak ka sa kawalang-pagtitiis, ikaw at lahat ng mga taong ito na kasama mo. Mabigat sa iyo ang salitang ito; hindi mo kayang gawin ito nang mag-isa. Ngayon nga, makinig ka sa akin, at papayuhan kita, at ang Diyos ay makakasama mo. Ikaw ay maging tagapamagitan ng mga tao sa Diyos, at ihaharap mo ang kanilang mga salita sa Diyos. At magbibigay ka ng mataimtim na babala sa kanila tungkol sa

mga utos ng Diyos at ng kaniyang batas, at ipapakita mo sa kanila ang mga daang kanilang lalakaran, at ang mga gawang kanilang gagawin. At ikaw mismo ay pumili mula sa lahat ng bayan ng mga lalaking makapangyarihan, natatakot sa Diyos, mga lalaking matuwid, napopoot sa pagmamataas, at italaga mo sa kanila ang mga pinuno ng libu-libo, mga pinuno ng daan-daan, mga pinuno ng limampu-limampu, at mga pinuno ng sampu-sampu. At hahatulan nila ang bayan sa lahat ng oras, ngunit ang napakabigat na usapin ay dadalhin nila sa iyo, ngunit ang maliliit na mga hatol ay hahatulan nila mismo, at pagagagaanin nila ang iyong pasanin, at tutulungan ka nila. Kung gagawin mo ang bagay na ito, papalakasin ka ng Diyos, at makakaya mong tumayo, at ang lahat ng taong ito ay darating sa kanilang sariling lugar nang may kapayapaan. Narinig naman ni Moises ang tinig ng kaniyang biyenan, at ginawa niya ang lahat ng sinabi nito sa kaniya. At pumili si Moises ng mga makapangyarihang lalaki mula sa buong Israel, at ginawa niya silang mga pinuno ng libu-libo, at mga pinuno ng daan-daan, at mga pinuno ng limampu-limampu, at mga pinuno ng sampu-sampu. At hinatulan nila ang bayan sa lahat ng oras, ngunit ang bawat mabigat na usapin ay dinala nila kay Moises, ngunit ang bawat magaang usapin ay hinatulan nila mismo. Pinaalis ni Moises ang kanyang biyenang lalaki, at umuwi ito sa kanyang sariling lupain.

19

Sa ikatlong buwan ng paglabas ng mga anak ng Israel mula sa lupain ng Ehipto, sa araw na ito, dumating sila sa ilang ng Sinai. At umalis sila mula sa Raphidein, at dumating sila sa ilang ng Sinai, at nagkampo doon ang Israel sa tapat ng bundok. At umakyat si Moises sa bundok ng Diyos, at tinawag siya ng Diyos mula sa bundok, na nagsasabi, Mga bagay na ito ang sasabihin mo sa sambahayan ni Jacob, at ipahahayag mo sa mga anak ni Israel. Kayo mismo ay nakakita kung ano-ano ang aking ginawa sa mga Ehipsiyo, at dinala ko kayo na parang sa ibabaw ng mga pakpak ng mga agila, at inilapit ko kayo sa aking sarili. At kung ngayon, kung tunay ninyong dinggin ang aking tinig at ingatan ninyo ang aking tipan, kayo ay magiging bayang espesyal sa akin mula sa lahat ng mga bansa, sapagkat akin ang buong daigdig. Ngunit kayo ay magiging sa akin isang kaharian ng mga pari at isang banal na bansa; ang mga salitang ito ay sasabihin mo sa mga anak ng Israel. Dumating si Moises at tinawag ang mga matatanda ng bayan, at inilagay sa harap nila ang lahat ng mga salitang ito na iniutos sa kanila ng Diyos. Sumagot naman ang lahat ng bayan nang magkakaisa, at sinabi nila, Lahat ng sinabi ng Diyos, gagawin namin at susundin. Inihandog naman ni Moises ang mga salitang ito sa Diyos. Sinabi ng Panginoon kay Moises, Narito, ako ay dumarating sa iyo sa haliging ulap, upang marinig ng bayan ang aking pagsasalita sa iyo, at maniwala sila sa iyo magpakailanman. Nag-ulat naman si Moises sa Panginoon ng mga salita ng bayan. Sinabi ng Panginoon kay Moses, Bumaba ka at pagsabihan ang bayan, at linisin mo sila ngayon at bukas, at hayaan silang maghugas ng kanilang mga damit, At sila ay maging handa sa ikatlong araw, sapagkat sa ikatlong

araw bababa ang Panginoon sa Bundok Sinai, sa harap ng buong bayan. At ihihiwalay mo ang mga tao sa palibot, na sinasabi, mag-ingat kayo para sa inyong sarili na huwag umakyat sa bundok at humawak ng anumang bahagi nito, sapagkat sinumang humawak sa bundok ay mamamatay. Hindi hihipuin ng kamay ang kaniya, sapagkat babatuhin siya ng mga bato, o panahin ng palaso, maging hayop o tao, hindi siya mabubuhay. Kapag ang mga tinig at ang mga trumpeta at ang ulap ay umalis na mula sa bundok, saka sila aakyat sa bundok.

Bumaba nga si Moises mula sa bundok patungo sa mga tao, at pinabanal niya sila, at hinugasan nila ang kanilang mga damit. At sinabi niya sa bayan, Maging handa kayo. Sa loob ng tatlong araw, huwag kayong lumapit sa babae. Nangyari naman sa ikatlong araw nang magmadaling-araw, at nagkaroon ng mga kulog at mga kidlat at madilim na ulap sa ibabaw ng Bundok Sinai, ang tinig ng trumpeta ay tumunog nang malakas, at natakot ang lahat ng bayan na nasa kampo. At inihatid ni Moises ang bayan tungo sa pagtatagpo ng Diyos mula sa kampo, at tumayo sila sa ilalim ng bundok. Ang buong bundok ng Sinai ay umuusok, dahil sa pagbaba ng Diyos sa ibabaw nito sa apoy, at umaangat ang usok, tulad ng usok ng hurno, at lubhang namangha ang lahat ng bayan. Ngunit ang mga tinig ng trumpeta ay lumalaki nang mas malakas nang labis. Si Moises ay nagsalita, at ang Diyos ay sumagot sa kanya sa pamamagitan ng tinig. Bumaba ang Panginoon sa bundok ng Sinai, sa tuktok ng bundok, at tinawag ng Panginoon si Moises sa tuktok ng bundok, at umakyat si Moises. At sinabi ng Diyos kay Moises,

Bumaba ka at magbabala sa bayan, huwag silang lumapit sa Diyos upang tingnan, baka mahulog ang marami sa kanila. At ang mga paring lumalapit sa Panginoong Diyos ay magpakabanal, baka sila lipulin ng Panginoon.

At sinabi ni Moises sa Diyos, Hindi makakaakyat ang bayan sa bundok ng Sinai, sapagkat ikaw ay nagpatotoo sa amin, na nagsabi, Ihiwalay mo ang bundok, at pakabanalin mo ito. Ngunit sinabi sa kaniya ng Panginoon, Humayo ka, bumaba ka, at umakyat ka kasama si Aaron, ngunit ang mga pari at ang bayan ay huwag pilitin na umakyat tungo sa Diyos, baka sila ay lipulin ng Panginoon. Bumaba nga si Moises sa mga tao at nagsalita sa kanila.

20

At nagsalita ang Panginoon ng lahat ng mga salitang ito, na sinasabi, Ako ay ang Panginoon na iyong Diyos, na naglabas sa iyo mula sa lupain ng Ehipto, mula sa bahay ng pagkaalipin. Hindi ka magkakaroon ng ibang mga diyos maliban sa akin. Hindi ka gagawa para sa iyong sarili ng imahe, ni ng anumang wangis ng lahat ng nasa langit sa itaas, at ng lahat ng nasa lupa sa ibaba, at ng lahat ng nasa mga tubig sa ilalim ng lupa. Hindi ka sasamba sa kanila, ni maglilingkod man sa kanila, sapagkat ako ay ang Panginoon na iyong Diyos, Diyos na mapanibughuin, na ipinaparusa ang mga kasalanan ng mga ama sa mga anak, hanggang sa ikatlo at ikaapat na salinlahi ng mga napopoot sa

akin, at gumagawa ng awa sa libu-libong umiibig sa akin at sa mga tumutupad ng aking mga utos. Huwag mong gagamitin ang pangalan ng Panginoon mong Diyos nang walang kabuluhan, sapagkat hindi paaaringin ng Panginoon mong Diyos ang sinumang gumagamit ng kanyang pangalan nang walang kabuluhan. Alalahanin ang araw ng Sabbath upang ipangilin ito. Sa loob ng anim na araw ay magtrabaho ka, at gagawin mo ang lahat ng iyong mga gawain. Ngunit sa ikapitong araw, mga sabbath ng Panginoon na Diyos mo, hindi ka gagawa sa araw na ito ng anumang gawa, ikaw, at ang anak mong lalaki, at ang anak mong babae, ang alipin mo, at ang batang babae mo, ang baka mo, at ang hayop na pasan mo, at lahat ng hayop mo, at ang dayuhan na nanirahan sa iyo. Sa loob ng anim na araw, ginawa ng Panginoon ang langit at ang lupa at ang dagat at lahat ng nasa kanila, at nagpahinga sa ikapitong araw; dahil dito, pinagpala ng Panginoon ang ikapitong araw at pinabanal niya ito. Igalang ang iyong ama at ang iyong ina, upang maging mabuti sa iyo, at upang ikaw ay magkaroon ng mahabang buhay sa ibabaw ng mabuting lupain na ibinibigay sa iyo ng Panginoong iyong Diyos. Hindi ka makikiapid. Hindi ka magnakaw. Hindi ka dapat pumatay. Hindi ka magbibigay ng bulaang patotoo laban sa iyong kapwa. Hindi mo nanaisin ang asawa ng iyong kapwa, hindi mo nanaisin ang bahay ng iyong kapwa, ni ang kanyang bukid, ni ang kanyang alipin, ni ang kanyang aliping babae, ni ang kanyang baka, ni ang kanyang hayop na pasan, ni ang lahat niyang hayop, ni ang lahat ng kay iyong kapwa.

At nakita ng lahat ng mga tao ang tinig, ang mga sulo, ang tunog ng trumpeta, at ang bundok na umuusok, at dahil sa takot, tumayo ang lahat ng mga tao mula sa malayo. At sinabi nila kay Moises, Ikaw na ang magsalita sa amin, at huwag nang hayaang magsalita sa amin ang Diyos, baka kami ay mamatay. At sinabi ni Moises sa kanila, Magkaroon ng lakas ng loob, sapagkat dumating ang Diyos upang subukin kayo, upang ang takot sa kaniya ay manatili sa inyo, upang hindi kayo magkasala. Nakatayo ang mga tao sa malayo, ngunit si Moises ay pumasok sa kadiliman kung saan naroon ang Diyos. At sinabi ng Panginoon kay Moses, Mga bagay na ito ang sasabihin mo sa sambahayan ni Jacob, at ipahahayag mo sa mga anak ni Israel: Kayo ay nakakita na mula sa langit ay nagsalita ako sa inyo. Hindi kayo gagawa para sa inyong mga sarili ng mga diyos na pilak, at mga diyos na ginto ay hindi rin kayo gagawa para sa inyong mga sarili. Altar mula sa lupa ang gagawin ninyo para sa akin, at mag-aalay kayo sa ibabaw nito ng inyong mga handog na susunugin, at ng inyong mga handog para sa kaligtasan, ng inyong mga tupa, at ng inyong mga guya sa bawat lugar kung saan ko ipahahayag ang aking pangalan, at pupunta ako sa inyo, at pagpapalain ko kayo. Kung ngunit gagawa ka ng altar mula sa mga bato para sa akin, hindi mo itatayo ang mga ito na tinapyas, sapagkat ang iyong espada ay iwinagayway mo sa kanila, at sila ay nadungisan na. Huwag kang aakyat sa pamamagitan ng mga hagdan patungo sa aking altar, upang hindi mo maihayag ang iyong kahubaran doon.

21

At ito ang mga kautusan na iyong ilalagay sa harap nila. Kung ikaw ay bumili ng aliping Hebreo, anim na taon siyang maglilingkod sa iyo, ngunit sa ikapitong taon aalis siyang malaya nang libre. Kung siya mismo nag-iisa pumasok, ay nag-iisa rin lalabas; ngunit kung may babaeng pumasok kasama niya, lalabas din ang kanyang asawa. At kung ang panginoon ay magbigay sa kaniya ng asawa, at manganak sa kaniya ng mga anak na lalaki o mga anak na babae, ang babae at ang mga bata ay magiging pag-aari ng kaniyang panginoon, ngunit siya lamang ay aalis. Kung sumagot ang alipin at magsabi, Minahal ko ang aking panginoon, at ang asawa, at ang mga anak, hindi ako aalis nang malaya, Dadalhin siya ng kanyang panginoon sa harapan ng Diyos, at pagkatapos ay dadalhin niya siya sa pintuan o sa haligi, at tutusukin ng kanyang panginoon ang kanyang tainga gamit ang pambutas, at maglilingkod siya sa kanya magpakailanman.

Kung may magbenta ng kanyang sariling anak na babae bilang alipin, hindi siya aalis gaya ng paglabas ng mga babaeng alipin. Kung hindi siya nakalulugod sa kanyang panginoon na siyang sumang-ayon sa kanya, tutubusin niya siya, ngunit sa dayuhang bansa ay wala siyang karapatang magbenta sa kanya, sapagkat siya ay sumuway sa kanya. Kung itinalaga naman niya siya sa kanyang anak na lalaki, gagawin niya sa kanya ayon sa karapatan ng mga anak na babae. Kung kumuha siya ng iba

para sa kanyang sarili, ang mga kailangan at ang damit at ang pakikisama niya ay hindi niya pagkakaitan. Kung hindi niya ginawa sa kanya ang tatlong bagay na ito, makakalabas siya nang libre nang walang bayad. Kung saksakin ng sino man ang isa at siya ay mamatay, papatayin siya ng kamatayan. Ngunit hindi niya ito sinasadya, kundi ang Diyos ang nagbigay sa kanyang mga kamay—bibigyan kita ng lugar kung saan tatakas ang pumatay. Kung subalit may sinumang sumalakay sa kanyang kapwa upang patayin siya sa pamamagitan ng daya at tumakas, mula sa aking altar ay kukunin mo siya upang patayin. Ang sinumang sumasakit sa kanyang ama o ina ay dapat ipapatay. Ang nagsasalita ng masama tungkol sa kanyang ama o ina ay mamamatay. Sinumang magnakaw ng isa sa mga anak ng Israel, at apihin at ipagbili siya, at masumpungan, ay dapat patayin. Kung mag-away ang dalawang lalaki, at saktan ang kanilang kapwa ng bato o suntok, at hindi siya mamatay, kundi mahiga sa kama, Kung bumangon ang tao at maglakad sa labas na may hawak na tungkod, walang sala ang sumaktan, maliban na magbabayad siya para sa kanyang pagkakatigil sa trabaho, at ang mga gastos sa pagpapagaling. Kung pero may sinumang saktan ang kanyang alipin o ang kanyang aliping babae gamit ang pamalo, at mamatay sa ilalim ng kanyang mga kamay, siya ay parurusahan ng hustisya. Ngunit kung mabuhay siya ng isang araw o dalawa, huwag siyang parusahan, sapagkat siya ay kaniyang pag-aari. Kung maglaban ang dalawang lalaki, at masaktan ang babaeng may dinadala sa sinapupunan, at lumabas ang kanyang sanggol na hindi pa lubos na nabuo, siya ay parurusahan ng multa, ayon sa ipataw ng asawa ng babae, at

magbabayad siya nang may takdang halaga. Kung nabuo na ito, magbibigay siya ng kaluluwa kapalit ng kaluluwa, Mata kapalit ng mata, ngipin kapalit ng ngipin, kamay kapalit ng kamay, paa kapalit ng paa. Paso kapalit ng paso, sugat kapalit ng sugat, pasa kapalit ng pasa. Kung may sinumang saktan ang mata ng kanyang alipin o ang mata ng kanyang katulong at ito ay mabulag, palalayain niya silang malaya bilang kapalit ng kanilang mata. Kung bunutan naman niya ang ngipin ng kaniyang alipin, o ang ngipin ng kaniyang katulong na babae, palalayain niya sila bilang kapalit ng kanilang ngipin. Kung pero sungayan ng toro ang lalaki o babae at mamatay, babatuhin ng mga bato ang toro, at hindi kakainin ang karne niya, ang panginoon ng toro ay magiging inosente. Kung ang toro ay manunuwag na mula pa noong nakaraang araw at nakaraang ikatlong araw, at sinaksihan sa may-ari nito, at hindi niya ito pinigilan, at pumatay ng lalaki o babae, ang toro ay babatuhin, at ang may-ari nito ay ipapapatay din. Kung ngunit ipataw sa kanya ang tubos, magbibigay siya ng tubos para sa kanyang buhay ayon sa anumang ipataw sa kanya. Kung pero ang anak na lalaki o anak na babae ay suwagan, ayon sa kautusang ito gawin nila sa kanya. Kung pero ang alipin ay susunggaban ng toro o batang babae, tatlumpung dalawang drachma ng pilak ay ibibigay sa kanilang panginoon, at ang toro ay babatuhin. Kung may magbukas ng hukay o maghukay ng hukay, at hindi niya ito takpan, at mahulog doon ang isang guya o asno, Ang may-ari ng hukay ay magbabayad, magbibigay ng pilak sa may-ari nito, at ang namatay ay magiging sa kanya. Kung susuwagin ng toro ng isa ang toro ng kapwa, at mamatay, ipagbibili nila ang buhay na

toro, at hahatiin nila ang pilak nito, at ang patay na toro ay hahatiin nila. Kung ngunit ginawang kilala na ang toro ay sumasuwag bago pa ng kahapon at bago pa ng ikatlong araw, at sila ay nagpatotoo sa kanyang panginoon, at hindi niya ito pinigilan, siya ay magbabayad ng toro kapalit ng toro, at ang namatay ay magiging sa kanya.

Kung may magnakaw ng guya o tupa, at ito ay kaniyang katayin o ibenta, siya ay magbabayad ng limang guya bilang kapalit ng guya, at apat na tupa bilang kapalit ng tupa.

22

Kung ang magnanakaw ay natagpuan sa paghuhukay at nasaktang namatay, hindi ito itinuturing na pagpatay. Kung sumikat na ang araw nang mangyari ito, siya ay nagkasala at dapat patayin, ngunit kung wala siyang maibabayad, siya ay ipagbili bilang kabayaran sa ninakaw. Kung maiwan at matagpuan sa kanyang kamay ang ninakaw, mula sa asno hanggang sa tupa na buhay, magbabayad siya ng doble. Kung pakainin ng sinuman ang kanyang hayop sa bukid o ubasan, at hayaan ang kanyang hayop na kumain sa bukid ng iba, siya ay magbabayad mula sa kanyang sariling bukid ayon sa ani nito; ngunit kung pakinabangan ang buong bukid, siya ay magbabayad ng pinakamahusay mula sa kanyang bukid at ng pinakamahusay mula sa kanyang ubasan. Kung ngunit lumabas ang apoy at makatagpo ng mga tinik, at masunog ang mga giikan

o mga uhay ng butil o kapatagan, magbabayad ang taong nagsindi ng apoy.

Kung may magbigay sa kanyang kapitbahay ng pilak o mga sisidlan upang ingatan, at ito ay ninakaw mula sa bahay ng taong iyon, kung matagpuan ang nagnakaw, siya ay magbabayad ng doble. Ngunit kung hindi matagpuan ang magnanakaw, lalapit ang may-ari ng bahay sa harap ng Diyos at magsusumpa na tunay na hindi siya gumawa ng masama laban sa buong ipinagkatiwala ng kanyang kapwa. Ayon sa bawat nasabing kamalian tungkol sa guya, hayop na pasanin, tupa, damit, at lahat ng pagkaluging inaangkin—ano man ito—sa harap ng Diyos darating ang paghatol sa kanilang dalawa, at ang nahatulan ng Diyos ay magbabayad ng doble sa kanyang kapwa. Kung may taong magbigay sa kanyang kapwa ng hayop na may pamatok o guya o tupa o anumang hayop upang bantayan, at ito ay madurog o mamatay o maging bihag, at walang sinuman ang makaalam, Ang sumpa ng Diyos ay magiging sa pagitan ng dalawa, na tunay na hindi siya gumawa ng masama sa deposito ng kanyang kapwa, at ganoon tatanggapin ito ng kanyang panginoon, at hindi na siya magbabayad. Kung nanakaw mula sa kanya, siya ay magbabayad sa may-ari. Kung namatay ito dahil sa atake ng hayop, dadalhin niya ito bilang patunay, at hindi na siya magbabayad. Kung humingi ng hiniram ang isang tao mula sa kanyang kapitbahay, at ito ay madurog o mamatay o mabihag, at ang may-ari ay wala roon, magbabayad siya. Ngunit kung ang may-ari ay kasama niya, hindi siya magbabayad; ngunit kung siya ay upahan, ito ay magiging kabayaran sa halip

ng kanyang sahod.

Kung linlangin ng sinuman ang isang dalaga na hindi pa nakasakdal, at mahiga kasama niya, dapat niyang bigyan ng dote upang maging asawa niya. Kung tumangging-tumanggi, at hindi nais ng kanyang ama na ibigay siya sa kanya bilang asawa, magbabayad siya ng pilak sa ama ayon sa halaga ng bigay-kaya ng mga birhen. Huwag ninyong panatilihing buhay ang mga mangkukulam. Sinumang sumiping sa hayop ay inyong papatayin. Ang nag-aalay sa mga diyos ay lilipulin sa pamamagitan ng kamatayan, maliban lamang sa Panginoon.

At ang dayuhan ay hindi ninyo sasaktan, ni pipighatiin man ninyo siya, sapagkat kayo ay naging mga dayuhan sa lupain ng Ehipto. Huwag ninyong pahihirapan ang sinumang biyuda at ulila. Kung ngunit sa pamamagitan ng kasamaan ay inyong pahirapan sila, at sila ay sumigaw at dumaing sa akin, tunay na pakikinggan ko ang kanilang tinig. At ako ay magagalit nang husto, at papatayin ko kayo sa pamamagitan ng espada, at ang inyong mga asawa ay magiging mga balo, at ang inyong mga anak ay magiging mga ulila. Kung magpapahiram ka ng pilak sa iyong kapatid na mahirap na kasama mo, hindi ka magiging maninigipit sa kanya, hindi ka maglalagay ng tubo sa kanya. Kung kumuha ka ng damit ng iyong kapitbahay bilang sanla, ibabalik mo ito sa kanya bago lumubog ang araw. Sapagkat ito ang kanyang takip, ito lamang ang kanyang damit ng kanyang kahubaran, saan siya matutulog? Kung kaya sumigaw siya sa akin, pakikinggan ko siya, sapagkat ako ay mahabagin. Ang mga

diyos ay hindi mo sasalitain ng masama, at ang pinuno ng iyong bayan ay hindi mo masamang sasabihin. Ang mga unang bunga ng iyong giikan at pisaan ng ubas ay hindi mo ipagpapaliban; ang mga panganay ng iyong mga anak ay ibibigay mo sa akin. Ganito ang gagawin mo sa iyong guya at sa iyong tupa at sa iyong hayop na may pasan: pitong araw ay mananatili ito sa ilalim ng ina, ngunit sa ikawalong araw ay ibibigay mo ito sa akin. At kayo ay magiging mga banal na tao sa akin, at laman na pinaglasawan ng mga mailap na hayop ay hindi ninyo kakainin; sa aso ay itatapon ninyo ito.

23

Hindi mo tatanggapin ang walang-kabuluhang balita; hindi ka sasang-ayon sa hindi makatarungan upang maging di-makatarungang saksi. Hindi ka magiging kasama ng nakararami sa kasamaan, hindi ka isasama sa karamihan upang lumihis kasama ng nakararami, upang gawing liko ang paghatol. At hindi mo kaawaan ang mahirap sa paghatol. Kung makasalubong mo ang baka ng iyong kaaway o ang kaniyang asno na naligaw, dapat mong ibalik ito sa kaniya. Kung makikita mo ang hayop na pasan ng iyong kaaway na nakabagsak sa ilalim ng karga nito, hindi ka dadaan lamang, kundi tutulungan mo itong ibangon kasama niya.

Hindi mo babaluktarin ang katarungan ng mahirap sa kanyang paghuhukom. Mula sa bawat salitang hindi makatarungan ay

lalayo ka, ang walang sala at makatarungan ay hindi mo papatayin, at hindi mo bibigyang-katwiran ang walang takot sa Diyos dahil sa mga handog. At hindi ka tatanggap ng mga kaloob, sapagkat ang mga kaloob ay bumubulag sa mga mata ng nakakakita, at sinisira ang mga makatarungang salita. At ang dayuhan ay hindi ninyo apipin, sapagkat alam ninyo ang kaluluwa ng dayuhan, dahil kayo rin ay mga dayuhan sa lupain ng Ehipto. Sa loob ng anim na taon ay magtatanim ka sa iyong lupa, at titipunin mo ang mga ani nito. Sa ikapitong taon, magpapahinga ka at pababayaan mo ito, at kakain ang mga mahihirap ng iyong bansa. Ang natitira ay kakainin ng mga mailap na hayop. Ganito rin ang gagawin mo sa iyong ubasan at sa iyong olibohan. Sa loob ng anim na araw gagawin mo ang iyong mga gawain, ngunit sa ikapitong araw ay magpapahinga, upang makapagpahinga ang iyong baka at ang iyong hayop na may pasan, at upang makapagpahinga ang anak ng iyong alilang babae at ang dayuhan. Lahat ng aking sinabi sa inyo, ingatan ninyo, at ang pangalan ng ibang mga diyos ay hindi ninyo aalalahanin, ni hindi ito maririnig mula sa inyong bibig.

Tatlong beses sa taon ay magdiwang kayo para sa akin. Ingatan ninyong ipagdiwang ang pista ng Tinapay na Walang Lebadura, pitong araw kayong kakain ng tinapay na walang lebadura, gaya ng iniutos ko sa iyo ayon sa takdang panahon ng buwan ng Abib, sapagkat sa buwang iyon ay lumabas ka mula sa Ehipto, at huwag kang magpapakita sa harap ko nang walang handog. At gagawin mo ang pista ng ani ng mga unang bunga ng iyong mga gawa, kung ano man ang iyong itatanim sa iyong bukid, at ang

pista ng pagkakumpleto sa pagtatapos ng taon sa pagtitipon ng iyong mga gawa na mula sa iyong bukid. Tatlong beses sa isang taon, ang bawat lalaki sa inyong bayan ay magpapakita sa harapan ng Panginoon ninyong Diyos. Sapagkat kapag palalayasin ko ang mga bansa mula sa iyong harapan, at palawakin ko ang iyong mga hangganan, hindi ka mag-aalay ng dugo ng aking handog na may lebadura, ni hindi maiiwan ang taba ng aking pista hanggang umaga. Ang mga unang bunga ng unang ani ng iyong lupa ay dadalhin mo sa bahay ng Panginoon mong Diyos. Hindi mo papakuluan ang tupa sa gatas ng kaniyang ina. At narito, isinusugo ko ang aking mensahero sa harap mo upang ingatan ka sa daan, upang dalhin ka niya sa lupaing aking inihanda para sa iyo. Magbantay ka sa iyong sarili, at makinig sa kaniya, at huwag mo siyang suwayin, sapagkat hindi ka niya pipigilan, dahil ang aking pangalan ay nasa kaniya. Kung tunay ninyong pakikinggan ang aking tinig, at gawin mo ang lahat ng aking iuutos sa iyo, at ingatan ninyo ang aking tipan, kayo ay magiging sa akin na bayang natatangi mula sa lahat ng mga bansa, sapagkat akin ang buong lupa, at kayo ay magiging sa akin na kaharian ng mga saserdote, at banal na bansa. Ang mga salitang ito ay sasabihin mo sa mga anak ng Israel: Kung tunay ninyong pakikinggan ang aking tinig, at gawin ninyo ang lahat ng aking sasabihin sa iyo, ako ay magiging kaaway ng inyong mga kaaway, at tututututulan ko ang mga tumututol sa inyo. Maglalakbay ang aking sugo na nangunguna sa iyo, at dadalhin ka niya sa Amorreo, at Heteo, at Perezeo, at Cananeo, at Gergeseo, at Heveo, at Jebuseo, at wawasakin ko sila. Hindi ka sasamba sa kanilang mga diyos, ni

maglilingkod sa kanila, at hindi ka gagawa ayon sa kanilang mga gawa, kundi lubusang wawasakin mo sila, at ganap na dudurugin mo ang kanilang mga haligi. At paglilingkod mo sa Panginoon na iyong Diyos, at pagpapalain ko ang iyong tinapay at ang iyong alak at ang iyong tubig, at aalisin ko ang sakit mula sa inyo. Hindi magiging baog, ni baog na lalaki sa ibabaw ng lupa mo; ang bilang ng mga araw mo, tutuparin ko. At isusugo ko ang takot na mangunguna sa iyo, at patatakutin ko ang lahat ng bansang iyong papasukin, at gagawin kong mga takas ang lahat ng iyong mga kaaway. At ipapadala ko ang mga putakti una sa iyo, at palalayasin mo ang mga Amorreo, at ang mga Hivita, at ang mga Cananeo, at ang mga Heteo mula sa iyo. Hindi ko sila palaláyasin sa loob ng isang taon, upang ang lupain ay hindi maging ilang, at upang hindi dumami laban sa iyo ang mga mailap na hayop ng lupain. Unti-unti ko silang palaalasin mula sa iyo, hanggang sa lumaki ka at angkinin mo ang lupain. At ilalagay ko ang iyong mga hangganan mula sa Pulang Dagat hanggang sa Dagat ng mga Filisteo, at mula sa ilang hanggang sa dakilang Ilog Eufrates, at ibibigay ko sa inyong mga kamay ang mga naninirahan sa lupain, at itataboy ko sila mula sa iyo. Hindi ka makikipagtipan sa kanila at sa kanilang mga diyos. At hindi sila mananatili sa iyong lupain, upang hindi ka nila papagkasalanan laban sa akin, sapagkat kung paglilingkuran mo ang kanilang mga diyos, ang mga ito ay magiging hadlang sa iyo.

24

At sinabi kay Moises, Umakyat kayo sa Panginoon—ikaw at si Aaron, si Nadab, si Abiud, at pitumpung matatanda ng Israel, at sila ay sasambahin ang Panginoon mula sa malayo. At si Moises lamang ang lalapit sa Diyos, ngunit sila ay hindi lalapit, at ang bayan ay hindi aakyat kasama nila. Pumasok si Moises at ikinuwento sa bayan ang lahat ng mga salita ng Diyos at ang mga kautusan. Sumagot ang buong bayan ng iisang tinig, Lahat ng mga salitang sinalita ng Panginoon ay aming gagawin at aming pakikinggan. At isinulat ni Moises ang lahat ng mga salita ng Panginoon. Pagkatapos, nang magmadaling-araw, bumangon si Moises at nagtayo ng altar sa paanan ng bundok, at labindalawang bato para sa labindalawang lipi ng Israel. At ipinadala niya ang mga kabataang lalaki ng mga anak ng Israel, at nag-alay sila ng mga handog na susunugin, at nag-hain sila sa Diyos ng mga guya bilang handog ng kaligtasan. At kinuha naman ni Moises ang kalahati ng dugo at ibinuhos sa mga mangkok, at ang kalahati ng dugo ay ibinuhos niya sa altar. At matapos kunin ang aklat ng tipan, binasa niya sa pandinig ng bayan, at sinabi nila, Lahat ng sinalita ng Panginoon ay aming gagawin at susundin. Pagkuha naman ni Moises ng dugo, iwinisik niya sa bayan, at sinabi, Narito ang dugo ng tipan, na ginawa ng Panginoon sa inyo tungkol sa lahat ng mga salitang ito.

At umakyat sina Moises at Aaron, si Nadab, at si Abiud, at ang pitumpung matatanda ng kapulungan ng Israel. At nakita nila ang lugar kung saan nakatayo ang Diyos ng Israel, at ang nasa ilalim ng kanyang mga paa ay parang gawa ng laryo na safiro, at

parang anyo ng kalangitan sa kalinisan nito. At sa mga pinili ng Israel, wala ni isang namatay, at nakita nila ang Diyos sa kanyang dako, at sila ay kumain at uminom. At sinabi ng Panginoon kay Moises, Umakyat ka sa akin sa bundok at manatili ka roon, at ibibigay ko sa iyo ang mga tipak na bato, ang batas at ang mga utos na isinulat ko upang ipagbatas sa kanila. At bumangon si Moises at si Josue na kasama niya, at umakyat sila sa bundok ng Diyos. At sinabi nila sa mga matatanda, Manatili kayong tahimik dito hanggang kami ay bumalik sa inyo, at narito sina Aaron at Hur na kasama ninyo; kung may sinuman na may usaping kailangang hatulan, lumapit sila sa kanila. At umakyat sina Moises at Josue sa bundok, at tinakpan ng ulap ang bundok. At bumaba ang kaluwalhatian ng Diyos sa ibabaw ng Bundok Sinai, at tinakpan ito ng ulap ng anim na araw, at tinawag ng Panginoon si Moises sa ikapitong araw mula sa gitna ng ulap. Ang anyo ng kaluwalhatian ng Panginoon ay tulad ng apoy na nagniningas sa tuktok ng bundok sa harap ng mga anak ng Israel. At pumasok si Moises sa gitna ng ulap, at umakyat sa bundok, at naroon siya sa bundok nang apatnapung araw at apatnapung gabi.

25

At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na sinasabi, Sinabi ko sa mga anak ng Israel, kumuha kayo ng mga handog na unang bunga mula sa lahat ng may kusang-loob sa kanilang puso, at tatanggapin ninyo ang aking mga handog na unang bunga. At ito

ang unang bunga na inyong tatanggapin mula sa kanila: ginto, pilak, at tanso. at hyacinth, purple, pulang matingkad na doble, pinong linong hinabi, at balahibo ng kambing, at mga balat ng mga tupa na tinina ng pula, at mga balat na kulay asul, at mga kahoy na hindi nabulok at mga batong Sardius, at mga bato para sa pag-uukit para sa panakbay, at ang mahabang kasuutan. At gagawa ka sa akin ng santuwaryo, at magpapakita ako sa inyo. At gagawa ka para sa akin ayon sa lahat ng ipinakikita ko sa iyo sa bundok—ang halimbawa ng tolda at ang halimbawa ng lahat ng mga sisidlan nito—gayon mo gagawin. At gagawin mo ang kaban ng patotoo mula sa mga kahoy na hindi nabulok, dalawang siko at kalahati ang haba, at siko at kalahati ang lapad, at siko at kalahati ang taas. At babalutin mo ito ng dalisay na ginto, sa loob at sa labas babalutin mo ito, at gagawa ka para dito ng mga gintong gilding na pilipit sa palibot. At gagawa ka para dito ng apat na singsing na ginto, at ilalagay mo sa apat na gilid, dalawang singsing sa isang gilid, at dalawang singsing sa pangalawang gilid. Gagawa ka ng mga poste na kahoy na hindi nabulok, at babalutin mo ang mga ito ng ginto, At ipapasok mo ang mga poste sa mga singsing na nasa mga gilid ng kaban, upang buhatin ang kaban sa pamamagitan ng mga ito. Sa mga singsing ng kaban ay mananatili ang mga poste nang hindi gumagalaw. At ilalagay mo sa loob ng kaban ang mga patotoo na ibibigay ko sa iyo. At gagawin mo ang luklukan ng awa na takip, na ginto na dalisay, dalawang siko at kalahati ang haba, at isang siko at kalahati ang lapad. At gagawa ka ng dalawang kerubin na yari sa pinukpok na ginto, at ilalagay mo ang mga ito sa magkabilang gilid ng luklukan ng awa. Gagawin ang isang

kerubin mula sa isang gilid, at ang isang kerubin mula sa pangalawang gilid ng luklukan ng awa, at gagawin mo ang dalawang kerubin sa ibabaw ng dalawang gilid. Ang mga kerubin ay magpapakpak na nakaunat sa itaas, na naglilim sa pamamagitan ng kanilang mga pakpak sa ibabaw ng luklukan ng awa, at ang kanilang mga mukha ay nakaharap sa isat isa; ang mga mukha ng mga kerubin ay nakaharap sa luklukan ng awa. At ilalagay mo ang takip ng lunas sa ibabaw ng kaban, at sa kaban ilalagay mo ang mga patotoo na ibibigay ko sa iyo. At ako ay magpapakilala sa iyo mula doon, at makikipag-usap ako sa iyo mula sa itaas ng luklukan ng awa sa pagitan ng dalawang kerubin na nasa ibabaw ng kaban ng patotoo, at tungkol sa lahat ng aking iuutos sa iyo para sa mga anak ng Israel. At gagawin mo ang isang mesang ginto ng dalisay na ginto, dalawang kubit ang haba, at isang kubit ang lapad, at isang kubit at kalahati ang taas. At gagawa ka para dito ng pinilipit na mga gilid na ginto sa palibot, at gagawa ka rin para dito ng isang korona na isang dangkal ang luwang sa palibot.

At gagawin mo ang pinilipit na moldura para sa korona sa palibot. At gagawa ka ng apat na gintong singsing, at ilalagay mo ang apat na singsing sa apat na sulok ng mga paa nito sa ilalim ng gilid. At ang mga singsing ay magiging lalagyan para sa mga poste ng pagbubuhat, upang maaaring buhatin sa pamamagitan ng mga ito ang mesa. At gagawin mo ang mga poste mula sa kahoy na hindi nabulok, at babalutin mo sila ng dalisay na ginto, at dadalhin sa pamamagitan nila ang mesa. At gagawin mo ang mga mangkok nito, at ang mga insensaryo, at ang mga sisidlan

ng handog na inumin, at ang mga tasa na kung saan ka magbubuhos, mula sa dalisay na ginto gagawin mo ang mga ito. At ilalagay mo sa ibabaw ng mesa ang tinapay ng presensya sa harap ko palagi.

At gagawa ka ng ilawan mula sa dalisay na ginto, binurol na gagawin mo ang ilawan; ang tangkay nito, at ang mga sanga, at ang mga mangkok, at ang mga bukol, at ang mga liryo ay magmumula sa kaniya. At anim na sanga ay lumalabas mula sa mga gilid, tatlong sanga ng ilawan mula sa isang tagiliran nito, at tatlong sanga ng ilawan mula sa pangalawang tagiliran. At tatlong mga tasa na inukit na hugis almendras, sa bawat sanga ay may isang bola at isang liryo, gayon din sa anim na sanga na lumalabas mula sa ilawan. At sa ilawan ay may apat na mangkok na inukit na hugis almendras; sa isang sanga ay may mga bukol at ang mga liryo nito. Ang bola sa ilalim ng dalawang sanga mula dito, at ang bola sa ilalim ng apat na sanga mula dito, ganito para sa anim na sanga na lumalabas mula sa kandelero, at sa kandelero ay may apat na mangkok na inukit na hugis almendras. Ang mga bukol at ang mga sanga ay mula rito, kabuuan ay yaring gawa mula sa isang dalisay na ginto. At gagawin mo ang pitong ilawan nito, at ilalagay mo ang mga ilawan, at sila ay magliliwanag mula sa isang mukha. At ang insensaryo nito at ang mga tungtungan nito ay gagawin mo mula sa dalisay na ginto. Lahat ng mga sisidlang ito ay isang talento ng dalisay na ginto. Tingnan mo, gagawin mo ayon sa huwaran na ipinakita sa iyo sa bundok.

26

At ang tolda ay gagawin mo ng sampung kurtina mula sa pinong linong pinilipit, at asul, at purpura, at pulang pinilipit na may kerubin—mga gawaing hiniabi ang gagawin mo sa mga ito. Ang haba ng isang kurtina ay dalawamput walong kubit, at ang lapad ay apat na kubit. Ang parehong sukat ay magiging para sa lahat ng mga kurtina. Limang kurtina ay magiging magkakadikit ang isa sa isa, at limang kurtina ay magiging pinagsama ang isa sa isa. At gagawa ka sa kanila ng mga silong asul sa gilid ng isang kurtina, mula sa isang bahagi tungo sa pagdugtong, at ganito rin ang gagawin mo sa gilid ng panlabas na kurtina tungo sa ikalawang pagdugtong. Limampung kawit ang gagawin mo sa isang kurtina, at limampung kawit ang gagawin mo sa gilid ng kurtina sa ikalawang pagdugtong, na magkakatapat at nakaharap sa isat isa. At gagawa ka ng limampung singsing na ginto, at pagsasamahin mo ang mga kurtina, ang isa sa isa, sa pamamagitan ng mga singsing, at ang tolda ay magiging isa. At gagawin mo ang mga mabalahbok na balat na pantakip sa ibabaw ng tolda; labing-isang balat ang gagawin mo. Ang haba ng isang balat ay tatlumpung siko, at ang lapad ng isang balat ay apat na siko; ang parehong sukat na ito ay magiging para sa labing-isang balat. At pagsasamahin mo ang limang balat nang magkakasama, at ang anim na balat nang magkakasama, at tutuklupin mo ang ikaanim na balat sa harapan ng tolda. At gagawa ka ng limampung mga kawit sa gilid ng isang kurtina, sa pagitan ayon sa pagdugtong, at limampung mga kawit ay

gagawa ka sa gilid ng kurtina na nagdudugtong sa pangalawa.

At gagawa ka ng limampung singsing na tanso, at pagsasamahin mo ang mga singsing mula sa mga silo, at pagsasamahin mo ang mga balat, at magiging isa. At ilalagay mo sa ilalim ang labis sa mga tabing ng tolda, ang kalahati ng tabing na natitira ay itatakip mo sa labis ng mga tabing ng tolda, itatakip mo sa likuran ng tolda. Isang siko mula rito, at isang siko mula roon, mula sa labis ng mga tabing, mula sa haba ng mga tabing ng tolda, ay magiging tumatakip sa mga gilid ng tolda sa magkabilang panig, upang ito ay makasaklaw. At gagawin mo ang takip para sa tolda na mga balat ng mga tupang lalaki na tinina ng pula, at mga panakip na mga balat na kulay-asul sa ibabaw.

At gagawa ka ng mga haligi ng tolda mula sa kahoy na hindi nabulok. Sampung siko ang haba ng gagawin mong haligi, at siko at kalahati ang lapad ng bawat haligi. Dalawang espiga sa bawat haligi, na tumutugma ang isa sa isa, ganito mo gagawin sa lahat ng mga haligi ng tabernakulo. At gagawa ka ng mga haligi para sa tolda, dalawampung haligi mula sa tagiliran na patungo sa Hilaga. At gagawa ka ng apatnapung batayan na pilak para sa dalawampung haligi, dalawang batayan para sa bawat haligi sa magkabilang bahagi nito, at dalawang batayan para sa bawat haligi sa magkabilang bahagi nito. At ang pangalawang tagiliran na patungo sa Timog, dalawampung haligi, at apatnapung batayan nila na pilak, dalawang batayan para sa bawat haligi sa magkabilang bahagi nito, at dalawang batayan para sa bawat

haligi sa magkabilang bahagi nito. At mula sa likurang bahagi ng tolda, sa panig na nakaharap sa dagat, gagawa ka ng anim na haligi. At dalawang haligi ang iyong gagawin sa mga sulok ng tolda mula sa likurang bahagi. At magiging pantay mula sa ibaba, ayon dito ay magiging pantay mula sa mga ulo hanggang sa isang pagtitipon, ganito mo gagawin sa parehong dalawang sulok, hayaang maging pantay ang mga ito. At magkakaroon ng walong haligi, at ang kanilang mga tungtungan ay pilak na labing-anim, dalawang tungtungan para sa bawat haligi sa magkabilang bahagi nito, at dalawang tungtungan para sa bawat haligi. At gagawa ka ng mga baras mula sa mga kahoy na hindi nabulok, lima para sa isang gilid ng tolda. at limang baras para sa haligi sa isang gilid ng tabernakulo sa pangalawang bahagi, at limang baras para sa haligi sa likurang gilid ng tabernakulo na patungo sa dagat. At ang baras na nasa gitna sa pagitan ng mga haligi ay umabot mula sa isang gilid hanggang sa kabilang gilid. At ang mga haligi ay iyong babalutin ng ginto, at ang mga singsing ay gagawin mong ginto, kung saan mo ipapasok ang mga bareta, at ang mga bareta ay babalutin mo ng ginto. At ikaw ay magtatayo ng tolda ayon sa anyong ipinakita sa iyo sa bundok.

At gagawin mo ang kurtina mula sa asul, purpura, at pulang hinabi, at pinong linong hiniabi; gagawin mo ito na may kerubin bilang gawang hinabi. At ilalagay mo ito sa ibabaw ng apat na haliging hindi nabulok na binalot ng ginto, at ang kanilang mga kapitel ay ginto, at ang kanilang mga tungtungan ay apat na pilak. At ilalagay mo ang kurtina sa ibabaw ng mga haligi, at

dadalhin mo roon sa loob ng kurtina ang kaban ng patotoo, at ihihiwalay ng kurtina para sa inyo ang pagitan ng banal na lugar at ng kabanal-banalang lugar. At tatakpan mo ng kurtina ang kaban ng patotoo sa Banal ng mga Banal. At ilalagay mo ang mesa sa labas ng tabing, at ang ilawan sa tapat ng mesa sa bahaging timog ng tolda, at ang mesa ay ilalagay mo sa bahaging hilaga ng tolda. At gagawa ka ng tabing para sa pintuan ng tabernakulo mula sa asul, lila, at pulang hinabi, at pinong linong hinabi, gawang burda. At gagawa ka ng limang haligi para sa tabing, at babalutin mo sila ng ginto, at ang kanilang mga kapitel ay ginto, at magbubuhos ka para sa kanila ng limang tuntungang tanso.

27

At gagawa ka ng altar mula sa kahoy na hindi nabulok, limang kubit ang haba at limang kubit ang lapad—parisukat ang altar—at tatlong kubit ang taas nito. At gagawin mo ang mga sungay sa apat na sulok nito, ang mga sungay ay magiging kaisa nito, at babalutin mo ang mga ito ng tanso. At gagawa ka ng korona para sa altar, at ang takip nito, at ang mga mangkok nito, at ang mga pangkuha ng karne nito, at ang insensaryo nito; at lahat ng mga sisidlan nito ay gagawa ka ng tanso. At gagawin mo para dito ang isang salaan na yari sa lambat na tanso, at gagawin mo sa salaan ang apat na singsing na tanso sa ilalim ng apat na gilid nito. At ilalagay mo ang mga ito sa ilalim ng salaan ng altar mula sa ibaba, at ang salaan ay aabot hanggang sa kalagitnaan ng

altar. At gagawa ka ng mga poste para sa altar mula sa kahoy na hindi nabulok, at babalutin mo ang mga ito ng tanso. At ipapasok mo ang mga poste sa mga singsing, at hayaan ang mga poste sa mga gilid ng altar sa pagbuhat nito. Hukaw na walang tahi ang gagawin mo, ayon sa ipinakita sa iyo sa bundok, gayon mo ito gagawin. At gagawin mo ang looban para sa tolda, sa panig na patungo sa Timog ang mga tabing ng looban ay mula sa pinong linong pinili, na may haba na isang daang siko sa isang panig. At ang kanilang mga haligi ay dalawampu, at ang kanilang mga tungtungan ay dalawampung tanso, at ang kanilang mga kawit at mga pangkabit ay pilak. Kaya sa gilid na paharap sa silangan, ang mga tabing ay may haba na isang daang siko, at ang kanilang dalawampung haligi, at ang kanilang dalawampung tansong tungtungan, at ang mga singsing at mga pangkapit ng mga haligi, at ang kanilang mga tungtungan ay binalot ng pilak. Ang lapad ng looban sa dakong dagat ay may mga tabing na limampung siko, ang kanilang mga haligi ay sampu, at ang kanilang mga tungtungan ay sampu. At ang lapad ng looban na patungo sa Timog ay may mga tabing na limampung siko, ang kanilang mga haligi ay sampu, at ang kanilang mga tungtungan ay sampu. At labinlimang siko ang taas ng mga kurtina sa isang gilid, ang kanilang mga haligi ay tatlo, at ang kanilang mga tungtungan ay tatlo. At ang pangalawang tagiliran ay labinlimang siko ang taas ng mga kurtina, ang kanilang mga haligi ay tatlo, at ang kanilang mga tungtungan ay tatlo. At sa pintuan ng looban ay may tabing na dalawampung siko ang taas, na yari sa asul, lila, at pulang sinulid na hinabi, at pinong lino na hinabi na may burda ng

mang-buburda, ang kanilang mga haligi ay apat, at ang kanilang mga tuntungan ay apat. Lahat ng mga haligi ng looban sa palibot ay binalot ng pilak, at ang kanilang mga ulo ay pilak, at ang kanilang mga patungan ay tanso. Ang haba ng looban ay isang daang siko, at ang lapad ay limampung siko, at ang taas ay limang siko na gawa sa pinong linong pinili, at ang kanilang mga tuntungan ay tanso. At ang lahat ng pagtatayo at lahat ng mga kasangkapan at ang mga tulos ng looban ay yari sa tanso.

At ikaw ay mag-utos sa mga anak ng Israel, at kunin nila para sa iyo ang langis mula sa mga olibo na hindi pa napiga, dalisay na binayo, para sa ilaw upang sunugin, upang ang ilawan ay magsindi nang walang patid. Sa tolda ng patotoo, sa labas ng tabing na nasa ibabaw ng tipan, susunugin ito ni Aaron at ng kaniyang mga anak mula gabi hanggang umaga sa harap ng Panginoon—isang walang hanggang batas para sa inyong mga salinlahi mula sa mga anak ng Israel.

28

At ikaw ay magdadala sa iyong sarili si Aaron na iyong kapatid, at ang kaniyang mga anak, mula sa mga anak ng Israel, upang maglingkod bilang mga pari sa akin—si Aaron, si Nadab, si Abiud, si Eleazar, at si Ithamar, na mga anak ni Aaron. At gagawin mo ang banal na balabal para kay Aaron na iyong kapatid para sa karangalan at kaluwalhatian. At ikaw ay magsalita sa lahat ng matalino ang pag-iisip, na sila ay aking

pinuno ng espiritu ng karunungan at pang-unawa, at sila ay gagawa ng banal na kasuutan ni Aaron para sa paglilingkod sa banal na lugar, kung saan siya ay maglilingkod bilang pari sa akin. At ito ang mga kasuutan na kanilang gagawin: ang pektoral, at ang epod, at ang mahabang balabal, at tunikang hiniabi, at turbante, at bigkis. At gagawin nila ang mga banal na kasuutan para kay Aaron at sa kanyang mga anak upang maglingkod bilang mga pari sa akin. At sila ay kukuha ng ginto, at ng bughaw na tela, at ng purpurang tela, at ng pulang tela, at ng pinong lino. At gagawin nila ang epod mula sa pinong linong pinili, gawang habi ng bihasang manghahabi. Dalawang piraso sa balikat na nagsasama ay magiging sa kaniya, ang isa ay nakakabit sa isa sa dalawang dulo. At ang tela ng mga piraso ng balikat na nakapatong dito ay gagawin katulad nito, mula sa dalisay na ginto, at asul, at purpura, at pula na hinabi, at pinong lino na hinabi. At kukuha ka ng dalawang bato na esmeralda, at uukit mo sa mga ito ang mga pangalan ng mga anak ni Israel. Anim na pangalan sa ibabaw ng isang bato, at ang anim na natitirang pangalan sa ibabaw ng ikalawang bato ayon sa kanilang mga henerasyon. Gawang sining ng pagkakaukit sa bato, tulad ng pag-uukit ng selyo, uukitin mo ang dalawang bato ayon sa mga pangalan ng mga anak ni Israel. At ilalagay mo ang dalawang bato sa ibabaw ng mga balikat ng epod, mga batong pang-alaala ang mga ito para sa mga anak ng Israel, at dadalhin ni Aaron ang mga pangalan ng mga anak ng Israel sa harap ng Panginoon sa ibabaw ng kaniyang dalawang balikat, bilang alaala para sa kanila. At gagawa ka ng mga pangbalikat mula sa dalisay na ginto. At gagawin mo ang dalawang tanikala na may

palawit mula sa dalisay na ginto, na pinagsama-sama sa mga bulaklak, gawang hinabi, at ilalagay mo ang mga tanikala na hinabi sa ibabaw ng mga kalupkop sa kanilang mga pangbalikat mula sa harapan.

At gagawin mo ang pektoral ng mga paghatol, gawang burda, ayon sa disenyo ng epod gagawin mo ito mula sa ginto, at asul, at purpura, at matingkad na pula na pinulupot, at pinong lino na pinulupot. Gagawin mo itong parisukat, magiging doble, isang dangkal ang haba nito, at isang dangkal ang lapad. At hihikayin mo sa kaniya ang telang nilagyan ng mga bato na may apat na hanay; ang unang hanay ng mga bato ay magiging sardius, topaz, at esmeralda. At ang ikalawang hanay, karbungko, at sapiro, at haspe. At ang ikatlong hanay: ligurium, agata, at ametista. At ang ikaapat na hanay, krisolito, at berilo, at oniks, nakabalot sa ginto at nakatali sa ginto, ay hayaang maging ayon sa kanilang hanay. At ang mga bato ay maging mula sa mga pangalan ng mga anak ni Israel na labindalawa ayon sa kanilang mga pangalan, mga ukit ng mga tatak, bawat isa ayon sa pangalan, para sa labindalawang lipi. At gagawa ka sa ibabaw ng orakulo ng mga palamuting magkakasalubong, gawang tulad ng tanikala mula sa dalisay na ginto. At dadalhin ni Aaron ang mga pangalan ng mga anak ng Israel sa pektoral ng paghatol na nasa kanyang dibdib kapag pumapasok siya sa banal na lugar bilang alaala sa harapan ng Diyos. At ilalagay mo sa pektoral ng paghatol ang pagpapahayag at ang katotohanan, at ito ay magiging nasa dibdib ni Aaron kapag siya ay pumapasok sa banal na dako sa harap ng Panginoon, at

dadalhin ni Aaron ang mga paghatol ng mga anak ni Israel sa kanyang dibdib sa harap ng Panginoon nang palagi. At gagawa ka ng damit-pambaba na hanggang paa na buong asul. At ang butas nito ay nasa gitna, may gilid na nakapalibot sa butas, gawang hinabi, ang pagdugtong ay hinabi nang magkasama mula rito upang hindi ito mapunit. At gagawin mo sa ilalim ng laylayan ng tunika mula sa ibaba, na parang namumulaklak na granada, mga maliit na granada mula sa asul, at purpura, at pula na hinabi, at pinong lino na pinulupot, sa ilalim ng laylayan ng tunika sa palibot. Ang ganoon ding anyo: mga maliit na granada na ginto, at mga kampana sa pagitan ng mga ito sa palibot. Mula sa gintong granada at bulaklak na dodona sa palibot ng laylayan ng tunika, At maririnig si Aaron sa paglilingkod, maririnig ang kaniyang tinig kapag pumapasok sa banal na lugar sa harap ng Panginoon at kapag lumalabas, upang siya ay hindi mamatay. At gagawa ka ng isang platang ginto na dalisay, at uukitin mo rito ang ukit ng tatak: Santuwaryo ng Panginoon. At ilalagay mo ito sa asul na pinili, at ito ay magiging nasa turbante, sa harapan ng turbante ito ay makakabit. At magiging ito sa noo ni Aaron, at aalisin ni Aaron ang mga kasalanan ng mga banal na bagay, gaano man karami ang ibabanal ng mga anak ng Israel, ng lahat ng handog ng kanilang mga banal na bagay, at magiging ito sa noo ni Aaron nang palagi upang maging katanggap-tanggap sila sa harap ng Panginoon.

At ang mga pinagayusan ng mga tunika ay mula sa pinong lino, at gagawin mo ang turbante na pinong lino, at gagawin mo ang

bigkis na gawa ng burda. At para sa mga anak ni Aaron, gagawa ka ng mga tunika at mga bigkis, at gagawa ka ng mga turbante para sa kanila para sa karangalan at kaluwalhatian. At isusuot mo ang mga iyon kay Aaron na iyong kapatid, at ang kaniyang mga anak na kasama niya, at papahiran mo sila ng langis, at pupunan mo ang kanilang mga kamay, at itatalaga mo sila upang maglingkod sila bilang mga saserdote sa akin. At gagawa ka sa kanila ng mga panti na lino upang takpan ang kahubaran ng kanilang katawan, mula sa baywang hanggang sa mga hita. At magkakaroon si Aaron ng mga ito at ang kaniyang mga anak na lalaki, kapag sila ay pumapasok sa tolda ng patotoo, o kapag sila ay lumalapit upang maglingkod sa altar ng banal, at hindi sila magdadala sa kanilang mga sarili ng kasalanan, upang hindi sila mamatay—batas na walang hanggan sa kaniya, at sa kaniyang binhi kasama niya.

29

At ito ang mga gagawin mo sa kanila upang banal-banalin mo sila, upang maglingkod sila sa akin bilang mga pari: kukunin mo ang isang guyang mula sa mga baka, at dalawang tupang lalaki na walang kapintasan, at mga tinapay na walang lebadura na hinaluan ng langis, at mga manipis na tinapay na walang lebadura na pinahiran ng langis, mula sa pinong harina ng trigo gagawin mo ang mga ito. At ilalagay mo ang mga ito sa isang basket, at ihahandog mo ang mga ito kasama ng basket, at ang guya, at ang dalawang tupa. At si Aaron at ang kaniyang mga

anak ay iyong dadalhin sa mga pintuan ng tolda ng patotoo, at huhugasan mo sila sa tubig. At pagkatapos na kunin ang mga kasuutan, isusuot mo kay Aaron na iyong kapatid ang tunika na mahaba, at ang panakip-balikat, at ang pektoral, at ikakawing mo sa kaniya ang pektoral sa panakip-balikat. At ilalagay mo ang turbante sa kanyang ulo, at ilalagay mo ang banal na plato sa turbante. At kukuha ka ng langis ng pagpapahid, at ibubuhos mo ito sa kanyang ulo, at papahiran mo siya. At dadalhin mo ang kaniyang mga anak na lalaki, at ibibihis mo sa kanila ang mga tunika. At bibigkisan mo sila ng mga bigkis, at ilalagay mo sa kanila ang mga turbante, at magiging sa kanila ang pagka-saserdote sa akin magpakailanman, at kokonsegrahin mo ang mga kamay ni Aaron at ang mga kamay ng kaniyang mga anak. At dadalhin mo ang guya sa pintuan ng tolda ng tipan, at ipapatong ni Aaron at ng kaniyang mga anak ang kanilang mga kamay sa ulo ng guya sa harap ng Panginoon, sa tabi ng pintuan ng tolda ng tipan. At ikaw ay kakatay ng guya sa harap ng Panginoon, sa tabi ng pintuan ng tolda ng patotoo. At kukuha ka ng dugo ng guya, at ilalagay mo sa mga sungay ng altar gamit ang iyong daliri, at ang natitirang lahat na dugo ay ibubuhos mo sa tabi ng pundasyon ng altar. At kukuha ka ng lahat ng taba na nasa tiyan, at ng lobe ng atay, at ng dalawang bato, at ng taba na nasa kanila, at ilalagay mo sa altar. Ang mga karne ng guya, at ang balat, at ang dumi ay susunugin mo sa apoy sa labas ng kampo, sapagkat ito ay handog dahil sa kasalanan.

At kukunin mo ang isang tupa, at ipapatong ni Aaron at ng kanyang mga anak ang kanilang mga kamay sa ulo ng tupa. At

papataying mo siya, at pagkatapos kunin ang dugo, ibubuhos mo ito sa palibot ng altar. At ang tupang lalaki ay hihiwain mo sa dalawa ayon sa mga bahagi ng katawan, at huhugasan mo ang mga lamang-loob at ang mga paa sa tubig, at ilalagay mo sa ibabaw ng mga piraso kasama ang ulo. At ihahandog mo ang buong tupa sa altar bilang handog na susunugin para sa Panginoon, isang mabangong handog na insenso para sa Panginoon. At kukuha ka ng pangalawang tupa, at ipapatong ni Aaron at ng kaniyang mga anak na lalaki ang kanilang mga kamay sa ulo ng tupa. At ikaw ay papatay sa kanya, at kukuha ka ng kanyang dugo, at ilalagay mo ito sa lobe ng kanang tainga ni Aaron, at sa dulo ng kanang kamay, at sa dulo ng kanang paa, at sa mga lobe ng mga kanang tainga ng kanyang mga anak, at sa mga dulo ng kanilang mga kanang kamay, at sa mga dulo ng kanilang mga kanang paa. At kukuha ka ng dugo mula sa altar at ng langis ng pagpapahid, at iwiwisik mo kay Aaron at sa kaniyang damit, at sa kaniyang mga anak at sa mga damit ng kaniyang mga anak na kasama niya, at babanal siya at ang kaniyang damit, at ang kaniyang mga anak at ang mga damit ng kaniyang mga anak na kasama niya. Ngunit ang dugo ng tupa ay ibubuhos mo sa palibot ng altar. At kukuha ka mula sa tupa ng taba nito, at ng taba na tumatakip sa tiyan, at ng lobo ng atay, at ng dalawang bato, at ng taba na nasa kanila, at ng kanang braso, sapagkat ito ay handog ng pagkumpleto. At isang tinapay na may langis, at isang manipis na tinapay mula sa buslo ng mga tinapay na walang pampaalsa na inilagay sa harapan ng Panginoon. At ilalagay mo ang lahat sa mga kamay ni Aaron at sa mga kamay ng kaniyang mga anak, at ihihiwalay mo ang mga

ito bilang handog sa harapan ng Panginoon. At kukuha ka ng mga iyon mula sa kanilang mga kamay, at iaalay mo sa altar ng handog na sinusunog tungo sa mabangong amoy sa harap ng Panginoon; handog ito sa Panginoon. At kukuha ka ng dibdib mula sa tupa ng pagtatalaga na kay Aaron, at ihihiwalay mo ito bilang handog sa harap ng Panginoon, at magiging ito sa iyo bilang bahagi. At iyong ipagbabanal ang dibdib na handog at ang braso ng handog na inialay, na inihiwalay at inalis mula sa tupa ng pagkakonsagra mula kay Aaron at mula sa kaniyang mga anak na lalaki. At magiging kay Aaron at sa kanyang mga anak na batas na walang hanggan mula sa mga anak ng Israel, sapagkat ito ay handog na inilaan, at magiging handog mula sa mga anak ng Israel mula sa mga hain ng kaligtasan ng mga anak ng Israel, handog sa Panginoon.

At ang banal na kasuutan ni Aaron ay magiging sa kanyang mga anak pagkatapos niya, upang pahiran sila ng langis dito at italaga ang kanilang mga kamay. Pitong araw na isusuot ang mga ito ng paring kapalit niya mula sa kaniyang mga anak, na papasok sa tolda ng patotoo upang maglingkod sa banal na lugar. At kukunin mo ang tupa ng pagkakonsagra, at lulutuin mo ang karne sa banal na lugar. At kakanin ni Aaron at ng kaniyang mga anak ang karne ng tupa at ang mga tinapay na nasa basket sa tabi ng pintuan ng tolda ng tipan. Kakainin nila ang mga iyon na siyang ginamit upang italaga sila, upang ihanda ang kanilang mga kamay at upang banal-in sila, at ang dayuhan ay hindi kakain mula sa mga iyon, sapagkat banal ang mga ito. Kung maiwan mula sa mga karne ng handog ng pagkonsagra at ng

mga tinapay hanggang umaga, susunugin mo ang mga natitira sa apoy. Hindi ito kakainin, sapagkat ito ay banal.

At gagawin mo kay Aaron at sa kaniyang mga anak nang gayon ayon sa lahat ng iniutos ko sa iyo; sa loob ng pitong araw ay kukonsagrahin mo ang kanilang mga kamay. At gagawa ka ng guya ng kasalanan sa araw ng paglilinis, at lilinisin mo ang altar sa pamamagitan ng iyong pagpapaging-banal dito, at papahiran mo ito upang gawing banal ito. Pitong araw na iyong lilinisin ang altar at iyong kokonsegrahin ito, at ang altar ay magiging banal sa mga banal; ang sinumang humahawak sa altar ay gagawing banal. At ito ang mga bagay na gagawin mo sa altar: dalawang tupa na isang taong gulang na walang kapintasan bawat araw sa altar nang patuloy, bilang handog na walang tigil.

Ang isang kordero ay iyong ihahain sa umaga, at ang pangalawang kordero ay iyong ihahain sa gabi. At ikasampu ng pinong harina na hinaluan sa dinurog na langis na ikaapat ng hin, at handog na inumin na ikaapat ng hin ng alak para sa bawat kordero. At ang pangalawang kordero ay iyong ihahain sa gabi, ayon sa handog sa umaga at ayon sa inuming handog nito, gagawin mo itong handog na mabangong amoy para sa Panginoon. Handog na walang tigil sa buong salinlahi ninyo, sa pintuan ng tolda ng patotoo sa harap ng Panginoon, kung saan ako ay magpapakilala sa iyo mula roon, upang makausap kita. At itatalaga ko roon sa mga anak ng Israel, at ako ay papagbabanalin sa aking kaluwalhatian. At aking babanaling ang tolda ng patotoo at ang altar, at si Aaron at ang kaniyang

mga anak ay aking babanaling upang maglingkod sa akin bilang mga saserdote. At ako ay tatawagin sa gitna ng mga anak ng Israel, at ako ay magiging kanilang Diyos. At makikilala nila na ako ay ang Panginoong kanilang Diyos na naglabas sa kanila mula sa lupain ng Ehipto upang tawagin sa kanila at maging kanilang Diyos.

30

At gagawa ka ng altar ng insenso mula sa mga kahoy na hindi nabulok. Gagawin mo ito na may isang kubit ang haba at isang kubit ang lapad, parisukat ito, at dalawang kubit ang taas, at ang mga sungay nito ay magiging kaisa nito. At babalutin mo ng dalisay na ginto ang salaan nito, at ang mga pader nito sa palibot, at ang mga sungay nito, at gagawa ka para dito ng pinilipit na koronang ginto sa palibot. At gagawa ka ng dalawang singsing na ginto na dalisay sa ilalim ng pinilipit na korona nito, sa dalawang gilid mo gagawin sa magkabilang panig, at magiging mga hawakan para sa mga poste, upang mabuhatin ito sa pamamagitan ng mga iyon. At gagawa ka ng mga poste mula sa kahoy na hindi nabulok, at babalutin mo ang mga ito ng ginto. At ilalagay mo ito sa harap ng tabing na nasa ibabaw ng kaban ng mga patotoo, kung saan ako ay magpapakilala sa iyo mula roon. At magsusunog ng insenso si Aaron sa ibabaw nito ng pinong hinalong insenso tuwing umaga; kapag nag-aayos siya ng mga ilawan, magsusunog siya ng insenso sa ibabaw nito. At kapag magsisindi si Aaron ng mga

ilawan nang gabi, magsusunog siya ng insenso sa ibabaw nito. Insensong walang tigil, palagi sa harap ng Panginoon, sa buong salinlahi nila. At hindi siya magdadala ng ibang insenso sa ibabaw nito, handog, sakripisyo, at hindi ka magbubuhos ng inuming handog sa ibabaw nito. At si Aaron ay gagawa ng pagtubos sa ibabaw nito sa mga sungay nito minsan sa taon; mula sa dugo ng paglilinis ay lilinisin niya ito para sa kanilang mga salinlahi; banal ng mga banal ito para sa Panginoon.

At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na nagsasabi, Kung kukunin mo ang bilang ng mga anak ng Israel sa kanilang pagbisita, magbibigay ang bawat isa ng tubos ng kaniyang kaluluwa sa Panginoon, at hindi magkakaroon sa kanila ng pagbagsak sa kanilang pagbisita. At ito ang ibibigay nila, gaano man karami ang dadaan sa pagsusuri—ang kalahati ng didrachma, na ayon sa banal na didrachma, dalawampung obol ang didrachma—ang kalahati ng didrachma ay handog sa Panginoon. Lahat ng dumadaan sa pagsusuri mula dalawampung taong gulang pataas ay magbibigay ng kontribusyon sa Panginoon. Ang mayaman ay hindi magdadagdag, at ang mahirap ay hindi magbabawas mula sa kalahating didrakma sa pagbibigay ng handog sa Panginoon, upang gumawa ng pagtubos para sa inyong mga kaluluwa. At kukuha ka ng pilak ng mga handog mula sa mga anak ng Israel, at ibibigay mo ito para sa paglilingkod ng tolda ng patotoo, at magiging alaala ito para sa mga anak ng Israel sa harap ng Panginoon, upang gumawa ng pagtubos para sa inyong mga kaluluwa. At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na sinasabi,

Gumawa ka ng tansong batya, at tansong base para dito, upang makapaghugas, at ilalagay mo ito sa pagitan ng tolda ng patotoo at ng altar, at ibubuhos mo ang tubig dito. At maghuhugas si Aaron at ang kanyang mga anak mula dito ang kanilang mga kamay at mga paa gamit ang tubig. Kapag sila ay pumasok sa tolda ng patotoo, sila ay maghuhugas ng tubig, at hindi sila mamatay, kapag sila ay lumapit sa altar upang maglingkod at mag-alay ng mga handog na susunugin sa Panginoon. Maghuhugasan nila ang kanilang mga kamay at mga paa ng tubig kapag pumapasok sila sa tolda ng patotoo, maghuhugasan ng tubig upang hindi sila mamatay, at ito ay magiging walang hanggang batas para sa kanila, para sa kanya at sa kanyang mga salinlahi na kasama niya. At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na sinasabi, At ikaw ay kumuha ng mga pampalasa: ang bulaklak ng piling mira na limang daang siklo, at ng mabangong sinamomo na kalahati nito na dalawang daan at limampung siklo, at ng mabangong tambo na dalawang daan at limampung siklo, At limang daang siklo ng iris na banal, at isang hin na langis mula sa olibo. At gagawin mo ito na banal na langis ng pagpahid, isang pabangong hinalik ayon sa sining ng manggagawa ng pabango; ito ay magiging banal na langis ng pagpahid. At pahiran mo mula sa kanyang langis ang tolda ng patotoo, at ang kaban ng tipan, at lahat ng mga kasangkapan nito, at ang ilawan at lahat ng mga sisidlan nito, at ang dambana ng insenso, at ang altar ng mga handog na susunugin at lahat ng mga sisidlan nito, at ang mesa at lahat ng mga sisidlan nito, at ang palanggana. At iyong babanal sila, at magiging banal sa mga banal; lahat ng humahawak sa kanila ay magiging banal. At si

Aaron at ang kaniyang mga anak na lalaki ay iyong pahiran ng langis at italaga upang maglingkod bilang mga saserdote sa akin. At sa mga anak ng Israel ay magsasalita ka, na nagsasabi, Ang banal na langis na pampahid ng pagpapahid ay magiging ito sa inyo hanggang sa inyong mga salinlahi. Sa laman ng tao hindi ito pahihiran, at ayon sa komposisyong ito hindi kayo gagawa para sa inyong sarili ng katulad nito; banal ito, at magiging banal para sa inyo. Sinumang gagawa ng gayon, at sinumang magbibigay nito sa dayuhan, ay pupuksuhin mula sa kaniyang bayan.

At sinabi ng Panginoon kay Moises, Kumuha ka para sa iyong sarili ng mga pampalasa: estakte, onika, galbano na mabangong pampalasa, at dalisay na kamanyang—pantay-pantay ang magiging sukat. At gagawin nila dito ang insensong pang-pabango, gawa ng manggagawa ng pabango na hinaluan, dalisay at banal na gawa. At dudurugin mo ang ilan sa mga ito nang napakaliit, at ilalagay mo ito sa harap ng mga patotoo sa loob ng tolda ng patotoo, kung saan ako ay magpapakita sa iyo. Banal sa lahat ng banal ang insensong ito para sa inyo. Ayon sa komposisyong ito, hindi kayo gagawa nito para sa inyong mga sarili; magiging banal ito sa inyo para sa Panginoon. Sinumang gagawa ng gayundin upang amuyin ito ay mawawala mula sa kaniyang bayan.

31

At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na sinasabi, Narito, tinawag ko sa pamamagitan ng pangalan si Bezalel na anak ni Uri na anak ni Hur, mula sa lipi ng Juda. At pinuno ko siya ng banal na espiritu ng karunungan, ng pagkaunawa, at ng kaalaman upang mag-isip sa bawat gawain at magdisenyo, gumawa ng ginto, at ng pilak, at ng tanso, at ng hyacinto, at ng purpura, at ng pulang pinulupot, at ang pagtatrabaho sa bato, at sa mga gawaing karpinterya ng kahoy, upang gumawa ayon sa lahat ng gawain. At ibinigay ko siya at si Eliab na anak ni Ahisamach mula sa lipi ng Dan, at sa bawat may matalinong puso ay binigyan ko ng kaunawaan At gagawa nila ang lahat ng iniutos ko sa iyo: ang tolda ng patotoo, at ang kaban ng tipan, at ang luklukan ng awa na nasa ibabaw nito, at ang mga kasangkapan ng tolda, at ang mga altar, at ang mesa at lahat ng mga sisidlan nito, at ang dalisay na ilawan at lahat ng mga sisidlan nito At ang palanggana at ang tungtungan nito, at ang mga kasuutang pampaglilingkod ni Aaron, at ang mga kasuutan ng kaniyang mga anak na lalaki upang maglingkod bilang mga saserdote sa akin At ang langis ng pagpahid, at ang insenso ng komposisyon ng banal, ayon sa lahat ng aking iniutos sa iyo, gagawin nila.

At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na sinasabi, At ikaw, mag-utos sa mga anak ng Israel, na sinasabi, Tingnan ninyo, at ingatan ninyo ang aking mga sabbath, sapagkat ito ay tanda mula sa akin at sa inyo hanggang sa inyong mga salinlahi, upang malaman ninyo na ako ang Panginoon na nagpapaging-banal sa inyo. At iingatan ninyo ang mga sabbath, sapagkat ito ay banal

ng Panginoon para sa inyo; ang sinumang lumapastangan nito ay papatayin, bawat taong gumawa ng trabaho sa araw na ito ay ihihiwalay ang kaluluwa niyang iyon mula sa gitna ng kaniyang bayan. Sa loob ng anim na araw gagawa ka ng mga gawain, ngunit sa ikapitong araw ay sabbath, isang banal na kapahingahan para sa Panginoon, sinumang gagawa ng gawain sa ikapitong araw ay papatayin. At iingatan ng mga anak ng Israel ang mga sabbath, upang ipagpatuloy ang mga ito sa buong kanilang salinlahi, Tipan na walang hanggan sa akin at sa mga anak ng Israel, tanda ito sa akin na walang hanggan, sapagkat sa loob ng anim na araw ginawa ng Panginoon ang langit at ang lupa, at sa ikapitong araw nagpahinga siya at tumigil. At ibinigay kay Moises nang siya ay tumigil sa pagsasalita sa kanya sa bundok ng Sinai ang dalawang tapyas ng patotoo, mga tapyas na bato na isinulat ng daliri ng Diyos.

32

At nang makita ng mga tao na natagalan si Moises na bumaba mula sa bundok, nagtipon ang mga tao laban kay Aaron, at sinabi nila sa kanya, Bumangon ka, at gumawa ka sa amin ng mga diyos na maglalakad sa unahan namin, sapagkat si Moises na ito, ang taong naglabas sa amin mula sa lupain ng Ehipto, hindi namin alam kung ano ang nangyari sa kanya. At sinabi ni Aaron sa kanila, Alisin ninyo ang mga gintong hikaw na nasa mga tainga ng inyong mga asawa at mga anak na babae, at dalhin ninyo sa akin. At tinanggal ng lahat ng mga tao ang

kanilang mga gintong hikaw na nasa kanilang mga tainga, at dinala nila kay Aaron. At tinanggap niya mula sa kanilang mga kamay, at hinubog niya ang mga iyon gamit ang pang-ukit, at ginawa niya ang mga iyon na isang binubo na guya. At sinabi niya, Mga ito ang iyong mga diyos, Israel, na nagdala sa iyo mula sa lupain ng Ehipto. At nang makita ito ni Aaron, nagtayo siya ng altar sa harap nito, at ipinahayag ni Aaron, Pista ng Panginoon bukas. At bumangon nang maaga kinabukasan, nagdala siya ng mga handog na susunugin at nag-alay ng hain ng kaligtasan, at umupo ang bayan upang kumain at uminom, at nagtindig sila upang maglaro.

At nagsalita ang Panginoon kay Moises, Pumunta ka kaagad, bumaba ka mula rito, sapagkat nagkasala ang iyong bayan na iyong inilabas mula sa lupain ng Ehipto. Mabilis silang lumabag mula sa daang aking iniutos sa kanila. Gumawa sila para sa kanilang sarili ng guya, at sumamba sa kanya, at nag-alay sa kanya, at sinabi, Ito ang iyong mga diyos, Israel, na siyang nagdala sa iyo mula sa lupain ng Ehipto. At ngayon, hayaan mo ako, at sa aking galit sa kanila, lilipulin ko sila, at gagawin kitang isang dakilang bansa. At nanalangin si Moises sa harap ng Panginoong Diyos, at sinabi, Bakit, Panginoon, nagagalit Ka nang lubha laban sa iyong bayan, na sila na iyong inilabas mula sa lupain ng Ehipto sa pamamagitan ng dakilang lakas, at sa pamamagitan ng iyong mataas na bisig? Huwag nawa sabihin ng mga Ehipsiyo: Sa kasamaan ay inilabas niya sila upang patayin sa mga bundok at upang lipulin sila mula sa lupa. Itigil mo ang iyong matinding galit, at maging mapagbiyaya ka sa

kasamaan ng iyong bayan. Naalala si Abraham, si Isaac, at si Jacob na iyong mga lingkod, na sa kanila ay sumumpa ka ayon sa iyong sarili, at nagsalita ka sa kanila, na sinasabi, Pararamihin ko ang inyong binhi na gaya ng mga bituin sa langit sa dami, at ang lahat ng lupaing ito na sinabi mong ibibigay sa kanila, at kanilang aariin ito magpakailanman. At napagbiyayaan ng Panginoon na ingatan ang kanyang bayan.

At pagkatapos bumalik si Moises, bumaba mula sa bundok, at ang dalawang tapyas ng patotoo ay nasa kanyang mga kamay, mga tapyas na bato na nakaukit sa parehong bahagi nila, sa magkabilang panig ay nakasulat. At ang mga tapyas ay gawa ng Diyos, at ang sulat ay sulat ng Diyos na inukit sa mga tapyas. At nang marinig ni Josue ang boses ng bayang sumisigaw, sinabi niya kay Moises, May ingay ng digmaan sa kampo. At sinabi niya, Hindi ito tinig ng mga nangunguna sa lakas, ni tinig ng mga nangunguna sa pagkatalo, kundi tinig ng mga umaawit tungkol sa alak ang aking naririnig.

At nang siya ay lumalapit sa kampo, nakita niya ang guya at ang mga sayawan, at nagalit na lubha si Moises kaya itinapon niya mula sa kaniyang mga kamay ang dalawang tapyas at dinurog niya ang mga ito sa ilalim ng bundok. At kinuha ang guya na kanilang ginawa, sinunog niya ito sa apoy, at giniling niya ito hanggang maging pino, at isinaboy niya ito sa tubig, at pinainumin niya ito sa mga anak ng Israel. At sinabi ni Moises kay Aaron, Ano ang ginawa sa iyo ng mga taong ito, at nagdulot ka sa kanila ng malaking kasalanan? At sinabi ni Aaron kay

Moises, Huwag kang magalit, panginoon, sapagkat alam mo ang ugali ng bayang ito. Sinasabi nila sa akin, Gumawa ka para sa amin ng mga diyos na mangunguna sa amin, sapagkat si Moises na taong ito, na naglabas sa amin mula sa Ehipto, hindi namin alam kung ano ang nangyari sa kanya. At sinabi ko sa kanila, Kung sino ay may mga gintong alahas, alisin ninyo. At binigay nila sa akin, at itinapon ko sa apoy, at lumabas ang guyang ito. At nakita ni Moises na ang mga tao ay nakakalat, sapagkat pinangalat sila ni Aaron upang maging kasiyahan ng kanilang mga kaaway Tumayo si Moises sa tarangkahan ng kampo, at sinabi, Sino ang para sa Panginoon? Pumarito sa akin. Kaya nagtipon sa kaniya ang lahat ng mga anak ni Levi. At sinabi niya sa kanila, Ito ang sinasabi ng Panginoong Diyos ng Israel: Ilagay ng bawat isa ang kanyang espada sa kanyang baywang, at dumaan kayo at bumalik mula tarangkahan hanggang tarangkahan sa pamamagitan ng kampo, at patayin ninyo ang bawat isa ang kanyang kapatid, at ang bawat isa ang kanyang kapwa, at ang bawat isa ang pinakamalapit sa kanya. At ginawa ng mga anak ni Levi ayon sa sinabi ni Moises sa kanila, at nabuwal mula sa bayan sa araw na iyon na tatlong libong lalaki. At sinabi ni Moises sa kanila, Kayo ay nagtalaga ng inyong mga sarili ngayong araw sa Panginoon, bawat isa laban sa kanyang anak o sa kanyang kapatid, upang maibigay sa inyo ang pagpapala.

At nangyari pagkatapos ng kinabukasan, sinabi ni Moises sa bayan, Kayo ay nagkasala ng malaking kasalanan, at ngayon aakyat ako sa Diyos upang itubos ko ang inyong kasalanan.

Bumalik si Moises sa Panginoon at sinabi, Namamanhik ako, Panginoon, nagkasala nang malaki ang bayang ito, at gumawa sila para sa kanilang sarili ng mga diyos na ginto. At ngayon, kung patatawarin mo nga ang kanilang kasalanan, ay patawarin mo; ngunit kung hindi, ay burahin mo ako sa iyong aklat na iyong isinulat. At sinabi ng Panginoon kay Moises, Kung sino ang nagkasala sa harap ko, buburahin ko sila mula sa aking aklat. Ngayon nga, pumunta ka, bumaba ka, at patnubayan mo ang bayang ito patungo sa lugar na sinabi ko sa iyo. Narito, ang aking sugo ay mangunguna sa harap mo. Ngunit sa araw na aking pagdadalaw, dadalhin ko sa kanila ang kanilang kasalanan. At hinampas ng Panginoon ang bayan dahil sa paggawa ng gintong guya na ginawa ni Aaron.

33

At sinabi ng Panginoon kay Moises, Magpatuloy ka, umakyat mula dito ikaw at ang iyong bayan na iyong inilabas mula sa lupain ng Ehipto, patungo sa lupaing aking isinumpa kay Abraham, kay Isaac, at kay Jacob, nang sabihin, Sa inyong binhi ay ibibigay ko ito. At isusugo ko ang aking sugo sa unahan mo, at palalayasin niya ang mga Amoreo, at mga Heteo, at mga Perezeo, at mga Gergeseo, at mga Heveo, at mga Jebuseo, at mga Cananeo. At ipapadala kita sa lupaing umaagos ng gatas at pulot, ngunit hindi kita sasamahan paakyat, dahil matigas ang ulo mong bayan, upang hindi kita lipulin sa daan. At nang marinig ng mga tao ang masamang salitang ito, sila ay nagluksa nang

lubos. At sinabi ng Panginoon sa mga anak ng Israel, Kayo ay mga taong matigas ang ulo. Tingnan ninyo, baka magdala pa ako ng ibang parusa sa inyo at lubusang lipulin kayo. Ngayon nga, alisin ninyo ang inyong mga marilag na kasuutan at mga palamuti, at ipapakita ko sa inyo kung ano ang gagawin ko sa inyo. At tinanggal ng mga anak ng Israel ang kanilang mga palamuti at ang kanilang mga damit mula sa bundok ng Horeb. At kinuha ni Moises ang kaniyang tolda at itinayo niya ito sa labas ng kampo, malayo sa kampo, at tinawag itong Tolda ng Patotoo. At nangyari na ang lahat ng naghahanap sa Panginoon ay lumalabas patungo sa toldang nasa labas ng kampo. Tuwing pumapasok si Moises sa tolda na nasa labas ng kampo, nakatayo ang lahat ng mga tao, bawat isa ay nanonood mula sa pintuan ng kanilang tolda, at pinagmamasdan nila si Moises hanggang sa pumasok siya sa tolda. Ngunit kapag pumasok si Moises sa tolda, bumababa ang haliging ulap at tumatayo sa pintuan ng tolda, at nakikipag-usap kay Moises. At siya ay nagsasalita kay Moises. At nakita ng buong bayan ang haliging ulap na nakatayo sa pintuan ng tolda, at tumayo ang buong bayan at sumamba ang bawat isa mula sa pintuan ng kani-kanilang tolda. At nagsalita ang Panginoon kay Moises nang harapan, gaya ng pagsasalita ng isang tao sa kaniyang kaibigan, at pagkatapos ay bumalik siya sa kampo. Ngunit ang kaniyang tagapaglingkod na si Josue na anak ni Nun, na binata, ay hindi umaalis sa loob ng tolda.

At sinabi ni Moises sa Panginoon, Narito, sinasabi mo sa akin, Dalhin mo pataas ang bayang ito, ngunit hindi mo ipinakita sa akin kung sino ang ipapadala mo kasama ko, bagaman sinabi

mo sa akin, Kilala kita nang higit sa lahat, at mayroon kang biyaya sa akin.' Kung samakatuwid nakatagpo ako ng pabor sa harap mo, ipakita mo sa akin ang iyong sarili, nang malinaw kitang makita, upang ako ay maging nakatagpo ng pabor sa harap mo, at upang malaman ko na ang iyong bayan ay ang dakilang bansang ito. At sinabi niya, Ako mismo ang mangunguna sa iyo, at bibigyan kita ng kapahingahan. At sinabi niya sa kaniya, Kung hindi ka mismo ang sasama, huwag mo akong dalhin mula dito. At paano tunay na makikilala na ako at ang iyong bayan ay nakatagpo ng biyaya sa iyo, maliban na kung ikaw ay lumalakbay kasama namin? At ako at ang iyong bayan ay luluwalhati sa lahat ng mga bansa na nasa ibabaw ng lupa. At sinabi ng Panginoon kay Moises, Gagawin ko rin ang bagay na ito na iyong sinabi, sapagkat nakakita ka ng biyaya sa aking paningin, at kilala kita nang higit sa lahat. At sinabi niya, Ipakita mo sa akin ang iyong sarili. At sinabi niya, Ako ay dadaan sa harap mo sa aking kaluwalhatian, at tatawag ako sa aking pangalan, Panginoon, sa harap mo, at maaawa ako sa sinumang aking kaawaan, at mahabag ako sa sinumang aking habagan. At sinabi niya, Hindi mo makikita ang aking mukha, sapagkat hindi makakakita ang tao ng aking mukha at mabubuhay. At sinabi ng Panginoon, Narito, may lugar sa tabi ko; tatayo ka sa ibabaw ng bato. Ngunit kapag lumilipas ang aking kaluwalhatian, ilalagay kita sa bitak ng bato, at tatakpan kita ng aking kamay hanggang ako ay makalipas. At aalisin ko ang aking kamay, at pagkatapos ay makikita mo ang aking likuran, ngunit ang aking mukha ay hindi mo makikita.

34

At sinabi ng Panginoon kay Moises, Umukit ka para sa iyong sarili ng dalawang tapyas na bato, gaya ng mga una, at umakyat ka sa akin sa bundok, at isusulat ko sa mga tapyas ang mga salitang nasa mga unang tapyas na iyong binasag. At maging handa sa umaga, at aakyat ka sa bundok ng Sinai, at tatayo ka para sa akin doon sa tuktok ng bundok. At walang sinuman ang umakyat kasama mo ni makita sa buong bundok, at ang mga tupa at mga baka ay huwag manginain malapit sa bundok na iyon. At nagtabas siya ng dalawang tapyas na bato, gaya ng mga una, at nang magmadaling-araw ay bumangon si Moises at umakyat sa bundok ng Sinai, gaya ng iniutos sa kanya ng Panginoon, at dinala ni Moises ang dalawang tapyas na bato. At bumaba ang Panginoon sa loob ng ulap, at tumayo sa tabi niya roon, at tumawag sa pangalan ng Panginoon. At dumaan ang Panginoon sa harap niya, at tinawag, Panginoon, ang Diyos na mahabagin at maawain, mapagpasensya at sagana sa awa at totoo, At nagpapanatili ng katarungan at awa hanggang sa libu-libong salinlahi, nag-aalis ng mga kasamaan at kalikuan at mga kasalanan, ngunit hindi aariing walang sala ang nagkasala, dinadala ang mga kasamaan ng mga ama sa mga anak at sa mga apo hanggang sa ikatlo at ikaapat na salinlahi. At nagmadali si Moises, yumuko sa lupa at sumamba. At sinabi niya, Kung nakatagpo ako ng pabor sa iyong paningin, sumama nawa ang aking Panginoon sa amin, sapagkat ang bayang ito ay matigas ang ulo, at tanggalin mo ang aming mga kasalanan at ang aming

mga paglabag sa batas, at kami ay magiging iyo.

At sinabi ng Panginoon kay Moises, Narito, ako ay gumagawa ng tipan sa iyo sa harap ng lahat ng iyong bayan, gagawin ko ang mga maluluwalhating bagay na hindi pa nangyari sa buong daigdig at sa lahat ng bansa, at makikita ng lahat ng bayan kung saan ka naroon ang mga gawa ng Panginoon, sapagkat kamangha-mangha ang mga bagay na aking gagawin para sa iyo. Magbantay ka sa lahat ng aking iniuutos sa iyo, narito, itataboy ko sa harapan ninyo ang mga Amorreo, at mga Cananaeo, at mga Perizzeo, at mga Hetteo, at mga Hiveo, at mga Gergeseo, at mga Jebuseo. Mag-ingat ka para sa iyong sarili, huwag kailanman gumawa ng tipan sa mga naninirahan sa lupain na iyong papasukan, baka ito maging hadlang sa inyo. Gigibain ninyo ang kanilang mga altar, dudurugin ninyo ang kanilang mga haligi, puputulin ninyo ang kanilang mga sinasambahang poste, at susunugin ninyo sa apoy ang mga inukit na larawan ng kanilang mga diyos. Sapagkat huwag kayong sumamba sa ibang mga diyos, ang Panginoon na Diyos, na ang pangalan ay mapanibughuin, ay isang mapanibughuing Diyos. Huwag kang kailanman gumawa ng tipan sa mga naninirahan sa lupain, at baka sila ay sumamba sa kanilang mga diyos, at mag-alay sa kanilang mga diyos, at anyayahan ka nila, at kumain ka ng kanilang mga handog, at baka kunin mo ang kanilang mga anak na babae para sa iyong mga anak na lalaki, at ibigay mo ang iyong mga anak na babae sa kanilang mga anak na lalaki, at ang iyong mga anak na babae ay sumamba sa kanilang mga diyos, at ang iyong mga anak na

lalaki ay sumamba sa kanilang mga diyos. At huwag kang gagawa ng mga diyos na binubo para sa iyong sarili. At ipangilin mo ang pista ng Tinapay na Walang Lebadura; pitong araw kang kakain ng tinapay na walang lebadura, gaya ng iniutos ko sa iyo, sa takdang panahon ng buwan ng Abib, sapagkat sa buwan ng Abib ka lumabas mula sa Ehipto. Ang bawat lalaking nagbubukas ng sinapupunan ay sa akin, bawat panganay ng guya at panganay ng tupa. At tubusin mo ang panganay ng hayop na pasanin gamit ang tupa, ngunit kung hindi mo ito tubusin, magbigay ka ng halaga. Lahat ng panganay ng iyong mga anak na lalaki ay tutubusin mo; hindi ka magpapakita sa harap ko nang walang dala.

Anim na araw ka magtratrabaho, ngunit sa ikapitong araw ay magpapahinga ka; sa pagtatanim at sa pag-aani ay may kapahingahan. At ipagdiriwang mo sa akin ang kapistahan ng mga linggo sa simula ng ani ng trigo, at ang kapistahan ng pagtitipon sa kalagitnaan ng taon. Tatlong beses sa taon, makikita ang lahat ng iyong mga lalaki sa harap ng Panginoon, ang Diyos ng Israel. Sapagkat kapag palalayasin ko ang mga bansa sa harap mo at palalaparin ko ang iyong mga hangganan, walang sinuman ang magnananasa sa iyong lupain kapag aakyat ka upang magpakita sa harap ng Panginoon mong Diyos, tatlong beses sa isang taon. Hindi ka papatay ng hayop na may lebadura para sa dugo ng aking mga handog, at hindi dapat manatili hanggang sa umaga ang mga handog ng kapistahan ng Paskua. Ang mga unang bunga ng iyong lupa ay ilalagay mo sa bahay ng Panginoon mong Diyos. Hindi mo papakuluan ang

kordero sa gatas ng kaniyang ina. At sinabi ng Panginoon kay Moises, Isulat mo para sa iyong sarili ang mga salitang ito, sapagkat batay sa mga salitang ito ay nakipagtipan ako sa iyo at sa Israel. At si Moises ay naroon sa harap ng Panginoon nang apatnapung araw at apatnapung gabi; hindi siya kumain ng tinapay at hindi uminom ng tubig, at isinulat niya sa mga tapyas ng bato ang mga salitang ito ng tipan, ang sampung utos.

Nang bumababa si Moises mula sa bundok, at ang dalawang tableta ay nasa mga kamay ni Moises, habang siya ay bumababa mula sa bundok, hindi alam ni Moises na naluwalhatian ang hitsura ng kulay ng kaniyang mukha nang siya ay makipag-usap sa Diyos. At nakita ni Aaron at ng lahat ng matatanda ng Israel si Moises, at ang itsura ng kulay ng kanyang mukha ay nagniningning, at natakot silang lumapit sa kanya. At tinawag sila ni Moises, at bumalik kay Moises si Aaron at lahat ng mga pinuno ng kongregasyon, at nagsalita sa kanila si Moises.

At pagkatapos nito, lumapit sa kaniya ang lahat ng mga anak ng Israel, at inutusan niya sila ng lahat ng iniutos ng Panginoon sa kaniya sa bundok ng Sinai. At nang huminto siya ng pagsasalita sa kanila, inilagay niya sa kaniyang mukha ang takip. Tuwing pumapasok si Moises sa harap ng Panginoon upang makausap siya, tinatanggal niya ang takip hanggang sa lumabas, at pagkalabas ay nagsasalita siya sa lahat ng mga anak ng Israel ng lahat ng iniutos sa kanya ng Panginoon. At nakita ng mga anak ng Israel ang mukha ni Moises, na ito ay naging maluwalhati, at inilagay ni Moises ang takip sa kanyang mukha, hanggang siya

ay pumasok upang makipag-usap sa kanya.

35

At tinipon ni Moises ang buong kongregasyon ng mga anak ng Israel, at sinabi, Ito ang mga salitang sinabi ng Panginoon na inyong gagawin. Sa loob ng anim na araw gagawin mo ang iyong mga gawain, ngunit sa ikapitong araw ay kapahingahan, banal, sabbath, kapahingahan para sa Panginoon; sinumang gumawa ng gawain sa araw na ito ay dapat mamatay. Hindi kayo magsisindi ng apoy sa lahat ng inyong mga tahanan sa araw ng Sabbath, ako ang Panginoon. At sinabi ni Moises sa buong kapisanan ng mga anak ng Israel, Ito ang salita na iniutos ng Panginoon: Kumuha mula sa inyo ng handog para sa Panginoon; ang bawat isa na kusang tumatanggap sa puso ay magdadala ng mga handog sa Panginoon: ginto, pilak, at tanso. hyacinth, lila, at pula na doble at pinili, at pinong linong hinirang, at mga buhok ng kambing at mga balat ng mga tupang lalaki na tinina ng pula, at mga balat na kulay asul, at mga kahoy na hindi nabulok at mga batong sardius, at mga bato para sa pag-ukit para sa pangbalikat at sa mahabang balabal. At ang bawat taong may karunungan sa puso sa inyo, pagdating ay gawin ang lahat ng iniutos ng Panginoon. Ang tolda, ang mga takip, ang mga tabing, ang mga baras na pahalang, ang mga baras, at ang mga haligi, at ang kaban ng patotoo, at ang mga haligi nito, at ang luklukan ng awa nito, at ang tabing, at ang mesa at lahat ng mga sisidlan nito At ang kandelero ng liwanag at lahat ng mga kasangkapan nito

at ang altar at lahat ng mga sisidlan nito, At ang mga banal na kasuutan ni Aaron na pari, at ang mga kasuutan na kanilang ipanlilingkod, at ang mga tunika para sa mga anak na lalaki ni Aaron para sa pagkapari, at ang langis ng pagpahid, at ang insenso ng komposisyon.

At lumabas ang buong kongregasyon ng mga anak ng Israel mula kay Moises. At nagdala ang bawat isa ng dinala ng kanilang puso, at ang lahat ng tila mabuti sa kanilang kaluluwa bilang handog, at nagdala sila ng handog sa Panginoon para sa lahat ng gawain sa tolda ng patotoo, at para sa lahat ng paglilingkod nito, at para sa lahat ng mga kasuutan ng banal. At nagdala ang mga lalaki mula sa mga babae, bawat isa na sa kanyang palagay ay tama, nagdala ng mga selyo, at mga hikaw, at mga singsing, at mga ornamento, at mga pulseras, lahat ay gintong sisidlan. At lahat ng nagdala ng mga handog na ginto sa Panginoon, at yaong may taglay na pinong lino, mga balatang asul at mga balatang tupa na tinina ng pula, ay nagdala ng mga ito. At bawat taong nag-alay ng handog ay nagdala ng pilak at tanso bilang mga handog sa Panginoon, at yaong mga taong nasumpungan ang mga kahoy na hindi nabulok ay nagdala rin para sa lahat ng gawain ng paghahanda. At bawat babaeng matalino ang pag-iisip ay gumamit ng kanilang mga kamay upang maghabi, at nagdala sila ng mga hinabi—ang bughaw, ang kulay-ube, ang pula, at ang pinong lino. At lahat ng mga babae na sa kanilang pag-iisip ay tila may karunungan ay naghabi ng mga buhok ng kambing. At ang mga pinuno ay nagdala ng mga batong esmeralda at ng mga batong pampuno

para sa epad at sa pektoral. at ang mga komposisyon, at para sa langis ng pagpahid, at ang komposisyon ng insenso. At bawat lalaki at babae na ang kanilang puso ay nag-udyok sa kanila na pumasok upang gawin ang lahat ng mga gawain, ayon sa lahat ng iniutos ng Panginoon na gawin sa pamamagitan ni Moises, ay nagdala ng handog ang mga anak ng Israel sa Panginoon. At sinabi ni Moises sa mga anak ng Israel, Narito, tinawag ng Diyos ayon sa pangalan si Bezalel na anak ni Uri na anak ni Hur, mula sa lipi ng Juda, At pinuno siya ng banal na espiritu ng karunungan, ng unawa, at ng kaalaman sa lahat ng bagay. maging arkitekto ayon sa lahat ng gawa ng arkitektura, gumawa ng ginto at pilak at tanso at upang magtrabaho ng bato, at upang magtrabaho ng kahoy, at upang gumawa ng anumang gawaing may karunungan. At binigyan niya ng kakayahan na magturo sa kanilang isipan, sa kanya at kay Eliab na anak ni Ahisamach, mula sa lipi ng Dan. At pinuno niya sila ng karunungan, pang-unawa, at pag-iisip upang maunawaan at magawa ang lahat ng mga gawain ng banal, at ang mga hinabi at binurdahang bagay na ihahabi sa pula at sa pinong lino, upang gawin ang bawat gawain ng arkitektura at pagbuburda.

36

At ginawa ni Bezalel at Eliab, at bawat taong pantas sa pag-iisip, na siyang binigyan ng karunungan at kaalaman, upang maunawaan at gawin ang lahat ng mga gawain, ayon sa mga banal na tungkulin, ayon sa lahat ng iniutos ng Panginoon. At

tinawag ni Moises sina Bezalel at Eliab, at lahat ng may karunungan na binigyan ng Diyos ng kaalaman sa puso, at lahat ng kusang-loob na nais lumapit sa mga gawain upang tapusin ang mga ito. At kinuha nila mula kay Moises ang lahat ng mga handog na dinala ng mga anak ng Israel para sa lahat ng mga gawain ng banal upang gawin ang mga iyon, at sila ay tumatanggap pa rin ng mga dinadalang handog mula sa mga nagdadala tuwing umaga. At dumating ang lahat ng mga pantas na gumagawa ng mga gawa ng banal, bawat isa ayon sa kanyang gawa na ginagawa nila. At sinabi niya kay Moises na maraming dala ang bayan ayon sa mga gawaing iniutos ng Panginoon na gawin. At nag-utos si Moises at nagpahayag sa kampo, na nagsasabi, Ang lalaki at babae ay huwag nang magtrabaho para sa mga unang handog ng banal na lugar, at napigilan ang mga tao na mag-alay pa. At ang mga materyales ay sapat na para sa kanila upang gawin ang pagtatayo, at mayroon pang natira. At ginawa ng bawat bihasang manggagawa ang mga kasuutan ng mga banal na ukol kay Aaron na pari, ayon sa iniutos ng Panginoon kay Moises. At ginawa niya ang epod mula sa ginto, at asul, at purpura, at pulang tela na hinabi, at pinong lino na pinili. At pinutol ang mga dahon ng ginto na parang buhok, upang ihabi kasama ang asul, at ang purpura, at kasama ang pula na hinabi, at ang pinong lino na pinulupot—isang hinabi na gawa ang ginawa nila ito. Mga panig ng balikat na naghahawak mula sa parehong mga bahagi, gawang habi na magkasalukob sa isat isa ayon sa sarili nito. Mula sa kaniya, ginawa nila ito ayon sa kaniyang pagkakagawa, mula sa ginto, at asul, at purpura, at pula na

hinabi, at pinong lino na pinulupot, gaya ng iniutos ng Panginoon kay Moises. At ginawa nila ang parehong mga bato ng esmeralda na pinagsama-sama at binalot ng ginto, inukit at inukit na parang ukit ng tatak mula sa mga pangalan ng mga anak ng Israel. At inilagay niya ang mga ito sa mga balikat ng ephod, mga batong alaala ng mga anak ng Israel, ayon sa iniutos ng Panginoon kay Moises.

At ginawa nila ang pektoral, gawang hinabi na may burda ayon sa gawa ng epod, mula sa ginto, at asul, at purpura, at pula na pinulupot, at pinong lino na pinulupot. Ginawa nilang parisukat na nakatiklop ang pektoral, isang dangkal ang haba at isang dangkal ang lapad kapag nakatiklop. At hinabi sa kaniya ang telang may mga bato na apat na hanay, hanay ng mga bato: sardio, topasyo, at esmeralda, ang unang hanay. At ang ikalawang hanay, karbuŋkulo at sapiro at haspe, At ang ikatlong hanay, ligurio at agata at ametista, At ang ikaapat na hanay: krisólito, berilo, at oniks na napapalibutan ng ginto at nakatali ng ginto. At ang mga bato ay labindalawa ayon sa mga pangalan ng mga anak ni Israel, mula sa kanilang mga pangalan na nakaukit na parang mga tatak, bawat isa ayon sa sariling pangalan para sa labindalawang lipi. At ginawa nila sa pektoral ang mga tanikala na pinagsamasama, gawang pinili, mula sa dalisay na ginto. At gumawa sila ng dalawang gintong pangbalikat at dalawang gintong singsing, at inilagay nila ang dalawang gintong singsing sa magkabilang dulo ng pektoral. At inilagay nila ang mga pinagkakawing gintong ornamento sa mga singsing sa magkabilang panig ng pektoral. At sa dalawang kabit

ang dalawang ukit na kadena. At inilagay nila ito sa dalawang lagakan, at inilagay nila sa mga balikat ng epod sa harapan nito. At gumawa sila ng dalawang singsing na ginto, at inilagay nila ang mga ito sa dalawang gilid sa dulo ng pektoral, at sa dulo ng likurang bahagi ng epod sa loob. At gumawa sila ng dalawang gintong singsing, at inilagay ang mga ito sa parehong balikat ng epod mula sa ibaba nito, sa harapan, malapit sa pagdugtong, sa itaas ng hinabi ng epod. At itinali niya ang pektoral mula sa mga singsing nito patungo sa mga singsing ng epod, na nakakabit sa pamamagitan ng asul na sinulid, na pinagsamang hinabi sa tela ng epod, upang hindi makalas ang pektoral mula sa epod, ayon sa iniutos ng Panginoon kay Moises. At ginawa nila ang damit-pang-ilalim na nasa ilalim ng epowd, gawang habi, buong asul. Ang butas ng tunika sa gitna ay hinabi nang magkasalubong, may gilid na paikot na hindi mapuputol. At ginawa nila sa laylayan ng tunika mula sa ibaba, na parang namumulaklak na granada, ang mga maliit na granada mula sa asul, lila, at pulang sinulid, at pinong linong pinili. At gumawa sila ng mga kampanilyang ginto, at inilagay nila ang mga kampanilya sa laylayan ng balabal palibot sa pagitan ng mga granada, Kampanang ginto at granada sa palibot ng laylayan ng tunika, upang maglingkod, gaya ng iniutos ng Panginoon kay Moises. At gumawa sila ng mga tunika ng pinong lino na habi para kay Aaron at sa kaniyang mga anak na lalaki. at ang mga turbante na gawa sa pinong lino, at ang turbante na gawa sa pinong lino, at ang mga pantalon na gawa sa pinong linong pinili at ang kanilang mga bigkis na yari sa pinong lino, asul, purpura, at pulang hinabi, gawa ng manghahabi, ayon sa iniutos ng

Panginoon kay Moises. At ginawa nila ang gintong plato, handog ng banal, mula sa dalisay na ginto, at isinulat niya sa ibabaw nito ang mga titik na inukit na parang tatak: Santuwaryo sa Panginoon. At inilagay nila sa gilid na asul upang makapatong sa turbante mula sa itaas, sa paraang iniutos ng Panginoon kay Moises.

37

At gumawa sila ng sampung kurtina para sa tolda. Dalawamput walong kubiko ang haba ng isang kurtina, pareho sa lahat, at apat na kubiko ang lapad ng isang kurtina. At ginawa nila ang kurtina mula sa asul, purpura, at pulang hinabi, at pinong linong pinili—gawang may burda ng kerubin. At inilagay nila ito sa ibabaw ng apat na haliging hindi nabulok na binalot ng ginto, at ang mga ulo ng mga ito ay ginto, at ang apat na pundasyon ng mga ito ay pilak. At ginawa nila ang tabing ng pintuan ng tolda ng patotoo mula sa asul, purpura, at pulang hinabi, at pinong linong pinili—gawang hiniabi ng mga kerubin. At ang kanilang limang haligi, at ang mga singsing, at ang kanilang mga kapitel, at ang kanilang mga kawit ay binalot nila ng ginto, at ang kanilang limang tungtungan ay tanso.

At ginawa nila ang looban sa dakong Timog, ang mga tabing ng looban ay gawa sa pinong linong pinili na may sukat na isandaang siko. At ang kanilang mga haligi ay dalawampu, at ang kanilang mga tungtungan ay dalawampu. At ang tagiliran

na nakaharap sa Hilaga ay isang daang siko, at ang tagiliran na nakaharap sa Timog ay isang daang siko, at ang kanilang mga haligi ay dalawampu, at ang kanilang mga tungtungan ay dalawampu. At ang tagiliran na patungo sa dagat ay may mga tabing na limampung siko, ang kanilang mga haligi ay sampu, at ang kanilang mga tungtungan ay sampu. At ang panig na patungo sa silangan ay limampung siko ang mga kurtina, labinglimang siko ang sa likuran, at ang kanilang tatlong haligi, at ang kanilang tatlong base At sa likurang bahagi ng pangalawa, sa magkabilang panig ng tarangkahan ng looban, may mga tabing na labinglimang siko ang haba, may tatlong haligi at tatlong tungtungan. Ang lahat ng mga kurtina ng tabernakulo ay gawa sa pinong linong pinili. At ang mga base ng kanilang mga haligi ay tanso, at ang kanilang mga kawit ay pilak, at ang kanilang mga kapitel ay binalot ng pilak, at ang mga haligi ay binalot ng pilak, lahat ng mga haligi ng looban. At ang tabing ng tarangkahan ng looban ay gawa ng manghahabi mula sa asul, at lila, at pulang hinabi, at pinong linong pinilipit, dalawampung siko ang haba, at ang taas at ang lapad ay limang siko na tumutugma sa mga tabing ng looban. At ang kanilang mga haligi ay apat, at ang kanilang mga tungtungan ay apat na tanso, at ang kanilang mga kawit ay pilak, at ang kanilang mga ulo ay binalot ng pilak. At lahat ng mga tulos ng looban sa palibot ay tanso, at ang mga ito ay binalot ng pilak. At ito ang kaayusan ng tolda ng patotoo, ayon sa iniutos kay Moises, na ang paglilingkod ay maging sa pamamagitan ng mga Levita sa ilalim ni Itamar na anak ni Aaron na pari.

At si Bezalel na anak ni Uri, mula sa lipi ni Judah, ay gumawa ayon sa iniutos ng Panginoon kay Moises. at si Eliab na anak ni Ahisamach mula sa lipi ni Dan, na naging punong manggagawa ng mga hinabi at mga binurdang bagay at mga artistikong gawa, upang humabi ng pula at ng pinong lino.

38

At ginawa ni Bezalel ang kaban, At binalutan niya ito ng dalisay na ginto sa loob at sa labas. At hinubog niya para dito ang apat na singsing na ginto: dalawa sa isang gilid, at dalawa sa pangalawang gilid. malawak para sa mga poste, upang mabuhatin ito sa pamamagitan ng mga ito. At ginawa niya ang luklukan ng awa sa ibabaw ng kaban mula sa dalisay na ginto, at ang dalawang gintong kerubin Isang kerubin sa isang dulo ng takip-ng-lunas, at isang kerubin sa kabilang dulo ng takip-ng-lunas, Naglilililim ng kanilang mga pakpak sa ibabaw ng luklukan ng awa. At ginawa niya ang mesa mula sa dalisay na ginto, At ihinang niya rito ang apat na singsing, dalawa sa ibabaw ng isang tagiliran, at dalawa sa ibabaw ng ikalawang tagiliran, maluwang, upang mabuhat sa pamamagitan ng mga baras na nasa kanila. At ginawa niya ang mga poste ng kaban at ng mesa, at binalot ang mga ito ng ginto. At ginawa niya ang mga sisidlan ng mesa: ang mga pinggan, ang mga insensaryo, ang mga tasa, at ang mga mangkok para sa handog na inumin na pagbubuhusan, na ginto. At ginawa niya ang gintong ilawan na nagbibigay-liwanag, matigas ang tangkay, at ang mga maliit

na tubo mula sa parehong panig nito, Mula sa mga sanga nito ang mga usbong, mula sa mga sanga nito ang mga usbong na nakalabas—tatlo mula dito at tatlo mula dito, na pantay-pantay sa isat isa. At ang kanilang mga ilawan na nasa mga dulo ay hugis-nuwebes na gawa sa kanila, at ang mga kalupkop na gawa rin sa kanila upang malagyan ng mga lampara, at ang ikapitong kalupkop na nasa dulo ng kandelero sa tuktok mula sa itaas ay buong solidong ginto. At pitong gintong ilawan sa ibabaw nito, at ang mga pangipit nito ay ginto, at ang kanilang mga sisidlan para sa pagbuhos ay ginto. Siya ay nagbalot ng pilak sa mga haligi, at naghubog ng mga singsing na ginto para sa haligi, at nagbalot ng ginto sa mga barakilan, at nagbalot ng ginto sa mga haligi ng tabing, at gumawa ng mga kawit na ginto. Siya ang gumawa ng mga gintong singsing ng tabernakulo, ng mga singsing ng looban, at ng mga tansong singsing para sa pag-unat ng takip mula sa itaas Siya ang humulmang ng mga kapiteng pilak ng tolda, at ng mga kapiteng tanso ng pintuan ng tolda, at ng tarangkahan ng looban, at gumawa siya ng mga pilak na kawit para sa mga haligi; sa ibabaw ng mga haligi, binalutan niya ang mga ito ng pilak. Siya ang gumawa ng mga tarak ng tolda at ng mga tarak na tanso ng looban. Siya ang gumawa ng tansong dambana mula sa mga tansong insensaryo na pag-aari ng mga kalalakihang naghimagsik kasama ng kapulungan ni Korah. Siya ang gumawa ng lahat ng mga sisidlan ng altar, at ng kanyang insensaryo, at ng base, at ng mga mangkok, at ng mga pang-kuha ng karne na yari sa tanso Siya ay gumawa para sa dambana ng isang takip na gawa sa lambat mula sa ibaba ng apuyan, sa ilalim nito hanggang sa kalahati nito, at inilagay niya

rito ang apat na singsing mula sa apat na bahagi ng takip ng dambana na yari sa tanso, maluwang para sa mga baras, upang mabuhat sa pamamagitan ng mga ito ang dambana. Siya ang gumawa ng banal na langis ng pagpahid, at ng dalisay na komposisyon ng insenso, gawa ng mang-pabango. Ito ay gumawa ng tanggang tanso at ang tuntungan nito ay tanso, mula sa mga salamin ng mga nag-ayuno na nag-ayuno sa tabi ng mga pintuan ng tolda ng patotoo, sa araw na itinayo niya ito.

At ginawa ang palanggana upang maghugas mula dito sina Moises at Aaron at ang kanyang mga anak ng kanilang mga kamay at paa, kapag pumapasok sila sa tolda ng patotoo, o tuwing lumalapit sila sa altar upang maglingkod, naghuhugas sila mula dito, gaya ng iniutos ng Panginoon kay Moises.

39

Ang lahat ng ginto na naihanda para sa mga gawain ayon sa buong gawain ng mga banal na bagay ay naging ginto mula sa handog ng unang bunga: dalawamput siyam na talento at pitong daan dalawampung siklo ayon sa banal na siklo. At ang handog na pilak mula sa mga binilang na lalaki ng kongregasyon ay isandaang talenta at isang libo pitong daan pitumput limang siklo, isang drakma bawat ulo, ang kalahati ng siklo, ayon sa banal na siklo. Lahat ng dumaan sa pagsusuri mula dalawampung taong gulang pataas ay umabot sa anim na raang libong tatlong libo limang daan at limampu. At nangyari na ang

isandaang talento ng pilak ay ginamit sa pagbubuhos ng isandaang mga kapital ng tabernakulo, at sa mga kapital ng tabing. Sandaang kapital para sa sandaang talento, isang talento bawat kapital, At ang isang libo pitong daan pitumput limang siklo ay ginawa niya sa mga kawit para sa mga haligi, at binalot niya ng ginto ang kanilang mga ulo, at pinalamutian niya ang mga ito.

At ang tanso ng handog ay pitumpung talento at isang libot limang daang siklo, At ginawa nila mula dito ang mga tuntungan ng pintuan ng tolda ng patotoo, at ang mga base ng looban sa palibot, at ang mga base ng tarangkahan ng looban, at ang mga tulos ng tabernakulo, at ang mga tulos ng looban sa palibot, at ang tansong takip ng altar, at lahat ng mga sisidlan ng altar, at lahat ng mga kasangkapan ng tolda ng patotoo, At ginawa ng mga anak ng Israel ayon sa iniutos ng Panginoon kay Moises, ganoon nga ang ginawa nila. At ang natitirang ginto mula sa handog ay ginawa nilang mga sisidlan upang maglingkod sa mga ito sa harapan ng Panginoon. At ang naiwan na hyacinth, purpura, at pula, ginawa nilang mga kasuutang pang-ministeryo para kay Aaron, upang maglingkod doon sa banal na lugar. At dinala nila ang mga kasuutan kay Moises, at ang tolda, at ang mga sisidlan nito, ang mga patungan at ang mga barakilan nito, at ang mga haligi, at ang altar, at lahat ng mga sisidlan nito.

At ang langis ng pagpahid, at ang insenso ng komposisyon, at ang dalisay na ilawan, at ang kaniyang mga ilawan, mga ilawan ng pagsusunog, at ang langis ng liwanag, At ang mesa ng

paghahandog, at lahat ng mga sisidlan nito, at ang mga tinapay na inilagay, At ang mga banal na kasuutan ni Aaron, at ang mga kasuutan ng kaniyang mga anak na lalaki para sa paglilingkod bilang saserdote, At ang mga tabing ng looban, at ang mga haligi, at ang kurtina ng pintuan ng tabernakulo, at ng tarangkahan ng looban, At lahat ng mga sisidlan ng tabernakulo, at lahat ng mga kasangkapan nito, at ang mga balatang balat ng mga tupang lalaki na tinina ng pula, at ang mga takip na asul, at ang mga pantakip ng mga natitira, at ang mga tulos, at lahat ng mga kasangkapan para sa mga gawain ng tabernakulo ng patotoo. Ang lahat na iniutos ng Panginoon kay Moises, ganoon ginawa ng mga anak ng Israel ang lahat ng kagamitan. At nakita ni Moises ang lahat ng mga gawa, at ginawa nila ang mga ito ayon sa paraang iniutos ng Panginoon kay Moises, gayon nga ginawa nila ang mga ito, at pinagpala sila ni Moises.

40

At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na sinasabi, Sa unang araw ng unang buwan, sa bagong buwan, itatayo mo ang tolda ng patotoo. At ilalagay mo ang kaban ng patotoo, at tatakpan mo ang kaban ng tabing. At ipapasok mo ang mesa at ilalagay mo ang handog na tinapay nito, at ipapasok mo ang kandelero at sisindihan mo ang mga ilawan nito. At ilalagay mo ang gintong altar para sa pagsusunog ng insenso sa harap ng kaban, at ilalagay mo ang tabing na panakip sa pintuan ng tolda ng patotoo. At ilalagay mo ang altar ng mga handog sa tabi ng

pintuan ng tolda ng patotoo. At ilalagay mo sa palibot ang tolda, at kokonsekrehin mo sa palibot ang lahat ng mga bagay nito. At kukunin mo ang langis ng pagpahid, at papahiran mo ang tolda at ang lahat ng nasa loob nito, at itatalaga mo ito at ang lahat ng mga sisidlan nito, at magiging banal. At pahiran mo ng langis ang altar ng mga handog, at lahat ng mga sisidlan nito, at italaga mo ang altar, at ang altar ay magiging kabanal-banalan. At dadalhin mo si Aaron at ang kaniyang mga anak sa pintuan ng tolda ng patotoo, at huhugasan mo sila ng tubig. At isusuot mo kay Aaron ang mga banal na kasuutan, at papahiran mo siya ng langis, at itatalaga mo siya sa akin, at maglilingkod siya bilang saserdote sa akin. At dadalhin mo ang kaniyang mga anak na lalaki, at ibibihis mo sa kanila ang mga tunika. At pahiran mo sila ng pabango gaya ng iyong ginawa sa kanilang ama, at sila ay maglilingkod bilang mga pari sa akin, at ito ay magiging sa kanila na ang pagpapahid ay pagkapari magpakailanman, sa buong kanilang salinlahi. At ginawa ni Moises ang lahat ng iniutos sa kanya ng Panginoon; ganoon nga ang ginawa niya.

At nangyari sa unang buwan ng ikalawang taon, mula nang sila ay lumabas sa Ehipto, na sa bagong buwan ay naitayo ang tolda. At itinayo ni Moises ang tolda, inilagay niya ang mga kapitel, isinuksok niya ang mga baras, at itinayo niya ang mga haligi. At iniunat niya ang mga kurtina sa ibabaw ng tolda, at inilagay niya ang takip ng tolda sa ibabaw nito mula sa itaas, gaya ng iniutos ng Panginoon kay Moises. At matapos kunin ang mga patotoo, isinilid niya ito sa loob ng kaban, at inilagay niya ang mga poste sa ilalim ng kaban. At dinala niya ang kaban sa loob

ng tolda, at inilagay ang takip ng tabing, at tinakpan ang kaban ng patotoo, kung paanong iniutos ng Panginoon kay Moises. At inilagay niya ang mesa sa loob ng tolda ng patotoo, sa dakong hilaga sa labas ng tabing ng tolda. At idinagdag niya sa ibabaw nito ang mga tinapay ng paghahandog sa harap ng Panginoon, sa paraang iniutos ng Panginoon kay Moises. At inilagay niya ang ilawan sa loob ng tolda ng patotoo, sa tagiliran ng tolda na nakaharap sa Timog. At inilagay niya ang mga ilawan nito sa harap ng Panginoon, kung paanong nag-utos ang Panginoon kay Moises. At inilagay niya ang gintong altar sa loob ng tolda ng patotoo sa harap ng tabing, At siya ay nagsunog ng insenso doon na may tamang komposisyon, gaya ng iniutos ng Panginoon kay Moises. At inilagay niya ang altar ng mga handog sa tabi ng pintuan ng tabernakulo. At itinayo niya ang looban sa palibot ng tolda at ng altar, at natapos ni Moises ang lahat ng mga gawain.

At tinakpan ng ulap ang tolda ng patotoo, at napuno ng kaluwalhatian ng Panginoon ang tolda. At hindi nakaya ni Moises na pumasok sa loob ng tolda ng patotoo, sapagkat ang ulap ay sumasaklaw dito, at napuno ng kaluwalhatian ng Panginoon ang tolda. Kapag umakyat ang ulap mula sa tolda, naglalakbay ang mga anak ng Israel kasama ang kanilang mga daladalahan. Kung hindi umakyat ang ulap, hindi sila naglakbay hanggang sa araw na umakyat ang ulap. Sapagkat ang ulap ay nasa ibabaw ng tabernakulo sa araw, at ang apoy ay nasa ibabaw nito sa gabi sa harap ng buong Israel, sa lahat ng kanilang paglalakbay.

Ebanghelyo ni Marcos

1

Simula ng mabuting balita tungkol kay Jesucristo, anak ng Diyos. Gaya ng nakasulat sa mga propeta, narito, isinusugo ko ang aking mensahero sa harap mo, na siyang maghahanda ng iyong daan sa harapan mo, Tinig ng sumisigaw sa ilang: Ihanda ninyo ang daan ng Panginoon, tuwirin ninyo ang kaniyang mga landas,

Si Juan ay nagpakita sa ilang, nagbabautismo at nagpapahayag ng bautismo ng pagsisisi para sa kapatawaran ng mga kasalanan. At lumabas patungo sa kanya ang buong lupain ng Judea at ang mga taga-Jerusalem, at silang lahat ay bininyagan sa ilog Jordan niya habang ikinukumpisal ang kanilang mga kasalanan. At si Juan ay nakasuot ng buhok ng kamelyo at may sinturong katad sa kaniyang baywang, at kumakain ng mga balang at pulot-pukyutan. At siya ay nangaral na nagsasabi, Dumarating ang mas malakas kaysa sa akin pagkatapos ko, na hindi ako karapat-dapat na yumuko upang kalagan ang tali ng

kanyang mga sandalyas. Ako nga ay bumautismo sa inyo sa tubig, ngunit siya ay babawtismo sa inyo sa Banal na Espiritu.

At nangyari sa mga araw na iyon na dumating si Jesus mula sa Nazaret ng Galilea at nabautismuhan siya ni Juan sa Ilog Jordan. At nang umaahon siya mula sa tubig, nakita niya ang mga langit na nabubuksan at ang Espiritu na bumababa sa kaniya na parang kalapati At isang tinig ay nagmula sa mga langit, Ikaw ang aking minamahal na Anak, sa iyo ako ay lubos na nalugod.

At agad na itinulak ng Espiritu siya sa ilang, At siya ay naroon sa ilang nang apatnapung araw, tinutukso ng Satanas, at siya ay kasama ng mga mababangis na hayop, at ang mga sugo ay nangaglilingkod sa kanya.

Ngunit pagkatapos maihatid si Juan, dumating si Jesus sa Galilea na ipinapahayag ang mabuting balita ng kaharian ng Diyos At sinasabi, Natupad na ang panahon at malapit na ang kaharian ng Diyos. Magsisi kayo at sumampalataya sa ebanghelyo.

Habang naglalakad sa tabi ng dagat ng Galilea, nakita niya sina Simon at Andrew na kapatid ni Simon, na naghahagis ng lambat sa dagat, sapagkat sila ay mga mangingisda. At sinabi sa kanila ni Jesus, Halika at sumunod sa akin, at gagawin ko kayong mangingisda ng mga tao. At agad nilang iniwan ang kanilang mga lambat at sumunod sa kanya. At pagkatapos na maglakad nang kaunti mula roon, nakita niya sina Santiago na anak ni Zebedeo at Juan na kapatid nito, at sila ay nasa loob ng bangka

na kinukumpuni ang kanilang mga lambat, At agad niyang tinawag sila. At iniwan nila ang kanilang amang si Zebedeo sa bangka kasama ang mga upahang manggagawa, at sumunod sila sa kaniya.

At pumasok sila sa Capernaum, at agad sa sabbath, nang pumasok siya sa kongregasyon, siya ay nagturo. At namangha sila sa kanyang pagtuturo, sapagkat nagtuturo siya sa kanila na may awtoridad, at hindi tulad ng mga eskriba. At may isang tao sa kanilang kongregasyon na nasa kapangyarihan ng maruming espiritu, at siya ay sumigaw. Nagsasabi, Hayaan mo kami! Ano sa amin at sa iyo, Jesus na Nazareno? Dumating ka ba upang wasakin kami? Alam ko kung sino ka, ang Banal ng Diyos. At sinaway siya ni Jesus, Tumahimik ka at lumabas ka sa kanya! At matapos pagsiklutin siya ng maruming espiritu at sumigaw nang malakas, lumabas ito sa kanya. At namangha silang lahat, kaya nagtalo-talo sila sa kanilang sarili at nagsasabi, Ano ba ito? Ano ang bagong aral na ito na may awtoridad pa siyang nag-uutos sa mga maruruming espiritu, at sumusunod sila sa kanya? At agad na kumalat ang balita tungkol sa kanya sa buong rehiyon ng Galilea.

At matapos nilang lumabas mula sa kapulungan, agad silang pumunta sa bahay ni Simon at ni Andrew kasama sina James at John. Ang biyenan ni Simon ay nakahiga at may lagnat. At agad nilang sinabi sa kanya ang tungkol dito. At lumapit siya at ibinangon niya ito matapos hawakan ang kaniyang kamay, at agad siyang iniwan ng lagnat, at naglingkod siya sa kanila. Nang

gabi at lumubog na ang araw, dinala nila sa kanya ang lahat ng may sakit at ang mga inaalihan ng demonyo. At ang buong lunsod ay nagtipon sa pintuan. At pinagaling niya ang maraming may masasamang karamdaman na ibat ibang sakit, at maraming demonyo ang itinaboy niya, at hindi niya pinayagan magsalita ang mga demonyo, sapagkat alam nila na siya ay ang Kristo.

At pagbumangon niya nang napakaga pa ng madaling araw, lumabas siya at pumunta sa isang ilang na lugar, at doon siya nanalangin. At hinabol siya ni Simon at ng mga kasama niya. At pagkatapos makita nila siya, sinabi nila sa kanya na lahat ay naghahanap sa iyo. At sinabi niya sa kanila, Tayo ay pumunta sa mga kalapit na bayan upang doon ay mangaral din ako, sapagkat para dito ako lumabas. At siya ay nangaral sa kanilang mga kapulungan sa buong Galilea at nagtataboy ng mga demonyo.

At lumapit sa kaniya ang isang ketongin na nakikiusap sa kaniya at lumuhod sa harap niya at nagsabi sa kaniya, Kung ibig mo, maaari mo akong linisin. Ngunit si Jesus ay nahabag, iniunat ang kanyang kamay, hinawakan siya at sinabi sa kanya, Ibig ko, malinis ka. At pagkatapos niyang sabihin ito, agad na umalis sa kaniya ang ketong, at siya ay nalinis. At pagkatapos na mahigpit na pagsabihan siya, agad niyang itinaboy siya at sinabi sa kanya Tingnan mong huwag kang magsabi ng anuman sa sinuman, pero pumunta ka at ipakita mo ang iyong sarili sa pari at mag-alay ka para sa iyong paglilinis ng mga bagay na iniutos ni

Moises bilang patotoo sa kanila. Ngunit nang lumabas siya, nagsimulang ipahayag nang husto at ikalat ang salita, kaya hindi na siya makapasok nang hayagan sa lungsod, kundi sa labas, sa mga ilang na lugar siya nanatili, at nagsipunta sa kanya ang mga tao mula sa lahat ng dako.

2

At pagkaraan ng ilang araw, muling pumasok siya sa Capernaum at nabalitaan na nasa bahay siya. At agad nagsama-sama ang marami, kaya hindi na makapasok kahit sa tapat ng pinto, at nagsasalita siya sa kanila ng salita. at dumating sila sa kanya na nagdadala ng isang paralitiko, na binubuhat ng apat na tao At dahil hindi sila makalapit sa kanya dahil sa karamihan ng tao, tinanggal nila ang bubong kung nasaan siya, at matapos maghukay, ibinaba nila ang banig na kinalalagyan ng lumpo. Ngunit nang makita ni Jesus ang kanilang pananampalataya, sinabi niya sa paralitiko, Anak, napatawad na ang iyong mga kasalanan. Ngunit may ilang mga eskriba na nakaupo roon at nag-iisip sa kanilang mga puso, Bakit ito ganito nagsasalita ng mga kalapastanganan? Sino ang may kakayahang magpatawad ng mga kasalanan kung hindi ang iisang Diyos? At agad nakilala ni Jesus sa kanyang espiritu na ganoon sila nag-iisip sa kanilang sarili, sinabi niya sa kanila, Bakit kayo nag-iisip ng mga bagay na ito sa inyong mga puso? Ano ang mas madali, sabihin sa paralitiko, Napatawad na ang iyong mga kasalanan, o sabihin, Bumangon ka at buhatin mo ang iyong banig at lumakad?

Upang malaman ninyo na ang Anak ng Tao ay may karapatang magpatawad ng mga kasalanan dito sa lupa, sinabi niya sa paralitiko, Sa iyo sinasabi ko, bumangon at buhatin ang iyong banig at pumunta sa iyong bahay. At siya ay bumangon kaagad, at binuhat ang banig at lumabas sa harapan ng lahat, kaya namangha ang lahat at niluwalhati ang Diyos, na nagsasabi, Kailanman ay hindi namin nakita ang ganito.

At lumabas muli siya sa tabi ng dagat, at lahat ng mga tao ay nagsipunta sa kanya, at siya ay nagturo sa kanila. At habang dumaraan, nakita niya si Levi na anak ni Alphaeus, na nakaupo sa booth ng manininggil ng buwis, at sinabi niya sa kanya, Sumunod ka sa akin. At tumayo si Levi at sumunod sa kanya. At nangyari nang siya ay nakahiga sa kaniyang bahay, maraming manininggil ng buwis at makasalanan ay nakisalo kay Jesus at sa kaniyang mga alagad, sapagkat marami sila at sumunod sila sa kaniya. At ang mga eskriba at ang mga Pariseo, nang makita nila siyang kumakain kasama ng mga manininggil ng buwis at mga makasalanan, ay nagsabi sa kaniyang mga alagad, Bakit siya kumakain at umiinom kasama ng mga manininggil ng buwis at mga makasalanan? At nang marinig ito ni Jesus, sinabi niya sa kanila, Ang mga malakas ay hindi nangangailangan ng manggagamot, kundi ang mga may sakit. Hindi ako naparito upang tawagin ang mga matuwid, kundi ang mga makasalanan sa pagsisisi.

At ang mga alagad ni Juan at ang mga alagad ng mga Pariseo ay nag-aayuno. At dumating sila at sinabi sa kanya, Bakit ang mga

alagad ni Juan at ang mga alagad ng mga Pariseo ay nag-aayuno, ngunit ang iyong mga alagad ay hindi nag-aayuno? At sinabi sa kanila ni Jesus, Hindi ba makakapag-ayuno ang mga bisita sa kasalan habang ang lalaking ikakasal ay kasama nila? Habang mayroon pa silang kasama ang lalaking ikakasal, hindi sila makakapag-ayuno. Ngunit darating ang mga araw kapag inalis sa kanila ang kasintahang lalaki, at noon ay mag-aayuno sila sa mga araw na iyon. Walang sinuman ang tumatahi ng pirasong telang bagong-laba sa lumang damit, kung hindi, aagawin ng bagong piraso ang luma, at mas malala ang punit na mabubuo. At walang sinuman ang naglalagay ng bagong alak sa lumang balat ng alak, kung hindi, sisirain ng bagong alak ang mga balat, at ang alak ay mababubo at ang mga balat ng alak ay mawawasak, kundi ang bagong alak ay dapat ilagay sa bagong balat ng alak.

At nangyari na dumaan siya sa mga bukirin ng trigo noong araw ng Sabbath, at nagsimula ang kanyang mga alagad na gumawa ng daan habang pumipitas ng mga uhay ng trigo. At sinabi ng mga Pariseo sa kanya, Tingnan mo kung ano ang ginagawa nila sa araw ng Sabbath na hindi naaayon sa kautusan. At sinabi niya sa kanila, Hindi ba ninyo kailanman nabasa kung ano ang ginawa ni David nang siya ay nangangailangan at nagutom, siya at ang mga kasama niya? Paano siya pumasok sa bahay ng Diyos noong panahon ni Abiathar na punong pari at kumain ng mga tinapay ng handog, na hindi pinahihintulutang kainin maliban lamang ng mga pari, at nagbigay din sa mga kasama niya? At sinabi niya sa kanila, Ang Sabbath ay ginawa para sa tao, hindi

ang tao para sa Sabbath. Kaya ang Anak ng Tao ay Panginoon din ng Sabbath.

3

At muling pumasok siya sa kongregasyon, at naroon ang isang taong may tuyong kamay. At binabantayan nila siya kung sa araw ng Sabbath ay gagamutin niya siya, upang masakdal nila siya. At sinabi niya sa taong may tuyong kamay, Tumayo ka sa gitna. At sinabi niya sa kanila, Pinapahintulutan ba sa Sabbath na gumawa ng mabuti o gumawa ng masama? Iligtas ang kaluluwa o pumatay? Ngunit sila ay nananahimik. At pagkatingin niya sa kanila nang may galit, nalulungkot sa pagmamatigas ng kanilang puso, sinabi niya sa lalaki, Iunat mo ang iyong kamay. At iniunat niya ito, at naibalik ang kanyang kamay na malusog gaya ng isa pa. At pagkalabas ng mga Pariseo, kaagad silang nakipag-usap kasama ng mga Herodiano upang gumawa ng konseho laban sa kaniya, upang siya ay kanilang lipulin.

At si Jesus ay umurong kasama ang kanyang mga alagad patungo sa dagat, at napakaraming tao mula sa Galilea ay sumunod sa kanya. At mula sa Judea at mula sa Jerusalem at mula sa Idumea at sa kabila ng Jordan at ang mga mula sa palibot ng Tyre at Sidon, napakaraming tao, nang marinig ang lahat ng kanyang ginawa, ay nagpunta sa kanya. At sinabi niya sa kanyang mga alagad na maghanda ng isang maliit na bangka

para sa kanya dahil sa karamihan ng tao, upang hindi siya nila siksikin. Sapagkat pinagaling niya ang marami, kaya ang lahat ng may sakit ay bumabagsak sa kaniya upang mahawakan siya. At ang mga maruming espiritu, kapag nakikita nila siya, ay nagsisitumba sa harap niya at sumisigaw na nagsasabi, Ikaw ay ang Anak ng Diyos. At maraming beses niyang pinagalitan sila upang huwag nilang ihayag siya.

At umakyat siya sa bundok, at tinawag niya ang mga taong nais niya, at pumunta sila sa kanya. At ginawa niya ang labindalawa upang sila ay maging kasama niya at upang ipadala niya sila upang mangaral at magkaroon ng awtoridad na magpagaling ng mga sakit at magtaboy ng mga demonyo At inilagay niya kay Simon ang pangalang Pedro. at si Santiago na anak ni Zebedeo at si Juan na kapatid ni Santiago, at binigyan niya sila ng mga pangalang Boanerges, na ang ibig sabihin ay mga anak ng kulog, at sina Andres, Felipe, Bartolome, Mateo, Tomas, Santiago na anak ni Alfeo, Tadeo, at Simon na Cananaeo at si Judas Iscariote, na siyang nagkanulo sa kaniya.

At dumating sila sa bahay, at muling nagtipon ang karamihan ng tao, kaya hindi man lamang sila makakain ng tinapay. At nang marinig ito, ang mga taga sa kaniya ay lumabas upang dakpin siya, sapagkat sinasabi nila na siya ay nabaliw. At ang mga eskriba na bumaba mula sa Jerusalem ay nagsasabi na siya ay may Beelzebul, at sa pamamagitan ng pinuno ng mga demonyo ay pinalalabas niya ang mga demonyo. At pagkatapos na tinawag niya sila, sinabi niya sa kanila sa pamamagitan ng mga

talinghaga, Paano maaaring itaboy ni Satanas ang Satanas? At kung ang isang kaharian ay nahati laban sa sarili nito, hindi mananatili ang kaharian na iyon. At kung ang isang bahay ay nahati laban sa sarili nito, hindi maaaring manatili ang bahay na iyon. At kung si Satanas ay bumangon laban sa kanyang sarili at nahati, hindi na siya makatatayo, kundi may wakas na siya. Walang sinuman ang makakasamsam ng mga ari-arian ng malakas na tao sa pamamagitan ng pagpasok sa kanyang bahay maliban kung una niyang gagapusin ang malakas na tao, at pagkatapos ay masasamantala niya ang kanyang bahay. Tunay na sinasabi ko sa inyo na ang lahat ng mga kasalanan at lapastangan ay ipagpapatawad sa mga anak ng tao, gaano man karami ang kanilang mga lapastangan, Ngunit sinumang magsalita ng lapastangan laban sa Banal na Espiritu ay walang kapatawaran magpakailanman, kundi nagkasala siya ng walang hanggang paghatol. Sapagkat sinasabi nila, Mayroon siyang maruming espiritu.

Dumating nga ang kanyang ina at ang kanyang mga kapatid, at habang nakatayo sa labas, nagpasabi sila upang tawagin siya. At nakaupo sa palibot niya ang isang matao, at sinabi nila sa kanya, Narito, ang iyong ina at ang iyong mga kapatid ay nasa labas at hinahanap ka. At sumagot siya sa kanila, Sino ang ina ko o ang mga kapatid ko? At pagkatapos niyang tumingin sa palibot sa mga nakaupo sa paligid niya, sinabi niya, Narito ang aking ina at ang aking mga kapatid, Sapagkat sinumang gumagawa ng kalooban ng Diyos ay aking kapatid na lalaki, aking kapatid na babae, at aking ina.

4

At muli siyang nagsimulang magturo sa tabi ng dagat, at napakaraming tao ang nagtipon sa kaniya, kaya pumasok siya sa bangka at naupo roon sa ibabaw ng dagat, at ang lahat ng mga tao ay nasa tabi ng dagat sa ibabaw ng lupa. At siya ay nagtuturo sa kanila ng maraming bagay sa pamamagitan ng mga talinghaga, at sinabi niya sa kanila sa kaniyang pagtuturo, Makinig kayo. Narito, lumabas ang manghahasik upang maghasik. At nangyari na habang naghahasik, ang iba ay nahulog sa daan, at dumating ang mga ibon at nilamon ito, At ang iba ay nahulog sa mabatong lupa, kung saan walang sapat na lupa, at kaagad itong sumibol dahil sa kawalan ng lalim ng lupa, Ngunit nang sumikat ang araw, ito ay nasunog, at dahil sa kawalan ng ugat, ito ay natuyo. At ang iba ay nahulog sa mga tinik, at umakyat ang mga tinik at sinakal ito, at hindi ito nagbunga. At ang iba ay nahulog sa mabuting lupa at nagbunga, lumalaki at lumalago, at nagbunga ng tatlumpu, animnapu, at isang daang beses. At sinabi niya sa kanila, Ang may tainga upang makinig ay makinig. Ngunit nang siya ay nag-iisa na, tinanong siya ng mga kasama niya at ng labindalawang alagad tungkol sa talinghaga. At sinabi niya sa kanila, Sa inyo ay ibinigay ang pagkilala sa mga misteryo ng kaharian ng Diyos, ngunit sa mga nasa labas, ang lahat ay ipinapahayag sa pamamagitan ng mga talinghaga. upang habang nakikita nila ay hindi nila makita, at habang nakakarinig sila ay hindi nila maunawaan, baka sila bumalik at mapatawad sa kanila ang

kanilang mga kasalanan.

At sinabi niya sa kanila, Hindi ninyo alam ang talinhagang ito, at paano ninyo malalaman ang lahat ng mga talinghaga? Ang nagtatanim ay nagtatanim ng salita. Ngunit ang mga ito ay ang mga nasa tabi ng daan kung saan itinanim ang salita, at kapag marinig nila ito, agad na dumarating si Satanas at inaalis ang salitang naitanim sa kanilang mga puso. At ang mga ito ay katulad ng mga itinanim sa mabatong mga lugar, na kapag marinig nila ang salita, agad nilang tinatanggap ito nang may kagalakan. At walang ugat sa kanilang sarili, kundi pansamantala lamang sila; pagkatapos, kapag dumating ang kapighatian o pag-uusig dahil sa salita, agad silang natitisod. At ito ay ang mga itinanim sa mga tinik, ang mga nakikinig ng salita At ang mga alalahanin ng kapanahunan itong ito at ang panlilinlang ng kayamanan at ang mga pagnanasa tungkol sa iba pang mga bagay na pumapasok ay sinisiksik ang salita, at ito ay nagiging walang bunga. At ito naman ang mga itinanim sa mabuting lupa—sila ay nakikinig ng salita at tumatanggap nito, at namumunga ng tatlumpu, animnapu, at isang daang ulit.

At sinabi niya sa kanila, Hindi ba ang ilawan ay dinadala upang ilagay sa ilalim ng takalan o sa ilalim ng higaan? Hindi ba upang ilagay sa ibabaw ng kandelero? Sapagkat walang nakatago na kung hindi ay mahayag, ni walang naging lihim kundi upang lumitaw sa hayag. Kung sino ang may tainga upang makinig, makinig siya. At sinabi niya sa kanila, Ingatan ninyo kung ano ang inyong naririnig. Sa sukat na inyong ginagamit sa pagsukat,

susukatin din kayo, at lalo pang dadagdagan sa inyong mga nakikinig. Sapagkat ang sinumang may mayroon, bibigyan pa; at ang walang mayroon, maging ang mayroon niya ay kukunin pa sa kanya. At sinabi niya, Ganito ang kaharian ng Diyos, tulad ng isang tao na naghahasik ng binhi sa lupa, at matulog at bumangon, gabi at araw, at ang binhi ay sumibol at lumaki nang hindi niya nalalaman kung paano. Sapagkat kusang-loob na nagbubunga ang lupa: una ay damo, pagkatapos ay uhay ng butil, pagkatapos ay punong butil sa uhay. Ngunit kapag hinog na ang bunga, agad niyang ipinapadala ang karit, sapagkat dumating na ang panahon ng pag-aani.

At sinabi niya, Paano natin ihahalintulad ang kaharian ng Diyos? O sa anong talinghaga natin ito ihahambing? Tulad ng isang butil ng mustasa, na kapag naitanim sa lupa, ay pinakamaliit sa lahat ng mga binhi sa lupa, At kapag ito ay itinanim, tumutubo at nagiging pinakamalaki sa lahat ng mga halamang-gulay, at nagkakaroon ng malalaking sanga, kayat ang mga ibon sa langit ay maaaring mangitlog sa ilalim ng kanyang lilim.

At sa pamamagitan ng maraming ganitong mga talinghaga, siya ay nagsasalita sa kanila ng salita, ayon sa kanilang kakayahang makinig. Ngunit walang talinghaga ay hindi siya nagsasalita sa kanila ng salita, at sa kanyang sariling mga alagad ay ipinaliliwanag niya ang lahat.

At sinabi niya sa kanila nang gabi na ng araw na iyon, Tayo ay

tumawid sa kabilang panig. At iniwanan nila ang karamihan at isinama nila siya gaya ng siya ay nasa bangka, at may iba pang mga bangka na kasama niya. At dumating ang malakas na unos ng hangin, at ang mga alon ay tumatama sa barko, kayat ito ay nalulubog na. At siya ay natutulog sa likuran ng bangka, nakasandal sa unan, at ginising nila siya at sinabi sa kanya, Guro, wala ka bang pakialam na nalulunod kami? At nang magising siya ay pinagalitan niya ang hangin at sinabi sa dagat, Tumahimik ka, maging tahimik. At huminto ang hangin, at nagkaroon ng malaking katahimikan. At sinabi niya sa kanila, Bakit kayo natatakot nang ganito? Bakit wala kayong pananampalataya? At natakot sila nang labis at nagsasabi sa isat isa, Sino nga ba ito, na kahit ang hangin at ang dagat ay sumusunod sa kanya?

5

At dumating sila sa kabilang ibayo ng dagat, sa lupain ng mga Gergeseno. At nang lumabas siya mula sa barko, agad siyang sinalubong mula sa mga libingan ng isang taong may karumal-dumal na espiritu. na ang tirahan ay nasa mga libingan, at kahit sa pamamagitan ng mga tanikala ay walang sinuman ang nakakaya siyang gapusin, Dahil siya ay madalas na nakatali sa mga tanikala at mga kadena, at napunit niya ang mga kadena at nadurog ang mga tanikala, at walang sinuman ang nakaya siyang paamo. At sa buong gabi at araw, sa mga libingan at sa mga bundok, siya ay sumisigaw at sinusugatan ang kanyang

sarili ng mga bato. Ngunit nang makita niya si Jesus mula sa malayo, tumakbo siya at sumamba sa kanya. At sumigaw siya nang malakas at sinabi, Ano ang kinalaman ko sa iyo, Jesus, Anak ng Diyos na Kataas-taasan? Sinusumpa kita sa Diyos, huwag mo akong pahirapan. Sinabi niya kasi sa kanya, Lumabas ka, maruming espiritu, mula sa taong ito. At tinanong niya siya, Ano ang pangalan mo? At sumagot siya, Lehiyon ang pangalan ko, sapagkat kami ay marami. At lubos niyang hinihikayat siya na huwag silang ipadala sa labas ng lupain. At naroon ay isang malaking kawan ng mga baboy na nagsasabsab sa bundok. At hiniling sa kaniya ng lahat ng mga demonyo, Ipadala mo kami sa mga baboy, upang makapasok kami sa kanila. At agad na pinayagan sila ni Hesus. At nang lumabas ang mga maruming espiritu, pumasok sila sa mga baboy, at nagmadaling bumaba ang kawan sa bangin patungo sa dagat—mga dalawang libo sila —at nalunod sila sa dagat. At ang mga tagapag-alaga ng mga baboy ay tumakas at nag-ulat sa lungsod at sa mga bukid, at lumabas sila upang makita kung ano ang nangyari. At dumating sila kay Jesus, at nakita nila ang dating sinasapian ng demonyo na nakaupo, nakasuot ng damit, at nasa tamang pag-iisip—yaong may lehiyon noon—at natakot sila. At ikinuwento sa kanila ng mga nakakita kung paano ito nangyari sa inaalihan ng demonyo at tungkol sa mga baboy. At nagsimula silang pakiusapan siyang umalis sa kanilang mga hangganan. At habang sumasakay siya sa barko, pinakiusapan siya ng lalaking dating sinasapian ng demonyo na makasama niya. At hindi niya siya pinayagan, kundi sinabi sa kanya, Umuwi ka sa iyong bahay sa iyong mga kaanak at sabihin mo sa kanila kung ano-ano ang

ginawa sa iyo ng Panginoon at kung paano ka niya kinahabagan. At umalis siya at nagsimulang ipahayag sa Decapolis ang lahat ng ginawa sa kanya ni Jesus, at lahat ay namangha.

At nang tumawid si Jesus sa bangka muli patungo sa kabilang panig, nagtipun-tipon ang napakaraming tao sa kaniya, at siya ay nasa tabi ng dagat. At dumating ang isa sa mga pinuno ng kongregasyon, na ang pangalan ay Jairus, at nang makita niya siya, bumagsak siya sa kanyang mga paa. At siya ay lubos na nakiusap sa kanya, na nagsasabi, Ang aking anak na babae ay nasa bingit ng kamatayan, upang pagdating mo ay ipatong mo sa kanya ang iyong mga kamay, upang siya ay gumaling at mabuhay. At umalis siya kasama niya, at sumusunod sa kanya ang napakaraming tao, at pinipiga nila siya. At isang babae na may daloy ng dugo nang labindalawang taon, at maraming pinagdusahan sa ilalim ng maraming mga manggagamot at ginastos ang lahat ng kanyang pag-aari, at walang nakatulong sa kanya, ngunit sa halip ay lalo pang lumala ang kanyang kalagayan, Nang marinig niya ang tungkol kay Jesus, lumapit siya sa likuran ng karamihan at hinawakan ang kanyang damit. Sinabi niya sa kanyang sarili, Kung mahipo ko man lamang ang kanyang damit, maliligtas ako. At agad na natuyo ang bukal ng kaniyang dugo, at naramdaman niya sa kaniyang katawan na siya ay gumaling mula sa sakit. At agad na nakilala ni Jesus sa kanyang sarili ang kapangyarihang lumabas mula sa kanya, bumaling siya sa pulutong at nagtanong, Sino ang humawak sa aking mga kasuutan? At sinabi sa kaniya ng kanyang mga

alagad, Nakikita mo ang karamihan na sumiksik sa iyo, at sinasabi mo, Sino ang humipo sa akin? At siya ay tumitingin sa paligid upang makita ang babaeng gumawa nito. Ngunit ang babae, na takot at nanginginig, na nakakaalam ng nangyari sa kanya, lumapit at lumuhod sa harap niya at sinabi sa kanya ang buong katotohanan. Ngunit sinabi niya sa kanya, Anak, ang iyong pananampalataya ang nagligtas sa iyo. Humayo ka na sa kapayapaan at maging malusog mula sa iyong sakit. Habang siya ay nagsasalita, dumating ang mga tao mula sa bahay ng pinuno ng kongregasyon at sinabi, Ang anak mong babae ay namatay na, bakit mo pa ginugulo ang guro? Ngunit si Jesus, pagkarinig niya agad ng salitang sinabi, ay nagsabi sa pinuno ng sinagoga, Huwag kang matakot, maniwala ka lamang. At hindi niya pinayagan ang sinuman na sumunod sa kanya maliban lamang kay Pedro, kay Santiago, at kay Juan na kapatid ni Santiago. At pumunta siya sa bahay ng pinuno ng kongregasyon, at nakita niya ang ingay, at ang mga umiiyak at tumatangis nang husto. At pagpasok, sinabi niya sa kanila, Bakit kayo nababalisa at umiiyak? Ang bata ay hindi namatay, kundi natutulog. At sila ay tumawa sa kanya. Ngunit pagkatapos nitong itaboy ang lahat, kinuha niya ang ama ng bata at ang ina at ang mga kasama niya, at pumasok siya kung saan nakahiga ang bata. At hinawakan niya ang kamay ng bata at sinabi sa kanya, Talitha, koumi, na kung isasalin ay, Batang babae, sa iyo sinasabi ko, bumangon ka. At agad bumangon ang batang babae at naglakad, sapagkat siya ay labindalawang taong gulang. At sila ay lubhang namangha. At mahigpit niyang ipinag-utos sa kanila na walang sinuman ang dapat makaalam nito, at sinabi na bigyan siya ng makakain.

6

At umalis siya mula roon at pumunta sa kanyang sariling bayan, at ang kanyang mga alagad ay sumunod sa kanya. At nang dumating ang sabbath, nagsimula siyang magturo sa kongregasyon, at maraming nakikinig ay namangha at nagsabi, Saan nanggaling sa kanya ang mga ito? At ano ang karunungang ibinigay sa kanya, at ang gayong mga kapangyarihan na nangyayari sa pamamagitan ng kanyang mga kamay? Hindi ba siya ang karpintero, ang anak ni Maria at kapatid ni Santiago, Jose, Judas at Simon? At hindi ba narito sa amin ang kanyang mga kapatid na babae? At sila ay nag-atubili dahil sa kanya. At sinabi ni Jesus sa kanila na walang propetang hindi pinararangalan maliban sa kanyang sariling bayan, sa kanyang mga kamag-anak, at sa kanyang sariling bahay. At hindi siya nakapaggawa roon ng anumang himala, maliban lamang sa ilang maysakit na ipinatong niya ang kanyang mga kamay at pinagaling. At nagtaka siya dahil sa kanilang kawalan ng pananampalataya. At siya ay naglilibot sa mga nayon sa palibot upang magturo.

At tinatawag niya ang labindalawa, at nagsimula siyang magpadala sa kanila nang dalawa-dalawa, at binibigyan niya sila ng awtoridad laban sa mga maruming espiritu. At siya ay nag-utos sa kanila na wala silang dapat dalhin sa paglalakbay kung hindi tungkod lamang, walang supot, walang tinapay, walang barya sa sinturon, Ngunit nakasuot ng sandalyas, at

huwag magsuot ng dalawang tunika. At sinabi niya sa kanila, Kung saan kayo pumasok sa isang bahay, doon kayo manatili hanggang kayo umalis mula roon. At sinuman na hindi tumanggap sa inyo ni makinig sa inyo, sa paglabas mula roon, ipagpag ninyo ang alikabok na nasa ilalim ng inyong mga paa bilang patotoo laban sa kanila. Totoo, sinasabi ko sa inyo, mas magiging madali para sa Sodoma o Gomorra sa araw ng paghuhukom kaysa sa bayang iyon. At lumabas sila at ipinangangaral upang sila ay magsisi. At maraming demonyo ang kanilang itinaboy, at maraming maysakit ang kanilang pinahiran ng langis at pinagaling.

At narinig ito ng Haring Herodes, sapagkat naging bantog ang kanyang pangalan, at sinasabi niya na si Juan na Tagapagbautismo ay muling nabuhay mula sa mga patay, at dahil dito ang mga kapangyarihang ito ay gumagawa sa kanya. Ang iba ay nagsasabi na siya ay si Elias, ang iba naman ay nagsasabi na siya ay propeta na tulad ng isa sa mga propeta. Ngunit nang marinig ito ni Herodes, sinabi niya, Si Juan na aking pinutol ang ulo ay siya ito; siya ay muling nabuhay mula sa mga patay. Sapagkat si Herodes mismo ang nagpadala at hinuli si Juan at ginapos siya sa bilangguan dahil kay Herodias, ang asawa ni Felipe na kanyang kapatid, sapagkat pinakasalan niya ito. Sinabi kasi ni Juan kay Herodes na hindi ka pinahihintulutang magkaroon ng asawa ng iyong kapatid. Ngunit si Herodias ay may galit sa kanya at nais siyang patayin, subalit hindi niya magawa. Sapagkat si Herod ay natatakot kay Juan, dahil alam niyang siya ay taong matuwid at banal, at

iniingatan niya siya, at kapag nakakarinig sa kanya ay maraming bagay ang ginagawa at masayang pinakikinggan niya siya. At dumating ang angkop na araw, nang si Herodes ay naghanda ng hapunan para sa kanyang kaarawan para sa kanyang mga maharlika at sa mga kumander ng libu-libo at sa mga pangunahing tao ng Galilea, At nang pumasok ang kanyang anak na babae ni Herodias at sumayaw at nakalugod kay Herodes at sa mga kasalo niya sa hapunan, sinabi ng hari sa dalaga, Hilingin mo sa akin ang anumang nais mo, at ibibigay ko sa iyo. At sumumpa siya sa kaniya na anuman ang hingin niya sa akin ay ibibigay ko sa kaniya, hanggang sa kalahati ng aking kaharian. At pagkalabas niya, sinabi niya sa kanyang ina, Ano ang hihingin ko? At sinabi nito, Ang ulo ni Juan Bautista. At pagpasok niya agad-agad na may pagmamadali sa hari, humingi siya at sinabi, Gusto ko na bigyan mo ako ngayon din sa pinggan ng ulo ni Juan Bautista. At lubhang nalungkot ang hari, ngunit dahil sa kaniyang mga sumpa at sa mga panauhing kasalo niya sa hapag, ayaw niyang tanggihan ito. At agad na nagsugo ang hari ng isang berdugo at iniutos na dalhin ang kanyang ulo. At siya ay umalis at pinugutan ng ulo sa bilangguan, at dinala ang ulo nito sa isang pinggan at ibinigay ito sa dalaga, at ibinigay ng dalaga ito sa kanyang ina. At pagkarinig ng kanyang mga alagad, dumating sila at kinuha ang kanyang bangkay, at inilagay ito sa libingan.

At nagtipon ang mga apostol kay Jesus, at inulat nila sa kanya ang lahat ng kanilang ginawa at lahat ng kanilang itinuro. At sinabi niya sa kanila, Halika kayo, kayo mismo, sa isang ilang na

lugar upang magpahinga nang kaunti, sapagkat marami ang mga dumarating at mga umaalis, at wala pa silang panahon kahit upang kumain. At umalis sila patungo sa isang ilang na lugar sa pamamagitan ng bangka nang nag-iisa. At nakita nila silang umalis, at nakilala sila ng marami, at mula sa lahat ng mga lungsod ay naglakad silang magkasama patungo roon, at nauna pa sila sa kanila at nagkatipon sa kaniya. At nang lumabas si Jesus, nakakita siya ng maraming tao at nahabag sa kanila, dahil sila ay gaya ng mga tupang walang pastol, at nagsimula siyang magturo sa kanila ng maraming bagay. At nang dumating na ang gabi, lumapit sa kanya ang kanyang mga alagad at sinabi, Liblib ang lugar na ito at gabi na. Palayain mo sila, upang makapunta sa mga bukid at nayon sa palibot at bumili ng tinapay para sa kanilang sarili, sapagkat wala silang makakain. Ngunit sumagot siya at sinabi sa kanila, Kayo ang magbigay sa kanila ng pagkain. At sinabi nila sa kanya, Pupunta ba kami at bibili ng tinapay na nagkakahalaga ng dalawang daang denarii at ibibigay sa kanila upang makakain? Pero sinabi niya sa kanila, Ilang tinapay mayroon kayo? Pumunta at tingnan. At nang malaman nila, sinabi nila, Lima at dalawang isda. At iniutos niya sa kanila na paupuin silang lahat na pangkat-pangkat sa ibabaw ng luntiang damo. At sila ay umupo ng pangkat-pangkat, may isandaan at may singkuwenta sa bawat pangkat. At matapos kunin ang limang tinapay at ang dalawang isda, tumingin siya sa langit at pinagpala, at pinagputol-putol ang mga tinapay at ibinibigay sa mga alagad upang ilapag nila sa harap ng mga tao, at ang dalawang isda ay hinati niya sa lahat. At kumain silang lahat at nabusog. At

kanilang binuhat ang labindalawang basketong puno ng mga piraso, at mula sa mga isda. At ang mga kumain ng mga tinapay ay limang libong lalaki.

At agad niyang pinilit ang kanyang mga alagad na sumakay sa barko at mauna sa kabilang ibayo patungo sa Bethsaida, habang siya ay nagpapaalis sa karamihan. At matapos magpaalam sa kanila, umalis siya patungo sa bundok upang manalangin. At nang gumabi na, ang barko ay nasa gitna ng dagat, at siya nag-iisa sa lupa. At nakita niya silang nahihirapan sa pagsagwan, sapagkat ang hangin ay sumasalungat sa kanila, at noong ikaapat na pagbabantay ng gabi ay lumapit siya sa kanila na lumalakad sa ibabaw ng dagat, at nais niyang lumampas sa kanila. Ngunit nang makita nila siyang naglalakad sa ibabaw ng dagat, akala nila ay multo, at sumigaw sila. Sapagkat nakita siya ng lahat at sila ay nagulat. Agad siyang nagsalita sa kanila at sinabi, Magpakatatag kayo, ako nga ito, huwag kayong matakot. At sumakay siya sa barko patungo sa kanila, at tumigil ang hangin, at sila ay lubhang namangha at nagtaka sa kanilang sarili. Sapagkat hindi nila naunawaan ang tungkol sa mga tinapay, kundi ang kanilang puso ay nagmatigas.

At nang makatawid na sila, pumunta sila sa lupain ng Gennesaret at doon nag-angkla. At nang sila ay lumabas mula sa barko, agad nilang nakilala siya Tumakbo sila sa palibot ng buong rehiyong iyon at nagsimulang dalhin sa mga higaan ang mga may sakit kung saan nila narinig na naroon siya. At saanman siya pumapasok sa mga nayon o mga lungsod o mga

bukid, sa mga pamilihan ay inilalagay nila ang mga maysakit at kanilang hinihiling sa kanya na kahit ang laylayan lamang ng kanyang damit ay mahipo nila, at sinumang humihipo sa kanya ay gumagaling.

7

At nagtipon sa kaniya ang mga Fariseo at ang ilan sa mga eskriba na nagmula sa Jerusalem, At nakita nila ang ilan sa kanyang mga alagad na kumakain ng tinapay gamit ang maruruming kamay—ibig sabihin, hindi hinugasang kamay—kaya sila ay nagsumbong. Sapagkat ang mga Fariseo at lahat ng mga Judio ay hindi kumakain kung hindi nila hugasan ng maigi ang kanilang mga kamay, na sumusunod sa tradisyon ng mga matatanda. At mula sa pamilihan, kung hindi sila maghugas, hindi sila kumakain, at marami pang iba ang tinanggap nila upang sundin, ang paghuhugas ng mga tasa at mga pitchers at mga sisidlang tanso at mga higaan. Pagkatapos, tinanong siya ng mga Fariseo at ng mga eskriba, Bakit hindi sumusunod ang iyong mga alagad sa tradisyon ng mga matatanda, kundi kumakain ng tinapay na may mga kamay na hindi hinugasan? Ngunit sumagot siya at sinabi sa kanila, Mabuti ang nanghula si Isaias tungkol sa inyo na mga mapagkunwari, gaya ng nakasulat: Ang bayang ito ay gumagalang sa akin sa kanilang mga labi, ngunit ang kanilang puso ay malayo sa akin. Walang kabuluhan ang pagsamba nila sa akin, dahil nagtuturo sila ng mga turo na mga utos lamang ng mga tao.

Sapagkat iniwan ninyo ang utos ng Diyos, hawak ninyo ang tradisyon ng mga tao—paghuhugas ng mga pitsel at mga tasa, at maraming iba pang katulad na mga bagay ang ginagawa ninyo. At sinabi niya sa kanila, Mabuti ninyong itinatakwil ang utos ng Diyos upang mapanatili ninyo ang inyong tradisyon. Sapagkat sinabi ni Moises, Parangalan mo ang iyong ama at ang iyong ina, at Ang sinumang magsalita ng masama laban sa ama o ina ay dapat mamatay. Ngunit kayo ay nagsasabi, kung ang isang tao ay magsabi sa kanyang ama o sa kanyang ina, Corban (na ang ibig sabihin ay handog), anumang mula sa akin na makakapagpakinabang sa iyo, At hindi na ninyo pinapayagan siyang gumawa ng anuman para sa kanyang ama o sa kanyang ina, Ginagawa ninyong walang kabuluhan ang salita ng Diyos sa pamamagitan ng inyong tradisyong ipinasa ninyo, at maraming katulad na bagay ang inyong ginagawa. At matapos tawagin ang buong karamihan, sinabi niya sa kanila, Makinig kayong lahat sa akin at maintindihan ninyo. Walang anumang pumapasok sa tao mula sa labas ang makakapagdungis sa kanya, kundi ang lumalabas mula sa kanya ang siyang nagdudungis sa tao. At nang pumasok siya sa bahay mula sa karamihan, tinanong siya ng kanyang mga alagad tungkol sa talinghaga. At sinabi niya sa kanila, Ganito rin ba kayo na walang pang-unawa? Hindi pa ba ninyo nauunawaan na ang lahat ng pumapasok mula sa labas sa tao ay hindi maaaring magdungis sa kaniya? sapagkat hindi ito pumapasok sa kanyang puso, kundi sa tiyan, at lumalabas sa palikuran, na naglilinis ng lahat ng pagkain. Sinabi niya na ang lumalabas mula sa tao, iyon ang nagdudungis sa tao. Sapagkat mula sa loob, sa puso ng mga tao, lumalabas ang masasamang

isipin: pangangalunya, pakikiapid, pagpatay, Mga pagnanakaw, mga kasakiman, mga kasamaan, pandaraya, kahalayan, masamang mata, paninirang-puri, kapalaluan, kamangmangan, Lahat ng masasamang ito ay mula sa loob lumalabas at dumudungis sa tao.

At mula roon, bumangon siya at umalis tungo sa mga hangganan ng Tyre at Sidon. At pagpasok niya sa isang bahay, ayaw niyang makilala ng sinuman, ngunit hindi niya nakayanan ang magtago. Sapagkat ang isang babaeng nakarinig tungkol sa kanya, na ang kanyang anak na babae ay may maruming espiritu, ay lumapit at nagpatirapa sa kanyang mga paa, Ang babae ay isang Griyego, Syrophoenician sa lahi, at ipinamanhik niya sa kaniya na palayasin ang demonyo mula sa kaniyang anak na babae. Ngunit sinabi ni Jesus sa kaniya, Hayaan munang mabusog ang mga anak, sapagkat hindi maganda na kunin ang tinapay ng mga anak at itapon sa mga aso. Ngunit sumagot siya at sinabi sa kanya, Oo, Panginoon, pero ang mga alaga ring aso sa ilalim ng mesa ay kumakain ng mga mumo ng mga bata. At sinabi niya sa kanya, Dahil sa salitang ito, umuwi ka na; lumabas na ang demonyo sa iyong anak na babae. At nang umuwi siya sa kanyang bahay, natagpuan niya ang bata na nakahiga sa kama at ang demonyo ay lumabas na.

At muling lumabas mula sa mga hangganan ng Tyre at Sidon, dumating siya patungo sa dagat ng Galilea sa gitna ng mga hangganan ng Decapolis. At dinala nila sa kaniya ang isang bingi at may kapansanan sa pagsasalita, at nakiusap sila sa kaniya

upang ipatong niya ang kaniyang kamay sa kaniya. At inilayo niya siya mula sa karamihan nang bukod-tangi at isinilid ang kanyang mga daliri sa kanyang mga tainga, at matapos lumura hinawakan niya ang kanyang dila, At tumingin sa langit, bumuntong-hininga, at sinabi sa kaniya, Ephphatha, na ang ibig sabihin ay Magbukas. At agad nabuksan ang kanyang mga tainga at nakalag ang tali ng kanyang dila, at siya ay nagsalitang tama. At nag-utos siya sa kanila na huwag magsabi sa sinuman, ngunit gaano man siya nag-utos sa kanila, lalo pa silang higit na nanggaral. At sila ay lubhang namangha nang higit sa sukatan, na nagsasabi, Mabuti ang lahat ng kaniyang ginawa; pinaririnig niya ang mga bingi at pinagsasalita ang mga pipi.

8

Sa mga araw na iyon, muli namang may maraming tao at wala silang makain, tinawag ni Jesus ang kanyang mga alagad at sinabi sa kanila, Nahabag ako sa karamihan, sapagkat tatlong araw na silang nananatili sa akin at wala na silang makain. At kung papalayain ko sila nang gutom patungo sa kanilang bahay, sila ay manghihina sa daan, sapagkat ang ilan sa kanila ay nanggaling mula sa malayo. At sumagot sa kanya ang kanyang mga alagad, Saan makakakuha ng sapat na tinapay dito upang pakainin ang mga ito sa ilang? At tinanong niya sila, Ilang tinapay mayroon kayo? At sumagot sila, Pito. At inutusan niya ang karamihan na umupo sa lupa, at kinuha ang pitong tinapay, nagpasalamat, pinagputol-putol at ibinigay sa kaniyang mga

alagad upang ihain nila, at inihain nila ito sa karamihan. At mayroon din silang kaunting maliliit na isda, at matapos pagpalain ang mga ito, sinabi niya na ihain din ang mga ito. Kumain sila at nabusog, at nagtipon sila ng mga natirang piraso na pitong basket. Mga apat na libo sila, at pinakawalan niya sila. At pagkasakay niya agad sa barko kasama ang kanyang mga alagad, pumunta siya sa mga pook ng Dalmanutha.

At lumabas ang mga Fariseo at nagsimulang makipagtalo sa kanya, humihingi sa kanya ng tanda mula sa langit upang subukin siya. At bumuntong-hininga nang malalim sa kanyang espiritu at nagsabi, Bakit ang henerasyon itong humihingi ng tanda? Totoo ang sinasabi ko sa inyo, walang tanda ang ibibigay sa henerasyon itong ito. At iniwan niya sila, sumakay sa barko, at umalis muli.

At nakalimutan nilang magdala ng tinapay, at wala silang dala kundi isang tinapay lamang sa bangka. At siya ay nag-uutos sa kanila, Tingnan ninyo, mag-ingat kayo sa lebadura ng mga Fariseo at sa lebadura ni Herodes. At sila ay nag-uusap sa isat isa, sinasabi, Wala tayong tinapay. At nang malaman ito ni Jesus, sinabi niya sa kanila, Bakit kayo nag-iisip na wala kayong tinapay? Hindi pa ba ninyo nauunawaan o naiintindihan? Matigas pa rin ba ang inyong puso? May mga mata kayo pero hindi kayo nakakakita, at may mga tainga kayo pero hindi kayo nakaririnig? At hindi ba kayo naaalala?

Nang pinagpira-piraso ko ang limang tinapay para sa limang

libo, ilang basket na puno ng mga piraso ang inyong napulot? Sinabi nila sa kanya, Labindalawa. Ngunit nang ipamahagi ninyo ang pito sa apat na libo, ilang basket puno ng mga piraso ang inyong napulot? At sinabi nila, Pito. At sinabi niya sa kanila, Hindi pa ba kayo nakakaintindi?

At dumating siya sa Bethsaida. At dinala nila sa kanya ang isang bulag at nakiusap sila sa kanya na hipuin niya ito. At matapos hawakan ang kamay ng bulag, inilabas niya siya sa labas ng nayon, at matapos lumura sa kanyang mga mata, ipinatong niya ang kanyang mga kamay sa kanya at tinanong siya kung nakakakita ba siya ng anuman. At pagkatapos na tumingin pataas, sinabi niya, Nakikita ko ang mga tao na parang mga punong naglalakad. Pagkatapos ay muling inilagay niya ang kanyang mga kamay sa ibabaw ng kanyang mga mata at pinatingin siya, at naipanumbalik ang kanyang paningin, at nakita niya nang malinaw ang lahat. At ipinadala niya siya sa kaniyang bahay at sinabi, Huwag kang pumasok sa nayon ni magsabi man sa sinuman doon.

At umalis si Jesus kasama ang kanyang mga alagad papunta sa mga nayon ng Caesarea ni Philip, at sa daan, tinanong niya ang kanyang mga alagad at sinabi sa kanila, Sino ako ayon sa sinasabi ng mga tao? At sumagot sila, Si Juan Bautista, at ang iba ay si Elias, at ang iba naman ay isa sa mga propeta. At siya ay nagsabi sa kanila, Ngunit kayo, sino ang sinasabi ninyong ako? At sumagot si Pedro at sinabi sa kanya, Ikaw ay ang Kristo. At pinagbawalan niya sila na huwag magsabi kahit kanino tungkol

sa kaniya.

At nagsimula niyang turuan sila na kailangang ang Anak ng Tao ay magdusa ng marami, at tanggihan ng mga matatanda at ng mga punong pari at ng mga eskriba, at patayin, at pagkatapos ng tatlong araw ay muling bumangon. At siya ay hayagang nagsasalita ng salita. At kinuha ni Pedro siya sa tabi at nagsimulang sawayin siya. Ngunit siya ay bumaling at nakita ang kanyang mga alagad, sinaway niya si Pedro at sinabi, Lumayo ka sa akin, Satanas, sapagkat hindi mo iniisip ang mga bagay ng Diyos, kundi ang mga bagay ng mga tao.

At matapos tawagin ang karamihan kasama ang kanyang mga alagad, sinabi niya sa kanila, Sinuman ang nais sumunod sa akin, itakwil niya ang kanyang sarili at pasanin ang kanyang krus, at sundin niya ako. Sapagkat sinumang nais na iligtas ang kanyang kaluluwa ay mawawalan nito, ngunit sinumang magwawala ng kanyang sariling kaluluwa alang-alang sa akin at sa mabuting balita ay magliligtas nito. Ano nga ba ang mapapakinabangan ng tao kung makakamit niya ang buong mundo, at mawala ang kanyang kaluluwa? O ano ang ibibigay ng tao kapalit ng kanyang kaluluwa? Sapagkat sino man ang mahihiya sa akin at sa aking mga salita sa henerasyon itong mangangalunya at makasalanan, ang Anak ng Tao ay mahihiya rin sa kanya kapag dumating siya sa kaluwalhatian ng kanyang Ama kasama ang mga banal na sugo.

9

At sinabi niya sa kanila, Totoo, sinasabi ko sa inyo na may ilan sa mga nakatayo rito na hindi makakatikim ng kamatayan hanggang makita nila ang kaharian ng Diyos na dumarating sa kapangyarihan.

At pagkatapos ng anim na araw, isinama ni Jesus sina Pedro, Santiago, at Juan, at dinala niya sila sa isang mataas na bundok na sila lamang mag-isa, at siya ay nagbago ng anyo sa harap nila. At ang kanyang mga kasuotan ay naging kumikislap, napakaпuti na parang niyebe, na walang manglilinis sa lupa ang makapagpaputi nang ganoon. At napakita sa kanila si Elias kasama si Moises, at sila ay nag-uusap kay Jesus. At sumagot si Pedro at sinabi kay Jesus, Rabbi, mabuti na kami ay narito, at gumawa tayo ng tatlong tolda—isa para sa iyo, isa para kay Moises, at isa para kay Elijah. Hindi niya alam kung ano ang sasabihin, sapagkat sila ay lubhang natakot. At nangyari na may ulap na lumilim sa kanila, at dumating ang isang tinig mula sa ulap na nagsasabi, Ito ang aking minamahal na anak, sa kanya kayo makinig. At nang biglang lumingon sila, wala na silang nakitang sinuman, kundi si Jesus lamang na kasama nila. Habang bumababa sila mula sa bundok, nag-utos siya sa kanila na huwag magsalaysay sa sinuman ng kanilang nakita, hanggang sa bumangon mula sa mga patay ang Anak ng Tao. At hinawakan nila ang salita, nagtatalo sa kanilang sarili kung ano ang ibig sabihin ng pagbangon mula sa mga patay. At tinanong

nila siya, Bakit sinasabi ng mga eskriba na si Elias ay dapat munang dumating? Ngunit sumagot siya at sinabi sa kanila, Tunay na si Elijah ay darating muna upang ibalik ang lahat, ngunit paano nasusulat tungkol sa Anak ng Tao na siya ay dapat magdusa ng marami at tanggihan? Ngunit sinasabi ko sa inyo na si Elijah ay dumating na, at ginawa nila sa kanya ang lahat ng kanilang nais, ayon sa nakasulat tungkol sa kanya.

At pagdating sa mga alagad, nakita niya ang maraming tao sa palibot nila, at ang mga eskriba na nakikipagtalunan sa kanila. At agad, nang makita siya ng buong pulutong, sila ay namangha, at tumatakbo ay binati nila siya. At tinanong niya ang mga eskriba, Ano ang pinagdedebatehan ninyo sa inyong mga sarili? At sumagot ang isa mula sa pulutong at sinabi, Guro, dinala ko ang anak ko sa iyo, na may espiritung pipi. At saanman ito sakupin siya, itinatapunan nito siya, at bumubula at ngangalit ang kaniyang mga ngipin, at natutuyo. At sinabi ko sa iyong mga alagad na itaboy nila ito, ngunit hindi nila nakaya. Pero sumagot siya at sinabi sa kaniya, O salinlahìng walang pananampalataya, hanggang kailan ako mananatili sa inyo? Hanggang kailan ko kayo tiitisin? Dalhin ninyo siya sa akin. At dinala nila siya sa kaniya. At nang makita siya, kaagad na kinulsol ng espiritu ang lalaki, at nahulog siya sa lupa at gumulong habang nagbubula. At tinanong niya ang kanyang ama, Gaano katagal na ang panahon mula nang mangyari ito sa kanya? At sinabi niya, Mula pagkabata. At madalas siyang itinapon nito sa apoy at sa tubig upang patayin siya, ngunit kung may magagawa ka, tulungan mo kami at mahabag ka sa amin. Ngunit sinabi ni Jesus sa

kanya, Ang kung ikaw ay makakaya—lahat ay posible sa sumasampalataya. At agad na sumigaw ang ama ng bata na may mga luha at sinabi, Naniniwala ako, Panginoon, tulungan mo ang aking kawalan ng pananampalataya. Nang makita ni Jesus na nagtitipon ang karamihan ng tao, sinaway niya ang maruming espiritu at sinabi sa kanya, Ikaw na pipi at binging espiritu, iniuutos ko sa iyo, lumabas ka sa kanya at huwag ka nang muling pumasok sa kanya. At sumigaw at lubhang kinumbulsyon siya, lumabas, at naging tulad ng patay, kaya maraming tao ay nagsabi na siya ay namatay na. Ngunit si Jesus, na hinawakan siya sa kamay, ay itinaas siya at siya ay bumangon. At nang pumasok siya sa bahay, ang kanyang mga alagad ay nagtanong sa kanya nang palihim, Bakit hindi namin ito naitaboy? At sinabi niya sa kanila, Ang ganitong uri ay hindi maaaring mapalabas sa pamamagitan ng anumang paraan maliban sa panalangin at pag-aayuno.

At mula roon, lumabas sila at dumaan sa Galilea, at ayaw niyang makaalam ang sinuman. Nagtuturo siya sa kanyang mga alagad at sinasabi sa kanila na ang Anak ng Tao ay ipagkakanulo sa mga kamay ng mga tao, at papatayin nila siya, at pagkatapos mapatay, sa ikatlong araw ay muling babangon siya. Ngunit hindi nila naintindihan ang salita, at natakot silang tanungin siya.

At dumating siya sa Capernaum, at nang nasa bahay na, tinanong niya sila, Ano ang pinag-uusapan ninyo sa daan? Ngunit sila ay nananahimik, sapagkat nag-usap sila sa isat isa sa

daan kung sino ang mas dakila. At nang maupo siya, tinawag niya ang labindalawa at sinabi sa kanila, Kung sino ang gustong maging una, siya ay magiging huli sa lahat at lingkod ng lahat. At kinuha ang isang bata at inilagay ito sa gitna nila, at niyakap ito at sinabi sa kanila, Sinuman ang tumanggap ng isa sa mga batang tulad nito sa aking pangalan, ay tumatanggap sa akin, at sinuman ang tumanggap sa akin, ay hindi sa akin tumatanggap, kundi sa nagsugo sa akin. Sumagot si Juan sa kanya at sinabi, Guro, nakita namin ang isang tao na nagpapalayas ng mga demonyo sa iyong pangalan, pero hindi siya sumusunod sa amin, kaya pinigilan namin siya dahil hindi siya sumusunod sa amin. Ngunit sinabi ni Jesus, Huwag ninyong hadlangan siya, sapagkat walang sinuman na gagawa ng himala sa aking pangalan at agad makapagsasalita ng masama laban sa akin. Ang sinumang hindi laban sa inyo ay para sa inyo. Sapagkat sinumang magbigay sa inyo ng inumin ng isang tasa ng tubig sa aking pangalan, dahil kayo ay kay Kristo, tunay na sinasabi ko sa inyo, hindi niya mawawala ang kanyang gantimpala.

At sinuman na magdulot ng pagkakasala sa isa sa mga munting ito na naniniwala sa akin, mas mabuti pa para sa kanya kung ikinabit ang batong gilingan sa kaniyang leeg at itinatapon siya sa dagat. At kung ang iyong kamay ay nagiging sanhi ng iyong pagkakasala, putulin mo ito. Mabuti para sa iyo na kapansanan na pumasok sa buhay, kaysa magkaroon ng dalawang kamay at mapunta sa gehena, sa apoy na hindi mapapatay. Kung saan ang kanilang uod ay hindi namamatay at ang apoy ay hindi napapawi. At kung ang iyong paa ay nagiging sanhi ng iyong

pagkakasala, putulin mo ito. Mabuti para sa iyo na pumasok sa buhay nang pilay, kaysa magkaroon ng dalawang paa at maipatapon sa gehena, sa apoy na walang kapatayang. Kung saan ang kanilang uod ay hindi namamatay at ang apoy ay hindi napapawi. At kung ang iyong mata ay nagsasanhi ng iyong pagkakasala, alisin mo ito, sapagkat mas mabuti para sa iyo na pumasok sa kaharian ng Diyos na may isang mata lamang, kaysa magkaroon ng dalawang mata at mapunta sa gehena ng apoy. Kung saan ang kanilang uod ay hindi namamatay at ang apoy ay hindi napapawi. Sapagkat ang bawat isa ay maaasnan ng apoy, at ang bawat handog ay maaasnan ng asin. Mabuti ang asin, ngunit kung ang asin ay mawalan ng alat, paano ninyo ito paaasinin? Magkaroon kayo ng asin sa inyong sarili at mamuhay nang mapayapa sa isat isa.

10

At mula roon, pagkatapos magtindig, pumunta siya sa mga hangganan ng Judea sa dako ng kabilang ibayo ng Jordan, at muli ay nagtipon ang mga karamihan sa kanya, at gaya ng kanyang nakagawian, muling tinuruan niya sila. At lumapit ang mga Fariseo at nagtanong sa kanya kung pinahihintulutan ang isang lalaki na paghiwalayin ang kanyang asawa, upang subukin siya. Sumagot naman siya at sinabi sa kanila, Ano ang inutusan sa inyo ni Moises? At sinabi nila, Pinahintulutan ni Moises na sumulat ng kasulatan ng diborsyo at paghihiwalay. At sumagot si Jesus at sinabi sa kanila, Dahil sa katigasan ng inyong

puso isinulat niya sa inyo ang utos na ito. Ngunit mula sa simula ng paglikha, lalaki at babae ang ginawa ng Diyos. Dahil dito, iiwan ng tao ang kanyang ama at ina, at makikipag-isa sa kanyang asawa, at ang dalawa ay magiging isang laman. Kaya hindi na sila dalawa, kundi isang laman. Kung ano ang pinagsama ng Diyos, huwag paghiwalayin ng tao. At sa bahay muli, ang mga alagad ay nagtanong sa kanya tungkol dito. At sinasabi niya sa kanila, Sinumang maghiwalay sa kaniyang asawa at mag-asawa ng iba ay nangangalunya laban sa kaniya. At kung ang babae ay naghiwalay sa kanyang asawang lalaki at mag-asawa sa iba, siya ay nangangalunya.

At dinala nila sa kaniya ang mga bata upang silay mahipo niya, ngunit sinaway ng mga alagad ang mga nagdadala sa kanila. Nang makita ito ni Jesus, nagalit siya at sinabi sa kanila, Hayaan ninyong lumapit sa akin ang mga bata, at huwag ninyong hadlangan sila, sapagkat sa mga tulad nila ay nauukol ang kaharian ng Diyos. Tunay na sinasabi ko sa inyo, sinumang hindi tumanggap ng kaharian ng Diyos na parang isang bata ay hindi papasok dito. At niyakap niya sila at binendisyunan, inilalagay ang kanyang mga kamay sa kanila.

At nang siya ay papalabas na patungo sa daan, may isang tao na tumakbo papalapit at lumuhod sa harap niya at tinanong siya, Mabuting guro, ano ang gagawin ko upang mamana ang buhay na walang hanggan? Ngunit sinabi ni Jesus sa kanya, Bakit mo ako tinatawag na mabuti? Walang mabuti kundi ang Diyos lamang. Alam mo ang mga utos: huwag kang mangangalunya,

huwag kang pumatay, huwag kang magnakaw, huwag kang magbibintang ng kasinungalingan, huwag kang mandaya, igalang mo ang iyong ama at ina. At sumagot siya at sinabi sa kaniya, Guro, ang lahat ng mga ito ay iningatan ko mula sa aking kabataan. Ngunit si Jesus, nang tumingin sa kanya, ay umibig sa kanya at sinabi sa kanya, Isa ang kulang sa iyo. Kung nais mong maging perpekto, humayo ka, ibenta mo ang lahat ng mayroon ka at ibigay sa mga mahihirap, at magkakaroon ka ng kayamanan sa langit. At halika, sumunod ka sa akin, at buhatin mo ang iyong krus. Ngunit siya ay naging malungkot dahil sa salitang iyon at umalis na nagdadalamhati, sapagkat siya ay may maraming ari-arian.

At pagkatapos tumingin sa palibot, sinabi ni Jesus sa kanyang mga alagad, Napakahirap para sa mga may kayamanan na pumasok sa kaharian ng Diyos! Ang mga alagad ay namangha sa kanyang mga salita. Ngunit si Jesus ay muling sumagot at sinabi sa kanila, Mga anak, napakahirap para sa mga nagtitiwala sa kayamanan na pumasok sa kaharian ng Diyos. Mas madali para sa isang kamelyo na dumaan sa butas ng karayom kaysa sa isang mayamang tao na pumasok sa kaharian ng Diyos. Ngunit sila ay lubhang namangha at nagsabi sa kanilang sarili, At sino ang maaaring maligtas? Tumingin si Jesus sa kanila at nagsabi, Sa mga tao, imposible ito, ngunit hindi sa Diyos, sapagkat lahat ng bagay ay posible sa Diyos. Nagsimula si Pedro na magsalita sa kaniya, Narito, kami ay nag-iwan ng lahat at sumunod sa iyo. Sumagot ang Jesus at sinabi, Tunay na sinasabi ko sa inyo, walang sinuman na nag-iwan ng bahay o mga kapatid na lalaki

o mga kapatid na babae o ama o ina o asawa o mga anak o mga bukid dahil sa akin at dahil sa mabuting balita, kung hindi tumaanggap ng sandaanpulong ngayon sa panahong ito ng mga bahay at mga kapatid na lalaki at mga kapatid na babae at ama at ina at mga anak at mga bukid na may kasamang mga pag-uusig, at sa panahong darating ng buhay na walang hanggan. Ngunit maraming una ay magiging huli, at ang huli ay magiging una.

Sila ay nasa daan na umaahon papunta sa Jerusalem, at si Jesus ay nangunguna sa kanila, at sila ay namangha, at habang sumusunod ay natakot sila. At muli niyang kinuha ang labindalawa at nagsimulang sabihin sa kanila ang mga bagay na mangyayari sa kanya. Sapagkat masdan, aakyat tayo sa Jerusalem, at ang Anak ng Tao ay ibibigay sa mga punong pari at mga eskriba, at hahatulan nila siya ng kamatayan at ibibigay nila siya sa mga Gentil. At kukutyain nila siya, hahampasan, dudurahán, at papatayin, at sa ikatlong araw ay muling babangon siya.

At lumapit sa kaniya sina Santiago at Juan na mga anak ni Zebedeo, na nagsasabi, Guro, nais naming gawin mo para sa amin ang anumang aming hihingin. Pero sinabi niya sa kanila, Ano ang gusto ninyong gawin ko para sa inyo? At sinabi nila sa kanya, Bigyan mo kami upang ang isa ay maupo sa iyong kanan at ang isa sa iyong kaliwa sa iyong kaluwalhatian. Ngunit sinabi sa kanila ni Jesus, Hindi ninyo alam kung ano ang inyong hinihiling. Kaya ba ninyong inumin ang kopang aking iniinom,

at matanggap ang binyag na aking tinatanggap? At sinabi nila sa kanya, Kaya namin. Ngunit sinabi ni Jesus sa kanila, Ang kopang aking iniinom ay inyong iinumin, at ang binyag na aking tinatanggap ay inyong tatanggapin. Ngunit ang pag-upo sa kanan ko at sa kaliwa ko ay hindi akin na ibibigay, kundi para sa kanila na inihanda na.

At nang marinig ito ng sampung mga alagad, nagsimula silang magalit kay Santiago at kay Juan. Ngunit si Jesus, matapos tawagin sila, ay sinabi sa kanila, Alam ninyo na ang mga tila namumuno sa mga bansa ay nangingibabaw sa kanila, at ang kanilang mga dakila ay gumagamit ng kapangyarihan laban sa kanila. Hindi ganito ang magiging sa inyo, kundi sinumang nais maging dakila sa inyo ay magiging lingkod ninyo. At sinumang nais sa inyo na maging una, siya ay magiging alipin ng lahat. Sapagkat ang Anak ng Tao ay hindi dumating upang paglingkuran, kundi upang maglingkod, at upang ibigay ang kanyang kaluluwa bilang pantubos para sa marami.

At dumating sila sa Jericho. At nang siya ay lumalabas mula sa Jericho kasama ang kanyang mga alagad at malaking karamihan ng tao, ang anak ni Timaeus na si Bartimaeus, na bulag, ay nakaupo sa tabi ng daan at namamalimos. At nang marinig na si Hesus ang Nazareno, nagsimula siyang sumigaw at magsabi, Anak ni David, Hesus, maawa ka sa akin. At marami ang nagsasaway sa kanya upang siya ay tumahimik, ngunit siya ay lalo pang sumigaw, Anak ni David, maawa ka sa akin! At tumayo si Jesus at sinabi, Tawagin ninyo siya. At tinawag nila ang bulag

at sinabi sa kanya, Magpakatatag ka, bumangon, tinatawag ka niya. Ngunit siya, matapos itapon ang kanyang kasuotan at tumayo, ay lumapit kay Jesus. At sumagot, sinabi sa kaniya ni Jesus, Ano ang gusto mong gawin ko para sa iyo? At ang bulag ay nagsabi sa kaniya, Rabboni, nais kong makakita muli. At sinabi ni Jesus sa kanya, Humayo ka, ang iyong pananampalataya ay nagligtas sa iyo. At agad siyang nakakita muli, at sumunod siya kay Jesus sa daan.

11

At nang sila ay lumalapit sa Jerusalem, sa Bethphage at Bethany, malapit sa Bundok ng mga Olibo, nagsugo siya ng dalawa sa kanyang mga alagad At sinabi niya sa kanila, Pumunta kayo sa nayon na nasa tapat ninyo, at pagpasok ninyo roon ay makikita ninyo ang isang batang asno na nakatali, na hindi pa nakasakyan ng sinumang tao. Kalagan ninyo ito at dalhin dito. At kung may magsabi sa inyo, Bakit ginagawa ninyo ito? sabihin ninyo na kailangan ito ng Panginoon, at agad niya itong ipapadala muli rito. Umalis nga sila at natagpuan ang batang asno na nakatali sa pintuan sa labas sa kalye, at kinakalag nila ito. At ilan sa mga nakatayo roon ay nagsabi sa kanila, Bakit ninyo kinakalag ang batang kabayo? At sinabi nila sa kanila ayon sa iniutos ni Jesus, at pinabayaan nila sila. At dinala nila ang batang asno kay Jesus at inilatag nila ang kanilang mga damit sa ibabaw nito, at umupo siya rito. Marami ang naglatag ng kanilang mga kasuotan sa daan, at ang iba naman ay

pumutol ng mga madahong sanga mula sa mga puno at inilatag sa daan. At ang mga nangunguna at ang mga sumusunod ay nagsisigawan, Hosana! Pinagpala ang dumarating sa pangalan ng Panginoon! Pinagpala ang dumarating na kaharian sa pangalan ng Panginoon, ng aming amang David; hosana sa kaitaasan.

At pumasok si Jesus sa Jerusalem at sa templo, at matapos tumingin sa palibot ng lahat ng bagay, dahil gabi na, lumabas siya patungo sa Bethany kasama ang labindalawang alagad.

At sa susunod na araw, nang sila ay lumabas mula sa Betania, siya ay nagutom. At nakikita ang puno ng igos mula sa malayo na may mga dahon, lumapit siya kung sakaling may makikita siya dito, at nang lumapit siya rito, walang nakita kundi mga dahon lamang, sapagkat hindi pa panahon ng mga igos. At sumagot siya at sinabi sa kanya, Huwag nang kumain ng bunga mula sa iyo ang sinuman magpakailanman. At narinig ito ng kanyang mga alagad.

At muling dumating sila sa Jerusalem, at pagpasok ni Jesus sa templo, nagsimula siyang itaboy ang mga nagbebenta at ang mga bumibili sa templo, at giniba niya ang mga mesa ng mga mangangalakal ng salapi at ang mga upuan ng mga nagbebenta ng mga kalapati. At hindi niya pinayagan na sinuman ay magdala ng sisidlan sa pamamagitan ng templo. At nagtuturo siya sa kanila, na nagsasabi, Hindi ba nakasulat na ang aking bahay ay tatawagin na bahay ng panalangin para sa lahat ng

mga bansa? Ngunit kayo ay ginawa itong yungib ng mga tulisan.

At narinig ito ng mga eskriba at ng mga Pariseo at ng mga punong pari, at hinanap nila kung paano siya maaaring lipulin, sapagkat sila ay natatakot sa kanya, dahil ang buong karamihan ay namangha sa kanyang pagtuturo. At nang gabi na, siya ay lumalabas sa labas ng lungsod.

At nang silay dumaan kinaumagahan, nakita nila ang puno ng igos na natuyo mula sa ugat. At nang maalala ni Pedro, sinabi niya sa kanya, Rabi, tingnan mo, ang puno ng igos na iyong sinumpa ay natuyo na. At sumagot si Jesus at sinabi sa kanila, Magkaroon kayo ng pananampalataya sa Diyos. Tunay na sinasabi ko sa inyo na sinumang magsabi sa bundok na ito, Maangat ka at maitapon sa dagat, at hindi mag-alinlangan sa kanyang puso, kundi maniniwala na ang kanyang sinasabi ay nangyayari, ay magkakaroon siya ng anumang kanyang sabihin. Dahil dito, sinasabi ko sa inyo, lahat ng inyong hinihiling sa panalangin, maniwala kayong natanggap na ninyo, at magiging sa inyo. At kapag kayo ay nakatayo at nanalangin, magpatawad kayo kung mayroon kayong laban sa sinuman, upang ang inyong Ama na nasa langit ay magpatawad din sa inyo ng inyong mga kasalanan. Ngunit kung kayo ay hindi nagpapatawad, ni ang inyong Ama ay hindi magpapatawad ng inyong mga pagkakasala.

At dumating silang muli sa Jerusalem, at habang siya ay naglalakad sa templo, lumapit sa kanya ang mga punong pari,

ang mga eskriba, at ang mga matatanda. At sinasabi nila sa kanya, Sa anong kapamahalaan mo ginagawa ang mga ito? O sino ang nagbigay sa iyo ng kapamahalaan na ito upang gawin mo ang mga ito? Ngunit si Jesus ay sumagot at sinabi sa kanila, Tatanungin ko rin kayo ng isang bagay, at sagutin ninyo ako, at sasabihin ko sa inyo kung sa anong kapangyarihan ko ginagawa ang mga ito. Ang bautismo ni Juan, mula ba sa langit o mula sa mga tao? Sagutin ninyo ako. At sila ay nag-iisip sa kanilang sarili at nagsasabi, Kung sabihin natin, Mula sa langit, sasabihin niya, Bakit nga hindi kayo naniwala sa kanya? Ngunit kung sabihin nating mula sa mga tao? Natakot sila sa mga tao, sapagkat lahat ay naniniwala kay Juan na siya ay propeta. At sumagot sila at sinabi kay Jesus, Hindi namin alam. At si Jesus ay sumagot at sinabi sa kanila, Ni ako man ay hindi sasabihin sa inyo kung sa anong kapangyarihan ko ginagawa ang mga ito.

12

At nagsimula siyang magsalita sa kanila sa pamamagitan ng mga talinghaga: Isang tao ay nagtanim ng ubasan at naglagay ng bakod sa palibot nito, at naghukay ng pisaan ng ubas at nagtayo ng tore, at ipinaupa niya ito sa mga magsasaka at umalis na malayo. At sa takdang panahon, nagpadala siya ng isang alipin sa mga magsasaka upang kunin mula sa kanila ang bunga ng ubasan. At dinakip nila siya, binugbog, at pinaalis nang walang dala. At muli siyang nagsugo sa kanila ng ibang alipin, at matapos batuin ito, sinugatan nila sa ulo at ipinadala pabalik na

walang dangal. At muli siyang nagpadala ng iba, at iyon ay kanilang pinatay, at marami pang iba, ang ilan ay binugbog, ang ilan naman ay pinatay. Kaya nga may isang anak pa siyang mahal niya, ipinadala niya rin siya sa huli sa kanila, na nagsasabi na, Igagalang nila ang anak ko. Ngunit yaong mga magsasaka, nang makita nila siyang dumarating, ay nagsabi sa kanilang mga sarili, Ito ang tagapagmana. Halika at patayin natin siya, at ang pamana ay magiging atin. At matapos nilang kunin siya, pinatay nila siya at inihagis siya sa labas ng ubasan. Ano nga ba ang gagawin ng panginoon ng ubasan? Darating at lilipulin ang mga magsasakang ito, at ibibigay ang ubasan sa iba. Hindi ninyo ba nabasa ang kasulatan na ito, ang batong itinakwil ng mga tagapagtayo, ito ay naging punong bato ng sulok, Mula sa Panginoon nangyari ito, at ito ay kahanga-hanga sa aming mga mata.

At hinahangad nilang dakpin siya, ngunit natakot sila sa karamihan ng tao, sapagkat nalaman nila na para sa kanila sinabi ang talinghaga. At iniwan nila siya at umalis.

At nagsusugo sila sa kaniya ng ilan sa mga Fariseo at sa mga Herodiano upang siya ay mahuli nila sa pamamagitan ng kanyang salita. At nang dumating sila, sinabi nila sa kanya, Guro, alam namin na ikaw ay tapat at hindi ka nagmamalasakit sa sinuman, sapagkat hindi mo pinagtatangi ang sinuman, kundi sa katotohanan mo itinuturo ang daan ng Diyos. Sabihin mo nga sa amin, matuwid ba na magbigay ng buwis kay Cesar o hindi? Magbigay kami o huwag kaming magbigay? Ngunit dahil alam

niya ang kanilang pagkukunwari, sinabi niya sa kanila, Bakit ninyo ako sinusubok? Dalhan ninyo ako ng denarius upang makita ko. At dinala nila ito. At sinabi niya sa kanila, Kanino ang larawang ito at ang nakasulat dito? At sinabi nila, Kay Cesar. At sumagot si Jesus at sinabi sa kanila, Ibalik ang kay Cesar kay Cesar at ang kay Diyos sa Diyos, at sila ay namangha sa kanya.

At dumating sa kanya ang mga Saduceo, na nagsasabi na walang muling pagkabuhay, at tinanong nila siya, sinasabi, Guro, si Moises ay sumulat sa amin na kung ang kapatid ng sinuman ay mamatay at mag-iwan ng asawa ngunit walang mag-iwan ng mga anak, ang kanyang kapatid ay dapat kunin ang asawa nito at magbangon ng lahi para sa kanyang kapatid. Samakatuwid, may pitong magkakapatid na lalaki. Ang panganay ay nag-asawa, at nang siya ay namatay, walang iniwan na supling. At kinuha ng pangalawa ang babae, at namatay, at siya man ay hindi nag-iwan ng binhi. At gayon din ang pangatlo. At kinuha siya ng pitong lalaki, at hindi nag-iwan ng supling. Sa huli, pagkatapos ng lahat, namatay din ang babae. Sa muling pagkabuhay nga, kapag sila ay bumangon, kaninong asawa siya magiging? Sapagkat silang pito ay nagkaroon sa kanya bilang asawa. At sumagot si Jesus at sinabi sa kanila, Hindi ba kayo naliligaw dahil sa ito, sapagkat hindi ninyo alam ang mga kasulatan ni ang kapangyarihan ng Diyos? Sapagkat kapag sila ay bumangon mula sa mga patay, hindi sila mag-aasawa ni ipakikipag-asawa, kundi sila ay magiging tulad ng mga sugo sa kalangitan. Tungkol naman sa mga patay na sila ay muling nabubuhay, hindi ba ninyo nabasa sa aklat ni Moises, sa bahagi

ng palumpong, kung paano sinabi sa kaniya ng Diyos, Ako ang Diyos ni Abraham at ang Diyos ni Isaac at ang Diyos ni Jacob? Hindi ang Diyos ay Diyos ng mga patay, kundi ng mga buhay; kaya nga kayo ay lubhang naliligaw.

At lumapit ang isa sa mga eskriba, nang marinig niyang sila ay nagtatalo, at nakita niyang mabuti siyang sumagot sa kanila, tinanong niya siya, Ano ang una sa lahat ng utos? At sumagot si Jesus sa kanya na ang una sa lahat ng utos ay, Makinig, Israel, ang Panginoon na ating Diyos ay iisang Panginoon. At iibigin mo ang Panginoong Diyos mo mula sa buong puso mo, at mula sa buong kaluluwa mo, at mula sa buong isip mo, at mula sa buong lakas mo. Ito ang unang utos. At ang pangalawa ay katulad nito: Mamahalin mo ang iyong kapwa tulad ng iyong sarili. Walang ibang utos na mas dakila kaysa sa mga ito. At sinabi sa kaniya ng eskriba, Mabuti, Guro, sa katotohanan sinabi mo na siya ay isa at walang iba maliban sa kaniya. At ang pagmamahal sa kaniya mula sa buong puso at mula sa buong unawa at mula sa buong kaluluwa at mula sa buong lakas, at ang pagmamahal sa kapwa tulad ng sarili, ay higit pa kaysa lahat ng mga handog na susunugin at mga alay. At nang makita ni Jesus na matalino siyang sumagot, sinabi niya sa kanya, Hindi ka malayo sa kaharian ng Diyos. At mula noon, walang sinuman ang nangahas pang magtanong sa kanya.

At sumagot si Jesus habang nagtuturo sa templo, Paano sinasabi ng mga eskriba na ang Kristo ay anak ni David? Sapagkat si David mismo ay nagsabi sa pamamagitan ng Banal na Espiritu,

Sinabi ng Panginoon sa aking Panginoon, Umupo ka sa aking kanan hanggang gawin ko ang iyong mga kaaway na tungtungan ng iyong mga paa. Kaya nga si David mismo ay tumatawag sa kanya na Panginoon, at paano siya magiging anak niya? At ang malaking karamihan ay masayang nakikinig sa kanya.

At sinabi niya sa kanila sa kaniyang pagtuturo, Mag-ingat kayo sa mga eskriba na gustong maglakad na nakasuot ng mahabang kasuutan at tumatanggap ng mga pagbati sa mga palengke. at ang mga pangunahing upuan sa mga kapulungan at ang mga pangunahing puwesto sa mga piging. Ang lumalamon ng mga bahay ng mga balo at sa dahilan ay mahaba ang panalangin, sila ay tatanggap ng mas mabigat na hatol.

At nang maupo si Jesus sa tapat ng kaban ng kayamanan, pinagmamasdan niya kung paano ang mga tao ay naghahagis ng mga barya sa kaban ng kayamanan. At maraming mayayaman ay naghuhulog ng marami, at pagdating ng isang mahirap na biyuda, naghulog siya ng dalawang maliliit na barya na katumbas ng isang kodrantis. At pagkatapos na tinawag ang kanyang mga alagad, sinabi niya sa kanila, Totoo, sinasabi ko sa inyo na ang balong mahirap na ito ay naghulog ng higit pa sa lahat ng mga naghuhuglog sa kaban ng kayamanan. Sapagkat silang lahat ay naglagay mula sa kanilang kasaganaan, ngunit siya ay naglagay mula sa kanyang karalitaan ng lahat ng mayroon siya, ng kanyang buong kabuhayan.

13

At habang siya ay lumalabas mula sa templo, sinabi sa kanya ng isa sa kanyang mga alagad, Guro, tingnan mo kung anong uri ng mga bato at anong uri ng mga gusali. At sumagot si Hesus at sinabi sa kanya, Nakikita mo ba ang mga dakilang gusaling ito? Walang maiiwan ditong bato sa ibabaw ng bato na hindi ibabagsak. At habang siya ay nakaupo sa Bundok ng mga Olibo sa tapat ng templo, si Pedro at si Santiago at si Juan at si Andres ay nagtanong sa kanya nang pribado, Sabihin sa amin kung kailan mangyayari ang mga bagay na ito, at ano ang tanda kapag malapit nang maganap ang lahat ng mga ito. Ngunit si Jesus ay sumagot at nagsimulang magsalita sa kanila, Tingnan ninyo na huwag kayong mailigaw ng sinuman. Sapagkat maraming darating sa aking pangalan na nagsasabi, Ako nga, at marami ang kanilang ililigaw. Ngunit kapag marinig ninyo ang mga digmaan at mga balita tungkol sa mga digmaan, huwag kayong mabagabag, sapagkat kinakailangan itong mangyari, pero hindi pa ito ang wakas. Sapagkat babangon ang bansa laban sa bansa at kaharian laban sa kaharian, at magkakaroon ng mga lindol sa ibat ibang lugar, at magkakaroon ng taggutom at mga kaguluhan. Ang mga ito ang simula ng mga sakit ng panganganak. Ngunit kayo, mag-ingat sa inyong mga sarili. Sapagkat ibibigay nila kayo sa mga konseho at sa kanilang mga kongregasyon ay papaluin kayo, at sa harap ng mga pinuno at mga hari ay itatayo kayo dahil sa akin upang maging patotoo sa kanila. At kailangang ipahayag muna ang mabuting balita sa

lahat ng mga bansa. Kapag dalhin nila kayo upang ipagkanulo, huwag mag-alala nang maaga kung ano ang inyong sasabihin, ni huwag din magsanay, kundi ang anumang ibigay sa inyo sa oras na iyon, ito ang inyong sabihin, sapagkat hindi kayo ang nagsasalita, kundi ang Banal na Espiritu. Ipagkakanulo ng kapatid ang kanyang kapatid sa kamatayan, at ng ama ang kanyang anak, at magbabangon ang mga anak laban sa kanilang mga magulang at papatayin nila sila. At kayo ay magiging kinapopootan ng lahat dahil sa aking pangalan, ngunit ang nagtiyaga hanggang sa wakas ay maliligtas.

Ngunit kapag makita ninyo ang kasuklam-suklam ng pagkawasak na sinabi ni propetang Daniel, na nakatayo kung saan hindi dapat—ang bumabasa ay umunawa—noon ang mga nasa Judea ay tumakas sa mga bundok. Ang nasa bubungan ay huwag nang bumaba sa bahay o pumasok upang kunin ang anuman mula sa kaniyang bahay, At ang nasa bukid ay huwag nang bumalik upang kunin ang kanyang damit. Aba sa mga nagdadalang-tao at sa mga nagpapasuso sa mga araw na yaon! Ngunit manalangin kayo upang ang inyong pagtakas ay huwag mangyari sa taglamig. Sapagkat ang mga araw na iyon ay magiging kapighatian, na tulad nito ay hindi pa nangyari mula nang simula ng paglikha na nilikha ng Diyos hanggang ngayon, at hindi na mangyayari kailanman. At kung hindi pinaikli ng Panginoon ang mga araw, walang sinumang laman ang maliligtas, ngunit dahil sa mga hinirang na kanyang pinili, pinaikli niya ang mga araw. At kung sinuman ay magsabi sa inyo, Narito, nandito ang Cristo, o Narito, nandoon, huwag

kayong maniwala. Magtataas sapagkat ang mga pekeng kristo at mga pekeng propeta, at sila ay magbibigay ng mga tanda at mga kababalaghan upang iligaw, kung maaari, maging ang mga pinili. Ngunit kayo, tingnan ninyo—narito, sinabi ko na sa inyo ang lahat nang maaga. Ngunit sa mga araw na yaon, pagkatapos ng kapighatiang yaon, ang araw ay madidilim, at ang buwan ay hindi magbibigay ng kaniyang liwanag, At ang mga bituin ay mahuhulog mula sa langit, at ang mga kapangyarihan sa kalangitan ay yuyuganin. At kung gayon, makikita nila ang Anak ng Tao na dumarating sa mga ulap na may dakilang kapangyarihan at kaluwalhatian. At pagkatapos ay ipapadala niya ang kanyang mga sugo at titipunin ang kanyang mga pinili mula sa apat na hangin, mula sa dulo ng lupa hanggang sa dulo ng langit.

Mula sa puno ng igos, matuto ng talinghaga. Kapag ang sanga nito ay naging malambot na at namumunga ng mga dahon, alam ninyo na malapit na ang tag-init. Ganoon din kayo, kapag nakita ninyo ang mga ito nangyayari, alamin ninyo na malapit na ito sa mga pintuan. Tunay na sinasabi ko sa inyo na hindi makakaraan ang henerasyon ito hanggang mangyari ang lahat ng mga ito. Ang langit at ang lupa ay maglilipas, ngunit ang aking mga salita ay hindi kailanman maglilipas.

Tungkol naman sa araw na iyon o sa oras na iyon, walang sinuman ang nakakaalam, maging ang mga sugo sa langit, ni ang anak, kundi ang ama lamang. Magbantay kayo, manatiling gising at manalangin, sapagkat hindi ninyo alam kung kailan

ang panahon. Tulad ng isang taong biyaheng malayo, na nag-iwan ng kanyang bahay, at nagbigay sa kanyang mga alipin ng awtoridad, at sa bawat isa ang kanyang gawain, at sa portero ay nag-utos na siya ay magbantay. Magbantay kayo, sapagkat hindi ninyo alam kung kailan darating ang panginoon ng bahay—sa gabi, hatinggabi, pagtitlaok ng manok, o umaga. Baka pagdating niya nang bigla, masumpungan niya kayong natutulog. Ang sinasabi ko sa inyo, sinasabi ko sa lahat: magbantay kayo.

14

Ang Paskuwa at ang Pista ng Tinapay na Walang Lebadura ay darating pagkatapos ng dalawang araw. At naghahanap ng paraan ang mga punong pari at ang mga eskriba kung paano nila siya dadakpin sa pamamagitan ng panlilinlang at papatayin. Ngunit sinabi nila, Huwag sa pista, baka magkaroon ng kaguluhan sa mga tao.

At habang siya ay nasa Betania sa bahay ni Simon na ketongin, samantalang siya ay nakahiga, dumating ang isang babae na may dalang lalagyan ng alabastro ng pabango, nardo na dalisay at napakamamahal, at pagkatapos niyang basagin ang lalagyan ng alabastro, ibinuhos niya ito sa kanyang ulo. Ngunit may ilang mga tao na nagagalit sa kanilang sarili at nagsasabi, Bakit nasayang ang pabangong ito? Sapagkat maaaring maibenta ang pabangong ito nang higit sa tatlong daang denario at maipamigay sa mga mahihirap, at sinaway nila siya. Ngunit

sinabi ni Jesus, Hayaan ninyo siya. Bakit ninyo siya binibigyan ng abala? Magandang gawa ang ginawa niya sa akin. Lagi ninyong kasama ang mga mahirap, at tuwing nais ninyo ay maaari ninyong gawan sila ng mabuti, ngunit ako ay hindi ninyo laging kasama. Ang mayroon siya, ginawa niya ito; inuna niyang pahiran ng pabango ang aking katawan para sa libing. Tunay na sinasabi ko sa inyo, saan man ipahayag ang mabuting balitang ito sa buong mundo, ang ginawa niya ay sasabihin din bilang alaala sa kaniya.

At si Judah na Iscariot, isa sa labindalawa, umalis tungo sa mga punong pari upang siya ay maipagkanulo niya sa kanila. At nang marinig nila ito ay nagsaya sila, at nangako sa kanya na magbibigay ng pilak, at naghanap siya ng paraan kung paano niya ito ipagkakanulo sa tamang pagkakataon.

At sa unang araw ng Tinapay na Walang Lebadura, nang ihain nila ang Paskuwa, sinabi sa kaniya ng kaniyang mga alagad, Saan mo ibig na kami ay magpunta at maghanda upang makakain mo ang Paskuwa? At nagsugo siya ng dalawa sa kaniyang mga alagad at sinabi sa kanila, Magpunta kayo sa lungsod, at makikipagkita sa inyo ang isang lalaking may dalang tibod ng tubig; sundin ninyo siya, At kung saan man siya pumasok, sabihin ninyo sa may-ari ng bahay na ang guro ay nagsasabi, Nasaan ang aking silid-tuluyan kung saan ako kakain ng paskua kasama ng aking mga alagad? At siya mismo ay magpapakita sa inyo ng malaking silid sa itaas na nakaayos at handa; doon kayo maghanda para sa amin. At lumabas ang

kanyang mga alagad at pumunta sa lungsod, at natagpuan nila ang gaya ng sinabi niya sa kanila, at inihanda nila ang Paskua. At nang gumabi na, dumating siya kasama ang labindalawa. At habang sila ay nakahiga at kumakain, sinabi ni Jesus, Tunay na sinasabi ko sa inyo na isa sa inyo ay magkakanulo sa akin, ang kumakain kasama ko. At nagsimula silang malungkot at magsabi sa kanya nang isa-isa, Hindi naman ako? at isa pa, Hindi naman ako? Ngunit sumagot siya at sinabi sa kanila, Isa sa labindalawa, ang sumasawsaw kasama ko sa mangkok. Ang Anak ng Tao ay tunay na pumupunta ayon sa nakasulat tungkol sa kanya, ngunit sa aba ng taong iyon na sa pamamagitan niya ang Anak ng Tao ay ipinagkakanulo. Mabuti pa sana sa kanya kung hindi siya ipinanganak. At habang kumakain sila, kinuha ni Jesus ang tinapay, pinagpala, pinagputol-putol, at ibinigay sa kanila at sinabi, Kunin ninyo, kainin ninyo, ito ay ang aking katawan. At matapos kunin ang tasa at magpasalamat, ibinigay niya ito sa kanila, at silang lahat ay uminom mula rito. At sinabi niya sa kanila, Ito ay ang aking dugo ng bagong tipan na ibinubuhos para sa marami. Tunay na sinasabi ko sa inyo na hindi na ako iinom mula sa bunga ng ubas hanggang sa araw na iyon, kapag iinumin ko itong bago sa kaharian ng Diyos.

At pagkatapos umawit ng awit, lumabas sila patungo sa Bundok ng mga Olibo. At sinabi ni Jesus sa kanila, Lahat kayo ay matatalisod sa akin sa gabing ito, sapagkat nakasulat, Sasaktan ko ang pastol at mangangalat ang mga tupa. Ngunit pagkatapos kong mabangon, mauuna ako sa inyo patungo sa Galilea. Ngunit sinabi ni Pedro sa kanya, Kahit lahat ay matisod, hindi ako. At

sinabi sa kanya ni Jesus, Tunay na sinasabi ko sa iyo na ikaw ngayong gabi, bago tumilaok nang dalawang beses ang tandang, tatlong beses mo akong itatanggi. Ngunit si Pedro ay lubhang nagsabi, Kung kinakailangan man akong mamatay kasama mo, hindi kita itatanggi. At gayon din ang sinabi ng lahat.

At dumating sila sa isang lugar na ang pangalan ay Gethsemane, at sinabi niya sa kanyang mga alagad, Umupo kayo dito hanggang ako ay manalangin. At isinama niya si Pedro at si Santiago at si Juan, at nagsimulang maging lubhang nabahala at malumbay. At sinabi niya sa kanila, Napakadalamhati ng aking kaluluwa hanggang sa kamatayan; manatili kayo dito at magbantay. At nang makasulong nang kaunti, bumagsak siya ng nakasubsob sa lupa, at nanalangin na kung posible ay lumipas sa kanya ang oras. At sinabi niya, Abba, Ama, lahat ay posible sa iyo; ilayo mo ang kopang ito sa akin. Ngunit hindi kung ano ang gusto ko, kundi kung ano ang sa iyo. At dumating siya at natagpuan niya silang natutulog, at sinabi niya kay Pedro, Simon, natutulog ka? Hindi ba kayo nakapagbantay kahit isang oras lamang? Maging mapagbantay at manalangin, upang hindi kayo pumasok sa tukso; ang espiritu nga ay masigasig, ngunit ang laman ay mahina. At muli, nang umalis siya, nanalangin siya na sinasabi ang parehong salita. At nang bumalik, natagpuan niya silang muli na natutulog, sapagkat ang kanilang mga mata ay nabibigatan, at hindi nila alam kung ano ang isasagot sa kanya. At dumating siya sa ikatlong pagkakataon at sinabi sa kanila, Natutulog pa ba kayo at nagpapahinga? Sapat na. Dumating na ang oras. Narito, ang Anak ng Tao ay

ipinagkakanulo sa mga kamay ng mga makasalanan. Bumangon kayo, tayo na, narito ang nagtataksil sa akin ay malapit na.

At agad, habang siya ay nagsasalita pa, dumating si Judas Iscariote, isa sa labindalawa, at kasama niya ang isang malaking pulutong na may mga espada at mga pamalo, na ipinadala ng mga punong pari, ng mga eskriba, at ng mga matatanda. Binigyan niya ng senyas ang mga ito ng taong nagkanulo sa kanya, na nagsasabi, Ang aking hahalikan, siya ito; dakpin ninyo siya at dalhin nang ligtas. At pagdating, agad siyang lumapit sa kaniya at nagsabi, Magandang bati, Rabi, at hinalikan siya. Ngunit inipatong nila sa kanya ang kanilang mga kamay at dinakip nila siya. Ngunit isa sa mga nakatayo roon ay bumunot ng espada at sinaktan ang alipin ng punong pari at pinutol ang kanyang tainga. At sumagot si Jesus at sinabi sa kanila, Gaya ng sa isang tulisan ba lumabas kayo na may mga espada at mga pamalo upang dakpin ako? Araw-araw ako ay nasa templo na nagtuturo sa inyo, at hindi ninyo ako hinuli. Ngunit upang matupad ang mga kasulatan. At pagkatapos na iwanan siya, tumakas silang lahat. At isang binata ay sumunod sa kaniya, nakabalot ng telang lino sa hubad niyang katawan, at hinuli siya ng mga binata. Ngunit iniwan niya ang telang lino at tumakas nang hubad mula sa kanila.

At dinala nila si Jesus sa punong pari, at nagtipon sa kanya ang lahat ng mga punong pari, ang mga matatanda, at ang mga eskriba. At si Pedro ay sumunod sa kanya mula sa malayo hanggang sa loob ng korte ng punong pari, at siya ay nakaupo

kasama ng mga katulong at nagpapainit sa apoy. Ang mga punong pari at ang buong konseho ay nagsisikap ng patotoo laban kay Jesus upang ipapatay siya, ngunit hindi sila nakatagpo. Marami ang nagbigay ng bulaang patotoo laban sa kanya, at ang mga patotoo ay hindi magkatugma. At may ilang bumangon at nagbigay ng bulaang patotoo laban sa kanya, na nagsasabi Dahil narinig namin siya na nagsasalita, Sisirain ko ang templong ito na ginawa ng kamay, at sa loob ng tatlong araw ay itatayo ko ang iba na hindi ginawa ng kamay. At hindi rin magkatugma ang kanilang mga patotoo. At bumangon ang punong pari patungo sa gitna at tinanong si Jesus, na nagsasabi, Hindi ka ba sumasagot ng anuman? Ano ang isinasaksi ng mga ito laban sa iyo? Ngunit siya ay nananahimik at walang sinagot. Muli, tinanong siya ng punong pari at sinabi sa kanya, Ikaw ba ang Kristo, ang Anak ng Pinagpala? Ngunit si Jesus ay sumagot, Ako nga, at makikita ninyo ang Anak ng Tao na nakaupo sa kanan ng Kapangyarihan at dumarating sa ibabaw ng mga ulap ng langit. Ngunit pinunit ng punong pari ang kanyang mga tunika at nagsabi, Ano pa ang pangangailangan natin ng mga saksi? Lubos ninyong narinig ang lapastangan, ano ang mukhang sa inyo? At silang lahat ay humatol sa kanya na siya ay may sala ng kamatayan. At nagsimula ang ilan na duraan siya at takpan ang kanyang mukha at suntukin siya at sabihin sa kanya, Magpropesiya sa amin kung sino ang sumuntok sa iyo. At ang mga katulong ay binugbog siya ng mga suntok.

At habang si Pedro ay nasa ibaba sa looban, dumarating ang isa sa mga aliping babae ng punong pari. At nang makita si Pedro

na nagpapainit, tiningnan niya ito at sinabi, Ikaw ay kasama rin ni Jesus na taga-Nazaret. Ngunit siya ay tumangging nagsabi, Hindi ko alam ni nauunawaan kung ano ang iyong sinasabi. At siya ay lumabas sa looban, at ang tandang ay tumilaok. At ang aliping babae, nang makita niya siyang muli, ay nagsimulang sabihin sa mga nakatayo roon na siya ay isa sa kanila. Ngunit muli siyang tumangging muli. At pagkalipas ng kaunting sandali, muli ang mga nakatayo roon ay nagsabi kay Pedro, Tunay na isa ka sa kanila, sapagkat taga-Galilea ka at ang iyong pananalita ay katulad. Ngunit siya ay nagsimulang sumumpa at manumpa na hindi niya kilala ang taong ito na inyong sinasabi. At sa pangalawang pagkakataon ay tumilaok ang tandang. At naalaala ni Pedro ang salitang sinabi sa kaniya ni Jesus na bago tumilaok ang manok nang dalawang beses, ikakaila mo ako nang tatlong beses, at siya ay umiyak.

15

At agad nang umaga, matapos gumawa ng konseho ang mga punong pari kasama ang mga matatanda at mga eskriba at ang buong Sanedrin, ginipos nila si Jesus, dinala at ibinigay kay Pilato. At tinanong siya ni Pilato, Ikaw ba ang hari ng mga Judio? Sumagot siya at sinabi sa kanya, Sinasabi mo. At inakusahan siya ng mga punong pari ng maraming bagay, ngunit wala siyang sinagot. Ngunit si Pilato ay muling tinanong siya, na nagsasabi, Hindi ka ba sumasagot ng anuman? Tingnan mo kung ilan ang sumasaksi laban sa iyo. Ngunit si Jesus ay hindi na

sumagot ng anuman, kaya namangha si Pilato. Tuwing kapistahan naman ay pinakakawalan niya sa kanila ang isang bilanggo na kanilang hinihiling. At ang tinatawag na Barabbas ay nakagapos kasama ng mga kapwa manghihimagsik na nakagawa ng pagpatay noong pag-aalsa. At sumigaw ang karamihan at nagsimulang humiling gaya ng lagi niyang ginawa sa kanila. At si Pilato ay sumagot sa kanila at nagsabi, Gusto ba ninyo na pakawalan ko sa inyo ang hari ng mga Judio? Alam niya na dahil sa inggit ibinigay siya ng mga punong pari. Ngunit ginulo ng mga punong pari ang karamihan upang si Barabbas na lamang ang palayain sa kanila. Ngunit si Pilato ay muling sumagot at sinabi sa kanila, Ano nga ba ang gusto ninyong gawin ko sa taong tinatawag ninyong Hari ng mga Judio? Ngunit muli silang sumigaw, Ipako siya sa krus! Ngunit si Pilato ay nagsabi sa kanila, Anong masama ang ginawa niya? Ngunit sila ay lalong sumigaw, Ipako mo siya sa krus! Ngunit si Pilato, nais na gawing kasiya-siya ang pulutong ng tao, ay pinakawalan sa kanila si Barabbas, at ibinigay si Jesus matapos hampasin upang siya ay maipako sa krus.

At ang mga sundalo ay dinala siya sa loob ng korte, na siyang praetorium, at tinipon nila ang buong kohorte. At binihisan nila siya ng kulay-ube at inilagay nila sa kanyang ulo ang koronang tinik na kanilang nipalupot. At nagsimula silang batiin siya. Magalak, hari ng mga Judio! At hinampas nila ang kanyang ulo ng tambo at dinuraan nila siya, at lumuhod sila at sumamba sa kanya. At nang sila ay naglibang sa kaniya, hinubaran nila siya ng kulay-ube at isinuot nila sa kaniya ang kaniyang sariling mga

damit, at inilabas nila siya upang ipako sa krus.

At pinilitang kumuha ng isang taong dumadaan na si Simon na taga-Cyrene, na nanggagaling mula sa bukid, ang ama ni Alexander at ni Rufus, upang buhatin ang kanyang krus.

At dinala nila siya sa lugar na Golgota, na kung isalin ay Lugar ng Bungo. At binigyan nila siya ng alak na hinaluan ng mira upang inumin, ngunit hindi niya ito tinanggap. At matapos siyang ipako sa krus, hinahati nila ang kanyang mga damit, naghahagis ng palabunutan upang malaman kung sino ang kukuha ng alin. Ito ay ikatlong oras nang ipako nila siya sa krus. At ang karatula ng dahilan laban sa kaniya ay nakasulat, Ang Hari ng mga Judio.

At kasama niya ay ipinako nila sa krus ang dalawang magnanakaw, isa sa kanyang kanan at isa sa kanyang kaliwa. At natupad ang kasulatan na nagsasabi, At siya ay nabilang kasama ng mga walang-batas. At ang mga dumadaan ay nagsisipaglapastangan sa kanya, ginagalaw ang kanilang mga ulo at nagsasabi, Ha! Ikaw na sumisira ng templo at muling itinatayo ito sa loob ng tatlong araw Iligtas mo ang iyong sarili at bumaba ka mula sa krus. Gayundin naman, ang mga punong pari na nangungutya sa isat isa kasama ng mga eskriba ay nagsasabi, Iba ay iniligtas niya, ang kanyang sarili ay hindi niya mailigtas. Ang Kristo, ang Hari ng Israel, bumaba ngayon mula sa krus, upang makita natin at maniwala kami sa kanya. At ang mga naipako sa krus kasama niya ay inaalipusta nila siya.

Nang dumating ang ikaanim na oras, nagdilim sa buong lupain hanggang sa ikasiyam na oras. At sa ikasiyam na oras, sumigaw si Jesus nang malakas na tinig, na nagsasabi, Eloi, Eloi, lama sabachthani? na kung isasalin ay, Diyos ko, Diyos ko, bakit mo ako pinabayaan?

At ilan sa mga nakatayo roon na nakarinig ay nagsasabi, Tingnan ninyo, tumatawag siya kay Elias. Tumakbo nga ang isa at pinuno ang espongha ng suka, inilagay ito sa tambo at pinainumin siya, at nagsabi, Hayaan natin, tingnan natin kung darating si Elias upang ibaba siya. Ngunit si Jesus, matapos magbigkas ng malakas na sigaw, ay nalagot ang hininga. At ang tabing ng templo ay napunit sa dalawa mula sa itaas hanggang sa ibaba. Ngunit nang makita ng senturyon na nakatayo sa harap niya kung paano siyang sumigaw at huminga ng huli, sinabi niya, Tunay na ang taong ito ay anak ng Diyos. Nandoon din ang mga kababaihan mula sa malayo na nanonood, at kabilang sa kanila ay si Maria Magdalena at si Maria na ina ni Santiago ang Munti at ni Jose, at si Salome, Sila na nang siya ay nasa Galilea ay sumunod sa kanya at nanglingkod sa kanya, at marami pang iba na sumama sa kanyang pag-akyat patungong Jerusalem.

At nang dumating na ang gabi, dahil ito ay araw ng paghahanda, na siyang araw bago ang sabbath Nang dumating si Jose na mula sa Arimatea, isang marangal na miyembro ng konseho, na siya rin ay naghihintay ng kaharian ng Diyos, nangahas siyang pumasok kay Pilato at humingi ng katawan ni Jesus. Ngunit si

Pilato ay nagtaka kung namatay na nga, at matapos tawagin ang senturyon, tinanong niya ito kung matagal nang namatay. At pagkatapos niyang malaman mula sa senturyon, ibinigay niya ang katawan kay Jose. At pagkatapos bumili ng telang lino at ibinaba siya, binalot niya siya sa telang lino at inilagay siya sa loob ng libingan na pinutol mula sa bato, at nagpagulong ng bato sa ibabaw ng pinto ng libingan. Ngunit si Maria Magdalena at si Maria na ina ni Jose ay nakita kung saan siya inilagay.

16

At nang makalipas na ang sabbath, si Maria Magdalena, si Maria na ina ni Santiago, at si Salome ay bumili ng mga pabango upang pagpunta nila ay pahiran nila siya. At napakaga ng umaga ng unang araw ng linggo, dumating sila sa libingan nang sumikat na ang araw. At sinasabi nila sa kanilang sarili, Sino ang magpapagulong para sa amin ng bato mula sa pinto ng libingan? At nang tumingin sila pataas, nakita nila na ang bato ay naigulong na palayo, sapagkat ito ay napakalalaki. At nang pumasok sila sa libingan, nakita nila ang isang binata na nakaupo sa kanang bahagi, nakasuot ng puting kasuutan, at sila ay namangha. Ngunit sinabi niya sa kanila, Huwag kayong mabigla. Hinahanap ninyo si Jesus na Nazareno, ang ipinako sa krus. Siya ay muling binuhay, wala siya rito. Tingnan ninyo ang lugar kung saan inilagay nila siya. Ngunit pumunta kayo at sabihin sa kanyang mga alagad at kay Pedro na siya ay nangunguna sa inyo papunta sa Galilea; doon ninyo siya

makikita, gaya ng sinabi niya sa inyo. At pagkatapos nilang lumabas, tumakas sila mula sa libingan, sapagkat sila ay kinabahan at nagulat, at wala silang sinabi kahit kanino, dahil sila ay natatakot.

Nang magbangon siya ng umaga sa unang araw ng Sabbath, nagpakita siya una kay Maria Magdalena, na siyang kanyang pinagpalayas ng pitong demonyo. Siya ay pumunta at nag-ulat sa mga kasama niya na nagluluksa at umiiyak. At nang marinig nila na siya ay nabubuhay at nakita siya nito, hindi sila naniwala. Pagkatapos nito, siya ay napakita sa ibang anyo sa dalawa sa kanila habang sila ay naglalakad patungo sa bukid. At yaong mga taong umalis ay nag-ulat sa natitirang mga tao, ngunit hindi rin nila pinaniwalaan ang mga ito. Kalaunan, habang nakahiga ang labinisa, nagpakita siya sa kanila, at sinisi niya ang kanilang kawalan ng pananampalataya at katigasan ng puso, sapagkat hindi sila naniwala sa mga nakakita sa kanya na muling nabuhay. At sinabi niya sa kanila, Magsipunta kayo sa buong mundo at ipahayag ninyo ang mabuting balita sa lahat ng nilikha. Ang nagtiwala at nabautismuhan ay maliligtas, ngunit ang hindi nagtiwala ay hahatulan. Ngunit ang mga tandang ito ay susunod sa mga naniniwala: sa aking pangalan ay itataboy nila ang mga demonyo, magsasalita sila ng mga bagong wika Bubuhatin nila ang mga ahas, at kahit nakakamatay na anuman ang inumin nila, hindi sila masasaktan, ipapatong nila ang kanilang mga kamay sa mga may sakit, at gagaling sila.

Ang Panginoon nga, pagkatapos magsalita sa kanila, ay itinaas

sa langit at umupo sa kanan ng Diyos. At silay lumabas at nangaral saanman, habang tinutulungan sila ng Panginoon at pinatototohanan ang salita sa pamamagitan ng mga tandang sumusunod. Amen.

Mga Bilang

1

At nagsalita ang Panginoon kay Moises sa ilang ng Sinai, sa tolda ng patotoo, noong unang araw ng ikalawang buwan, ng ikalawang taon mula nang lumabas sila sa lupain ng Ehipto, na nagsasabi, Bilangin ang buong kongregasyon ng Israel ayon sa kanilang angkan, ayon sa mga sambahayan ng kanilang mga ninuno, ayon sa bilang ng kanilang mga pangalan, isa-isa sa kanila, Lahat ng lalaki mula dalawampung taong gulang pataas, lahat ng lumalabas sa hukbo ng Israel, bilangin ninyo sila ayon sa kanilang mga hukbo, ikaw at si Aaron ay bilangin ninyo sila. At kasama ninyo ay magiging bawat isa ayon sa kaniyang lipi—mga pinuno ng bawat angkan, ayon sa mga sambahayan ng kanilang mga ninuno.

At ito ang mga pangalan ng mga lalaking tatayo kasama ninyo: mula sa Reuben, si Elizur na anak ni Shedeur, Mula sa mga Simeon, si Salamiel na anak ni Sourisadai. Mula sa Judah, si Nahshon na anak ni Aminadab. Mula sa Issachar, si Nathanael

na anak ni Zuar, Mula sa Zebulun, si Eliab na anak ni Helon; mula sa mga anak ni Joseph, mula sa Ephraim, si Elishama na anak ni Ammihud, ng mga Manasseh, si Gamaliel na anak ni Pedahzur. Ng mga Benjamin, si Abidan na anak ni Gadeoni. Ng mga Dan, si Ahiezer na anak ng Ammishaddai. Mula sa mga Asher, si Phagaiel, anak ni Echran. Ng Gad, si Elisaph na anak ni Raguel. Mula sa Nephtali, si Achire na anak ni Ainan. Ang mga ito ay mga tinawag ng kapulungan, mga pinuno ng mga lipi ayon sa kanilang mga pamilya, mga kumander ng libu-libo ng Israel.

At kinuha nina Moises at Aaron ang mga lalaking ito na tinawag ayon sa pangalan. At tinipon nila ang buong kapulungan sa unang araw ng ikalawang buwan ng ikalawang taon, at sila ay naitala ayon sa kanilang mga lahi, ayon sa kanilang mga pamilya, ayon sa bilang ng kanilang mga pangalan, mula dalawampung taong gulang pataas, bawat lalaking bilang nang isa-isa. Sa paraang iniutos ng Panginoon kay Moises, at sila ay binilang sa ilang ng Sinai.

At naging ang mga anak ni Reuben, na panganay ni Israel, ayon sa kanilang kamag-anakan, ayon sa kanilang mga angkan, ayon sa mga sambahayan ng kanilang mga ninuno, ayon sa bilang ng kanilang mga pangalan, ayon sa bawat ulo, lahat ng mga lalaki mula dalawampung taong gulang at pataas, lahat ng lumalabas sa hukbo, Ang bilang nila mula sa lipi ni Reuben, apatnaput anim na libo at limang daan. Sa mga anak na lalaki ni Simeon ayon sa kanilang kamag-anakan, ayon sa kanilang mga angkan,

ayon sa mga sambahayan ng kanilang mga ninuno, ayon sa bilang ng kanilang mga pangalan, ayon sa bawat ulo, lahat ng mga lalaki mula dalawampung taong gulang at pataas, lahat ng lumalabas sa hukbo, Ang bilang nila mula sa lipi ni Simeon, limamput siyam na libo at tatlong daan.

Sa mga anak na lalaki ng Juda ayon sa kanilang kamag-anakan, ayon sa kanilang mga angkan, ayon sa mga sambahayan ng kanilang mga ninuno, ayon sa bilang ng kanilang mga pangalan, isa-isa, lahat ng mga lalaki mula dalawampung taong gulang pataas, bawat isa na lumalabas sa hukbo, Ang bilang nila mula sa lipi ni Juda ay pitumput apat na libo at anim na raan.

Ang mga anak na lalaki ni Issachar ayon sa kanilang mga angkan, ayon sa kanilang mga lipi, ayon sa mga sambahayan ng kanilang mga ninuno, ayon sa bilang ng kanilang mga pangalan, ayon sa bawat ulo, lahat ng mga lalaki mula dalawampung taong gulang at pataas, lahat ng lumalabas sa hukbo, Ang bilang nila mula sa lipi ni Issachar, limamput apat na libo at apat na raan. Sa mga anak na lalaki ni Zebulun ayon sa kanilang kamag-anakan, ayon sa kanilang mga angkan, ayon sa mga sambahayan ng kanilang mga ninuno, ayon sa bilang ng kanilang mga pangalan, isa-isa, lahat ng mga lalaki mula dalawampung taong gulang at pataas, lahat ng makalalabas sa hukbo, Ang bilang nila mula sa lipi ng Zebulun, limamput pitong libo at apat na daan.

Sa mga anak ni Jose, mga anak ni Efraim, ayon sa kanilang

kamag-anakan, ayon sa kanilang mga angkan, ayon sa mga sambahayan ng kanilang mga ninuno, ayon sa bilang ng kanilang mga pangalan, ayon sa bawat ulo, lahat ng mga lalaki mula dalawampung taong gulang at pataas, lahat ng lumalabas sa hukbo, Ang bilang nila mula sa lipi ng Efraim, apatnapung libo at limang daan. Sa mga anak na lalaki ni Manasseh ayon sa kanilang kamag-anakan, ayon sa kanilang mga angkan, ayon sa mga sambahayan ng kanilang mga ninuno, ayon sa bilang ng kanilang mga pangalan, isa-isa, lahat ng mga lalaki, mula dalawampung taong gulang at pataas, lahat ng lumalabas sa hukbo, Ang bilang nila mula sa lipi ni Manases: tatlumput dalawang libo at dalawang daan. Sa mga anak na lalaki ni Benjamin ayon sa kanilang kamag-anakan, ayon sa kanilang mga angkan, ayon sa mga sambahayan ng kanilang mga ninuno, ayon sa bilang ng kanilang mga pangalan, ayon sa bawat ulo, lahat ng mga lalaki mula dalawampung taong gulang at pataas, lahat ng lumalabas sa hukbo. Ang bilang nila mula sa lipi ni Benjamin, tatlumput limang libo at apat na raan. Sa mga anak na lalaki ni Gad ayon sa kanilang kamag-anakan, ayon sa kanilang mga angkan, ayon sa mga sambahayan ng kanilang mga ninuno, ayon sa bilang ng kanilang mga pangalan, isa-isa, lahat ng mga lalaki mula dalawampung taong gulang pataas, lahat ng makakapaglabas sa hukbo, Ang bilang nila mula sa lipi ni Gad ay apatnaput limang libo at anim na daan at limampu.

Sa mga anak na lalaki ni Dan ayon sa kanilang kamag-anakan, ayon sa kanilang mga angkan, ayon sa mga sambahayan ng kanilang mga ninuno, ayon sa bilang ng kanilang mga pangalan,

isa-isa, lahat ng lalaki mula dalawampung taong gulang pataas, lahat ng makalalahok sa hukbo, Ang bilang nila mula sa lipi ni Dan: anim na put dalawang libo at pitong daan. Sa mga anak na lalaki ni Asher ayon sa kanilang kamag-anakan, ayon sa kanilang mga angkan, ayon sa mga sambahayan ng kanilang mga ninuno, ayon sa bilang ng kanilang mga pangalan, isa-isa, lahat ng mga lalaki mula dalawampung taong gulang at pataas, lahat ng makakapaglabas sa hukbo, Ang bilang nila mula sa lipi ng Asher, apatnaput isang libo at limang daan.

Sa mga anak na lalaki ni Neftali ayon sa kanilang kamag-anakan, ayon sa kanilang mga angkan, ayon sa mga sambahayan ng kanilang mga ninuno, ayon sa bilang ng kanilang mga pangalan, isa-isa, lahat ng mga lalaki mula dalawampung taong gulang at pataas, lahat ng makalalahok sa hukbo, Ang bilang nila mula sa lipi ng Neftali, limamput tatlong libo at apat na raan.

Ito ang bilang na binilang nina Moises at Aaron at ng mga pinuno ng Israel na labindalawang lalaki, isang lalaki bawat lipi, ayon sa mga lipi ng mga sambahayan ng kanilang mga angkan. At nangyari ang buong bilang ng mga anak ng Israel kasama ang kanilang lakas mula sa dalawampung taong gulang at pataas, lahat ng lumalabas upang lumaban sa Israel Anim na raang libo at tatlong libo at limang daan at limampu.

Ngunit ang mga Levita mula sa tribo ng kanilang pamilya ay hindi binilang kasama ng mga anak ng Israel. At nagsalita ang

Panginoon kay Moises, sinasabi, Tingnan mo, ang lipi ng Levi ay hindi mo bibilangin, at ang kanilang bilang ay hindi mo kukunin sa gitna ng mga anak ng Israel. At ikaw ay magtatalaga ng mga Levita sa tolda ng patotoo, at sa lahat ng mga sisidlan nito, at sa lahat ng mga bagay na nasa loob nito. Sila ang magdadala ng tolda at ng lahat ng mga sisidlan nito, at sila ang magsisipangasiwa dito, at sila ay magkakampo sa palibot ng tolda. At kapag aalisin ang tolda, ito ay bubuwagin ng mga Levita, at kapag itatayo ang tolda, kanilang itatayo ito, at ang dayuhang lalapit ay mamatay. At magkakampo ang mga anak ng Israel, bawat lalaki sa kanyang sariling hanay, at bawat lalaki ayon sa kanyang sariling pamumuno, kasama ang kanilang hukbo. Ngunit ang mga Levita ay magkampo sa palibot ng tolda ng patotoo, at hindi magkakaroon ng kasalanan sa mga anak ng Israel. At babantayan ng mga Levita mismo ang tolda ng patotoo. At ginawa ng mga anak ng Israel ayon sa lahat ng iniutos ng Panginoon kay Moses at kay Aaron; ganoon nga ang ginawa nila.

2

At nagsalita ang Panginoon kay Moises at kay Aaron, na nagsasabi, Ang bawat tao ay dapat humawak sa kanyang puwesto ayon sa pagkakasunod-sunod, ayon sa kanilang mga watawat, at ayon sa mga angkan ng kanilang mga ninuno. Hayaang magkampo ang mga anak ng Israel sa tapat, sa palibot ng tolda ng patotoo, doon magkakampo ang mga anak ng Israel.

At ang mga unang magkakampo sa silangan, ang kaayusan ng kampo ni Juda kasama ang kanilang lakas, at ang pinuno ng mga anak ni Juda, si Naason na anak ni Aminadab. Ang kanyang hukbo na nabilang ay pitumput apat na libo at anim na daan. At ang mga nagkakampo na kasunod ng lipi ni Issachar, at ang pinuno ng mga anak ni Issachar, si Nathanael na anak ni Sogar. Ang kanyang hukbo na binilang ay apatnaput limang libo at apat na raan. At ang mga nagkakampo na kasunod ng lipi ng Zebulun, at ang pinuno ng mga anak ng Zebulun, si Eliab na anak ni Helon. Ang kanyang hukbo na nabilang ay pitumput pitong libo at apat na raan. Lahat ng mga sinuri mula sa kampo ni Juda, isang daan at walumpung libo at anim na libo at apat na raan, kasama ang kanilang lakas, sila ang unang aalis. Ang mga hukbo ng kampo ni Reuben ay nasa timog, kasama ang kanilang lakas, at ang pinuno ng mga anak ni Reuben ay si Elizur na anak ni Shedeur. Ang kanyang hukbo na nabilang ay apatnaput anim na libo at limang daan. At ang mga magkakampo na kasunod ng kanyang lipi ni Simeon, at ang pinuno ng mga anak ni Simeon, si Salamiel na anak ni Sourisadai. Ang kanyang hukbo na nabilang ay siyamnaput siyam na libo at tatlong daan. At ang mga nagkakampo na kasunod niya ay ang lipi ni Gad, at ang pinuno ng mga anak ni Gad ay si Elisaph na anak ni Raguel. Ang kanyang hukbo na nabilang ay apatnaput limang libo at anim na raan at limampu. Lahat ng mga binilang sa kampo ni Reuben, isandaan at limampung isang libo at apat na raan at limampu, kasama ang kanilang hukbo, pangalawa silang aalis.

At aalisin ang tolda ng patotoo, at ang kampo ng mga Levita ay

nasa gitna ng mga kampo; kung paano sila magkakampo, gayon din sila aalis, bawat isa ay humahawak ayon sa kanilang pamumuno. Ang kaayusan ng kampo ng Ephraim mula sa dagat kasama ang kanilang hukbo, at ang pinuno ng mga anak ng Ephraim ay si Elishama na anak ni Ammihud. Ang kanyang hukbo na nabilang ay apatnapung libo at limang daan.

At ang mga magkakampo na kasunod ng lipi ni Manases, at ang pinuno ng mga anak ni Manases, si Gamaliel na anak ni Fadasur. Ang kanyang hukbo na nabilang ay tatlumput dalawang libo at dalawang daan. At ang mga nagkakampo na kasunod ng lipi ni Benjamin, at ang pinuno ng mga anak ni Benjamin, si Abidan na anak ni Gideoni. Ang kanyang hukbo na nabilang ay tatlumput limang libo at apat na raan. Lahat ng mga sinuri ng kampo ng Efraim, isang daang libo at walong libo at isang daan, kasama ang kanilang hukbo, pangatlo silang aalis.

Ang orden ng kampo ng Dan ay nasa hilaga kasama ang kanilang hukbo, at ang pinuno ng mga anak ng Dan ay si Ahiezer na anak ni Ammishaddai. Ang kanyang hukbo na nabilang ay animnaput dalawang libo at pitong daan. At ang mga kampo na katabi niya ay ang lipi ni Asher, at ang pinuno ng mga anak ni Asher ay si Phagiel na anak ni Echran. Ang kanyang hukbo na binilang ay apatnaput isang libo at limang daan. At ang mga nagkakampo na kasunod ng lipi ng Neftali, at ang pinuno ng mga anak ng Neftali, si Ahira na anak ni Enan. Ang kanyang hukbo na nabilang ay limamput tatlong libo at apat na raan. Lahat ng mga binilang sa kampo ng Dan, isandaan at

limamput pitong libo at anim na raan, sila ang huli na aalis ayon sa kanilang ayos.

Ito ang bilang ng mga anak ng Israel ayon sa kanilang mga angkan. Ang kabuuang bilang ng mga kampo kasama ang kanilang mga hukbo ay anim na raang libo at tatlong libo at limang daan at limampu. Ngunit ang mga Levita ay hindi nabilang kasama nila, ayon sa iniutos ng Panginoon kay Moises. At ginawa ng mga anak ng Israel ang lahat ng iniutos ng Panginoon kay Moises, kaya sila ay nagkampo ayon sa kanilang ayos, at ganoon din sila naglakbay, bawat isa ay kasama ng kanilang angkan, ayon sa mga sambahayan ng kanilang mga ninuno.

3

At ito ang mga salinlahi ni Aaron at ni Moses, nang araw na nagsalita ang Panginoon kay Moses sa bundok ng Sinai. At ito ang mga pangalan ng mga anak na lalaki ni Aaron: ang panganay na si Nadab, at sina Abihu, Eleazar, at Ithamar. Ito ang mga pangalan ng mga anak na lalaki ni Aaron, ang mga paring pinahiran ng langis, na kanilang itinalaga upang maglingkod bilang mga pari. At namatay sina Nadab at Abiud sa harap ng Panginoon, nang mag-alay sila ng dayuhang apoy sa harap ng Panginoon sa ilang ng Sinai, at wala silang mga anak, at naglingkod bilang saserdote sina Eleazar at Ithamar kasama si Aaron na kanilang ama.

At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na sinasabi, Kunin ang lipi ni Levi, at ilagay mo sila sa harap ni Aaron na pari, at maglilingkod sila sa kanya. At kanilang iingatan ang kanyang mga katungkulan, at ang mga katungkulan ng mga anak ng Israel sa harap ng tabernakulo ng patotoo, upang gampanan ang mga gawain ng tabernakulo. At iingatan nila ang lahat ng mga kasangkapan ng tolda ng patotoo, at ang mga tungkulin ng mga anak ng Israel sa lahat ng mga gawain ng tolda. At ibibigay mo ang mga Levita kay Aaron at sa kaniyang mga anak na mga pari; sila ay ibinigay bilang handog sa akin mula sa mga anak ng Israel. At si Aaron at ang kaniyang mga anak ay iyong itatalaga sa tolda ng patotoo, at kanilang iingatan ang kanilang pagkasaserdote, at lahat ng mga bagay ayon sa altar, at sa loob ng tabing, at ang dayuhang humahawak ay mamamatay. At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na sinasabi, At masdan, ako ay kumuha ng mga Levita mula sa gitna ng mga anak ng Israel bilang kapalit ng lahat ng panganay na nagbubukas ng bahay-bata mula sa mga anak ng Israel. Sila ay magiging tubos nila, at ang mga Levita ay magiging akin. Sa akin ang lahat ng panganay, sapagkat sa araw na sinaktan ko ang lahat ng panganay sa lupain ng Ehipto, inilaan ko para sa akin ang lahat ng panganay sa Israel—mula sa tao hanggang sa hayop—magiging akin sila. Ako ang Panginoon.

At nagsalita ang Panginoon kay Moises sa ilang ng Sinai, na sinasabi, Bilangin ang mga anak na lalaki ni Levi ayon sa mga sambahayan ng kanilang mga ninuno, ayon sa kanilang mga angkan, bawat lalaki mula sa isang buwan gulang at pataas,

bilangin ninyo sila. At binilang nina Moises at Aaron sila sa pamamagitan ng utos ng Panginoon, ayon sa paraan na iniutos ng Panginoon sa kanila.

At ang mga ito ay ang mga anak na lalaki ni Levi ayon sa kanilang mga pangalan: si Gershon, si Kohath, at si Merari. At ito ang mga pangalan ng mga anak na lalaki ni Gershon ayon sa kanilang mga angkan: si Lobeni at si Shimei. At ang mga anak na lalaki ni Kaat ayon sa kanilang mga angkan: sina Amram at Isaar, Hebron at Oziel. At ang mga anak na lalaki ni Merari ayon sa kanilang mga angkan, si Mooli at si Mushi, ito ang mga angkan ng mga Levita ayon sa mga sambahayan ng kanilang mga ninuno. Kay Gershon: ang angkan ng Lobeni, at ang angkan ng Shimei; ito ang mga angkan ni Gershon. Ang bilang nila ayon sa dami ng lahat ng lalaki mula isang buwan gulang pataas, ang bilang nila, pitong libo at limang daan. At ang mga anak na lalaki ni Gershon ay magkakampo sa likuran ng tolda sa tabi ng dagat. At ang pinuno ng sambahayan ng pamilya ng mga tao ng Gershon ay si Eliasaph na anak ni Dael. At ang pananagutan ng mga anak ni Gershon sa tolda ng patotoo ay ang tolda at ang takip, at ang takip ng pintuan ng tolda ng patotoo, At ang mga tabing ng looban, at ang kurtina ng tarangkahan ng loobang nasa sa ibabaw ng tolda, at ang lahat ng natirang mga gawa niya.

Kay Kohath: ang angkan ni Amram, ang angkan ni Izhar, ang angkan ni Hebron, at ang angkan ni Uzziel. Ito ang mga angkan ni Kohath, ayon sa bilang. Lahat ng lalaki mula sa isang buwan

gulang pataas, walong libo at anim na raan, na nag-iingat ng mga santuwaryo. Ang mga tao ng mga anak ni Kohath ay magkakampo sa tagiliran ng tabernakulo sa Timog. At ang pinuno ng sambahayan ng mga ninuno ng mga angkan ng Kohath ay si Elisaphan na anak ni Uzziel.

At ang kanilang pangangalaga ay ang kaban, ang mesa, ang ilawan, ang mga dambana, at ang mga sisidlan ng banal na ginagamit sa paglilingkod, at ang takip, at lahat ng kanilang mga gawain. At ang pinuno sa ibabaw ng mga pinuno ng mga Levita, si Eleazar na anak ni Aaron ang pari, ay itinalaga upang magbantay sa mga bantay ng mga banal na bagay. Kay Merari: ang angkan ng Mooli at ang angkan ng Mousi; ang mga ito ay mga angkan ni Merari. Ang bilang nila ayon sa numero, bawat lalaki mula isang buwan gulang at pataas, anim na libo at limampu. At ang pinuno ng sambahayan ng mga pamilya ng bayan ng Merari, si Zuriel na anak ni Abihail, ay magkakampo sa gilid ng tabernakulo sa dakong hilaga. Ang pagbibilang ng pangangalaga ng mga anak ni Merari: ang mga kapitel ng tabernakulo, at ang mga baras nito, at ang mga haligi nito, at ang mga tungtungan nito, at lahat ng mga kasangkapan nila, at ang lahat ng kanilang mga gawain. at ang mga haligi ng looban sa palibot, at ang kanilang mga tuntungan, at ang mga tulos, at ang kanilang mga lubid.

Ang mga nagkakampo sa harapan ng tolda ng patotoo mula sa silanganan ay sina Moises at Aaron at ang kanyang mga anak na lalaki, na nagbabantay ng mga katungkulan ng banal para sa

mga anak ng Israel, at ang dayuhang humahawak ay mamamatay. Ang kabuuang bilang ng mga Levita na binilang nina Moises at Aaron ayon sa utos ng Panginoon batay sa kanilang mga angkan, bawat lalaki mula isang buwan gulang pataas, ay dalawamput dalawang libo.

At sinabi ng Panginoon kay Moises, Bilangin ang bawat panganay na lalaki ng mga anak ng Israel mula isang buwan gulang pataas, at kunin ang bilang ayon sa kanilang mga pangalan. At kukuhin mo ang mga Levita para sa akin, akong Panginoon, bilang kapalit ng lahat ng mga panganay ng mga anak ng Israel, at ang mga hayop ng mga Levita bilang kapalit ng lahat ng mga panganay sa mga hayop ng mga anak ng Israel. At dinalaw ni Moises ang bawat panganay sa mga anak ng Israel ayon sa inutos ng Panginoon. At naging lahat ang mga panganay na lalaki ayon sa bilang ng pangalan mula sa isang buwan gulang pataas mula sa kanilang sensus, dalawamput dalawang libot dalawang daan pitumput tatlo. At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na sinasabi, Kunin mo ang mga Levita bilang kapalit ng lahat ng mga panganay na anak ng Israel, at ang mga hayop ng mga Levita bilang kapalit ng kanilang mga hayop, at ang mga Levita ay magiging akin, ako ang Panginoon. At ang tubos para sa tatlong daan pitumput tatlong lumalampas sa bilang ng mga Levita mula sa mga panganay ng mga anak ng Israel At kukunin mo ang limang siklo bawat ulo, ayon sa banal na didrakma kukunin mo ito—dalawampung obol ang siklo. At ibibigay mo ang pilak kay Aaron at sa kanyang mga anak bilang tubos ng mga lumalampas sa kanila. At kinuha ni Moises ang pilak na

tubos ng mga lumalampas sa bilang para sa pagtubos ng mga Levita. Mula sa mga panganay ng mga anak ng Israel, kinuha ang pilak na isang libo tatlong daan animnaput limang siklo, ayon sa banal na siklo. At ibinigay ni Moises ang tubos ng mga lumalampas kay Aaron at sa kaniyang mga anak, sa pamamagitan ng tinig ng Panginoon, ayon sa paraan na iniutos ng Panginoon kay Moises.

4

At nagsalita ang Panginoon kay Moises at kay Aaron, na nagsasabi, Kunin ang bilang ng mga anak ni Kohath mula sa gitna ng mga anak ni Levi, ayon sa kanilang mga angkan, ayon sa mga sambahayan ng kanilang mga ninuno. Mula dalawamput limang taong gulang pataas hanggang limampung taong gulang, lahat ng pumapasok upang maglingkod at gumawa ng lahat ng gawain sa tolda ng patotoo.

At ito ang mga gawain ng mga anak ni Kaath sa loob ng tolda ng patotoo, ang kabanal-banalan. Papasok si Aaron at ang kanyang mga anak kapag umaalis ang kampo, at ibababa nila ang kurtinang tumatakip, at tatakpan nila nito ang kaban ng patotoo. At ilalagay nila sa ibabaw nito ang takip na balatang asul, at ikakalat nila sa ibabaw nito ang kasuutang lubos na asul mula sa itaas, at ipapasok nila ang mga poste.

At sa ibabaw ng mesang nakalagay ay ilalagay nila ang

kasuotang lubos na kulay-ube, at ang mga mangkok, at ang mga insensaryo, at ang mga tasa, at ang mga sisidlan ng handog na inumin kung saan siya nagbubuhos ng handog, at ang mga tinapay na palaging nasa ibabaw nito ay maroroon doon. At ilalagay nila sa ibabaw nito ang damit na matingkad na pula, at tatakpan nila ito ng takip na balat na kulay-asul, at isusuot nila sa pamamagitan nito ang mga poste. At kukuha sila ng asul na damit at tatakpan nila ang kandelero na nagbibigay-liwanag, at ang mga ilawan nito, at ang mga sipit nito, at ang mga sisidlan para sa pagbuhos nito, at lahat ng mga sisidlan ng langis na ginagamit nila sa paglilingkod dito. At ilalagay nila ito, at lahat ng mga sisidlan nito, sa loob ng takip na balat na asul, at ilalagay nila ito sa ibabaw ng mga baras na pangbuhat. At sa ibabaw ng gintong altar, tatakapin nila ito ng asul na damit, at tatakapin nila ito ng balatang takip na asul, at isusuot nila ang mga poste nito.

At kukuha nila ang lahat ng mga sisidlang pang-ministeryo na ginagamit nila sa paglilingkod sa mga banal na lugar, at ilalagay nila sa loob ng asul na damit, at tatakpan nila ang mga ito ng takip na balat na kulay asul, at ilalagay nila sa mga poste. At ilalagay niya ang takip sa altar, at tatakpan nila ito ng damit na lubos na kulay-ube. At ilalagay nila sa ibabaw nito ang lahat ng mga sisidlan na ginagamit nila sa pag-lilingkod dito, at ang mga suuban, at ang mga pangkuha ng karne, at ang mga mangkok, at ang takip, at lahat ng mga sisidlan ng altar, at ilalagay nila sa ibabaw nito ang takip na balatang asul, at isusuot nila ang mga pingga nito, at kukuha sila ng damit na kulay-ube, at tatakpan

nila ang hugasan at ang tungtungan nito, at ilalagay nila ito sa loob ng takip na balatang asul, at ilalagay nila sa ibabaw ng mga pingga. At tatapusin nina Aaron at ng kaniyang mga anak ang pagtatakip ng mga banal na bagay at ng lahat ng mga banal na sisidlan sa pag-alis ng kampo, at pagkatapos nito papasok ang mga anak ni Kohath upang buhatin, at hindi nila hihipuin ang mga banal na bagay upang hindi sila mamatay; ang mga ito ay babuhatin ng mga anak ni Kohath sa tolda ng patotoo.

Tagapangasiwa si Eleazar na anak ni Aaron ang pari, ang langis para sa ilaw, at ang insenso na pinaghalo, at ang araw-araw na handog, at ang langis ng pagpahid, ang pangangasiwa sa buong tabernakulo, at lahat ng nasa loob nito sa banal na lugar, sa lahat ng mga bagay.

At nagsalita ang Panginoon kay Moises at kay Aaron, na nagsasabi, Huwag ninyong lipulin ang bayan ng Kaat mula sa tribu sa gitna ng mga Levita. Gawin ito sa kanila, at sila ay mabubuhay at hindi sila mamatay, kapag lumalapit sila sa kabanal-banalan, si Aaron at ang kaniyang mga anak ay magsilapit, at sila ay magtatakda sa kanila ng bawat isa ayon sa kaniyang tungkulin. At hindi sila dapat pumasok upang biglang makita ang mga banal na bagay, at sila ay mamamatay.

At nagsalita ang Panginoon kay Moises: Bilangin ang mga anak na lalaki ni Gershon, ayon sa mga sambahayan ng kanilang mga ninuno, ayon sa kanilang mga angkan, Mula dalawamput limang taong gulang pataas hanggang limampung taong gulang,

bilangin mo sila—lahat ng pumapasok upang maglingkod at gumawa ng kanyang mga gawain sa loob ng tolda ng patotoo. Ito ang ministeryo ng bayan ng Gershon, ang paglilingkod at pagbubuhat. At siya ay magbubuhat ng mga balat ng tolda, at ng tolda ng patotoo, at ng takip nito, at ng asul na takip na nasa ibabaw nito, at ng takip ng pintuan ng tolda ng patotoo, at ang mga tabing ng korte na nasa ibabaw ng tolda ng patotoo, at ang natitirang mga bagay, at lahat ng mga sisidlang pang-ministeryo na kanilang pinaglilingkuran, gagawin nila. Ayon sa utos ni Aaron at ng kanyang mga anak ay magiging ang ministeryo ng mga anak ni Gershon ayon sa lahat ng kanilang mga ministeryo at ayon sa lahat ng kanilang mga gawa, at itatalaga mo sila sa pangalan para sa lahat ng mga bagay na kanilang dadalhin. Ito ang ministeryo ng mga anak ni Gershon sa tolda ng patotoo, at ang pangangalaga nila ay nasa ilalim ng kapangyarihan ni Ithamar na anak ni Aaron na pari.

Ang mga anak na lalaki ni Merari ayon sa kanilang mga angkan, ayon sa mga sambahayan ng kanilang mga ninuno, bilangin ninyo sila. Mula sa dalawamput limang taong gulang pataas hanggang limampung taong gulang, bilangin ninyo sila—ang bawat pumapasok upang maglingkod sa mga gawain ng tolda ng patotoo. At ito ang mga tungkulin ng mga dadalhin nila ayon sa lahat ng kanilang gawain sa Tolda ng Tipan: ang mga kapital ng tolda, ang mga baras, ang mga haligi nito, ang mga tuntungan nito, ang takip, ang mga tuntungan nila, ang mga haligi nila, at ang takip ng pintuan ng tolda. At ang mga haligi ng looban sa palibot, at ang kanilang mga tungtungan, at ang mga haligi ng

tabing ng pintuan ng looban, at ang kanilang mga tungtungan, at ang kanilang mga tulos, at ang kanilang mga lubid, at lahat ng kanilang mga kasangkapan, at lahat ng kanilang mga gamit sa paglilingkod—ayon sa pangalan ay bilangin ninyo sila, at lahat ng mga kasangkapan ng pananagutan ng mga bagay na kanilang dinadala. Ito ang ministeryo ng bayan ng mga anak ni Merari sa lahat ng kanilang mga gawain sa tolda ng patotoo sa ilalim ng pamamahala ni Ithamar na anak ni Aaron na pari.

At dinalaw ni Moises at ni Aaron at ng mga pinuno ng Israel ang mga anak ni Kohat ayon sa kanilang mga angkan, ayon sa mga sambahayan ng kanilang mga ninuno, Mula dalawamput limang taong gulang pataas hanggang limampung taong gulang, lahat ng pumapasok upang maglingkod at gumawa sa tolda ng patotoo. At ang kanilang bilang ayon sa kanilang mga angkan ay dalawang libo pitong daan at limampu. Ito ang bilang ng mga tao ni Kohath, lahat ng naglilingkod sa loob ng tolda ng patotoo, ayon sa binilang nina Moses at Aaron dahil sa utos ng Panginoon sa pamamagitan ni Moses.

At binilang ang mga anak ni Gershon ayon sa kanilang mga angkan, ayon sa mga sambahayan ng kanilang mga ninuno, Mula dalawamput limang taong gulang pataas hanggang limampung taong gulang, lahat ng pumapasok upang maglingkod at gumawa ng mga gawain sa tolda ng patotoo. At nangyari ang kanilang sensus, ayon sa kanilang mga angkan, ayon sa mga bahay ng kanilang mga ninuno, dalawang libo anim na raan at tatlumpu. Ito ang pagbibilang ng mga tao ng

mga anak ni Gedson, lahat ng naglilingkod sa loob ng tolda ng patotoo, na binilang ni Moises at Aaron dahil sa utos ng Panginoon, sa pamamagitan ni Moises.

Binilang din ang bayan ng mga anak ni Merari ayon sa kanilang mga angkan, ayon sa mga sambahayan ng kanilang mga ninuno, Mula dalawamput limang taong gulang pataas hanggang limampung taong gulang, bawat pumapasok upang maglingkod sa mga gawain ng tolda ng patotoo. At nangyari ang kanilang bilang ayon sa kanilang mga angkan, ayon sa mga bahay ng kanilang mga ninuno, tatlong libo at dalawang daan. Ito ang pagbibilang ng bayan ng mga anak ni Merari, na binilang nina Moises at Aaron dahil sa utos ng Panginoon, sa pamamagitan ni Moises. Lahat ng mga binilang, na binisita ni Moises at Aaron at ng mga pinuno ng Israel ang mga Levita, ayon sa kanilang mga angkan at ayon sa kanilang mga sambahayan ng mga ninuno, Mula sa dalawamput limang taong gulang pataas hanggang limampung taong gulang, bawat pumapasok sa gawain ng mga gawain, at ang mga gawaing dinadala sa loob ng tolda ng patotoo. At ang naging bilang ng mga binilang ay walong libot limang daan at walumpu. Sa pamamagitan ng tinig ng Panginoon, binilang niya sila sa pamamagitan ni Moises, bawat lalaki ayon sa kanilang mga gawain, at ayon sa kanilang mga dadalhin, at sila ay binilang, gaya ng iniutos ng Panginoon kay Moises.

5

At nagsalita ang Panginoon kay Moises, sinasabi, Utusan ang mga anak ng Israel na palayasin mula sa kampo ang lahat ng may ketong, at lahat ng may agas, at lahat ng marumi dahil sa patay na tao. Mula sa lalaki hanggang sa babae, palayasin ninyo sa labas ng kampo, upang hindi nila dungisan ang kanilang mga kampo, kung saan ako ay tumatahan sa gitna nila. At ginawa nga nila ito ng mga anak ng Israel, at ipinadala nila sila sa labas ng kampamento, ayon sa sinabi ng Panginoon kay Moises, gayon ginawa ng mga anak ng Israel.

At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na nagsasabi, Magsalita sa mga anak ng Israel, na sinasabi: Lalaki man o babae, sinuman na gumawa ng alinman sa lahat ng mga kasalanang pantao, at sa pamamagitan ng pagpapabaya ay nagpabaya at nagkasala, ang kaluluwa na iyon, Ipahahayag niya ang kasalanan na kanyang ginawa, at isasauli ang kabuuang halaga ng paglabag, at idadagdag niya ang ikalimang bahagi nito, at isasauli niya ito sa taong kanyang nilabag. Ngunit kung wala ang taong may malapit na kamag-anak upang bayaran sa kanya ang pagkakasala laban sa kanya, ang pagkakasalang ibinabayad ay magiging sa Panginoon, sa pari, maliban sa tupang lalaki ng pagtubos na sa pamamagitan nito ay gagawa siya ng pagtubos para sa kanya tungkol dito.

At ang lahat ng unang bunga ayon sa lahat ng mga banal na bagay sa gitna ng mga anak ng Israel, gaano man karami kung kanilang ihahandog sa Panginoon, ay magiging sa paring iyon. At ang mga bagay na inilaan ng bawat tao ay magiging kaniya,

at ang sinumang lalaking magbibigay sa pari, sa kaniya ito mapupunta.

At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na sinasabi, Magsalita sa mga anak ng Israel, at sasabihin mo sa kanila: Kung ang asawa ng sinumang lalaki ay lumabag at binalewala siya, At kung may makikipagtalik sa kaniya, at ito ay maitago sa mga mata ng kaniyang asawa, at siya ay naging marumi, ngunit walang saksi laban sa kaniya, at hindi siya nahuli sa pagkakasala, at kung dumating sa kaniya ang espiritu ng paninibugho, at siya ay maginggit sa kaniyang asawa, at ito ay nadungisan, o dumating sa kaniya ang espiritu ng paninibugho, at siya ay maginggit sa kaniyang asawa, ngunit ito ay hindi nadungisan, At dadalhin ng lalaki ang kanyang asawa sa pari, at magdadala ng handog para sa kanya, ang ikasampu ng epa ng harinang sebada. Hindi niya ibubuhos ng langis sa ibabaw nito, ni maglalagay ng kamanyang sa ibabaw nito, sapagkat ito ay handog ng paninibugho, handog ng pag-alaala na nagpapaalala ng kasalanan.

At ilalagay ng pari ito at itatayo niya ito sa harap ng Panginoon. At kukuha ang pari ng malinis na buhay na tubig sa sisidlang lupa, at ng alabok na nasa ibabaw ng sahig ng tolda ng patotoo, at pagkatapos kumuha, ang pari ay maglalagay nito sa tubig. At itatayo ng pari ang babae sa harap ng Panginoon, at ilalantad ang ulo ng babae, at ibibigay sa mga kamay niya ang handog-alaala, ang handog ng paninibugho, at sa kamay ng pari ay magiging ang tubig ng pagsaway ng isinumpang ito. At papapanumpain siya ng pari, at sasabihin sa babae, Kung

walang nakitulog na sinuman sa iyo, kung hindi ka lumabag upang madungisan sa ilalim ng iyong sariling asawa, maging walang sala ka mula sa tubig ng pagsusuri na isinusumpa na ito. Ngunit kung ikaw ay lumabag habang ikaw ay may asawa, o nadungisan ka, at may ibang lalaki ang nakiapid sa iyo maliban sa iyong asawa, At ipapanumpa ng pari ang babae sa mga panumpang may sumpa na ito, at sasabihin ng pari sa babae: Naway lagyan ka ng Panginoon ng sumpa at gawing halimbawa sa panunumpa sa gitna ng iyong bayan, kapag ginawa ng Panginoon na malaglag ang iyong hita at mamaga ang iyong tiyan. At papasok ang tubig na sinumpa ito sa loob ng iyong tiyan upang managang ang iyong tiyan, at mahulog ang iyong paha, at sasabihin ng babae, Mangyari, mangyari.

At isusulat ng pari ang mga sumpang ito sa isang aklat, at buburahin niya ito sa tubig ng mapait na tubig ng sumpa. At ipaiinom niya sa babae ang tubig ng mapait na pagsaway na may sumpa, at papasok sa kanya ang tubig na may sumpa ng mapait na pagsaway.

At kukuha ang pari mula sa kamay ng babae ang handog ng paninibugho, at ilalagay ang handog sa harap ng Panginoon, at dadalhin ito sa altar. At kukuha ang pari mula sa handog ang bahaging pang-alaala nito, at ihahandog niya ito sa altar, at pagkatapos nito paiinumin niya ang babae ng tubig. At mangyayari kung siya ay nadungisan at sa pagkalimot ay nakatagong mula sa kanyang asawa, at papasok sa kanya ang tubig ng pagsaway na isinumpa, at mamamaga ang kanyang

tiyan, at babagsak ang kanyang hita, at ang babae ay magiging sumpa sa kanyang bayan. Kung ngunit hindi nadungisan ang babae, at siya ay malinis, siya ay magiging walang sala at maglilinang ng binhi. Ito ang batas ng paninibugho, kung saan lumabag ang babaeng may asawa at nadungisan. O ang lalaking dumating sa kaniya ang espiritu ng pagseselos at siya ay nagselos sa kaniyang asawa, at ihaharap niya ang kaniyang asawa sa Panginoon, at gagawin ng pari sa kaniya ang lahat ng batas na ito, At magiging inosente ang lalaki mula sa kasalanan, at ang babaeng iyon ay tatanggapin ang kanyang kasalanan.

6

At nagsalita ang Panginoon kay Moises at sinabi, Magsalita ka sa mga anak ng Israel, At ikaw ay magsasabi sa kanila, Lalaki o babae na sino man ay gumawa ng dakilang panata upang italaga ang kanyang sarili sa kabanalan para sa Panginoon, Magpapakadalisay siya mula sa alak at matapang na inumin, at hindi siya iinom ng suka na mula sa alak at suka na mula sa matapang na inumin, at hindi siya iinom ng anumang produkto ng ubas, at hindi siya kakain ng sariwang ubas at pasas sa lahat ng mga araw ng kaniyang panata. Mula sa lahat ng anumang nagmumula sa ubas, mula sa alak hanggang sa balat ng ubas hanggang sa buto ng ubas, hindi siya kakain sa buong panahon ng paglilinis. Ang labaha ay hindi darating sa kaniyang ulo hanggang matupad ang mga araw na kaniyang ipinangako sa Panginoon; siya ay magiging banal, nag-aalaga ng buhok ng

kaniyang ulo sa lahat ng mga araw ng kaniyang panata sa Panginoon. Sa lahat ng yumao, hindi siya papasok sa ama at ina. At sa kapatid na lalaki at sa kapatid na babae, hindi siya marurumihan dahil sa kanila pagkamatay nila, sapagkat ang panata ng kaniyang Diyos ay nasa kaniyang ulo.

Sa lahat ng araw ng kaniyang panata, siya ay magiging banal sa Panginoon. Kung may mamatay sa kaniya nang biglaan, agad na madudungisan ang ulo ng kaniyang panata, at aahitin niya ang kaniyang ulo sa araw na siya ay malilinis; sa ikapitong araw ay aahitin. At sa ikawalo araw, dadalhin niya ang dalawang kalapati o dalawang inakay ng kalapati sa pari, sa pintuan ng tolda ng patotoo.

At gagawa ang pari ng isa para sa kasalanan at isa para sa handog na susunugin, at tutubos ang pari para sa kaniya tungkol sa mga pagkakasalang ginawa niya laban sa kaluluwa, at babasbasan niya ang kaniyang ulo sa araw na iyon nang siya ay italaga sa Panginoon para sa mga araw ng kaniyang panata. At magdala siya ng tupang isang taong gulang para sa pagkakasala, at ang mga nakaraang araw ay magiging walang kabuluhan, sapagkat nadungisan ang ulo ng kaniyang panata.

At ito ang batas ng nagpanata: sa araw na kaniyang tuparin ang mga araw ng kaniyang panata, siya mismo ay magdadala ng handog sa mga pintuan ng tolda ng patotoo. At dadalhin niya ang kaniyang handog sa Panginoon: isang tupa na isang taong gulang na walang kapintasan para sa handog na susunugin, at

isang babaeng tupa na isang taon na walang kapintasan para sa handog para sa kasalanan, at isang lalaking tupa na walang kapintasan para sa handog ng kaligtasan, at isang basket ng tinapay na walang lebadura na gawa sa pinong harina na hinaluan ng langis, at mga manipis na tinapay na walang lebadura na pinahiran ng langis, at ang kanilang handog, at ang kanilang inuming handog. At magdala ang pari sa harap ng Panginoon, at gagawin ang handog para sa kasalanan niya, at ang handog na susunugin niya. At ang tupa ay gagawing handog ng kapayapaan sa Panginoon kasama ang basket ng tinapay na walang lebadura, at ihahain ng pari ang handog nito at ang inuming handog nito. At ang nangako ay magaahit sa tabi ng mga pintuan ng tolda ng patotoo ng ulo ng kaniyang panata, at ilalagay ang mga buhok sa ibabaw ng apoy na nasa ilalim ng handog ng kaligtasan.

At kukuha ang pari ng nilagang braso mula sa tupa, at isang tinapay na walang lebadura mula sa basket, at isang kakanin na walang lebadura, at ilalagay niya sa mga kamay ng taong nag-panata pagkatapos niyang ahitin ang kaniyang panata, At ihaharap ng pari ang mga ito bilang handog sa harap ng Panginoon, banal ito sa pari kasama ang dibdib ng handog na inialay at ang braso ng handog na inialay, at pagkatapos nito ay iinom ng alak ang taong nangako. Ito ang batas ng nagpanata, sinumang manata sa Panginoon ng kaniyang handog sa Panginoon tungkol sa kaniyang panata, bukod pa sa kung ano ang makakaya ng kaniyang kamay, ayon sa kakayahan ng kaniyang panata na kaniyang ipinangako ayon sa batas ng

kalinisan.

At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na sinasabi, Magsalita kay Aaron at sa kaniyang mga anak, na sinasabi, Ganito ninyo pagpapalain ang mga anak ng Israel, na sinasabi sa kanila, Pagpalain ka nawa ng Panginoon at ingatan ka. Naway pakinangan ka ng Panginoon ng kanyang mukha at kahabagan ka niya. Itaas ng Panginoon ang kanyang mukha sa iyo, at bigyan ka niya ng kapayapaan. At ilalagay nila ang aking pangalan sa mga anak ng Israel, at ako, ang Panginoon, ay pagpapalain sila.

7

At nangyari sa araw na natapos ni Moises ang pagtayo ng tolda, at pinahiran niya ito ng langis, at inilaan niya ito, at lahat ng mga sisidlan nito, at ang dambana, at lahat ng mga sisidlan nito, at pinahiran niya ng langis ang mga ito, at inilaan niya ang mga ito. At nag-alay ang mga pinuno ng Israel, labindalawang pinuno ng mga sambahayan ng kanilang mga ninuno—sila ang mga pinuno ng mga lipi, sila ang mga nangunguna sa pamamahala ng pagbibilang. At dinala nila ang kanilang handog sa harap ng Panginoon: anim na sasakyang may takip at labindalawang baka—isang sasakyan mula sa bawat dalawang pinuno, at isang guya mula sa bawat isa—at iniharap nila ang mga ito sa harap ng tabernakulo. At sinabi ng Panginoon kay Moses, Kunin mo mula sa kanila, at ang mga ito ay magiging para sa mga gawaing

pangministeryo ng tolda ng patotoo, at ibibigay mo ang mga ito sa mga Levita, bawat isa ayon sa kanyang ministeryo. At kinuha ni Moises ang mga kariton at ang mga baka, at ibinigay niya ang mga ito sa mga Levita. At ibinigay niya ang dalawang karwahe at ang apat na baka sa mga anak ni Gerson ayon sa kanilang mga tungkulin. At ang apat na kariton at ang walong baka ay ibinigay sa mga anak ni Merari ayon sa kanilang mga paglilingkod, sa pamamagitan ni Ithamar na anak ni Aaron ang pari. At sa mga anak ni Kohath ay hindi siya nagbigay, sapagkat ang mga bagay na pang-ministeryo ng banal ay nasa kanila, at dadalhin nila ito sa kanilang mga balikat.

At nagdala ang mga pinuno ng handog para sa pagtatalaga ng altar noong araw na pinahiran ito, at iniharap ng mga pinuno ang kanilang mga handog sa harap ng altar. At sinabi ng Panginoon kay Moises, Isang pinuno bawat araw ay magdadala ng kanilang mga handog para sa pagtatalaga ng altar.

At ang nag-aalok ng kanyang handog sa unang araw ay si Nahshon na anak ni Aminadab, pinuno ng lipi ng Juda. At nag-alay siya ng kanyang handog: isang pilak na mangkok na may timbang na isang daan at tatlumpu, isang pilak na mangkok na pitumpung siklo ayon sa banal na siklo, pareho ay puno ng pinong harina na hinaluan ng langis para sa handog. Isang insensaryong ginto na may timbang na sampung siklo, puno ng insenso. Isang guya mula sa mga baka, isang tupa, isang korderong isang taon ang gulang para sa handog na susunugin, at isang kambing mula sa kawan ng mga kambing para sa

kasalanan. At para sa handog ng kaligtasan: dalawang dumalagang baka, limang tupa, limang kambing na lalaki, limang kordero na babae na isang taong gulang. Ito ang handog ni Naason na anak ni Aminadab.

Sa ikalawang araw, nag-alay si Nathanael na anak ni Sogar, ang pinuno ng lipi ng Issachar. At nag-alay siya ng kanyang handog: isang pilak na mangkok na may timbang na isang daan at tatlumpu, isang pilak na mangkok na pitumpung siklo ayon sa banal na siklo, pareho ay puno ng pinong harina na hinaluan ng langis para sa handog. Isang insensaryong ginto na may timbang na sampung siklo, puno ng insenso. Isang guya mula sa mga baka, isang tupa, isang korderong isang taon ang gulang para sa handog na susunugin, at isang kambing mula sa kawan ng mga kambing para sa kasalanan. At para sa handog ng kaligtasan: dalawang dumalagang baka, limang tupa, limang kambing na lalaki, limang korderong babae na isang taong gulang. Ito ang handog ni Natanael na anak ni Sogar.

Sa ikatlong araw, ang pinuno ng mga anak ni Zebulun, si Eliab na anak ni Helon. Ang kaniyang handog: isang pilak na mangkok na may timbang na isandaan at tatlumpu, isang pilak na mangkok na pitumpung siklo ayon sa banal na siklo, pareho ay puno ng pinong harina na hinaluan ng langis para sa handog, Isang insensaryong ginto na may timbang na sampung siklo, puno ng insenso. Isang guya mula sa mga baka, isang tupa, isang korderong isang taon ang gulang para sa handog na susunugin, at isang kambing mula sa kawan ng mga kambing para sa

kasalanan. At para sa handog ng kaligtasan: dalawang dumalagang baka, limang tupa, limang kambing na lalaki, limang kordero na babae na isang taong gulang. Ito ang handog ni Eliab na anak ni Helon.

Sa ikaapat na araw, ang pinuno ng mga anak ni Ruben, si Elisur na anak ni Sediur. Ang kaniyang handog, isang pilak na mangkok na may timbang na isandaan at tatlumpu, isang pilak na mangkok na pitumpung siklo ayon sa banal na siklo, pareho ay puno ng pinong harina na hinaluan ng langis para sa handog. Isang insensaryong ginto na may timbang na sampung siklo, puno ng insenso. Isang guya mula sa mga baka, isang tupa, isang korderong isang taon ang gulang para sa handog na susunugin, at isang kambing mula sa kawan ng mga kambing para sa kasalanan. At para sa handog na pangkapayapaan: dalawang dumalagang baka, limang tupang lalaki, limang kambing na lalaki, limang korderong babae na isang taong gulang. Ito ang handog ni Elisur na anak ni Sediur.

Sa ikalimang araw, ang pinuno ng mga anak ni Simeon, si Salamiel na anak ni Surisadai. Ang kaniyang handog: isang pilak na mangkok na may timbang na isandaan at tatlumpu, isang pilak na mangkok na pitumpung siklo ayon sa banal na siklo, pareho ay puno ng pinong harina na hinaluan ng langis para sa handog. Isang insensaryong ginto na nagkakahalaga ng sampung siklo, puno ng insenso. Isang guya mula sa mga baka, isang tupa, isang korderong isang taon ang gulang para sa handog na susunugin, at isang kambing mula sa kawan ng mga

kambing para sa kasalanan. At para sa handog ng kaligtasan: dalawang dumalagang baka, limang tupang lalaki, limang kambing na lalaki, limang korderong babae na isang taong gulang. Ito ang handog ni Salamiel na anak ni Surisadai.

Sa ikaanim na araw, ang pinuno ng mga anak ni Gad, si Eliasaph na anak ni Raguel. Ang kaniyang handog: isang pilak na mangkok na may timbang na isandaan at tatlumpu, isang pilak na mangkok na pitumpung siklo ayon sa banal na siklo, pareho ay puno ng pinong harina na hinaluan ng langis para sa handog. Isang insensaryo na gawa sa ginto na may timbang na sampung siklo, puno ng insenso. Isang guya mula sa mga baka, isang tupa, isang korderong isang taon ang gulang para sa handog na susunugin, at isang kambing mula sa kawan ng mga kambing para sa kasalanan. At para sa handog ng kaligtasan: dalawang dumalagang baka, limang tupang lalaki, limang kambing na lalaki, limang korderong babae na isang taong gulang. Ito ang handog ni Elisaph na anak ni Raguel.

Sa ikapitong araw, ang pinuno ng mga anak ni Ephraim, si Elishama na anak ni Ammihud. Ang kaniyang handog: isang pilak na mangkok na may bigat na isandaan at tatlumpu, isang pilak na mangkok na pitumpung siklo ayon sa banal na siklo, pareho ay puno ng pinong harina na hinaluan ng langis para sa handog. Isang insensaryong ginto na may timbang na sampung siklo, puno ng insenso. Isang guya mula sa mga baka, isang tupa, isang korderong isang taon ang gulang para sa handog na susunugin, at isang kambing mula sa kawan ng mga kambing

para sa kasalanan. At para sa handog ng kaligtasan: dalawang dumalagang baka, limang lalaking tupa, limang lalaking kambing, limang babaeng tupa na isang taong gulang. Ito ang handog ni Elisama na anak ni Amiud.

Sa ikawalo ng araw, ang pinuno ng mga anak ni Manases, si Gamaliel na anak ni Fadasur. Ang kaniyang handog: isang pilak na mangkok na may bigat na isandaan at tatlumpu, isang pilak na mangkok na pitumpung siklo ayon sa banal na siklo, pareho ay puno ng pinong harina na hinaluan ng langis para sa handog. Isang insensaryo na sampung ginto, puno ng insenso. Isang guya mula sa mga baka, isang tupa, isang korderong isang taon ang gulang para sa handog na susunugin, at isang kambing mula sa kawan ng mga kambing para sa kasalanan At para sa handog ng kaligtasan: dalawang dumalagang baka, limang tupang lalaki, limang kambing na lalaki, limang korderong babae na isang taong gulang. Ito ang handog ni Gamaliel na anak ni Phadassur.

Sa ikasiyam na araw, ang pinuno ng mga anak ni Benjamin, si Abidan na anak ni Gideoni. Ang kaniyang handog: isang pilak na mangkok na may timbang na isandaan at tatlumpu, isang pilak na mangkok na pitumpung siklo ayon sa banal na siklo, pareho ay puno ng pinong harina na hinaluan ng langis para sa handog. Isang insensaryong ginto na may timbang na sampung siklo, puno ng insenso. Isang guya mula sa mga baka, isang tupa, isang korderong isang taon ang gulang para sa handog na susunugin, at isang kambing mula sa kawan ng mga kambing para sa kasalanan. At para sa handog ng kaligtasan: dalawang

dumalagang baka, limang tupang lalaki, limang kambing na lalaki, limang korderong babae na isang taong gulang. Ito ang handog ni Abidan na anak ni Gadeoni.

Sa ikasampung araw, ang pinuno ng mga anak ni Dan, si Ahiezer na anak ni Ammishaddai. Ang kaniyang handog: isang pilak na mangkok na may timbang na isandaan at tatlumpu, isang pilak na mangkok na pitumpung siklo ayon sa banal na siklo, pareho ay puno ng pinong harina na hinaluan ng langis para sa handog. Isang insensaryong gintong may bigat na sampung siklo, puno ng insenso. Isang guya mula sa mga baka, isang tupa, isang korderong isang taon ang gulang para sa handog na susunugin, at isang kambing mula sa kawan ng mga kambing para sa kasalanan. At para sa handog ng kaligtasan: dalawang dumalagang baka, limang tupang lalaki, limang kambing na lalaki, limang korderong babae na isang taong gulang. Ito ang handog ni Ahiezer na anak ni Amisadai.

Sa ikalabing-isang araw, ang pinuno ng mga anak ni Asher, si Phagiel na anak ni Echran. Ang kaniyang handog: isang pilak na mangkok na may timbang na isandaan at tatlumpu, isang pilak na mangkok na pitumpung siklo ayon sa banal na siklo, kapwa puno ng pinong harina na hinaluan ng langis para sa handog. Isang insensaryo na ginto na may timbang na sampung siklo, puno ng insenso. Isang guya mula sa mga baka, isang tupa, isang korderong taong-gulang para sa handog na susunugin. at isang kambing mula sa kawan ng mga kambing para sa kasalanan. At para sa handog ng kaligtasan: dalawang dumalagang baka,

limang tupa, limang kambing na lalaki, limang kordero na babae na isang taong gulang. Ito ang handog ni Phagiel na anak ni Echran.

Sa ikalabing-dalawang araw, ang pinuno ng mga anak ni Naphtali, si Achire na anak ni Ainan. Ang kaniyang handog: isang pilak na mangkok na may bigat na isandaan at tatlumpu, isang pilak na mangkok na pitumpung siklo ayon sa banal na siklo, pareho ay puno ng pinong harina na hinaluan ng langis para sa handog. Isang insensaryong ginto na may timbang na sampung siklo, puno ng insenso. Isang guya mula sa mga baka, isang tupa, isang korderong isang taon gulang para sa handog na susunugin, at isang kambing mula sa kawan ng mga kambing para sa kasalanan. At para sa handog ng kaligtasan: dalawang dumadalaga na baka, limang karnero, limang lalaking kambing, limang batang tupa na isang taon ang gulang. Ito ang handog ni Achire na anak ni Ainan.

Ito ang handog sa pagtatalaga ng altar noong araw na pinahiran ito, mula sa mga pinuno ng mga anak ng Israel: labindalawang pinggang pilak, labindalawang mangkok na pilak, labindalawang insensaryong ginto. Isandaan at tatlumpung siklo ang isang mangkok, at pitumpung siklo ang isang pinggan; ang lahat ng pilak ng mga sisidlan ay dalawang libo at apat na raang siklo, ayon sa banal na siklo. Labindalawang gintong insensaryo na puno ng insenso, ang lahat ng ginto ng mga insensaryo ay isandaan at dalawampung ginto. Lahat ng mga baka para sa handog na susunugin: labindalawang guya,

labindalawang tupang lalaki, labindalawang korderong isang taong gulang, at ang kanilang mga handog, at ang kanilang mga inuming handog, at labindalawang kambing na lalaki mula sa mga kambing para sa kasalanan. Lahat ng mga baka para sa handog ng kaligtasan, dalawamput apat na dumalagang baka, animnapung tupa, animnapung lalaking kambing na isang taong gulang, animnapung korderong isang taong gulang na walang kapintasan, ito ang pagtatalaga ng altar, pagkatapos punuin ang kanyang mga kamay, at pagkatapos pahiran siya ng langis.

Nang pumasok si Moises sa tolda ng patotoo upang makausap siya, narinig niya ang tinig ng Panginoon na nagsasalita sa kanya mula sa itaas ng luklukan ng awa, na nasa ibabaw ng kaban ng patotoo, sa pagitan ng dalawang kerubin, at nagsalita sa kanya.

8

At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na sinasabi, Magsalita kay Aaron, At sasabihin mo sa kaniya, kapag inilalagay mo ang mga ilawan, sa harap ng kandelero magbibigay-liwanag ang pitong ilawan. At ginawa ni Aaron ito nang gayon, mula sa isang bahagi sa harap ng kandelero ay inikabit niya ang mga ilawan nito, gaya ng iniutos ng Panginoon kay Moises At ito ang pagkakagawa ng ilawan: matigas na ginto, ang tangkay nito at ang mga liryo nito, lahat ay matigas, ayon sa anyong ipinakita

ng Panginoon kay Moises—ganoon niya ginawa ang ilawan.

At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na nagsasabi, Kunin mo ang mga Levita mula sa gitna ng mga anak ng Israel, at linisin mo sila. At ganito mo gagawin sa kanila ang kanilang paglilinis: iwiwisik mo sa kanila ang tubig ng paglilinis, at ang pang-ahit ay daraan sa buong kanilang katawan, at lalalabhan nila ang kanilang mga damit, at sila ay magiging malinis.

At kukuha sila ng isang guyang baka, at para dito ay handog na pinong harina na hinaluan ng langis, at kukuha ka ng isang guyang baka na isang taong gulang para sa handog dahil sa kasalanan. At dadalhin mo ang mga Levita sa harap ng tolda ng patotoo, at titipunin mo ang buong kapulungan ng mga anak ng Israel. At dadalhin mo ang mga Levita sa harap ng Panginoon, at ipapatong ng mga anak ng Israel ang kanilang mga kamay sa ibabaw ng mga Levita, At ihihiwalay ni Aaron ang mga Levita bilang handog sa harap ng Panginoon mula sa mga anak ng Israel, upang sila ay gumawa ng mga gawain ng Panginoon. Ang mga Levita ay ipapatong ang kanilang mga kamay sa mga ulo ng mga guya, at gagawin mo ang isa bilang handog para sa kasalanan, at ang isa bilang handog na susunugin para sa Panginoon, upang gumawa ng pagtubos para sa kanila.

At ilalagay mo ang mga Levita sa harap ng Panginoon, at sa harap ni Aaron, at sa harap ng kaniyang mga anak, at ibibigay mo sila bilang handog sa harap ng Panginoon. At ihihiwalay mo ang mga Levita mula sa gitna ng mga anak ng Israel, at sila ay

magiging akin. At pagkatapos nito, papasok ang mga Levita upang gumawa ng mga gawain sa tolda ng patotoo, at lilinisin mo sila, at ihahandog mo sila sa harap ng Panginoon. Sapagkat ang mga ito ay ibinigay sa akin bilang handog mula sa gitna ng mga anak ng Israel, bilang kapalit ng lahat ng panganay na nagbubukas ng bahay-bata mula sa mga anak ng Israel, kinuha ko sila para sa akin. Sapagkat akin ang bawat panganay sa mga anak ng Israel mula sa mga tao hanggang sa hayop, noong araw na sinaktan ko ang bawat panganay sa lupain ng Ehipto, inilaan ko sila para sa akin. At kinuha ang mga Levita bilang kapalit ng lahat ng panganay sa mga anak ng Israel. At ibinigay ko ang mga Levita bilang handog kay Aaron at sa kaniyang mga anak mula sa gitna ng mga anak ng Israel, upang gampanan ang mga gawain ng mga anak ng Israel sa tolda ng patotoo, at upang gumawa ng pagtubos para sa mga anak ng Israel, at hindi magkakaroon sa mga anak ng Israel ng sinumang lumalapit sa mga banal na bagay.

At ginawa ni Moises at Aaron at ng buong kapulungan ng mga anak ng Israel sa mga Levita ayon sa iniutos ng Panginoon kay Moises tungkol sa mga Levita, gayon din ginawa nila sa kanila ang mga anak ng Israel. At naglinis ng kanilang sarili ang mga Levita, at naglaba ng kanilang mga damit, at inialay sila ni Aaron bilang handog sa harap ng Panginoon, at gumawa si Aaron ng pambayad-sala para sa kanila upang linisin sila. At pagkatapos ng mga bagay na ito, pumasok ang mga Levita upang maglingkod ng kanilang paglilingkod sa loob ng tolda ng patotoo sa harap ni Aaron at sa harap ng kaniyang mga anak,

ayon sa iniutos ng Panginoon kay Moises tungkol sa mga Levita, gayon ginawa nila sa kanila.

At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na nagsasabi, Ito ang tungkol sa mga Levita: mula dalawamput limang taong gulang pataas, sila ay papasok upang maglingkod sa loob ng tolda ng patotoo. At mula sa limampung taon ang gulang, aalis siya mula sa ministeryo, at hindi na siya magtratrabaho pa. At maglilingkod ang kanyang kapatid sa tolda ng patotoo upang magbantay, ngunit hindi siya gagawa ng mga gawain; ganito ang iyong gagawin sa mga Levita sa kanilang mga pagbabantay.

9

At nagsalita ang Panginoon kay Moses sa ilang ng Sinai noong ikalawang taon, matapos silang lumabas mula sa lupain ng Ehipto, noong unang buwan, at sinabi, Sinabi ko, at ipagdiwang ng mga anak ng Israel ang Paskuwa sa takdang panahon nito, Sa ikalabing-apat na araw ng unang buwan, sa paglubog ng araw, gagawin mo ito ayon sa takdang panahon, ayon sa kautusan nito, at ayon sa patakaran nito ay iyong gagawin. At nagsalita si Moises sa mga anak ng Israel na ipagdiwang ang Paskuwa sa ikalabing-apat na araw ng buwan sa ilang ng Sinai. Ayon sa iniutos ng Panginoon kay Moises, gayon ang ginawa ng mga anak ng Israel.

At dumating ang mga lalaking marumi dahil sa patay na tao, at

hindi nila magawa ang paskua sa araw na iyon, at lumapit sila sa harap ni Moises at Aaron sa araw na iyon. At sinabi ng mga lalaking iyon sa kaniya, Kami ay marumi dahil sa kaluluwa ng tao; hindi ba kami dapat magkulang na mag-alay ng handog sa Panginoon ayon sa takdang panahon nito sa gitna ng mga anak ng Israel? At sinabi ni Moises sa kanila, Tumayo kayo riyan, at pakikinggan ko kung ano ang iuutos ng Panginoon tungkol sa inyo. At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na nagsasabi, Magsalita sa mga anak ng Israel, na iyong sabihin: Sinumang tao na magiging marumi dahil sa patay na tao, o nasa malayong paglalakbay, o sa inyong mga salinlahi, ay gagawa ng Paskua para sa Panginoon sa ikalawang buwan, sa ikalabing-apat na araw. Sa hapon gagawin nila ito, at kakainin nila ito kasama ng tinapay na walang lebadura at mapapait na gulay. Hindi nila iiwan kahit ano mula rito hanggang sa umaga, at hindi nila dudurugin ang kahit anong buto nito; ayon sa batas ng Paskua gagawin nila ito. At ang taong malinis at hindi nasa malayong paglalakbay, ngunit magpabaya sa paggawa ng paskuwa, ang kaluluwa niyang iyon ay pupuksain mula sa kaniyang bayan, sapagkat hindi niya inihandog ang handog sa Panginoon sa takdang panahon; ang taong iyon ay tatanggapin ang kaniyang kasalanan. Kung lumapit sa inyo ang isang dayuhan sa inyong lupain at ipagdiwang niya ang Paskuwa para sa Panginoon, ayon sa kautusan ng Paskuwa at ayon sa mga tuntunin nito ay gagawin niya ito, iisang kautusan ang magiging para sa inyo at para sa dayuhan at para sa katutubong taga-lupain.

At sa araw na itinatag ang tolda, tinakpan ng ulap ang tolda, ang

bahay ng patotoo, at sa gabi ay nasa ibabaw ng tolda na parang anyo ng apoy hanggang umaga. Kaya ito ay naging patuloy: ang ulap ay tumatakip dito sa araw, at anyo ng apoy sa gabi. At kapag umakyat ang ulap mula sa tolda, pagkatapos nito ay umalis ang mga anak ng Israel, at sa lugar kung saan tumayo ang ulap, doon nagkampo ang mga anak ng Israel. Sa pamamagitan ng utos ng Panginoon, magkakampo ang mga anak ng Israel, at sa pamamagitan ng utos ng Panginoon, sila ay aalis. Sa lahat ng araw na ang ulap ay nag-lilim sa ibabaw ng tolda, magkakampo ang mga anak ng Israel. At kapag nanatili ang ulap sa ibabaw ng tolda nang maraming araw, iingatan ng mga anak ng Israel ang utos ng Diyos, at hindi sila aalis. At mangyayari na kapag tatakpan ng ulap nang ilang araw ang tabernakulo, sa utos ng Panginoon sila ay magkakampo, at sa utos ng Panginoon sila ay aalis. At kapag ang ulap ay mananatili mula gabi hanggang umaga, at ang ulap ay umakyat sa umaga, sila ay aalis sa araw o sa gabi. Kapag tumatagal ng ilang araw o buwan ang ulap na nag-lilim sa ibabaw nito, magkakampo ang mga anak ng Israel at hindi sila aalis. Dahil sa utos ng Panginoon sila ay aalis; ang bantay ng Panginoon ay kanilang iningatan dahil sa utos ng Panginoon sa pamamagitan ng kamay ni Moises.

10

At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na sinasabi, Gumawa ka para sa iyong sarili ng dalawang trumpeta na pilak, Gagawin mong binubog ang mga iyon, at magiging sa iyo ang pagtawag sa

kapulungan at ang pagtayo ng mga kampamento. At ihihipan mo ang mga iyon, at matitipon ang buong kapulungan sa pintuan ng tolda ng patotoo, Kung sa isang trumpeta lamang sila tumugtog, lalapit sa iyo ang lahat ng mga pinuno at pamuno ng Israel. At kayo ay tutugtog ng trumpeta bilang hudyat, at aalis ang mga nagkakampo sa silangan, At tutugtog kayo ng trumpeta bilang pangalawang senyas, at aalis ang mga kampong nakatayo sa Timog, at tutugtog kayo ng trumpeta bilang pangatlong senyas, at aalis ang mga kampong nakatayo sa tabi ng dagat, at tutugtog kayo ng trumpeta bilang pang-apat na senyas, at aalis ang mga kampong nakatayo sa Hilaga; sa pamamagitan ng senyas ay tutugtog sila ng trumpeta sa kanilang pag-alis. At kapag inyong tipunin ang kongregasyon, tutugtog kayo ng trumpeta, ngunit hindi ng may hudyat. At ang mga anak ni Aaron na mga pari ay hihipan ang mga trumpeta, at ito ay magiging walang hanggang kautusan para sa inyo sa buong salinlahi ninyo. Kung kayo ay lalabas patungo sa digmaan sa inyong lupain laban sa mga kaaway na tumayo laban sa inyo, at kayo ay tutugtog ng mga trumpeta, at kayo ay maaalala sa harap ng Panginoon, at kayo ay maliligtas mula sa inyong mga kaaway. At sa mga araw ng inyong kagalakan, at sa inyong mga pista, at sa inyong mga bagong buwan, tutugtog kayo ng mga trumpeta sa mga handog na susunugin, at sa mga handog ng inyong kaligtasan, at ito ay magiging alaala para sa inyo sa harap ng inyong Diyos, ako ang Panginoon na inyong Diyos.

At nangyari sa ikalawang taon, sa ikalawang buwan, sa ikadalawampung araw ng buwan, umakyat ang ulap mula sa

tolda ng patotoo. At ang mga anak ng Israel ay naglakbay kasama ang kanilang mga probisyon sa ilang ng Sinai, at tumigil ang ulap sa ilang ng Paran. At sila ang unang naglakbay dahil sa utos ng Panginoon sa pamamagitan ni Moises.

At nauna ang hukbo ng kampo ng mga anak ni Juda na naglakbay kasama ang kanilang pwersa, at namumuno sa kanilang pwersa ay si Naason na anak ni Aminadab. at sa hukbo ng lipi ng mga anak ni Issachar, si Nathanael na anak ni Sogar. At sa hukbo ng lipi ng mga anak ni Zebulun, si Eliab na anak ni Helon. At ibababa nila ang tolda, at maglalakbay ang mga anak ni Gershon at ang mga anak ni Merari, na siyang mga nagdadala ng tolda.

At nagsialis ang hukbo ng kampo ni Reuben kasama ang kanilang pwersa, at namumuno sa kanilang pwersa ay si Elisur na anak ni Sediur. At sa kapangyarihan ng lipi ng mga anak ni Simeon, si Salamiel na anak ni Sourisadai. At sa kapangyarihan ng lipi ng mga anak ni Gad, si Eliasaph na anak ni Raguel. At maglalakbay ang mga anak ni Kohath na nagdadala ng mga banal na bagay, at itatayo ang tolda hanggang sa sila ay dumating. At maglalakbay ang kaayusan ng kampo ng Efraim kasama ang kanilang hukbo, at sa ibabaw ng kanilang hukbo, si Elisama na anak ni Amiud.

At sa hukbo ng lipi ng mga anak ni Manases, si Gamaliel na anak ni Fadasur. At ang namumuno sa hukbo ng lipi ng mga anak ni Benjamin ay si Abidan na anak ni Gideoni. At maglalakbay ang

ayos ng kampo ng mga anak ni Dan, huli sa lahat ng mga kampo, kasama ang kanilang hukbo, at ang pinuno ng kanilang hukbo ay si Ahiezer na anak ni Ammishaddai. At sa puwersa ng tribo ng mga anak ni Asher, si Phagiel na anak ni Echran. At sa hukbo ng lipi ng mga anak ni Neftali, si Achire na anak ni Ainan. Ito ang mga hukbo ng mga anak ng Israel, at umalis sila kasama ang kanilang lakas.

At sinabi ni Moises kay Obab na anak ni Raguel na Madianita, na biyenan ni Moises, Aalis kami patungo sa lugar na sinabi ng Panginoon, Ito ay ibibigay ko sa inyo. Halika kasama namin, at gagawan ka namin ng mabuti, sapagkat ang Panginoon ay nagsalita ng mabubuting bagay tungkol sa Israel. At sinabi niya sa kaniya, Hindi ako pupunta, kundi sa lupain ko at sa aking lahi. At sinabi niya, Huwag mo kaming pabayaan, sapagkat ikaw ay kasama namin sa ilang, at ikaw ay magiging matanda sa amin. At mangyayari na kung sasama ka sa amin, ang lahat ng mabubuting bagay na gagawin ng Panginoon sa amin ay gagawin din namin sa iyo.

At sila ay umalis mula sa bundok ng Panginoon ng tatlong araw na paglalakbay, at ang kaban ng tipan ng Panginoon ay nanguna sa kanila sa tatlong araw na paglalakbay upang hanapin para sa kanila ang pahingahan. At nangyari nang itaas ang kaban, sinabi ni Moises, Bumangon Ka, Panginoon, at maikalat nawa ang Iyong mga kaaway, tumakas nawa ang lahat ng napopoot sa Iyo. At sa kapahingahan ay sinabi niya, Bumalik ka, Panginoon, sa libu-libong sampu-libo ng Israel. At ang ulap ay naging nag-

lilim sa kanila sa araw ng pag-alis nila mula sa kampo.

11

At ang mga tao ay nag-reklamo ng masama sa harap ng Panginoon, at narinig ito ng Panginoon, at siya ay nagalit nang matindi, at nag-alab sa kanila ang apoy mula sa Panginoon, at nilamon nito ang isang bahagi ng kampo. At sumigaw ang mga tao kay Moises, at nanalangin si Moises sa Panginoon, at tumigil ang apoy. At tinawag ang pangalan ng lugarang iyon na Sunog, sapagkat nagniningas ito sa kanila mula sa Panginoon. At ang halo-halong mga tao na kasama nila ay nagnanasa nang labis, at naupo at umiyak pati na rin ang mga anak ng Israel, at sinabi, Sino ang papakain sa amin ng karne? Naalala namin ang mga isdang aming kinain nang libre sa Ehipto, at ang mga pipino, at ang mga melon, at ang mga kutsay, at ang mga sibuyas, at ang mga bawang. Ngayon, ang aming kaluluwa ay lubos na tuyo; wala nang nakikita ang aming mga mata kundi manna lamang. Ang manna ay parang binhi ng coriander, at ang anyo nito ay tulad ng kristal. At naglalakbay ang mga tao, at nangongolekta sila, at giniling nila ito sa gilingan, at dinurog sa lusong, at nilaga ito sa palayok, at ginawa itong mga tinapay, at ang lasa nito ay tulad ng lasa ng tinapay na may langis. At kapag bumaba ang hamog sa kampo sa gabi, bumababa ang mana sa ibabaw nito.

At narinig ni Moises ang kanilang pag-iyak ayon sa kanilang mga angkan, bawat isa sa kaniyang pintuan, at ang Panginoon

ay nagalit nang lubha, at ito ay masama sa paningin ni Moises. At sinabi ni Moises sa Panginoon, Bakit mo pinahirapan ang iyong lingkod, at bakit hindi ako nakakita ng biyaya sa harap mo, na ipinapasan mo sa akin ang pasanin ng bayang ito? Hindi ba ako ang naglihi sa lahat ng mga taong ito, o ako ba ang nanganak sa kanila? Bakit sinasabi mo sa akin, Buhatin mo sila sa iyong dibdib, gaya ng pagbubuhat ng yaya sa sanggol na sumususo, patungo sa lupaing iyong isinumpa sa kanilang mga ninuno? Saan ako kukuha ng karne upang ibigay sa lahat ng mga taong ito? Dahil sila ay umiiyak sa akin, sinasabi, Bigyan mo kami ng karne upang kami ay makakain. Hindi ko kayang mag-isa na dalhin ang mga taong ito, sapagkat napakabigat nito para sa akin. Kung ganito mo ako ginagawa, patayin mo na lang ako, kung nakatagpo ako ng awa sa iyo, upang hindi ko na makita ang aking kapighatian.

At sinabi ng Panginoon kay Moses, Magtipon ka para sa akin ng pitumpung lalaki mula sa mga matatanda ng Israel, na iyong kilala na sila ay mga matatanda ng bayan at mga eskriba, at dadalhin mo sila sa tolda ng patotoo, at tatayo sila roon kasama mo. At ako ay bababa at magsasalita roon kasama mo, at kukunin ko ang espiritu na nasa iyo at ilalagay ko sa kanila, at tutulungan ka nila sa pasanin ng bayan, at hindi mo na ito dadalhin mag-isa. At sa mga tao ay sasabihin mo, maglinis kayo ng inyong sarili para bukas, at kayo ay kakain ng karne, sapagkat kayo ay umiyak sa harap ng Panginoon, na nagsasabi, sino ang magpapakain sa amin ng karne; sapagkat mabuti para sa amin noong nasa Ehipto kami, at magbibigay ang Panginoon

sa inyo ng karne upang kainin, at kayo ay kakain ng karne. Hindi kayo kakain ng isang araw lamang, ni dalawa, ni lima, ni sampu, ni dalawampung araw, Magbubuwan kayong kakain, hanggang lumabas ito sa inyong mga butas ng ilong, at magiging pagduwal sa inyo, sapagkat kayo ay sumuway sa Panginoon na nasa inyo, at kayo ay umiyak sa harapan niya, na nagsasabi, Bakit pa tayo lumabas mula sa Ehipto? At sinabi ni Moises, Anim na raang libong mga kawal na naglalakad ang bayan, na ako ay kasama nila, at ikaw ay nagsabi, Karne ay ibibigay ko sa kanila upang kainin, at kakain sila ng isang buwan. Hindi ba mga tupa at mga baka ay papatayin para sa kanila, at ito ay sasapat sa kanila? O lahat ng isda ng dagat ay titipunin para sa kanila, at ito ay sasapat sa kanila? At sinabi ng Panginoon kay Moises, Hindi ba sapat ang kamay ng Panginoon? Malalaman mo na ngayon kung aabutin ka ng aking salita o hindi.

At lumabas si Moises at nagsalita sa bayan ng mga salita ng Panginoon, at tinipon ang pitumpung lalaki mula sa mga matatanda ng bayan, at itinayo niya sila sa palibot ng tolda. Bumaba ang Panginoon sa ulap at nagsalita sa kanya. Kinuha niya ang bahagi ng espiritung nasa kanya at inilagay ito sa pitumpung lalaking matatanda. Nang dumating ang espiritu sa kanila, nanghula sila, ngunit hindi na ito muling nangyari. At dalawang lalaki ay naiwan sa kampo, ang pangalan ng isa ay Eldad, at ang pangalan ng pangalawa ay Medad, at ang espiritu ay bumaba sa kanila, at sila ay kabilang sa mga nakarehistro, at hindi sila pumunta sa tolda, at sila ay nanghula sa kampo. At tumakbo ang binata at iniulat kay Moises, at sinabi, Si Eldad at si

Medad ay nanghuhula sa loob ng kampo. At sumagot si Josue na anak ni Nun, na nakatayo sa tabi ni Moises, ang pinili, at sinabi, Panginoon kong Moises, pigilan mo sila. At sinabi ni Moises sa kanya, Hindi ka ba nagseselos para sa akin? Naway lahat ng bayan ng Panginoon ay maging mga propeta, kapag ibibigay ng Panginoon ang kanyang espiritu sa kanila! At umalis si Moises papunta sa kampo, siya at ang mga matatanda ng Israel.

At lumabas ang isang espiritu mula sa Panginoon, at nagdala ng mga pugo mula sa dagat, at inilagay ang mga ito sa ibabaw ng kampo na isang araw na paglalakbay mula rito, at isang araw na paglalakbay mula rito, sa palibot ng kampo, na halos dalawang siko ang taas mula sa lupa. At pagkatapos na bumangon, ang bayan ay nangalap ng mga pugo sa buong araw, at buong gabi, at buong susunod na araw; ang nakakuha ng kaunti ay nakatipon ng sampung kor, at nagpahinga para sa kanilang mga sarili sa palibot ng kampo. Ang karne ay nasa kanilang mga ngipin pa bago ito maubos, at ang Panginoon ay nagalit sa mga tao, at hinampas ng Panginoon ang mga tao nang napakalakas na hampas. At tinawag ang pangalan ng lugar na iyon na Mga Libingan ng Pagnanasa, sapagkat doon nila inilibing ang mga taong nanagnasa. Mula sa mga Libingan ng Pagnanasa, inalis ang bayan patungo sa Aseroth, at nanatili ang bayan sa Aseroth.

12

At nagsalita si Miriam at si Aaron laban kay Moises dahil sa

babaeng Etiyopya na kinuha ni Moises, sapagkat kumuha siya ng babaeng Etiyopya. At sinabi nila, Hindi ba kay Moises lamang nagsalita ang Panginoon? Hindi ba sa amin din siya nagsalita? At narinig ito ng Panginoon. At si Moises ay napakababang-loob kaysa lahat ng tao sa ibabaw ng lupa. At agad na sinabi ng Panginoon kay Moses, kay Aaron, at kay Miriam, Lumabas kayong tatlo sa tolda ng patotoo. At lumabas ang tatlo patungo sa tolda ng patotoo, at bumaba ang Panginoon sa haliging ulap, at tumayo sa pintuan ng tolda ng patotoo, at tinawag sina Aaron at Miriam, at lumabas silang dalawa. At sinabi niya sa kanila, Makinig kayo sa aking mga salita. Kung magkaroon kayo ng propeta para sa Panginoon, sa pamamagitan ng bisyon ay ipakikilala ko ang aking sarili sa kanya, at sa pamamagitan ng panaginip ay magsasalita ako sa kanya. Hindi ganoon ang aking lingkod na si Moises, siya ay tapat sa aking buong tahanan. Bibig sa bibig ay magsasalita ako sa kaniya, sa pamamagitan ng anyo, at hindi sa pamamagitan ng mga bugtong, at nakita niya ang kaluwalhatian ng Panginoon, at bakit hindi kayo natakot na magsalita laban sa aking lingkod na si Moises? At ang matinding galit ng Panginoon ay sumasa kanila, at siya ay umalis. At ang ulap ay umalis mula sa tolda, at narito si Miriam na may ketong na parang niyebe, at tumingin si Aaron kay Miriam, at narito, siya ay may ketong. At sinabi ni Aaron kay Moises, Nakikiusap ako, panginoon, huwag mong ipatong sa amin ang kasalanan, sapagkat kami ay kumilos nang walang kaalaman dahil kami ay nagkasala. Huwag siyang maging tulad ng kamatayan, gaya ng isang nakunang sanggol na lumalabas mula sa sinapupunan ng ina, na nilalamon ang kalahati ng kaniyang laman. At sumigaw

si Moises sa Panginoon, na nagsasabi, O Diyos, nakikiusap ako sa iyo, pagalingin mo siya. At sinabi ng Panginoon kay Moises, Kung ang kanyang ama ay lumura sa kanyang mukha, hindi ba siya mapapahiya ng pitong araw? Ihiwalay siya ng pitong araw sa labas ng kampo, at pagkatapos nito ay papasok siya.

At si Miriam ay inihiwalay sa labas ng kampo nang pitong araw, at ang bayan ay hindi umalis hanggang malinis si Miriam.

At pagkatapos nito, umalis ang bayan mula sa Aseroth at nagkampo sila sa ilang ng Paran.

13

At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na nagsasabi, Magsugo ka para sa iyong sarili ng mga lalaki, At magpausisa sila ng lupain ng mga Cananeo, na aking ibinibigay sa mga anak ng Israel bilang pag-aari. Isang lalaki bawat lipi, ayon sa mga angkan ng kanilang mga ninuno, ipapadala mo—lahat ay pinuno mula sa kanila.

At ipinadala sila ni Moises mula sa ilang ng Paran ayon sa utos ng Panginoon; silang lahat ay mga lalaking pinuno ng mga anak ng Israel. At ito ang kanilang mga pangalan: mula sa lipi ni Reuben, si Samuel na anak ni Zaccur. Mula sa tribo ng Simeon, si Saphat na anak ni Souri. Mula sa lipi ng Juda, si Caleb na anak ni Jefune. Mula sa tribo ni Issachar, si Igal na anak ni Jose. Mula sa

tribo ng Ephraim, si Hoshea na anak ni Nun. Mula sa tribo ng Benjamin, si Palti na anak ni Raphu. Mula sa tribo ng Zebulun, si Gudiel na anak ni Sudi. Mula sa tribo ni Jose, sa mga anak ni Manases, si Gadi na anak ni Susi. Mula sa lipi ng Dan, si Ammiel na anak ni Gemalli. Mula sa tribo ng Asher, si Sathour na anak ni Michael. Mula sa tribo ng Naphtali, si Nabi na anak ni Sabi. Mula sa lipi ng Gad, si Gudiel na anak ni Machi. Ito ang mga pangalan ng mga lalaking ipinadala ni Moises upang tiktikan ang lupain, at pinangalanan ni Moises si Osea na anak ni Nun bilang Josue.

At ipinadala sila ni Moises upang tiktikan ang lupain ng Canaan, at sinabi niya sa kanila, Umakyat kayo sa ilangang ito, at aakyat kayo patungo sa bundok, At makikita ninyo ang lupain kung ano ito, at ang mga taong naninirahan dito, kung sila ay malakas o mahina, kung sila ay kaunti o marami. At ano ang lupain kung saan sila naninirahan, mabuti ba ito o masama, at ano ang mga lungsod na kanilang tinitirhan, may kuta ba o walang kuta. At ano ang lupa, mataba ba o mahina, kung may mga puno ba doon o wala, at kung magtitiis kayo ay kukuha kayo ng mga bunga ng lupa. At ang mga araw ay mga araw ng tagsibol, mga unang bunga ng ubas.

At pagkatapos na umakyat, tiningnan nila ang lupain mula sa ilang ng Sin hanggang sa Rehob, sa pagpasok sa Hamath. At umakyat sila sa ilang, at pumunta hanggang sa Hebron, at naroon sina Ahiman, Sheshai, at Talmai, mga salinlahi ni Anak, at ang Hebron ay itinayo pitong taon bago ang Tanis ng Ehipto. At dumating sila hanggang sa lambak ng kumpol ng ubas at

tiniktikan nila ito, at pumutol sila roon ng isang sanga na may isang kumpol ng ubas, at binuhat nila ito sa pamamagitan ng mga poste, pati na rin ang mga granada at mga igos. At ang lugar na iyon ay kanilang pinangalanan na Lambak ng Kumpol ng Ubas, dahil sa kumpol ng ubas na pinutol mula roon ng mga anak ng Israel. At bumalik sila mula roon matapos tuklasin ang lupain sa loob ng apatnapung araw.

At pagkatapos nilang umalis, dumating sila kay Moises at kay Aaron at sa buong kapulungan ng mga anak ng Israel sa ilang ng Paran sa Kades, at sumagot sila sa kanila at sa buong kapulungan, at ipinakita nila ang bunga ng lupain At ikinuwento nila sa kaniya, at sinabi, Dumating kami sa lupaing iyong pinadala sa amin, lupaing umaagos ng gatas at pulot, at ito ang bunga nito. Ngunit matapang ang bansang naninirahan doon, at ang mga lungsod ay matibay na nakukutaan, napakalalaki, at nakita namin roon ang lahi ni Anak. At ang Amalek ay naninirahan sa lupain sa Timog, at ang mga Hittite, at ang mga Hivite, at ang mga Jebusite, at ang mga Amorite ay naninirahan sa maburol na lupain, at ang mga Canaanite ay naninirahan sa tabi ng dagat, at sa tabi ng Ilog Jordan. At pinatahimik ni Caleb ang bayan sa harap ni Moises, at sinabi niya sa kaniya, Hindi, kundi tayo ay aakyat, at ating mamanahin ito, sapagkat tayo ay may kakayahan laban sa kanila. At ang mga taong sumamang umakyat kasama niya ay nagsabi, Hindi kami aakyat, sapagkat hindi talaga kami makaaakyat laban sa bansang iyon, dahil ito ay mas malakas kaysa sa amin. At nagdulot sila ng takot tungkol sa lupain na kanilang tiniktikan

sa mga anak ng Israel, na nagsasabi, Ang lupain na aming dinaanan upang tiktikan ay lupaing lumalamon sa mga naninirahan dito, at lahat ng mga taong aming nakita roon ay mga lalaking napakalaki. At doon nakita namin ang mga higante, at kami ay parang mga balang sa harap nila, at ganoon nga kami sa harap nila.

14

At nang iangat ng buong kongregasyon ang kanilang tinig, umiyak ang bayan sa buong gabing iyon. At nag-ungol laban kay Moises at kay Aaron ang lahat ng mga anak ng Israel, at sinabi sa kanila ng buong kapisanan, Sana kami ay namatay na lamang sa lupain ng Ehipto, o sa ilang ito! At bakit dinadalá kami ng Panginoon sa lupaing ito upang mabuwal sa digmaan? Ang aming mga asawa at mga anak ay magiging bihag. Ngayon, mas mabuti pang bumalik sa Ehipto. At sinabi nila sa isat isa, Magtayo tayo ng pinuno at bumalik tayo sa Ehipto. At nagpatirapa sina Moises at Aaron sa harap ng buong kapulungan ng mga anak ng Israel.

Ngunit si Joshua na anak ni Nun, at si Caleb na anak ni Jephunneh, na kabilang sa mga nagmanman ng lupain, ay pinunit ang kanilang mga damit, At sinabi nila sa buong kapisanan ng mga anak ng Israel, Ang lupaing aming siniyasat ay napakabuti—napakabuti talaga. Kung pipiliin tayo ng Panginoon, dadalhin niya tayo sa lupang ito at ibibigay niya ito

sa atin, lupain na dinadaluyan ng gatas at pulot. Ngunit huwag kayong maging mga rebelde laban sa Panginoon, at huwag ninyong katakutan ang mga tao ng lupain, sapagkat sila ay magiging pagkain ninyo; lumayo na sa kanila ang kanilang panahon, at ang Panginoon ay nasa atin—huwag ninyong katakutan sila.

At sinabi ng buong kapulungan na batuhin sila, at ang kaluwalhatian ng Panginoon ay napakita sa ulap sa ibabaw ng tolda ng patotoo sa lahat ng mga anak ng Israel. At sinabi ng Panginoon kay Moises, Hanggang kailan ako pupukain ng bayang ito? At hanggang kailan hindi sila maniniwala sa akin sa lahat ng mga tandang ginawa ko sa kanila? Sasaktan ko sila ng kamatayan at lilipulin ko sila, at gagawin ko ikaw at ang sambahayan ng iyong ama na isang dakilang bansa, at higit na malaki pa kaysa rito. At sinabi ni Moises sa Panginoon, Maririnig ng Egipto na sa pamamagitan ng iyong kapangyarihan ay iniahon mo ang bayang ito mula sa kanila. Ngunit narinig ng lahat ng naninirahan sa lupang ito na ikaw ay Panginoon sa bayang ito, na nakikita ka nang harapan, O Panginoon, at ang iyong ulap ay nakatayo sa kanila, at sa pamamagitan ng haliging ulap ikaw ay nangunguna sa kanila sa araw, at sa pamamagitan ng haliging apoy sa gabi. At lilipulin mo ang bayang ito na parang isang tao, at sasabihin ng mga bansang nakarinig ng iyong pangalan: Dahil sa hindi makaya ng Panginoon na ipasok ang bayang ito sa lupang ipinangako niya sa kanila, pinatay niya sila sa ilang. At ngayon, itaas nawa ang iyong lakas, Panginoon, ayon sa iyong sinabi nang sabihin mo, Ang Panginoon ay

mapagpasensya, sagana sa awa, at totoo, nag-aalis ng mga kawalang-katuruan, mga kawalang-katarungan, at mga kasalanan, ngunit sa paglilinis ay hindi niya lilinisin ang may sala, ipinapasan ang mga kasalanan ng mga ama sa mga anak hanggang sa ikatlo at ikaapat na salinlahi. Patawarin ang kasalanan ng bayang ito ayon sa iyong dakilang awa, gaya ng mapagbiyaya kang naging sa kanila mula sa Ehipto hanggang ngayon.

At sinabi ng Panginoon kay Moises, Mabait ako sa kanila ayon sa iyong salita. Ngunit nabubuhay ako at buhay ang aking pangalan, at pupunan ng kaluwalhatian ng Panginoon ang buong daigdig. Sapagkat lahat ng mga lalaking nakakita ng aking kaluwalhatian at ng mga tandang aking ginawa sa Ehipto at sa ilang, at sinubok nila ako nang makasampung ulit, ay hindi nakinig sa aking tinig, Tunay na hindi nila makikita ang lupaing aking isinumpa sa kanilang mga ama, maliban sa kanilang mga anak na kasama ko dito—yaong lahat na hindi nakakaalam ng mabuti o masama, bawat nakababatang walang karanasan. Sa mga ito ibibigay ko ang lupain, ngunit yaong lahat na nagpagalit sa akin ay hindi makikita ito. Ngunit ang aking lingkod na si Caleb, dahil may ibang espiritu sa kanya at sumunod sa akin, ipapasok ko siya sa lupang pinasukan niya roon, at ang kanyang binhi ay mamanahin ito. Ngunit ang Amalek at ang Canaanite ay naninirahan sa lambak; bukas, bumalik kayo at maglakbay tungo sa ilang, sa daang patungo sa Pulang Dagat.

At sinabi ng Panginoon kay Moses at kay Aaron, Hanggang

kailan ang masamang kapulungang ito? Ang kanilang pagrereklamo sa harap ko, ang pagrereklamo ng mga anak ng Israel na kanilang inireklamo tungkol sa inyo, narinig ko na. Sinabi ko sa kanila, Nabubuhay ako, sabi ng Panginoon, tunay na kung paanong nagsalita kayo sa aking mga tainga, gayon din ang gagawin ko sa inyo. Sa ilang ito babagsak ang inyong mga katawan, at lahat ng inyong mga binilang mula sa dalawampung taong gulang pataas, silang lahat na nag-reklamo laban sa akin. Kung kayo ay papasok sa lupaing kung saan iniunat ko ang aking kamay upang panatilihin kayo roon, maliban lamang kay Caleb na anak ni Jephunneh, at si Joshua na anak ni Nun. At ang mga bata na sinabi ninyong magiging bihag, ipapasok ko sila sa lupain, at mamanahin nila ang lupaing inyong tinalikuran. At ang inyong mga katawan ay babagsak sa ilang na ito. Ngunit ang inyong mga anak ay maglilibot sa ilang sa loob ng apatnapung taon, at kanilang pasan ang inyong pakikiapid, hanggang maubos ang inyong mga katawan sa ilang. Ayon sa bilang ng mga araw na inyong tiniktikan ang lupain, apatnapung araw, isang araw sa bawat taon, kayo ay magdadanas ng inyong mga kasalanan sa loob ng apatnapung taon, at makikilala ninyo ang poot ng aking galit. Ako ang Panginoon ay nagsalita, tunay ngang ganito ang gagawin ko sa masamang kongregasyong ito, sa mga nagtitipon laban sa akin, sa ilang na ito sila ay mauubos, at doon sila ay mamamatay.

At ang mga taong isinugo ni Moises upang tiktikan ang lupain, at nang dumating ay nagreklamo laban dito sa kapulungan upang maglabas ng masasamang salita tungkol sa lupain, At namatay

ang mga taong nagsalita ng masama laban sa lupain sa pamamagitan ng salot sa harap ng Panginoon. At si Joshua na anak ni Nun at si Caleb na anak ni Jephunneh ay nangabuhay mula sa mga taong yaong naglakad upang tiktikan ang lupain. At nagsalita si Moises ng mga salitang ito sa lahat ng mga anak ng Israel, at nagluksa nang lubha ang mga tao.

At pagkabangon nila ng maaga sa umaga, umakyat sila sa tuktok ng bundok, na nagsasabi, Narito, kami ay aakyat sa lugar na sinabi ng Panginoon, sapagkat kami ay nagkasala. At sinabi ni Moises, Bakit kayo lumalabag sa salita ng Panginoon? Hindi ito magiging matagumpay para sa inyo. Huwag kayong umakyat, sapagkat ang Panginoon ay wala sa inyo, at kayo ay babagsak sa harap ng inyong mga kaaway. Sapagkat ang mga Amalekita at ang mga Cananeo ay naroon sa harapan ninyo, at kayo ay mabubuwal sa tabak, dahil kayo ay tumalikod at sumuway sa Panginoon, at hindi magiging kasama ninyo ang Panginoon. At sapilitang umakyat sila sa tuktok ng bundok, ngunit ang kaban ng tipan ng Panginoon at si Moises ay hindi gumalaw mula sa kampo. At bumaba ang mga Amalekita at ang mga Cananeo na naninirahan sa bundok na iyon, at tinalo nila sila, at sinugatan nila sila hanggang Horma, at bumalik sila sa kampo.

15

At sinabi ng Panginoon kay Moses, Magsalita ka sa mga anak ng Israel, At sasabihin mo sa kanila, Kapag kayo ay pumasok sa

lupain ng inyong tirahan na aking ibinibigay sa inyo, At gagawa kayo ng mga handog na susunugin para sa Panginoon, buong handog na susunugin o sakripisyo, upang tuparin ang isang dakilang panata, o bilang kusang-loob na handog, o sa inyong mga pista, upang gumawa ng mabangong amoy para sa Panginoon, mula sa mga baka o mula sa mga tupa. At ang nag-aalok ay magdadala ng kanyang handog sa Panginoon, isang handog na pinong harina na ikasampung bahagi ng efa na hinaluan ng langis na ikaapat na bahagi ng hin. At alak para sa inuming handog, ang ikaapat ng hin, ay inyong ihahanda para sa sinunog na handog o para sa hain. Para sa bawat tupa, gagawin mo ito, isang handog na may mabangong amoy para sa Panginoon. At para sa tupa, kapag ginawa ninyo itong handog na susunugin o handog na sakripisyo, gagawa ka ng handog na dalawang ikasampung bahagi ng pinong harina na hinaluan ng ikatlong bahagi ng hin ng langis, At alak para sa handog na inumin, ang ikatlong bahagi ng hin, ay inyong ihahandog bilang mabangong samyo sa Panginoon.

Kung kayo ay maghain mula sa mga baka ng handog na susunugin o hain upang tuparin ang isang dakilang panata, o handog para sa kapakanan sa Panginoon, At magdala siya ng handog sa ibabaw ng guya, isang handog na pinong harina na tatlong ikapu na hinaluan ng langis, kalahating hin. At ang alak para sa handog-inumin ay kalahating hin, isang handog na mabangong samyo sa Panginoon.

Ganito ang gagawin mo sa isang guya, o sa isang tupa, o sa isang

kordero mula sa mga tupa o mula sa mga kambing, Ayon sa bilang ng mga ito na inyong gagawin, gayon din gagawin ninyo sa bawat isa, ayon sa kanilang bilang.

Ang bawat katutubo ay gagawin nang ganito ang pag-aalok ng mga handog bilang mabangong samyo sa Panginoon. Kung may dayuhan sa inyo na dumating sa inyong lupain, o sinuman na magiging kasama ninyo sa inyong mga salinlahi, at mag-aalay ng handog na may mabangong amoy sa Panginoon, kung paano ninyo ito ginagawa, gayon din gagawin ng kapulungan para sa Panginoon.

Iisang batas ang magiging para sa inyo at para sa mga dayuhang naninirahan sa inyo, batas na walang hanggan sa lahat ng inyong salinlahi; gaya ninyo, gayundin ang dayuhan ay magiging sa harap ng Panginoon. Isang batas at isang kautusan ay magiging para sa inyo at para sa dayuhang tumitigil sa inyo.

At nagsalita ang Panginoon kay Moises: Magsalita sa mga anak ng Israel, at sabihin mo sa kanila: Sa pagpasok ninyo sa lupaing aking dinadala kayo roon, At mangyayari na kapag kayo ay kakain mula sa mga tinapay ng lupain, maghihiwalay kayo ng handog bilang kontribusyon sa Panginoon, ang unang bunga ng inyong masa. Maghihiwalay kayo ng tinapay bilang handog, gaya ng handog mula sa giikan; gayon din ninyo ito ihihiwalay. Ang unang bunga ng inyong masa, at magbibigay kayo sa Panginoon ng handog sa inyong mga salinlahi.

Ngunit kapag kayo ay lumalabag at hindi ninyo ginagawa ang lahat ng mga utos na ito, na sinalita ng Panginoon kay Moises, Ayon sa iniutos ng Panginoon sa inyo sa pamamagitan ng kamay ni Moises, mula sa araw na iniutos ng Panginoon sa inyo at higit pa sa inyong mga salinlahi, At mangyayari kung mula sa paningin ng kongregasyon ito ay mangyari nang hindi sinasadya, gagawa ang buong kongregasyon ng isang guyang walang kapintasan mula sa mga baka bilang handog na susunugin para sa mabangong amoy sa Panginoon, at ang handog nito at ang inuming handog nito ayon sa takdang kaayusan, at isang kambing mula sa mga kambing para sa kasalanan. At ang pari ay gagawa ng pagtubos para sa buong kapisanan ng mga anak ng Israel, at sila ay patatawarin, sapagkat hindi nila ito sinasadya, at sila ay nagdala ng kanilang handog bilang alay sa Panginoon para sa kanilang kasalanan sa harap ng Panginoon, para sa kanilang mga hindi sinasadyang pagkakasala. At mapapatawad ayon sa buong kongregasyon ng mga anak ng Israel, at sa dayuhan na naninirahan sa inyo, sapagkat sa buong bayan ay hindi sinasadya.

Kung ang isang tao ay magkasala nang hindi sinasadya, siya ay magdadala ng isang kambing na isang taong gulang bilang handog para sa kasalanan. At tutubusing mabuti ng pari ang kaluluwa ng nagkasala nang hindi sinasadya at nagkasala nang walang kusang-loob sa harap ng Panginoon, upang tubusin siya. Sa katutubo sa mga anak ng Israel, at sa dayuhang naninirahan sa kanila, isang batas ang magiging para sa kanila para sa sinumang gumawa ng hindi sinasadya.

At ang kaluluwa na gumagawa nang may kayabangan, mula man sa mga katutubo o sa mga dayuhang sumapi, ay nagpapagalit sa Diyos, at ang kaluluwang iyon ay lilipulin mula sa kaniyang bayan, Sapagkat hinamak niya ang salita ng Panginoon, at winasak ang kaniyang mga utos, lubos na lilipulin ang kaluluwa na iyon, ang kasalanan nito ay nasa kaniya.

At ang mga anak ni Israel ay nasa ilang, at nakatagpo nila ang isang lalaking nangongolekta ng kahoy sa araw ng Sabbath. At dinala siya ng mga nakatagpo sa kanya na namamulot ng kahoy sa araw ng sabbath kay Moises at kay Aaron, at sa buong kapisanan ng mga anak ng Israel. At inilagay nila siya sa bilangguan, sapagkat hindi pa nila napagpasyahan kung ano ang gagawin sa kanya. At nagsalita ang Panginoon kay Moses, na nagsasabi, Sa kamatayan ay ipapatay ang lalaki; batuhin ninyo siya ng mga bato, buong kapulungan. At inilabas siya ng buong kongregasyon sa labas ng kampo, at binato siya ng buong kongregasyon ng mga bato sa labas ng kampo, gaya ng iniutos ng Panginoon kay Moises.

At sinabi ng Panginoon kay Moses, Magsalita sa mga anak ng Israel, at sabihin mo sa kanila na gumawa sila para sa kanilang sarili ng mga palawit sa mga gilid ng kanilang mga kasuutan para sa kanilang mga salinlahi, at ilagay ninyo sa mga palawit ng mga sulok ang asul na sinulid. At ito ay magiging sa inyo sa mga palawit, at inyong makikita ang mga ito, at inyong aalalahanin ang lahat ng mga utos ng Panginoon, at inyong gagawin ang mga ito, at hindi kayo maihihiwalay sa pagsunod

sa inyong mga pag-iisip at sa inyong mga mata kung saan kayo nagpapatutot sa pagsunod sa mga ito, upang inyong maalaala at gawin ang lahat ng aking mga utos. At kayo ay magiging banal sa inyong Diyos. Ako ang Panginoon, ang inyong Diyos, na naglabas sa inyo mula sa lupain ng Ehipto upang maging inyong Diyos; Ako ang Panginoon, ang inyong Diyos.

16

At nagsalita si Korah na anak ni Izhar na anak ni Kohath na anak ni Levi, at sina Dathan at Abiram na mga anak ni Eliab, at si On na anak ni Peleth na anak ni Reuben, At sila ay nagtayo sa harap ni Moises, at mga lalaki mula sa mga anak ng Israel na limampu at dalawang daan, mga pinuno ng kapulungan, mga tinawag sa konseho, at mga lalaking kilala. Nagtipon sila laban kay Moises at Aaron, at sinabi nila, Tama na! Ang buong kapulungan ay lahat banal, at nasa kanila ang Panginoon, kaya bakit kayo nagpapataas laban sa kapulungan ng Panginoon? At nang marinig ito ni Moises, nagpatirapa siya. At nagsalita siya kay Korah at sa buong kongregasyon niya, na sinasabi, Dinalaw at nakilala ng Diyos ang mga sa kanya at ang mga banal, at pinalapit niya sa kanyang sarili, at yaong mga pinili niya para sa kanyang sarili, pinalapit niya sa kanyang sarili. Ito ang gawin ninyo: kumuha kayo ng mga insensaryo para sa inyo, Korah at ang buong kapulungan niya, At ilagay ninyo sa kanila ang apoy, at ilagay ninyo sa kanila ang insenso sa harap ng Panginoon bukas, at ang lalaking pinili ng Panginoon, siya ay banal. Maging

sapat na ito sa inyo, mga anak ni Levi. At sinabi ni Moises kay Kore, Makinig kayo sa akin, mga anak ni Levi. Hindi ba maliit na bagay ito para sa inyo, na inihiwalay kayo ng Diyos ng Israel mula sa kapulungan ng Israel, at inilapit niya kayo sa kanyang sarili upang maglingkod sa mga paglilingkod ng tolda ng Panginoon, at tumayo sa harap ng kapulungan upang maglingkod sa kanila? At ikinapit niya ka at lahat ng iyong mga kapatid na mga anak ni Levi kasama mo, at hinahanap pa rin ninyo ang paglilingkod bilang mga saserdote? Kaya ikaw at ang iyong buong kongregasyon ay nagtipon tungo sa Diyos. At sino ba si Aaron, na kayo ay nag-ungol laban sa kanya?

At nagsugo si Moises upang tawagin sina Dathan at Abiram na mga anak ni Eliab, at sinabi nila, Hindi kami aakyat. Hindi ba maliit na bagay ito, na dinala mo kami sa lupaing umaagos ng gatas at pulot, upang patayin kami sa ilang, at ikaw pa ay namamahala sa amin? Taghari ka ba, at ikaw ay nagpasok sa amin sa lupaing umaagos ng gatas at pulot, at binigyan mo kami ng mana na bukid at mga ubasan? Ang mga mata ng mga taong iyon ay mo sanang dinukot? Hindi kami aakyat. At lubhang nalungkot si Moises, at sinabi niya sa Panginoon, Huwag mong pansinin ang kanilang handog, sapagkat wala akong kinuhang kahit ano sa kanila, ni hindi ko man sinaktan kahit sino sa kanila. At sinabi ni Moises kay Kore, Banal-in ang iyong kongregasyon, at maging handa kayo sa harap ng Panginoon—ikaw at si Aaron at sila—bukas. At kumuha ang bawat isa ng kanyang insensaryo, at ilagay ninyo ang insenso sa mga ito, at dalhin ninyo sa harap ng Panginoon ang bawat isa ng kanyang

insensaryo, limampung insensaryo at dalawang daang insensaryo, at ikaw at si Aaron, bawat isa ay may kanyang insensaryo.

At kinuha ng bawat isa ang kanyang insensaryo, at naglagay sila ng apoy sa mga iyon, at naglagay sila ng insenso sa mga iyon, at nakatayo sila sa tabi ng mga pintuan ng tolda ng patotoo, sina Moises at Aaron. At tinipon ni Kore laban sa kanila ang kanyang buong kapulungan sa tabi ng pintuan ng tolda ng patotoo, at napakita ang kaluwalhatian ng Panginoon sa buong kapulungan. At nagsalita ang Panginoon kay Moises at kay Aaron, na nagsasabi, Humiwalay kayo mula sa gitna ng kapulungang ito, at lilipulin ko sila kaagad. At nagsidapa sila at sinabi, Diyos, Diyos ng mga espiritu at ng lahat ng laman, kung isang tao ay nagkasala, sa buong kapisanan ba ang galit ng Panginoon? At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na sinasabi, Magsalita sa kongregasyon at sabihin, Lumayo kayo mula sa kongregasyon ni Korah.

At bumangon si Moises at pumunta kay Dathan at Abiram, at sumama sa kanya ang lahat ng matatandang Israelita. At nagsalita siya sa kapulungan, na nagsasabi, Humiwalay kayo mula sa mga tolda ng mga taong matitigas na ito, at huwag humipo ng anumang pag-aari nila, upang huwag kayong mapahamak kasama nila sa lahat ng kanilang kasalanan. At umalis sila mula sa tolda ni Korah na nasa palibot, at lumabas sina Dathan at Abiram, at nakatayo sila sa mga pintuan ng kanilang mga tolda kasama ang kanilang mga asawa, at ang

kanilang mga anak, at ang kanilang mga gamit.

At sinabi ni Moises, Sa pamamagitan nito makikilala ninyo na ang Panginoon ang nagsugo sa akin upang gawin ang lahat ng mga gawaing ito, at hindi mula sa aking sarili. Kung ang mga ito ay mamamatay ayon sa kamatayan ng lahat ng tao, kung ang kanilang kapalaran ay magiging ayon sa kapalaran ng lahat ng tao, hindi ako sinugo ng Panginoon. Ngunit sa pamamagitan ng isang pangitain ay ipapakita ng Panginoon, at pagbubukas ng lupa ng kaniyang bibig ay lulunukin nito sila, at ang kanilang mga bahay, at ang kanilang mga tolda, at lahat ng mayroon sila, at sila ay bababa na buhay sa hades, at makikita ninyo na ang mga taong ito ay nagpagalit sa Panginoon.

Ngunit nang siya ay tumigil sa pagsasalita ng lahat ng mga salitang ito, bumiyak ang lupa sa ilalim nila. At nabuksan ang lupa, at nilamon nito sila, at ang kanilang mga bahay, at lahat ng mga taong kasama ni Korah, at ang kanilang mga hayop. At bumaba silang buhay, kasama ang lahat ng kanilang pag-aari, papunta sa hades, at tinakpan sila ng lupa, at nawala sila mula sa gitna ng kapisanan. At ang buong Israel na nasa palibot nila ay tumakas mula sa kanilang sigawan, sapagkat sinabi nila, Baka kami ay lunukin ng lupa. At lumabas ang apoy mula sa Panginoon, at nilamon nito ang dalawang daan at limampung lalaking nag-aalok ng insenso.

17

At sinabi ng Panginoon kay Moises, At kay Eleazar na anak ni Aaron na pari, kunin ninyo ang mga tansong insensaryo mula sa gitna ng mga nasunog, at ang dayuhang apoy na ito ay ihasik doon, sapagkat ginawang banal ang mga insensaryo ng mga makasalanang ito sa pamamagitan ng kanilang mga kaluluwa. At gawin silang mga laminang pinukpok na pantakip sa altar, sapagkat inihandog ang mga ito sa harapan ng Panginoon at pinabanal, at naging tanda ang mga ito sa mga anak ng Israel. At kinuha ni Eleazar na anak ni Aaron ang pari ang mga tansong suuban na dinala ng mga nasunog, at ginawa nilang takip sa altar ang mga iyon. Isang alaala para sa mga anak ng Israel, upang huwag lalapit ang sinumang dayuhan na hindi mula sa lahi ni Aaron upang maghandog ng insenso sa harap ng Panginoon, at hindi siya magiging tulad ni Kore at ng kanyang kapulungan, ayon sa sinabi ng Panginoon sa pamamagitan ni Moises sa kaniya.

At nag-ungol ang mga anak ng Israel kinabukasan laban kay Moises at kay Aaron, na nagsasabi, Kayo ang pumatay sa bayan ng Panginoon. At nangyari nang magtipon ang kongregasyon laban kay Moises at Aaron, at nagmadali sila patungo sa tolda ng patotoo, at tinakpan ito ng ulap, at napakita ang kaluwalhatian ng Panginoon. At pumasok sina Moises at Aaron sa harapan ng tolda ng tipan. At nagsalita ang Panginoon kay Moises at kay Aaron, na nagsasabi, Umalis kayo mula sa gitna ng kapulungang ito, at susupukin ko sila kaagad, at sila ay nagpatirapa. At sinabi ni Moises kay Aaron, Kunin mo ang insensaryo, at lagyan mo ito ng apoy mula sa altar, at ilagay mo rito ang insenso, at dalhin mo

kaagad sa kampo, at gumawa ka ng pagtubos para sa kanila, sapagkat lumabas na ang galit mula sa harapan ng Panginoon; nagsimula na siyang wasakin ang mga tao. At kumuha si Aaron ayon sa sinabi ni Moses sa kanya, at tumakbo sa kapulungan, at nagsimula na ang salot sa bayan, at naglagay siya ng insenso at gumawa ng pagtubos para sa bayan. At tumayo siya sa pagitan ng mga patay at ng mga buhay, at huminto ang salot. At ang naging mga patay sa salot ay labing-apat na libo at pitong daan, bukod pa sa mga namatay dahil kay Kore. At bumalik si Aaron kay Moises sa pintuan ng tolda ng tipan, at tumigil ang salot.

At nagsalita ang Panginoon kay Moises, sinasabi, Magsalita sa mga anak ng Israel at kumuha mula sa kanila ng tungkod—isang tungkod ayon sa mga angkang pamilya—mula sa lahat ng kanilang mga pinuno, ayon sa kanilang mga angkang pamilya, labindalawang tungkod, at isulat mo ang pangalan ng bawat isa sa kaniyang tungkod. At isulat ang pangalan ni Aaron sa tungkod ni Levi, sapagkat iisa ang tungkod para sa bawat lipi ng sambahayan ng kanilang mga ninuno na kanilang ibibigay. At ilalagay mo sila sa loob ng tolda ng patotoo, sa harap ng patotoo, kung saan ako ay magpapakikilala sa iyo doon. At ang taong aking pipiliin, ang kanyang tungkod ay uusbong, at aalisin ko mula sa akin ang pagungungutya ng mga anak ng Israel na kanilang iginugugutya laban sa inyo.

At nagsalita si Moises sa mga anak ng Israel, at binigyan siya ng lahat ng kanilang mga pinuno ng tungkod—isang tungkod para sa bawat pinuno, ayon sa kanilang mga angkan ng mga ninuno

—labindalawang tungkod, at ang tungkod ni Aaron ay nasa gitna ng kanilang mga tungkod. At inilagay ni Moises ang mga tungkod sa harapan ng Panginoon sa loob ng tolda ng patotoo. At nangyari sa susunod na araw na pumasok sina Moises at Aaron sa loob ng tolda ng patotoo, at narito, sumibol ang tungkod ni Aaron para sa sambahayan ni Levi, at naglabas ng usbong, at namukadkad ng mga bulaklak, at nagbunga ng mga nuwes. At inilabas ni Moises ang lahat ng mga tungkod mula sa harapan ng Panginoon tungo sa lahat ng mga anak ng Israel, at nakita nila, at kinuha ng bawat isa ang kanyang tungkod.

At sinabi ng Panginoon kay Moises, Ilagay mo ang tungkod ni Aaron sa harap ng mga kautusan bilang pag-iingat, tanda para sa mga anak ng mga suwail, at tumigil na ang kanilang pag-reklamo laban sa akin, upang hindi na sila mamatay. At ginawa ni Moises at Aaron, ayon sa inutos ng Panginoon kay Moises, gayon nga ang ginawa nila. At sinabi ng mga anak ng Israel kay Moises, Narito, kami ay natutupok, kami ay nalipol, kami ay nasisira. Bawat humahawak ng tabernakulo ng Panginoon ay namamatay, hanggang sa wakas ay mamatay din tayo?

18

At sinabi ng Panginoon kay Aaron, Ikaw at ang iyong mga anak na lalaki at ang sambahayan ng iyong ama ay pananagutan ang mga kasalanan tungkol sa mga banal na bagay, at ikaw at ang iyong mga anak na lalaki ay pananagutan ang mga kasalanan ng

inyong pagkasaserdote. At ang iyong mga kapatid na lipi ni Levi, ang bayan ng iyong ama, ay dalhin mo sa iyong sarili, at hayaan silang sumama sa iyo at maglingkod sa iyo, at ikaw at ang iyong mga anak na kasama mo ay haharap sa tolda ng patotoo. At babantayan nila ang iyong mga katungkulan, at ang mga katungkulan ng tabernakulo. Ngunit sa mga banal na sisidlan, at sa altar ay hindi sila lalapit, upang hindi sila mamatay, maging sila at kayo. At sila ay isasama sa iyo, at magbabantay sila ng tolda ng patotoo, ayon sa lahat ng mga paglilingkod ng tolda, at ang dayuhan ay hindi lalapit sa iyo. At kayo ay mag-iingat ng mga banal na bagay at ng altar, upang hindi na magkakaroon ng galit sa mga anak ng Israel. At ako ay kumuha ng inyong mga kapatid na mga Levita mula sa gitna ng mga anak ng Israel bilang kaloob na ibinigay sa Panginoon, upang maglingkod sa mga paglilingkod ng tolda ng patotoo. At ikaw at ang iyong mga anak na lalaki ay iingatan ninyo ang inyong pagka-saserdote, ayon sa lahat ng paraan ng altar at ang nasa loob ng tabing, at kayo ay maglilingkod sa mga paglilingkod bilang kaloob ng inyong pagka-saserdote, at ang dayuhan na lumalapit ay mamamatay.

At nagsalita ang Panginoon kay Aaron, at narito, ako ay nagbigay sa inyo ng pangangalaga sa mga unang bunga mula sa lahat ng mga napabanal sa akin ng mga anak ng Israel; sa iyo ko ibinigay ang mga ito bilang parangal, at sa iyong mga anak na kasama mo, bilang batas na walang hanggan. At ito ay magiging sa inyo mula sa mga pinabanal na banal na mga handog, mula sa lahat ng kanilang mga kaloob, at mula sa lahat ng kanilang

mga hain, at mula sa lahat ng kanilang pagsalangsang, at mula sa lahat ng kanilang mga kasalanan—gaano man karami ang kanilang ibinibigay pabalik sa akin mula sa lahat ng mga banal na bagay—ay magiging sa iyo at sa iyong mga anak. Sa banal ng mga banal ninyo kakainin ang mga iyon, bawat lalaki ay kakain ng mga iyon, ikaw at ang iyong mga anak na lalaki, banal ito para sa iyo.

At ito ay magiging sa inyo ang mga unang bunga ng kanilang mga kaloob, mula sa lahat ng mga handog ng mga anak ng Israel. Sa iyo ay ibinigay ko ang mga ito at sa iyong mga anak na lalaki at sa iyong mga anak na babae na kasama mo, isang batas na walang hanggan. Bawat malinis sa iyong bahay ay kakain ng mga ito.

Lahat ng unang bunga ng langis, at lahat ng unang bunga ng alak, ang unang bunga ng harina nila, gaano man karami ang kanilang ibibigay sa Panginoon, sa iyo ko ibinigay ang mga iyon. Ang lahat ng unang bunga mula sa kanilang lupain, anumang kanilang dalhin sa Panginoon, ay magiging sa iyo; bawat taong malinis sa iyong sambahayan ay makakakain nito.

Ang bawat bagay na inilaan sa mga anak ng Israel ay magiging sa iyo. At ang bawat nagbubukas ng bahay-bata mula sa lahat ng laman, gaano man karami ang kanilang inihahain sa Panginoon mula sa tao hanggang sa hayop, ay magiging sa iyo; ngunit sa pamamagitan ng tubos ay tutubusin ang mga panganay ng mga tao, at ang mga panganay ng mga maruming hayop ay iyong

tutubusin. At ang kanyang pagtubos, mula sa isang buwan gulang, ang pagtatasa ay limang siklo, ayon sa banal na siklo na may dalawampung obol. Maliban sa mga panganay na guya at mga panganay na tupa, at mga panganay na kambing na hindi mo dapat tubusin, sapagkat banal ang mga ito, at ang kanilang dugo ay ibubuhos mo sa altar, at ang taba ay iaalok mo bilang handog para sa mabangong amoy para sa Panginoon.

At ang mga karne ay magiging sa iyo, gaya rin ng dibdib ng handog na itinaas at ng kanang braso, ay magiging sa iyo. Lahat ng handog mula sa mga banal na bagay na inilalaan ng mga anak ng Israel para sa Panginoon ay ibinigay ko sa iyo at sa iyong mga anak na lalaki at babae na kasama mo bilang walang hanggang karapatan; ito ay walang hanggang tipan ng asin sa harapan ng Panginoon para sa iyo at sa iyong mga supling na kasama mo.

At nagsalita ang Panginoon kay Aaron, Sa kanilang lupain ay hindi ka magmamana, at walang bahagi para sa iyo sa kanila, sapagkat ako ang iyong bahagi at mana mo sa gitna ng mga anak ng Israel.

At sa mga anak ni Levi, narito, ibinigay ko ang lahat ng ikapu sa Israel bilang pamana kapalit ng kanilang mga paglilingkod, sapagkat sila ay naglilingkod sa tolda ng patotoo. At hindi na lalapit pa ang mga anak ng Israel sa tolda ng patotoo upang magdulot ng kasalanang nakamamatay. At ang Levita mismo ang maglilingkod sa paglilingkod ng tolda ng patotoo, at sila ay

magpapasan ng kanilang mga kasalanan, isang walang hanggang batas sa lahat ng kanilang salinlahi, at sa gitna ng mga anak ng Israel ay hindi sila magmamana ng mana. Sapagkat ang mga ikapu ng mga anak ng Israel, gaano man karami ang kanilang ihiwalay para sa Panginoon bilang handog, ay ibinigay ko sa mga Levita bilang kanilang mana. Kaya sinabi ko sa kanila na sa gitna ng mga anak ng Israel ay hindi sila magmamana ng lupain.

At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na sinasabi, At sa mga Levita ay magsasalita ka, at sasabihin mo sa kanila: Kung kayo ay tumanggap mula sa mga anak ng Israel ng ikapu na ibinigay ko sa inyo mula sa kanila bilang inyong bahagi, ay maghihiwalay kayo mula dito ng handog para sa Panginoon, ang ikapu mula sa ikapu. At ibilang sa inyo ang inyong mga handog na gaya ng butil mula sa giikan, at handog mula sa pisaan ng ubas. Ganito rin kayo maghihiwalay ng mga ito mula sa lahat ng mga handog ng Panginoon, mula sa lahat ng inyong mga ikapu na inyong tatanggapin mula sa mga anak ng Israel, at kayo ay magbibigay mula sa mga ito ng handog para sa Panginoon kay Aaron na saserdote. Mula sa lahat ng inyong mga kaloob, kayo ay maghihiwalay ng handog para sa Panginoon, o mula sa lahat ng mga unang bunga, ang banal na bahagi nito. At sasabihin mo sa kanila: Kapag ninyo nang kunin ang unang bunga mula rito, ito ay ibibilang sa mga Levita na gaya ng ani mula sa giikan at gaya ng ani mula sa pisaan ng ubas. At kakain ninyo ito sa bawat lugar, kayo at ang inyong mga sambahayan, sapagkat ito ay inyong gantimpala bilang kapalit ng inyong mga paglilingkod

sa tolda ng tipan. At hindi kayo magkakasala dahil dito kung kayo ay mag-aalis ng unang bunga mula sa kaniya, at hindi ninyo dudungisan ang mga banal na bagay ng mga anak ng Israel upang hindi kayo mamatay.

19

At nagsalita ang Panginoon kay Moises at kay Aaron, na nagsasabi, Ito ang kautusan ng batas, ayon sa iniutos ng Panginoon, na nagsabi, Magsalita ka sa mga anak ng Israel, at kumuha sila para sa iyo ng pulang dumalagang baka na walang kapintasan, na walang dungis, at hindi pa kailanman napapasukan ng pamatok. At ibibigay mo ito kay Eleazar na pari, at ilalabas nila ito sa labas ng kampo patungo sa isang malinis na lugar, at kakatayan nila ito sa harap niya. At kukuha si Eleazar ng dugo nito, at magwiwisik sa harap ng tolda ng patotoo ng dugo nito ng pitong beses. At susunugin nila ito sa harap niya, at ang balat at ang karne nito at ang dugo nito kasama ang dumi nito ay susunugin. At kukuha ang pari ng kahoy na sedar, hisopo, at pulang sinulid, at ihahagis nila ito sa gitna ng sinusunog na dumalagang baka.

At maglalaba ng kanyang mga kasuotan ang pari, at paliliguin niya ang kanyang katawan sa tubig, at pagkatapos nito ay papasok siya sa kampo, at ang pari ay magiging marumi hanggang gabi. At ang nagsusunugin nito ay maglalaba ng kaniyang mga damit, at maliligo ng kaniyang katawan, at

magiging marumi hanggang gabi. At titipunin ng isang malinis na lalaki ang abo ng dumalagang baka, at ilalagay niya ito sa labas ng kampo sa isang malinis na lugar, at magiging para sa kapisanan ng mga anak ng Israel para sa pag-iingat; tubig ng pagwiwisik, paglilinis ito. At ang nangtitipon ng mga abo ng dumalagang baka ay maglalaba ng kaniyang mga damit, at magiging marumi hanggang gabi, at ito ay magiging walang hanggang kautusan para sa mga anak ng Israel at sa mga dayuhang nakikipamayan sa kanila.

Ang humahawak sa patay na katawan ng sinumang tao ay magiging marumi sa loob ng pitong araw. Siya ay lilinisin sa ikatlong araw at sa ikapitong araw, at magiging malinis. Ngunit kung hindi siya malilinis sa ikatlong araw at sa ikapitong araw, hindi siya magiging malinis. Ang sinumang humahawak sa patay na tao, kung siya ay mamatay at hindi malilinis, ay dumungis sa tolda ng Panginoon, at ang taong iyon ay pupuksain mula sa Israel, sapagkat ang tubig ng paglilinis ay hindi winisikan sa kaniya; siya ay marumi pa rin, ang kanyang karumihan ay nasa kaniya pa. At ito ang batas: kung ang isang tao ay mamatay sa loob ng bahay, lahat ng pumapasok sa bahay, at lahat ng nasa loob ng bahay, ay magiging marumi sa loob ng pitong araw. At ang bawat sisidlang bukas na walang taling nakatali rito ay marumi. At sinumang humawak sa ibabaw ng parang ng isang taong napatay o patay o ng butong tao o libingan ay magiging marumi sa loob ng pitong araw.

At kukuha sila para sa taong marumi mula sa mga abo ng

sinunog na handog para sa paglilinis, at magbubuhos sila sa ibabaw nito ng umaagos na tubig sa loob ng sisidlan. At kukuha siya ng hisopo, at isasawsaw ito sa tubig ng isang malinis na lalaki, at iwiwisik niya sa bahay, at sa mga sisidlan, at sa mga taong nandoon, gaano man karami, at sa sinumang nakahawak ng buto ng tao, o ng sugatan, o ng patay, o ng libingan. At iwiwisik ng taong malinis sa taong marumi sa ikatlong araw at sa ikapitong araw, at siya ay dadalisayin sa ikapitong araw, at maglalaba ng kanyang mga damit, at maliligo sa tubig, at magiging marumi hanggang gabi. At ang taong nadungisan, at hindi nalinis, ang kaluluwa niyang iyon ay pupuksain mula sa gitna ng kapulungan, sapagkat dinungisan niya ang mga banal na bagay ng Panginoon, dahil ang tubig ng pagwiwisik ay hindi niwisikan sa kaniya, siya ay marumi. At magiging sa inyo batas na walang hanggan, at ang nagwiwisik ng tubig ng paglilinis ay maglalaba ng kaniyang mga damit, at ang humahawak ng tubig ng paglilinis ay magiging marumi hanggang gabi. At lahat ng hihipuin ng taong marumi ay magiging marumi, at ang taong humihipo ay magiging marumi hanggang gabi.

20

At dumating ang mga anak ng Israel, ang buong kongregasyon, sa ilang ng Sin, sa unang buwan, at nanatili ang bayan sa Kadesh, at namatay doon si Miriam, at inilibing doon. At walang tubig para sa kapulungan, kaya nagtipon sila laban kay Moises at kay Aaron. At nag-reklamo ang bayan kay Moises, na

nagsasabi, Sana namatay na kami sa pagkawasak ng aming mga kapatid sa harap ng Panginoon. At bakit ninyo dinala ang kapulungan ng Panginoon sa ilang na ito upang patayin kami at ang aming mga hayop? At bakit ito? Iniahon ninyo kami mula sa Ehipto upang pumunta sa masamang lugar na ito, lugar na hindi tinatabasan, walang mga puno ng igos, walang mga ubasan, walang mga granada, at walang tubig na maiinom.

At dumating sina Moises at Aaron mula sa harapan ng kapulungan patungo sa pintuan ng tolda ng patotoo, at sila ay nagpatirapa, at napakita sa kanila ang kaluwalhatian ng Panginoon. At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na sinasabi, Kunin mo ang iyong tungkod, at tipunin mo ang kongregasyon, ikaw at si Aaron na iyong kapatid, at magsalita kayo sa bato sa harap nila, at magbibigay ito ng tubig, at kayo ay maglalabas ng tubig mula sa bato para sa kanila, at painumin ninyo ang kongregasyon at ang kanilang mga hayop. At kinuha ni Moises ang tungkod na nasa harapan ng Panginoon, ayon sa iniutos ng Panginoon. At tinipon ni Moises at Aaron ang kongregasyon sa harap ng bato, at sinabi niya sa kanila, Makinig kayo sa akin, kayong mga suwail! Hindi ba mula sa batong ito ilalabas namin para sa inyo ang tubig? At nang itaas ni Moises ang kanyang kamay, hinampas niya ang bato gamit ang tungkod nang dalawang beses, at lumabas ang maraming tubig, at uminom ang kongregasyon at ang kanilang mga hayop. At sinabi ng Panginoon kay Moises at kay Aaron, Dahil hindi kayo nagtiwala upang banal-in ako sa harap ng mga anak ng Israel, kaya hindi ninyo dadalhin ang kapisanang ito sa lupaing ibinigay ko sa

kanila. Ito ang tubig ng Pagtutol, sapagkat ang mga anak ng Israel ay nag-reklamo sa harap ng Panginoon, at siya ay napabanal sa kanila.

At nagpadala si Moises ng mga sugo mula sa Kades patungo sa hari ng Edom, na nagsasabi, Ito ang sinasabi ng iyong kapatid na Israel: Alam mo ang lahat ng paghihirap na naranasan namin. At bumaba ang aming mga ninuno sa Ehipto, at kami ay nanirahan sa Ehipto nang mahabang panahon, at kami ay pinahirapan ng mga Ehipsiyo pati na rin ang aming mga ninuno. At kami ay sumigaw sa Panginoon, at dininig ng Panginoon ang aming tinig, at nagsugo ng mensahero na naglabas sa amin mula sa Ehipto, at ngayon kami ay nasa lungsod ng Kades, sa bahagi ng iyong hangganan. Dadaan kami sa iyong lupain, hindi kami dadaan sa mga bukid, ni sa mga ubasan, ni iinom ng tubig mula sa iyong balon. Lalakad kami sa daang hari, hindi kami liliko pakanan o pakaliwa, hanggang sa makaraos kami sa iyong mga hangganan. At sinabi sa kanya ng Edom, Hindi ka dadaan sa aking lupain, kung hindi, lalabas ako upang harapin ka sa digmaan. At sinabi sa kaniya ng mga anak ng Israel, Dadaan kami sa tabi ng bundok. Kung iinumin namin ang iyong tubig, ako at ang aking mga hayop, magbabayad ako sa iyo. Ngunit walang problema ito—dadaan lamang kami sa tabi ng bundok. Ngunit sinabi niya, Hindi ka daraan sa aking lupain, at lumabas ang Edom upang salubungin siya na may malaking hukbo at may malakas na pwersa. At hindi pumayag si Edom na bigyan ang Israel ng pahintulot na dumaan sa kaniyang mga hangganan, at lumihis ang Israel mula sa kaniya.

At umalis sila mula sa Kades, at dumating ang mga anak ng Israel, ang buong kapulungan, sa bundok ng Hor.

At sinabi ng Panginoon kay Moises at Aaron sa bundok ng Hor sa mga hangganan ng lupain ng Edom, Idaragdag si Aaron sa kaniyang bayan, sapagkat hindi kayo makapapasok sa lupain na ibinigay ko sa mga anak ng Israel, dahil pinagalit ninyo ako sa tubig ng pag-aalipusta. Kunin si Aaron at si Eleazar na kanyang anak, at iahon mo sila sa bundok ng Hor sa harap ng buong kapulungan. At hubaran si Aaron ng kaniyang balabal at isuot ito kay Eleazar na kaniyang anak, at si Aaron, pagkatapos maisama, ay mamatay doon. At ginawa ni Moises ayon sa iniutos ng Panginoon sa kaniya, at iniahon niya siya sa Bundok Hor sa harap ng buong kapisanan. At hinubaran si Aaron ng kanyang mga kasuutan, at isinuot ang mga ito kay Eleazar na kanyang anak na lalaki. At namatay si Aaron sa tuktok ng bundok, at bumaba sina Moises at Eleazar mula sa bundok. At nakita ng buong kapulungan na namatay si Aaron, at umiyak para kay Aaron ng tatlumpung araw ang buong sambahayan ng Israel.

21

At narinig ng haring Canaanite ng Arad na naninirahan sa ilang na dumating ang Israel sa daan ng Atharein, at nakipaglaban siya sa Israel, at bumihag siya ng ilan sa kanila. At nanalangin ang Israel ng isang panata sa Panginoon at sinabi, Kung ibibigay

mo sa akin ang bayang ito sa ilalim ng aking kapangyarihan, lubos kong wawasakin sila at ang kanilang mga lungsod. At dininig ng Panginoon ang tinig ng Israel, at ibinigay niya ang mga Cananeo sa kanilang kapangyarihan, at winasak nila sila at ang kanilang mga lungsod, at tinawag nila ang pangalan ng lugar na iyon, Horma.

At nagsialis mula sa bundok ng Hor, sa daan patungo sa Pulang Dagat, pinaligiran nila ang lupain ng Edom, at nanghina ang bayan sa daan. At nagsalita laban ang mga tao sa Diyos at kay Moises, na nagsasabi, Bakit ito? Inilabas mo kami mula sa Ehipto upang patayin sa ilang? Sapagkat walang tinapay ni tubig, at ang aming kaluluwa ay nasuklam sa tinapay na walang-halagaang ito. At nagsugo ang Panginoon sa mga tao ng mga nakamamatay na ahas, at kinagat nila ang mga tao, at namatay ang maraming tao mula sa mga anak ng Israel. At dumating ang mga tao kay Moises at nagsabi, Kami ay nagkasala, sapagkat kami ay nagsalita laban sa Panginoon at laban sa iyo. Manalangin ka nga sa Panginoon upang alisin niya sa amin ang ahas. At nanalangin si Moises sa Panginoon tungkol sa bayan, at sinabi ng Panginoon kay Moises, Gumawa ka para sa iyong sarili ng ahas at ilagay mo ito sa ibabaw ng isang poste, at mangyayari na kung kagatin ng ahas ang sinuman, ang lahat ng nakagat na makakita nito ay mabubuhay. At gumawa si Moises ng ahas na tanso, at itinayo niya ito sa ibabaw ng tanda, at nangyari na kapag kinagat ng ahas ang isang tao, at tumingin siya sa ahas na tanso, ay nabuhay siya.

At umalis ang mga anak ng Israel at nagkampo sa Oboth. At pagkatapos na umalis mula sa Oboth, sila ay humantong sa Achalga na mula sa kabilang bahagi sa ilang, na nasa tapat ng Moab, sa silangang dako ng araw. At mula roon umalis sila, at nagkampo sa lambak ng Zared. At mula roon ay umalis sila at nagkampo sa kabilang ibayo ng Arnon sa ilang, sa bahaging umuusbong mula sa mga hangganan ng mga Amorreo, sapagkat ang Arnon ay hangganan ng Moab, nasa pagitan ng Moab at ng Amorreo. Dahil dito sinasabi sa aklat, Sinunog ng digmaan ng Panginoon ang Zahab at ang mga batis ng Arnon. At ang mga batis ay itinalaga upang patuluyin si Er, at ito ay nakadikit sa mga hangganan ng Moab.

At mula roon ang balon, itong balon na sinabi ng Panginoon kay Moises, Tipunin mo ang bayan, at bibigyan ko sila ng tubig na inumin. Noon kumanta ang Israel ng awit na ito tungkol sa balon: Magsimula kayo para dito, O balon, Hinukay ito ng mga pinuno, hinukay ito ng mga hari ng mga bansa sa kanilang kaharian, nang sila ay maghari. At mula sa balon patungo sa Manthanaein, at mula sa Manthanaein patungo sa Naaliel, at mula sa Naaliel patungo sa Bamoth, at mula sa Bamoth patungo sa Ianin, na nasa kapatagan ng Moab, mula sa tuktok ng bundok na inukit, na humaharap sa ilang.

At nagsugo si Moises ng mga matatanda kay Sihon na hari ng mga Amorita, na may mapayapang salita, na nagsasabi Dadaan kami sa iyong lupain, sa daan kami lalakad, hindi kami liliko ni sa bukid ni sa ubasan. Hindi kami iinom ng tubig mula sa iyong

balon, sa daang hari kami dadaan, hanggang makalagpas kami sa iyong mga hangganan. At hindi pinayagan ni Sihon ang Israel na dumaan sa kaniyang mga hangganan, at tinipon ni Sihon ang lahat niyang bayan, at lumabas upang makipaglaban sa Israel sa ilang, at dumating sa Jahaz, at nakipagbaka siya sa Israel. At sinaktan siya ng Israel sa pamamagitan ng espada at sinakop ang kanyang lupain, mula sa Arnon hanggang sa Jabbok, hanggang sa mga anak ng Ammon, sapagkat ang Jazer ay hangganan ng mga anak ng Ammon. At kinuha ng Israel ang lahat ng mga lungsod na ito, at nanirahan ang Israel sa lahat ng mga lungsod ng mga Amoreo, sa Hesbon, at sa lahat ng mga karatig nito. Sapagkat ang Heshbon ay lungsod ni Sihon na hari ng mga Amorita, at siya ay nakipaglaban sa hari ng Moab noong una, at kinuha nila ang lahat niyang lupain, mula sa Aroer hanggang sa Arnon. Dahil dito, sasabihin ng mga tagapagsalita ng mga bugtong, Pumarito kayo sa Heshbon, upang maitayo at maihanda ang lungsod ni Sihon. Sapagkat lumabas ang apoy mula sa Hesbon, ang ningas mula sa lungsod ni Sihon, at nilamon hanggang sa Moab, at nilunok ang mga haligi ng Arnon. Aba sa iyo, Moab! Nawasak ka, bayan ng Chemosh. Ibinigay ang kanilang mga anak na lalaki upang maligtas, at ang kanilang mga anak na babae ay naging mga bihag ng hari ng mga Amoreo na si Sihon. At ang kanilang binhi ay mawawasak, mula Hesbon hanggang Daibon, at ang mga babae ay higit pang nagsindi ng apoy sa ibabaw ng Moab.

Nanirahan naman ang Israel sa lahat ng mga lungsod ng mga Amorreo. At nagsugo si Moises upang tiktikan ang Jazer, at

sinakop nila ito at ang mga nayon nito, at pinalayas nila ang mga Amorreo na naninirahan doon. At pagkabalik nila, umakyat sila sa daang patungo sa Bashan, at lumabas si Og na hari ng Bashan upang salubungin sila, at ang lahat niyang bayan para makipaglaban sa Edrei. At sinabi ng Panginoon kay Moses, Huwag kang matakot sa kanya, sapagkat ibinigay ko na siya sa iyong mga kamay, at ang lahat niyang bayan, at ang lahat niyang lupain, at gagawin mo sa kanya kung paano mo ginawa kay Sihon na hari ng mga Amoreo, na tumira sa Heshbon. At sinaktan nila siya at ang kaniyang mga anak, at ang buong bayan niya, hanggang sa walang naiwan sa kaniya na buhay, at minana nila ang kaniyang lupain.

22

At umalis ang mga anak ng Israel at nagkampo sa kanluran ng Moab sa tabi ng Jordan sa tapat ng Jericho. At nakita ni Balak na anak ni Zippor ang lahat ng ginawa ng Israel sa mga Amorite, At lubhang natakot ang Moab sa mga tao dahil sila ay marami, at nasuklam ang Moab sa mga anak ng Israel. At sinabi ng Moab sa kapulungan ng matatanda ng Midian, Ngayon ay didilaan ng kapulungang ito ang lahat ng nasa palibot natin, gaya ng pagdila ng guya sa mga luntiang bagay mula sa kapatagan. At si Balak na anak ni Zippor ay hari ng Moab noong panahong iyon. At nagpadala siya ng mga sugo kay Balaam na anak ni Beor sa Pethor, na nasa tabi ng ilog sa lupain ng mga anak ng kaniyang bayan, upang tawagin siya, na sinasabi, Narito, may bayang

lumabas mula sa Ehipto, at narito, tinakpan nito ang ibabaw ng lupa, at sila ay nakatira malapit sa akin. At ngayon, halika at sumpain mo para sa akin ang bayang ito, sapagkat sila ay malakas kaysa sa amin, baka sakaling makakaya nating saktan sila at maitaboy ko sila mula sa lupaing ito, dahil alam ko na yaong iyong pinagpapala ay pinagpapala, at yaong iyong sinusumpa ay nasusumpa. At pumunta ang kapulungan ng matatanda ng Moab at ang kapulungan ng matatanda ng Midian, at ang mga hula ay nasa kanilang mga kamay, at dumating sila kay Balaam, at sinabi nila sa kanya ang mga salita ni Balak. At sinabi niya sa kanila, Manatili kayo rito ngayong gabi, at sasagutin ko kayo tungkol sa mga bagay na sasabihin ng Panginoon sa akin, at nanatili ang mga pinuno ng Moab kasama ni Balaam.

At dumating ang Diyos kay Balaam at sinabi sa kanya, Sino ang mga taong ito na kasama mo? At sinabi ni Balaam sa Diyos, Si Balak na anak ni Zippor, hari ng Moab, ay nagpadala sa kanila sa akin, na nagsasabi, Narito, may bayang lumabas mula sa Ehipto at tinakpan ang ibabaw ng lupa, at sila ay nanuluyan malapit sa akin. Ngayon, halika at sumpain mo siya para sa akin, baka sakaling makakaya kong saktan siya at mapalayas siya mula sa lupain. At sinabi ng Diyos kay Balaam, Hindi ka pupunta kasama nila, ni susumpain mo ang bayan, sapagkat sila ay pinagpala. At bumangon si Balaam kinaumagahan, sinabi niya sa mga pinuno ni Balak, Bumalik kayo sa inyong panginoon, hindi ako pinababayaan ng Diyos na sumama sa inyo. At pagkatapos bumangon, ang mga pinuno ng Moab ay dumating kay Balak at

sinabi, Ayaw ni Balaam na sumama sa amin.

At nagdagdag pa si Balak ng pagpapadala ng mas maraming pinuno, at mas marangal kaysa sa mga ito. At dumating sila kay Balaam, at sinabi nila sa kanya, Ito ang sinasabi ni Balak na anak ni Zippor: Hinihiling ko sa iyo na huwag kang mag-atubiling pumunta sa akin. Tunay na pararangalan kita nang marangal, at anumang sabihin mo ay gagawin ko para sa iyo, at halika rito at sumpain mo para sa akin ang bayang ito. At sumagot si Balaam at sinabi sa mga pinuno ni Balak, Kahit bibigyan ako ni Balak ng kaniyang bahay na puno ng pilak at ginto, hindi ko makakaya na lumabag sa salita ng Panginoong Diyos, upang gawin ito maging maliit man o malaki sa aking sariling isip. At ngayon, manatili rin kayo dito sa gabing ito, at malalaman ko kung ano pa ang sasabihin ng Panginoon sa akin. At dumating ang Diyos kay Balaam sa gabi at sinabi sa kaniya, Kung ang mga taong ito ay narito upang tawagin ka, bumangon at sumunod sa kanila, ngunit ang salitang aking sasabihin sa iyo, ito ang iyong gagawin.

At nang bumangon si Balaam sa umaga, siniyahan niya ang kanyang asno, at sumama siya sa mga pinuno ng Moab. At nagalit nang husto ang Diyos dahil pumunta siya, at bumangon ang mensahero ng Diyos upang siraan siya, at siya ay nakasakay na sa asno niya, at ang dalawang alipin niya ay kasama niya. At nakita ng asno ang sugo ng Diyos na nakatayo sa daan, at ang espada na nakabunot sa kanyang kamay, at lumiko ang asno mula sa daan at pumunta sa kapatagan, at hinampas niya ang

asno ng kanyang pamalo upang gabayan ito pabalik sa daan.

At tumayo ang sugo ng Diyos sa mga tudling ng ubasan, may bakod sa magkabilang panig, At nang makita ng asno ang sugo ng Diyos, idinikdik nito ang sarili sa pader at naipit ang paa ni Balaam sa pader, at muling hiniampas pa niya ito.

At muling tumayo ang sugo ng Diyos, at pagkatapos ay nakatayo sa isang makitid na lugar kung saan walang pagkakataong lumiko pakanan o pakaliwa. At nang makita ng asno ang sugo ng Diyos, umupo ito sa ilalim ni Balaam. Nagalit si Balaam at hinampas niya ang asno ng tungkod. At binuksan ng Diyos ang bibig ng asno, at sinabi nito kay Balaam, Ano ang ginawa ko sa iyo, at pinalo mo ako ng ikatlong beses na ito? At sinabi ni Balaam sa asno, Nanlibak ka sa akin, at kung mayroon akong espada sa aking kamay, matagal na sana kitang tinusok. At sinabi ng asno kay Balaam, Hindi ba ako ang iyong asno na iyong sinakyan mula sa iyong kabataan hanggang sa araw na ito? Kailanman ba akong gumawa sa iyo ng ganito? At sumagot siya, Hindi. Ibinunyag nga ng Diyos ang mga mata ni Balaam, at nakita niya ang sugo ng Panginoon na nakatayo salungat sa daan, at ang espada na nakabunot sa kamay nito, at yumuko siya at nagpatirapa sa harap nito. At sinabi sa kaniya ng sugo ng Diyos, Bakit mo hinampas ang iyong asno nang makatatlo? Narito, lumabas ako upang salungatin ka, sapagkat hindi matuwid ang iyong daan sa harap ko. Nakita ako ng asno at lumiko mula sa akin nang makatatlo. At kung hindi siya lumiko, ngayon nga ikaw ay pinatay ko na sana, ngunit siya naman ay

iniligtas ko sana. At sinabi ni Balaam sa sugo ng Panginoon, Nagkasala ako, sapagkat hindi ko alam na ikaw ay tumutol sa akin sa daan upang salubungin ako, at ngayon kung hindi ka sasang-ayon, babalik ako. At sinabi ng sugo ng Diyos kay Balaam, Sumama ka sa mga tao, ngunit ang salitang aking sasabihin sa iyo, ito ay iyong ingatan na sabihin. At pumunta si Balaam kasama ang mga pinuno ni Balak.

At nang marinig ni Balak na dumating na si Balaam, lumabas siya upang salubungin ito sa isang lungsod ng Moab, na nasa mga hangganan ng Arnon, na nasa dulo ng mga hangganan. At sinabi ni Balak kay Balaam, Hindi ba ako nagsugo sa iyo upang tawagin ka? Bakit hindi ka pumunta sa akin? Tunay na hindi ba ako makakaya na parangalan ka? At sinabi ni Balaam kay Balak, Narito, dumating ako sa iyo ngayon. Makakasalita ba ako ng kahit ano? Ang salitang ilalagay ng Diyos sa aking bibig, iyan ang aking sasabihin. At pumunta si Balaam kasama si Balak, at dumating sila sa mga lungsod ng mga nayon. At nag-alay si Balak ng mga tupa at mga guya, at nagpadala kay Balaam at sa mga pinunong kasama niya. At nangyari nang umaga, kinuha ni Balak si Balaam at iniahon siya sa haligi ni Baal, at ipinakita niya sa kanya mula roon ang isang bahagi ng bayan.

23

At sinabi ni Balaam kay Balak, Itayo mo sa akin dito ang pitong dambana, at ihanda mo sa akin dito ang pitong guya at pitong

tupa. At ginawa ni Balak ayon sa paraan na sinabi sa kaniya ni Balaam, at nag-alay siya ng guya at lalaking tupa sa altar. At sinabi ni Balaam kay Balak, Tumayo ka sa tabi ng iyong handog, at ako ay pupunta kung sakaling magpakita sa akin ang Diyos sa pagkikita, at anumang salita na ipakikita niya sa akin, ihahayag ko sa iyo. At tumayo si Balak sa tabi ng kaniyang handog. At si Balaam ay pumunta upang magtanong sa Diyos, at siya ay tumuloy nang tuwid, at ang Diyos ay napakita kay Balaam, at sinabi ni Balaam sa kaniya, Ang pitong altar ay aking inihanda, at naghandog ako ng guya at tupa sa bawat altar. At inilagay ng Diyos ang salita sa bibig ni Balaam, at sinabi niya nang bumalik kay Balak, Ganito ang iyong sasabihin. At humarap siya sa kaniya, at siya naman ay nakatayo sa tabi ng kanyang mga handog na susunugin, at lahat ng mga pinuno ng Moab ay kasama niya, at bumaba sa kaniya ang Espiritu ng Diyos. At matapos kunin ang kaniyang talinghaga, sinabi niya, Mula sa Mesopotamia ay ipinatawag ako ni Balak na hari ng Moab mula sa mga bundok ng silangan, na nagsasabi, Halika at sumpain mo para sa akin si Jacob, at halika at sumpain mo para sa akin si Israel. Paano ko susumpain ang hindi sinusumpa ng Panginoon? O paano ko kukutyain ang hindi kinukutya ng Diyos? Sapagkat mula sa tuktok ng mga bundok makikita ko siya, at mula sa mga burol masusdan ko siya. Narito, ang bayang ito ay mag-iisa lamang na maninirahan, at sa gitna ng mga bansa ay hindi siya ibibilang. Sino ang nagperpekto sa binhi ni Jacob, at sino ang bibilang sa mga angkan ng Israel? Mamatay nawa ang aking kaluluwa kasama ng mga kaluluwa ng matuwid, at maging ang aking binhi ay gaya ng binhi ng mga ito.

At sinabi ni Balak kay Balaam, Ano ang ginawa mo sa akin? Tinawag kita upang sumpain ang aking mga kaaway, ngunit narito, pinagpala mo sila. At sinabi ni Balaam kay Balak, Hindi ba lahat ng ilalagay ng Diyos sa aking bibig, ito ay iingatan kong sabihin? At sinabi ni Balak sa kaniya, Halika pa kasama ko sa ibang lugar kung saan hindi mo siya makikita mula roon, kundi bahagi lamang niya ang iyong makikita, ngunit hindi mo makikita silang lahat, at sumpain mo siya para sa akin mula roon.

At dinala niya siya sa bantayan sa bukid na nasa tuktok ng inukit na bato, at nagtayo siya roon ng pitong altar, at nag-alay ng guya at tupa sa altar. At sinabi ni Balaam kay Balak, Tumayo ka sa iyong mga handog, ako naman ay pupunta upang magtanong sa Diyos. At nakatagpo ang Diyos kay Balaam, at naglagay ng salita sa kanyang bibig, at sinabi, Bumalik kay Balak, at ang mga bagay na ito ay iyong sasalitain. At bumalik siya sa kanya, at siya nga ay nakatayo sa ibabaw ng kanyang handog na susunugin, at lahat ng mga pinuno ng Moab ay kasama niya, at sinabi sa kanya ni Balak, Ano ang sinabi ng Panginoon? At binigkas niya ang kanyang talinghaga at sinabi, Bumangon ka, Balak, at makinig ka, pakinggan mo, saksi na anak ni Zippor. Hindi tulad ng tao ang Diyos na magsinungaling, ni tulad ng anak ng tao na baguhin ang isip. Siya ay nagsabi, hindi ba niya gagawin? Magsasalita siya, at hindi ba niya tutuparin? Narito, tumanggap ako ng gawain na magpapala; magpapala ako, at hindi ko ito babawiin. Hindi magkakaroon ng paghihirap sa Jacob, ni hindi rin makikita ang sakit sa Israel.

Ang Panginoon na kanyang Diyos ay kasama niya, ang kaluwalhatian ng mga pinuno ay nasa kanya. Ang Diyos na naglabas sa kanya mula sa Ehipto ay may kaluwalhatian ng unikornyo para sa kanya. Sapagkat walang panghuhula sa Jacob, ni walang manghuhula sa Israel; sa takdang panahon ay sasabihin kay Jacob at sa Israel kung ano ang gagawin ng Diyos. Masdan, ang bayang ito ay babangon na parang batang leon, at magmamataas na parang leon; hindi ito matutulog hanggang makakain ng biktima at maiinom ang dugo ng mga sugatan.

At sinabi ni Balak kay Balaam, Huwag mo nang sumpain siya para sa akin, ni huwag mo ring pagpalain siya. At sumagot si Balaam, sinabi niya kay Balak, Hindi ba ako nagsalita sa iyo, na sinasabi, Ang salitang sasabihin ng Diyos, iyon ang aking gagawin? At sinabi ni Balak kay Balaam, Halika, dadalhin kita sa ibang lugar, kung makalulugod sa Diyos, at sumpain mo siya para sa akin mula roon. At dinala ni Balak si Balaam sa tuktok ng Peor, na umabot hanggang sa ilang. At sinabi ni Balaam kay Balak, Itayo mo para sa akin dito ang pitong altar, at ihanda mo para sa akin dito ang pitong guya at pitong tupa. At ginawa ni Balak ayon sa sinabi sa kaniya ni Balaam, at nag-alay ng guya at lalaking tupa sa altar.

24

At nang makita ni Balaam na mabuti sa harapan ng Panginoon ang pagpapala sa Israel, hindi na siya pumunta ayon sa

nakasanayan niya upang harapin ang mga palatandaan, at itinuon niya ang kanyang mukha sa ilang. At itinaas ni Balaam ang kanyang mga mata at nakita ang Israel na nakakampo ayon sa kanilang mga tribo, at dumating sa kanya ang espiritu ng Diyos. At matapos kunin ang kaniyang talatang-halimbawa, sinabi niya, Sabi ni Balaam na anak ni Beor, sabi ng taong tunay na nakakakita, Sabi niya na nakikinig ng mga salita ng Makapangyarihan, na nakakita ng pangitain mula sa Diyos sa kanyang tulog, at nakabukas ang kanyang mga mata. Kay ganda ng iyong tahanan, Jacob, ng iyong mga tolda, Israel! Tulad ng mga lambak na nag-aalinlangan, at tulad ng mga hardin sa tabi ng ilog, at tulad ng mga tolda na itinayo ng Panginoon, at tulad ng mga sedro sa tabi ng mga tubig. Lalabas ang isang tao mula sa kanyang binhi, at mamumuno sa maraming mga bansa, at itataas ang kaharian ng Gog, at lalaki ang kanyang kaharian. Ang Diyos ay pinamunuan siya mula sa Ehipto, tulad ng kaluwalhatian ng unikornyo sa kanya, kakainin niya ang mga bansang kaaway niya, at susupsupan niya ang utak ng kanilang mga matatabang bahagi, at sa pamamagitan ng kanyang mga pana ay panahin niya ang kaaway. Nakahiga at nagpahinga siya na parang leon, at parang batang leon—sino ang magpapabangon sa kanya? Ang mga nagbabasbas sa iyo ay pinagpala, at ang mga sumusumpa sa iyo ay sinumpa.

At nagalit si Balak kay Balaam, at ipinagpalo niya ang kanyang mga kamay, at sinabi ni Balak kay Balaam, Upang sumpain ang aking kaaway ay tinawag kita, ngunit narito, nagpapala ka—pinagpala mo nang ikatlong ulit ito. Ngayon nga, tumakas ka na

papunta sa iyong lugar. Sinabi ko na pararangalan kita, ngunit ngayon pinagkaitan ka ng Panginoon ng kaluwalhatian. At sinabi ni Balaam kay Balak, Hindi ba sa mga sugo mo na isinugo mo sa akin ay nagsalita na ako, na sinasabi, Kahit bigyan ako ni Balak ng kanyang bahay na puno ng pilak at ginto, hindi ko makakaya na lumabag sa salita ng Panginoon upang gumawa ng mabuti o masama ayon sa aking sariling kalooban; anumang sasabihin ng Diyos, iyon ang aking sasabihin. At ngayon, narito, aalis na ako papunta sa aking lugar. Halika, papayuhan kita kung ano ang gagawin ng bayang ito sa iyong bayan sa mga huling araw.

At matapos kunin ang kanyang talinghaga, sinabi niya,

Sinasabi ni Balaam na anak ni Beor, sinasabi ng lalaking tunay na nakakakita, na nakaririnig ng mga salita ng Diyos, na nakakaalam ng kaalaman mula sa Kataas-taasan, at nakakita ng pangitain ng Diyos sa tulog, nabuksan ang kanyang mga mata. Ipapakita ko sa kanya, ngunit hindi ngayon, pagpapalain ko siya, ngunit hindi pa lumalapit. Sisikat ang bituin mula kay Jacob, babangon ang tao mula sa Israel, at dudurugin niya ang mga pinuno ng Moab, at sasamsamin niya ang lahat ng mga anak ni Seth. At ang Edom ay magiging mana, at ang mana ay magiging kay Esau na kanyang kaaway, at ang Israel ay kumilos nang may kalakasan. At bubangon mula kay Jacob, at lilipulin ang naliligtas mula sa lungsod. At nang makita niya ang Amalek, at binigkas ang kanyang talinghaga, sinabi niya, Ang Amalek ay simula ng mga bansa, ngunit ang kanilang binhi ay mawawasak.

At nang makita ang Kenita, at matapos kunin ang kanyang talinghaga, sinabi niya, Malakas ang iyong tahanan, at kung ilalagay mo sa bato ang iyong pugad. At kung magkaroon si Beor ng pugad ng katusuhan, bihag ka ng mga Asirio. At nang makita si Og, at binigkas ang kanyang talinghaga, sinabi niya, O, o! Sino ang mabubuhay kapag isinagawa ng Diyos ang mga bagay na ito? At lalabas mula sa kamay ng mga Kittim, at sasaktan nila ang Assyria, at sasaktan nila ang mga Hebreo, at silang lahat ay magkakasamang malilipol. At tumayo si Balaam at umalis, bumalik sa kaniyang lugar, at umalis din si Balak tungo sa kaniyang sarili.

25

At tumigil ang Israel sa Shittim, at nadungisan ang bayan sa pakikiapid sa mga anak na babae ng Moab. At tinawag nila sila sa mga handog ng kanilang mga diyus-diyosan, at kumain ang bayan ng kanilang mga handog, at sumamba sila sa kanilang mga diyus-diyosan At sumamba ang Israel kay Baal peor, at nagalit nang lubha ang Panginoon sa Israel. At sinabi ng Panginoon kay Moses, Kunin mo ang lahat ng mga pinuno ng bayan at ipapatay mo sila sa harap ng Panginoon sa ilalim ng araw, at ang galit at poot ng Panginoon ay hihiwalay mula sa Israel. At sinabi ni Moises sa mga lipi ng Israel, Patayin ninyo ang bawat isa sa inyo na sumamba kay Baal-peor. At narito, isang lalaki mula sa mga anak ng Israel ay dumating at dinala ang kanyang kapatid sa babaeng Midianita sa harap ni Moises at

sa harap ng buong kongregasyon ng mga anak ng Israel, samantalang sila ay umiiyak sa tabi ng pintuan ng tolda ng patotoo. At nang makita ni Phinehas na anak ni Eleazar na anak ni Aaron ang pari, bumangon siya mula sa gitna ng kapisanan, at kumuha ng sibat sa kaniyang kamay, Pumasok siya kasunod ng Israelitang lalaki sa loob ng tolda, at tinusok niya silang dalawa, ang Israelitang lalaki at ang babae sa pamamagitan ng kanyang bahay-bata, at tumigil ang salot mula sa mga anak ng Israel. At ang naging mga patay sa salot ay dalawamput apat na libo.

At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na sinasabi, Si Phinehas na anak ni Eleazar na anak ni Aaron na saserdote ay nagpatigil sa aking galit laban sa mga anak ng Israel, dahil siya ay nag-init ng aking sigasig sa gitna nila, at hindi ko nilipol ang mga anak ng Israel sa aking sigasig. Kaya sinabi ko, Narito, ako ay nagbibigay sa kanya ng tipan ng kapayapaan, At magiging sa kaniya at sa kaniyang binhi kasama niya ang tipan ng walang hanggang pagka-saserdote, bilang kapalit ng kaniyang pagsisikap para sa kaniyang Diyos, at gumawa siya ng pagtubos para sa mga anak ng Israel. At ang pangalan ng taong Israelita na nasaktan, na siyang nasaktan kasama ng babaeng Midianite, ay si Zambri, anak ni Salmon, pinuno ng sambahayan ng angkan ng Simeon. At ang pangalan ng babaeng Midianite na nasaktan ay Chasbi, anak na babae ni Zur, pinuno ng bansang Ommoth, ng bahay ng angkan ng mga Midian.

At nagsalita ang Panginoon kay Moises at sinabi, Magsalita ka sa

mga anak ng Israel at sabihin mo, Maging kaaway ng mga Madianita at saktan ninyo sila Sapagkat sila ay nangagkakaaway sa inyo sa pamamagitan ng kadayaan, kung gaano nila kayo dinaya dahil sa Peor, at dahil kay Chasbi na anak na babae ng pinuno ng Midian, na kanilang kapatid na babae, na napuksa noong araw ng salot dahil sa Peor.

26

At nangyari pagkatapos ng salot, nagsalita ang Panginoon kay Moises at kay Eleazar na pari, at sinabi, Kunin ang bilang ng buong kongregasyon ng mga anak ng Israel mula dalawampung taong gulang pataas, ayon sa mga bahay ng kanilang mga ninuno—bawat lalaking lumalabas upang lumaban sa Israel.

At nagsalita si Moises at si Eleazar na pari sa Araboth ng Moab sa tabi ng Jordan malapit sa Jerico, na nagsasabi, Mula sa dalawampung taong gulang at pataas, ayon sa paraan na iniutos ng Panginoon kay Moises, at ang mga anak ng Israel na lumabas mula sa Ehipto. Si Reuben ang panganay ng Israel, at ang mga anak ni Reuben: si Enoch, at ang angkan ni Enoch; kay Pallu, ang angkan ni Pallu. Kay Asron, ang bayan ng mga Asronei; kay Charmi, ang bayan ng mga Charmi. Ito ang mga angkan ni Reuben, at ang kanilang bilang ay apatnaput tatlong libo at pitong daan at tatlumpu.

At ang mga anak na lalaki ni Pallu ay si Eliab. At ang mga anak

ni Eliab ay sina Namuel, Dathan, at Abiram; ang mga ito ang mga tinawag ng kapulungan, sila ang mga bumangon laban kay Moses at Aaron sa kapulungan ni Korah, sa paghihimagsik laban sa Panginoon. At nang buksan ng lupa ang kaniyang bibig, nilamon nito sila at si Korah, sa kamatayan ng kaniyang kongregasyon, nang lamunin ng apoy ang dalawang daan at limampung tao, at sila ay naging tanda. Ngunit ang mga anak na lalaki ni Korah ay hindi namatay.

At ang mga anak na lalaki ni Simeon, ang bayan ng mga anak na lalaki ni Simeon: kay Namuel, ang bayan ng mga Namuelita; kay Jamin, ang bayan ng mga Jaminita; kay Jachin, ang bayan ng mga Jachinita. Sa Zara, ang bayan ng mga Zarai; sa Saul, ang bayan ng mga Sauli. Ito ang mga angkan ni Simeon mula sa kanilang sensus, dalawamput dalawang libo at dalawang daan.

Ang mga anak na lalaki ni Juda ay sina Er at Onan, at namatay sina Er at Onan sa lupain ng Canaan. At naging ang mga anak na lalaki ni Juda ayon sa kanilang mga angkan: kay Shiloh, ang angkan ng mga Shelanita; kay Perez, ang angkan ng mga Perezita; kay Zerah, ang angkan ng mga Zerahita. At ang mga anak ni Phares ay: kay Hezron, ang bayan ng mga Asronita; kay Iamun, ang bayan ng mga Iamunita. Ito ang mga tao ng Juda ayon sa kanilang bilang: pitumput anim na libo at limang daan.

At ang mga anak na lalaki ni Issachar ayon sa kanilang mga angkan: kay Tola, ang angkan ng mga Tolaita; kay Phua, ang angkan ng mga Punita. Kay Iasoub, ang bayan ng mga Iasoubi;

kay Samram, ang bayan ng mga Samrami. Ito ang mga bayan ng Issachar mula sa kanilang sensus: anim na put apat na libo at apat na daan.

Ang mga anak na lalaki ni Zebulun ayon sa kanilang mga angkan: kay Sared, ang angkan ng mga Saredita; kay Allon, ang angkan ng mga Allonita; kay Allel, ang angkan ng mga Allelita. Ito ang mga tao ni Zebulun mula sa kanilang sensus, animnapung libo at limang daan.

Ang mga anak na lalaki ni Gad ayon sa kanilang mga angkan: kay Saphon, ang angkan ng mga Saphonita; kay Haggi, ang angkan ng mga Haggita; kay Shuni, ang angkan ng mga Shunita; sa Azene, ang bayan ng Azene; sa Addi, ang bayan ng Addi; Kay Arod, ang bayan ng mga Aroadi; kay Ariel, ang bayan ng mga Arieli. Ito ang mga angkan ng mga anak ni Gad ayon sa kanilang bilang: apatnaput apat na libo at limang daan.

Ang mga anak na lalaki ni Asher ayon sa kanilang mga angkan: kay Jamin, ang angkan ng mga Jaminita; kay Jesou, ang angkan ng mga Jesouita; kay Baria, ang angkan ng mga Bariaita. Kay Kober, ang bayan ng mga Koberi; kay Melchiel, ang bayan ng mga Melchieli. At ang pangalan ng anak na babae ni Asher ay Sara. Ang mga taong ito ng Asher mula sa kanilang sensus, apatnaput tatlong libo at apat na daan.

Ang mga anak na lalaki ni Jose ayon sa kanilang mga angkan: sina Manases at Efraim.

Ang mga anak na lalaki ni Manasseh: Kay Machir, ang mga taong Machirite, at si Machir ay nag-anak kay Gilead; kay Gilead, ang mga taong Gileadite. At ang mga ito ay mga anak ni Gilead: si Ahiezer, ang bayan ng mga Achiezerite; at kay Cheleg, ang bayan ng mga Chelegite. Kay Esriel, ang bayan ng mga Esrieli; kay Shechem, ang bayan ng mga Sychemi. Kay Symaer, ang bayan ng mga Symaeri; at kay Opher, ang bayan ng mga Opheri. At si Salpaad, anak na lalaki ni Hepher, ay walang mga anak na lalaki kundi mga anak na babae lamang, at ito ang mga pangalan ng mga anak na babae ni Salpaad: si Maala, si Noa, si Hogla, si Milca, at si Tirsa. Ang mga ito ay mga angkan ni Manasseh ayon sa kanilang sensus, limamput dalawang libo at pitong daan.

At ito ang mga anak ni Efraim: kay Sutala, ang bayan ng mga Sutalanita; kay Tanac, ang bayan ng mga Tanacita. Ito ang mga anak ni Suthala: si Eden, ang bayan ng mga Edenita. Ito ang mga angkan ni Efraim mula sa kanilang sensus, tatlumput dalawang libo at limang daan; ito ang mga angkan ng mga anak ni Jose ayon sa kanilang mga angkan.

Ang mga anak na lalaki ni Benjamin ayon sa kanilang mga angkan: kay Bale, ang angkan ng mga Bali; kay Ashbel, ang angkan ng mga Ashbeli; kay Ahiram, ang angkan ng mga Ahirami.

Kay Sophan, ang bayan ni Sophanes. At naging ang mga anak ni Bale ay sina Adar at Noeman; kay Adar, ang bayang Adari; at kay Noeman, ang bayang Noemani. Ito ang mga anak ni Benjamin

ayon sa kanilang mga angkan mula sa kanilang sensus, tatlumput limang libo at limang daan.

At ang mga anak na lalaki ni Dan ayon sa kanilang mga angkan: kay Shame, ang angkan ng mga Shamei; ito ang mga angkan ni Dan ayon sa kanilang mga angkan. Lahat ng mga tao ng Samei ayon sa kanilang bilang, anim na put apat na libo at apat na daan.

Ang mga anak na lalaki ni Naphtali ayon sa kanilang mga angkan: kay Asiel, ang angkan ng mga Jahzeelite; kay Guni, ang angkan ng mga Gunite. Kay Jeser, ang bayan ng mga Jeseri; kay Sellem, ang bayan ng mga Sellemi. Ang mga taong ito ng Neftali mula sa kanilang sensus: apatnapung libo at tatlong daan.

Ito ang bilang ng mga anak ng Israel: anim na raang libo at isang libo at pitong daan at tatlumpu.

At nagsalita ang Panginoon kay Moises, sinasabi, Sa mga ito hahatiin ang lupa upang magmana ayon sa bilang ng mga pangalan. Sa mga mas marami ay dadagdagan mo ang mana, at sa mga mas kakaunti ay babawasan mo ang kanilang mana; sa bawat isa, ayon sa bilang nila, ibibigay ang kanilang mana. Sa pamamagitan ng pagbubukas ng palad hahatiin ang lupain ayon sa mga pangalan; mamanahin nila ito ayon sa mga lipi ng kanilang mga ninuno. Mula sa palabunutan, hahatiin mo ang kanilang mana sa pagitan ng marami at ng kaunti.

At ang mga anak na lalaki ni Levi ayon sa kanilang mga angkan: kay Gershon, ang angkan ng mga Gershonita; kay Kohath, ang angkan ng mga Kohathita; kay Merari, ang angkan ng mga Merarita. Ito ang mga angkan ng mga anak ni Levi: ang angkan ng Lobeni, ang angkan ng Hebroni, ang angkan ng Kore, at ang angkan ng Musi, at si Kaat ay naging ama ni Amram. Ang pangalan ng kanyang asawa ay Jochebed, anak na babae ni Levi, na nanganak ng mga ito kay Levi sa Ehipto, at nanganak kay Amram sina Aaron at Moises, at Miriam na kanilang kapatid na babae. At naging mga anak ni Aaron sina Nadab, Abihu, Eleazar, at Ithamar. At namatay sina Nadab at Abiud nang mag-alok sila ng dayuhang apoy sa harapan ng Panginoon sa ilang ng Sinai. At sila ay umabot sa dalawamput tatlong libo mula sa kanilang sensus, bawat lalaki mula sa isang buwan gulang pataas, sapagkat hindi sila binilang kasama ng mga anak ng Israel, dahil hindi sila binigyan ng bahagi sa gitna ng mga anak ng Israel.

At ito ang bilang ni Moises at ni Eleazar na pari, na bumilang sa mga anak ng Israel sa Araboth ng Moab, sa tabi ng Jordan malapit sa Jericho. At sa mga ito ay walang tao mula sa mga binilang ni Moises at Aaron, na kanilang binilang ang mga anak ni Israel sa ilang ng Sinai. Dahil sinabi ng Panginoon sa kanila, Sa kamatayan kayo ay mamamatay sa ilang, at wala ni isa sa kanila ang naiwan, maliban kay Caleb na anak ni Jephunneh, at si Joshua na anak ni Nun.

27

At lumapit ang mga anak na babae ni Salpaad na anak ni Opher, na anak ni Galaad, na anak ni Machir, mula sa bayan ni Manasseh, sa mga anak ni Joseph, at ito ang kanilang mga pangalan: Maala, Noua, Egla, Melcha, at Thersa, at nakatayo sa harap ni Moises, at sa harap ni Eleazar na pari, at sa harap ng mga pinuno, at sa harap ng buong kongregasyon sa pintuan ng tolda ng patotoo, sinasabi nila, Ang aming ama ay namatay sa ilang, at siya ay hindi kabilang sa kongregasyong nagtipon-tipon laban sa Panginoon kasama ng kongregasyon ni Korah, sapagkat siya ay namatay dahil sa kanyang sariling kasalanan, at wala siyang naging mga anak na lalaki. Huwag nawang mapawi ang pangalan ng aming ama mula sa gitna ng kanyang bayan, sapagkat wala siyang anak na lalaki. Bigyan ninyo kami ng pag-aari sa gitna ng mga kapatid ng aming ama. At dinala ni Moises ang kanilang usapin sa harap ng Panginoon.

At nagsalita ang Panginoon kay Moises, Sinasabi, tama ang sinabi ng mga anak na babae ni Salpaad, bibigyan mo sila ng kaloob na pag-aari ng mana sa gitna ng mga kapatid ng kanilang ama, at ibibigay mo sa kanila ang mana ng kanilang ama. At magsasalita ka sa mga anak ng Israel, Sinasabi, Kung ang isang tao ay mamatay at wala siyang anak na lalaki, ililipat ninyo ang kanyang mana sa kanyang anak na babae, Kung wala siyang anak na babae, ibibigay ninyo ang mana sa kanyang kapatid. Kung wala siyang mga kapatid, ibibigay ninyo ang mana sa kapatid ng kanyang ama. Kung wala namang mga kapatid ang kanyang ama, ibibigay ninyo ang mana sa pinakamalapit niyang kamag-anak mula sa kanyang lipi, upang magmana ng kanyang

mga ari-arian, at ito ay magiging kautusan ng paghatol para sa mga anak ng Israel, ayon sa iniutos ng Panginoon kay Moises.

At sinabi ng Panginoon kay Moises, Umakyat ka sa bundok na nasa kabilang ibayo ng Jordan, ang bundok na Nabau, at tingnan mo ang lupain ng Canaan, na aking ibinibigay sa mga anak ng Israel bilang pag-aari. At makikita mo ito, at idadaragdag ka rin sa iyong bayan, gaya ng idinagdag si Aaron na iyong kapatid sa bundok ng Hor. Dahil kayo ay lumabag sa aking salita sa ilang ng Sin, nang sumalungat ang kapulungan upang banal-in ninyo ako, hindi ninyo ako binanalhin sa tubig sa harap nila, ito ay ang tubig ng pagtutol sa Kades sa ilang ng Sin. At sinabi ni Moises sa Panginoon, Magtalaga nawa ang Panginoon, ang Diyos ng mga espiritu at ng lahat ng laman, ng tao sa kapulungang ito. sino ang lalabas sa harap nila, at sino ang papasok sa harap nila, at sino ang maglalabas sa kanila, at sino ang magpapasok sa kanila, at hindi magiging ang kongregasyon ng Panginoon tulad ng mga tupang walang pastol. At nagsalita ang Panginoon kay Moises, Kunin mo para sa iyong sarili si Josue na anak ni Nun, isang taong may espiritu sa kaniyang sarili, at ipatong mo ang iyong mga kamay sa kaniya, At itatayo mo siya sa harap ni Eleazar na pari, at utusan mo siya sa harap ng buong kapisanan, at magbigay ka ng utos tungkol sa kanya sa harap nila. At ibibigay mo ang iyong kaluwalhatian sa kaniya, upang sundin siya ng mga anak ng Israel. At siya ay tatayo sa harap ni Eleazar na pari, at sila ay magtatanong sa kanya ng hatol ng mga pagpapakita sa harap ng Panginoon. Sa pamamagitan ng kanyang bibig sila ay lalabas, at sa

pamamagitan ng kanyang bibig sila ay papasok—siya at ang mga anak ng Israel na magkakaisa, at ang buong kapulungan.

At ginawa ni Moises ayon sa iniutos sa kaniya ng Panginoon, at kinuha niya si Josue, itinayo niya siya sa harap ni Eleazar na pari, at sa harap ng buong kapisanan, At ipinatong niya ang kanyang mga kamay sa kanya, at itinalaga niya siya ayon sa iniutos ng Panginoon kay Moises.

28

At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na sinasabi, Mag-utos sa mga anak ng Israel, at sasabihin mo sa kanila: Ang aking mga handog, ang aking mga kaloob, ang aking mga alay na may mabangong halimuyak, ay inyong panatilihing ihandog sa akin sa aking mga pista. At sasabihin mo sa kanila, Ito ang mga handog na inyong dadalhin sa Panginoon: dalawang tupa na isang taon gulang na walang kapintasan bawat araw bilang handog na susunugin nang patuloy. Ang isang kordero ay iyong ihahain sa umaga, at ang pangalawang kordero ay iyong ihahain sa hapon.

At gagawin mo ang ikasampu ng epa na pinong harina para sa handog na hinaluan ng langis sa ikaapat ng hin. Ang walang tigil na handog na sinusunog na ginawa sa bundok Sinai bilang mabangong samyo para sa Panginoon. At ang handog-inumin nito ay ikaapat ng hin para sa isang tupa; sa banal na lugar

magbubuhos ka ng handog-inumin na malakas na alak sa Panginoon. At ang pangalawang kordero ay iyong ihahain sa hapon, ayon sa handog nito at ayon sa inuming handog nito ay inyong gagawin bilang mabangong handog sa Panginoon. At sa araw ng mga sabbath, kayo ay maghahandog ng dalawang tupa na isang taong gulang na walang kapintasan, at dalawang ikasampu ng pinong harina na hinaluan ng langis para sa handog at inuming handog. Ang handog na sinunog ng mga sabbath sa mga sabbath ay bukod pa sa handog na sinunog na palagi, at ang inuming handog nito.

At sa mga bagong buwan, kayo ay mag-aalok ng handog na susunugin sa Panginoon: dalawang guyang mula sa mga baka, at isang tupang lalaki, pitong tupa na isang taong gulang na walang kapintasan, Tatlong ikapu ng pinong harina na hinaluan ng langis para sa isang guya, at dalawang ikapu ng pinong harina na hinaluan ng langis para sa isang tupa, Ikasampung bahagi ng pinong harina na hinaluan ng langis para sa bawat kordero—isang handog na may mabangong amoy, isang alay sa Panginoon. Ang kanilang inuming handog na kalahating hin ay magiging para sa isang guya, at ang ikatlong bahagi ng hin ay magiging para sa isang tupa. At ang ikaapat na bahagi ng hin ng alak ay magiging para sa isang kordero; ito ang sinunog na handog buwanan sa buong taon.

At isang kambing mula sa mga kambing para sa kasalanan ay ihahandog sa Panginoon; bukod sa palaging handog na susunugin, gagawin ito kasama ng inuming handog nito.

At sa unang buwan, sa ikalabing-apat na araw ng buwan, ang paskua ng Panginoon. At sa ikalabinlimang araw ng buwang ito ay pista; sa loob ng pitong araw ay kakain kayo ng tinapay na walang lebadura. At ang unang araw na tinatawag na banal ay magiging para sa inyo, hindi kayo gagawa ng anumang gawaing paglilingkod. At kayo ay maghahandog ng mga handog na susunugin bilang handog sa Panginoon: dalawang guya mula sa mga baka, isang tupang lalaki, pitong kordero na isang taong gulang—sila ay magiging walang kapintasan para sa inyo. At ang handog na hain nila ay pinong harina na hinaluan ng langis, tatlong ikasampung bahagi para sa isang guya, at dalawang ikasampung bahagi para sa isang tupa. Ikasampung bahagi para sa bawat isa sa pitong tupa. At isang kambing mula sa kawan para sa handog-dahil-sa-kasalanan, upang gumawa ng pagtubos para sa inyo, Maliban sa handog na susunugin na palagi sa umaga, na siyang handog na susunugin na walang tigil. Ang mga ito ay inyong gagawin araw-araw sa loob ng pitong araw, isang handog na alay na may mabangong amoy para sa Panginoon; bukod sa palaging handog na susunugin, gagawin ninyo ang inuming handog nito. At ang ikapitong araw ay magiging banal para sa inyo, hindi kayo gagawa ng anumang gawang paglilingkod dito.

At sa araw ng mga bagong ani, kapag kayo ay mag-aalay ng bagong handog sa Panginoon sa Kapistahan ng mga Linggo, magiging banal na pagtitipon ito para sa inyo, hindi kayo gagawa ng anumang paglilingkod na gawain. At mag-aalay kayo ng mga handog na susunugin bilang mabangong samyo sa

Panginoon: dalawang guyang mula sa bakahan, isang tupang lalaki, at pitong korderong isang taong gulang na walang kapintasan. Ang handog nila ay pinong harina na hinaluan ng langis, tatlong ikapu para sa isang guya, at dalawang ikapu para sa isang tupa. Ikasampung bahagi para sa bawat kordero, sa pitong mga kordero, At isang kambing para sa kasalanan, upang gumawa ng pagtubos para sa inyo, maliban sa handog na susunugin na palagi. At ang kanilang handog ay inyong gagawin sa akin; sila ay magiging walang kapintasan sa inyo, at ang kanilang mga inuming handog.

29

At sa ikapitong buwan, sa unang araw ng buwan, magiging banal na pagtitipon sa inyo; hindi kayo gagawa ng anumang gawaing paglilingkod; magiging araw ng hudyat ito sa inyo. At kayo ay mag-aalay ng mga handog na susunugin para sa mabangong amoy sa Panginoon: isang guyang toro, isang tupang lalaki, at pitong korderong isang taong gulang na walang kapintasan. Ang handog nila ay pinong harina na hinaluan ng langis, tatlong ikapu para sa isang guya, at dalawang ikapu para sa isang tupa. Ikasampung bahagi para sa bawat kordero ng pitong kordero, At isang kambing mula sa kawan para sa handog-dahil-sa-kasalanan, upang gumawa ng pagtubos para sa inyo. Maliban sa mga handog na susunugin ng bagong buwan, at ang kanilang mga handog, at ang kanilang mga inuming handog, at ang palaging handog na susunugin, at ang kanilang

mga handog at ang kanilang mga inuming handog ayon sa kanilang takda, bilang mabangong handog sa Panginoon.

At sa ikasampung araw ng buwang ito ay magiging banal na pagtitipon para sa inyo, at inyong pahihirapan ang inyong mga kaluluwa, at hindi kayo gagawa ng anumang gawain. At magdala kayo ng mga handog na susunugin tungo sa amoy ng bango sa Panginoon, mga handog sa Panginoon: isang guyang mula sa mga baka, isang tupang lalaki, pitong korderong isang taong gulang—sila ay magiging walang kapintasan sa inyo. Ang handog nila ay pinong harina na hinaluan ng langis, tatlong ikapu para sa isang guya, at dalawang ikapu para sa isang tupa. Ikasampung bahagi para sa bawat tupa, para sa pitong tupa, At isang kambing mula sa mga kambing para sa kasalanan, upang gumawa ng pagtubos para sa inyo, maliban sa handog para sa kasalanan ng pagtubos, at ang palaging sinunog na handog, ang handog nito, at ang inuming handog nito ayon sa takdang paraan, bilang mabangong samyo, handog sa Panginoon.

At sa ikalabinlimang araw ng ikapitong buwan na ito, banal na pagtitipon ay magiging sa inyo; hindi kayo gagawa ng anumang paglilingkod na gawain, at ipagdidiwang ninyo ang pistang ito para sa Panginoon ng pitong araw. At kayo ay maghahandog ng mga sinunog na handog, isang handog tungo sa mabangong amoy para sa Panginoon, sa unang araw: labintatlong guya mula sa mga baka, dalawang tupang lalaki, labinapat na korderong isang taong gulang, na walang kapintasan. Ang kanilang mga handog ay pinong harina na hinaluan ng langis: tatlong

ikasampung bahagi para sa bawat guya, para sa labintatlong guya; at dalawang ikasampung bahagi para sa bawat tupang lalaki, para sa dalawang tupang lalaki. Ikasampung bahagi para sa bawat kordero, para sa labing-apat na kordero, At isang kambing mula sa mga kambing para sa kasalanan, bukod pa sa palaging handog na susunugin, ang kanilang mga handog at ang kanilang mga inuming handog.

At sa ikalawang araw: labindalawang guya, dalawang tupang lalaki, labing-apat na korderong isang taong gulang na walang kapintasan. Ang kanilang handog at ang kanilang inuming handog para sa mga guya at sa mga tupang lalaki at sa mga kordero ayon sa kanilang bilang, ayon sa kanilang itinakdang paraan. At isang kambing mula sa mga kambing para sa kasalanan, bukod sa palaging sinunog na handog, ang kanilang mga handog at ang kanilang mga inuming handog.

Sa ikatlong araw: labing-isang guya, dalawang lalaking tupa, labing-apat na korderong isang taong gulang na walang kapintasan. Ang kanilang handog at ang kanilang inuming handog para sa mga guya at sa mga tupa at sa mga kordero ayon sa kanilang bilang, ayon sa kanilang takdang paraan. At isang kambing mula sa mga kambing para sa kasalanan, bukod sa palaging handog na susunugin, ang kanilang mga handog at ang kanilang mga inuming handog.

Sa ikaapat na araw: sampung guya, dalawang tupa, at labing-apat na korderong isang taong gulang na walang kapintasan.

Ang kanilang mga handog at ang kanilang mga inuming handog para sa mga guya at sa mga tupang lalaki at sa mga kordero ay ayon sa kanilang bilang, ayon sa kanilang itinakdang paraan. At isang kambing mula sa mga kambing para sa kasalanan, bukod sa palaging handog na susunugin, ang kanilang mga handog at ang kanilang mga inuming handog.

Sa ikalimang araw: siyam na guya, dalawang lalaking tupa, at labing-apat na korderong isang taong gulang na walang kapintasan. Ang kanilang mga handog at ang kanilang mga inuming handog para sa mga guya at sa mga tupang lalaki at sa mga kordero ayon sa kanilang bilang, ayon sa kanilang takdang paraan. At isang batang kambing mula sa mga kambing para sa kasalanan, maliban sa patuloy na handog na susunugin, ang kanilang mga handog at ang kanilang mga inuming handog.

Sa ikaanim na araw: walong guya, dalawang tupa, labing-apat na korderong isang taong gulang na walang kapintasan. Ang kanilang mga handog at ang kanilang mga inuming handog para sa mga guya at sa mga tupang lalaki at sa mga kordero ay ayon sa kanilang bilang, ayon sa kanilang itinakdang paraan. At isang kambing mula sa mga kambing para sa kasalanan, bukod sa palaging handog na susunugin, ang kanilang mga handog at ang kanilang mga inuming handog.

Sa ikapitong araw: pitong guya, dalawang tupa, at labing-apat na korderong isang taong gulang na walang kapintasan. Ang kanilang mga handog at ang kanilang mga inuming handog para

sa mga guya at sa mga tupang lalaki at sa mga kordero ayon sa kanilang bilang, ayon sa kanilang takdang paraan. At isang kambing mula sa mga kambing para sa kasalanan, bukod sa palaging handog na susunugin, ang kanilang mga handog at ang kanilang mga inuming handog. At sa ikawalo ng araw ay magkakaroon kayo ng pagtatapos, hindi kayo gagawa ng anumang gawang paglilingkod dito. At mag-aalok kayo ng mga handog na susunugin bilang mabangong amoy, mga handog sa Panginoon: isang guyang toro, isang tupang lalaki, pitong korderong isang taong gulang na walang kapintasan. Ang kanilang mga handog na hainan at ang kanilang mga inuming handog para sa guya at sa tupa at sa mga kordero ayon sa kanilang bilang, ayon sa kanilang takdang ayos. At isang kambing mula sa mga kambing para sa kasalanan, bukod sa palaging handog na susunugin, ang kanilang mga handog at ang kanilang mga inuming handog.

Ang mga ito ay inyong gagawin para sa Panginoon sa inyong mga pista, maliban sa inyong mga panalangin, at ang inyong mga kusang-loob na handog, at ang inyong mga sinunog na handog, at ang inyong mga sakripisyo, at ang inyong mga inuming handog, at ang inyong mga handog para sa kaligtasan.

30

At nagsalita si Moises sa mga anak ng Israel ayon sa lahat ng iniutos ng Panginoon kay Moises. At nagsalita si Moises sa mga

pinuno ng mga lipi ng mga anak ng Israel, na sinasabi, Ito ang salita na iniutos ng Panginoon. Ang sinumang tao na manata sa Panginoon, o sumumpa, o maglagay ng tali sa kanyang sarili, hindi niya dapat lapastanganin ang kanyang salita; lahat ng lumabas mula sa kanyang bibig ay kanyang tutuparin. Kung ang isang babae ay manata ng panata sa Panginoon, o magtakda ng takda sa bahay ng kaniyang ama sa kaniyang kabataan, At kung marinig ng kanyang ama ang kanyang mga panalangin at ang kanyang mga obligasyon na kanyang itinakda laban sa kanyang kaluluwa, at ang kanyang ama ay manatiling tahimik, magiging matatag ang lahat ng kanyang mga panalangin, at ang lahat ng mga obligasyon na kanyang itinakda laban sa kanyang kaluluwa ay mananatili sa kanya. Kung ngunit tumangging tumanggi ang kanyang ama, sa alinmang araw na marinig niya ang lahat ng kanyang mga panalangin at mga obligasyon na kanyang itinakda laban sa kanyang kaluluwa, hindi ang mga ito magsisitayo, at lilinisin siya ng Panginoon sapagkat tumanggi ang kanyang ama.

Kung siya ay mag-asawa ng isang lalaki, at ang kanyang mga panata ay nasa kanya ayon sa pagkakasabi ng kanyang mga labi, na kanyang itinakda laban sa kanyang sariling kaluluwa, At kung marinig ito ng kaniyang asawa at hindi siya magsalita sa araw na marinig niya ito, kung gayon ay mananatiling matatag ang lahat ng kaniyang mga panata at ang lahat ng kaniyang mga pangako na kaniyang itinakda laban sa kaniyang sarili. Ngunit kung tumangging tumanggi ang kanyang asawa sa araw na marinig niya ito, lahat ng kanyang mga panalangin at ang

kanyang mga obligasyon na kanyang itinakda laban sa kanyang kaluluwa ay hindi mananatili, sapagkat ang lalaki ay tumanggi sa kanya, at ang Panginoon ay maglilinis sa kanya.

At ang panata ng biyuda at ng babaeng itinapon, anumang ipanata niya tungkol sa kanyang kaluluwa, mananatili sa kanya. Ngunit kung sa bahay ng kaniyang asawa ang kaniyang panata, o ang kaniyang taimtim na pangako laban sa kaniyang sarili na may sumpa, At kung marinig ito ng kanyang asawa at manatili siyang tahimik tungkol dito, at hindi tumutol sa kanya, magtatatag ang lahat ng kanyang mga panalangin at lahat ng kanyang mga obligasyon na kanyang itinakda laban sa kanyang sarili, magtatatag laban sa kanya. Ngunit kung ganap na itinanggi ng kanyang asawa sa araw na marinig niya ito, lahat ng lumabas mula sa kanyang mga labi ayon sa kanyang mga panata at ayon sa mga pangakong nakabuklod sa kanyang kaluluwa ay hindi mananatili, ang kanyang asawa ay nagtanggi na, at ang Panginoon ay maglilinis sa kanya. Ang kanyang asawa ang magpapahintulot o magpapawalang-bisa ng bawat panata at sumpa na nakakasakit sa kanyang kaluluwa. Kung siya ay mananatiling tahimik araw-araw, itatayo niya ang lahat ng kaniyang mga panata at ang mga obligasyong nakapatong sa kaniya, sapagkat siya ay tumahimik noong araw na narinig niya ito. Kung ngunit tinanggal ng kanyang asawa ang panata pagkatapos ng araw na narinig niya ito, siya ang magdadala ng kasalanan. Ito ang mga tuntunin na iniutos ng Panginoon kay Moises, sa pagitan ng lalaki at ng kanyang asawa, at sa pagitan ng ama at ng anak na babae sa kabataan sa bahay ng ama.

31

At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na sinasabi, Ipaghiganti ang mga anak ng Israel laban sa mga Madianita, at pagkatapos ay makakasama mo na ang iyong bayan. At nagsalita si Moises sa bayan, na nagsasabi, Magsandata ng mga lalaki mula sa inyo, at maghanay sa harap ng Panginoon laban sa Midian, upang isakatuparan ang paghihiganti ng Panginoon sa Midian. Libo mula sa bawat lipi, libo mula sa bawat lipi, mula sa lahat ng mga lipi ng mga anak ng Israel, ipadala upang makipaglaban. At binilang nila mula sa mga libu-libo ng Israel ang isang libong lalaki mula sa bawat libu, labindalawang libong lalaki na nakasandata para sa labanan. At ipinadala sila ni Moises, isang libo mula sa bawat lipi, isang libo mula sa bawat lipi, kasama ang kanilang hukbo, at si Phinehas na anak ni Eleazar na anak ni Aaron na pari, at ang mga banal na sisidlan, at ang mga trumpeta ng mga hudyat ay nasa kanilang mga kamay.

At naghanay sila ng batalla laban sa Midian, ayon sa iniutos ng Panginoon kay Moises, at pinatay nila ang lahat ng lalaki. At pinatay nila ang mga hari ng Midian kasama ng kanilang mga sugatan—sina Evi, Rekem, Sur, Hur, at Reba, limang hari ng Midian—at si Balaam na anak ni Beor ay pinatay din nila sa pamamagitan ng espada kasama ng kanilang mga sugatan. At ninamsam nila ang mga kababaihan ng Midian, at ang kanilang mga daladalahan, at ang kanilang mga hayop, at lahat ng kanilang mga ari-arian, at ninamsam nila ang kanilang lakas. At

sinunog nila sa apoy ang lahat ng kanilang mga lungsod sa kanilang mga tirahan, at ang kanilang mga bukirin. At kinuha nila ang lahat ng nakaw, at lahat ng nasamsam mula sa tao hanggang sa hayop. At dinala nila kay Moises at kay Eleazar na pari, at sa lahat ng mga anak ng Israel, ang mga bihag, at ang mga nasamsam, at ang mga nakuha sa kampo sa Araboth ng Moab, na nasa tabi ng Jordan malapit sa Jericho. At lumabas si Moises at si Eleazar na pari at lahat ng mga pinuno ng kongregasyon upang salubungin sila sa labas ng kampo. At nagalit si Moises sa mga pinuno ng hukbo, sa mga kumander ng libu-libo at sa mga kumander ng daan-daan na dumarating mula sa labanan. At sinabi sa kanila ni Moises, Bakit ninyo iniligtas ang buhay ng bawat babae? Sapagkat sila ang naging sanhi sa mga anak ng Israel, ayon sa salita ni Balaam, upang lumayo at balewalain ang salita ng Panginoon dahil kay Peor, at dumating ang salot sa kapulungan ng Panginoon. At ngayon, patayin ninyo ang bawat lalaking nasa lahat ng mga daladalahan, at patayin ninyo rin ang lahat ng babaeng nakakilala ng higaan ng lalaki. At lahat ng mga kababaihang samsam na hindi nakakaalam ng higaan ng lalaki, panatilihin ninyo silang buhay. At kayo ay magkampo sa labas ng kampo ng pitong araw; bawat isa na pumatay at ang humawak sa napatay ay magpapalinis sa ikatlong araw at sa ikapitong araw, kayo at ang inyong mga bihag. At bawat takip at bawat sisidlang balat, at lahat ng gawa mula sa balat ng kambing, at bawat sisidlang kahoy ay inyong dadalisayin.

At sinabi ni Eleazar na pari sa mga lalaking mandirigma na

dumarating mula sa labanan, Ito ang kautusan ng batas na iniutos ng Panginoon kay Moises. Maliban sa ginto at pilak at tanso at bakal at tingga at lata, Bawat bagay na dadaan sa apoy ay lilinisin, maliban dito ay lilinisin sa tubig ng paglilinis, at lahat ng mga bagay na hindi dadaan sa apoy ay dadaan sa tubig. At maglalaba kayo ng inyong mga damit sa ikapitong araw, at kayo ay malilinis, at pagkatapos nito papasok kayo sa kampo.

At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na sinasabi, Kunin mo ang kabuuan ng mga nasamsam sa pagkabihag, mula sa tao hanggang sa hayop, ikaw at si Eleazar na pari, at ang mga pinuno ng mga angkan ng kapulungan. At hahatiin ninyo ang mga nasamsam sa pagitan ng mga mandirigma na lumabas sa labanan, at sa pagitan ng buong kapisanan. At kayo ay maglalaan ng handog sa Panginoon mula sa mga mandirigmang lumabas sa labanan, isang kaluluwa mula sa bawat limang daan, mula sa mga tao, at mula sa mga hayop, at mula sa mga baka, at mula sa mga tupa, at mula sa mga asno, At mula sa kanilang kalahati ay kukuha kayo. At ibibigay mo kay Eleazar na pari ang mga unang bunga ng Panginoon. At mula sa kalahating bahagi ng mga anak ng Israel, kukunin mo ang isa sa bawat limampu mula sa mga tao, at mula sa mga baka, at mula sa mga tupa, at mula sa mga asno, at mula sa lahat ng hayop, at ibibigay mo ang mga ito sa mga Levita na nagbabantay ng mga pagbabantay sa tolda ng Panginoon.

At ginawa ni Moises at ni Eleazar na pari, ayon sa iniutos ng Panginoon kay Moises. At ang naging labis ng nasamsam na

kinuha ng mga lalaking mandirigma, mula sa mga tupa, ay anim na raang libo at pitumput limang libo. At mga baka, pitumput dalawang libo, At mga asno, animnapung libo at isa, At ang mga kaluluwa ng mga tao mula sa mga babaeng hindi nakakilala ng higaan ng lalaki, lahat ng kaluluwa, tatlumput dalawang libo. At ang kalahati, ang bahagi ng mga lumabas sa digmaan, mula sa bilang ng mga tupa, ay tatlong daan at tatlumpung libo at pitong libo at limang daan. At ang naging bahagi ng Panginoon mula sa mga tupa ay anim na raan at pitumput lima. At ang mga baka, tatlumput anim na libo, at ang handog sa Panginoon, pitumput dalawa. At mga asno, tatlumpung libo at limang daan, at ang kabayaran sa Panginoon, animnaput isa, At mga kaluluwa ng mga tao, labing-anim na libo, at ang bahagi para sa Panginoon, tatlumput dalawang kaluluwa.

At ibinigay ni Moises kay Eleazar na pari ang handog para sa Panginoon, ang handog na para sa Diyos, ayon sa iniutos ng Panginoon kay Moises. Mula sa kalahating bahagi ng mga anak ng Israel na hinati ni Moises mula sa mga lalaking mandirigma. At ang kalahati mula sa kongregasyon, mula sa mga tupa, ay tatlong daan tatlumpung libo at pitong libo at limang daang ulo. At mga baka, tatlumput anim na libo. Mga asno, tatlumpung libo at limang daan, At mga kaluluwa ng mga tao, labing-anim na libo. At kumuha si Moises mula sa kalahating bahagi ng mga anak ng Israel ng isa sa bawat limampu, mula sa mga tao at mula sa mga hayop, at ibinigay niya ang mga ito sa mga Levita na nagbabantay ng tolda ng Panginoon, ayon sa iniutos ng Panginoon kay Moises.

At lumapit kay Moises ang lahat ng mga itinalaga sa mga dibisyon ng isanlibo ng hukbo, ang mga kumander ng libu-libo at ang mga kumander ng daan-daan. At sinabi nila kay Moses, Ang iyong mga lingkod ay nakatanggap ng kabuuan ng mga lalaking mandirigma mula sa amin, at wala ni isa sa kanila ang nawawala. At kami ay nag-alay ng handog sa Panginoon, bawat lalaki ng kanyang natagpuang gintong sisidlan—pulseras, anklet, singsing, armlet, at kuwintas—upang gumawa ng pagtubos para sa amin sa harap ng Panginoon. At kinuha ni Moises at ni Eleazar na pari ang ginto mula sa kanila, lahat ng mga sisidlang yari. At ang kabuuang ginto na handog na inialay nila sa Panginoon ay labing-anim na libong pitong daan at limampung siklo mula sa mga pinuno ng libu-libo at mula sa mga pinuno ng daan-daan. At ang mga mandirigmang lalaki ay nagnakaw, bawat isa para sa kanyang sarili. At kinuha ni Moises at ni Eleazar na pari ang ginto mula sa mga pinuno ng libu-libo at mula sa mga pinuno ng daan-daan, at dinala nila ito sa tolda ng patotoo bilang alaala ng mga anak ng Israel sa harap ng Panginoon.

32

At ang mga hayop ay napakarami para sa mga anak ni Reuben at sa mga anak ni Gad, napakaraming-rami. At nakita nila ang lupain ng Jazer at ang lupain ng Gilead, at ang lugar ay angkop para sa mga hayop. At paglapit ng mga anak ni Reuben at ng mga anak ni Gad, sinabi nila kay Moses at kay Eleazar na pari at

sa mga pinuno ng kapisanan, Ataroth, at Dibon, at Jazer, at Nimrah, at Heshbon, at Elealeh, at Sebama, at Nebo, at Baian, Ang lupang ibinigay ng Panginoon sa harapan ng mga anak ng Israel ay lupang para sa hayop, at ang iyong mga alipin ay may hayop. At sinabi nila, Kung kami ay nakasumpong ng pabor sa harap mo, ibigay ang lupain na ito sa iyong mga lingkod bilang pag-aari, at huwag mo kaming ipasa sa Jordan.

At sinabi ni Moises sa mga anak ni Gad at sa mga anak ni Ruben, Ang inyong mga kapatid ay pupunta sa digmaan, at kayo ay mauupo na lamang dito? At bakit ninyo ginugulo ang mga isip ng mga anak ng Israel upang huwag tumawid sa lupaing ibinibigay sa kanila ng Panginoon? Hindi ba ganito rin ang ginawa ng inyong mga ama, nang ipadala ko sila mula sa Kades Barnea upang siyasatin ang lupain? At umakyat sila sa lambak ng kumpol ng ubas, at kanilang siniyasat ang lupain, at kanilang pinahiwalay ang puso ng mga anak ng Israel, upang hindi sila pumasok sa lupaing ibinigay ng Panginoon sa kanila. At nagalit nang lubha ang Panginoon sa araw na iyon, at sumumpa na nagsasabi, Kung makikita ng mga taong ito na umakyat mula sa Ehipto, mula dalawampung taong gulang pataas, na nakakaalam ng mabuti at masama, ang lupain na aking isinumpa kay Abraham, kay Isaac, at kay Jacob—sapagkat hindi nila ako sinundan,

Maliban kay Caleb na anak ni Jephunneh na inihiwalay, at si Joshua na anak ni Nun, sapagkat sila ay sumunod sa Panginoon. At nagalit nang husto ang Panginoon sa Israel, at pinagala niya

sila sa ilang sa loob ng apatnapung taon, hanggang sa maubos ang buong salinlahing gumagawa ng masama sa harapan ng Panginoon. Narito, kayo ay bumangon sa halip ng inyong mga ama, pagkawasak ng mga taong makasalanan, upang magdagdag pa sa galit ng poot ng Panginoon sa Israel. Sapagkat kayo ay tatalikod mula sa kanya upang muling iwan siya sa ilang, at kayo ay gagawang kasalanan laban sa buong kapulungang ito.

At lumapit sila sa kaniya at sinabi nila, Mga kulungan ng tupa ay itatayo namin dito para sa aming mga hayop, at mga lungsod para sa aming mga gamit. At kami ay magsasandata bilang unang bantay bago pa ang mga anak ng Israel, hanggang sa maipagdala namin sila sa kanilang sariling lugar, at ang aming mga gamit ay maninirahan sa mga nakukutaang lungsod dahil sa mga naninirahan sa lupain. Hindi kami babalik sa aming mga tahanan hanggang mahatian ang mga anak ng Israel, bawat isa sa kanyang mana. At hindi na kami mamanahin kasama nila mula sa kabilang ibayo ng Jordan at lampas pa, sapagkat tinanggap na namin ang aming mga pamana sa kabilang ibayo ng Jordan sa silanganan.

At sinabi ni Moises sa kanila, Kung gagawin ninyo ayon sa salitang ito, kung magsasandata kayo sa harap ng Panginoon para sa digmaan, At dadaan ang bawat armadong lalaki ninyo sa Jordan sa harap ng Panginoon, hanggang malipol ang kanyang kaaway mula sa kanyang harapan, At masakop ang lupain sa harap ng Panginoon, at pagkatapos nito kayo ay

babalik, at kayo ay magiging walang sala sa harap ng Panginoon at mula sa Israel, at ang lupaing ito ay magiging pag-aari ninyo sa harap ng Panginoon. Kung hindi ninyo gagawin ito, magkakasala kayo sa harap ng Panginoon, at malalaman ninyo ang inyong kasalanan kapag kayo ay abutin ng mga kasamaan. At itayo ninyo para sa inyong mga sarili ang mga lungsod para sa inyong mga gamit at mga bukirin para sa inyong mga hayop, at gagawin ninyo ang lumalabas mula sa inyong mga bibig.

At sinabi ng mga anak ni Reuben at ng mga anak ni Gad kay Moses, Ang iyong mga lingkod ay gagawin ayon sa iniuutos ng aming Panginoon. Ang aming mga bagahe, ang aming mga asawa, at lahat ng aming mga hayop ay magiging sa mga lungsod ng Galaad. Ang mga alipin mo ay dadaan, lahat ay nakasakbat at nakaayos sa harap ng Panginoon sa digmaan, sa paraang sinasabi ng panginoon.

At itinalaga sa kanila ni Moises si Eleazar na pari, at si Josue na anak ni Nun, at ang mga pinuno ng mga angkan ng mga lipi ng Israel. At sinabi ni Moises sa kanila, Kung tumatawid ang mga anak ni Reuben at ang mga anak ni Gad kasama ninyo sa Jordan, lahat ay nakasakbat para sa digmaan sa harap ng Panginoon, at mapapasakop ninyo ang lupain sa harap ninyo, at ibibigay ninyo sa kanila ang lupain ng Gilead bilang pag-aari. Ngunit kung hindi sila tumawid na nakasandata kasama ninyo sa digmaan sa harap ng Panginoon, kayo ay magdadala ng kanilang mga gamit, ng kanilang mga asawa, at ng kanilang mga hayop na nauuna sa inyo patungo sa lupain ng Canaan, at sila ay

makikibahagi sa pamana kasama ninyo sa lupain ng Canaan. At sumagot ang mga anak ni Reuben at ang mga anak ni Gad na nagsasabi, Ang lahat ng sinasabi ng Panginoon sa kanyang mga lingkod, ganoon ang aming gagawin. Tatawid kami na nakasandata sa harap ng Panginoon papunta sa lupain ng Canaan, at ibibigay ninyo sa amin ang pag-aari sa kabilang ibayo ng Jordan.

At ibinigay ni Moises sa kanila—sa mga anak ni Gad, at sa mga anak ni Ruben, at sa kalahating lipi ni Manases na mga anak ni Jose—ang kaharian ni Sihon na hari ng mga Amorreo, at ang kaharian ni Og na hari ng Basan, ang lupain at ang mga lungsod kasama ang mga hangganan nito, ang mga lungsod ng lupain sa palibot. At itinayo ng mga anak ni Gad ang Daibon, at ang Ataroth, at ang Aroer, at ang Sophar, at ang Jazer, at itinayo nila ang mga ito. At ang Namram at ang Baitharan, mga lungsod na pinatibay, at mga kulungan ng mga tupa. At ang mga anak ni Reuben ay nagtayo ng Heshbon, ng Elealeh, at ng Kiriathaim, at ang Beelmeon na napapalibutan, at ang Sebama, at pinangalanan nila ayon sa kanilang mga pangalan ang mga pangalan ng mga lungsod na kanilang itinayo. At pumunta ang anak ni Machir na anak ni Manasseh sa Gilead, at sinakop niya ito, at winasak niya ang mga Amoreong naninirahan doon. At ibinigay ni Moises ang Galaad kay Machir na anak ni Manases, at nanirahan siya roon. At si Jair na anak ni Manasseh ay pumunta at sinakop ang kanilang mga nayon, at tinawag niya ang mga ito na mga Nayon ni Jair. At si Nabau ay pumunta at sinakop ang Kaath at ang mga nayon nito, at pinangalanan niya

ang mga ito na Naboth ayon sa kanyang sariling pangalan.

33

At ito ang mga paglalakbay ng mga anak ng Israel nang lumabas sila mula sa lupain ng Ehipto kasama ang kanilang hukbo sa ilalim ng pamumuno ni Moises at Aaron. At isinulat ni Moises ang kanilang mga pag-alis at ang kanilang mga himpilan ayon sa salita ng Panginoon, at ito ang mga himpilan ng kanilang paglalakbay. Umalis sila mula sa Rameses noong unang buwan, sa ikalabinlimang araw ng unang buwan. Sa sumunod na araw ng paskuwa, lumabas ang mga anak ng Israel na may mataas na kamay sa harapan ng lahat ng mga Egipcio. At inilibing ng mga taga-Ehipto ang lahat nilang patay na sinaktan ng Panginoon, ang bawat panganay sa lupain ng Ehipto, at sa kanilang mga diyos ay isinagawa ng Panginoon ang paghihiganti. At pagkatapos umalis ang mga anak ng Israel mula sa Rameses, nagkampo sila sa Succoth. At umalis mula sa Succoth, nagkampo sila sa Buthan, na bahagi ng ilang. At umalis sila mula sa Buthan, at nagkampo sa bibig ng Eiroth na nasa tapat ng Beelsephon, at nagkampo sa tapat ng Magdolou. At umalis sila sa tapat ng Eiroth, at tumawid sa gitna ng dagat patungo sa ilang, at naglakbay sila ng tatlong araw sa ilang, at nagkampo sa Pikriais. At umalis sila mula sa Mapapait na Tubig, at dumating sila sa Elim, at sa Elim ay may labindalawang bukal ng tubig, at pitumpung puno ng palma, at nagkampo sila roon malapit sa tubig. At umalis sila mula sa Elim, at nagkampo sila sa tabi ng

Dagat na Pula. At umalis sila mula sa Dagat Pula, at nagkampo sila sa ilang ng Sin.

At umalis sila mula sa ilang ng Sin, at nagkampo sa Rephaka. At umalis sila mula sa Raphaca, at nagkampo sila sa Ailus. At umalis sila mula sa Ailous, at nagkampo sila sa Raphidin, at walang tubig doon para inumin ng bayan. At umalis sila mula sa Raphidin, at nagkampo sila sa ilang ng Sinai. At umalis sila mula sa ilang ng Sinai, at nagkampo sila sa mga libingan ng pagnanasa. At umalis sila mula sa mga libingan ng pagnanasa, at nagkampo sila sa Aseroth. At umalis sila mula sa Aseroth, at nagkampo sa Ratama.

At umalis sila mula sa Ratama, at nagkampo sa Remmon Fares. At umalis sila mula sa Remmon Phares, at nagkampo sa Lebona. At umalis sila mula sa Lebona, at nagkampo sa Ressan. At umalis sila mula sa Ressan, at nagkampo sila sa Makellath. At umalis sila mula sa Makellath, at nagkampo sa Shapher. At umalis sila mula sa Saphar at nagkampo sa Charadath. At umalis sila mula sa Charadath, at nagkampo sa Makeloth. At umalis sila mula sa Makelot at nagkampo sa Kataat. At umalis sila mula sa Kataath, at nagkampo sila sa Tarath. At umalis sila mula sa Tarath, at nagkampo sila sa Mathekka. At umalis sila mula sa Matekkah, at nagkampo sila sa Selmona. At umalis sila mula sa Selmona, at nagkampo sila sa Masuruth. At umalis sila mula sa Masouruth, at nagkampo sila sa Banaia. At umalis sila mula sa Banaia, at nagkampo sila sa bundok ng Gadgad.

At umalis sila mula sa bundok ng Gadgad, at nagkampo sila sa Etebatha. At umalis sila mula sa Etebatha at nagkampo sa Ebrona. At umalis sila mula sa Ebrona, at nagkampo sila sa Esion Gaber. At umalis sila mula sa Ezion Geber, at nagkampo sila sa ilang ng Sin, at umalis sila mula sa ilang ng Sin, at nagkampo sila sa ilang ng Paran, ito ay Kadesh. At umalis sila mula sa Kades, at nagkampo sa Bundok Hor na malapit sa lupain ng Edom.

At umakyat si Aaron na pari dahil sa utos ng Panginoon, at namatay siya roon sa ika-apat na pung taon ng paglabas ng mga anak ng Israel mula sa lupain ng Ehipto, sa ikalimang buwan, sa unang araw ng buwan. At si Aaron ay may isang daan at dalawamput tatlong taon nang siya ay namatay sa bundok ng Hor. At narinig ng haring Cananeo na si Arad, na naninirahan sa lupain ng Canaan, nang pumapasok ang mga anak ng Israel, At umalis sila mula sa Bundok Hur, at nagkampo sa Selmona. At umalis sila mula sa Selmona, at nagkampo sila sa Phino. At umalis sila mula sa Punon, at nagkampo sila sa Obot.

At umalis sila mula sa Oboth, at nagkampo sila sa Ai, sa dako roon ng mga hangganan ng Moab. At umalis sila mula sa Ai at nagkampo sa Dibon Gad. At umalis sila mula sa Dibon Gad, at nagkampo sila sa Almon Diblataim. At umalis sila mula sa Gelmon Deblathaim, at nagkampo sila sa mga bundok ng Abarim, sa tapat ng Nabau. At umalis sila mula sa mga bundok ng Abarim, at nagkampo sila sa kanluran ng Moab, sa tabi ng Jordan malapit sa Jericho. At nagkampo sila sa tabi ng Jordan sa

pagitan ng Aesimoth hanggang Belsa na nasa kanlurang bahagi ng Moab.

At nagsalita ang Panginoon kay Moises sa kanlurang bahagi ng Moab malapit sa Jordan katapat ng Jericho, na nagsasabi, Magsalita sa mga anak ng Israel, at sabihin mo sa kanila: Kayo ay tumatawid sa Jordan papunta sa lupain ng Canaan. At inyong lilipulin ang lahat ng mga nananahan sa lupain sa harap ninyo, at inyong aalisin ang kanilang mga bantayan, at lahat ng kanilang mga diyus-diyusang binubo ay inyong lilipulin, at lahat ng kanilang mga haligi ay inyong aalisin. At lilipulin ninyo ang lahat ng mga naninirahan sa lupain, at maninirahan kayo dito, sapagkat sa inyo ko ibinigay ang kanilang lupain bilang mana. At mamanahin ninyo ang kanilang lupain sa pamamagitan ng palabunutan ayon sa inyong mga lipi; sa mga mas marami ay padadamihin ninyo ang kanilang pag-aari, at sa mga mas kakaunti ay pababawasan ninyo ang kanilang pag-aari; sa kung saan lalabas ang kanyang pangalan, doon magiging kanya; ayon sa mga lipi ng inyong mga ninuno ay mamanahin ninyo. Ngunit kung hindi ninyo lipulin ang mga naninirahan sa lupain mula sa inyong harapan, ang mga inyong iiwanan sa kanila ay magiging mga tinik sa inyong mga mata at mga pana sa inyong mga tagiliran, at sila ay magiging kaaway ninyo sa lupain kung saan kayo maninirahan. At mangyayari na kung paano ko pinasiyahang gawin sa kanila, gagawin ko rin sa inyo.

34

At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na sinasabi, Mag-utos sa mga anak ng Israel, at sabihin mo sa kanila: Kayo ay pumapasok sa lupain ng Canaan; ito ay magiging inyong pamana, ang lupain ng Canaan kasama ang mga hangganan nito. At magiging sa inyo ang panig na patungo sa Timog, mula sa ilang ng Sin hanggang sa kahangganan ng Edom, at magiging sa inyo ang mga hangganan sa timog mula sa bahagi ng Dagat na Alat sa silangan. At ang mga hangganan ay kukutin kayo mula sa Timog patungo sa Ahunan ng Akrabin, at dadaan sa Ennak, at ang labasan nito ay magiging patungo sa Timog ng Kadesh-Barnea, at lalabas sa nayon ng Arad, at dadaan sa Asemona. At ang mga hangganan ay iikot mula sa Asemona hanggang sa batis ng Egipto, at ang labasan ay magiging ang dagat. At ang mga hangganan ng dagat ay magiging sa inyo—ang Dakilang Dagat ang maghahangganang. Ito ay magiging sa inyo ang mga hangganan ng dagat.

At ito ang magiging hangganan ninyo sa hilaga: mula sa Malaking Dagat, susukatin ninyo para sa inyong sarili hanggang sa bundok. At mula sa bundok, susukatin ninyo ang bundok para sa kanila, sa mga pumapasok sa Hamath, at ang labasan nito ay magiging ang mga hangganan ng Saradak. At lalabas ang mga hangganan ng Dephrona, at ang labasan nito ay magiging Arsenain; ito ay magiging sa inyo ang mga hangganan mula sa Hilaga. At ang hangganan ay bababa mula sa Sephephamar hanggang Bela mula sa silangan patungo sa mga bukal, at bababa ang hangganan mula sa Bela patungo sa likurang bahagi ng dagat ng Chinnereth mula sa silangan. At bababa ang

hangganan mula sa Sephamar patungo sa Bela sa silanganan hanggang sa mga bukal, at bababa ang hangganan mula sa Bela patungo sa likurang bahagi ng dagat ng Chinnereth sa silanganan. At bababa ang mga hangganan patungo sa Jordan, at ang labasan ay magiging ang Dagat na Maalat. Ito ang magiging lupain ninyo at ang mga hangganan nito sa palibot.

At iniutos ni Moises sa mga anak ng Israel, na sinasabi, Ito ang lupain na inyong mamanahin sa pamamagitan ng palabunutan, ayon sa paraan na iniutos ng Panginoon na ibigay ito sa siyam na lipi at sa kalahating lipi ng Manases. Sapagkat kumuha ang lipi ng mga anak ni Reuben, at ang lipi ng mga anak ni Gad ayon sa mga sambahayan ng kanilang mga ninuno, at ang kalahating lipi ni Manasseh ay nakatanggap ng kanilang mga bahagi. Dalawang tribo at kalahating tribo ay tumanggap ng kanilang mga bahagi sa kabila ng Jordan sa tapat ng Jerico mula sa Timog patungong Silangan.

At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na sinasabi, Ito ang mga pangalan ng mga lalaking magmamana para sa inyo ng lupain: si Eleazar na pari at si Josue na anak ni Nun. At isang pinuno mula sa bawat lipi ay kukunin ninyo upang ipamana sa inyo ang lupain.

At ito ang mga pangalan ng mga lalaki ng lipi ni Juda: si Caleb na anak ni Jefune. Mula sa tribo ng Simeon, si Salamiel na anak ni Semiud. Mula sa tribo ni Benjamin, si Eldad na anak ni Chaslon, Ng tribo ng Dan, ang pinuno ay si Bakchir na anak ni Egli. Mula

sa mga anak ni Jose, ng tribo ng mga anak ni Manases, ang pinuno ay si Aniel na anak ni Soupi. Sa tribo ng mga anak ni Ephraim, ang pinuno ay si Kamuel na anak ni Sabathan. Ng tribo ng Zebulun, ang pinuno ay si Elizaphan na anak ni Parnach. Ng tribo ng mga anak ni Issachar, ang pinuno ay si Phaltiel na anak ni Oza. Sa tribo ng mga anak ni Asher, ang pinuno ay si Achior na anak ni Salami. Mula sa tribo ng Nephtali, ang pinuno ay si Phadael na anak ni Iamioud.

Sa mga ito ay iniutos ng Panginoon na hatiin para sa mga anak ng Israel sa lupain ng Canaan.

35

At nagsalita ang Panginoon kay Moses sa kanluran ng Moab malapit sa Jordan sa tapat ng Jericho, na nagsasabi, Mag-utos sa mga anak ng Israel, at sila ay magbibigay sa mga Levita mula sa mga bahagi ng kanilang pag-aari ng mga lungsod na kanilang titirhan, at ang mga nayon ng mga lungsod sa palibot nito ay ibibigay nila sa mga Levita. At ang mga lungsod ay magiging sa kanila upang tahanan, at ang kanilang mga bakuran ay magiging para sa kanilang mga hayop at sa lahat ng kanilang mga apat na paa. At ang mga karatig na lupain ng mga lungsod na ibibigay ninyo sa mga Levita ay mula sa pader ng lungsod hanggang sa labas, dalawang libong kubit sa palibot. At susukatin ninyo sa labas ng lungsod ang panig na patungo sa silanganan na dalawang libong siko, at ang panig na patungo sa

Timog na dalawang libong siko, at ang panig na patungo sa dagat na dalawang libong siko, at ang panig na patungo sa Hilaga na dalawang libong siko, at ang lungsod ay magiging nasa gitna nito para sa inyo, at ang mga hangganan ng mga lungsod. At ang mga lungsod ay ibibigay ninyo sa mga Levita, ang anim na mga lungsod ng kanlungan na ibibigay ninyo upang tumakas doon ang pumatay, at bukod sa mga ito ay apatnaput dalawang lungsod. Lahat ng mga lungsod ay ibibigay ninyo sa mga Levita—apatnaput walong lungsod, kasama ang kanilang mga liblib na lugar. At ang mga lungsod na ibibigay ninyo mula sa pag-aari ng mga anak ng Israel—mula sa mga may marami, marami, at mula sa mga may kaunti, kaunti—bawat isa ay ayon sa kanyang mana na kanilang mamanahin, magbibigay sila mula sa mga lungsod sa mga Levita.

At nagsalita ang Panginoon kay Moises, na sinasabi, Magsalita sa mga anak ng Israel, at sabihin mo sa kanila: Kayo ay tumatawid sa Jordan papunta sa lupain ng Canaan. At magtatakda kayo para sa inyo ng mga lungsod na magiging mga kanlungan para sa inyo, upang tumakas doon ang mamamatay-tao, bawat isa na nakahampas ng kaluluwa nang hindi sinasadya. At ang mga lungsod ay magiging mga kanlungan para sa inyo mula sa manghihiganti ng dugo, at hindi mamatay ang pumapatay hanggang siya ay tumayo sa harap ng kapulungan para sa paghatol. At ang mga lungsod na ibibigay ninyo, ang anim na mga lungsod, ay magiging mga kanlungan para sa inyo. Ang tatlong lungsod ay ibibigay ninyo sa kabilang ng Jordan, at ang tatlong lungsod ay ibibigay ninyo sa lupain ng Canaan.

Kanlungan ito para sa mga anak ng Israel, at para sa dayuhan, at para sa naninirahan na dayuhan sa inyo, ang mga lungsod na ito ay magiging kanlungan, upang tumakas doon ang sinumang nakahampas ng kaluluwa nang hindi sinasadya.

Kung ngunit hampasin niya siya gamit ang kasangkapang bakal at siya ay mamatay, siya ay mamamatay-tao; ipapatay ang mamamatay-tao. Ngunit kung sa pamamagitan ng bato mula sa kamay na maaaring makamatay, saktan niya siya at siya ay mamatay, siya ay mamamatay-tao; sa kamatayan ay patayin ang mamamatay-tao. Ngunit kung sa pamamagitan ng sisidlang kahoy mula sa kamay na maaaring makamatay ay saktan niya siya, at siya ay mamatay, siya ay mamamatay, sa kamatayan ay ipapatay ang mamamatay.

Ang tagapaghiganti ng dugo ay papatayin ang mamamatay-tao kapag makatagpo niya ito. Kung ngunit dahil sa pagkamuhi ay itulak niya siya, at ihagis sa kaniya ang anumang bagay mula sa pagkakabakay, at siya ay mamatay, O dahil sa galit, sinaktan niya siya ng kanyang kamay at siya ay namatay, sa kamatayan ay papatayin ang sumaktan; siya ay mamamatay-tao, sa kamatayan ay papatayin ang pumapatay; ang manghihiganti ng dugo ay papatayin ang pumatay kapag makasalubong niya siya.

Ngunit kung biglaan, hindi dahil sa pagkamuhi itulak niya siya, o ihagis sa kaniya ang anumang bagay, hindi mula sa pagkakabang, O sa bawat bato na maaaring makamatay sa pamamagitan nito, nang hindi nalalaman, at ito ay mahulog sa

kaniya at siya ay mamatay, ngunit siya ay hindi kaaway niya, ni hindi rin naghahanap na saktan siya At huhusgahan ng kongregasyon ang pagitan ng sumaktan at ng manghihiganti ng dugo, ayon sa mga paghuhukom na ito. At ililigtas ng kapulungan ang pumatay mula sa manghihiganti ng dugo, at ibabalik siya ng kapulungan sa lungsod ng kanlungan niya kung saan siya tumakas, at titira siya roon hanggang mamatay ang dakilang pari na kanilang pinahiran ng banal na langis.

Ngunit kung lumabas ang mamamatay-tao sa mga hangganan ng lungsod kung saan siya tumakas, At kung masumpungan siya ng manghihiganti ng dugo sa labas ng mga hangganan ng kaniyang lungsod ng kanlungan, at patayin ng manghihiganti ng dugo ang mamamatay-tao, ay hindi siya nagkasala. Sapagkat sa lungsod ng kanlungan ay dapat siyang manirahan hanggang mamatay ang dakilang pari, at pagkatapos mamatay ang dakilang pari, babalik ang pumatay sa lupain ng kaniyang pag-aari.

At magiging mga ito sa inyo na kautusan ng paghatol para sa inyong mga salinlahi sa lahat ng inyong mga tirahan. Sinumang nakahampas ng kaluluwa, sa pamamagitan ng mga saksi ay papatayin mo ang pumatay, at ang isang saksi ay hindi magpapatotoo laban sa kaluluwa upang mamatay. At hindi kayo tumanggap ng tubos para sa buhay mula sa mamamatay-tao na nagkasala na dapat patayin, sapagkat siya ay dapat na ipapatay. Hindi kayo tatanggap ng tubos para sa pagtakas patungo sa lungsod ng mga kanlungan, upang muling manirahan sa lupain,

hanggang mamatay ang dakilang pari. At huwag ninyong papatayin ang lupain kung saan kayo naninirahan, sapagkat ang dugong ito ay pumapatay sa lupain, at hindi mababayaran ang lupa mula sa dugong nabuhos dito, kundi sa pamamagitan lamang ng dugo ng nagbuhos nito. At hindi ninyo dudumihan ang lupain kung saan kayo naninirahan, kung saan ako tumatahan sa gitna ninyo, sapagkat ako ay ang Panginoon na tumatahan sa gitna ng mga anak ng Israel.

36

At lumapit ang mga pinuno ng lipi ng mga anak ni Galaad na anak ni Machir na anak ni Manases mula sa lipi ng mga anak ni Jose, at nagsalita sa harap ni Moises, at sa harap ni Eleazar na pari, at sa harap ng mga pinuno ng mga angkan ng mga anak ni Israel, At sinabi nila, Nag-utos ang Panginoon sa aming panginoon na ibigay ang lupain ng mana sa pamamagitan ng palabunutan sa mga anak na lalaki ng Israel, at nag-utos ang Panginoon sa aming panginoon na ibigay ang mana ni Salpaad na aming kapatid sa kaniyang mga anak na babae. At sila ay magiging mga asawa sa isa sa mga lipi ng mga anak ng Israel, at ang kanilang bahagi ay aalisin mula sa pag-aari ng aming mga ama, at idadagdag sa mana ng liping kanilang mapapangasawa, at mula sa bahagi ng aming mana ay aalisin ito. Kung ngunit magkaroon ng pagpapalaya ng mga anak ng Israel, idadagdag ang kanilang mana sa mana ng liping kanilang mapapangasawa, at mula sa mana ng lipi ng aming pamilya ay aalisin ang

kanilang mana.

At nag-utos si Moises sa mga anak ng Israel dahil sa utos ng Panginoon, na nagsasabi, Ganito ang sinasabi ng lipi ng mga anak ni Jose. Ito ang salitang iniutos ng Panginoon sa mga anak na babae ni Salpaad: Kung sino ang nakalulugod sa kanilang paningin, ay maging asawa nila, ngunit mula lamang sa bayan ng kanilang ama sila dapat mag-asawa. At hindi ililipat ang mana ng mga anak ng Israel mula sa isang tribu patungo sa ibang tribu, sapagkat ang bawat isa sa mga anak ng Israel ay kakapit sa mana ng tribu ng kaniyang pamilya. At bawat anak na babae na namamana ng mana mula sa mga lipi ng mga anak ng Israel ay dapat mag-asawa sa isa sa mga tao mula sa angkan ng kanyang ama, upang mamanahin ng bawat isa sa mga anak ng Israel ang mana ng kanyang mga ninuno. At hindi ililipat ang bahagi mula sa isang lipi patungo sa ibang lipi, ngunit bawat isa ay kakapit sa kanyang sariling pamana ang mga anak ng Israel.

Sa paraan na iniutos ng Panginoon kay Moises, gayon din ginawa ng mga anak na babae ni Salpaad. At si Thersa at si Egla at si Melcha at si Noua at si Malaa na mga anak na babae ni Salpaad ay naging asawa ng kanilang mga pinsan. Mula sa bayan ng Manasseh na mga anak ni Joseph, sila ay naging mga asawa, at ang kanilang mana ay napunta sa tribo ng bayan ng kanilang ama. Ito ang mga utos at ang mga palatuntunan at ang mga hatol na iniutos ng Panginoon sa pamamagitan ng kamay ni Moises sa kanluran ng Moab sa tabi ng Jordan malapit sa Jerico.

Ebanghelyo ni Juan

1

Sa simula ay ang Salita, at ang Salita ay kasama ng Diyos, at ang Salita ay Diyos. Siya ay nasa simula kasama ng Diyos. Lahat ay nalikha sa pamamagitan niya, at walang nalikha ni isa man nang wala siya. Sa kanya ay may buhay, at ang buhay ay ang ilaw ng mga tao. At ang liwanag ay nagniningning sa kadiliman, at hindi ito nalampasan ng kadiliman.

Nagkaroon ng isang taong isinugo mula sa Diyos; ang pangalan niya ay Juan. Siya ay dumating upang magpatotoo, upang magsaksi tungkol sa liwanag, upang ang lahat ay maniwala sa pamamagitan niya. Hindi siya ang liwanag, kundi upang magpatotoo tungkol sa liwanag. Ito ang tunay na liwanag na nag-iilaw sa bawat tao na dumarating sa mundo. Siya ay nasa mundo, at ang mundo ay nalikha sa pamamagitan niya, ngunit hindi siya nakilala ng mundo. Dumating siya sa kanyang sariling lugar, ngunit ang kanyang sariling mga tao ay hindi siya tinanggap. Ngunit sa lahat ng tumanggap sa kanya, binigyan

niya sila ng karapatan na maging mga anak ng Diyos, sa mga naniniwala sa kanyang pangalan, Sila ay hindi ipinanganak mula sa dugo, ni mula sa kalooban ng laman, ni mula sa kalooban ng lalaki, kundi mula sa Diyos. At ang Salita ay naging laman at nanahan sa amin, at nakita namin ang kanyang kaluwalhatian, kaluwalhatiang tulad ng sa bugtong na anak mula sa Ama, puspos ng biyaya at katotohanan. Si Juan ay nagpatotoo tungkol sa kaniya at sumigaw na nagsasabi, Ito ay siya na aking sinabi, Ang dumarating pagkatapos ko ay naging mas mahalaga kaysa sa akin, sapagkat siya ay una na kaysa sa akin. At mula sa kanyang kapuspusan, tayong lahat ay tumanggap, at biyaya sa halip ng biyaya. Sapagkat ang kautusan ay ibinigay sa pamamagitan ni Moises, ang biyaya at katotohanan ay dumating sa pamamagitan ni Jesucristo. Ang Diyos ay hindi kailanman nakita ng sinuman; ang nag-iisang Anak na nasa sinapupunan ng Ama, siya ang nagpaliwanag.

At ito ang patotoo ni Juan, nang magpadala ang mga Judio mula sa Jerusalem ng mga pari at mga Levita upang tanungin siya, Sino ka? At umamin siya, at hindi siya tumanggi, at umamin na, Hindi ako ang Kristo. At tinanong nila siya, Ano nga ba? Ikaw ba si Elias? At sinabi niya, Hindi ako. Ikaw ba ang propeta? At sumagot siya, Hindi. Sinabi nga namin sa kanya, Sino ka? Upang makapagbigay kami ng sagot sa mga nagsugo sa amin, ano ang sinasabi mo tungkol sa iyong sarili? Sinabi niya, Ako ang tinig ng sumusigaw sa ilang, Ituwid ninyo ang daan ng Panginoon, gaya ng sinabi ng propetang Isaias.

At ang mga ipinadala ay mula sa mga Pariseo, At tinanong nila siya at sinabi sa kanya, Bakit nga binabautismuhan mo, kung ikaw ay hindi ang Kristo, ni si Elias, ni ang propeta? Sumagot si Juan sa kanila, Ako ay bumabautismo sa tubig, ngunit sa gitna ninyo ay nakatayo ang isa na hindi ninyo kilala. Siya ay ang dumarating pagkatapos ko, na naging una sa akin, na hindi ako karapat-dapat na kalagin ang tali ng kanyang sandalyas. Ang mga ito ay nangyari sa Betania sa kabilang ibayo ng Jordan, kung saan nagbabautismo si Juan.

Sa susunod na araw, nakita ni Juan si Jesus na papalapit sa kanya at sinabi niya, Narito ang Kordero ng Diyos na nagpapasan ng kasalanan ng mundo. Ito ay siya na aking sinasabi, Pagkatapos ko dumarating ang isang lalaki na naging una sa akin, sapagkat siya ay una sa akin. At ako ay hindi nakakilala sa kanya, ngunit upang siya ay maihayag sa Israel, kaya dumating ako upang bumautismo sa tubig. At nagpatotoo si Juan, na nagsasabi, Nakita ko ang Espiritu na bumababa na parang kalapati mula sa langit, at nanatili sa kaniya. At ako ay hindi nakilala siya, ngunit ang nagsugo sa akin upang magbautismo sa tubig ay nagsabi sa akin, Kung sino ang iyong makikitang pinagbababaan at pinananatilihan ng Espiritu, siya ang nagbabautismo sa Espiritu Santo. At ako ay nakakita at nagpatotoo na ito ay ang Anak ng Diyos.

Kinabukasan, muli namang nakatayo si Juan kasama ang dalawa sa kaniyang mga alagad. At tiningnan niya si Hesus na naglalakad at sinabi, Masdan ang Kordero ng Diyos. At narinig

ng dalawang alagad ang kanyang pagsasalita, at sumunod sila kay Jesus. Ngunit nang lumingon si Jesus at makita silang sumusunod, sinabi niya sa kanila Ano ang hinahanap ninyo? At sinabi nila sa kanya, Rabi (na ang ibig sabihin ay Guro), saan ka tumatira? Sinabi niya sa kanila, Halikayo at tingnan ninyo. Dumating nga sila at nakita kung saan siya nanatili, at sa kaniya sila nanatili nang araw na iyon; ika-sampung oras na noon. Si Andres na kapatid ni Simon Pedro ay isa sa dalawang nakarinig kay Juan at sumunod sa kaniya. Siya ang unang nakahanap ng kanyang sariling kapatid na si Simon at sinabi sa kanya, Nahanap namin ang Mesias (na isinalin ay Kristo). At dinala niya siya kay Jesus. Tiningnan siya ni Jesus at sinabi, Ikaw ay si Simon na anak ni Jonas, ikaw ay tatawagin na Cefas, na ang ibig sabihin ay Pedro.

Sa susunod na araw, nais ni Jesus na pumunta sa Galilea, at natagpuan niya si Felipe at sinabi sa kanya, Sumunod ka sa akin. Ngunit si Philip ay mula sa Bethsaida, ang lungsod nina Andrew at Peter. Nakahanap si Felipe si Natanael at sinabi sa kanya, Siya na isinulat ni Moises sa katas at ng mga propeta, natagpuan namin—si Hesus na anak ni Jose mula sa Nazaret. At sinabi sa kanya ni Nathanael, Mula sa Nazareth ba ay maaaring magmula ang anumang mabuti? Sinabi sa kanya ni Philip, Halika at tingnan mo. Nakita ni Jesus si Nathanael na papalapit sa kanya at sinabi tungkol sa kanya, Masdan, tunay na Israelita na walang daya sa kanya. Sinabi ni Nathanael sa kanya, Paano mo ako nakikilala? Sumagot si Jesus at sinabi sa kanya, Bago ka tawagin ni Philip, nakita kita nang nasa ilalim ka ng puno ng igos.

Sumagot si Nathanael at sinabi sa kanya, Rabi, ikaw ang Anak ng Diyos, ikaw ang Hari ng Israel. Sumagot si Jesus at sinabi sa kanya, Dahil sinabi ko sa iyo na nakita kita sa ilalim ng puno ng igos, naniniwala ka na? Makikita mo ang mas higit pa sa mga ito. At sinabi niya sa kanya, Totoo, totoo, sinasabi ko sa inyo, mula ngayon makikita ninyo ang langit na nakabukas, at ang mga sugo ng Diyos na umaahon at bumababa sa ibabaw ng Anak ng Tao.

2

At sa ikatlong araw, may kasal na naganap sa Kana ng Galilea, at naroon ang ina ni Jesus, Tinawag din si Jesus at ang kanyang mga alagad sa kasal. At nang maubusan ng alak, sinabi ng ina ni Jesus sa kanya, Wala na silang alak. Sinabi ni Jesus sa kanya, Ano ang pakialam ko at ikaw, babae? Hindi pa dumarating ang oras ko. Sinabi ng kanyang ina sa mga katulong, Anumang sabihin niya sa inyo, gawin ninyo. Mayroon namang anim na tapayan na bato na nakalagay doon ayon sa seremonya ng paglilinis ng mga Judio, na ang bawat isa ay naglalaman ng dalawa o tatlong sukat. Sinabi sa kanila ni Jesus, Punuin ninyo ng tubig ang mga tapayan. At pinuno nila ang mga ito hanggang sa itaas. At sinabi niya sa kanila, Kumuha kayo ngayon at dalhin ninyo sa pinuno ng handaan. At dinala nila. Nang tikman ng tagapamahala ng handaan ang tubig na naging alak at hindi niya alam kung saan ito nanggaling, ngunit alam ng mga lingkod na sumalok ng tubig, tinawag ng tagapamahala ng handaan ang

lalaking ikakasal. At sinabi niya sa kanya, Bawat tao ay unang inilalabas ang mabuting alak, at kapag lasing na ang mga tao, saka ang mas mababang uri. Ngunit ikaw ay nagtago ng mabuting alak hanggang ngayon. Ito ang simula ng mga tanda na ginawa ni Jesus sa Cana ng Galilea at inihayag niya ang kanyang kaluwalhatian, at naniwala sa kanya ang kanyang mga alagad.

Pagkatapos nito, bumaba siya sa Capernaum kasama ang kanyang ina, ang kanyang mga kapatid, at ang kanyang mga alagad, at doon sila nanatili ng ilang araw lamang.

At malapit na ang Paskuwa ng mga Hudyo, at umakyat si Jesus sa Jerusalem. At natagpuan niya sa templo ang mga nagbebenta ng mga baka, tupa, at kalapati, at ang mga mangangalakal ng salapi na nakaupo. At gumawa siya ng latigo mula sa mga lubid at pinalayas niya silang lahat mula sa templo, ang mga tupa at ang mga baka, at ibinuhos niya ang mga barya ng mga moneylender at binaliktad ang mga mesa, At sa mga nagbebenta ng mga kalapati, sinabi niya, Alisin ninyo ang mga ito mula dito; huwag ninyong gawing bahay ng kalakalan ang bahay ng aking Ama. Ngunit naalaala ng kanyang mga alagad na nakasulat, Ang sigasig sa iyong bahay ay tututukin ako. Sumagot nga ang mga Judio at sinabi sa kaniya, Anong tanda ang ipinakikita mo sa amin na ginagawa mo ang mga bagay na ito? Sumagot si Jesus at sinabi sa kanila, Sirain ninyo ang templong ito, at sa loob ng tatlong araw ay ibabangon ko ito. Sinabi nga ng mga Judio, Apatnaput anim na taon itinayo ang templong ito, at ikaw ay

itatayo mo ito sa loob ng tatlong araw? Ngunit siya ay nagsasalita tungkol sa templo ng kaniyang katawan. Kaya nang siya ay muling bumangon mula sa mga patay, naalaala ng kanyang mga alagad na sinabi niya ito, at naniwala sila sa kasulatan at sa salitang sinabi ni Jesus.

Ngunit habang siya ay nasa Jerusalem sa paskuwa sa panahon ng pista, marami ang sumampalataya sa kanyang pangalan, nakikita nila ang mga tanda na kanyang ginawa. Ngunit si Jesus mismo ay hindi nagtitiwala ng kanyang sarili sa kanila dahil kilala niya ang lahat, At dahil hindi siya nangangailangan na may sinuman na magpatotoo tungkol sa tao, sapagkat siya mismo ay nakakaalam kung ano ang nasa loob ng tao.

3

May isang tao mula sa mga Pariseo na nagngangalang Nicodemo, isang pinuno ng mga Judio. Siya ay lumapit sa kanya sa gabi at sinabi sa kanya, Rabi, alam namin na ikaw ay guro na nanggaling sa Diyos, sapagkat walang sinuman ang makakagawa ng mga tandang iyong ginagawa maliban kung ang Diyos ay kasama niya. Sumagot si Jesus at sinabi sa kanya, Katotohanan, katotohanan, sinasabi ko sa iyo, kung ang sinuman ay hindi ipinanganak mula sa itaas, hindi niya makikita ang kaharian ng Diyos. Sinasabi ni Nicodemus sa kanya, Paano maaaring ipanganak ang isang tao kung matanda na siya? Hindi naman siya maaaring pumasok muli sa

sinapupunan ng kanyang ina at ipanganak? Sumagot si Jesus, Katotohanan, katotohanan, sinasabi ko sa iyo, kung ang isang tao ay hindi ipanganak mula sa tubig at Espiritu, hindi siya makapapasok sa kaharian ng Diyos. Ang ipinanganak mula sa laman ay laman, at ang ipinanganak mula sa Espiritu ay espiritu. Huwag kang magtaka dahil sinabi ko sa iyo na kailangan kayong ipanganak mula sa itaas. Ang espiritu ay humihihip kung saan nais nito, at naririnig mo ang boses nito, ngunit hindi mo alam kung saan ito nanggagaling at saan ito pupunta; ganoon din ang bawat taong ipinanganak mula sa Espiritu. Sumagot si Nicodemus at sinabi sa kanya, Paano mangyayari ang mga bagay na ito? Sumagot si Jesus at sinabi sa kanya, Ikaw ang guro ng Israel at hindi mo alam ang mga bagay na ito? Tunay na tunay na sinasabi ko sa iyo na ang aming nalalaman ay aming sinasalita, at ang aming nakita ay aming pinatototohanan, ngunit ang aming patotoo ay hindi ninyo tinatanggap. Kung ang mga pandaigdig na bagay ay sinabi ko sa inyo at hindi kayo naniniwala, paano kung sabihin ko sa inyo ang mga makalangit na bagay, maniniwala ba kayo? At walang sinuman ang umakyat sa langit kundi yaong bumaba mula sa langit, ang Anak ng Tao na nasa langit. At kung paanong si Moises ay nagtaas ng ahas sa ilang, gayon din ay kinakailangang itaas ang Anak ng tao, upang ang bawat naniniwala sa kanya ay hindi mapahamak, kundi magkaroon ng buhay na walang hanggan. Sapagkat ganito ang pag-ibig ng Diyos sa mundo: ibinigay niya ang kanyang bugtong na Anak, upang ang sinumang sumampalataya sa kanya ay hindi mapahamak, kundi magkaroon ng buhay na walang hanggan. Sapagkat hindi

isinugo ng Diyos ang kanyang Anak sa mundo upang hatulan ang mundo, kundi upang maligtas ang mundo sa pamamagitan niya. Ang naniniwala sa kanya ay hindi hinahatulan, ngunit ang hindi naniniwala ay hinatulan na, sapagkat hindi siya naniniwala sa pangalan ng bugtong na Anak ng Diyos. Ito nga ang hatol, na ang liwanag ay dumating na sa mundo, at minahal ng mga tao nang higit ang kadiliman kaysa sa liwanag, sapagkat masasama ang kanilang mga gawa. Sapagkat ang bawat taong gumagawa ng masama ay napopoot sa liwanag at hindi lumalapit sa liwanag, upang hindi mabunyag ang kanyang mga gawa, Ngunit ang gumagawa ng katotohanan ay pumupunta sa liwanag, upang mahayag ang kanyang mga gawa na sa Diyos ay ginawa.

Pagkatapos nito, dumating si Jesus at ang kanyang mga alagad sa lupain ng Judea, at doon siya nananatili kasama nila at bumabautismo. At si Juan naman ay bumabautismo sa Ainon na malapit sa Salim, sapagkat maraming tubig ay naroon, at sila ay dumarating at binabautismuhan. Sapagkat hindi pa naitapon sa bilangguan si Juan. Kaya nagkaroon ng pagtatalo sa pagitan ng mga alagad ni Juan at isang Judio tungkol sa paglilinis. At pumunta sila kay Juan at sinabi sa kanya, Rabi, ang taong kasama mo sa kabilang ibayo ng Jordan, na iyong pinatunayan, tingnan mo, siya ay bumabautismo at lahat ay pumupunta sa kanya. Sumagot si Juan at sinabi, Hindi makakakuha ang tao ng anuman kung hindi ito ibinigay sa kanya mula sa langit. Kayo mismo ang nagpapatotoo sa akin na sinabi ko, Hindi ako ang Cristo, kundi isinugo ako sa unahan niya. Ang may-ari ng nobya

ay ang lalaking ikakasal, at ang kaibigan ng lalaking ikakasal na nakatayo at nakikinig sa kanya ay lubos na natutuwa dahil sa tinig ng lalaking ikakasal. Kaya nga, ang kagalakang ito na akin ay natupad na. Kailangan siyang lumaki, ngunit ako ay dapat bumaba. Ang nanggagaling mula sa itaas ay nasa itaas ng lahat. Ang mula sa lupa ay mula sa lupa at nagsasalita tungkol sa lupa, ang nanggagaling mula sa langit ay nasa itaas ng lahat. At ang kanyang nakita at narinig, ito ang kanyang pinatototohanan, at ang kanyang patotoo ay walang tumatanggap. Ang tumanggap ng kanyang patotoo ay nagpatunay na ang Diyos ay totoo. Sapagkat ang sinugo ng Diyos ay nagsasalita ng mga salita ng Diyos, dahil ang Diyos ay nagbibigay ng Espiritu nang walang sukat. Ang Ama ay umiibig sa Anak at ibinigay na ang lahat sa kanyang kamay. Ang naniniwala sa Anak ay may buhay na walang hanggan, ngunit ang sumusuway sa Anak ay hindi makikita ang buhay, kundi ang poot ng Diyos ay nananatili sa kaniya.

4

Nang malaman ng Panginoon na narinig ng mga Fariseo na si Jesus ay gumagawa ng mas maraming alagad at bumabautismo kaysa kay Juan Bagaman sa katunayan si Jesus mismo ay hindi bumabautismo, kundi ang kanyang mga alagad. Iniwan niya ang Judea at pumunta sa Galilea. Kinakailangan niyang dumaan sa Samaria. Dumating nga siya sa isang lungsod ng Samaria na tinatawag na Sychar, malapit sa lupain na ibinigay ni Jacob kay

Jose na kanyang anak. May balon doon ni Jacob. Si Jesus, na pagod na mula sa paglalakbay, ay umupo sa tabi ng balon. Mga ikaanim na oras na noon. Dumating ang isang babae mula sa Samaria upang umigib ng tubig. Sinabi ni Jesus sa kanya, Bigyan mo ako ng maiinom. Sapagkat ang kanyang mga alagad ay pumunta na sa lungsod upang bumili ng pagkain. Sinabi nga sa kanya ng babaeng Samaritana, Paano ka, na isang Judio, ay humihingi sa akin ng inumin, samantalang ako ay isang babaeng Samaritana? Sapagkat ang mga Judio ay hindi nakikisama sa mga Samaritano. Sumagot si Jesus at sinabi sa kanya, Kung alam mo lamang ang kaloob ng Diyos, at kung sino ang nagsasabi sa iyo, Bigyan mo ako ng inumin, ikaw sana ay humingi sa kanya, at binigyan ka sana niya ng buhay na tubig. Sinabi sa kanya ng babae, Panginoon, wala ka ngang timba, at malalim ang balon; saan ka nga kukuha ng buhay na tubig? Hindi ba ikaw ay mas dakila kaysa sa aming amang si Jacob, na siyang nagbigay sa amin ng balon, at siya mismo ay uminom mula dito, at ang kanyang mga anak na lalaki, at ang kanyang mga hayop? Sumagot si Jesus at sinabi sa kanya, Ang bawat umiinom mula sa tubig na ito ay mauuhaw muli, Ngunit sinumang umiinom mula sa tubig na aking ibibigay sa kanya ay hindi na mauuhaw magpakailanman, kundi ang tubig na aking ibibigay sa kanya ay magiging sa kanyang loob na bukal ng tubig na umaagos tungo sa buhay na walang hanggan. Sinabi ng babae sa kanya, Panginoon, bigyan mo ako ng tubig na ito, upang hindi na ako mauhaw ni pumunta pa rito upang umigib. Sinabi ni Jesus sa kaniya, Pumunta ka, tawagin mo ang iyong asawa, at bumalik ka rito. Sumagot ang babae at sinabi, Wala

akong asawa. Sinabi sa kanya ni Jesus, Mabuti ang sinabi mo na wala kang asawa, Sapagkat limang lalaki ang naging asawa mo, at ngayon ang mayroon ka ay hindi mo asawa, totoo ang sinabi mo. Sinabi ng babae sa kanya, Panginoon, nakikita ko na ikaw ay isang propeta. Ang aming mga ninuno ay sumamba sa bundok na ito, at kayo ay nagsasabi na sa Jerusalem ang lugar kung saan dapat sumamba. Sinabi sa kanya ni Jesus, Babae, maniwala ka sa akin na darating ang oras kung kailan hindi ninyo sasambahin ang Ama sa bundok na ito ni sa Jerusalem. Kayo ay sumasamba sa hindi ninyo alam, kami ay sumasamba sa alam namin, sapagkat ang kaligtasan ay mula sa mga Judio. Ngunit dumarating ang oras, at ngayon na ito, kung kailan ang mga tunay na mananamba ay sasambahin sa Ama sa espiritu at katotohanan, sapagkat ang Ama ay humahanap ng mga gayon na sumasamba sa kanya. Ang Diyos ay espiritu, at ang mga sumasamba sa kanya ay kailangang sumamba sa espiritu at katotohanan. Sinasabi sa kanya ng babae, Alam ko na ang Mesiyas na tinatawag na Kristo ay dumarating. Kapag dumating siya, ipahahayag niya sa amin ang lahat ng bagay. Sinabi ni Jesus sa kanya, Ako ay ang nagsasalita sa iyo. At sa pagkakataong ito dumating ang kanyang mga alagad, at sila ay nagtaka dahil siya ay nakikipag-usap sa isang babae, ngunit walang sinuman ang nagsabi, Ano ang hinahanap mo? o Bakit ka nakikipag-usap sa kanya? Iniwan nga ng babae ang kanyang banga ng tubig at pumunta sa lungsod, at sinabi niya sa mga tao, Halika at tingnan ninyo ang taong nagsabi sa akin ng lahat ng aking ginawa, hindi kaya siya ang Kristo? Kayat lumabas sila mula sa lungsod at pumunta sa kanya.

Samantala, tinanong siya ng mga alagad at sinabi, Rabi, kumain ka. Pero sinabi niya sa kanila, Ako ay may pagkaing kakainin na hindi ninyo alam. Nagsasabi nga ang mga alagad sa isat isa, Hindi ba may nagdala sa kanya ng makakain? Sinabi ni Jesus sa kanila, Ang aking pagkain ay ang gawin ko ang kalooban ng nagsugo sa akin at tapusin ang kanyang gawain. Hindi ba kayo nagsasabi na apat na buwan pa at darating na ang ani? Narito, sinasabi ko sa inyo, itaas ang inyong mga mata at tingnan ang mga bukid, sapagkat puti na ang mga ito para sa ani. At ang nag-aani ay tumatanggap ng gantimpala at nangongolekta ng bunga para sa buhay na walang hanggan, upang ang nagtatanim at ang nag-aani ay magalak na magkasama. Sapagkat sa bagay na ito totoo ang kasabihan, na iba ang nagtatanim at iba ang umaani. Isinugo ko kayo upang mag-ani ng hindi ninyo pinagpaguran; iba ang nagpagpaguran, at kayo ay pumasok sa kanilang paggawa. Ngunit mula sa lungsod na iyon, maraming mga Samaritano ang naniwala sa kanya dahil sa salita ng babae na nagpatotoo, Sinabi niya sa akin ang lahat ng aking ginawa. Kaya nang dumating sa kanya ang mga Samaritano, hiniling nila sa kanya na manatili sa kanila, at nanatili siya roon nang dalawang araw. At marami pang higit na tao ang naniwala dahil sa kaniyang salita. At sinabi nila sa babae, Hindi na dahil sa iyong salita kami naniniwala, sapagkat kami mismo ay nakarinig na, at alam namin na siya nga ay tunay na Tagapagligtas ng sanlibutan, ang Kristo.

Ngunit pagkatapos ng dalawang araw, lumabas siya mula doon at pumunta sa Galilea. Sapagkat si Jesus mismo ay nagpatotoo

na ang propeta ay walang karangalan sa kanyang sariling bayan. Kaya nang dumating siya sa Galilea, tinanggap siya ng mga taga-Galilea, sapagkat nakita nila ang lahat ng ginawa niya sa Jerusalem noong pista, dahil sila rin ay pumunta sa pistang iyon.

Dumating muli si Jesus sa Cana ng Galilea, kung saan niya ginawang alak ang tubig. At may isang opisyal ng hari na ang anak ay may sakit sa Capernaum, Nang marinig niya na si Jesus ay dumating mula sa Judea patungo sa Galilea, pumunta siya sa kanya at nakiusap sa kanya na bumaba at pagalingin ang kanyang anak, sapagkat malapit na itong mamatay. Sinabi nga ni Jesus sa kanya, Kung hindi ninyo makikita ang mga tanda at kababalaghan, hindi kayo maniniwala. Sinabi sa kanya ng opisyal ng hari, Panginoon, bumaba ka bago mamatay ang anak ko. Sinabi sa kanya ni Jesus, Humayo, nabubuhay ang anak mo. At sumampalataya ang tao sa salitang sinabi sa kanya ni Jesus, at umalis na siya. Ngunit habang siya ay bumababa, ang kanyang mga alipin ay nakatagpo sa kanya at nag-ulat, na nagsasabi na ang iyong lingkod ay nabubuhay. Nagtanong nga siya sa kanila kung anong oras gumaling ang bata. At sinabi nila sa kanya na kahapon ng ikapitong oras ay umalis sa kanya ang lagnat. Nakilala ng ama na sa oras na iyon, nang sinabi sa kanya ni Jesus na ang kanyang anak ay nabubuhay, at naniwala siya at ang kanyang buong sambahayan. Ito ang pangalawang tanda na ginawa ni Jesus nang dumating mula sa Judea patungo sa Galilea.

5

Pagkatapos nito ay may pista ng mga Judio, at umakyat si Jesus papunta sa Jerusalem. Mayroon naman sa Jerusalem ang isang tangke ng tupa, na tinatawag sa Hebreo na Bethesda, na may limang portiko. Sa mga ito ay nakahiga ang maraming may karamdaman—mga bulag, mga pilay, mga lumpo—na naghihintay sa paggalaw ng tubig. Sapagkat ang isang mensahero ay bumababa sa palanguyan tuwing may takdang panahon at ginagalaw ang tubig, kaya ang unang pumasok pagkatapos ng pagkakilos ng tubig ay gumagaling mula sa anumang sakit na kaniyang dinanas. May isang tao roon na tatlumput walong taon nang may sakit. Nang makita ni Jesus na siya ay nakahiga, at nalaman na matagal na siyang ganoon, sinabi niya sa kanya, Nais mo bang gumaling? Sumagot sa kanya ang may sakit, Panginoon, wala akong tao na makakapaghulog sa akin sa palanguyan kapag ginugulo ang tubig, ngunit habang papunta ako, may iba nang bumababa bago ako. Sinabi sa kanya ni Jesus, Bumangon ka, buhatin mo ang iyong banig at lumakad. At agad na gumaling ang lalaki, at binuhat niya ang kanyang banig at naglakad. Ngunit Sabbath noon sa araw na iyon. Sinabi nga ng mga Judio sa taong napagaling, Araw ng Sabbath ito, hindi ka pinahihintulutang buhatin ang iyong banig. Sumagot siya sa kanila, Ang gumawa sa akin na malusog, siya ang nagsabi sa akin, Buhatin mo ang iyong banig at lumakad. Tinanong nga nila siya, Sino ang taong nagsabi sa iyo, Buhatin mo ang iyong banig at lumakad? Ngunit ang napagaling ay hindi

alam kung sino ito, sapagkat si Jesus ay umalis habang may maraming tao sa lugar. Pagkatapos nito, natagpuan siya ni Jesus sa templo at sinabi sa kanya, Tingnan mo, gumaling ka na. Huwag ka nang magkasala, upang hindi ka tamaan ng mas masahol pa. Umalis ang lalaki at iniulat sa mga Hudyo na si Hesus ang gumawa sa kanyang malusog.

At dahil dito, inusig ng mga Judio si Jesus at hinahangad nilang patayin siya, sapagkat ginawa niya ang mga bagay na ito sa araw ng Sabbath. Ngunit sumagot si Jesus sa kanila, Ang aking Ama ay gumagawa hanggang ngayon, at ako rin ay gumagawa. Dahil dito, lalo pang hinanap ng mga Judio na patayin siya, sapagkat hindi lamang sinisira niya ang Sabbath, kundi tinatawag din niya ang Diyos na kanyang sariling Ama, at ginagawa niyang kapantay ang kanyang sarili sa Diyos.

Sumagot nga si Jesus at sinabi sa kanila, Katotohanan, katotohanang sinasabi ko sa inyo, hindi makakaya ng Anak na gumawa ng anuman mula sa kanyang sarili, kundi lamang ang nakikita niyang ginagawa ng Ama, sapagkat anumang ginagawa niya, ang mga ito ay ginagawa rin ng Anak. Sapagkat ang Ama ay umiibig sa Anak at ipinakikita sa kanya ang lahat ng kanyang ginagawa, at mas malalaking gawa kaysa sa mga ito ay ipapakita niya sa kanya, upang kayo ay manghanga. Sapagkat kung paano binubuhay ng Ama ang mga patay at binibigyan sila ng buhay, gayon din naman ang Anak ay nagbibigay ng buhay sa sinumang nais niya. Sapagkat ang Ama ay hindi humahatol sa sinuman, kundi ibinigay niya ang buong paghatol sa Anak,

Upang parangalan ng lahat ang Anak gaya ng pagpaparangal nila sa Ama. Ang hindi pumararangal sa Anak ay hindi pumararangal sa Ama na nagsugo sa kaniya. Katotohanan, katotohanang sinasabi ko sa inyo na ang nakikinig sa aking salita at naniniwala sa nagsugo sa akin ay may buhay na walang hanggan, at hindi darating sa hatol, kundi lumipat na mula sa kamatayan tungo sa buhay. Tunay na tunay na sinasabi ko sa inyo na darating ang oras, at ngayon na ito, kung kailan ang mga patay ay maririnig ang tinig ng Anak ng Diyos, at ang mga nakarinig ay mabubuhay. Sapagkat kung paanong ang Ama ay may buhay sa kaniyang sarili, gayon din ay binigyan niya ang Anak na magkaroon ng buhay sa kaniyang sarili, At binigyan siya ng kapangyarihan at ng paghatol na gawin, sapagkat siya ay Anak ng Tao. Huwag kayong manggilalas sa bagay na ito, sapagkat darating ang oras kung saan lahat ng nasa mga libingan ay maririnig ang kanyang tinig. At lalabas ang mga gumawa ng mabubuting bagay patungo sa muling pagkabuhay ng buhay, at ang mga gumawa ng masamang bagay patungo sa muling pagkabuhay ng paghatol.

Hindi ako makakagawa ng anuman mula sa aking sarili. Kung paano ako nakaririnig, ako ay humahatol, at ang aking hatol ay matuwid, sapagkat hindi ko hinahangad ang aking kalooban, kundi ang kalooban ng Ama na nagsugo sa akin. Kung ako ay magpatotoo tungkol sa aking sarili, ang aking patotoo ay hindi totoo. May iba na nagpapatotoo tungkol sa akin, at alam ko na totoo ang patotoong ibinibigay niya tungkol sa akin. Kayo ay nagpadala kay Juan, at siya ay nagpatotoo sa katotohanan.

Ngunit hindi ako tumatanggap ng patotoo mula sa tao, pero sinasabi ko ang mga ito upang kayo ay maligtas. Siya ay ang ilawan na nasusunog at nagniningning, at kayo ay ninais na magalak pansamantala sa kaniyang liwanag. Ngunit ako ay may patotoo na mas dakila kaysa kay Juan, sapagkat ang mga gawang ibinigay sa akin ng Ama upang aking tapusin—ang mga gawang ito na aking ginagawa—ay sumasaksi tungkol sa akin na ako ay isinugo ng Ama. At ang Amang nagpadala sa akin, siya mismo ang nagpatotoo tungkol sa akin. Ni ang kanyang tinig ay hindi ninyo kailanman narinig, ni ang kanyang anyo ay hindi ninyo nakita, At ang kanyang salita ay wala sa inyo na nananatili, sapagkat sa yaong isinugo niya, dito ay hindi kayo naniniwala. Sinusuri ninyo ang mga kasulatan, sapagkat iniisip ninyo na sa mga ito ay mayroon kayong buhay na walang hanggan, at ang mga ito rin ang nagpapatotoo tungkol sa akin. At ayaw ninyong lumapit sa akin upang magkaroon kayo ng buhay. Hindi ako tumatanggap ng kaluwalhatian mula sa mga tao. Ngunit nakilala ko kayo na ang pag-ibig ng Diyos ay wala sa inyo. Ako ay naparito sa pangalan ng aking Ama, at hindi ninyo ako tinatanggap; kung may iba na darating sa kanyang sariling pangalan, siya ay inyong tatanggapin. Paano kayo makakaya na maniwala, kung tumatanggap kayo ng kaluwalhatian mula sa isat isa, at ang kaluwalhatian na mula sa nag-iisang Diyos ay hindi ninyo hinahanap? Huwag ninyong isipin na ako ang mag-aakusa sa inyo sa Ama; mayroon nang nag-aakusa sa inyo—si Moises, na siyang inyong pinagpag-asahan. Kung naniniwala kayo kay Moises, sanay naniniwala rin kayo sa akin, sapagkat tungkol sa akin ay sumulat siya. Ngunit kung sa kanyang mga

sulat hindi kayo naniniwala, paano kayo maniniwala sa aking mga salita?

6

Pagkatapos nito, umalis si Jesus patungo sa kabilang ibayo ng Dagat ng Galilea, ang Dagat ng Tiberias. At sumusunod sa kanya ang maraming tao, sapagkat nakikita nila ang kanyang mga tanda na ginagawa niya sa mga may sakit. Umakyat nga si Jesus sa bundok, at doon siya umupo kasama ng kanyang mga alagad. At malapit na ang Paskuwa, ang pista ng mga Hudyo. Kaya nang naitaas ni Jesus ang kanyang mga mata at nakita na maraming tao ay dumarating sa kanya, sinabi niya kay Felipe, Saan tayo bibili ng tinapay upang makakain nila ito? Ngunit sinabi niya ito upang subukin siya, sapagkat siya mismo ay nakakaalam kung ano ang gagawin niya. Sumagot si Felipe sa kanya, Ang tinapay na nagkakahalaga ng dalawang daang denario ay hindi sapat para sa kanila upang makakuha ang bawat isa sa kanila ng kaunti. Sinasabi sa kanya ng isa sa mga alagad niya, si Andreas na kapatid ni Simon Pedro, May isang bata dito na may limang tinapay na sebada at dalawang isda, ngunit ano ang mga ito para sa napakaraming tao? Sinabi ni Jesus, Paupuin ninyo ang mga tao. May maraming damo sa lugar na iyon. Kaya umupo ang mga lalaki na ang bilang ay humigit-kumulang limang libo. Kinuha ni Jesus ang mga tinapay at pagkatapos magpasalamat ay ipinamamahagi niya ito sa mga alagad, at ang mga alagad naman ay sa mga nakahiga. Gayundin din ang mga isda, kung

gaano ang kanilang nais. Nang sila ay mabusog, sinabi niya sa kaniyang mga alagad, Tipunin ninyo ang natirang mga piraso, upang walang masayang. Kaya naman nag-tipon sila at pinuno ang labindalawang basket ng mga pirasong natira mula sa limang tinapay na sebada pagkatapos kumain ng mga tao. Ang mga tao samakatuwid, nang makita nila ang tandang ginawa ni Jesus, ay nagsabi na ito nga ay tunay na ang propetang darating sa mundo. Samakatuwid, nang malaman ni Jesus na balak nilang pumunta at agawin siya upang gawing hari, muling umurong siya sa bundok mag-isa.

Ngunit nang gabi na, bumaba ang kanyang mga alagad sa dagat. At pagkasakay sa barko, sila ay nagsipunta sa kabilang ibayo ng dagat patungo sa Capernaum. Kadiliman na ay dumating, at hindi pa dumarating sa kanila si Jesus, Ang dagat ay ginugulo ng malakas na hangin na umiihip. Matapos magmaneho ng dalawamput lima o tatlumpung estadya, nakita nila si Jesus na lumalakad sa ibabaw ng dagat at papalapit sa bangka, at natakot sila. Pero sinabi niya sa kanila, Ako nga, huwag kayong matakot. Nais nga nilang kunin siya sa bangka, at agad na dumating ang bangka sa lupang kanilang pupuntahan.

Kinabukasan, ang karamihang nakatayo sa kabilang ibayo ng dagat ay nakakita na walang ibang bangka roon kundi yaong iisang sinasakyan ng kanyang mga alagad, at na si Jesus ay hindi sumama sa kanyang mga alagad sa bangka, kundi ang kanyang mga alagad lamang ang umalis. Ngunit dumating ang ibang mga bangka mula sa Tiberias malapit sa lugar kung saan kumain sila

ng tinapay pagkatapos magpasalamat ng Panginoon, Nang makita ng karamihan na si Jesus ay wala roon, ni ang kanyang mga alagad, sumakay sila sa mga barko at pumunta sa Capernaum upang hanapin si Jesus. At nang matagpuan nila siya sa kabilang ibayo ng dagat, sinabi nila sa kanya, Rabi, kailan ka dumating dito? Sumagot si Jesus sa kanila at sinabi, Tunay na tunay na sinasabi ko sa inyo, hinahanap ninyo ako, hindi dahil nakita ninyo ang mga tanda, kundi dahil kumain kayo ng mga tinapay at nabusog kayo. Magtrabaho kayo hindi para sa pagkaing napapahamak, kundi para sa pagkaing nananatili tungo sa buhay na walang hanggan, na ibibigay sa inyo ng Anak ng Tao, sapagkat siya ang tinakdaan ng selyong banal ng Diyos na Ama. Sinabi nga nila sa kanya, Ano ang gagawin natin upang maisagawa natin ang mga gawa ng Diyos? Sumagot si Jesus at sinabi sa kanila, Ito ang gawain ng Diyos, na kayo ay sumampalataya sa kanya na isinugo niya.

Sinabi nga nila sa kanya, Anong tanda nga ang iyong ginagawa upang makita namin at maniwala kami sa iyo? Ano ang ginagawa mo? Ang aming mga ninuno ay kumain ng manna sa ilang, gaya ng nakasulat, Binigyan niya sila ng tinapay mula sa langit upang kainin. Sinabi nga ni Jesus sa kanila, Katotohanan, katotohanang sinasabi ko sa inyo, hindi si Moises ang nagbigay sa inyo ng tinapay mula sa langit, kundi ang aking Ama ang nagbibigay sa inyo ng tunay na tinapay mula sa langit. Ang tinapay ng Diyos ay ang bumababa mula sa langit at nagbibigay ng buhay sa mundo. Sinabi nila sa kanya, Panginoon, ibigay mo sa amin palagi ang tinapay na ito. Sinabi nga ni Jesus sa kanila,

Ako ang tinapay ng buhay. Ang lumalapit sa akin ay hindi magugutom, at ang sumasampalataya sa akin ay hindi mauuhaw kailanman.

Ngunit sinabi ko sa inyo na nakita ninyo ako at hindi kayo naniniwala. Lahat ng ibinibigay sa akin ng Ama ay darating sa akin, at ang lumalapit sa akin ay hindi ko kailanman itataboy. Sapagkat bumaba ako mula sa langit, hindi upang gawin ang aking kalooban, kundi ang kalooban ng nagsugo sa akin. At ito ang kalooban ng Ama na nagsugo sa akin: na ang lahat ng ibinigay niya sa akin ay hindi ko mawawala, kundi ibabangon ko sa huling araw. Ito ang kalooban ng nagsugo sa akin, upang ang bawat nakakakita sa Anak at sumasampalataya sa kaniya ay magkaroon ng buhay na walang hanggan, at ibabangon ko siya sa huling araw. Nag-ungol nga ang mga Judio tungkol sa kanya dahil sinabi niya, Ako ay ang tinapay na bumaba mula sa langit. At sinasabi nila, Hindi ba ito si Jesus na anak ni Joseph, na alam natin ang kanyang ama at ina? Paano nga sinasabi niya na bumaba siya mula sa langit? Sumagot si Jesus at sinabi sa kanila, Huwag kayong magreklamo sa isat isa. Walang sinuman ang makaaaring lumapit sa akin, maliban kung hilahin siya ng Ama na nagsugo sa akin, at ako ay magbabangon sa kanya sa huling araw. Nakasulat sa mga propeta: Silang lahat ay magiging tinuturuan ng Diyos. Ang bawat nakikinig mula sa Ama at natuto ay pumapunta sa akin. Hindi dahil nakita ng sinuman ang Ama, maliban sa yaong nanggaling sa Diyos—siya ang nakakita ng Ama. Tunay na tunay na sinasabi ko sa inyo, ang naniniwala sa akin ay may buhay na walang hanggan. Ako ang

tinapay ng buhay. Ang mga ama ninyo ay kumain ng manna sa ilang at namatay. Ito ang tinapay na bumababa mula sa langit, upang ang sinumang kumain nito ay hindi mamatay. Ako ay ang tinapay na buhay na bumaba mula sa langit. Kung sinuman ay kakain mula sa tinapay na ito, mabubuhay siya magpakailanman. At ang tinapay na aking ibibigay ay ang aking laman, na ibibigay ko para sa buhay ng mundo. Nakikipagtalo nga sa isat isa ang mga Judio, na nagsasabi, Paano makapagbibigay ito sa amin ng kanyang laman upang kainin? Sinabi nga sa kanila ni Jesus, Katotohanan, katotohanan, sinasabi ko sa inyo, kung hindi ninyo kainin ang laman ng Anak ng Tao at inumin ang kanyang dugo, hindi kayo magkakaroon ng buhay sa inyong sarili. Ang kumakain ng aking laman at umiinom ng aking dugo ay may buhay na walang hanggan, at aking ibababangon siya sa huling araw. Sapagkat ang laman ko ay tunay na pagkain, at ang dugo ko ay tunay na inumin. Ang kumakain ng aking laman at umiinom ng aking dugo ay nananatili sa akin, at ako sa kaniya. Kung paano ako isinugo ng buhay na Ama at ako ay nabubuhay dahil sa Ama, gayon din ang kumakain sa akin ay mabubuhay dahil sa akin. Ito ang tinapay na bumaba mula sa langit, hindi gaya ng kinain ng inyong mga ama ang manna at namatay; ang kumakain ng tinapay na ito ay mabubuhay magpakailanman. Ang mga bagay na ito ay sinabi niya habang nagtuturo sa kongregasyon sa Capernaum.

Maraming mga alagad niya, nang marinig nila ito, ay nagsabi, Mahirap ang salitang ito; sino ang makakarinig nito? Ngunit alam ni Jesus sa kanyang sarili na ang kanyang mga alagad ay

nag-uungal tungkol dito, kaya sinabi niya sa kanila, Ito ba ang nakapagpapahirap sa inyo? Paano kung makita ninyo ang Anak ng Tao umaahon sa kung saan siya noon? Ang Espiritu ang nagbibigay-buhay, ang laman ay walang pakinabang, ang mga salitang aking sinasalita sa inyo ay espiritu at buhay. Ngunit mayroon sa inyo ang ilan na hindi naniniwala. Sapagkat alam ni Jesus mula pa sa simula kung sino ang hindi naniniwala at kung sino ang magkakanulo sa kanya. At sinabi niya, Dahil dito sinabi ko sa inyo na walang sinuman ang makaaaring lumapit sa akin, maliban kung ito ay ibinigay sa kaniya ng aking Ama. Dahil dito, maraming mga alagad niya ang umalis at bumalik sa dati, at hindi na sila nakisamahan sa kaniya. Sinabi nga ni Jesus sa labindalawa, Hindi ba kayo rin nais umalis? Sumagot nga sa kanya si Simon Pedro, Panginoon, saan kami pupunta? Ikaw ay may mga salita ng buhay na walang hanggan. At kami ay sumampalataya at nakilala na ikaw ay ang Kristo, ang Anak ng buhay na Diyos. Sumagot si Jesus sa kanila, Hindi ba kayo ang labindalawang pinili ko? Ngunit isa sa inyo ay diyablo. Sinabi niya ito tungkol kay Judah na anak ni Simon Iscariot, sapagkat siya ang magkakanulo sa kanya, kahit isa siya sa labindalawa.

7

Pagkatapos nito, naglalakad si Jesus sa Galilea, sapagkat ayaw niyang maglakad sa Judea, dahil hinahanap siya ng mga Judio upang patayin. At malapit na ang pista ng mga Judio, ang Pista ng mga Tabernakulo. Kaya sinabi sa kanya ng kanyang mga

kapatid, Umalis ka mula rito at pumunta ka sa Judea, upang makita rin ng iyong mga alagad ang mga gawang iyong ginagawa. Walang sinuman ang gumagawa ng anumang bagay sa lihim at naghahangad na siya ay maging hayagan. Kung ginagawa mo ang mga ito, ipakita mo ang iyong sarili sa mundo. Sapagkat kahit ang mga kapatid niya ay hindi naniniwala sa kanya. Sinasabi nga sa kanila ni Jesus, Ang aking panahon ay hindi pa narito, ngunit ang inyong panahon ay laging handa. Hindi kayang kapootan ng mundo kayo, ngunit ako ay kinapopootan nito, sapagkat ako ay sumasaksi tungkol dito na ang kaniyang mga gawa ay masama. Kayo ay umakyat sa pistang ito, ako ay hindi pa umakyat sa pistang ito, sapagkat ang aking panahon ay hindi pa natutupad. Ngunit matapos sabihin ang mga ito sa kanila, siya ay nanatili sa Galilea. Ngunit nang umakyat ang kanyang mga kapatid, siya rin ay umakyat sa pista, hindi hayagan, kundi sa lihim. Kaya nga ang mga Judio ay hinahanap siya sa pista at nagsasabi, Nasaan siya? At maraming bulungán tungkol sa kanya ay nasa mga karamihan. Ang ilan ay nagsasabi na siya ay mabuti, ang iba ay nagsasabi, Hindi, kundi nililigaw niya ang mga tao. Walang sinuman, gayunman, ang hayagang nagsasalita tungkol sa kanya dahil sa takot sa mga Judio.

Ngunit nang nasa kalagitnaan na ng pista, umakyat si Jesus sa templo at nagturo. At namangha ang mga Judio na nagsasabi, Paano naman nalalaman ng taong ito ang mga katuruan gayong hindi siya nag-aral? Sumagot nga sa kanila si Jesus at sinabi, Ang aking pagtuturo ay hindi akin, kundi ng nagsugo sa akin. Kung

sinuman ang nais gawin ang kanyang kalooban, malalaman niya tungkol sa turo, kung ito ay mula sa Diyos o ako ay nagsasalita mula sa aking sarili. Ang nagsasalita mula sa kanyang sarili ay humahanap ng kanyang sariling kaluwalhatian, ngunit ang humahanap ng kaluwalhatian ng nagpadala sa kanya, ito ay totoo, at walang kawalang-katarungan sa kanya. Hindi ba si Moises ang nagbigay sa inyo ng batas? At walang sinuman sa inyo ang tumutupad ng batas. Bakit ako ninyo pinagsisikapang patayin? Sumagot ang karamihan at sinabi, May diyablo ka! Sino ang naghahangad na patayin ka? Sumagot si Jesus at sinabi sa kanila, Isang gawain ang aking ginawa, at dahil ditoy namamangha kayong lahat. Si Moises ay nagbigay sa inyo ng tuli—hindi dahil ito ay mula kay Moises, kundi mula sa mga ninuno—at sa araw ng Sabbath ay nagtutuli kayo ng tao. Kung tumatanggap ng tuli ang tao sa araw ng Sabbath upang hindi masira ang batas ni Moises, bakit kayo galit sa akin dahil pinagaling ko ang buong tao sa araw ng Sabbath? Huwag humatol ayon sa itsura, kundi maghatol ng matuwid na paghatol. Nagsabi nga ang ilan sa mga taga-Jerusalem, Hindi ba ito ang kanilang hinahanap upang patayin? At tingnan, hayag siyang nagsasalita, at wala silang sinasabi sa kanya. Baka nga tunay na nakilala ng mga pinuno na siya nga ay tunay na ang Kristo? Ngunit alam namin kung saan nanggaling ang taong ito, pero pagdating ng Kristo, walang sinuman ang nakakaalam kung saan siya nanggaling. Kaya nga sumigaw si Jesus habang nagtuturo sa templo at nagsabi, Kilala nga ninyo ako, at alam ninyo kung saan ako nanggaling, at hindi ako naparito sa aking sariling kapasyahan, ngunit totoo ang nagsugo

sa akin, na hindi ninyo kilala. Kilala ko siya, sapagkat mula sa kanya ako at siya ang nagsugo sa akin. Hinahanap nga nila siyang dakpin, ngunit walang sinuman ang gumamit ng kamay laban sa kaniya, sapagkat hindi pa dumarating ang kaniyang oras. Marami nga mula sa karamihan ay sumampalataya sa kanya at nagsasabi, Ang Kristo, kapag dumating, hindi ba gagawa ng mas maraming mga tanda kaysa sa mga ginawa niya? Narinig ng mga Fariseo ang karamihan na nag-uungol tungkol sa kanya hinggil sa mga bagay na ito, at nagpadala ng mga katulong ang mga Fariseo at ang mga punong pari upang dakpin siya. Sinabi nga ni Jesus, Kaunting panahon na lang ay kasama ninyo ako, at pupunta ako sa nagsugo sa akin. Hahanapin ninyo ako at hindi ninyo mahahanap, at kung saan ako naroroon, kayo ay hindi makakapunta. Kaya sinabi ng mga Judio sa kanilang sarili, Saan kaya pupunta ang taong ito na hindi namin siya masusumpungan? Pupunta kaya siya sa mga Griyegong nakakalat sa ibat ibang lugar upang turuan ang mga Griyego? Ano ang ibig sabihin ng salitang ito na sinabi niya, Hahanapin ninyo ako at hindi ninyo ako makikita, at kung nasaan ako, hindi kayo makakapunta?

Sa huling araw ng dakilang pista, tumayo si Jesus at sumigaw na nagsasabi, Kung sinuman ay nauuhaw, pumarito sa akin at uminom. Ang naniniwala sa akin, gaya ng sinabi ng kasulatan, mga ilog ng buhay na tubig ay dadaloy mula sa kanyang kalooban. Ngunit sinabi niya ito tungkol sa Espiritu na matatanggap ng mga naniniwala sa kanya, sapagkat ang Banal na Espiritu ay wala pa noon, dahil si Jesus ay hindi pa

naluluwalhatian. Maraming tao samakatuwid mula sa pulutong na nakarinig ng salita ay nagsabi, Ito nga ang propeta. Ang iba ay nagsasabi, Ito ang Kristo, ngunit ang iba naman ay nagsasabi, Hindi bat hindi mula sa Galilea dumarating ang Kristo? Hindi ba sinabi ng kasulatan na mula sa lahi ni David at mula sa Bethlehem, ang nayon kung saan naroon si David, dumarating ang Cristo? Kayat nagkaroon ng pagkakabahagi sa pulutong dahil sa kanya. Ang ilan sa kanila ay nais na hulihin siya, ngunit walang sinuman ang nakagalaw laban sa kanya. Dumating nga ang mga katulong sa mga punong pari at mga Fariseo, at sinabi sa kanila ng mga ito, Bakit hindi ninyo siya dinala? Sumagot ang mga katulong, Kailanman ay walang taong nagsalita gaya ng taong ito. Sumagot nga sa kanila ang mga Fariseo, Hindi ba kayo rin ay naligaw? Hindi ba sinuman sa mga pinuno ang naniwala sa kanya o sa mga Fariseo? Ngunit ang karamihang ito na hindi nakakaalam ng batas ay sinumpa. Sinabi ni Nicodemus sa kanila, na siyang dumating sa kanya noong gabi at isa sa kanila, Hindi ba humahatol ang ating batas sa isang tao, maliban kung marinig muna siya at malaman kung ano ang kaniyang ginawa? Sumagot sila at sinabi sa kaniya, Hindi ka ba mula rin sa Galilea? Magsiyasat at makikita mo na walang propeta ang bumangon mula sa Galilea. At umuwi ang bawat isa sa kaniyang tahanan.

8

Ngunit si Jesus ay pumunta sa Bundok ng mga Olibo, Ngunit

muli siyang dumating sa templo nang madaling-araw, at lahat ng mga tao ay nagsipunta sa kanya, at siya ay umupo at nagturo sa kanila. At dinala ng mga eskriba at ng mga Pariseo ang isang babaeng nahuli sa pangangalunya, at itinayo nila siya sa gitna Sinasabi nila sa kanya, Guro, ang babaeng ito ay nahuli sa mismong pagkakataon na nangangalunya. At sa aming batas, si Moises ay nag-utos na batuhin ang mga ganoon. Ikaw nga, ano ang sinasabi mo? Ngunit sinabi nila ito upang subukin siya, upang magkaroon sila ng paratang laban sa kanya. Ngunit si Jesus ay yumuko at sumulat sa lupa gamit ang kanyang daliri. Ngunit dahil patuloy silang nagtanong sa kanya, tumuwid siya at sinabi sa kanila, Ang sinuman sa inyo na walang kasalanan ang unang bumato ng bato sa kanya. At muli, yumuko siya at sumulat sa lupa. Ngunit nang marinig nila ito, lumabas sila isa-isa, simula sa mga matatanda, at naiwan si Jesus at ang babaeng nasa gitna. Tumingala si Jesus at sinabi sa kanya, Babae, nasaan sila? Walang humatol sa iyo? At sumagot siya, Walang sinuman, Panginoon. Sinabi naman ni Jesus, Ni ako man ay hindi ka hinahatulan. Humayo ka, at mula ngayon ay huwag ka nang magkasala.

Muli nga ay nagsalita si Jesus sa kanila at sinabi, Ako ay ang ilaw ng mundo; ang sumusunod sa akin ay hindi kailanman lalakad sa kadiliman, kundi magkakaroon ng ilaw ng buhay. Sinabi nga sa kanya ng mga Fariseo, Ikaw ay nagpapatotoo tungkol sa iyong sarili, ang iyong patotoo ay hindi totoo. Sumagot si Jesus at sinabi sa kanila, Kahit ako ay nagpapatotoo tungkol sa aking sarili, totoo ang aking patotoo, sapagkat alam ko kung saan ako

nanggaling at saan ako pupunta. Ngunit kayo ay hindi ninyo alam kung saan ako nanggaling o saan ako pupunta. Kayo ay humahatol ayon sa laman, ako ay hindi humahatol kahit kanino. At kung ako ay hahatol, ang aking hatol ay totoo, sapagkat hindi ako nag-iisa, kundi ako at ang Ama na nagsugo sa akin. At sa inyong batas ay nakasulat na ang patotoo ng dalawang tao ay totoo. Ako ay ang nagpapatotoo tungkol sa aking sarili, at nagpapatotoo tungkol sa akin ang Amang nagsugo sa akin. Sinabi nga nila sa kaniya, Nasaan ang iyong ama? Sumagot si Jesus, Hindi ninyo ako kilala ni ang aking Ama. Kung akoy inyong nakilala, ang aking Ama ay inyong nakilala sana. Ang mga salitang ito ay sinabi ni Jesus sa treasury, habang nagtuturo sa templo, at walang sinuman ang sumunggab sa kanya, sapagkat hindi pa dumating ang kanyang oras.

Sinabi nga muli sa kanila ni Jesus, Ako ay aalis at hahanapin ninyo ako, at sa inyong kasalanan kayo ay mamamatay. Kung saan ako pupunta, hindi kayo makakapunta. Sinabi nga ng mga Judio, Hindi ba papatayin niya ang kanyang sarili, dahil sinasabi niya, Kung saan ako pupunta, kayo ay hindi makakapunta? At sinabi niya sa kanila, Kayo ay mula sa ibaba, ako ay mula sa itaas. Kayo ay mula sa mundong ito, ako ay hindi mula sa mundong ito. Sinabi ko nga sa inyo na kayo ay mamamatay sa inyong mga kasalanan, sapagkat kung hindi kayo maniniwala na ako ay ako, kayo ay mamamatay sa inyong mga kasalanan. Sinabi nga nila sa kanya, Sino ka? At sinabi ni Jesus sa kanila, Ang simula—iyon din ang sinasabi ko sa inyo. Marami akong dapat sabihin at hatulan tungkol sa inyo, pero ang nagsugo sa

akin ay totoo, at ako, ang mga narinig ko mula sa kaniya, ang mga ito ay sinasabi ko sa mundo. Hindi nila alam na ang Ama ang tinutukoy niya sa kanila. Kaya sinabi ni Jesus sa kanila, Kapag itaas ninyo ang Anak ng Tao, noon ay malalaman ninyo na ako nga, at wala akong ginagawa mula sa aking sarili, kundi ayon sa itinuro sa akin ng aking Ama, ito ang aking sinasalita. At ang nagsugo sa akin ay kasama ko, hindi ako iniwan ng Ama na mag-isa, sapagkat ako ay laging gumagawa ng mga bagay na nakalulugod sa kanya. Habang siya ay nagsasalita ng mga bagay na ito, marami ang sumampalataya sa kanya.

Sinabi nga ni Jesus sa mga Judiong nagtiwala sa kanya, Kung kayo ay mananatili sa aking salita, tunay na mga alagad ko kayo. At makikilala ninyo ang katotohanan, at ang katotohanan ay magpapalaya sa inyo. Sumagot sila sa kanya, Kami ay lahi ni Abraham at hindi kami kailanman naging alipin ng sinuman. Paano mo nasasabi na kami ay magiging malaya? Sumagot sa kanila ang Jesus, Tunay na tunay, sinasabi ko sa inyo na bawat gumagawa ng kasalanan ay alipin ng kasalanan. Ngunit ang alipin ay hindi nananatili sa bahay magpakailanman, ang anak ay nananatili magpakailanman. Kung kaya ang Anak ay magpalaya sa inyo, tunay na malaya kayo. Alam ko na kayo ay lahi ni Abraham, pero nais ninyo akong patayin, sapagkat ang aking salita ay hindi tumatagos sa inyo. Ang nakita ko sa aking Ama ay sinasalita ko, at kayo naman, ang nakita ninyo sa inyong ama ay ginagawa ninyo. Sumagot sila at sinabi sa kaniya, Ang ama namin ay si Abraham. Sinabi sa kanila ni Jesus, Kung kayo ay mga anak ni Abraham, ginagawa ninyo sana ang mga gawa

ni Abraham. Ngayon pero hinahanap ninyo akong patayin, isang taong nagsalita sa inyo ng katotohanang aking narinig mula sa Diyos; ito ay hindi ginawa ni Abraham. Kayo ay gumagawa ng mga gawa ng inyong ama. Sinabi nga nila sa kanya, Kami ay hindi ipinanganak mula sa pakikiapid; mayroon kaming isang Ama, ang Diyos. Sinabi nga ni Jesus sa kanila, Kung ang Diyos ay inyong ama, mamahalin ninyo ako, sapagkat ako ay nanggaling sa Diyos at naparito. Hindi nga ako naparito mula sa aking sarili, kundi isinugo niya ako. Bakit hindi ninyo nauunawaan ang aking pananalita? Sapagkat hindi ninyo kayang marinig ang aking salita. Kayo ay mula sa inyong amang diyablo, at nais ninyong gawin ang mga pagnanasa ng inyong ama. Siya ay mamamatay-tao mula pa sa pasimula at hindi nanatili sa katotohanan, sapagkat walang katotohanan sa kanya. Kapag siya ay nagsasalita ng kasinungalingan, mula sa kanyang sarili siyang nagsasalita, sapagkat siya ay sinungaling at ang kanyang ama rin. Ngunit dahil sinasabi ko ang katotohanan, hindi kayo naniniwala sa akin. Sino sa inyo ang makapagtuturo ng kasalanan ko? Kung katotohanan ang sinasabi ko, bakit hindi kayo naniniwala sa akin? Ang mula sa Diyos ay nakikinig sa mga salita ng Diyos; dahil dito kayo ay hindi nakikinig, sapagkat kayo ay hindi mula sa Diyos. Sumagot nga ang mga Judio at sinabi sa kaniya, Hindi ba tama ang sinasabi namin na ikaw ay isang Samaritano at mayroon kang demonyo? Sumagot si Jesus, Ako ay walang demonyo, pero pinaparangalan ko ang aking Ama, at kayo ay hinahamak ako. Ngunit ako ay hindi humahanap ng aking kaluwalhatian; mayroong humahanap at humahatol. Katotohanan, katotohanang sinasabi ko sa inyo, kung sinuman

ang iingatan ang aking salita, hindi niya makikita ang kamatayan magpakailanman. Sinabi nga sa kanya ng mga Judio, Ngayon ay nakilala namin na mayroon kang demonyo. Si Abraham ay namatay at ang mga propeta, at ikaw ay nagsasabi, Kung sinuman ang iingat ng aking salita, hindi siya makakatikim ng kamatayan magpakailanman. Hindi ba ikaw ay mas dakila kaysa sa aming amang si Abraham, na namatay? At ang mga propeta ay namatay. Sinong uri ng tao ang ginagawa mo sa iyong sarili? Sumagot si Jesus, Kung ako ay lumaluwalhati sa aking sarili, ang aking kaluwalhatian ay walang halaga. Ang aking Ama ang lumaluwalhati sa akin, na sinasabi ninyo na siya ay inyong Diyos. At hindi ninyo siya nakilala, ngunit ako ay nakakakilala sa kanya. At kung sasabihin ko na hindi ko siya kilala, magiging katulad ninyo akong sinungaling, ngunit kilala ko siya at iniingatan ko ang kanyang salita. Si Abraham na inyong ama ay nagalak upang makita ang aking araw, at nakita niya ito at nagalak siya. Sinabi nga ng mga Judio sa kanya, Wala ka pang limampung taon, at nakita mo si Abraham? Sinabi ni Jesus sa kanila, Katotohanan, katotohanan, sinasabi ko sa inyo, bago pa ipanganak si Abraham, ako na. Kayat nag-angat sila ng mga bato upang ihagis sa kaniya. Ngunit si Jesus ay nagkubli at lumabas mula sa templo, na dumaan sa gitna nila, at lumipas na ganoon.

9

At habang dumaraan, nakita niya ang isang taong bulag mula pa

sa kapanganakan. At tinanong nila siya, ang kanyang mga alagad, na nagsasabi, Rabi, sino ang nagkasala, siya o ang kanyang mga magulang, upang siya ay ipanganak na bulag? Sumagot si Jesus, Hindi ito nagkasala ni ang kanyang mga magulang, kundi upang maihayag ang mga gawa ng Diyos sa kanya. Kailangan kong gawin ang mga gawain ng nagsugo sa akin habang araw pa, sapagkat darating ang gabi kung kailan walang sinuman ang makapaggagawa. Tuwing nasa mundo ako, ilaw ako ng mundo. Matapos sabihin ang mga ito, lumura siya sa lupa at gumawa ng putik mula sa lura, at ipinahid niya ang putik sa mga mata ng bulag. At sinabi niya sa kaniya, Pumunta ka at maghugas sa palanguyan ng Siloam, na ang ibig sabihin ay Isinugo. Kaya umalis siya at naghugas, at bumalik na nakakakita.

Kaya nga ang mga kapitbahay at ang mga nakakakita sa kanya noon na siya ay bulag ay nagsasabi, Hindi ba ito ang nakaupo at namamalimos? Ang iba ay nagsasabi na siya ito, ang iba naman ay nagsasabi na katulad niya lamang ito. Siya ay nagsasabi na, Ako nga. Sinabi nga nila sa kanya, Paano nabuksan ang iyong mga mata? Sumagot siya at sinabi, Ang taong tinatawag na Jesus ay gumawa ng putik at ipinahid sa aking mga mata at sinabi sa akin, Pumunta ka sa palanguyan ng Siloam at maghugas. Kaya umalis ako at naghugas, at nakakita ako. Sinabi nga nila sa kanya, Nasaan siya? Sumagot siya, Hindi ko alam.

Dinala nila siya sa mga Pariseo, ang dating bulag. Ngunit araw ng pamamahinga nang gumawa si Jesus ng putik at ibinuksan

ang kanyang mga mata. Muli samakatuwid, tinanong siya ng mga Fariseo kung paano siya nakakita. At sinabi niya sa kanila, Inilagay niya ang putik sa aking mga mata, naghugasan ako, at nakikita ko. Kaya nga sinabi ng ilan sa mga Fariseo, Ang taong ito ay hindi mula sa Diyos, sapagkat hindi niya sinusunod ang sabbath. Sinabi naman ng iba, Paano makakagawa ang isang makasalanang tao ng ganitong mga tanda? At may pagkakabahagi sa kanila. Sinabi nila sa bulag muli, Ikaw, ano ang sinasabi mo tungkol sa kaniya, dahil binuksan niya ang iyong mga mata? At sinabi niya, Siya ay propeta. Hindi naniwala ang mga Judio tungkol sa kanya na siya ay bulag at muling nakakita, hanggang sa tinawag nila ang mga magulang ng taong muling nakakita. At tinanong nila sila, Ito ba ang inyong anak na sinasabi ninyong ipinanganak na bulag? Paano ngat ngayon siya nakakakita? Sumagot nga sa kanila ang kanyang mga magulang at sinabi, Alam namin na ito ang aming anak at ipinanganak siyang bulag. Ngunit paano siya nakakakita ngayon, hindi namin alam, o sino ang nagbukas ng kanyang mga mata, hindi rin namin alam. Siya ay may sapat na gulang na, tanungin ninyo siya, siya mismo ang magsasalita tungkol sa kanyang sarili. Sinabi ito ng kanyang mga magulang dahil natatakot sila sa mga Judio, sapagkat nagkasundo na ang mga Judio na kung sinuman ang kikilalanin sa kanya bilang Kristo ay itataboy sa sinagoga. Dahil dito, ang kanyang mga magulang ay nagsabi, Siya ay may sapat na gulang na, tanungin ninyo siya. Tinawag nila nga muli ang lalaking dating bulag, at sinabi nila sa kanya, Magbigay ng kaluwalhatian sa Diyos. Alam namin na ang taong ito ay makasalanan. Sumagot nga siya at sinabi, Kung siya ay

makasalanan, hindi ko alam; isang bagay ang alam ko, na ako ay bulag noon, ngunit ngayon ay nakikita ko na. Sinabi nga nila sa kanya muli, Ano ang ginawa niya sa iyo? Paano niya binuksan ang iyong mga mata? Sumagot siya sa kanila, Sinabi ko na sa inyo, at hindi ninyo narinig. Bakit muli ninyong nais marinig? Nais din ba ninyong maging mga alagad niya? Ininsulto nila siya at sinabi, Ikaw ay alagad niyan, kami naman ay mga alagad ni Moises. Alam namin na ang Diyos ay nagsalita kay Moises, ngunit ang taong ito, hindi namin alam kung saan siya nanggaling. Sumagot ang lalaki at sinabi sa kanila, Sapagkat ito ay kamangha-mangha na hindi ninyo alam kung saan siya nanggaling, ngunit binuksan niya ang aking mga mata. Alam natin na ang Diyos ay hindi nakikinig sa mga makasalanan, ngunit kung ang sinuman ay may takot sa Diyos at ginagawa ang kanyang kalooban, sa kanya nakikinig ang Diyos. Mula noong unang panahon, hindi pa narinig na may sinumang nagbukas ng mga mata ng bulag mula pagkapanganak. Kung hindi ito mula sa Diyos, hindi niya magagawa ang anuman. Sumagot sila at sinabi sa kaniya, Sa mga kasalanan ka ipinanganak nang buo, at ikaw ang nagtuturo sa amin? At itinaboy nila siya sa labas. Narinig ni Jesus na itinapon nila siya sa labas, at nang masumpungan niya siya, sinabi niya sa kanya, Naniniwala ka ba sa Anak ng Diyos? Sumagot siya at sinabi, At sino po ba, Panginoon, upang sampalatayanan ko siya? Sinabi ni Jesus sa kanya, Nakita mo na siya, at ang nakikipag-usap sa iyo ay siya nga. Ngunit sinabi niya, Naniniwala ako, Panginoon, at sumamba siya sa kanya. At sinabi ni Jesus, Para sa paghatol ako sa mundong ito dumating, upang ang mga hindi nakakakita ay

makakita, at ang mga nakakakita ay maging bulag. At narinig ng ilang mga Fariseo na kasama niya ang mga bagay na ito, at sinabi nila sa kanya, Hindi naman kami bulag, hindi ba? Sinabi sa kanila ni Jesus, Kung bulag kayo, hindi kayo magkakaroon ng kasalanan; ngayon nga sinasabi ninyo na nakikita namin, kaya ang inyong kasalanan ay nananatili.

10

Tunay na tunay na sinasabi ko sa inyo, ang hindi pumapasok sa pamamagitan ng pintuan sa kulungan ng mga tupa, kundi umaahon mula sa ibang dako, siya ay magnanakaw at tulisan. Ngunit ang pumapasok sa pamamagitan ng pintuan ay pastol ng mga tupa. Para sa kanya, binubuksan ng tagapag-bantay ng pinto, at naririnig ng mga tupa ang kanyang tinig, at tinatawag niya ang kanyang sariling mga tupa sa pangalan at inilalabas niya sila. At kapag mailabas na niya ang kanyang sariling mga tupa, siya ay lumalakad sa harap nila, at ang mga tupa ay sumusunod sa kanya, sapagkat kilala nila ang kanyang tinig, Ngunit sa estranghero ay hindi sila susunod, kundi tatakas sila mula sa kaniya, sapagkat hindi nila kilala ang tinig ng mga estranghero. Ang kawikaang ito ay sinabi ni Jesus sa kanila, ngunit hindi nila naunawaan kung ano ang ibig niyang sabihin sa kanila. Sinabi nga muli sa kanila ni Jesus, Tunay na tunay na sinasabi ko sa inyo na ako ay ang pintuan ng mga tupa. Lahat ng dumating bago ako ay mga magnanakaw at mga tulisan, ngunit hindi sila pinakinggan ng mga tupa. Ako ay ang pintuan; sa

pamamagitan ko, kung sinuman ang pumasok, maliligtas, at papasok at lalabas, at makakakita ng pastulan. Ang magnanakaw ay hindi dumarating kundi upang magnakaw, pumatay, at sumira. Ako ay dumating upang magkaroon sila ng buhay at magkaroon ng kasaganaan. Ako ay ang mabuting pastol. Ang mabuting pastol ay inihahain ang kanyang kaluluwa para sa mga tupa. Ang upahang manggagawa na hindi pastol, na hindi pag-aari niya ang mga tupa, nakikita ang lobong paparating at iniwan ang mga tupa at tumakas, at sinakmal ng lobo ang mga ito at pinangalat niya ang mga tupa. Ngunit ang manggagawa ay tumakas, sapagkat siya ay manggagawa lamang at wala siyang pakialam sa mga tupa. Ako ang mabuting pastol, at kilala ko ang akin at kilala nila ako, Kung paano ako kilala ng Ama, gayon din ako ay nakakakilala sa Ama, at inilalagay ko ang aking kaluluwa para sa mga tupa. At mayroon akong ibang mga tupa na hindi mula sa kulungang ito; kailangan ko ring dalhin ang mga iyon, at maririnig nila ang aking tinig, at magiging isang kawan, isang pastol. Dahil dito ako minamahal ng Ama, sapagkat inilalagay ko ang aking kaluluwa upang muli ko itong makuha. Walang sinuman ang kumuha nito sa akin, kundi ako mismo ang naglalagay nito mula sa aking sarili. Mayroon akong awtoridad na ilagay ito, at mayroon akong awtoridad na muling kunin ito. Ang utos na ito ay tinanggap ko mula sa aking Ama. Kayat muli, nagkaroon ng pagkakabahagi sa mga Judio dahil sa mga salitang ito. Maraming tao sa kanila ay nagsasabi, May demonyo siya at nababaliw, bakit pa kayo nakikinig sa kaniya? Sinabi ng iba, Ang mga salitang ito ay hindi mula sa isang taong pinosesan ng demonyo. Hindi bat ang isang demonyo ay hindi

makakabukás ng mga mata ng mga bulag?

Nangyari nga ang dedikasyon sa Jerusalem, at taglamig noon. At naglalakad si Jesus sa templo sa Portiko ni Solomon. Pinalibutan nga siya ng mga Judio at sinabi sa kanya, Hanggang kailan mo kukunin ang aming kaluluwa? Kung ikaw ay ang Kristo, sabihin mo sa amin nang hayagan. Sumagot sa kanila si Jesus, Sinabi ko na sa inyo, at hindi kayo naniniwala. Ang mga gawang aking ginagawa sa pangalan ng aking Ama, ang mga ito ay nagpapatotoo tungkol sa akin. Ngunit hindi kayo naniniwala, sapagkat hindi kayo mula sa aking mga tupa, gaya ng sinabi ko sa inyo. Ang aking mga tupa ay nakikinig sa aking tinig, at kilala ko sila, at sumusunod sila sa akin. At ako ay nagbibigay sa kanila ng buhay na walang hanggan, at hindi sila kailanman mawawala, at walang sinuman ang mag-aagaw sa kanila mula sa aking kamay. Ang aking Ama, na nagbigay sa akin, ay mas dakila kaysa sa lahat, at walang sinuman ang makaaaagaw mula sa kamay ng aking Ama. Ako at ang Ama ay iisa. Kayat muli na namang nagbuhat ng mga bato ang mga Judio upang batuhin siya. Sumagot si Jesus sa kanila, Maraming mabubuting gawain ang ipinakita ko sa inyo mula sa aking Ama; dahil sa alin sa mga gawaing iyon ay binabato ninyo ako? Sumagot sa kanya ang mga Judio, Hindi kami bumabato sa iyo dahil sa mabuting gawa, kundi dahil sa lapastangan, at dahil ikaw, na isang tao, ay ginagawa mo ang iyong sarili na Diyos. Sumagot si Jesus sa kanila, Hindi ba nakasulat sa inyong batas, Sinabi ko, kayo ay mga diyos? Kung tinawag niyang mga diyos yaong mga taong pinagbigyan ng salita ng Diyos, at hindi maaaring sirain ang

Kasulatan, Yaong pinalangin ng Ama at isinugo sa mundo, kayo ay nagsasabi na lumalapastangan, dahil sinabi ko, Anak ng Diyos ako? Kung hindi ko ginagawa ang mga gawa ng aking Ama, huwag kayong maniwala sa akin. Ngunit kung ako ay gumagawa, kahit hindi ninyo ako paniwalaan, paniwalaan ninyo ang mga gawa, upang malaman at maniwala ninyo na ang Ama ay nasa akin at ako ay nasa kaniya. Kayat muling sinubukan nilang dakpin siya, ngunit nakatakas siya sa kanilang mga kamay.

At umalis siyang muli sa kabilang ibayo ng Jordan, sa lugar kung saan si Juan ay unang nagbautismo, at nanatili siya roon. At marami ang dumating sa kaniya at nagsasabi na si Juan nga ay walang ginawang tanda, ngunit lahat ng sinabi ni Juan tungkol sa kaniya ay totoo. At maraming tao roon ay sumampalataya sa kanya.

11

May isang lalaking may sakit na nagngangalang Lazarus mula sa Bethany, mula sa nayon nina Maria at ng kanyang kapatid na babae na si Martha. At si Maria ang nagpahid ng pabango sa Panginoon at nagpunas ng mga paa nito sa kaniyang sariling buhok, na ang kapatid na si Lazaro ay may sakit. Kaya nagpadala ang mga kapatid na babae ng mensahe sa kanya at sinabi, Panginoon, masdan mo, ang iyong minamahal ay may sakit. Ngunit nang marinig ito ni Jesus, sinabi niya, Ang

kahinaang ito ay hindi tungo sa kamatayan, kundi para sa kaluwalhatian ng Diyos, upang maluwalhatiin ang Anak ng Diyos sa pamamagitan nito. Minahal naman ni Jesus sina Martha at ang kanyang kapatid na babae at si Lazarus. Kaya nang marinig niya na may sakit ito, nanatili nga siya sa lugar kung nasaan siya ng dalawang araw. Pagkatapos nito, sinabi niya sa mga alagad, Tayo ay bumalik sa Judea. Sinasabi sa kanya ng mga alagad, Rabi, kailan lang ay sinusubukan kang batuin ng mga Hudyo, at babalik ka pa roon? Sumagot si Jesus, Hindi ba labindalawang oras ang bumubuo sa isang araw? Kung ang sinuman ay lumalakad sa araw, hindi siya natitisod, sapagkat nakikita niya ang liwanag ng mundong ito. Ngunit kung may naglalakad sa gabi, siya ay natitisod, sapagkat ang ilaw ay wala sa kanya. Sinabi niya ang mga ito, at pagkatapos nito sinabi niya sa kanila, Si Lazaro na ating kaibigan ay nakatulog na, ngunit pupunta ako upang gisingin ko siya. Sinabi nga ng kanyang mga alagad, Panginoon, kung siya ay nakatulog na, siya ay gagaling. Sinabi na ni Jesus ang tungkol sa kanyang kamatayan, ngunit sila ay nag-akala na tungkol sa pagtulog lamang ang kanyang sinasabi. Noon nga sinabi ni Jesus sa kanila nang hayagan, Si Lazaro ay namatay. At natutuwa ako dahil sa inyo, upang kayo ay sumampalataya, na ako ay hindi naroon, ngunit tayo ay pumunta sa kanya. Kaya sinabi ni Tomas na tinatawag na Kambal sa kanyang mga kapwa alagad, Tayo rin ay pumunta upang tayo ay mamatay kasama niya.

Nang dumating si Jesus, natagpuan niya siya na apat na araw nang nasa libingan. At ang Bethany ay malapit sa Jerusalem,

mga labinlimang estadio ang layo. At maraming mga Judio ay nakarating kina Martha at Maria upang aliwin sila tungkol sa kanilang kapatid. Samakatuwid, nang marinig ni Martha na si Jesus ay dumarating, sinalubong niya ito, ngunit si Mary ay nakaupo sa bahay. Sinabi nga ni Martha kay Jesus, Panginoon, kung nandito ka, ang kapatid ko ay hindi sana namatay. Ngunit kahit ngayon, alam ko na anumang iyong hihingin sa Diyos ay ibibigay niya sa iyo. Sinabi ni Jesus sa kanya, Babangon ang iyong kapatid. Sinabi sa kanya ni Martha, Alam ko na siya ay muling babangon sa huling araw. Sinabi sa kanya ni Jesus, Ako ay ang muling pagkabuhay at ang buhay. Ang naniniwala sa akin, kahit na siya ay mamatay, siya ay mabubuhay, at ang lahat na nabubuhay at naniniwala sa akin ay hindi kailanman mamamatay magpakailanman. Naniniwala ka ba rito? Sinabi niya sa kanya, Oo, Panginoon, naniniwala ako na ikaw ay ang Kristo, ang Anak ng Diyos, na pumaparito sa mundo. At pagkatapos niyang sabihin ang mga ito, umalis siya at tinawag si Maria na kanyang kapatid nang lihim, at sinabi, Narito ang guro at tumatawag sa iyo. Nang marinig niya iyon, mabilis siyang bumangon at pumunta sa kaniya. Hindi pa dumating si Jesus sa nayon, ngunit nasa lugar pa rin siya kung saan sinalubong siya ni Martha. Ang mga Judiong kasama niya sa bahay at nag-aaliwaliw sa kanya, nang makita si Maria na mabilis na tumayo at lumabas, ay sumunod sa kanya, dahil sinabi nila na pupunta siya sa libingan upang umiyak doon. Samakatuwid si Maria, nang dumating siya sa lugar kung nasaan si Jesus, at nakita niya siya, ay nagpatirapa sa kanyang mga paa at nagsabi sa kanya, Panginoon, kung nandito ka, hindi sana namatay ang aking

kapatid. Nang makita ni Jesus na siya ay umiiyak at ang mga Hudyong kasama niya ay umiiyak din, siya ay lubhang nabalisa sa espiritu at nagambala. At sinabi niya, Saan ninyo inilagay siya? Sinabi nila sa kanya, Panginoon, halika at tingnan. Umiyak si Jesus. Sinabi nga ng mga Judio, Tingnan ninyo kung gaano niya siya minahal. Ngunit ang ilan sa kanila ay nagsabi, Hindi ba nakaya ng taong ito, na nagbukas ng mga mata ng bulag, na gawin upang ang taong ito ay hindi mamatay? Si Jesus nga, muli na lubhang naantig sa kanyang sarili, pumunta sa libingan. Ito ay isang yungib, at may batong nakapatong dito. Sinabi ni Jesus, Alisin ninyo ang bato. Sinabi sa kanya ni Martha, ang kapatid ng namatay, Panginoon, mabaho na siya, sapagkat apat na araw na siyang patay. Sinabi sa kanya ni Jesus, Hindi ba sinabi ko sa iyo na kung maniniwala ka, makikita mo ang kaluwalhatian ng Diyos? Kayat inalis nila ang bato kung saan nakahiga ang patay. At si Jesus ay itiningin ang kanyang mga mata sa itaas at sinabi, Ama, pinasasalamatan kita sapagkat dininig mo ako. Pero alam ko na lagi mo akong naririnig, ngunit dahil sa mga taong nakapaligid ay sinabi ko ito, upang sila ay maniwala na ikaw ang nagsugo sa akin. At nang masabi niya ito, sumigaw siya ng malakas na tinig, Lazaro, lumabas ka! At lumabas ang patay na nakatali ang mga paa at ang mga kamay ng mga tela, at ang kanyang mukha ay nakabalot ng tela. Sinabi ni Jesus sa kanila, Kalagin ninyo siya at hayaan siyang umalis.

Maraming mga Judio na pumunta kay Maria at nakita ang ginawa ni Jesus ay sumampalataya sa kaniya. Ngunit ang ilan sa kanila ay pumunta sa mga Fariseo at sinabi sa kanila kung ano

ang ginawa ni Jesus. Kaya nagtipon ang mga punong pari at ang mga Fariseo ng konseho at nagsabi, Ano ang gagawin natin, dahil ang taong ito ay gumagawa ng maraming mga tanda? Kung pabayaan natin siya nang ganito, lahat ay maniniwala sa kanya, at darating ang mga Romano at kukunin nila ang ating lugar at ang ating bansa. Ngunit isa sa kanila, si Caiaphas, na punong pari ng taong iyon, ay sinabi sa kanila, Kayo ay walang alam, Hindi ninyo isinasaalang-alang na nakapapakinabang sa atin na isang tao ay mamatay para sa bayan, at hindi ang buong bansa ay mapahamak. Ngunit hindi niya ito sinabi mula sa kaniyang sarili, kundi dahil siya ay punong pari ng taong iyon, nanghula siya na si Jesus ay mamamatay para sa bansa, at hindi para sa bansa lamang, kundi upang ang mga nakakalat na anak ng Diyos ay kanyang tipunin sa isa. Mula nga sa araw na iyon, nagkaisahan silang patayin siya. Kaya si Jesus ay hindi na hayagang lumalakad sa gitna ng mga Judio, kundi umalis mula roon tungo sa lupain malapit sa ilang, sa lungsod na tinatawag na Efraim, at doon siya nanatili kasama ang kanyang mga alagad. Malapit na ang Paskuwa ng mga Judio, at maraming tao mula sa mga lalawigan ay umakyat sa Jerusalem bago ang Paskuwa upang linisin ang kanilang mga sarili. Kaya nga hinahanap nila si Jesus at pinag-uusapan nila habang nakatayo sa templo, Ano sa palagay ninyo, hindi kaya siya darating sa pista? Ngunit nagbigay na rin ang mga punong pari at ang mga Fariseo ng utos na kung may sinumang makaalam kung saan siya ay naroroon, dapat iulat, upang mahuli nila siya.

12

Kayat si Jesus, anim na araw bago ang Paskuwa, ay pumunta sa Bethany, kung saan naroon si Lazaro na namatay na binuhay niya mula sa mga patay. Kayat sila ay gumawa ng hapunan para sa kanya roon, at si Martha ay naglilingkod, samantalang si Lazarus ay isa sa mga nakahiga kasama niya. Kaya si Maria, matapos kumuha ng isang libra ng dalisay at mamahaling pabangong nardo, ay pinahiran ang mga paa ni Jesus at pinunasan ng kanyang mga buhok ang kanyang mga paa, at ang bahay ay napuno ng amoy ng pabango. Kaya nagsabi ang isa sa kanyang mga alagad, si Judah na anak ni Simon Iscariot, na siyang balak na ipagkanulo siya, Bakit hindi naibenta itong pabango ng tatlong daang denario at naibigay sa mga dukha? Sinabi niya ito hindi dahil mayroon siyang malasakit sa mga dukha, kundi dahil siya ay magnanakaw, at hawak niya ang kahon ng salapi at kinukuha niya ang mga inilalagay doon. Kaya sinabi ni Jesus, Pabayaan mo siya, sapagkat iningatan niya ito para sa araw ng aking libing. Ang mga mahirap ay lagi ninyong kasama, ngunit ako ay hindi ninyo laging kasama. Nakaalam nga ng maraming tao mula sa mga Judio na naroon siya, at dumating sila hindi lamang dahil kay Jesus, kundi upang makita rin nila si Lazaro na binuhay niya mula sa mga patay. Ngunit nagplano ng mga punong pari na patayin din si Lazaro. Dahil marami sa mga Judio ay pumupunta dahil sa kaniya at naniniwala kay Jesus.

Sa susunod na araw, ang malaking karamihan na dumating sa pista, nang marinig nila na papunta si Jesus sa Jerusalem, Kumuha sila ng mga sanga ng puno ng palma at lumabas upang salubungin siya, at sumigaw sila, Hosanna! Pinagpala ang dumarating sa pangalan ng Panginoon, ang hari ng Israel! At nang makakita si Jesus ng batang asno, umupo siya sa ibabaw nito, gaya ng nakasulat Huwag kang matakot, anak na babae ng Sion, narito ang iyong hari na dumarating nakaupo sa batang asno.

Ngunit ang mga ito ay hindi unang naunawaan ng kanyang mga alagad, kundi nang si Jesus ay niluwalhati, noon nila naalala na ang mga ito ay nakasulat tungkol sa kanya, at ang mga ito ay kanilang ginawa sa kanya. Nagpatotoo nga ang mga taong kasama niya noong tinawag niya si Lazaro mula sa libingan at binuhay niya siya mula sa mga patay. Dahil dito, sinalubong siya ng karamihan, sapagkat narinig nila na ginawa niya ang palatandaan. Kaya nga sinabi ng mga Fariseo sa kanilang sarili, Nakikita ninyo na wala kayong napapakinabangan? Tingnan ninyo, ang buong mundo ay sumunod na sa kaniya.

Mayroon namang ilang mga Griyego mula sa mga umaahon upang sumamba sa pista. Kaya nga ang mga ito ay lumapit kay Felipe na mula sa Betsaida ng Galilea, at nagtanong sa kanya na sinasabi, Panginoon, nais naming makita si Hesus. Dumating si Philip at sinabi kay Andrew, at muli sina Andrew at Philip ay nagsabi kay Jesus, Ngunit si Jesus ay sumagot sa kanila at nagsabi, Dumating na ang oras upang luwalhatiin ang Anak ng

Tao. Tunay na tunay na sinasabi ko sa inyo, kung hindi mamatay ang butil ng trigo na nahulog sa lupa, ito ay nananatiling mag-isa lamang, ngunit kung ito ay mamatay, nagbubunga ito ng marami. Ang umiibig sa kaniyang kaluluwa ay mawawalan nito, at ang napopoot sa kaniyang kaluluwa sa mundong ito ay mag-iingat nito para sa buhay na walang hanggan. Kung sinuman ay naglilingkod sa akin, sumunod siya sa akin, at kung saan ako ay naroon, doon din ang aking lingkod ay magiging, at kung sinuman ay naglilingkod sa akin, pararangalan siya ng Ama. Ngayon ang aking kaluluwa ay nabagabag, at ano ang sasabihin ko? Ama, iligtas mo ako mula sa oras na ito. Ngunit dahil dito ako dumating sa oras na ito. Ama, luwalhatiin mo ang iyong pangalan. Dumating nga ang tinig mula sa langit, Niluwalhati ko na at muling luluwalhatiin ko. Ang karamihan samakatuwid na nakatayo at nakarinig ay nagsabi na kulog ang nangyari; ang iba ay nagsabi, Isang sugo ang nagsalita sa kanya. Sumagot si Jesus at sinabi, Hindi para sa akin ang tinig na ito ay dumating, kundi para sa inyo. Ngayon ay hatol ng mundong ito, ngayon ang pinuno ng mundong ito ay itatapon sa labas. At ako, kung ako ay itaas mula sa lupa, lahat ay hihilahin ko patungo sa aking sarili. Ngunit sinabi niya ito upang ipahiwatig kung anong uri ng kamatayan ang kanyang haharapin. Sumagot sa kaniya ang karamihan, Kami ay nakarinig mula sa batas na ang Kristo ay nananatili magpakailanman, at paano mo sinasabi na kailangang itaas ang Anak ng Tao? Sino ang Anak ng Tao na ito? Sinabi nga ni Jesus sa kanila, Kaunting panahon na lamang ang ilaw ay nasa inyo, lumakad habang mayroon pa kayong ilaw, upang hindi kayo abutan ng kadiliman, at ang lumalakad sa

kadiliman ay hindi alam kung saan siya pupunta. Habang mayroon pa kayong liwanag, maniwala kayo sa liwanag upang kayo ay maging mga anak ng liwanag. Sinabi ito ni Jesus, at pagkatapos ay umalis at nagtago mula sa kanila.

Gayon karaming mga tanda na ginawa niya sa harap nila, ngunit hindi sila naniniwala sa kaniya. Upang matupad ang salita ng propeta Isaias na sinabi niya, Panginoon, sino ang naniwala sa aming narinig? At kanino ibinunyag ang bisig ng Panginoon? Dahil dito hindi sila makapaniwala, sapagkat muli itong sinabi ni Isaias, Binulag niya ang kanilang mga mata at pinatigás niya ang kanilang puso, upang hindi sila makakita sa pamamagitan ng kanilang mga mata at makaunawa sa pamamagitan ng kanilang puso at makabalik, at pagagalingin ko sila.

Sinabi ito ni Isaias nang makita niya ang kanyang kaluwalhatian at nagsalita tungkol sa kanya. Gayunpaman, marami sa mga pinuno ay naniniwala sa kanya, ngunit dahil sa mga Pariseo ay hindi sila umamin, upang hindi sila itakwil mula sa kongregasyon. Sapagkat mas minahal nila ang kaluwalhatian ng mga tao kaysa kaluwalhatian ng Diyos.

Si Jesus ay sumigaw at sinabi, Ang naniniwala sa akin ay hindi sa akin naniniwala, kundi sa nagpadala sa akin. At ang nakakakita sa akin ay nakakakita sa nagsugo sa akin. Ako ang liwanag na dumating sa mundo, upang ang sinumang naniniwala sa akin ay hindi mananatili sa kadiliman. At kung

may sinumang makarinig ng aking mga salita at hindi maniwala, ako ay hindi hahatulan sa kaniya, sapagkat hindi ako dumating upang hatulan ang mundo, kundi upang iligtas ang mundo. Ang tumatanggi sa akin at hindi tumatanggap ng aking mga salita ay may humahatol sa kanya; ang salitang aking sinalita, iyon ang hahatol sa kanya sa huling araw. Sapagkat ako ay hindi nagsalita mula sa aking sarili, kundi ang Ama na nagpadala sa akin ay siya mismo ang nagbigay sa akin ng utos kung ano ang dapat kong sabihin at kung ano ang dapat kong salitain. At alam ko na ang kanyang utos ay buhay na walang hanggan. Kaya nga ang sinasalita ko, ayon sa sinabi sa akin ng Ama, ay ganito ko sinasalita.

13

Ngunit bago dumating ang pista ng Paskuwa, alam ni Jesus na dumating na ang kanyang oras upang umalis mula sa mundong ito tungo sa Ama, at yamang minahal niya ang kanyang mga sarili sa mundo, minahal niya sila hanggang sa wakas. At nang maghapunan na, ang diyablo ay naglagay na sa puso ni Juda na anak ni Simon Iskariote upang siya ay ipagkanulo. Alam ni Jesus na ibinigay sa kanya ng Ama ang lahat, at na siya ay nanggaling sa Diyos at pabalik sa Diyos. Bumangon siya mula sa hapunan at inihubad ang kanyang mga kasuotan, at pagkatapos ay kumuha ng tuwalya at ibinigkis ito sa kanyang sarili. Pagkatapos ay nagbuhos siya ng tubig sa palanggana, at nagsimulang hugasan ang mga paa ng mga alagad at punasan ng tuwalyang

nakapulupot sa kanyang baywang. Dumating nga siya kay Simon Pedro, at sinabi nito sa kaniya, Panginoon, ikaw ba ang maghuhugasan ng aking mga paa? Sumagot si Jesus at sinabi sa kanya, Ang aking ginagawa, hindi mo alam ngayon, ngunit malalaman mo pagkatapos nito. Sinabi ni Pedro sa kanya, Hindi mo kailanman dapat hugasan ang aking mga paa. Sumagot sa kanya si Jesus, Kung hindi kita hugasan, wala kang bahagi sa akin. Sinabi ni Simon Pedro sa kanya, Panginoon, hindi lamang ang aking mga paa, kundi pati na rin ang aking mga kamay at ulo. Sinabi ni Jesus sa kanya, Ang naligo na ay hindi na kailangan pang hugasan maliban na lamang ang mga paa, sapagkat siya ay malinis na sa kabuuan; at kayo ay malinis, ngunit hindi lahat. Alam niya kung sino ang magkakanulo sa kanya, kaya sinabi niya, Hindi kayong lahat malinis.

Nang mahugasan nga niya ang kanilang mga paa at maisuot niya ulit ang kanyang mga damit, muling umupo siya at sinabi sa kanila, Nauunawaan ba ninyo ang ginawa ko sa inyo? Kayo ay tumatawag sa akin na Guro at Panginoon, at tama ang sinasabi ninyo, sapagkat ako nga. Kung kaya akong hinugasan ang inyong mga paa, ako ang Panginoon at ang Guro, kayo rin ay dapat maghugasan ng mga paa ng isat isa. Sapagkat nagbigay ako sa inyo ng halimbawa, upang kung paano ko ginawa sa inyo, ay gayon din ang inyong gawin. Katotohanan, katotohanang sinasabi ko sa inyo: walang alipin na mas dakila kaysa sa kanyang panginoon, ni sugo na mas dakila kaysa sa nagsugo sa kanya. Kung alam ninyo ang mga ito, mapalad kayo kung gawin ninyo ang mga ito. Hindi ko sinasabi ito tungkol sa inyong lahat,

alam ko kung sino ang aking pinili, ngunit upang matupad ang kasulatan, ang kumakain ng tinapay na kasama ko ay itinaas laban sa akin ang kaniyang sakong. Mula ngayon, sinasabi ko sa inyo bago ito mangyari, upang kapag mangyari ay maniniwala kayo na ako nga. Katotohanang-katotohanan, sinasabi ko sa inyo, ang tumatanggap sa sinumang aking isusugo ay tumatanggap sa akin, at ang tumatanggap sa akin ay tumatanggap sa nagsugo sa akin.

Matapos sabihin ang mga ito, si Jesus ay nabagabag sa espiritu, at nagpatotoo at sinabi, Katotohanan, katotohanang sinasabi ko sa inyo na isa sa inyo ay ipagkakanulo ako. Nakatingin nga sa isat isa ang mga alagad, nalilito tungkol sa kung sino ang tinutukoy niya. At nakahiga sa dibdib ni Jesus ang isa sa kanyang mga alagad, na minahal ni Jesus. Tumango nga si Simon Pedro sa kanya upang magtanong kung sino nga kaya yaong kanyang tinutukoy. At pagkahulog niya sa dibdib ni Jesus, sinabi niya sa kaniya, Panginoon, sino ito? Sumasagot si Jesus, Siya iyon na aking bibigyan ng piraso ng tinapay pagkatapos kong isawsaw. At matapos isawsaw ang piraso ng tinapay, ibinigay niya ito kay Juda na anak ni Simon Iskariote. At pagkatapos ng subo ng tinapay, noon pumasok sa kaniya ang Satanas. Sinabi nga sa kaniya ni Jesus, Ang ginagawa mo, gawin mo nang mas mabilis. Ngunit wala sa mga nakahiga na nakaalam kung bakit niya ito sinabi sa kanya Ang ilan ay nag-isip, dahil si Judah ang may hawak ng kahon ng salapi, na sinabi sa kanya ni Jesus, Bumili ka ng mga kailangan natin para sa pista, o kaya ay upang magbigay ng anuman sa mga mahihirap.

Matapos kunin ang piraso, kaagad siyang lumabas. Gabi na noon.

Nang lumabas nga siya, sinabi ni Jesus, Ngayon ay naluwalhatian ang Anak ng Tao, at ang Diyos ay naluwalhatian sa kanya. Kung ang Diyos ay niluwalhati sa kanya, luluwalhatin din ng Diyos siya sa sarili niya, at agad siyang luluwalhatin. Mga anak, kaunti na lamang akong kasama ninyo. Hahanapin ninyo ako, at gaya ng sinabi ko sa mga Judio na kung saan ako pupunta, kayo ay hindi makakapunta, at sa inyo rin sinasabi ko ito ngayon. Bagong utos ang ibinibigay ko sa inyo: magmahalan kayo sa isat isa, kung paano ako umibig sa inyo, upang kayo rin ay magmahalan sa isat isa. Sa pamamagitan nito makikilala ng lahat na kayo ay aking mga alagad, kung kayo ay may pagmamahal sa isat isa. Sinabi ni Simon Pedro sa kanya, Panginoon, saan ka pupunta? Sumagot sa kanya si Jesus, Kung saan ako pupunta, hindi mo ako masusundan ngayon, ngunit susundan mo ako sa bandang huli. Sinabi ni Pedro sa kanya, Panginoon, bakit hindi kita masundan ngayon? Ihahandog ko ang aking kaluluwa para sa iyo. Sumagot si Jesus sa kanya, Ang iyong kaluluwa ay ilalagay mo para sa akin? Katotohanan, katotohanang sinasabi ko sa iyo, hindi tutunog ang tandang hanggang sa ipagkaila mo ako nang tatlong beses.

14

Huwag magambala ang inyong puso. Manampalataya kayo sa

Diyos, at manampalataya rin kayo sa akin. Sa bahay ng aking Ama ay may maraming tahanan. Kung hindi, sinabi ko na sana sa inyo. Pupunta ako upang ihanda ang lugar para sa inyo. At kung ako ay pumunta at ihanda ko sa inyo ang lugar, muling darating ako at kukunin ko kayo patungo sa aking sarili, upang kung saan ako ay naroroon, kayo man ay maroroon. At alam ninyo kung saan ako pupunta, at alam ninyo ang daan. Sinabi sa kanya ni Tomas, Panginoon, hindi namin alam kung saan ka pupunta, at paano namin malalaman ang daan? Sinabi ni Jesus sa kanya, Ako ay ang daan at ang katotohanan at ang buhay. Walang sinuman ang makakapunta sa Ama kundi sa pamamagitan ko. Kung nakilala ninyo ako, nakilala ninyo sana ang aking Ama. At mula ngayon, kilala na ninyo siya at nakita na ninyo siya. Sinabi ni Felipe sa kanya, Panginoon, ipakita mo sa amin ang Ama, at sapat na iyon para sa amin. Sinabi ni Jesus sa kanya, Napakatagal kong panahon na kasama ninyo, at hindi mo pa rin ako nakilala, Felipe? Ang nakakita sa akin ay nakakita na sa Ama. Paano mo nasasabi, Ipakita mo sa amin ang Ama? Hindi ka ba naniniwala na ako ay nasa Ama at ang Ama ay nasa akin? Ang mga salitang aking sinasalita sa inyo ay hindi mula sa aking sarili—ang Ama na nananatili sa akin ay siyang gumagawa ng mga gawain. Maniwala kayo sa akin na ako ay nasa Ama at ang Ama ay nasa akin; ngunit kung hindi, maniwala kayo sa akin dahil sa mga gawang ito. Tunay na tunay na sinasabi ko sa inyo, ang naniniwala sa akin, ang mga gawang aking ginagawa ay gagawin din niya, at mas dakila pa kaysa mga ito ay gagawin niya, sapagkat ako ay pupunta sa aking Ama. At anuman ang inyong hihingin sa aking pangalan, ito ay aking

gagawin, upang ang Ama ay luwalhatiin sa Anak. Kung ano ang inyong hingin sa aking pangalan, gagawin ko ito.

Kung iniibig ninyo ako, sundin ninyo ang aking mga utos. At ako ay hihilingin sa Ama, at ibibigay niya sa inyo ang ibang Tagapagtanggol, upang manatili siyang kasama ninyo magpakailanman. Ang Espiritu ng katotohanan, na hindi matanggap ng mundo sapagkat hindi nito ito nakikita ni hindi nito ito nakikilala, ngunit kayo ay nakikilala ito, dahil sa inyo ito nananatili at sa inyo ito magiging. Hindi ko kayo pababayaang ulila, ako ay pupunta sa inyo. Kaunti na lang at hindi na ako makikita ng mundo, ngunit kayo ay makikita ninyo ako, sapagkat ako ay nabubuhay at kayo ay mabubuhay. Sa araw na iyon ay malalaman ninyo na ako ay nasa aking Ama at kayo ay nasa akin at ako ay nasa inyo. Ang may mga utos ko at tumutupad sa mga ito, siya ang umiibig sa akin. Ang umiibig sa akin ay mamahalin ng aking Ama, at ako ay mamahalin siya at ipapakikita ko sa kanya ang aking sarili. Sinabi sa kanya ni Judah, hindi ang Iscariot, Panginoon, bakit sa amin mo balak ipakita ang iyong sarili at hindi sa mundo? Sumagot si Jesus at sinabi sa kanya, Kung sino ang umiibig sa akin, iingatan niya ang aking salita, at mamahalin siya ng aking Ama, at kami ay pupunta sa kanya at gagawa kami ng tahanan sa piling niya. Ang hindi umiibig sa akin ay hindi nag-iingat ng aking mga salita, at ang salitang inyong naririnig ay hindi akin, kundi ng Amang nagsugo sa akin.

Sinabi ko sa inyo ang mga ito habang nananatili pa ako sa inyo.

Ngunit ang Tagapagtanggol, ang Banal na Espiritu na ipapadala ng Ama sa aking pangalan, ay tuturuan kayo ng lahat at ipapaalala sa inyo ang lahat ng sinabi ko sa inyo. Kapayapaan ang iniwan ko sa inyo, kapayapaan kong sarili ay ibinibigay ko sa inyo, hindi gaya ng mundo na nagbibigay, ako ay nagbibigay sa inyo. Huwag magambala ang inyong puso ni huwag matakot. Narinig ninyo na sinabi ko sa inyo, Ako ay aalis at babalik sa inyo. Kung ako ay inyong minahal, kayo sana ay nagalak dahil sinabi ko, Ako ay pupunta sa Ama, sapagkat ang Ama ko ay mas dakila kaysa sa akin. At sinabi ko na sa inyo ngayon bago ito mangyari, upang kapag nangyari ito ay maniwala kayo. Hindi na ako magsasalita ng marami sa inyo, sapagkat dumarating ang pinuno ng sanlibutang ito, at wala siyang kapangyarihan sa akin. Ngunit upang malaman ng mundo na iniibig ko ang Ama, at kung paano nag-utos sa akin ang Ama, gayon ko ginagawa. Bumangon kayo, tayo na mula rito.

15

Ako ay ang tunay na puno ng ubas, at ang aking ama ay ang magsasaka. Bawat sanga sa akin na hindi nagbubunga, inaalis niya ito, at bawat sangay na nagbubunga, nililinis niya ito upang magbunga nang higit pa. Kayo ay malinis na ngayon dahil sa salitang aking sinabi sa inyo. Manatili kayo sa akin, at ako sa inyo. Kung paanong ang sanga ay hindi makakagawa ng bunga mula sa sarili nito kung hindi ito mananatili sa puno ng ubas, gayon din kayo ay hindi rin makakagawa kung hindi kayo

mananatili sa akin. Ako ay ang puno ng ubas, kayo ang mga sanga. Ang nananatili sa akin at ako sa kaniya, ito ay nagdadala ng maraming bunga, sapagkat bukod sa akin ay hindi kayo makakagawa ng anuman. Kung hindi manatili ang sinuman sa akin, itinatapon siya sa labas tulad ng sanga at natutuyo, at tinitipon nila ang mga ito at itinapon sa apoy, at nasusunog ito. Kung kayo ay mananatili sa akin at ang aking mga salita ay mananatili sa inyo, anumang nais ninyo ay hingin, at ito ay magiging sa inyo. Sa pamamagitan nito niluwalhati ang aking Ama, upang kayo ay magbunga ng marami, at kayo ay magiging aking mga alagad. Kung paano ako minahal ng Ama, gayon din ako umibig sa inyo; manatili kayo sa aking pag-ibig. Kung susundin ninyo ang aking mga utos, mananatili kayo sa aking pag-ibig, gaya ng aking tinupad ang mga utos ng aking Ama at nananatili ako sa kanyang pag-ibig. Ang mga bagay na ito ay sinabi ko sa inyo upang ang aking kagalakan ay manatili sa inyo at ang inyong kagalakan ay mapuspos. Ito ang aking utos: magmahalan kayo gaya ng pagmamahal ko sa inyo. Walang sinuman ang may mas malaking pag-ibig kaysa dito, upang ihandog niya ang kanyang kaluluwa para sa kanyang mga kaibigan. Kayo ay mga kaibigan ko kung ginagawa ninyo ang lahat ng aking iniuutos sa inyo. Hindi ko na kayo tinatawag na mga alipin, sapagkat ang alipin ay hindi nakakaalam kung ano ang ginagawa ng kaniyang panginoon, ngunit kayo ay tinawag ko nang mga kaibigan, sapagkat lahat ng aking narinig mula sa aking Ama ay ipinabatid ko sa inyo. Hindi kayo ang pumili sa akin, kundi ako ang pumili sa inyo, at inilagay ko kayo upang kayo ay magpunta at magbunga, at ang inyong bunga ay

manatili, upang anuman ang inyong hingin sa Ama sa aking pangalan, ay ibigay niya sa inyo. Iniuutos ko sa inyo ang mga ito upang kayo ay magmahalan sa isat isa.

Kung kinamumuhian kayo ng mundo, alamin ninyo na ako ang una niyang kinamuhian bago pa kayo. Kung kayo ay mula sa mundo, ang mundo ay iibigin ang sarili nito, ngunit dahil hindi kayo mula sa mundo, kundi ako ang pumili sa inyo mula sa mundo, dahil dito kinapopootan kayo ng mundo. Alalahanin ninyo ang salitang sinabi ko sa inyo: ang alipin ay hindi mas dakila kaysa kanyang panginoon. Kung ako ay inusig nila, kayo rin ay uusigin nila; kung ang aking salita ay iningatan nila, ang inyo rin ay iingatan nila. Ngunit ang lahat ng mga ito ay gagawin nila sa inyo dahil sa aking pangalan, sapagkat hindi nila kilala ang nagsugo sa akin. Kung hindi ako dumating at nagsalita sa kanila, wala silang kasalanan, ngunit ngayon wala silang dahilan tungkol sa kanilang kasalanan. Ang napopoot sa akin ay napopoot din sa aking ama. Kung hindi ko ginawa sa kanila ang mga gawang walang ibang gumawa, sana wala silang kasalanan, ngunit ngayon nakita nila at napoot sila sa akin at sa aking Ama. Ngunit upang matupad ang salitang nakasulat sa kanilang batas, na kinamuhian nila ako nang walang dahilan. Ngunit kapag dumating ang Tagapagtanggol na aking ipapadala sa inyo mula sa Ama, ang Espiritu ng Katotohanan na nanggagaling sa Ama, siya ay magpapatotoo tungkol sa akin, At kayo naman ay nagpapatotoo, sapagkat mula sa simula ay kasama ninyo ako.

16

Ang mga bagay na ito ay sinabi ko sa inyo upang hindi kayo matisod. Gagawin nila kayong mga itinataboy, ngunit darating ang oras na ang sinumang pumatay sa inyo ay mag-aakalang nag-aalay siya ng paglilingkod sa Diyos. At gagawin nila ang mga ito, sapagkat hindi nila nakilala ang Ama ni ako man. Ngunit sinabi ko sa inyo ang mga ito upang kapag dumating ang oras, alaalahanin ninyo ang mga ito na ako ang nagsabi sa inyo. Ang mga ito ay hindi ko sinabi sa inyo mula pa sa simula, sapagkat ako ay kasama ninyo noon. Ngayon nga ay pupunta ako sa nagsugo sa akin, at wala ni isa sa inyo ang nagtanong sa akin kung saan ako pupunta. Ngunit dahil sinabi ko sa inyo ang mga bagay na ito, ang kalungkutan ay pumuno sa inyong puso. Ngunit sinasabi ko sa inyo ang katotohanan, mapapakinabangan ninyo na ako ay umalis. Sapagkat kung hindi ako umalis, ang Tagapagtanggol ay hindi darating sa inyo, ngunit kung umalis ako, ipapadala ko siya sa inyo. At pagdating niya, sasakdalin niya ang mundo tungkol sa kasalanan, at tungkol sa katuwiran, at tungkol sa paghatol. Tungkol sa kasalanan, sapagkat hindi sila naniniwala sa akin, Tungkol naman sa katarungan, sapagkat pupunta ako sa aking Ama at hindi na ninyo ako makikita. Tungkol naman sa paghatol, sapagkat ang pinuno ng mundong ito ay nahatol na. Mayroon pa akong maraming sasabihin sa inyo, ngunit hindi pa ninyo ito kayang tanggapin ngayon. Ngunit kapag dumating ang Espiritu ng katotohanan, gagabayan niya kayo sa buong katotohanan, sapagkat hindi siya magsasalita

mula sa kanyang sarili, kundi ang lahat ng kaniyang maririnig ay sasalitain niya, at ipahahayag niya sa inyo ang mga bagay na darating. Siya ay luluwalhatin ako, sapagkat kukuha mula sa akin at ipahahayag sa inyo. Lahat ng mayroon ang Ama ay akin, kaya sinabi ko na mula sa akin kukunin niya at ipahahayag sa inyo. Kaunting panahon at hindi ninyo ako makikita, at muling kaunting panahon at makikita ninyo ako, sapagkat ako ay pupunta sa Ama. Kaya nga sinabi ng ilan sa kanyang mga alagad sa isat isa, Ano ba itong sinasabi niya sa amin, Kaunting panahon at hindi ninyo ako makikita, at muling kaunting panahon at makikita ninyo ako, at Ako ay pupunta sa Ama? Sinasabi nga nila, Ano ba itong maliit na sinasabi niya? Hindi namin alam kung ano ang sinasabi niya. Nalamán nga ni Hesus na nais nila siyang tanungin, at sinabi niya sa kanila, Tungkól ba sa bagay na ito ay nag-uusap kayo sa isat isa dahil sinabi ko, Kaunting panahon at hindi ninyo ako makikita, at muling kaunting panahon at makikita ninyo ako? Tunay na tunay, sinasabi ko sa inyo na iiyak at tutuluyan kayo, ang mundo ay magsasaya, ngunit kayo ay malulungkot, pero ang inyong kalungkutan ay magiging kagalakan. Ang babae, kapag nanganak, ay may sakit dahil dumating na ang kanyang oras, ngunit kapag ipinanganak na niya ang sanggol, hindi na niya naaalala ang kapighatian dahil sa kagalakan na ipinanganak ang isang tao sa mundo. At kayo nga ngayon ay may kalungkutan, ngunit makikita ko kayong muli at ang inyong puso ay matutuwa, at ang inyong kagalakan ay walang sinuman ang makakaagaw sa inyo. At sa araw na iyon, hindi ninyo ako tatanungin ng anuman. Tunay na tunay na sinasabi ko sa inyo

na anumang hingin ninyo sa Ama sa aking pangalan, ibibigay niya sa inyo. Hanggang ngayon, hindi kayo humingi ng anuman sa aking pangalan. Humingi kayo at kayo ay makakatanggap, upang ang inyong kagalakan ay mapuspos. Ang mga bagay na ito ay sinabi ko sa inyo sa pamamagitan ng mga talinghaga, ngunit darating ang oras na hindi na ako magsasalita sa inyo sa pamamagitan ng mga talinghaga, kundi hayagan kong ipahahayag sa inyo ang tungkol sa Ama. Sa araw na iyon, sa aking pangalan kayo ay hihingi, at hindi ko sinasabi sa inyo na ako ay hihingi sa Ama para sa inyo Sapagkat ang Ama mismo ay umiibig sa inyo, dahil ako ay inyong minahal, at naniniwala kayo na ako ay nanggaling sa Diyos. Lumabas ako mula sa Ama at dumating sa mundo; muli kong iniiwan ang mundo at pupunta sa Ama. Sinabi sa kanya ng kanyang mga alagad, Tingnan mo, ngayon ay hayagan kang nagsasalita, at wala kang sinasabing kawikaan. Ngayon alam namin na alam mo ang lahat at wala kang pangangailangan na may sinuman na magtanong sa iyo. Dahil dito naniniwala kami na mula sa Diyos ka nanggaling. Sumagot si Jesus sa kanila, Ngayon lamang kayo naniniwala? Narito, dumarating ang oras, at ngayon ay dumating na, upang kayo ay maikalat, bawat isa sa kanyang sariling tahanan, at ako ay inyong iwan na nag-iisa, ngunit hindi ako nag-iisa, sapagkat ang Ama ay kasama ko. Ang mga ito ay sinabi ko sa inyo upang sa akin ay magkaroon kayo ng kapayapaan. Sa mundo ay magkakaroon kayo ng kapighatian, ngunit magpakatatag kayo, ako ay nagtagumpay sa mundo.

17

Sinabi ni Jesus ang mga bagay na ito, at itinangat niya ang kanyang mga mata sa langit at sinabi, Ama, dumating na ang oras, luwalhatiin mo ang iyong Anak, upang ang Anak mo ay makapagluwalhatiin sa iyo, Kung paano mo binigyan siya ng awtoridad sa lahat ng laman, upang ang lahat na ibinigay mo sa kanya ay bibigyan niya ng buhay na walang hanggan. Ito ang buhay na walang hanggan: na makilala ka nila bilang tanging tunay na Diyos, at si Jesucristo na iyong sinugo. Niluwalhati kita sa lupa, natapos ko ang gawaing ibinigay mo sa akin upang gawin. At ngayon luwalhatiin mo ako, Ama, sa iyong sarili ng kaluwalhatiang mayroon ako bago pa maging sanglibutan kasama mo. Ipinakita ko ang iyong pangalan sa mga taong ibinigay mo sa akin mula sa mundo. Sila ay sa iyo at ibinigay mo sila sa akin, at kanilang iningatan ang iyong salita. Ngayon ay naalam nila na ang lahat ng ibinigay mo sa akin ay mula sa iyo. Sapagkat ang mga salitang ibinigay mo sa akin ay ibinigay ko sa kanila, at sila ay tumanggap nito, at tunay na nakilala na mula sa iyo ako lumabas, at naniwala na ikaw ang nagsugo sa akin. Ako ay nanalangin para sa kanila, hindi ako nanalangin para sa mundo, kundi para sa mga ibinigay mo sa akin, sapagkat sila ay sa iyo. At ang lahat ng akin ay iyo, at ang iyo ay akin, at ako ay niluwalhati sa kanila. At hindi na ako nasa mundo, at ang mga ito ay nasa mundo, at ako ay paparito sa iyo. Banal na Ama, ingatan mo sila sa iyong pangalan na ibinigay mo sa akin, upang sila ay maging isa gaya natin. Nang ako ay kasama nila sa

mundo, ako ay nagbantay sa kanila sa iyong pangalan. Yaong mga ibinigay mo sa akin ay iningatan ko, at walang sinuman sa kanila ang nawala maliban sa anak ng kapahamakan, upang matupad ang kasulatan. Ngayon nga ay paparito na ako sa iyo, at ang mga bagay na ito ay sinasalita ko sa mundo upang magkaroon sila ng kagalakan kong napuspos sa kanila. Ibinigay ko sa kanila ang iyong salita, at kinamuhian sila ng mundo dahil hindi sila mula sa mundo, gaya ko na hindi mula sa mundo. Hindi ako humihingi na alisin mo sila sa mundo, kundi na ingatan mo sila mula sa masama. Hindi sila mula sa mundo, gaya ko na hindi mula sa mundo. Banal-ihin sila sa katotohanan mo; ang iyong salita ay katotohanan. Kung paano mo ako isinugo sa mundo, gayundin ay isinugo ko sila sa mundo. At para sa kanila ako ay nagpapabanal ng aking sarili, upang sila rin ay maging banal sa katotohanan. Hindi lamang para sa mga ito ako nananalangin, kundi pati na rin para sa mga naniniwala sa akin dahil sa kanilang salita. Upang silang lahat ay maging isa, gaya ng ikaw, Ama, ay nasa akin at ako ay nasa iyo, upang sila man ay nasa atin at maging isa, upang ang mundo ay maniwala na ikaw ang nagsugo sa akin. At ang kaluwalhatian na ibinigay mo sa akin ay ibinigay ko sa kanila, upang sila ay maging isa gaya ng tayo ay isa. Ako ay nasa kanila at ikaw ay nasa akin, upang sila ay maging perpekto sa pagkakaisa, at upang malaman ng mundo na ikaw ang nagsugo sa akin at minahal mo sila gaya ng pagmamahal mo sa akin. Ama, yaong mga ibinigay mo sa akin, nais ko na kung saan ako naroroon, sila rin ay maroroon kasama ko, upang makita nila ang aking kaluwalhatian na ibinigay mo sa akin, sapagkat umibig ka sa akin bago pa itatag

ang sanglibutan. Amang matuwid, hindi ka nakilala ng mundo, ngunit nakilala kita, at nakakilala ang mga ito na ikaw ang nagsugo sa akin, At ipinaalám ko sa kanila ang iyong pangalan at ipapaalám ko pa, upang ang pag-ibig na iniibig mo ako ay manatili sa kanila, at ako ay manatili sa kanila.

18

Matapos sabihin ang mga ito, si Jesus ay lumabas kasama ang kanyang mga alagad patungo sa kabilang ibayo ng batis ng Kidron, kung saan may isang hardin na kanilang pinasukan, siya at ang kanyang mga alagad. Alam naman ni Juda na nagtaksil sa kanya ang lugar, sapagkat madalas na nagtitipon si Jesus doon kasama ng kanyang mga alagad. Kaya si Judah, matapos kunin ang kohorte at mga katulong mula sa mga punong pari at mga Pariseo, ay pumunta roon na may dalang mga sulo, mga ilawan, at mga sandata. Si Jesus nga, na nakakaalam ng lahat ng mga bagay na darating sa kanya, ay lumabas at sinabi sa kanila, Sino ang hinahanap ninyo? Sumagot sila sa kaniya, Si Jesus na Nazareno. Sinabi sa kanila ni Jesus, Ako nga. Nakatayo rin doon si Judah na siyang nagtaksil sa kaniya, kasama nila. Kaya nang sabihin niya sa kanila na Ako nga, sila ay umatras at nabuwal sa lupa. Muli siyang nagtanong sa kanila, Sino ang hinahanap ninyo? At sinabi nila, Si Hesus na Nazareno. Sumagot si Jesus, Sinabi ko na sa inyo na ako nga. Kung ako ang inyong hinahanap, hayaan ninyo ang mga ito na umalis. Upang matupad ang salitang sinabi niya, na yaong mga

ibinigay mo sa akin, wala akong nawala sa kanila kahit isa. Si Simon Pedro na may hawak na espada ay hinugot ito, at sinaktan ang alipin ng punong pari at pinutol ang kanyang kanang tainga, at ang pangalan ng alipin ay Malchus. Sinabi nga ni Jesus kay Peter, Ibalik mo ang espada sa kaluban. Ang kopang ibinigay sa akin ng Ama, hindi ko ba iinumin iyon?

Ang kohorte samakatuwid at ang kumander at ang mga katulong ng mga Judio ay dinakip si Jesus at ginapos siya. At dinala nila siya kay Annas una, sapagkat siya ay biyenan ni Caiaphas, na siyang punong pari ng taong iyon. Ngunit si Caiaphas ang nagpayo sa mga Judio na mapapakinabangan na mamamatay ang isang tao para sa bayan. Sumunod naman kay Jesus sina Simon Pedro at ang ibang alagad. Ang alagad na iyon ay kilala ng punong pari, at pumasok siyang kasama ni Jesus sa looban ng punong pari. Ngunit si Pedro ay nakatayo sa labas ng pintuan. Kaya lumabas ang isang alagad, na kilala ng punong pari, at nagsalita sa tagapagbantay ng pintuan, at ipinasok si Pedro. Kaya sinabi ng batang babae na tagapagbantay ng pinto kay Pedro, Hindi ka ba isa rin sa mga alagad ng taong ito? Sumagot siya, Hindi ako. Nakatayo ang mga alipin at ang mga katulong na gumawa ng uling na apoy, dahil malamig, at sila ay nag-iinit ng kanilang sarili. Kasama nila si Pedro na nakatayo at nag-iinit din ng kanyang sarili. Kaya tinanong ng punong pari si Jesus tungkol sa kanyang mga alagad at tungkol sa kanyang pagtuturo. Sumagot si Jesus sa kanya, Ako ay hayagang nagsalita sa mundo, ako ay palaging nagturo sa kongregasyon at sa templo, kung saan palaging nagtitipon ang mga Hudyo, at wala

akong sinabi sa lihim. Bakit mo ako tinatanong? Tanungin mo ang mga nakarinig kung ano ang sinabi ko sa kanila, tingnan mo, alam nila ang sinabi ko. Ngunit nang sabihin niya ang mga ito, isa sa mga katulong na nakatayo ay sumampal kay Jesus at nagsabi, Ganito ka ba sumasagot sa punong pari? Sumagot si Jesus sa kanya, Kung masama ang aking sinabi, magpatotoo ka tungkol sa kasamaan; kung mabuti naman, bakit mo ako sinasapak? Ipinadala siya ni Annas na nakatali kay Caiaphas na punong pari. Nakatayo at nag-iinit ng sarili si Simon Pedro. Sinabi nga nila sa kanya, Hindi ka ba isa sa kanyang mga alagad? Tinanggihan nga niya ito at sinabi, Hindi ako. Nagsalita ang isa sa mga alipin ng punong pari, na kamag-anak ng taong pinutulan ni Pedro ng tainga, Hindi ba kita nakita sa hardin kasama niya? Muli nga itinanggi ni Pedro, at kaagad tumilaok ang tandang.

Dinala nga nila si Jesus mula kay Caiaphas papunta sa praetorium. Umaga noon, at sila mismo ay hindi pumasok sa praetorium upang hindi sila madungisan, kundi upang makakain ang paskuwa. Lumabas nga si Pilato patungo sa kanila at sinabi, Anong paratang ang dala ninyo laban sa taong ito? Sumagot sila at sinabi sa kaniya, Kung hindi ito mang-gagawa ng masama, hindi namin siya ibibigay sa iyo. Sinabi nga ni Pilato sa kanila, Kunin ninyo siya at husgahan ayon sa inyong batas. Sumagot naman ang mga Judio sa kanya, Hindi kami pinahihintulutang pumatay ng sinuman. Upang matupad ang salitang sinabi ni Jesus na nagsasaad kung anong uri ng kamatayan ang kanyang haharapin. Kayat pumasok muli si

Pilato sa praetorium at tinawag si Jesus at sinabi sa kanya, Ikaw ba ang hari ng mga Judio? Sumagot sa kanya si Jesus, Mula sa iyong sarili mo ba sinasabi ito, o may iba bang nagsabi sa iyo tungkol sa akin? Sumagot si Pilato, Hindi naman ako Judio, hindi ba? Ang iyong sariling bansa at ang mga punong pari ang nagbigay sa iyo sa akin. Ano ang ginawa mo? Sumagot si Jesus, Ang aking kaharian ay hindi mula sa mundong ito. Kung ang aking kaharian ay mula sa mundong ito, ang aking mga katulong ay makikipaglaban upang hindi ako maipagkanulo sa mga Judio. Ngunit ngayon, ang aking kaharian ay hindi mula dito. Sinabi nga sa kanya ni Pilato, Kaya hari ka? Sumagot si Jesus, Ikaw ang nagsasabi na ako ay hari. Ako ay ipinanganak para dito, at dumating sa mundong ito upang magpatotoo sa katotohanan. Ang lahat na mula sa katotohanan ay nakikinig sa aking tinig. Sinabi ni Pilato sa kanya, Ano ba ang katotohanan? At matapos sabihin ito, muling lumabas siya patungo sa mga Judio at sinabi sa kanila, Ako ay walang nakikitang dahilan sa kanya. Mayroon ngang kaugalian sa inyo na palayain ko ang isa sa inyo sa Paskua. Nais nga ba ninyo na palayain ko ang Hari ng mga Judio? Sumigaw nga muli silang lahat na nagsasabi, Huwag itong ito, kundi si Barabbas. At si Barabbas ay tulisan.

19

Noon nga ay kinuha ni Pilato si Jesus at pinahagupit. At ang mga sundalo, na gumawa ng koronang tinik, ay inilagay ito sa kanyang ulo at binihisan siya ng kulay-ubeng damit. At sinasabi

nila, Mabuhay ang Hari ng mga Judio, at binibigyan nila siya ng mga sampal. Lumabas nga muli sa labas si Pilato at sinabi sa kanila, Tingnan ninyo, ilalabas ko siya sa inyo, upang malaman ninyo na wala akong nakikitang dahilan laban sa kanya. Lumabas nga si Jesus sa labas na nakasuot ng koronang tinik at ng purpurang kasuotan. At sinabi niya sa kanila, Masdan ang tao. Nang makita nga siya ng mga punong pari at ng mga katulong, sumigaw sila na nagsasabi, Ipako sa krus! Ipako sa krus siya! Sinabi sa kanila ni Pilato, Kunin ninyo siya at ipako sa krus, sapagkat ako ay hindi nakakakita ng dahilan sa kanya. Sumagot sa kaniya ang mga Judio, Kami ay may batas, at ayon sa aming batas dapat siyang mamatay, sapagkat ginawa niya ang kanyang sarili na Anak ng Diyos. Nang marinig nga ni Pilato ang salitang ito, lalo siyang natakot, At muling pumasok sa praetorium at sinabi kay Jesus, Saan ka ba nanggaling? Ngunit si Jesus ay hindi siya sumagot. Sinabi nga sa kanya ni Pilato, Sa akin ay hindi ka nagsasalita? Hindi mo ba alam na mayroon akong awtoridad na ipako ka sa krus at mayroon akong awtoridad na palayain ka? Sumagot si Jesus, Wala kang anumang awtoridad laban sa akin, kung hindi ito binigay sa iyo mula sa itaas. Dahil dito, ang nagsusuko sa akin sa iyo ay may mas malaking kasalanan. Mula nang mangyari ito, sinubukan ni Pilato na palayain siya, ngunit ang mga Hudyo ay sumigaw at nagsabi, Kung palayain mo siya, hindi ka kaibigan ng Cesar. Ang sinumang ginagawa ang sarili niyang hari ay sumasalungat sa Cesar. Kaya nang marinig ni Pilato ang salitang ito, dinala niya sa labas si Jesus at umupo sa platform sa lugar na tinatawag na Lithostroton, at sa Hebreo ay Gabbatha. Ito ay paghahanda ng

Paskuwa, at ang oras ay halos ikaanim na, at sinabi niya sa mga Judio, Narito ang inyong hari. Ngunit sumigaw sila, Alisin! Alisin! Ipako sa krus siya! Sinabi sa kanila ni Pilato, Ipapako ko ba sa krus ang inyong hari? Sumagot ang mga punong pari, Wala kaming hari kundi si Cesar. Kaya nga noon ibinigay niya siya sa kanila upang ipako sa krus.

Tinanggap nga nila si Jesus at dinala, at dinadala niya ang kanyang krus, lumabas siya patungo sa lugar na tinatawag na Bungo, na sa Hebreo ay tinatawag na Golgota. kung saan siya ipinako sa krus, at kasama niya ay dalawang iba, isa sa bawat gilid, at si Jesus ay nasa gitna. Sumulat naman ng titulo si Pilato at inilagay sa krus. Nakasulat doon: Si Jesus na Nazareno, ang Hari ng mga Judio. Kaya nga maraming mga Judio ang nakabasa ng titulong ito, sapagkat malapit sa lunsod ang lugar kung saan naipako sa krus si Jesus, at ito ay nakasulat sa Hebreo, sa Griyego, at sa Latin. Sinabi nga kay Pilato ng mga punong pari ng mga Judio, Huwag isulat, Ang Hari ng mga Judio, kundi na sinabi niya, Ako ay hari ng mga Judio. Sumagot si Pilato, Ang aking isinulat, isinulat ko na.

Kaya nang ipako ng mga sundalo sa krus si Jesus, kinuha nila ang kanyang mga damit at ginawa itong apat na bahagi, isang bahagi para sa bawat sundalo, at pati na rin ang tunika. Ngunit ang tunika ay walang tahi, habi nang buo mula itaas hanggang ibaba. Kaya sinabi nila sa isat isa, Huwag nating punitin ito, kundi magpalabunutan na lang tayo tungkol dito kung kanino mapapasa, upang matupad ang kasulatan na nagsasabi, Hinati

nila ang aking mga kasuutan para sa kanilang sarili, at sa aking damit naghagis sila ng palabunutan.

Ang mga sundalo nga ay gumawa ng mga ito. Nakatayo naman malapit sa krus ni Jesus ang kanyang ina at ang kapatid ng kanyang ina, si Maria asawa ni Clopas, at si Maria Magdalena. Si Jesus, nang makita ang kanyang ina at ang alagad na nakatayo na kanyang minamahal, ay nagsabi sa kanyang ina, Babae, narito ang iyong anak. Pagkatapos, sinabi niya sa alagad, Narito ang iyong ina. At mula sa oras na iyon, tinanggap ng alagad siya sa kaniyang sariling tahanan. Pagkatapos nito, alam ni Jesus na lahat ay natapos na. Upang matupad ang kasulatan, sinabi niya, Nauuhaw ako. Kaya may sisidlang puno ng suka na nakalagay doon, at sila, matapos punuin ang espongha ng suka at ilagay ito sa hisopo, ay iniabot sa kanyang bibig. Nang kumuha nga ni Jesus ng suka, sinabi niya, Naganap na, at itinukod ang kanyang ulo at ibinigay ang espiritu.

Ang mga Hudyo nga, upang hindi manatili sa krus ang mga katawan sa araw ng sabbath, dahil araw ng paghahanda iyon, at dakila nga ang araw ng sabbath na iyon, ay humingi kay Pilato na baliin ang kanilang mga binti at alisin ang mga ito. Dumating nga ang mga sundalo at binali nila ang mga binti ng una at ng isa pang naipako sa krus kasama niya. Ngunit nang dumating sila kay Jesus at makita siyang patay na, hindi nila binali ang kanyang mga binti, Ngunit isa sa mga sundalo ay tinusok ng sibat ang kanyang tagiliran, at agad na lumabas ang dugo at tubig. At ang nakakita ay nagpatotoo, at totoo ang kanyang

patotoo, at siya ay nakakaalam na totoo ang sinasabi niya, upang kayo rin ay maniwala. Nangyari ang mga ito upang matupad ang kasulatan: Ang kanyang buto ay hindi mababasag. At muli, ang iba pang kasulatan ay nagsasabi, Makikita nila ang kanilang tinusok.

Pagkatapos nito, tinanong ni Jose na mula sa Arimatea si Pilato, na siyang alagad ni Jesus ngunit nakatago dahil sa takot sa mga Judio, upang kunin ang katawan ni Jesus, at pinayagan ni Pilato. Kaya dumating siya at kinuha ang katawan ni Jesus. Dumating naman si Nicodemo, ang dumating kay Jesus noong gabi nang una, na nagdadala ng halo ng mira at aloe na humigit-kumulang isandaang libra. Kinuha nga nila ang katawan ni Jesus at binalot nila ito ng mga telang lino kasama ang mga pabango, ayon sa kaugalian ng mga Judio sa paglilibing. May hardin sa lugar kung saan siya ipinako sa krus, at sa hardin ay may bagong libingan na hindi pa kailanman nilagyan ng sinuman. Kaya doon, dahil sa paghahanda ng mga Judio at malapit ang libingan, inilagay nila si Jesus.

20

Ngunit sa unang araw ng linggo, pumunta si Maria Magdalena sa libingan nang umaga habang madilim pa, at nakita niya ang batong inalis na mula sa libingan. Kaya tumakbo siya at pumunta kay Simon Pedro at sa ibang alagad na minamahal ni Hesus, at sinabi sa kanila, Kinuha nila ang Panginoon mula sa

libingan, at hindi namin alam kung saan nila siya inilagay. Lumabas nga si Pedro at ang isang alagad at pumunta sila sa libingan. Tumakbo ang dalawa nang magkasama, at ang isang alagad ay tumakbo nang mas mabilis kaysa kay Pedro at unang dumating sa libingan. At yumuko siya at nakita ang mga telang lino na nakahiga roon, ngunit hindi siya pumasok. Dumating nga si Simon Pedro na sumusunod sa kanya, at pumasok sa libingan at nakita ang mga telang lino na nakalatag. At ang panyo sa mukha na nasa ulo niya ay hindi nakahiga kasama ng mga telang lino, kundi nakabalot na hiwalay sa isang lugar. Noon nga ay pumasok din ang ibang alagad na unang dumating sa libingan, at nakita at naniwala. Hindi pa nila nalalaman ang kasulatan na kailangan siyang bumangon mula sa mga patay. Umalis nga muli ang mga alagad patungo sa kanilang mga tahanan. Si Maria ay nakatayo sa labas ng puntod at umiiyak. Habang siya ay umiiyak, yumuko siya pababa sa libingan at nakita ang dalawang sugo na nakasuot ng puti at nakaupo, isa sa may ulo at isa sa may mga paa, kung saan nakalatag ang katawan ni Jesus. At sinabi sa kanya ng mga iyon, Babae, bakit ka umiiyak? Sinabi niya sa kanila, Dahil kinuha nila ang aking Panginoon, at hindi ko alam kung saan nila siya inilagay. At matapos sabihin ang mga ito, lumingon siya sa likuran at nakita si Jesus na nakatayo, ngunit hindi niya alam na si Jesus iyon. Sinabi sa kanya ni Jesus, Babae, bakit ka umiiyak? Sino ang hinahanap mo? Siya, sa akala na siya ay ang hardinero, ay nagsabi sa kanya, Panginoon, kung ikaw ang kumuha sa kanya, sabihin mo sa akin kung saan mo siya inilagay, at kukunin ko siya. Sinabi ni Jesus sa kanya, Maria. Lumingon siya at sinabi sa

kanya, Rabboni, na ang ibig sabihin ay Guro. Sinabi sa kanya ni Jesus, Huwag mo akong hawakan, sapagkat hindi pa ako umakyat sa aking Ama. Ngunit pumunta ka sa aking mga kapatid at sabihin mo sa kanila, Umakyat ako sa aking Ama at Ama ninyo, at sa aking Diyos at Diyos ninyo. Dumating si Maria Magdalena upang iulat sa mga alagad na nakita niya ang Panginoon, at sinabi nito sa kanya ang mga bagay na ito.

Samakatuwid, nang gabi na ng araw na iyon, ang unang araw ng mga sabbath, at ang mga pinto ay nakasara kung saan nakatipon ang mga alagad dahil sa takot sa mga Judio, dumating si Jesus at tumayo sa gitna, at sinabi niya sa kanila, Kapayapaan sa inyo. At matapos sabihin ito, ipinakita niya sa kanila ang kanyang mga kamay at ang kanyang tagiliran. Nagalak nga ang mga alagad nang makita ang Panginoon. Sinabi nga sa kanila ni Jesus muli, Kapayapaan sa inyo. Kung paanong ipinadala ako ng Ama, gayon din naman ako ay nagsusugo sa inyo. At pagkatapos niyang sabihin ito, huminga siya sa kanila at sinabi sa kanila, Tanggapin ninyo ang Banal na Espiritu, Kung ang mga kasalanan ng sinuman ay inyong patawarin, pinatawad na sila; kung ang mga kasalanan ng sinuman ay inyong hawakan, hinawakan na sila.

Ngunit si Thomas, isa sa labindalawa, na tinatawag na Kambal, ay wala kasama nila nang dumating si Jesus. Sinabi nga sa kanya ng ibang mga alagad, Nakita namin ang Panginoon. Ngunit sinabi niya sa kanila, Kung hindi ko makikita sa kanyang mga kamay ang bakas ng mga pako, at maisusuot ko ang aking

daliri sa bakas ng mga pako, at maisusuot ko ang aking kamay sa kanyang tagiliran, hindi ako maniniwala. At pagkatapos ng walong araw, muli silang nandoon sa loob—ang kanyang mga alagad—at si Tomas ay kasama nila. Dumating si Jesus kahit nakasara ang mga pinto, at tumayo sa gitna at sinabi, Kapayapaan sa inyo. Pagkatapos, sinabi niya kay Tomas, Dalhin mo rito ang iyong daliri at tingnan mo ang aking mga kamay, at dalhin mo ang iyong kamay at ilagay mo sa aking tagiliran, at huwag kang maging walang pananampalataya, kundi may pananampalataya. At sumagot si Tomas at sinabi sa kanya, Ang Panginoon ko at ang Diyos ko! Sinabi ni Jesus sa kanya, Dahil nakita mo ako, naniwala ka. Mapalad ang mga hindi nakakita ngunit naniwala.

Maraming iba pang mga tanda nga ang ginawa ni Jesus sa harap ng kanyang mga alagad, na hindi nakasulat sa aklat na ito, Ang mga ito ay isinulat upang kayo ay maniwala na si Jesus ay ang Cristo, ang Anak ng Diyos, at upang sa pamamagitan ng paniniwala ay magkaroon kayo ng buhay sa kanyang pangalan.

21

Pagkatapos nito, ipinakita ni Jesus ang kanyang sarili muli sa mga alagad sa dagat ng Tiberias, at ganito niya ipinakita. Magkasama sina Simon Pedro, at si Tomas na tinatawag na Didymus, at si Nathanael na mula sa Cana ng Galilea, at ang mga anak ni Zebedeo, at dalawa pang iba sa kanyang mga alagad.

Sinabi ni Simon Pedro sa kanila, Pupunta ako mangingisda. Sinabi nila sa kanya, Pupunta rin kami kasama mo. Lumabas sila at sumakay kaagad sa bangka, at sa gabing iyon ay wala silang nahuli. Nang magumaga na, nakatayo si Jesus sa dalampasigan, ngunit hindi naman nakilala ng mga alagad na si Jesus iyon. Sinabi nga ni Jesus sa kanila, Mga anak, mayroon ba kayong isda? Sumagot sila sa kanya, Wala. Pero sinabi niya sa kanila, Ihagis ninyo ang lambat sa kanang bahagi ng barko, at makakakuha kayo. Kaya naghagis sila, at hindi na nila ito nakayanan pang hilahin dahil sa napakaraming isda. Kaya sinabi ng alagad na iyon, na minamahal ni Jesus, kay Pedro, Ang Panginoon iyan. Nang marinig ni Simon Pedro na ang Panginoon iyon, isinuot niya ang kanyang panlabas na damit, sapagkat siya ay hubad, at tumalon siya sa dagat. At ang ibang mga alagad ay dumating sa pamamagitan ng bangka, sapagkat hindi sila malayo sa lupa, kundi mga dalawang daang siko lamang, na hinihila ang lambat ng mga isda. Nang bumaba sila sa lupa, nakita nila ang uling na apoy na nakalatag at isda na nakapatong dito at tinapay. Sinabi ni Jesus sa kanila, Magdala kayo ng ilan sa mga isdang nahuli ninyo ngayon. Umakyat si Simon Pedro at hinila ang lambat sa lupa, puno ng malalaking isda na isang daan at limamput tatlo, at kahit napakarami nila ay hindi napunit ang lambat. Sinabi sa kanila ni Jesus, Halika at kumain ng almusal. Ngunit walang sinuman sa mga alagad ang nangahas na tanungin siya kung sino siya, sapagkat alam nila na siya ang Panginoon. Kaya lumapit si Jesus, kinuha ang tinapay at ibinigay sa kanila, at gayon din ang isda. Ito na ang ikatlong pagkakataon na nagpakita si Jesus sa kanyang mga alagad

matapos siyang muling mabuhay mula sa mga patay.

Nang makatapos silang mag-almusal, sinabi ni Jesus kay Simon Pedro, Simon na anak ni Jonas, mahal mo ba ako nang higit kaysa mga ito? Sumagot siya sa kaniya, Oo, Panginoon, alam mo na mahal kita. Sinabi niya sa kaniya, Pakainin mo ang aking mga kordero. Sinabi sa kanya muling pangalawang ulit, Simon na anak ni Jonas, mahal mo ba ako? Sinabi niya sa kanya, Oo, Panginoon, alam mo na iniibig kita. Sinabi sa kanya, Pakainin mo ang aking mga tupa. Sinabi niya sa kanya sa ikatlong pagkakataon, Simon na anak ni Jonas, mahal mo ba ako? Nalungkot si Pedro dahil sinabi niya sa kanya sa ikatlong pagkakataon, Mahal mo ba ako? At sinabi niya sa kanya, Panginoon, alam mo ang lahat, alam mo na mahal kita. Sinabi sa kanya ni Jesus, Pakainin mo ang aking mga tupa. Katotohanan, katotohanan, sinasabi ko sa iyo, nang ikaw ay mas bata, binibigkisan mo ang iyong sarili at naglalakad ka kung saan mo nais; ngunit kapag tumanda ka, iuunat mo ang iyong mga kamay, at ang iba ay magbibigkis sa iyo at dadalhin ka kung saan hindi mo nais. Sinabi niya ito upang ipahiwatig kung anong uri ng kamatayan ang magluluwalhat sa Diyos. At matapos sabihin ito, sinabi niya sa kanya, Sumunod ka sa akin. Ngunit nang lumingon si Pedro, nakita niya ang alagad na minamahal ni Jesus na sumusunod, yaong humiga rin sa hapunan sa dibdib niya at nagsabi, Panginoon, sino ang magtataksil sa iyo? Nang makita ito ni Pedro, sinabi niya kay Hesus, Panginoon, paano naman siya? Sinabi sa kanya ni Jesus, Kung gusto ko siyang manatili hanggang sa akoy dumating, ano

naman sa iyo? Ikaw ay sumunod sa akin. Lumabas nga ang salitang ito sa mga kapatid na ang alagad na iyon ay hindi namamatay, ngunit hindi sinabi sa kanya ni Jesus na hindi siya namamatay, kundi, Kung nais ko siyang manatili hanggang akoy dumating, ano naman sa iyo?

Ito ang alagad na nagpapatotoo tungkol sa mga bagay na ito at sumulat ng mga ito, at alam namin na totoo ang kaniyang patotoo. May marami pa ring iba pang mga bagay na ginawa ni Jesus, na kung isusulat isa-isa, sa palagay ko ay hindi rin makakasya sa mundo ang mga aklat na maisusulat. Amen.

Deuteronomio

1

Ito ang mga salitang sinalita ni Moises sa buong Israel sa kabilang ibayo ng Jordan sa ilang, patungo sa kanluran, malapit sa Pulang Dagat, sa pagitan ng Paran at Tophel, at Lobe, at Aulon, at Katacrysea. Labing-isang araw ang daan mula sa Horeb patungo sa bundok ng Seir hanggang sa Kades-barne. At naganap sa ikaapat na pung taon, sa ikalabing-isang buwan, sa unang araw ng buwan, nagsalita si Moises sa lahat ng mga anak ng Israel ayon sa lahat ng iniutos ng Panginoon sa kanya para sa kanila, pagkatapos ng paghampas Si Sihon na hari ng mga Amorita na nanirahan sa Heshbon, at si Og na hari ng Bashan na nanirahan sa Ashtaroth at sa Edrei, Sa kabilang ibayo ng Jordan, sa lupain ng Moab, nagsimula si Moises na ipaliwanag ang batas na ito, at nagsabi, Ang Panginoong ating Diyos ay nagsalita sa atin sa Horeb, na nagsasabi, Sapat na sa inyo ang tumira sa bundok na ito. Bumalik kayo at umalis, at pumasok kayo sa bundok ng mga Amorreo, at sa lahat ng mga kapitbahay ng Araba, sa bundok at kapatagan, at sa Timog, at sa baybayin

ng lupain ng mga Cananeo, at sa Anti-Lebanon hanggang sa dakilang ilog, ang ilog Euphrates. Tingnan, ibinigay na sa harapan ninyo ang lupain. Pumasok kayo at angkinin ang lupaing isinumpa ko sa inyong mga ninuno—kay Abraham, at Isaac, at Jacob—upang ibigay sa kanila at sa kanilang mga lahi kasama nila.

At sinabi ko sa inyo noong panahong iyon, Hindi ko kayong mapapasan ng mag-isa. Pinarami kayo ng Panginoong inyong Diyos, at narito, kayo ngayon ay tulad ng mga bituin sa langit sa dami. Nawa ang Panginoon, ang Diyos ng inyong mga ama, ay magdagdag sa inyo ng libu-libong beses kung ano kayo ngayon, at pagpalain kayo gaya ng kanyang ipinangako sa inyo. Paano ko kakayanin mag-isa na pasanin ang inyong mga pagod, ang inyong mga pasan, at ang inyong mga alitan? Pumili kayo mula sa inyong mga lipi ng mga lalaking matalino, may kaalaman, at mabait, at itatalaga ko sila bilang inyong mga pinuno. At sumagot kayo sa akin at sinabi, Mabuti ang salitang iyong binanggit na isasagawa. At kumuha ako mula sa inyo ng mga lalaking marunong, dalubhasa, at matalino, at itinalaga ko sila upang mamahala sa inyo bilang mga pinuno ng libu-libo, mga pinuno ng daan-daan, mga pinuno ng limampu-limampu, mga pinuno ng sampu-sampu, at mga opisyal para sa inyong mga hukom. At ako ay nag-utos sa mga hukom ninyo noong panahong iyon, na sinasabi, Makinig kayo sa mga usapin sa pagitan ng inyong mga kapatid, at humatol nang matuwid sa pagitan ng isang lalaki at ng kanyang kapatid, at sa pagitan ng kanyang dayuhan. Hindi mo kikilinlangin ang sinuman sa

paghatol, maging maliit o dakila ay hahatulan mo nang pantay-pantay, hindi mo ipapakita ang pagtatangi sa sinumang tao, sapagkat ang paghatol ay sa Diyos, at ang usaping mahirap para sa inyo, dalhin ninyo ito sa akin, at pakikinggan ko ito. At inutusan ko sa inyo noong panahong iyon ang lahat ng mga salita na inyong gagawin.

At pagkatapos na umalis mula sa Horeb, naglakbay kami sa buong malaking at nakatatakot na ilang na inyong nakita, sa daan patungo sa bundok ng mga Amorita, ayon sa iniutos sa amin ng Panginoon na ating Diyos, at dumating kami hanggang sa Kadesh Barnea. At sinabi ko sa inyo, Dumating na kayo hanggang sa bundok ng mga Amorreo, na ibinibigay sa inyo ng Panginoon na ating Diyos. Tingnan, ibinigay na sa inyo ng Panginoon ninyong Diyos sa harapan ninyo ang lupain. Umakyat kayo at angkinin ito gaya ng sinabi sa inyo ng Panginoon, ang Diyos ng inyong mga ama. Huwag kayong matakot, ni huwag manglupaypay. At kayong lahat ay lumapit sa akin, at nagsabi, Magpadala tayo ng mga lalaking mangunguna sa atin, at tiktikan nila para sa atin ang lupain, at ipahayag nila sa atin kung aling daan ang ating aakyatin, at ang mga lungsod na ating papasukan. At nakalugod sa akin ang salita, at kumuha ako mula sa inyo ng labindalawang lalaki, isang lalaki bawat lipi. At pagkatapos nilang bumalik, umakyat sila sa bundok at dumating hanggang sa lambak ng kumpol ng ubas, at tiniktikan nila ito. At kumuha sila sa kanilang mga kamay mula sa bunga ng lupain, at nagdala nila ito sa inyo, at sinabi nila, Mabuti ang lupain na ibinibigay sa amin ng Panginoon na aming Diyos.

At hindi kayo pumayag na umakyat, kundi sumuway kayo sa salita ng Panginoon na ating Diyos. At kayo ay nag-ungol-ungol sa loob ng inyong mga tolda at sinabi ninyo, Dahil sa pagkapoot ng Panginoon sa atin, inilabas niya tayo mula sa lupain ng Ehipto upang ibigay tayo sa mga kamay ng mga Amorreo, upang lipulin tayo. Saan kami aakyat? Ang inyong mga kapatid ay pumigil sa inyong puso, sinasabi, Bansang malaki at marami at mas malakas kaysa sa amin, at mga lungsod na malalaki at nakukutaan hanggang sa langit, at maging mga anak ng mga higante ay nakita namin doon. At sinabi ko sa inyo, huwag kayong matakot, ni huwag din kayong mangamba sa kanila. Ang Panginoon ninyong Diyos na lumalakad sa unahan ninyo, siya mismo ang makikipaglaban para sa inyo ayon sa lahat ng ginawa niya para sa inyo sa lupain ng Ehipto, at sa ilang na ito na inyong nakita, sa daan patungo sa bundok ng mga Amorreo, kung paano kayo inalalayan ng Panginoon Ang iyong Diyos, kung paano sinusuportahan ng isang tao ang kanyang anak, sa buong daang inyong nilakaran hanggang sa dumating kayo sa lugar na ito.

At sa salitang ito ay hindi kayo nagtiwala sa Panginoon na ating Diyos, Siya na nauuna sa inyo sa daan upang pumili ng lugar para sa inyo, na gumagabay sa inyo sa pamamagitan ng apoy sa gabi, ipinapakita sa inyo ang daan kung saan kayo dapat maglakad, at sa pamamagitan ng ulap sa araw.

At narinig ng Panginoon ang tinig ng inyong mga salita, at sa pagkagalit ay sumumpa siya, na nagsasabi, Kung makikita ng

sinuman sa mga lalaking ito ang mabuting lupang ito na aking isinumpa sa kanilang mga ama, maliban Si Caleb na anak ni Jephunneh, siya ang makakakita nito, at sa kanya ibibigay ko ang lupang kaniyang tinapakan, at sa kaniyang mga anak, dahil siya ay tapat sa Panginoon. At sa akin ay nagalit ang Panginoon dahil sa inyo, na nagsasabi, Ni ikaw man ay hindi papasok doon. Si Joshua na anak ni Nun, ang nakatayo sa tabi mo, siya ang papasok doon; palakasin mo siya, sapagkat siya ang magmamana nito para sa Israel. At bawat batang bago na hindi pa nakakaalam ngayon ng mabuti o masama, sila ay papasok doon, at sa kanila ko ibibigay ito, at sila ay mamanahin ito. At kayo, matapos bumalik, ay nagkampo sa ilang, sa daang patungo sa Dagat na Pula.

At kayo ay sumagot at nagsabi, Kami ay nagkasala sa harap ng Panginoon na aming Diyos. Kami ay aakyat at makikidigma ayon sa lahat ng iniutos sa amin ng Panginoon na aming Diyos. At kinuha ng bawat isa ang kanyang mga sandata ng digma, at nagtipon-tipon kayo at umakyat sa bundok. At sinabi ng Panginoon sa akin, Sabihin mo sa kanila: Huwag kayong umahon ni makipaglaban man, sapagkat wala ako sa inyo, at kayo ay matatalo sa harap ng inyong mga kaaway. At nagsalita ako sa inyo, at hindi ninyo ako pinakinggan, at nilabag ninyo ang salita ng Panginoon, at sapilitang umakyat kayo sa bundok. At lumabas ang mga Amorreo na naninirahan sa bundok na iyon upang salubungin kayo, at hinabol nila kayo na parang ginagawa ng mga bubuyog, at sinugatan nila kayo mula sa Seir hanggang sa Horma. At nang kayo ay nakaupo, umiyak kayo sa

harapan ng Panginoon na aming Diyos, ngunit hindi nakinig ang Panginoon sa inyong tinig, ni hindi rin kayo binigyang-pansin.

At nakaupo kayo sa Kades nang mahabang panahon, kung gaano katagal kayo nakaupo doon.

2

At pagkatapos na bumalik, umalis kami patungo sa ilang, sa daang papunta sa Pulang Dagat, ayon sa paraan ng pagsasalita ng Panginoon sa akin, at ikinutkot namin ang Bundok ng Seir sa loob ng maraming araw. At sinabi ng Panginoon sa akin, Sapat na ang pag-ikot ninyo sa bundok na ito, kaya bumalik na kayo sa Hilaga. At sa mga tao, mag-utos ka na sinasabi, Kayo ay dadaan sa mga hangganan ng inyong mga kapatid na mga anak ni Esau na naninirahan sa Seir, at sila ay matatakot sa inyo at sila ay lubhang mag-iingat sa inyo. Huwag makipaglaban sa kanila, sapagkat hindi ko ibibigay sa inyo mula sa kanilang lupain kahit isang talampakan, dahil sa pamamagitan ng palabunutan ay ibinigay ko sa mga anak ni Esau ang bundok ng Seir. Bumili kayo ng pagkain mula sa kanila gamit ang pilak at kainin ninyo, at kumuha kayo ng tubig mula sa kanila gamit ang pilak at inumin ninyo. Sapagkat ang Panginoon na ating Diyos ay pinagpala ka sa bawat gawa ng iyong mga kamay, tandaan mo kung paano ka dumaan sa malaking at nakatatakot na ilangang iyon, narito apatnapung taon ang Panginoon mong Diyos ay kasama mo, hindi ka nangailangan ng anuman.

At dumaan kami sa aming mga kapatid na mga anak ni Esau, na naninirahan sa Seir, mula sa daan ng Araba mula sa Ailon at mula sa Ezion-geber, at pagkatapos bumalik, dumaan kami sa daan ng ilang ng Moab. At sinabi ng Panginoon sa akin, Huwag kayong maging kaaway ng mga Moabita, at huwag kayong makipagdigma sa kanila, sapagkat hindi ko ibibigay sa inyo ang kanilang lupain bilang inyong mana, dahil sa mga anak ni Lot ibinigay ko ang Aroer bilang kanilang mana. Ang mga Ommin ay dating nanirahan doon, isang bansang malaki at marami at malakas, tulad ng mga Anakim. Itinuturing din silang mga Rephaim, gaya ng mga Anakim, at tinatawag sila ng mga Moabites na Emim. At sa Seir ay tumira ang mga Horite noong una, at ang mga anak ni Esau ay winasak sila at nilipol sila mula sa harapan nila. At sila ay nanirahan kapalit nila, kung paanong ginawa ng Israel sa lupain ng kaniyang mana, na ibinigay ng Panginoon sa kanila. Ngayon nga, bumangon kayo at umalis, at tumawid sa lambak ng Zaret.

At ang mga araw na aming nilakbayan mula sa Kadesh Barnea hanggang sa aming nadaanan ang lambak ng Zaret ay tatlumput walong taon, hanggang sa nabuwal ang buong henerasyon ng mga lalaking mandirigma na namamatay mula sa kampo, gaya ng isinumpa ng Panginoon Diyos sila. At ang kamay ng Diyos ay sumasa kanila upang lipulin sila mula sa gitna ng kampo hanggang sila ay namatay.

At naganap nang mamatay ang lahat ng mga mandirigmang lalaki mula sa gitna ng bayan, at nagsalita Sinabi sa akin ng

Panginoon, Ikaw ay dadaan ngayong araw sa mga hangganan Moab ang Aroer, At kayo ay lalapit sa mga anak ng Ammon, huwag kayong maging kaaway sa kanila, ni huwag kayong makipaglaban sa kanila, sapagkat hindi ko ibibigay sa inyo ang lupa ng mga anak ng Ammon bilang mana, dahil ibinigay ko ito sa mga anak ni Lot bilang mana. Lupain ng Rephaim ang ibibilang, sapagkat doon naninirahan ang mga Rephaim noon, at tinatawag sila ng mga Ammonita na Zamzummim. Isang bansang malaki at marami at mas malakas kaysa sa inyo, gaya rin ng mga Enakeim, at winasak sila ng Panginoon sa harapan nila, at minana nila ang lupain at nanirahan kapalit nila hanggang sa araw na ito. Kung paano nila ginawa sa mga anak ni Esau na naninirahan sa Seir, sa paraang winasak nila ang mga Horite mula sa harapan nila, at minana nila ang kanilang lupain, at nanirahan sila kapalit nila hanggang sa araw na ito. At ang mga Euaioi na naninirahan sa Asedoth hanggang Gaza, pati ang mga Cappadocian na lumabas mula sa Cappadocia, ay winasak nila sila at nanirahan kapalit nila.

Ngayon nga bumangon kayo at umalis, at tumawid kayo sa lambak ng Arnon. Narito, ibinigay ko na sa iyong mga kamay si Sihon na hari ng Heshbon, ang Amorreo, at ang kaniyang lupain. Magsimula kang magmana, makipaglaban ka sa kaniya ng digmaan sa araw na ito. Magsimulang ilagay ang iyong panginginig at ang iyong takot sa harapan ng lahat ng mga bansa na nasa ilalim ng langit, na sila na nakarinig ng iyong pangalan ay mabagabag at magkakaroon ng mga kirot mula sa iyong harapan.

At nagpadala ako ng mga sugo mula sa ilang ng Kedemoth kay Sihon na hari ng Heshbon na may mapayapang mga salita, na nagsasabi, Dadaan ako sa iyong lupain, sa daan ako ay lalakad, hindi ako liliko pakanan o pakaliwa. Pagkain kapalit ng pilak ay ibigay mo sa akin at kakain ako, at tubig kapalit ng pilak ay ibigay mo sa akin at iinom ako; dadaan lamang ako sa pamamagitan ng aking mga paa. Kung paano ginawa sa akin ng mga anak ni Esau na naninirahan sa Seir, at ng mga Moabita na naninirahan sa Aroer, hanggang sa ako ay makaraos sa Jordan patungo sa lupaing ibinibigay sa atin ng Panginoong ating Diyos. At hindi pumayag si Sihon na hari ng Heshbon na dumaan kami sa kanyang lupain, sapagkat pinatigás ng Panginoon na aming Diyos ang kanyang espiritu, at pinalakás ang kanyang puso, upang siya ay maibigay sa iyong mga kamay gaya sa araw na ito.

At sinabi ng Panginoon sa akin, Narito, nagsimula na akong ibigay sa harap mo si Sihon na hari ng Heshbon, ang Amorreo, at ang kaniyang lupain. Magsimula ka nang angkinin ang kaniyang lupain. At lumabas si Sihon na hari ng Heshbon upang salubungin kami, siya at ang lahat ng kanyang bayan, tungo sa digmaan sa Jahaz. At ibinigay siya ng Panginoon na ating Diyos sa harapan natin, at aming sinaktan siya at ang kaniyang mga anak at ang buong bayan niya. At sinakop namin ang lahat ng kanyang mga lungsod sa panahong iyon, at lubos naming nilipol ang bawat lungsod nang sunud-sunod, at ang kanilang mga kababaihan at ang kanilang mga anak, hindi kami nag-iwan ng sinumang buhay. Maliban sa mga hayop na aming ninakaw, at ang mga nasamsam mula sa mga lungsod na aming kinuha Mula

sa Aroer, na nasa gilid ng batis ng Arnon, at ang lungsod na nasa lambak, at hanggang sa bundok ng Gilead, walang lungsod na nakaligtas sa amin. Ang lahat ay ibinigay ng Panginoon na aming Diyos sa aming mga kamay. Maliban sa malapit sa mga anak ng Ammon, hindi kami lumapit sa lahat ng mga karatig ng batis ng Jabbok at sa mga lungsod na nasa maburol na lupain, ayon sa iniutos ng Panginoon na aming Diyos sa amin.

3

At pagkatapos na bumalik, umakyat kami sa daang patungo sa Basan, at lumabas si Og na hari ng Basan upang salubungin kami, siya at ang lahat niyang bayan, upang makipaglaban sa Edrei. At sinabi ng Panginoon sa akin, Huwag kang matakot sa kanya, sapagkat sa iyong mga kamay ay ibinigay ko na siya, at ang lahat niyang bayan, at ang lahat niyang lupain, at gagawin mo sa kanya, gaya ng ginawa mo kay Sihon na hari ng mga Amoreo, na tumira sa Heshbon. At ibinigay siya ng Panginoong ating Diyos sa ating mga kamay, at si Og na hari ng Bashan, at ang buong bayan niya, at sinaktan namin siya hanggang sa wala nang naiwan sa kanyang lahi.

At sinakop namin ang lahat ng kanyang mga lungsod sa panahong iyon, walang lungsod na hindi namin kinuha mula sa kanila, animnapung lungsod, ang buong rehiyong nakapalibot sa Argob ng Haring Og sa Bashan. Lahat ng mga lungsod ay matibay, may mataataas na mga pader, mga pintuan at mga

barikada, maliban sa mga lungsod ng mga Peresihano na napakadami. Winasak namin nang lubusan, gaya ng ginawa namin kay Sihon na hari ng Heshbon, at winasak namin nang lubusan ang bawat lungsod nang sunod-sunod, at ang mga kababaihan, at ang mga bata. At lahat ng mga hayop at ang mga nasamsam mula sa mga lungsod ay aming sinamsam para sa aming sarili.

At kinuha namin sa panahong iyon ang lupain mula sa mga kamay ng dalawang hari ng mga Amorreo, na sila ay nasa kabilang panig ng Jordan mula sa batis ng Arnon hanggang sa Hermon Ang mga Puno ng Palma ay tumatawag sa Hermon na Sanior, at ang Amorito ay tinawag ito na Sanir. Lahat ng mga lungsod ng Misor, at buong Gilead, at buong Bashan hanggang Elcha at Edraim, mga lungsod ng kaharian ni Og sa Bashan, Sapagkat si Og na hari ng Bashan lamang ang naiwan mula sa mga Rephaim. Narito ang kanyang kama na bakal; narito ito sa kutà ng mga anak ng Ammon, siyam na kubit ang haba nito at apat na kubit ang lapad nito ayon sa kubit ng tao. At ang lupaing iyon ay aming minana sa panahong iyon mula sa Aroer, na nasa tabi ng batis ng Arnon, at ang kalahati ng bundok ng Galaad, at ang mga lungsod nito ay ibinigay ko kina Reuben at Gad. At ang natitirang bahagi ng Gilead, at ang buong kaharian ni Og sa Bashan, ibinigay ko sa kalahating lipi ni Manasseh, at ang buong nakapaligid na rehiyon ng Argob, ang buong Bashan na iyon, ay mabibilang na lupain ng mga Rephaim. At si Jair na anak ni Manasseh ay kinuha ang buong nakapaligid na rehiyon ng Argob hanggang sa mga hangganan ng Gargasi at Machathi, at

pinangalanan niya ang mga ito ayon sa kanyang pangalan, ang Bashan, Thauoth ni Jaeir, hanggang sa araw na ito. At kay Machir ay ibinigay ko ang Gilead. At sa Reuben at sa Gad, ibinigay ko ang lupain mula sa Gilead hanggang sa ilog Arnon—ang gitna ng ilog ang hangganan—at hanggang sa ilog Jabbok, na siyang hangganan ng mga anak ng Ammon. At ang Arabah at ang Jordan na hangganan ng Mahanareth, at hanggang sa dagat ng Arabah, ang Dagat ng Asin sa ilalim ng Asedoth ang Phasga sa silangan.

At binigyan ko kayo ng utos noong panahong iyon, na sinasabi, Ang Panginoong inyong Diyos ay nagbigay sa inyo ng lupaing ito bilang mana. Kayo na nakasandata ay mauna sa inyong mga kapatid na mga anak ng Israel, bawat lalaking may kakayahan. Maliban sa inyong mga asawa at inyong mga anak at inyong mga hayop—alam ko na marami kayong hayop—manirahan sila sa inyong mga lungsod na ibinigay ko sa inyo, hanggang magpahinga ang Panginoon Ang inyong Diyos ay magpapahinga sa inyong mga kapatid, gaya rin sa inyo, at mamanahin din nila ang lupain na ibinibigay sa kanila ng Panginoong ating Diyos sa kabilang ibayo ng Jordan, at babalik kayo, bawat isa sa kanyang mana na ibinigay ko sa inyo.

At kay Josue ako ay nag-utos noong panahong iyon, na nagsasabi, Ang inyong mga mata ay nakakita ng lahat ng ginawa ng Panginoong ating Diyos sa dalawang haring ito; ganito rin ang gagawin ng Panginoong ating Diyos sa lahat ng kaharian na iyong tatahakin doon. Hindi kayo matatakot sa kanila, sapagkat

ang Panginoon na ating Diyos ay siya mismo ang makikipaglaban para sa inyo.

At nakiusap ako sa Panginoon sa panahong iyon, na nagsasabi, Panginoong Diyos, ikaw ay nagsimulang ipakita sa iyong lingkod ang iyong lakas, at ang iyong kapangyarihan, at ang makapangyarihang kamay, at ang mataas na bisig. Sino nga ang Diyos sa langit o sa lupa na gagawa ng gaya ng ginawa mo, at ayon sa iyong lakas? Samakatuwid, tumatawid, makikita ko ang mabuting lupang ito na nasa kabilang ibayo ng Jordan, ang mabuting bundok na ito at ang Anti-Lebanon.

At binalewala ng Panginoon ako dahil sa inyo, at hindi niya ako dininig, at sinabi ng Panginoon sa akin, sapat na sa iyo iyan, huwag mo nang sabihin muli ang salitang ito. Umakyat ka sa tuktok ng bundok na inukit, at itingala mo ang iyong mga mata tungo sa dagat at Hilaga at Timog at silanganan, at tingnan mo ng iyong mga mata, sapagkat hindi ka tatawid sa Jordang ito. At utusan mo si Joshua at palakasin mo siya at hikayatin mo siya, sapagkat siya ang tatawagin sa harap ng bayang ito, at siya ang magmamana sa kanila ng buong lupain na iyong nakita. At umupo kami sa lambak na malapit sa bahay ni Peor.

4

At ngayon, Israel, makinig kayo sa mga tuntunin at sa mga hatol na aking itinuturo sa inyo ngayong gawin, upang kayo ay

mabuhay at dumami, at pagpasok ninyo ay manahin ninyo ang lupaing ibinibigay sa inyo ng Panginoon na Diyos ng inyong mga ama. Hindi kayo magdadagdag sa salitang aking iniuutos sa inyo, at hindi rin kayo magbabawas dito; ingatan ninyo ang mga utos ng Panginoon nating Diyos, ayon sa lahat ng aking iniuutos sa inyo ngayon. Ang inyong mga mata ay nakakita ng lahat ng ginawa ng Panginoong ating Diyos kay Baal peor, sapagkat ang bawat taong sumunod kay Baal peor ay nilipol ng Panginoong inyong Diyos mula sa inyo. Ngunit kayong mga kumakapit sa Panginoon ninyong Diyos ay nabubuhay kayong lahat hanggang ngayon.

Tingnan, ipinakita ko sa inyo ang mga tuntunin at mga hatol ayon sa iniutos sa akin ng Panginoon, upang gawin ninyong ganito sa lupaing inyong papasukan at inyong mamamanahin. At kayo ay mag-iingat at tutuparin ito, sapagkat ito ang inyong karunungan at pag-unawa sa harapan ng lahat ng mga bansa, sinumang makakarinig ng lahat ng mga tuntunin na ito ay magsasabi, Narito, isang bayang marunong at matalino, ang dakilang bansang ito. Sapagkat anong dakilang bansa ang may Diyos na malapit sa kanila tulad ng Panginoon na ating Diyos sa lahat ng ating pagtawag sa kaniya? At anong bansang dakila ang may mga palatuntunan at matatarungang hatol ayon sa buong batas na ito, na aking ibinibigay sa harapan ninyo ngayong araw?

Magbantay ka para sa iyong sarili, at bantayan mo nang lubos ang iyong kaluluwa, huwag mong kalimutan ang lahat ng mga

salitang nakita ng iyong mga mata, at huwag silang umalis sa iyong puso sa lahat ng mga araw ng iyong buhay, at ituturo mo sa iyong mga anak at sa mga anak ng iyong mga anak ang araw na tumayo kayo sa harap ng Panginoon na ating Diyos sa Horeb sa araw ng kapulungan, nang sabihin Sinabi ng Panginoon sa akin, Tipunin mo sa akin ang bayan, at pakinggan nila ang aking mga salita, upang matuto silang matakot sa akin sa lahat ng araw na sila ay nabubuhay sa ibabaw ng lupa, at ituturo nila ito sa kanilang mga anak. At kayo ay lumapit at tumayo sa ilalim ng bundok, at ang bundok ay nagliliyab ng apoy hanggang sa langit —kadiliman, unos, at bagyo. At nagsalita ang Panginoon sa inyo mula sa gitna ng apoy, isang tinig ng mga salita na inyong narinig, at hindi kayo nakakita ng anumang anyo, kundi tinig lamang. At ipinahayag niya sa inyo ang kanyang tipan na iniutos niya sa inyong tuparin, ang sampung utos, at isinulat niya ang mga ito sa dalawang tapyas na bato.

At sa panahong iyon ay inutusan ako ng Panginoon na ituro sa inyo ang mga tuntunin at mga hatol, upang gawin ninyo ang mga ito sa lupain na inyong papasukan upang ariin. At iingatan ninyo nang lubha ang inyong mga kaluluwa, sapagkat hindi ninyo nakita ang anumang kahawig nang araw na nagsalita ang Panginoon sa inyo sa Horeb sa bundok mula sa gitna ng apoy. Huwag kayong kumilos nang labag sa batas at gumawa para sa inyong mga sarili ng inukit na wangis, anumang larawan na wangis ng lalaki o babae, Kawangis ng lahat ng hayop na nasa ibabaw ng lupa, kawangis ng lahat ng ibong may pakpak na lumilipad sa ilalim ng langit, Wangis ng lahat ng umuusad na

nilalang na umuusad sa ibabaw ng lupa, wangis ng lahat ng isda na nasa mga tubig sa ilalim ng lupa. At huwag kang tumingin pataas sa langit at makita ang araw at ang buwan at ang mga bituin, at ang buong kalangitan, at maligaw ka at sambahin mo sila, at paglingkuran mo sila, na itinalaga ng Panginoong iyong Diyos sa lahat ng mga bansa sa ilalim ng langit. Ngunit kayo ay kinuha ng Diyos, at inilabas niya kayo mula sa lupain ng Ehipto, mula sa bakal na hurno, upang kayo ay maging kanyang sariling bayan, gaya ng sa araw na ito.

At ang Panginoon na Diyos ay nagalit sa akin dahil sa mga sinabi ninyo, at siya ay sumumpa na hindi ako tatawid sa Ilog Jordan na ito, at hindi ako papasok sa lupain na ibinibigay sa inyo ng Panginoon ninyong Diyos bilang pamana. Sapagkat ako ay namamatay sa lupaing ito, at hindi tatawid sa Jordang ito, ngunit kayo ay tatawid, at mamanahin ninyo ang mabuting lupaing ito. Mag-ingat kayo, huwag ninyong kalimutan ang tipan ng Panginoon na ating Diyos, na kanyang ginawa sa inyo, at kumilos nang labag sa batas, at gumawa para sa inyong sarili ng inukit na larawan ng anumang bagay na ipinagbawal sa inyo ng Panginoon ninyong Diyos. Sapagkat ang Panginoon na iyong Diyos ay apoy na sumusunog, isang Diyos na mapanibughuin.

Kung magkaanak ka ng mga anak na lalaki at mga apo mo, at kayo ay magtagal sa lupain, at lumabag kayo sa kautusan, at gumawa kayo ng inukit na larawan ng anumang bagay, at gumawa kayo ng masama sa harap ng Panginoon Diyos ninyo na inyong pagagalitin, pinatototohanan ko kayo ngayon, ang

langit at ang lupa, na sa pagkawasak ay mawawasak kayo mula sa lupain na inyong tinatawidan ng Jordan upang ariin. Hindi kayo mabubuhay ng matagal na mga araw doon, kundi lubos kayong malilipol. At ikakalakal kayo ng Panginoon sa lahat ng bansa, at maiiwan kayong kakaunti ang bilang sa lahat ng bansang pagdadalhan ng Panginoon sa inyo. At maglilingkod kayo roon sa ibang mga diyos na gawa ng mga kamay ng tao, mga kahoy at mga bato, na hindi makakakita, ni hindi makakarinig, ni hindi makakakain, ni hindi makakalanghap. At hahanapin ninyo roon ang Panginoon na inyong Diyos, at matatagpuan ninyo siya kapag hahanapin ninyo siya mula sa buong puso mo at mula sa buong kaluluwa mo sa iyong kapighatian. At sa huling mga araw, mangyayari sa iyo ang lahat ng mga bagay na ito, at babalik ka sa Panginoon mong Diyos, at pakikinggan mo ang kanyang tinig, Sapagkat ang Panginoong Diyos mo ay mahabagin, hindi ka niya pababayaan, ni hindi ka niya wawasakin, at hindi niya makakalimutan ang tipan sa iyong mga ninuno na isinumpa niya sa kanila.

Magtanong tungkol sa mga nakaraang araw na nangyari bago ka, mula sa araw na nilikha ng Diyos ang tao sa lupa, at mula sa isang dulo ng langit hanggang sa kabilang dulo ng langit, kung nangyari ang dakilang bagay na ito, kung narinig na ang ganito, kung nakarinig ang isang bansa ng tinig Ang buhay na Diyos na nagsasalita mula sa gitna ng apoy, kung paanong narinig mo at nabuhay ka, kung sinubok ng Diyos na pumasok upang kunin para sa kanyang sarili ang isang bansa mula sa gitna ng ibang bansa sa pamamagitan ng pagsubok, at ng mga tanda, at ng mga

kababalaghan, at ng digmaan, at ng makapangyarihang kamay, at ng mataas na bisig, at ng mga dakilang pangitain, ayon sa lahat ng ginawa ng Panginoon na ating Diyos sa Ehipto sa iyong harapan habang ikaw ay tumitingin upang malaman mo na ang Panginoon na iyong Diyos, siya ang Diyos, at wala nang iba kundi siya lamang. Mula sa langit ay narinig ang kanyang tinig upang turuan ka, at sa ibabaw ng lupa ay ipinakita niya sa iyo ang kanyang dakilang apoy, at ang kanyang mga salita ay iyong narinig mula sa gitna ng apoy.

Dahil sa pag-ibig niya sa iyong mga ninuno, at pinili niya ang kanilang lahi pagkatapos nila, kayo, at inilabas ka niya mismo sa pamamagitan ng kanyang dakilang kapangyarihan mula sa Ehipto, upang lipulin ang mga bansang malalaki at mas malakas kaysa sa iyo sa harapan mo, upang ipasok ka at ibigay sa iyo ang kanilang lupain bilang mana, gaya ng mayroon ka ngayon

At malalaman mo ngayong araw, at babalik ka sa iyong pag-iisip, na ang Panginoon na iyong Diyos ay siyang Diyos sa langit sa itaas at sa lupa sa ibaba, at wala nang iba kundi siya lamang. At ingatan ninyo ang kanyang mga kautusan at ang kanyang mga palatuntunan na aking iniuutos sa iyo ngayong araw, upang maging mabuti sa iyo at sa iyong mga anak pagkatapos mo, upang kayo ay maging mahabang buhay sa ibabaw ng lupain na ibinibigay sa iyo ng Panginoong iyong Diyos sa lahat ng mga araw. Noon ay itinalaga ni Moises ang tatlong lungsod sa kabilang ibayo ng Jordan mula sa silangan ng araw, Tumakas doon ang mamamatay-tao na hindi sinasadya ang pagpatay sa

kanyang kapwa, at hindi niya ito kinamumuhian bago pa kahapon at sa ikatlong araw, at siya ay tatakas patungo sa isa sa mga lungsod na ito upang mabuhay. ang Bosor sa ilang, sa lupain ng kapatagan, para sa Ruben; at ang Ramot sa Galaad para sa Gad; at ang Gaulon sa Basan para sa Manases.

Ito ang batas na inilagay ni Moises sa harap ng mga anak ng Israel. Ito ang mga patotoo, ang mga palatuntunan, at ang mga hatol na sinabi ni Moises sa mga anak ng Israel nang sila ay lumabas mula sa lupain ng Ehipto. Sa kabilang panig ng Jordan, sa lambak, malapit sa bahay ng Peor, sa lupain ni Sihon na hari ng mga Amorreo, na tumira sa Heshbon, na sinaktan ni Moises at ng mga anak ni Israel, nang sila ay lumabas mula sa lupain ng Ehipto. At kanilang minana ang kanyang lupain, at ang lupain ni Og na hari ng Basan, dalawang hari ng mga Amorreo, na nasa dako roon ng Jordan sa silangan ng araw. mula sa Aroer, na nasa gilid ng batis ng Arnon, at sa bundok ng Sihon, na siyang Hermon, ang buong Arabah sa kabilang ibayo ng Jordan sa silangan ng araw sa ilalim ng Asedoth na Tinatabas

5

At tinawag ni Moises ang buong Israel at sinabi sa kanila, Makinig, Israel, sa mga palatuntunan at mga paghatol na aking sinasalita sa inyong mga tainga sa araw na ito, at inyong matututunan ang mga ito at inyong iingatan na gawin ang mga ito. Ang Panginoong Diyos ninyo ay gumawa ng tipan sa inyo sa

Horeb. Hindi sa inyong mga ama ginawa ng Panginoon ang tipang ito, kundi sa inyo, kayong lahat na nabubuhay dito ngayon. Harapan-harapan, nagsalita ang Panginoon sa inyo sa bundok mula sa gitna ng apoy. At ako ay nakatayo sa pagitan ng Panginoon at ninyo noong panahong iyon upang ipahayag sa inyo ang mga salita ng Panginoon, sapagkat kayo ay natakot sa harapan ng apoy at hindi umakyat sa bundok, na nagsasabi Ako ay ang Panginoon na iyong Diyos na naglabas sa iyo mula sa lupain ng Ehipto, mula sa bahay ng pagkaalipin.

Hindi ka magkakaroon ng ibang mga diyos sa harap ko.

Huwag kang gagawa para sa iyong sarili ng diyus-diyosan, ni ng anumang larawan, ng lahat ng nasa langit sa itaas, at ng lahat ng nasa lupa sa ibaba, at ng lahat ng nasa mga tubig sa ilalim ng lupa. Hindi ka sasamba sa kanila, ni hindi ka maglilingkod sa kanila, sapagkat ako ay ang Panginoon na iyong Diyos, Diyos na mapanibughuin, na ipinaparusa ang mga kasalanan ng mga ama sa mga anak hanggang sa ikatlo at ikaapat na salinlahi ng mga napopoot sa akin. at gumagawa ng awa sa libu-libong umiibig sa akin at sa mga tumutupad ng aking mga utos. Huwag mong gagamitin ang pangalan ng Panginoon mong Diyos nang walang kabuluhan, sapagkat hindi paaaringin ng Panginoon mong Diyos ang sinumang gumagamit ng kanyang pangalan nang walang kabuluhan.

Bantayan ang araw ng Sabbath upang banal-in ito, gaya ng iniutos sa iyo ng Panginoong iyong Diyos. Anim na araw ka

magtratrabaho at gagawin mo ang lahat ng iyong mga gawain, Ngunit sa ikapitong araw, sabbath ng Panginoon mong Diyos, hindi ka gagawa ng anumang gawa, ikaw at ang iyong anak na lalaki at ang iyong anak na babae, ang iyong alipin at ang iyong batang babae, ang iyong baka at ang iyong hayop na pasan, at lahat ng iyong hayop, at ang dayuhang nananahan sa iyo, upang magpahinga ang iyong alipin, at ang iyong batang babae, at ang iyong hayop na pasan, gaya mo rin. At aalalahanin mo na ikaw ay alipin noon sa lupain ng Ehipto, at inilabas ka ng Panginoon mong Diyos mula roon sa pamamagitan ng makapangyarihang kamay at ng nakataas na bisig. Dahil dito, nag-utos sa iyo ang Panginoon mong Diyos na ingatan ang araw ng Sabbath at ipangilin ito. Igalang mo ang iyong ama at ang iyong ina, ayon sa paraan na iniutos sa iyo ng Panginoon mong Diyos, upang maging mabuti sa iyo, at upang ikaw ay magkaroon ng mahabang buhay sa ibabaw ng lupain na ibinibigay sa iyo ng Panginoon mong Diyos. Hindi ka dapat pumatay. Hindi ka makikiapid. Hindi ka magnakaw. Hindi ka magbibigay ng bulaang patotoo laban sa iyong kapwa. Hindi mo nanaisin ang asawa ng iyong kapwa, hindi mo nanaisin ang bahay ng iyong kapwa, ni ang kanyang bukid, ni ang kanyang alipin, ni ang kanyang alilang babae, ni ang kanyang baka, ni ang kanyang hayop na pasan, ni ang lahat niyang hayop, ni ang lahat ng anumang pag-aari ng iyong kapwa.

Ang mga salitang ito ay sinalita ng Panginoon sa buong kongregasyon ninyo sa bundok mula sa gitna ng apoy, kadiliman, unos, at malakas na tinig, at hindi na siya nagdagdag

pa, at isinulat niya ang mga ito sa dalawang tapyas na bato, at ibinigay niya sa akin. At nangyari nang marinig ninyo ang tinig mula sa gitna ng apoy, at ang bundok ay nasusunog sa apoy, at lumapit kayo sa akin—lahat ng mga pinuno ng inyong mga lipi, at ang inyong kapulungan ng matatanda, At kayo ay nagsabi, Narito, ipinakita sa amin ng Panginoong ating Diyos ang kanyang kaluwalhatian, at narinig namin ang kanyang tinig mula sa gitna ng apoy. Sa araw na ito nakita natin na maaaring magsalita ang Diyos sa tao, at mabubuhay siya. At ngayon, huwag nawa kaming mamatay, sapagkat susupukin kami ng dakilang apoy na ito, kung kami ay magpatuloy pang makinig sa tinig ng Panginoong ating Diyos, at kami ay mamamatay. Sinong laman ang nakarinig ng boses ng buhay na Diyos na nagsasalita mula sa gitna ng apoy, gaya natin, at nabuhay? Lumapit ka at pakinggan mo ang lahat ng sasabihin ng Panginoong ating Diyos, at ikaw ay magsasalita sa amin ng lahat ng sasabihin ng Panginoong ating Diyos sa iyo, at kami ay makikinig at kami ay tutuparin.

At narinig ng Panginoon ang tinig ng inyong mga salita na inyong sinasabi sa akin, at sinabi ng Panginoon sa akin, narinig ko ang tinig ng mga salita ng bayang ito na kanilang sinabi sa iyo, tama ang lahat ng kanilang sinabi. Sino ang magbibigay sa kanila ng pusong ganito, upang matakot sa akin at sundin ang lahat ng aking mga utos sa lahat ng araw, upang maging mabuti sa kanila at sa kanilang mga anak magpakailanman? Pumunta, sinabi ko sa kanila, Bumalik kayo sa inyong mga bahay, Ngunit ikaw, tumayo rito kasama ko, at magsasalita ako sa iyo ng mga

utos at ng mga palatuntunan at ng mga paghatol na iyong ituturo sa kanila, at hayaan silang gawin ito sa lupain na aking ibinibigay sa kanila bilang mana. At iingatan ninyo na gawin ang paraan na iniutos sa inyo ng Panginoon na inyong Diyos; hindi kayo liliko pakanan o pakaliwa. Ayon sa buong daan na iniutos sa iyo ng Panginoong iyong Diyos na iyong lakaran, upang kayo ay bigyan niya ng kapahingahan, at mabuti sa inyo, at kayo ay mabuhay nang matagal sa lupain na inyong mamanahin.

6

At ito ang mga utos at ang mga palatuntunan at ang mga hatol na iniutos ng Panginoon na ating Diyos na ituro sa inyo upang gawin sa lupain na inyong papasukan doon upang manahin. Upang kayo ay matakot sa Panginoon na inyong Diyos, ingatan ninyo ang lahat ng kanyang mga palatuntunan at ang kanyang mga utos na aking inutusan sa iyo ngayon, ikaw at ang iyong mga anak, at ang mga anak ng iyong mga anak, sa lahat ng mga araw ng iyong buhay, upang kayo ay mabuhay nang matagal.

At makinig, Israel, at ingatan na gawin, upang mabuti sa iyo, at upang kayo ay dumami nang lubha, gaya ng sinalita ng Panginoon na Diyos ng iyong mga ama na bibigyan ka ng lupang umaagos ng gatas at pulot. At ito ang mga tuntunin at ang mga hatol na iniutos ng Panginoon sa mga anak ng Israel sa ilang, nang sila ay lumabas mula sa lupain ng Ehipto. Makinig, Israel:

ang Panginoon na ating Diyos, ang Panginoon ay iisa. At mamahalin mo ang Panginoon mong Diyos mula sa iyong buong isip, at mula sa iyong buong kaluluwa, at mula sa iyong buong lakas. At ang mga salitang ito na aking iniuutos sa iyo ngayong araw ay magiging nasa iyong puso at nasa iyong kaluluwa. At itututuro mo ito sa iyong mga anak, at pag-uusapan mo ito habang nakaupo ka sa bahay, at habang lumalakad sa daan, at habang nakahiga, at habang bumabangon. At itatali mo ang mga ito bilang tanda sa iyong kamay, at magiging di-natitinag sa harap ng iyong mga mata. At isusulat ninyo ang mga ito sa mga haligi ng pinto ng inyong mga bahay at ng inyong mga tarangkahan.

At mangyayari na kapag ipapasok ka ng Panginoong iyong Diyos sa lupaing ipinangako niya sa pamamagitan ng sumpa sa iyong mga ninuno, kay Abraham, at kay Isaac, at kay Jacob, upang ibigay sa iyo ang malalaki at magagandang mga lungsod na hindi mo itinayo, mga bahay na puno ng lahat ng mabubuting bagay na hindi mo pinuno, mga balon na hinukay na hindi mo hinukay, mga ubasan at mga halamanan ng olibo na hindi mo itinanim, at pagkatapos kumain at mabusog, mag-ingat ka sa iyong sarili na huwag kalimutan ng Panginoon mong Diyos na naglabas sa iyo mula sa lupain ng Ehipto, mula sa bahay ng pagkaalipin. Ang Panginoong iyong Diyos ay iyong katakutan, at sa kaniya lamang ay iyong paglilingkuran, at sa kaniya ay iyong kakapit, at sa kaniyang pangalan ay iyong manunumpa.

Huwag kayong sumunod sa ibang mga diyos mula sa mga diyos ng mga bansang nakapalibot sa inyo, Sapagkat ang Diyos na

mapanibughuin, ang Panginoong Diyos mo, ay nasa loob mo, baka ang Panginoong Diyos mo ay magalit sa poot laban sa iyo at lipulin ka mula sa ibabaw ng lupa.

Hindi mo susubukin ang Panginoon mong Diyos, gaya ng ginawa ninyong pagsubok sa kanya. Maingat mong susundin ang mga utos ng Panginoon mong Diyos, ang mga patotoo, at ang mga palatuntunan na iniutos niya sa iyo. At gagawin mo ang nakalulugod at ang mabuti sa harap ng Panginoon mong Diyos, upang maging mabuti sa iyo, at upang makapasok ka at maangkin mo ang mabuting lupain, na isinumpa ng Panginoon sa inyong mga ninuno, upang itaboy ang lahat ng iyong mga kaaway sa harap mo, gaya ng sinalita ng Panginoon.

At mangyayari kapag tanungin ka ng anak mo bukas, na sinasabi, Ano ang mga patotoo, at ang mga palatuntunan, at ang mga hatol na iniutos ng Panginoon na ating Diyos sa atin? At sasabihin mo sa iyong anak, Mga alipin kami ng Faraon sa lupain ng Ehipto, at inilabas kami ng Panginoon mula roon sa pamamagitan ng makapangyarihang kamay at ng nakataas na braso. At nagbigay ang Panginoon ng mga tanda at malaking kababalaghan na kakilakilabot sa Ehipto laban kay Faraon at sa kaniyang sambahayan sa harap namin At inilabas niya kami mula roon upang ibigay sa amin ang lupaing ito, na isinumpa niyang ibibigay sa aming mga ninuno. At inutusan tayo ng Panginoon na gawin ang lahat ng mga tuntuning ito, na katakutan ang Panginoon na ating Diyos, upang maging mabuti sa atin sa lahat ng araw, upang mabuhay tayo gaya rin ng

ngayon. At magiging awa sa atin kung tayo ay mag-iingat na gawin ang lahat ng mga utos na ito sa harap ng Panginoon nating Diyos, gaya ng kaniyang iniutos sa atin.

7

Kung magdadala sa iyo ang Panginoon mong Diyos sa lupaing iyong papasukan upang manahin ito, at aalisin ang mga malaking bansa mula sa iyong harapan—ang mga Heteo, Gergeseo, Amorreo, Cananeo, Perezeo, Heveo, at Jebuseo—pitong bansang marami at mas malakas kaysa inyo, At ibibigay sila ng Panginoon mong Diyos sa iyong mga kamay, at sasaktan mo sila; lubos mong wawasakin sila. Hindi ka makikipagtipan sa kanila, ni hindi kayo magpapakita ng awa sa kanila. Ni hindi rin kayo dapat mag-asawa sa kanila, ang iyong anak na babae ay hindi mo ibibigay sa kaniyang anak na lalaki, at ang kaniyang anak na babae ay hindi mo kukunin para sa iyong anak na lalaki. Sapagkat ihihiwalay niya ang iyong anak sa akin, at maglilingkod sa ibang mga diyos, at magagalit nang lubha ang Panginoon sa inyo, at lilipulin ka niya kaagad. Ngunit ganito ang gagawin ninyo sa kanila: ang kanilang mga altar ay inyong igigiba, at ang kanilang mga haligi ay inyong dudurugin, at ang kanilang mga sinasambahang poste ay inyong puputulin, at ang mga inukit na larawan ng kanilang mga diyos ay inyong susunugin sa apoy. Sapagkat ikaw ay banal na bayan ng Panginoong iyong Diyos, at ikaw ay pinili ng Panginoong iyong Diyos upang maging sa kanyang sariling bayan na natatanging

pag-aari mula sa lahat ng mga bansa na nasa ibabaw ng lupa.

Hindi dahil kayo ay mas marami kaysa sa lahat ng mga bansa kaya pinili ng Panginoon kayo at hinirang ng Panginoon kayo, sapagkat kayo ay kakaunti lamang kaysa sa lahat ng mga bansa. Ngunit dahil sa pag-ibig ng Panginoon sa inyo, at dahil sa kaniyang paninindigan sa sumpang kaniyang isinumpa sa inyong mga ninuno, inilabas kayo ng Panginoon sa pamamagitan ng makapangyarihang kamay, at tinubos kayo ng Panginoon mula sa bahay ng pagkaalipin, mula sa kamay ni Faraon na hari ng Ehipto. At malalaman mo na ang Panginoon na iyong Diyos ay siyang Diyos, ang tapat na Diyos, na nag-iingat ng tipan at awa sa mga umiibig sa kaniya at sa mga tumutupad ng kaniyang mga utos hanggang sa libu-libong salinlahi. At gagantihan niya nang harapan ang mga napopoot sa kaniya upang lipulin sila, at hindi siya magpapahuli sa mga napopoot sa kaniya; harapan niya silang gagantihan.

At susundin mo ang mga utos, at ang mga ordinansa, at ang mga paghatol na ito, na aking iniuutos sa iyo ngayong gawin. At mangyayari na kapag marinig ninyo ang mga tuntunin ito, at ingatan at gawin ninyo ang mga ito, ay ipagtatanggol ng Panginoon na inyong Diyos sa inyo ang tipan at ang awa na isinumpa niya sa inyong mga ninuno. At mamahalin ka niya, at pagpapalain ka niya, at pararamihin ka niya, at pagpapalain ang mga supling ng iyong sinapupunan, at ang bunga ng iyong lupa, ang iyong trigo, at ang iyong alak, at ang iyong langis, ang mga kawan ng iyong mga baka, at ang mga kawan ng iyong mga tupa

sa ibabaw ng lupang sumumpa ang Panginoon sa iyong mga ama na ibibigay sa iyo. Pinagpala ka sa lahat ng mga bansa, walang magiging baog sa inyo, ni baog, at sa inyong mga hayop. At aalisin ng Panginoong Diyos mo mula sa iyo ang lahat ng sakit, at ang lahat ng masasamang sakit ng Ehipto na iyong nakita, at gaano man karami ang iyong nakilala, hindi niya ilalagay sa iyo, at ilalagay niya ang mga iyon sa lahat ng napopoot sa iyo.

At kakainin mo ang lahat ng nasamsam ng mga bansa, na ibinibigay sa iyo ng Panginoon mong Diyos, hindi maawa ang iyong mata sa kanila, at hindi ka sasamba sa kanilang mga diyos, sapagkat ito ay isang bitag para sa iyo.

Ngunit kung sasabihin mo sa iyong isipan, Mas malaki ang bansang ito kaysa sa akin, paano ko sila malilipol? Huwag kang matakot sa kanila, sapagkat aalalahanin mo kung ano-ano ang ginawa ng Panginoong iyong Diyos kay Faraon at sa lahat ng mga Ehipsiyo. Ang mga dakilang pagsubok na nakita ng iyong mga mata, ang mga tanda at yaong mga dakilang kababalaghan, ang makapangyarihang kamay at ang nakataas na bisig—kung paano ka inilabas ng Panginoon mong Diyos, gayon din gagawin ng Panginoon ninyong Diyos sa lahat ng bansang iyong kinatatakutan. At ipapadala ng Panginoon mong Diyos ang mga putakti laban sa kanila, hanggang malipol ang mga natitirang tao at yaong mga nagtatago mula sa iyo. Hindi ka masusugatan sa harap nila, sapagkat ang Panginoon na iyong Diyos ay nasa iyo, Diyos na dakila at makapangyarihan. At susupukin ng

Panginoon mong Diyos ang mga bansang ito sa harapan mo nang unti-unti. Hindi mo sila maaaring lipulin kaagad, upang hindi maging ilang ang lupain, at upang hindi dumami laban sa iyo ang mga mailap na hayop. At ibibigay sila ng Panginoon mong Diyos sa iyong mga kamay, at wawasakin mo sila ng malaking pagkawasak, hanggang sa lubos mong malipol sila, At ibibigay niya ang kanilang mga hari sa inyong mga kamay, at lilipulin ninyo ang kanilang pangalan mula sa lugar na iyon. Walang sinuman ang makatatayo laban sa inyo hanggang sa inyong lubusang lipulin sila.

Ang mga inukit na larawan ng kanilang mga diyos ay inyong susunugin sa apoy, hindi ka magnananasa ng pilak, ni ginto mula sa kanila, hindi mo ito kukunin para sa iyong sarili, baka ka matisod dahil dito, sapagkat ito ay kasuklam-suklam sa Panginoon mong Diyos. At hindi mo dapat ipasok ang kasuklam-suklam sa iyong bahay, at magiging sumpa ka gaya nito. Lubos mong kasusuklaman ito, at lubos mong kadidirihan ito, sapagkat ito ay sumpa.

8

Lahat ng mga utos na iniuutos ko sa inyo ngayon ay inyong iingatan at gagawin, upang kayo ay mabuhay at dumami, at makapasok at magmana ng lupaing isinumpa ng Panginoon ninyong Diyos sa inyong mga ninuno. At aalalahanin mo ang buong daan na pinatnubayan ka ng Panginoong iyong Diyos sa

ilang, upang ikaw ay kaniyang mapakumbaba at subukin, at upang makilala ang nasa iyong puso, kung tutuparin mo ang kaniyang mga utos o hindi. At pinahirapan ka niya, at pinagutom ka niya, at pinakain ka niya ng manna na hindi nakilala ng iyong mga ninuno, upang ipahayag sa iyo na hindi sa tinapay lamang mabubuhay ang tao, kundi sa bawat salitang lumalabas sa bibig ng Diyos mabubuhay ang tao. Ang iyong mga kasuutan ay hindi lumuma, ang iyong mga sandalyas ay hindi napudpod, at ang iyong mga paa ay hindi nag-alipunga sa loob ng apatnapung taon.

At malalaman mo sa iyong puso, na kung paano ang isang tao ay nagdidisiplina sa kanyang anak, gayon din ang Panginoon mong Diyos ay magdidisiplina sa iyo. At iiingatan mo ang mga utos ng Panginoon mong Diyos upang lumakad sa kaniyang mga daan at katakutan siya.

Sapagkat ang Panginoon mong Diyos ay magdadala sa iyo sa isang mabuti at malawak na lupain, kung saan may mga batis ng tubig at mga bukal mula sa kalaliman na umaagos sa mga kapatagan at sa mga bundok, Lupain ng trigo at sebada, mga puno ng ubas, mga puno ng igos, mga granada, lupain ng olibo, langis at pulot Lupain kung saan hindi mo kakainin ang iyong tinapay na may kahirapan, at hindi ka makakaranas ng anumang kakulangan dito, lupain kung saan ang mga bato ay bakal, at mula sa mga bundok nito ay maghuhukay ka ng tanso.

At kakain ka at mabubusog, at pagpapalain mo ang Panginoon

na iyong Diyos dahil sa mabuting lupain na ibinigay niya sa iyo. Mag-ingat ka na huwag mong kalimutan ang Panginoon mong Diyos sa pamamagitan ng hindi pagtupad sa kanyang mga utos, at sa kanyang mga hatol at sa kanyang mga palatuntunan, na aking iniuutos sa iyo ngayong araw. Huwag kumain at mabusog, at magtayo ng magagandang bahay at manirahan sa mga ito, at kapag dumami sa iyo ang iyong mga baka at mga tupa, at dumami sa iyo ang pilak at ginto, at dumami sa iyo ang lahat ng magiging sa iyo mapataas ka sa iyong puso at makalimutan mo ang Panginoon mong Diyos na naglabas sa iyo mula sa lupain ng Ehipto, mula sa bahay ng pagkaalipin ng nagdala sa iyo sa pamamagitan ng malaking at nakatatakot na ilang na iyon, kung saan may kumakagat na ahas at alakdan at uhaw, kung saan walang tubig, ng naglabas para sa iyo ng bukal ng tubig mula sa matarik na bato ng nagpakain sa iyo ng manna sa ilang na hindi mo alam, at hindi rin alam ng iyong mga ninuno, upang ikaw ay kaniyang mapakumbaba, at subukin ka, at gawing mabuti sa iyo sa mga huling araw ng iyong buhay. Huwag mong sabihin sa iyong puso, Ang aking lakas at ang kapangyarihan ng aking kamay ang lumikha ng dakilang kapangyarihang ito para sa akin. At aalalahanin mo ang Panginoon mong Diyos, sapagkat siya mismo ang nagbibigay sa iyo ng lakas upang gumawa ng yaman, at upang itatag niya ang kaniyang tipan na isinumpa ng Panginoon sa iyong mga ninuno, gaya ng sa araw na ito.

At mangyayari na kung tuluyang makalimutan ninyo ang Panginoon ninyong Diyos, at sumunod kayo sa ibang mga diyos, at maglingkod sa kanila, at sumamba sa kanila, sumasaksi ako

sa inyo ngayon, ang langit at ang lupa, na lubos kayong mawawasak. Tulad ng mga natitirang bansa na winawasak ng Panginoong Diyos sa harapan ninyo, ganoon din kayo mawawasak, dahil hindi ninyo pinakinggan ang tinig ng Panginoong inyong Diyos.

9

Makinig, Israel: ikaw ay tumatawid ngayong araw sa Jordan upang pumasok at magmana ng mga bansang malalaki at mas malakas pa kaysa inyo, ng mga lungsod na malalaki at nakukutaan na umaabot hanggang sa langit. Isang bayang dakila at marami at matataas, mga anak ni Anak, na iyong alam, at ikaw ay nakarinig na, Sino ang makatatayo sa harap ng mga anak ni Anak? At malalaman mo ngayong araw, na ang Panginoon na iyong Diyos ay siya na lalakad una sa harap mo, siya ay apoy na sumusunog, siya ang wawasakin sila, at siya ang magpapatalikod sa kanila mula sa harap mo, at lilipulin niya sila nang mabilis, gaya ng sinabi sa iyo ng Panginoon. Huwag mong sabihin sa iyong puso kapag winasak ng Panginoon mong Diyos ang mga bansang ito sa iyong harapan, Dahil sa aking katuwiran ay dinala ako ng Panginoon upang magmana ng mabuting lupaing ito. Hindi dahil sa iyong katuwiran, ni dahil sa kabanalan ng iyong puso ka pumapasok upang manahin ang kanilang lupain, kundi dahil sa kasamaan ng mga bansang ito ay lilipulin sila ng Panginoon mula sa iyong harapan, at upang itatag ang tipan na sumumpa ang Panginoon sa aming mga

ninuno, kay Abraham, kay Isaac, at kay Jacob.

At makikilala mo ngayong araw na hindi dahil sa iyong mga katuwiran ang Panginoon mong Diyos ay nagbibigay sa iyo ng lupaing mabuting ito upang manahin, sapagkat ikaw ay bayang matigas ang ulo. Alalahanin mo, huwag mong kalimutan kung gaano karami ang iyong ginawang pagpapagalit sa Panginoon na iyong Diyos sa ilang, mula sa araw na kayo ay lumabas sa Ehipto at dumating sa lugar na ito; kayo ay patuloy na sumusuway sa Panginoon.

At sa Horeb, kayo ay nagpagalit sa Panginoon, at ang Panginoon ay nagalit sa inyo upang lipulin kayo, Nang umakyat ako sa bundok upang kunin ang mga tapyas na bato, ang mga tapyas ng tipan na ginawa ng Panginoon sa inyo, nanatili ako sa bundok nang apatnapung araw at apatnapung gabi, hindi ako kumain ng tinapay at hindi ako uminom ng tubig. At ibinigay sa akin ng Panginoon ang dalawang tapyas na bato na nasulat ng daliri ng Diyos, at sa mga ito ay nakasulat ang lahat ng mga salita na sinalita ng Panginoon sa inyo sa bundok noong araw ng kapulungan, At pagkatapos ng apatnapung araw at apatnapung gabi, ibinigay ng Panginoon sa akin ang dalawang tapyas na bato, mga tapyas ng tipan. At sinabi ng Panginoon sa akin, Bumangon ka, bumaba ka kaagad mula dito, sapagkat gumawa ng kasamaan ang iyong bayan na iyong inilabas mula sa lupain ng Ehipto. Mabilis silang lumihis mula sa landas na aking iniutos sa kanila, at gumawa sila para sa kanilang sarili ng larawang binubo.

At sinabi ng Panginoon sa akin, Nagsalita na ako sa iyo nang minsan at makalawa, na sinasabi, Nakita ko ang bayang ito, at narito, ang bayang ito ay matigas ang ulo. At ngayon, pahintulutan mo akong lipulin sila, at buburahin ko ang kanilang pangalan mula sa ilalim ng langit, at gagawin kitang isang malaking bansa, at malakas, at higit pa kaysa rito. At pagkatapos kong bumalik, bumaba ako mula sa bundok, at ang bundok ay nasusunog ng apoy hanggang sa langit, at ang dalawang tapyas ng mga patotoo ay nasa aking dalawang kamay. At nakita ko na kayo ay nagkasala sa harap ng Panginoon ninyong Diyos, at kayo ay gumawa para sa inyong sarili ng larawang binubo, at kayo ay lumabag sa daan na iniutos ng Panginoon sa inyo na sundin, At hinawakan ko ang dalawang tapyas, itinapon ko ang mga ito mula sa aking dalawang kamay, at binasag ko sa harap ninyo. At nanalangin ako sa harap ng Panginoon nang pangalawang pagkakataon, gaya ng dati, nang apatnapung araw at apatnapung gabi; hindi ako kumain ng tinapay at hindi ako uminom ng tubig, dahil sa lahat ng inyong mga kasalanan na inyong ginawa, ang paggawa ng masama sa harap ng Panginoon na Diyos upang mungkahiin siya. At ako ay natakot dahil sa galit at poot, sapagkat ang Panginoon ay naprovoke laban sa inyo upang lipulin kayo, ngunit dininig ng Panginoon ako sa panahon ding ito. At sa kay Aaron ay nagalit upang lipulin siya, at nanalangin ako para kay Aaron sa panahong iyon. At ang inyong kasalanan na inyong ginawa, ang guya—kinuha ko ito at sinunog ko sa apoy, at giniling ko ito, dinurog nang husto hanggang naging pino, at naging parang alabok, at itinapon ko ang alabok sa batis na

bumababa mula sa bundok.

At sa pagsusunog, at sa pagsubok, at sa mga libingan ng pagnanasa, kayo ay nagpagalit sa Panginoon. At nang ipinadala kayo ng Panginoon mula sa Kadesh Barnea, na nagsasabi, Umakyat kayo at ariin ang lupaing ibinibigay ko sa inyo, sumuway kayo sa salita ng Panginoon ninyong Diyos, at hindi kayo nagtiwala sa kaniya, at hindi kayo nakinig sa kaniyang tinig. Sumusuway kayo sa Panginoon mula nang araw na nakilala ninyo siya. At akoy nanalangin sa harap ng Panginoon ng apatnapung araw at apatnapung gabi, na kung gaano ako nanalangin, sapagkat sinabi ng Panginoon na wawasakin niya kayo. At nanalangin ako sa Diyos, at sinabi ko, Panginoong Hari ng mga diyos, huwag mong lubusang lipulin ang iyong bayan at ang iyong bahagi, na iyong tinubos, na sila ay iyong inilabas mula sa lupain ng Ehipto sa pamamagitan ng iyong dakilang lakas, at sa pamamagitan ng iyong makapangyarihang kamay, at sa pamamagitan ng iyong mataas na bisig. Alalahanin mo si Abraham at Isaac at Jacob na iyong mga lingkod, na sa kanila ka sumumpa ayon sa iyong sarili, huwag mong tingnan ang katigasan ng bayang ito, at ang kanilang mga kalapastanganan, at ang kanilang mga kasalanan. Huwag sabihin ng mga naninirahan sa lupaing pinanggalingan mo sa amin mula roon, Dahil sa hindi makaya ng Panginoon na ipasok sila sa lupaing sinabi niya sa kanila, at dahil sa pagkapoot niya sa kanila, dinala niya sila palabas sa ilang upang patayin sila. At ang mga ito ay iyong bayan at iyong pamana, na iyong inilabas mula sa lupain ng Ehipto sa pamamagitan ng iyong dakilang lakas, at sa

pamamagitan ng iyong makapangyarihang kamay, at sa pamamagitan ng iyong mataas na bisig.

10

Sa panahong iyon, sinabi ng Panginoon sa akin, Umukit ka para sa iyong sarili ng dalawang tapyas na bato na gaya ng mga una, at umakyat ka sa akin sa bundok, at gagawa ka para sa iyong sarili ng kabaong kahoy. At isusulat mo sa mga tapyas ang mga salitang nasa unang mga tapyas na iyong binasag, at ilalagay mo ang mga ito sa loob ng kaban. At gumawa ako ng kaban mula sa kahoy na hindi nabulok, at hinugis ko ang mga tapyas na bato na gaya ng mga una, at umakyat ako sa bundok at ang dalawang tapyas ay nasa aking mga kamay. At sumulat siya sa mga tapyas ayon sa unang pagsusulat ng sampung salita na sinalita ng Panginoon sa inyo sa bundok mula sa gitna ng apoy, at ibinigay ng Panginoon ang mga ito sa akin. At nang bumalik ako, bumaba ako mula sa bundok at inilagay ko ang mga tapyas sa loob ng kaban na aking ginawa, at naroon ang mga iyon, gaya ng iniutos sa akin ng Panginoon. At ang mga anak ng Israel ay umalis mula sa Beeroth ng mga anak ni Jakan sa Moserah, doon namatay si Aaron at inilibing doon, at si Eleazar na kanyang anak ay naglingkod bilang pari bilang kapalit niya. Mula doon sila umalis patungo sa Gadgad, at mula sa Gadgad patungo sa Etebatha, lupain ng mga batis ng tubig.

Sa panahong iyon itinalaga ng Panginoon ang lipi ng Levi upang

buhatin ang kaban ng tipan ng Panginoon, tumayo sa harap ng Panginoon, maglingkod at manalangin sa pangalan niya hanggang sa araw na ito. Dahil dito, walang bahagi at mana ang mga Levita kasama ng kanilang mga kapatid, ang Panginoon mismo ang kanilang mana, gaya ng sinabi niya sa kanila. At ako ay nakatayo sa bundok nang apatnapung araw at apatnapung gabi. At dininig ako ng Panginoon sa panahong ito, at hindi nais ng Panginoon na lipulin kayo. At sinabi ng Panginoon sa akin, Lumakad ka, umalis ka sa harap ng bayang ito, at hayaan silang pumasok at angkinin ang lupaing isinumpa ko sa kanilang mga ninuno na ibibigay ko sa kanila.

At ngayon, Israel, ano ang hinihingi sa iyo ng Panginoon mong Diyos, kundi ang matakot sa Panginoon mong Diyos, at lumakad sa lahat ng kanyang mga daan, at mahalin siya, at maglingkod sa Panginoon mong Diyos mula sa buong puso mo, at mula sa buong kaluluwa mo, Ingatan ang mga utos ng Panginoon mong Diyos, at ang kanyang mga palatuntunan, na lahat ng iniuutos ko sa iyo ngayon, upang maging mabuti sa iyo. Narito, sa Panginoon mong Diyos ang kalangitan at ang kalangitan ng mga kalangitan, ang lupa at lahat ng nasa kaniya. Ngunit pinili ng Panginoon na mahalin ang inyong mga ninuno, at pagkatapos nila ay pinili niya ang kanilang lahi, na kayo, mula sa lahat ng mga bansa, hanggang sa araw na ito. At tutuliin ninyo ang katigasan ng inyong puso, at hindi na ninyo patitigasin ang inyong leeg. Sapagkat ang Panginoon na inyong Diyos, siya ang Diyos ng mga diyos at Panginoon ng mga panginoon, ang dakilang Diyos, makapangyarihan at nakatatakot, na hindi

pumipili ng tao, ni tumatanggap ng suhol. Gumagawa ng katarungan para sa dayuhan, ulila, at balo, at umiibig sa dayuhan upang bigyan siya ng tinapay at damit. At iibigin ninyo ang dayuhan, sapagkat kayo ay naging mga dayuhan sa lupain ng Ehipto.

Ang Panginoong iyong Diyos ay iyong katakutan, at sa kaniya ay iyong paglilingkuran, at sa kaniya ay iyong kakapit, at sa kaniyang pangalan ay iyong manunumpa. Siya ang iyong kapurihan, at siya ang iyong Diyos, na gumawa para sa iyo ng mga dakilà at kaluwalhatìng bagay na ito, na nakita ng iyong mga mata. Sa pitumpung kaluluwa bumaba ang iyong mga ninuno sa Ehipto, ngunit ngayon ginawa ka ng Panginoon mong Diyos na katulad ng mga bituin ng langit sa dami.

11

At mamahalin mo ang Panginoon mong Diyos, at iingatan mo ang kaniyang mga ordinansa, at ang kaniyang mga kautusan, at ang kaniyang mga utos, at ang kaniyang mga paghatol sa lahat ng araw. At makakalam ninyo ngayong araw, na hindi ang inyong mga anak, na gaanong karami ay hindi nakakaalam ni nakakita ng pagtuturo ng Panginoon na inyong Diyos, at ng kanyang mga kadakilaan, at ng kanyang makapangyarihang kamay, at ng kanyang mataas na braso, at ang kanyang mga tanda, at ang kanyang mga kababalaghan, na lahat ng ginawa niya sa gitna ng Ehipto kay Faraon na hari ng Ehipto, at sa

buong lupain niya, at kung ano-ano ang ginawa Niya sa hukbo ng mga Ehipsiyo, at sa kanilang mga karwahe, at sa kanilang mga kabayo, at sa kanilang lakas, kung paano binaha ng tubig ng Dagat na Pula ang kanilang mukha habang hinahabol nila kayo mula sa likuran ninyo, at winasak sila ng Panginoon hanggang sa araw na ito. at ang lahat ng ginawa niya para sa amin sa ilang hanggang dumating kayo sa lugar na ito at ang lahat ng ginawa niya kina Dathan at Abiram na mga anak ni Eliab na anak ni Reuben, na sila ay nilamon ng lupa nang buksan nito ang bibig nito, kasama ang kanilang mga bahay, ang kanilang mga tolda, at lahat ng kanilang pag-aari na kasama nila sa gitna ng buong Israel, Sapagkat nakita ng inyong mga mata ang lahat ng mga dakilang gawa ng Panginoon na ginawa niya sa inyo ngayong araw.

At inyong susundin ang lahat ng kanyang mga utos na aking iniuutos sa inyo ngayon, upang kayo ay mabuhay at dumami, at pagpasok ninyo ay manahin ninyo ang lupain na inyong tinatawiran sa Jordan upang angkinin ito. Upang kayo ay mabuhay nang matagal sa ibabaw ng lupain na isinumpa ng Panginoon sa inyong mga ninuno na ibibigay sa kanila at sa kanilang lahi kasama nila, ang lupang umaagos ng gatas at pulot. Sapagkat ang lupaing iyong papasukan upang ariin ay hindi tulad ng lupain ng Ehipto na iyong pinanggalingan, kung saan kapag nagtatanim sila ng binhi at nagdidilig gamit ang kanilang mga paa, na parang halamanan ng mga gulay, Ngunit ang lupaing iyong papasukan upang manahin, lupaing mabundok at kapatagan, ay iinom ng tubig mula sa ulan ng

langit. Ang lupain na pinagmamasdan ng Panginoong iyong Diyos nang palagi, ang mga mata ng Panginoong iyong Diyos ay nasa kaniya mula sa simula ng taon hanggang sa katapusan ng taon.

Kung tunay ninyong susundin ang lahat ng mga utos na iniuutos ko sa inyo ngayon, na mahalin ang Panginoong inyong Diyos at paglingkuran siya nang buong puso at buong kaluluwa ninyo at magbibigay ng ulan sa iyong lupain ayon sa panahon, maaga at huli, at titipunin mo ang iyong butil, ang iyong alak, at ang iyong langis, At magbibigay siya ng damo sa iyong mga bukid para sa iyong mga hayop, at kakain ka at mabubusog ka. Mag-ingat ka para sa iyong sarili na huwag lumaki ang iyong puso, at kayo ay lumihis at maglingkod sa ibang mga diyos at sumamba sa kanila, At sa galit ng Panginoon sa inyo, isasara niya ang langit, at hindi magkakaroon ng ulan, at ang lupa ay hindi magbubunga, at kayo ay mamamatay nang mabilis mula sa mabuting lupain na ibinigay sa inyo ng Panginoon.

At ilalagay ninyo ang mga salitang ito sa inyong puso at sa inyong kaluluwa, at itatalì ninyo ang mga ito bilang tanda sa inyong kamay, at magiging di-matitinag sa harap ng inyong mga mata, At ituturo ninyo ang mga ito sa inyong mga anak na magsalita tungkol sa kanila habang kayo ay nakaupo sa inyong tahanan, at habang kayo ay naglalakad sa daan, at habang kayo ay natutulog, at habang kayo ay bumabangon. At isusulat ninyo ang mga ito sa mga haligi ng pinto ng inyong mga bahay at ng inyong mga tarangkahan, upang kayo ay mabuhay nang

matagal, at ang mga araw ng inyong mga anak na lalaki sa ibabaw ng lupain na ipinangako ng Panginoon sa inyong mga ninuno na ibibigay sa kanila, gaya ng mga araw ng langit sa ibabaw ng lupa. At mangyayari kung tunay ninyong pakikinggan ang lahat ng mga utos na ito na aking ipinapatupad sa inyo ngayong araw upang tuparin, na mahalin ang Panginoong ating Diyos, at lumakad sa lahat ng kanyang mga daan, at kumapit sa kanya, At itataboy ng Panginoon ang lahat ng bansang ito mula sa harapan ninyo, at kayo ay magmamana ng mga bansang mas malalaki at mas malakas kaysa inyo. Lahat ng lugar na tatapakan ng bakas ng inyong paa ay magiging sa inyo, mula sa ilang at Antilibanus, at mula sa ilog Euphrates, at hanggang sa dagat sa kanluran ay magiging ang inyong mga hangganan. Walang sinuman ang tatayo laban sa inyo, at ang takot sa inyo at ang panginginig sa inyo ay ilalagay ng Panginoong inyong Diyos sa buong lupa, sa lahat ng lupang inyong tutuntungan, ayon sa ipinangako niya sa inyo.

Narito, inilalagay ko sa harapan ninyo ngayong araw ang pagpapala at ang sumpa, Ang pagpapala, kung kayo ay makinig sa mga utos ng Panginoon na inyong Diyos, na aking iuutos sa inyo ngayon, At ang sumpa, kung hindi ninyo pakikinggan ang mga utos ng Panginoon ninyong Diyos, na aking iniuutos sa inyo ngayong araw, at kayo ay maligaw mula sa daang aking iniutos sa inyo, na pumunta upang maglingkod sa ibang mga diyos na hindi ninyo kilala. At mangyayari na kapag ipapasok ka ng Panginoong iyong Diyos sa lupain na iyong tinatawiran upang ariin, magbibigay ka ng pagpapala sa bundok Gerizim, at ng

sumpa sa bundok Ebal. Hindi ba masdan, ang mga ito ay nasa kabilang panig ng Jordan, sa likod ng daan patungo sa kanluran ng araw, sa lupain ng Canaan, ang naninirahan sa kanluran na sumusunod sa Golgol, malapit sa mataas na oak? Sapagkat kayo ay tumatawid sa Jordan upang pumasok at manahin ang lupain na ibinibigay sa inyo ng Panginoon na ating Diyos bilang mana sa lahat ng mga araw, at kayo ay maninirahan doon.

At kayo ay mag-iingat na gawin ang lahat ng kanyang mga utos at ang mga paghahatol na ito, na aking ibinibigay sa harapan ninyo ngayong araw.

12

At ito ang mga utos at mga hatol na inyong iingatan upang gawin sa lupaing ibinibigay sa inyo ng Panginoong Diyos ng inyong mga ama bilang mana, sa lahat ng mga araw na kayo ay nabubuhay sa ibabaw ng lupa. Sa pagkawasak, wawasakin ninyo ang lahat ng lugar kung saan naglingkod sila roon sa kanilang mga diyos—yaong mga bansang inyong mamanahin—sa ibabaw ng mga mataas na bundok, at sa ibabaw ng mga burol, at sa ilalim ng bawat makapal na punongkahoy. At sisirain ninyo ang kanilang mga dambana, at dudurugin ninyo ang kanilang mga haligi, at puputulin ninyo ang kanilang mga sinturon ng kahoy, at susunugin ninyo sa apoy ang mga inukit na larawan ng kanilang mga diyos, at lilipulin ninyo ang kanilang pangalan mula sa lugar na iyon. Hindi ninyo gagawin

ito sa Panginoon ninyong Diyos. Ngunit sa lugar na pipiliin ng Panginoong inyong Diyos sa isa sa inyong mga lungsod upang ipangalan doon ang kanyang pangalan at tawaging, doon ninyo hahanapin at doon kayo paroroon. At doon ninyo dadalhin ang inyong mga handog na susunugin, ang inyong mga hain, ang inyong mga unang bunga, ang inyong mga panalangin, ang inyong mga kusang handog, ang inyong mga pangako, ang mga panganay ng inyong mga baka, at ng inyong mga tupa. At kayo ay kakain doon sa harap ng Panginoon ninyong Diyos, at magsasaya kayo sa lahat ng inyong pinaglaanan ng inyong kamay, kayo at ang inyong mga sambahayan, sapagkat pinagpala ka ng Panginoon mong Diyos.

Hindi ninyo gagawin ang lahat ng aming ginagawa dito ngayong araw, bawat isa ang nakalulugod sa harapan niya. Hindi kayo dumating hanggang ngayon sa kapahingahan at sa mana na ibinibigay sa inyo ng Panginoon na ating Diyos. At kayo ay tatawagin ang Jordan, at kayo ay maninirahan sa lupain na ibinibigay sa inyo bilang pamana ng Panginoon na ating Diyos, at siya ay magpapahinga sa inyo mula sa lahat ng inyong mga kaaway sa palibot, at kayo ay maninirahan nang may kaligtasan. At ang lugar na pipiliin ng Panginoon mong Diyos upang tawagin doon ang kanyang pangalan, doon ninyo dadalhin ang lahat ng aking iniuutos sa inyo ngayon: ang inyong mga handog na susunugin, at ang inyong mga hain, at ang inyong mga ikapu, at ang mga unang bunga ng gawa ng inyong mga kamay, at bawat piling handog ninyo, gaano man karami ang inyong ipanata sa Panginoon ninyong Diyos. At kayo ay magsasaya sa

harap ng Panginoon ninyong Diyos, kayo at ang inyong mga anak na lalaki, at ang inyong mga anak na babae, at ang inyong mga alipin, at ang inyong mga alilang babae, at ang Levita na nasa inyong mga tarangkahan, sapagkat wala siyang bahagi ni mana kasama ninyo. Mag-ingat ka para sa iyong sarili, huwag mong ihandog ang iyong mga handog na susunugin sa bawat lugar na iyong makikita. Ngunit sa lugar na pipiliin ng Panginoon mong Diyos sa isa sa iyong mga lipi, doon ninyo dadalhin ang inyong mga handog na susunugin, at doon mo gagawin ang lahat ng aking iniuutos sa iyo ngayong araw. Ngunit sa lahat ng iyong mga pagnanasa ay maaari kang maghain at kakain ng karne ayon sa pagpapala ng Panginoon mong Diyos na ibinigay niya sa iyo sa bawat lungsod; ang marumi at ang malinis ay kapwa makakakain nito, gaya ng usa o ulang. Maliban sa dugo ay hindi ninyo ito kakainin, sa ibabaw ng lupa ibubuhos ninyo ito, gaya ng tubig.

Hindi mo makakain sa iyong mga lungsod ang ikapu ng iyong butil, at ng iyong alak, at ng iyong langis, ang mga panganay ng iyong mga baka at ng iyong mga tupa, at lahat ng mga panata na inyong ipapanata, at ang inyong mga handog-pasasalamat, at ang mga unang bunga ng iyong mga kamay. Ngunit kakainin mo ito sa harap ng Panginoon mong Diyos sa lugar na pipiliin ng Panginoon mong Diyos para sa kaniya—ikaw at ang iyong anak na lalaki, at ang iyong anak na babae, ang iyong alipin, at ang iyong alilang babae, at ang dayuhan na nasa inyong mga lungsod—at magagalak ka sa harap ng Panginoon mong Diyos sa lahat ng iyong ginagawa.

Mag-ingat ka na huwag mong pabayaan ang Levita sa buong panahon na ikaw ay nabubuhay sa lupa.

Kung palawakin ng Panginoon mong Diyos ang iyong mga hangganan, gaya ng sinabi niya sa iyo, at sasabihin mo, Kakain ako ng karne, kung magnasa ang iyong kaluluwa na kumain ng karne, ayon sa buong nasa ng iyong kaluluwa ay kakain ka ng karne. Kung ngunit malayo ang lugar na pipiliin ng Panginoong iyong Diyos upang doon tawagin ang kanyang pangalan, ay maghahain ka mula sa iyong mga baka at mula sa iyong mga tupa na ibibigay sa iyo ng Diyos, ayon sa paraan na iniutos ko sa iyo, at kakain ka sa iyong mga lungsod ayon sa nais ng iyong kaluluwa. Kung paano kinakain ang gasela at ang usa, gayon mo kakainin ito; ang marumi sa iyo at ang malinis ay parehong kakain nito. Magingat na magingat na huwag kumain ng dugo, sapagkat ang dugo ay ang buhay, hindi dapat kainin ang buhay kasama ng karne. Hindi ninyo ito kakainin; sa lupa ibubuhos ninyo ito na parang tubig. Hindi mo ito kakainin, upang maging mabuti sa iyo at sa iyong mga anak pagkatapos mo, kung gagawin mo ang mabuti at ang nakalulugod sa harapan ng Panginoon mong Diyos. Maliban sa iyong mga banal na bagay kung mayroon ka, at ang iyong mga panalangin, kukunin mo at pupunta ka sa lugar na pipiliin ng Panginoon mong Diyos upang tawaging doon ang kanyang pangalan. At gagawin mo ang iyong mga handog-susunugin, ang mga karne ay iaalay mo sa ibabaw ng altar ng Panginoon mong Diyos, at ang dugo ng iyong mga hain ay ibubuhos mo sa pundasyon ng altar ng Panginoon mong Diyos, at ang mga karne ay iyong kakainin. Mag-ingat ka at

makinig, at gagawin mo ang lahat ng mga salitang aking iniuutos sa iyo, upang maging mabuti sa iyo at sa iyong mga anak magpakailanman, kung gagawin mo ang nakalulugod at mabuti sa harapan ng Panginoon mong Diyos.

Kung lilipulin ng Panginoon mong Diyos ang mga bansang iyong papasukin upang manahin ang kanilang lupain mula sa iyong harapan, at aariin mo ito, at maninirahan ka sa kanilang lupain, Mag-ingat ka para sa iyong sarili na huwag kang magsiyasat upang sumunod sa kanila pagkatapos silang lubusang malipol mula sa iyong harapan, na iyong sasabihin, Paano ginagawa ng mga bansang ito sa kanilang mga diyos? Gagawin ko rin. Hindi mo gagawin ito sa iyong Diyos, sapagkat ang mga kasuklam-suklam na bagay na kinamuhian ng Panginoon, ginawa nila para sa kanilang mga diyos, dahil sinusunog nila sa apoy ang kanilang mga anak na lalaki at ang kanilang mga anak na babae para sa kanilang mga diyos.

13

Bawat salita na aking iniuutos sa inyo ngayong araw, ito ay inyong dapat ingatan at gawin, hindi kayo magdadagdag dito, ni mag-aalis man mula rito.

Kung ngunit may bumangon sa iyo na propeta o mananaginip, at magbigay sa iyo ng tanda o himala, at dumating ang tanda o ang himala na sinalita niya sa iyo, na

nagsasabi, Tayo ay pumaroon at maglingkod sa ibang mga diyos na hindi ninyo kilala, Hindi kayo makikinig sa mga salita ng propetang iyon o ng nananaginip ng panaginip na iyon, sapagkat sinusubok kayo ng Panginoong inyong Diyos upang malaman kung iniibig ninyo ang inyong Diyos mula sa inyong buong puso at mula sa inyong buong kaluluwa. Sumunod kayo sa Panginoon ninyong Diyos, at siya ang inyong katakutan, at sa kanyang tinig kayo makinig, at sa kanya kayo mananatili. At ang propetang iyon o ang nananaginip ng panaginip na iyon ay mamamatay, sapagkat siya ay nagsalita upang iligaw ka mula sa Panginoon mong Diyos na naglabas sa iyo mula sa lupain ng Ehipto, na tumubos sa iyo mula sa pagkaalipin, upang itaboy ka mula sa daang iniutos sa iyo ng Panginoon mong Diyos na lakaran, at aalisin mo ang masama mula sa inyo.

Kung ngunit hikayatin ka ng iyong kapatid mula sa iyong ama o mula sa iyong ina, o ng iyong anak na lalaki, o ng iyong anak na babae, o ng iyong asawang babae na nasa iyong dibdib, o ng kaibigan na katumbas ng iyong kaluluwa nang lihim, na nagsasabi, Tayo ay pumunta at maglingkod sa ibang mga diyos, na hindi mo nakilala, ikaw at ang iyong mga ninuno, mula sa mga diyos ng mga bansang nakapalibot sa inyo, ng mga malapit sa iyo o ng mga malayo sa iyo, mula sa dulo ng lupa hanggang sa dulo ng lupa, Hindi ka papayag sa kanya, at hindi mo pakikinggan siya, at hindi maawa ang iyong mata sa kanya, hindi ka mahahabag sa kanya, ni hindi mo siya ikukubli Talagang magpapahayag ka tungkol sa kanya, at ang iyong mga kamay ay magiging una laban sa kanya upang patayin siya, at

ang mga kamay ng buong bayan ay susunod. At babatuhin nila siya ng mga bato, at siya ay mamamatay, sapagkat hinangad niyang ihiwalay ka mula sa Panginoon mong Diyos na naglabas sa iyo mula sa lupain ng Ehipto, mula sa bahay ng pagkaalipin. At ang buong Israel na makakarinig ay matatakot, at hindi na muling gagawa ng masasamang bagay na ito sa inyo.

Kung marinig mo naman sa isa sa iyong mga lungsod, na ibinibigay sa iyo ng Panginoon mong Diyos upang iyong tahanan, na may nagsasabi, Lumabas ang mga lalaking walang batas mula sa inyo, at inihiwalay nila ang lahat ng mga naninirahan sa kanilang lupain, na nagsasabi, Tayo ay pumunta at maglingkod sa ibang mga diyos na hindi ninyo nakilala. At magsasagawa ka ng mga pagsisiyasat at mga pagtatanong, at magsasaliksik kang lubhang mabuti, at narito, totoo at malinaw ang salita, nangyari ang kasuklam-suklam na ito sa inyo. Lubos mong lilipulin ang lahat ng naninirahan sa lupaing iyon sa pamamagitan ng espada, ituturing ninyo itong bagay na itinalaga sa sumpa, at lahat ng nasa loob nito. At lahat ng nasamsam dito ay iyong titipunin sa mga lansangan nito, at susunugin mo ang lunsod sa apoy, at lahat ng nasamsam dito ay haharap sa Panginoon na iyong Diyos kasama ng buong bayan, at ito ay magiging walang naninirahan magpakailanman, hindi na ito muling itatayo kailanman. At walang anuman mula sa mga bagay na itinalaga para sa pagkawasak ang makakadikit sa iyong kamay, upang ang Panginoon ay humiwalay mula sa kanyang matinding galit, at bigyan ka ng awa, at mahabag sa iyo, at paramihin ka, gaya ng kanyang ipinangako sa iyong mga

ninuno. Kung pakikinggan mo ang tinig ng Panginoon mong Diyos, upang tuparin ang kaniyang mga utos, na lahat ng iniuutos ko sa iyo ngayon, upang gawin ang mabuti at nakalulugod sa harapan ng Panginoon mong Diyos.

14

Kayo ay mga anak ng Panginoon na inyong Diyos; hindi kayo magpapagupit ng kalbo sa pagitan ng inyong mga mata alang-alang sa patay. Sapagkat ikaw ay banal na bayan sa Panginoon mong Diyos, at ikaw ay pinili ng Panginoon mong Diyos upang maging natatanging bayan para sa kanya mula sa lahat ng mga bansa na nasa ibabaw ng lupa. Hindi kayo kakain ng anumang karumal-dumal na bagay. Ito ang mga hayop na kakainin ninyo: guya mula sa mga baka, tupa mula sa kawan ng tupa, at kambing mula sa mga kambing. usa, gasela, pygarg, oryx, at giraffe Bawat hayop na may hatiang kuko, at may mga daliring humiwa ng dalawang kuko, at ngumunguyang muli sa mga hayop, ang mga ito ay kakainin ninyo. At ang mga ito ay hindi ninyo kakainin mula sa mga ngungungusap at mula sa mga may hatiang kuko: ang kamelyo, ang kuneho, at ang hyrax, sapagkat sila ay ngungungusap ngunit ang kanilang kuko ay hindi nahati; marumi ang mga ito para sa inyo. At ang baboy, sapagkat hinihiwa nito ang kuko at hinihiwa ang mga kuko ng kuko, ngunit hindi ito ngungungunya, marumi ito sa inyo, mula sa kanilang mga karne ay hindi kayo kakain, at sa kanilang mga bangkay ay hindi kayo hihipo.

At ito ang inyong kakainin mula sa lahat ng nasa tubig: lahat ng may palikpik at kaliskis, inyong kakainin. At lahat ng walang palikpik at kaliskis, huwag ninyong kakainin, sapagkat marumi ito para sa inyo. Kakainin ninyo ang bawat malinis na ibon. At ang mga ito ay hindi ninyo kakainin: ang agila, ang griffin, at ang osprey. At ang lawin, ang milano, at ang mga katulad nito, At maya, at kuwago, at gaviota. At tagak, at sisne, at ibis, at ang katarakte, at ang lawin, at ang mga katulad nito, at ang abubilya, at ang uwak ng gabi, at ang pelikano, at ang plover, at ang mga katulad nito, at ang purple water hen, at ang paniki. Lahat ng gumagapang na bagay ng mga ibon ay marumi para sa inyo; hindi ninyo ito kakainin. Kakainin ninyo ang bawat malinis na ibon. Huwag kayong kakain ng anumang bangkay; ibibigay ito sa dayuhang naninirahan sa inyong mga lungsod at siya ay kakain nito, o maaari ninyong ipagbili ito sa dayuhan, sapagkat kayo ay banal na bayan ng Panginoon ninyong Diyos. Huwag mong pakuluan ang tupa sa gatas ng kaniyang ina.

Magbibigay ka ng ikasampung bahagi ng lahat ng ani ng iyong binhi, ang ani ng iyong bukid taon-taon. At kakainin mo ito sa lugar na pipiliin ng Panginoong iyong Diyos upang tawaging doon ang kanyang pangalan, dadalhin ninyo ang mga ikapu ng iyong butil, at ng iyong alak, at ng iyong langis, ang mga panganay ng iyong mga baka, at ng iyong mga tupa, upang matuto kang katakutan ang Panginoong iyong Diyos sa lahat ng araw. Kung ngunit malayo ang magiging daan mula sa iyo, at hindi mo makakaya na ialay ang mga iyon, dahil malayo sa iyo ang lugar na pipiliin ng Panginoong iyong Diyos upang tawaging

doon ang kanyang pangalan, sapagkat pagpapalain ka ng Panginoong iyong Diyos, At ibebenta mo ang mga iyon kapalit ng pilak, at kukunin mo ang pilak sa iyong mga kamay, at pupunta ka sa lugar na pipiliin ng Panginoon mong Diyos. At magbibigay ka ng pilak para sa lahat ng nanaisin ng iyong kaluluwa, maging mga baka o mga tupa, o alak o matapang na inumin, o anumang nanaisin ng iyong kaluluwa, at kakain ka roon sa harapan ng Panginoon mong Diyos, at magagalak ka at ang iyong sambahayan. At ang Levita na nasa iyong mga lungsod, sapagkat walang bahagi o mana para sa kanya kasama mo.

Pagkatapos ng tatlong taon, ilalabas mo ang lahat ng ikasampu ng iyong mga ani; sa taong iyon, ilalagay mo ito sa iyong mga lungsod. At darating ang Levita, sapagkat wala siyang bahagi ni mana kasama mo, at ang dayuhan at ang ulila at ang biyuda na nasa iyong mga lungsod, at kakain sila at mabubusog, upang pagpalain ka ng Panginoon mong Diyos sa lahat ng iyong mga gawa na iyong gagawin.

15

Sa loob ng pitong taon ay gagawa ka ng pagpapalaya. At ganito ang utos ng pagpapalaya: patatawarin mo ang bawat utang na dapat sa iyo ng iyong kapwa at ng iyong kapatid, at hindi ka maningil, sapagkat ipinahayag ang pagpapalaya para sa Panginoon na iyong Diyos. Ang dayuhan ay maaari mong

singilin ng anumang utang niya sa iyo, ngunit sa iyong kapatid ay magbibigay ka ng kapatawaran sa utang. Sapagkat hindi magkakaroon sa iyo ng nangangailangan, dahil pagpapalain ka ng Panginoon mong Diyos sa lupaing ibinibigay sa iyo ng Panginoon mong Diyos bilang mana upang ariin mo ito.

Kung tunay ninyong pakikinggan ang tinig ng Panginoon ninyong Diyos upang ingatan at tuparin ang lahat ng mga utos na ito na aking ibinibilin sa inyo ngayong araw, Sapagkat pagpapalain ka ng Panginoong iyong Diyos ayon sa ipinangako niya sa iyo, at magpapahiram ka sa maraming bansa, ngunit ikaw ay hindi hihiram, at mamumuno ka sa maraming bansa, ngunit sila ay hindi mamumuno sa iyo.

Kung magkaroon naman sa iyo ng isang taong nangangailangan mula sa iyong mga kapatid sa isa sa iyong mga lungsod sa lupaing ibinibigay sa iyo ng Panginoon mong Diyos, huwag mong papagmatigas ang iyong puso, ni huwag mong isasara ang iyong kamay sa iyong kapatid na nangangailangan. Bubukas na bubukas mo ang iyong mga kamay sa kanya, at magpapautang ka sa kanya ng anumang kailangan niya, ayon sa kanyang pangangailangan. Mag-ingat ka sa iyong sarili na huwag magkaroon ng lihim na salita sa iyong puso na pagsalansang, na nagsasabi, Lumalapit na ang ikapitong taon, ang taon ng pagpapalaya, at maging masama ang iyong mata sa iyong kapatid na nangangailangan, at hindi mo siya bibigyan, at siya ay sisigaw laban sa iyo sa Panginoon, at magiging malaking kasalanan ito sa iyo. Magbibigay ka sa kanya, at magpapautang

ka sa kanya ng gaano man siya nangangailangan, ayon sa kanyang pangangailangan, at hindi ka malulungkot sa iyong puso habang nagbibigay ka sa kanya, sapagkat dahil sa salitang ito ay pagpapalain ka ng Panginoong iyong Diyos sa lahat ng iyong mga gawa at sa lahat ng iyong ginagawa. Hindi sapagkat hindi mawawalan ng nangangailangan mula sa iyong lupain, dahil dito ako ay nag-uutos sa iyo na gawin ang salitang ito, na nagsasabi: bubukas na bubuksan mo ang iyong mga kamay sa iyong kapatid na mahirap at sa nangangailangan sa iyong lupain.

Kung ibinenta sa iyo ang iyong kapatid na Hebreo o Hebreong babae, maglilingkod siya sa iyo ng anim na taon, at sa ikapitong taon ay palalayain mo siya. Kapag mo siyang palalayain mula sa iyo, huwag mo siyang paaalisin nang walang dala. Magbibigay ka ng probisyon sa kanya mula sa iyong mga tupa, at mula sa iyong butil, at mula sa iyong alak; ayon sa pagpapala sa iyo ng Panginoong iyong Diyos, ibibigay mo ito sa kanya.

At aalalahanin mo na ikaw ay alipin sa lupain ng Ehipto, at tinubos ka ng Panginoon mong Diyos mula roon; kaya nga ako ay nag-uutos sa iyo na gawin ang bagay na ito. Ngunit kung sabihin niya sa iyo, Hindi ako aalis mula sa iyo, dahil minahal ka niya at ang iyong sambahayan, sapagkat mabuti ang kaniyang kalagayan sa piling mo. At kukuha ka ng panulak, at tutusukin mo ang tainga niya sa pinto, at magiging alipin mo siya magpakailanman, at sa iyong babaeng alipin ay gayon din ang gagawin mo. Hindi magiging mahirap sa iyong harapan ang

pagpapalaya sa kanila mula sa iyo, sapagkat anim na taon silang naglingkod sa iyo na katumbas ng taunang sahod ng isang upahang manggagawa, at pagpapalain ka ng Panginoon mong Diyos sa lahat ng iyong gagawin.

Bawat panganay na ipanganak sa iyong mga baka at sa iyong mga tupa, ang mga lalaki ay iyong itatalaga sa Panginoon mong Diyos. Hindi mo paaalasin ang iyong panganay na guya, at hindi mo gugupitin ang mga panganay ng iyong mga tupa. Sa harap ng Panginoon kakainin mo ito taun-taon sa lugar na pipiliin ng Panginoon mong Diyos, ikaw at ang iyong sambahayan. Ngunit kung mayroon itong kapintasan, pilay man o bulag, anumang masamang kapintasan, hindi mo ito ihahain sa Panginoon mong Diyos.

Sa iyong mga lungsod ay kakainin mo ito, ang marumi at ang malinis ay parehong kakain nito gaya ng usa o ulang. Maliban sa dugo na hindi ninyo kakainin, sa lupa ninyo ibubuhos ito na parang tubig.

16

Bantayan ang buwan ng mga bago, at ipagdiwang mo ang Paskua para sa Panginoon mong Diyos, sapagkat sa buwan ng mga bago ay lumabas ka mula sa Ehipto nang gabi. At mag-aalay ka ng paskuwa sa Panginoon na iyong Diyos ng mga tupa at mga baka sa lugar na pipiliin ng Panginoon mong Diyos upang

tawagin ang kanyang pangalan doon. Hindi kayo kakain ng may lebadura, pitong araw kayong kakain ng walang lebadura, tinapay ng paghihirap, sapagkat sa pagmamadali kayo lumabas mula sa Ehipto, upang inyong alalahanin ang araw ng inyong paglabas mula sa lupain ng Ehipto sa lahat ng mga araw ng inyong buhay. Hindi makikita sa iyo ang lebadura sa lahat ng iyong mga hangganan sa loob ng pitong araw, at hindi dapat manatili hanggang umaga ang karne mula sa iyong ihahain sa gabi ng unang araw. Hindi mo maihahain ang paskuwa sa kahit alin sa iyong mga lungsod na ibinibigay sa iyo ng Panginoong iyong Diyos. Ngunit sa lugar na pipiliin ng Panginoon mong Diyos upang tawaging doon ang kanyang pangalan, doon ka maghahain ng paskuwa sa gabi, sa paglubog ng araw, sa panahong lumabas ka mula sa Ehipto. At ikaw ay magpapakulo at magpapainit at kakain sa lugar na pipiliin ng Panginoon mong Diyos, at babalik ka sa umaga, at pupunta ka sa iyong mga tahanan. Sa loob ng anim na araw kakain ka ng tinapay na walang lebadura, at sa ikapitong araw ay isang kapistahang pagtitipon para sa Panginoon mong Diyos; hindi ka gagawa ng anumang gawain sa araw na iyon, maliban lamang sa mga kailangang gawin para sa bawat tao.

Pitong linggo ang bibilangin mo para sa iyong sarili, mula nang ilagay mo ang karit sa ani, magsisimula kang bumilang ng pitong linggo. At gagawin mo ang kapistahan ng mga linggo para sa Panginoon mong Diyos, ayon sa kakayahan ng iyong kamay, anuman ang ibibigay sa iyo ng Panginoon mong Diyos.

At ikaw ay magagalak sa harap ng Panginoon ng iyong Diyos, ikaw at ang iyong anak na lalaki, at ang iyong anak na babae, ang iyong alipin, at ang iyong alilang babae, at ang Levita, at ang dayuhan, at ang ulila, at ang balong nasa sa inyo, sa lugar kung saan pipiliin ng Panginoon ng iyong Diyos upang tawagin ang kanyang pangalan doon.

At aalalahanin mo na ikaw ay naging alipin sa lupain ng Ehipto, at iingatan mo at tutuparin mo ang mga utos na ito. Pista ng mga Tolda ay gagawin mo para sa iyong sarili ng pitong araw kapag nagttipon ka mula sa iyong giikan at mula sa iyong pisaan ng ubas. At ikaw ay magagalak sa iyong pista, ikaw at ang iyong anak na lalaki, at ang iyong anak na babae, ang iyong alipin, at ang iyong aliping babae, at ang Levita, at ang dayuhan, at ang ulila, at ang balong nasa iyong mga lungsod. Pitong araw ka magdiriwang sa Panginoon mong Diyos sa lugar na pipiliin ng Panginoon mong Diyos para sa kanyang sarili, kung pagpalain ka ng Panginoon mong Diyos sa lahat ng iyong ani, at sa bawat gawa ng iyong mga kamay, at ikaw ay magiging nagagalak.

Tatlong beses sa taon, makikita ang bawat lalaki mo sa harap ng Panginoon mong Diyos sa lugar na pipiliin ng Panginoon: sa pista ng Tinapay na Walang Lebadura, at sa pista ng mga Linggo, at sa pista ng mga Tabernakulo. Hindi ka dapat humarap sa Panginoon mong Diyos nang walang dala. Bawat isa ay ayon sa kakayahan ng kaniyang mga kamay, alinsunod sa pagpapalang ibinigay sa iyo ng Panginoong iyong Diyos.

Mga hukom at mga opisyal ay itatalaga mo para sa iyong sarili sa iyong mga lungsod na ibinibigay sa iyo ng Panginoon mong Diyos ayon sa iyong mga lipi, at hahatulan nila ang bayan ng makatarungang hatol. Hindi sila lumiliko sa hatol, ni kukuha sila ng regalo, sapagkat ang mga regalo ay bumubulag sa mga mata ng matalino, at inaalis ang mga salita ng matuwid. Hahabol ka nang matuwid sa kung ano ang matuwid, upang kayo ay mabuhay, at pagpasok ninyo ay mamanahin ninyo ang lupain na ibinibigay sa inyo ng Panginoon ninyong Diyos.

Hindi ka magtatanim para sa iyong sarili ng sagradong gubat, anumang puno sa tabi ng altar ng iyong Diyos; hindi mo ito gagawin para sa iyong sarili. Hindi ka magtatayo para sa iyong sarili ng haliging bato na kinamuhian ng Panginoong iyong Diyos.

17

Hindi ka mag-aalay sa Panginoon mong Diyos ng guya o tupa na may kapintasan, anumang bagay na masama, sapagkat kasuklam-suklam ito sa Panginoon mong Diyos.

Kung natagpuan sa isa sa iyong mga lungsod na ibinibigay sa iyo ng Panginoong iyong Diyos, ang isang lalaki o babae na gumawa ng masama sa paningin ng Panginoong iyong Diyos, na lumabag sa kanyang tipan, at pagdating ay maglingkod sila sa ibang mga diyos at sambahin ang mga ito—ang araw, o ang buwan, o ang

alinman sa mga bagay mula sa sansinukob ng langit—na hindi ko iniutos sa iyo, at maiulat sa iyo at magsiyasat ka nang lubhang maingat, at narito, tunay na nangyari ang bagay na ito, nagawa ang kasuklam-suklam na ito sa Israel, At ilalabas mo ang lalaking iyon o ang babaeng iyon, at babatuhin ninyo sila ng mga bato, at sila ay mamamatay. Sa dalawang saksi o sa tatlong saksi siya ay mamamatay; ang namamatay ay hindi mamamatay sa pamamagitan ng isang saksi lamang. At ang kamay ng mga saksi ay magiging una sa kaniya upang patayin siya, at ang kamay ng bayan sa huli, at aalisin mo ang masama mula sa inyo.

Kung ngunit mahirap na para sa iyo ang usapin sa paghatol sa pagitan ng dugo at dugo, at sa pagitan ng paghatol at paghatol, at sa pagitan ng paghipo at paghipo, at sa pagitan ng tunggalian at tunggalian, mga usaping panghatol sa inyong mga lungsod, ay bumangon ka at aakyat ka sa lugar na pipiliin ng Panginoon mong Diyos. At pupunta ka sa mga paring Levita at sa hukom na nananahan sa mga araw na yaon, at pagkatapos nilang magsiyasat ay ipahahayag nila sa iyo ang hatol. At gagawin mo ayon sa bagay na kanilang ihahayag sa iyo mula sa lugar na pipiliin ng Panginoon mong Diyos, at iingatan mong gawin ang lahat ng maipag-uutos sa iyo. Ayon sa batas at ayon sa hatol na sasabihin nila sa iyo, gagawin mo, hindi ka liliko mula sa salitang ihahayag nila sa iyo pakanan o pakaliwa.

At ang taong gagawa ng may pagmamataas upang hindi sumunod sa paring nakatayo upang maglingkod sa pangalan ng Panginoon mong Diyos, o sa hukom na naroroon sa mga araw

na yaon, ay mamamatay ang taong yaon, at aalisin mo ang kasamaan mula sa Israel. At ang lahat ng mga tao na nakarinig ay matatakot, at hindi na magkakasala.

Kung pumasok ka sa lupaing ibinibigay sa iyo ng Panginoong iyong Diyos, at manahin mo ito, at manirahan ka doon, at sabihin mo, Maglalagay ako sa aking sarili ng pinuno, gaya ng ibang mga bansang nakapalibot sa akin, Talagang mag-aappoint ka sa iyong sarili ng pinuno na pipiliin ng Panginoon mong Diyos; mula sa iyong mga kapatid ay mag-aappoint ka sa iyong sarili ng pinuno. Hindi ka makakapag-appoint sa iyong sarili ng dayuhang tao, sapagkat hindi siya iyong kapatid. Sapagkat hindi siya magpaparami para sa kanyang sarili ng kabayo, ni hindi rin niya ibabalik ang bayan sa Ehipto upang magparami para sa kanya ng kabayo, ngunit sinabi ng Panginoon, hindi na kayo muling babalik sa daang ito. At hindi siya magpaparami ng mga asawa para sa kanyang sarili, upang ang kanyang puso ay hindi lumihis, at pilak at ginto ay hindi niya pararamihin para sa kanyang sarili nang labis-labis.

At kapag siya ay umupo sa kaniyang trono, siya ay magsusulat para sa kanyang sarili ng kopya ng batas na ito sa isang aklat mula sa mga paring Levita, At magiging kasama niya, at babasahin niya ito sa lahat ng mga araw ng kaniyang buhay, upang matuto siyang matakot sa Panginoong Diyos mo, at ingatan ang lahat ng mga utos na ito, at gawin ang mga palatuntunan na ito. upang hindi magmataas ang kanyang puso laban sa kanyang mga kapatid, upang hindi siya lumihis sa mga

utos pakanan o pakaliwa, upang tumagal ang kanyang mga araw sa kanyang paghahari, siya at ang kanyang mga anak sa gitna ng Israel.

18

Hindi magkakaroon ng bahagi o mana ang mga paring Levita, ang buong lipi ni Levi, kasama ng Israel; ang mga handog sa Panginoon ang kanilang mana, kakanin nila ito. Ngunit walang matatanggap na kapalaran para sa kanila kasama ng kanilang mga kapatid, ang Panginoon mismo ang kanilang kapalaran, gaya ng sinabi niya sa kanila. At ito ang hatol para sa mga pari mula sa bayan, mula sa mga nag-aalay ng mga handog, maging guya o tupa: ibibigay mo sa pari ang braso, ang mga pisngi, at ang tiyan. At ang mga unang bunga ng iyong butil, ng iyong alak, at ng iyong langis, at ang unang gupit ng iyong mga tupa ay ibibigay mo sa kanya. Sapagkat siya ang pinili ng Panginoon mula sa lahat ng iyong mga lipi upang tumayo sa harap ng Panginoong Diyos, maglingkod at magpala sa kaniyang pangalan, siya at ang kaniyang mga anak sa gitna ng mga anak ng Israel.

Kung dumating ang Levita mula sa isa sa mga lungsod ng lahat ng mga anak ng Israel, kung saan siya naninirahan bilang dayuhan, ayon sa nais ng kaniyang kaluluwa, sa lugar na kaniyang pipiliin, Maglilingkod siya sa pangalan ng Panginoon niyang Diyos, gaya ng lahat niyang mga kapatid na mga Levita

na nakatayo roon sa harapan ng Panginoon mong Diyos. Kakanin niya ang nahatiin na bahagi, maliban sa kita mula sa pagbili ayon sa pamilya. Kung pumasok ka sa lupaing ibinibigay sa iyo ng Panginoon mong Diyos, huwag kang matutong gumawa ayon sa mga kasuklam-suklam na gawain ng mga bansang iyon.

Hindi makikita sa iyo ang nagpapasa sa apoy ng kanyang anak na lalaki at ng kanyang anak na babae, ang manghuhula, ang bumabasa ng mga palatandaan, at ang nag-aaugury, sa pamamagitan ng pangkukulam kumakanta ng enkantasyon, medyum, at manghuhula, kumukonsulta sa mga patay. Sapagkat kasuklam-suklam sa Panginoon mong Diyos ang lahat ng gumagawa ng mga bagay na ito, dahil sa mga kasuklam-suklam na ito ay lilipulin ng Panginoon sila mula sa iyong harapan. Magiging perpekto ka sa harap ng Panginoon mong Diyos. Ang mga bansang ito na iyong mamamanahin ay nakikinig sa mga tanda at mga hula, ngunit sa iyo ay hindi ganito ibinigay ng Panginoon mong Diyos.

Ang Panginoong iyong Diyos ay magbabangon para sa iyo ng isang propeta mula sa iyong mga kapatid, na tulad ko; sa kanya kayo makikinig. Ayon sa lahat ng iyong hiniling mula sa Panginoon mong Diyos sa Horeb noong araw ng kapulungan, na nagsasabi, Hindi na namin maririnig pa ang tinig ng Panginoon mong Diyos, at ang dakilang apoy na ito ay hindi na namin makikita, upang hindi kami mamatay. At sinabi ng Panginoon sa akin, Tama ang lahat ng kanilang sinabi sa iyo. Magbabangon

ako ng isang propeta para sa kanila mula sa kanilang mga kapatid, na tulad mo, at ibibigay ko ang aking mga salita sa kaniyang bibig, at magsasalita siya sa kanila ng lahat ng aking iuutos sa kaniya. At ang taong hindi makinig sa lahat ng sasabihin ng propetang iyon sa aking pangalan, ako mismo ang parurusahan siya. Ngunit ang propetang magsasalita nang may kalapastanganan sa aking pangalan ng salitang hindi ko iniutos na sabihin, at sinumang magsasalita sa pangalan ng ibang mga diyos, ay mamamatay ang propetang iyon. Ngunit kung sasabihin mo sa iyong puso, Paano natin malalaman ang salitang hindi sinalita ng Panginoon? Ang lahat ng sasabihin ng propetang iyon sa pangalan ng Panginoon, at hindi ito mangyari, at hindi ito matupad, ang salitang ito ay hindi sinabi ng Panginoon; sa kalapastanganan nagsalita ang propetang iyon, huwag kayong matakot sa kanya.

19

Kung lipulin ng Panginoon mong Diyos ang mga bansang pinagbibigyan niya sa iyo ng lupain, at manahin ninyo sila, at manirahan kayo sa kanilang mga lungsod at sa kanilang mga bahay, Tatlong lungsod ang iyong ihihiwalay para sa iyong sarili sa gitna ng iyong lupain, na ibinibigay sa iyo ng Panginoon mong Diyos. Isaalang-alang mo ang daan, at hahatiin mo sa tatlong bahagi ang mga hangganan ng iyong lupain na ibinahagi sa iyo ng Panginoong iyong Diyos, at ito ay magiging kanlungan para sa bawat mamamatay-tao. Ito nga ang magiging utos

tungkol sa mamamatay-tao na tumatakas doon at mabubuhay: yaong sasaktan ang kanyang kapwa nang hindi sinasadya, at siya ay hindi napopoot sa kanya bago pa kahapon at ikatlong araw. At sinumang pumasok kasama ng kanyang kapwa sa kagubatan upang mangolekta ng kahoy, at madulas ang kanyang kamay sa palakol habang pumutol ng kahoy, at nahulog ang bakal mula sa kahoy at tumama sa kanyang kapwa, at ito ay mamatay, siya ay tatakas patungo sa isa sa mga lungsod na ito upang mabuhay. Upang hindi habulin ng manghihiganti ng dugo ang pumatay, dahil nainit ang kanyang puso, at abutin siya kung mas mahaba ang daan, at saktan ang kanyang kaluluwa—at sa kanya ito ay walang hatol ng kamatayan, dahil hindi niya ito kinamumuhian bago pa kahapon, ni bago pa noong ikatlong araw. Dahil dito, ako ay nag-uutos sa iyo ng salitang ito, na nagsasabi: Tatlong lungsod ang iyong ihihiwalay para sa iyong sarili.

Kung palawakin naman ng Panginoong Diyos mo ang iyong mga hangganan, gaya ng ipinangako niya sa iyong mga ninuno, at ibigay sa iyo ng Panginoon ang buong lupain na sinabi niyang ibibigay sa iyong mga ninuno, Kung iyong pakikinggan na gawin ang lahat ng mga utos na ito na aking iniuutos sa iyo ngayon, na mahalin ang Panginoong iyong Diyos, na lumakad sa lahat ng kanyang mga daan sa lahat ng mga araw, magdadagdag ka pa para sa iyong sarili ng tatlong lungsod bukod sa tatlong ito. At hindi mabubuhos ang walang-salang dugo sa lupain na ibinibigay sa iyo ng Panginoon mong Diyos bilang pamana, at hindi ka magiging may-sala sa dugo.

Ngunit kung magkaroon sa iyo ng taong napopoot sa kanyang kapwa, at maghintay siya sa pagbabakay sa kanya, at sumalakay sa kanya, at saktan ang kanyang kaluluwa, at mamatay siya, at tumakas sa isa sa mga lungsod na ito, At magpapadala ang kapulungan ng mga matatanda ng kanyang lungsod, at kukuha nila siya mula roon, at ibibigay nila siya sa mga kamay ng mga kamag-anak ng biktima, at mamamatay siya. Hindi ka makakaawa sa kanya, at lilinisin mo ang walang salang dugo mula sa Israel, at ikabubuti mo iyon.

Hindi mo ilipat ang mga hangganan ng iyong kapwa na itinayo ng iyong mga ninuno sa pamana na iyong minana sa lupaing ibinibigay sa iyo ng Panginoon mong Diyos sa pamamagitan ng palabunutan. Hindi sapat ang isang saksi upang magpatotoo laban sa isang tao tungkol sa anumang kawalang-katarungan, at tungkol sa anumang kasalanan, at tungkol sa anumang pagkakasalang kanyang magagawa. Sa salaysay ng dalawang saksi, at sa salaysay ng tatlong saksi, mapapatunayan ang bawat usapin. Kung ngunit tumayo ang isang hindi makatarungang saksi laban sa isang tao, na inuulit ang kanyang kalapastanganan At tatayo ang dalawang taong may pagtatalo, sa harap ng Panginoon, at sa harap ng mga pari, at sa harap ng mga hukom na naroroon sa mga araw na yaon. At dapat magsiyasat nang tumpak ang mga hukom, at narito, ang saksing hindi makatarungan ay nagpatotoo ng kasinungalingan laban sa kanyang kapatid At gagawin ninyo sa kaniya kung anong paraan siya kumilos ng masama upang gawin laban sa kanyang kapatid, at aalisin ninyo ang kasamaan mula sa inyong sarili. At

ang mga natitirang tao, pagkarinig nito, ay matatakot, at hindi na nila muling gagawin ang masamang bagay na ito sa inyo. Hindi magiging maawain ang iyong mata sa kaniya, kaluluwa kapalit ng kaluluwa, mata kapalit ng mata, ngipin kapalit ng ngipin, kamay kapalit ng kamay, paa kapalit ng paa.

20

Kung lumabas ka papunta sa digmaan laban sa iyong mga kaaway, at makita mo ang kabayo at mangangabayo at mga taong mas marami kaysa sa iyo, huwag kang matakot sa kanila, sapagkat ang Panginoon mong Diyos ay kasama mo, siyang nagpaakyat sa iyo mula sa lupain ng Ehipto. At kapag lalapit ka na sa digmaan, ang pari ay lalapit at magsasalita sa bayan, At sasabihin niya sa kanila, Makinig, Israel! Kayo ay pupunta ngayon sa digmaan laban sa inyong mga kaaway. Huwag manghina ang inyong puso, huwag matakot, huwag magpakabahala, at huwag umatras sa harap nila. Sapagkat ang Panginoong inyong Diyos na nangunguna sa inyo ay makikipaglaban para sa inyo laban sa inyong mga kaaway upang iligtas kayo.

At magsasalita ang mga eskriba sa mga tao, na nagsasabi: Sino ang taong nagtayo ng bagong bahay at hindi pa ito inilaan? Umuwi siya at bumalik sa kaniyang bahay, baka siya ay mamatay sa digmaan, at ibang tao ang maglaan nito. At sino ang taong nagtanim ng ubasan at hindi pa nakapag-enjoy nito?

Umuwi siya sa kanyang bahay, baka siya mamatay sa digmaan, at ibang tao ang mag-enjoy nito. At sino ang taong nakapangako ng babae, at hindi pa niya kinuha siya? Yumaon at bumalik sa kanyang bahay, baka siya ay mamatay sa digmaan, at ibang tao ang kukuha sa kanya. At magpapatuloy ang mga eskriba na magsalita sa bayan, at sasabihin nila, Sino ang taong natatakot at duwag ang puso? Umuwi siya at bumalik sa kaniyang bahay, upang huwag niyang gawing duwag ang puso ng kaniyang kapatid, gaya ng sa kaniya. At mangyayari na kapag tumigil ang mga eskriba sa pagsasalita sa bayan, magtatakda sila ng mga pinuno ng hukbo na mangunguna sa bayan.

Kung lalapit ka sa isang lungsod upang makipaglaban sa kanila, tawagin mo muna sila nang mapayapa. Kung tunay na mapayapang sumagot sila sa iyo at buksan nila ang lungsod para sa iyo, ang lahat ng mga taong matatagpuan doon ay magiging mga nagbabayad ng buwis sa iyo at magiging mga sakop mo. Ngunit kung hindi sila sumunod sa iyo at makipaglaban sila sa iyo, kukubkubin mo ito, Hanggang maibigay sa iyo ng Panginoon mong Diyos ito sa iyong mga kamay, at papatayin mo ang bawat lalaki nito sa pamamagitan ng espada. Maliban sa mga kababaihan at ang mga gamit, at lahat ng mga hayop, at lahat ng umiiral sa lungsod, at lahat ng nasamsam ay kukunin mo para sa iyong sarili, at kakainin mo ang lahat ng nasamsam mula sa iyong mga kaaway na ibinibigay sa iyo ng Panginoon mong Diyos. Ganito ang gagawin mo sa lahat ng mga lungsod na malayo sa iyo, hindi sa mga lungsod ng mga bansang ito, na ang Panginoon mong Diyos ay

nagbibigay sa iyo upang manahin ang kanilang lupain. Hindi ninyo pananatilihing buhay ang sinumang may hininga, Ngunit sa pamamagitan ng sumpa ay inyong ilalaan sila sa pagkawasak, ang mga Heteo, at mga Amorreo, at mga Cananeo, at mga Perezeo, at mga Hiveo, at mga Jebuseo, at mga Gergeseo, ayon sa paraan na iniutos sa iyo ng Panginoon mong Diyos. upang hindi nila kayo turuan na gawin ang lahat ng kanilang mga kasuklam-suklam na bagay, na gaya ng ginawa nila para sa kanilang mga diyos, at magkasala kayo sa harap ng Panginoon ninyong Diyos.

Kung sakaling kubkubin mo ang isang lungsod sa loob ng maraming araw upang gumera laban dito hanggang sa masakop mo ito, huwag mong sisirain ang mga puno nito sa pamamagitan ng paglagay ng bakal sa kanila, kundi kakainin mo ang bunga nito, ngunit huwag mo itong puputulin, sapagkat ang puno sa bukid ba ay tao upang pumasok mula sa iyong harapan tungo sa kuta? Ngunit ang kahoy na alam mong hindi namumunga, ito ay iyong wawasakin at puputulin, at itatayo mo ang mga kubkuban laban sa lungsod na nakikipagdigma sa iyo, hanggang sa ito ay masakop.

21

Kung ngunit masumpungan ang isang sugatan sa lupain na ibinibigay sa iyo ng Panginoon mong Diyos upang manahin, nakabuwal sa kapatagan, at hindi nila alam kung sino ang sumaktan sa kaniya, Lalabas ang iyong konseho ng mga

matatanda at ang iyong mga hukom, at susukatin nila ang mga lungsod na nakapalibot sa napatay. At ang lungsod na malapit sa nasugatan, kukunin ng kapulungan ng mga matatanda ng lungsod na iyon ang isang dumalagang baka mula sa kawan, na hindi pa naggawa ng trabaho, at na hindi pa kumakalabit ng pamatok. At ibababa ng kapulungan ng mga matatanda ng lungsod na iyon ang isang dumalagang baka sa isang magaspang na libis, na hindi pa kailanman binukid ni itinamnan, at babaliin nila ang leeg ng dumalagang baka sa libis na iyon. At lalapit ang mga saserdoteng Levita, sapagkat sila ang pinili ng Panginoong Diyos upang tumayo sa harap niya at magpala sa kanyang pangalan, at sa kanilang salita mapapasailalim ang lahat ng pagtatalo at lahat ng sakit. At ang buong kapulungan ng mga matatanda ng lungsod na iyon, ang mga lumalapit sa sugatan, ay maghuhugasan ng kanilang mga kamay sa ibabaw ng ulo ng dumalagang baka na ang leeg ay nabali sa lambak, At sumagot, sasabihin nila, Ang aming mga kamay ay hindi nagbuhos ng dugong ito, at ang aming mga mata ay hindi nakakita. Maging mapagbiyaya sa iyong bayang Israel na iyong tinubos, Panginoon, upang huwag magkaroon ng walang salang dugo sa iyong bayang Israel, at ang dugo ay itutubos sa kanila. Ngunit ikaw ay mag-aalis ng dugong walang-sala mula sa inyo, kung gagawin mo ang mabuti at nakalulugod sa harapan ng Panginoon mong Diyos.

Kung lumabas ka papunta sa digmaan laban sa iyong mga kaaway, at ibigay sa iyo ng Panginoon mong Diyos sila sa iyong mga kamay, at nasamsan mo ang kanilang mga ari-arian, at

kung makita mo sa samsam ang isang babaeng maganda ang anyo, at magnasa ka sa kanya, at kunin mo siya para sa iyong sariling asawa, at ipapasok mo siya sa loob ng iyong bahay, at aahitin mo ang kaniyang ulo, at gugupitin mo ang kaniyang mga kuko, At aalisin mo ang mga damit ng pagkabihag mula sa kanya, at siya ay mananatili sa iyong bahay, at siya ay iiyak para sa kanyang ama at ina sa loob ng isang buwan, at pagkatapos nito ay papasok ka sa kanya at maninirahan kang kasama niya, at siya ay magiging iyong asawa.

At kung hindi mo siya nais, palalayain mo siya, at hindi siya ipagbibili ng pilak, hindi mo siya itutrato bilang walang halaga, sapagkat pinagpakumbaba mo siya.

Kung magkaroon ang isang lalaki ng dalawang asawa, ang isa ay minamahal at ang isa ay kinamumuhian, at kapwa silang manganak para sa kanya, at ang panganay ay anak ng kinamumuhian, At mangyayari na sa araw na ipamahagi niya bilang mana sa kaniyang mga anak na lalaki ang kaniyang mga ari-arian, hindi niya maibibigay ang karapatan ng panganay sa anak ng minamahal, na pinabayaan ang panganay na anak ng kinamumuhian. Ngunit ang panganay na anak na lalaki ng kinamumuhiang asawa ay kikilalanin upang bigyan siya ng dobleng bahagi mula sa lahat ng mayroon siya, sapagkat siya ang simula ng kanyang mga anak, at sa kanya ay nararapat ang karapatan ng pagkapanganay. Kung mayroon namang isang anak na lalaking suwayin at mapanghimagsik na hindi sumusunod sa tinig ng ama at tinig ng ina, at disiplinahin nila

siya, at hindi pa rin siya makinig sa kanila At pagkahuli sa kanya ng kanyang ama at ng kanyang ina, ilalabas nila siya sa kapulungan ng mga matatanda ng kanyang lungsod at sa tarangkahan ng lugar. At sasabihin nila sa mga lalaki ng kanilang lungsod, Ang anak naming ito ay sumusuway at nagpapagalit, hindi sumusunod sa aming tinig, mandadaya at batugan sa alak. At babatuhin siya ng mga lalaki ng kanyang lungsod gamit ang mga bato, at siya ay mamamatay, at aalisin mo ang kasamaan mula sa inyo, at ang mga natitira na makakarinig ay matatakot.

Kung may isang tao na gumawa ng kasalanan na may hatol na kamatayan, at siya ay mamatay, at inyong isabit siya sa punongkahoy, Hindi matutulog ang kanyang katawan sa ibabaw ng kahoy, kundi ilibing ninyo ito sa araw ding iyon, sapagkat sinumpa ng Diyos ang bawat taong nakabitin sa kahoy, at huwag ninyong dudumihan ang lupain na ibinibigay sa inyo ng Panginoong inyong Diyos bilang mana.

22

Kapag nakita mo ang guya ng iyong kapatid o ang kanyang tupa na naligaw sa daan, huwag mo silang pabayaan; tiyaking ibabalik mo sila sa iyong kapatid at isasauli mo sa kanya. Ngunit kung hindi lumapit sa iyo ang iyong kapatid, ni hindi mo siya kilala, titipunin mo ito sa loob ng iyong bahay, at magiging kasama mo hanggang hanapin ito ng iyong kapatid, at isasauli

mo sa kanya. Ganito ang gagawin mo sa kaniyang asno, at ganito ang gagawin mo sa kaniyang damit, at ganito ang gagawin mo sa lahat ng nawala sa iyong kapatid—anumang nawala sa kaniya at iyong natagpuan, hindi mo maaaring balewalain. Hindi mo pababayaan ang asno ng iyong kapatid o ang kanyang guya na nabuwal sa daan; huwag balewalain sila, tiyak na tutulungan mo siyang itayo ang mga ito.

Hindi dapat magsuot ang babae ng mga kagamitan ng lalaki, ni hindi dapat magsuot ang lalaki ng damit ng babae, sapagkat kasuklam-suklam sa Panginoon mong Diyos ang sinumang gumagawa ng mga bagay na ito. Kung makasalubong mo ang pugad ng mga ibon sa iyong harapan sa daan o sa ibabaw ng alinmang puno, o sa lupa, may mga inakay o mga itlog, at ang inang ibon ay lumiligid sa ibabaw ng mga inakay o sa ibabaw ng mga itlog, hindi mo kukunin ang ina kasama ng mga anak. Talagang paaalisin mo ang ina, ngunit kukunin mo ang mga anak para sa iyong sarili, upang maging mabuti sa iyo at magkaroon ka ng mahabang buhay.

Kung magtayo ka ng bagong bahay, gagawa ka ng barandilya sa bubong mo, upang hindi ka magiging sanhi ng pagpatay sa iyong bahay kung mahulog ang sinumang mahuhulog mula dito. Hindi mo hahasikan ng ibat ibang uri ng binhi ang iyong ubasan, upang hindi maging banal ang ani, at ang binhi na iyong ihasik kasama ng bunga ng iyong ubasan. Hindi ka mag-aararo gamit ang guya at asno nang sabay. Hindi ka magsusuot ng huwad na tela na pinagsama ang lana at lino. Gagawa ka ng

pinilipit para sa iyong sarili sa apat na sulok ng iyong mga kasuotan kapag isusuot mo ang mga ito.

Kung may lalaking mag-asawa at mamuhay kasama nito, at pagkatapos ay kinamuhian niya ito, at maglagay siya sa kaniya ng mga dahilang kathang-isip, at sirain ang kanyang pangalan, at sabihin, Kinuha ko ang babaeng ito, at nang lumapit ako sa kaniya, hindi ko natagpuan ang kanyang pagkabirhen, At pagkatapos kumuha, ang ama ng anak at ang ina ay maglalabas ng mga pagkabirhen ng anak sa kapulungan ng matatanda sa tarangkahan. At ang ama ng anak na babae ay magsasabi sa kapulungan ng matatanda, Ang aking anak na babae na ito ay ibinigay ko sa taong ito na asawa, at pagkapoot niya sa kanya. Ngayon, siya ay naglalagay sa kanya ng mga dahilang kathang-isip, sinasabi, Hindi ko natagpuan sa iyong anak na babae ang pagkabirhen, at ito ang pagkabirhen ng aking anak na babae. At kanilang ibubuklat ang damit sa harap ng kapulungan ng mga matatanda ng lungsod. At kukuhanin ng kapulungan ng mga matatanda ng lungsod na iyon ang taong iyon, at tuturuan nila siya. At sila ay magmumulta sa kanya ng isang daang siklo, at ibibigay nila ito sa ama ng dalaga, sapagkat naglabas siya ng masamang pangalan laban sa isang birhen na Israelita, at siya ay magiging asawa niya, at hindi niya siya maipapalayas magpakailanman.

Ngunit kung totoo ang salitang ito, at hindi natagpuan ang pagkabirhen ng dalaga At ilalabas nila ang dalaga sa pintuan ng bahay ng kanyang ama, at babatuhin nila siya ng mga bato

hanggang mamatay, sapagkat gumawa siya ng kahangalan sa gitna ng Israel sa pamamagitan ng pakikiapid sa bahay ng kanyang ama, at aalisin mo ang kasamaan sa gitna ninyo.

Kung matagpuan ang isang lalaking natutulog kasama ng babaeng may asawang lalaki, papatayin ninyo silang dalawa, ang lalaking natutulog kasama ng babae at ang babae, at aalisin mo ang kasamaan mula sa Israel. Kung pero ang isang aliping dalaga na nakatakda sa isang lalaki, at matagpuan siya ng lalaki sa lungsod at mahiga kasama niya. Ilalabas ninyo ang parehong dalawa sa tarangkahan ng kanilang lungsod, at babatuhin sila ng mga bato, at sila ay mamamatay—ang dalaga, sapagkat hindi siya sumigaw sa lungsod, at ang lalaki, sapagkat pinagpakumbaba niya ang asawa ng kapwa. At aalisin mo ang kasamaan mula sa inyo. Kung pero sa parang makahanap ang lalaki ng batang babae na nakasakdal, at pinilit siyang humiga kasama niya, papatayin ninyo lamang ang humiga kasama niya. At sa batang babae ay walang kasalanang kamatayan, gaya ng kung may taong bumangon laban sa kanyang kapwa, at pumatay ng kanyang kaluluwa, ganoon ang bagay na ito, Dahil natagpuan niya ito sa bukid, sumigaw ang dalagang nakasakdal, ngunit walang tumulong sa kanya.

Kung pero may sino na makatagpo ng alipin na dalaga na hindi pa naipangako, at pilitin siyang makahiga kasama niya, at sila ay matagpuan, Magbibigay ang lalaking nakatulog kasama niya sa ama ng dalaga ng limampung didrachma ng pilak, at siya ay magiging asawa niya. Dahil sa pinagpakumbaba niya siya, hindi

niya siya maipadadala palayo sa buong panahon.

23

Hindi kukuha ang tao ng asawa ng kaniyang ama, at hindi niya ihahayag ang pagtatakip ng kaniyang ama.

Hindi papasok ang durog sa bayag, ni ang putol, sa kapulungan ng Panginoon. Hindi papasok ang anak ng isang patutot sa kapulungan ng Panginoon.

Hindi papasok ang Ammonita at Moabita sa kapulungan ng Panginoon, at hanggang sa ikasampung salinlahi ay hindi sila papasok sa kapulungan ng Panginoon, at hanggang sa walang hanggan. dahil hindi nila kayo sinalubong ng tinapay at tubig sa daan nang kayo ay lumalabas mula sa Ehipto, at dahil umupa sila laban sa iyo si Balaam na anak ni Beor mula sa Mesopotamia upang sumpain ka. At hindi pumayag ang Panginoon mong Diyos na makinig kay Balaam, at binago ng Panginoon mong Diyos ang mga sumpa upang maging pagpapala, sapagkat minahal ka ng Panginoon mong Diyos. Hindi ka magsasalita ng mga mapayapang bagay sa kanila at mga mapakinabang na bagay sa kanila sa lahat ng iyong mga araw magpakailanman. Hindi mo kasusuklaman ang Idumeano, sapagkat siya ay iyong kapatid; hindi mo kasusuklaman ang Ehipsiyo, sapagkat naging panauhin ka sa kaniyang lupain. Ang mga anak na ipapanganak sa kanila sa ikatlong salinlahi ay

papasok sa kapulungan ng Panginoon.

Kung lumabas ka upang magkampo laban sa iyong mga kaaway, mag-iingat ka mula sa lahat ng masamang bagay. Kung may tao sa inyo na hindi magiging malinis dahil sa kanyang daloy sa gabi, ay lalabas siya sa labas ng kampo, at hindi siya papasok sa kampo. At pagdating ng gabi, huhugasan niya ang kanyang katawan sa tubig, at pagkalubog ng araw, papasok siya sa kampo. At magkakaroon ka ng lugar sa labas ng kampo, at lalabas ka roon. At magkakaroon ka ng tulos sa iyong sinturon, at kapag umupo ka sa labas, huhukay ka, at pagkatapos ay tatakpan mo ang iyong dumi. Sapagkat ang Panginoon mong Diyos ay lumalakad sa iyong kampo upang iligtas ka at ibigay ang iyong kaaway sa harapan mo, kaya dapat maging banal ang iyong kampo, at hindi dapat makita sa iyo ang anumang kahiya-hiyang bagay, at tatalikod siya mula sa iyo.

Hindi mo ibibigay ang alipin sa kanyang panginoon, na siya ay nailagay sa iyo mula sa kanyang panginoon. Kasama mo siya titira, sa inyo siya titira kung saan man nakalulugod sa kanya; hindi mo siya pahihirapan. Walang magiging patutot sa mga anak na babae ng Israel, at walang magiging nagpapatutot sa mga anak na lalaki ng Israel; walang magiging tagapagsimula ng ritwal sa mga anak na babae ng Israel, at walang magiging sumasailalim sa ritwal sa mga anak na lalaki ng Israel. Hindi mo dadalhin ang bayad ng patutot, ni ang kapalit ng aso, sa bahay ng Panginoon mong Diyos para sa anumang panata, sapagkat karumal-dumal sa Panginoon mong Diyos ang kapwa dalawa.

Hindi ka magpapautang na may tubo sa iyong kapatid—tubo ng pilak, tubo ng pagkain, at tubo ng anumang bagay na iyong ipapahiram. Sa dayuhan ka magpapautang na may tubo, ngunit sa iyong kapatid ay hindi ka magpapautang na may tubo, upang pagpalain ka ng Panginoong iyong Diyos sa lahat ng iyong mga gawa sa lupain na iyong papasukan upang ariin.

Kung manata ka ng panata sa Panginoon mong Diyos, huwag kang magpapahuli na tuparin ito, sapagkat tiyak na hahanapin ito ng Panginoon mong Diyos sa iyo, at magiging kasalanan mo ito. Kung ayaw mo namang manalangin, walang kasalanan sa iyo. Ang lumalabas sa iyong mga labi ay iyong iingatan, at gagawin mo kung paanong ikaw ay nangako sa Panginoong Diyos ng handog na iyong sinabi sa iyong bibig.

Kung pumasok ka sa bukid ng ani ng iyong kapwa, maaari mong tipunin ang mga uhay ng butil gamit ang iyong mga kamay, ngunit hindi mo dapat ilagay ang karit sa ani ng iyong kapwa. Kung pumasok ka sa ubasan ng iyong kapitbahay, kakain ka ng ubas hanggang mapuspos ang iyong kaluluwa, ngunit sa sisidlan ay hindi ka maglalagay.

24

Kung ang isang lalaki ay mag-asawa at mamuhay kasama nito, at mangyari na hindi niya ito matagpuan na kalugud-lugod sa kanyang paningin dahil natagpuan niya sa kanya ang isang

kahiya-hiyang bagay, at susulatan niya ito ng kasulatan ng diborsyo at ibibigay sa kanyang mga kamay, at palalayasin niya ito mula sa kanyang bahay, at pagkatapos niyang umalis ay maging asawa ng ibang lalaki, At kung kamuhian siya ng huling lalaki, at isulat niya para sa kanya ang kasulatan ng paghihiwalay, at ibibigay sa kanyang mga kamay, at palalayasin niya siya mula sa kanyang bahay, at mamatay ang huling lalaki na kumuha sa kanya bilang asawa, Hindi na maaaring bumalik ng dating lalaking nagpalayas sa kanya upang kunin siyang muli bilang asawa, matapos siyang madungisan, sapagkat kasuklam-suklam ito sa harap ng Panginoon mong Diyos, at hindi ninyo dudungisan ang lupain na ibinibigay sa inyo ng Panginoon ninyong Diyos bilang pamana.

Kung may sinumang kumuha ng asawa kamakailan lamang, hindi siya lalabas sa digmaan, at walang anumang bagay na ipapataw sa kanya. Siya ay magiging walang sala sa kaniyang bahay sa loob ng isang taon upang pasayahin ang kaniyang asawang kaniyang kinuha.

Hindi mo kukunin bilang sanla ang gilingang bato, ni ang itaas na gilingang bato, sapagkat kaluluwa ang kinukuha nito bilang sanla. Kung nahuli ang isang tao na nagnakaw ng kaluluwa mula sa kanyang mga kapatid na mga anak ng Israel, at inapi niya ito at ipinagbili, mamamatay ang magnanakaw na iyon, at aalisin mo ang masama mula sa inyong kalagitnaan. Mag-ingat ka para sa iyong sarili tungkol sa impeksyon ng ketong, magsikap kang lubhang sundin ang lahat ng batas na

ipahahayag sa inyo ng mga saserdoteng Levita, ayon sa iniutos ko sa inyo, ingatan ninyong gawin ito. Alalahanin ang lahat ng ginawa ng Panginoon mong Diyos kay Miriam sa daan, nang kayo ay lumalabas mula sa Ehipto.

Kung may utang sa iyo ang iyong kapitbahay, anumang utang man, hindi ka papasok sa kaniyang bahay upang kunin ang kaniyang sangla. Sa labas ka tatayo, at ang taong may utang sa iyo ay siyang maglalabas sa iyo ng sangla. Ngunit kung ang tao ay nagiging mahirap, hindi ka mahihiga sa kanyang sanla. Tiyak mong ibabalik ang kanyang sangla bago lumubog ang araw, at siya ay matutulog sa kanyang damit, at pagpapalain ka niya, at magiging kabutihan ito sa iyo sa harapan ng Panginoon mong Diyos. Hindi mo pipigilan ang sahod ng mahirap at nangangailangan mula sa iyong mga kapatid, o mula sa mga dayuhang naninirahan sa iyong mga lungsod. Sa araw ding iyon, ibabayad mo ang kanyang sahod, hindi lulubog ang araw habang hindi mo pa ito nababayaran, sapagkat siya ay mahirap, at dito nakasalalay ang kanyang pag-asa, at siya ay dadaing laban sa iyo sa Panginoon, at magiging kasalanan mo ito. Hindi mamamatay ang mga ama para sa mga anak, at ang mga anak ay hindi mamamatay para sa mga ama, bawat isa ay mamamatay sa kanyang sariling kasalanan. Hindi mo ihihilig ang katarungan ng dayuhan at ulila at biyuda. Hindi mo kukunin bilang sanla ang damit ng biyuda, at aalalahanin mo na ikaw ay alipin sa lupain ng Ehipto, at tinubos ka ng Panginoong iyong Diyos mula doon; kaya nga ako ay nag-uutos sa iyo na gawin ang bagay na ito.

Kung mag-aani ka ng iyong ani sa iyong bukid, at makalimutan mo ang bigkis sa iyong bukid, huwag kang babalik upang kunin ito; sa dayuhan, sa ulila, at sa balo ito magiging, upang pagpalain ka ng Panginoon mong Diyos sa lahat ng mga gawa ng iyong mga kamay. Kung pumitas ka ng mga olibo, huwag kang babalik upang tipunin ang mga naiwan sa likod mo, sapagkat ito ay mapupunta sa dayuhan, sa ulila, at sa balo, at aalalahanin mo na ikaw ay alipin noon sa lupain ng Ehipto; dahil dito ako ay nag-uutos sa iyo na gawin ang bagay na ito. Kung mag-ani ka ng iyong ubasan, huwag mo nang anihin muli ang naiwan, para sa dayuhan, sa ulila, at sa balo ito. At aalalahanin mo na ikaw ay alipin sa lupain ng Ehipto; dahil dito ako ay nag-uutos sa iyo na gawin ang bagay na ito.

25

Kung magkaroon naman ng pagtatalo sa pagitan ng mga tao, at lumapit sila upang humatol, at hatulan nila ito, at bigyang-katwiran nila ang matuwid, at parusahan nila ang masama, At mangyayari, kung karapat-dapat ng mga hampas ang walang-Diyos, ipapababa mo siya sa harap ng mga hukom, at sila ay magpapalo sa kanya sa harap nila ayon sa kanyang kasamaan. At sa bilang na apatnapu hahampasin nila siya, hindi nila dadagdagan; kung ngunit dagdagan mo ang paghampos higit sa mga hampas na ito, mawawalang-dangal ang iyong kapatid sa harap mo. Hindi mo bibigkisin ang baka habang gumigiik ng palay.

Kung naninirahan ang mga magkakapatid nang magkakasama, at mamatay ang isa sa kanila na walang anak, ang asawa ng namatay ay hindi mapapangasawa sa ibang lalaking hindi kamag-anak. Ang kapatid ng kanyang asawa ay lalapit sa kanya, at kukunin niya ito bilang kanyang asawa, at maninirahan silang magkasama. At ang sanggol na ipanganganak niya ay itatatag sa pangalan ng namatay, at hindi mapapawi ang kaniyang pangalan mula sa Israel.

Ngunit kung ayaw ng lalaki na kunin ang asawa ng kanyang kapatid, aakyat ang babae sa tarangkahan patungo sa kapulungan ng matatanda at sasabihin niya, Ayaw ng kapatid ng aking asawa na itayo ang pangalan ng kanyang kapatid sa Israel; hindi pumayag ang kapatid ng aking asawa. At tatawagin siya ng kapulungan ng mga matatanda ng kanyang lungsod, at sasabihin nila sa kanya, at kung siya ay tumayo at magsabi, Hindi ko nais na kunin siya. At lalapit ang asawa ng kanyang kapatid sa harap ng kapulungan ng mga matatanda, at tatanggalin niya ang isang sandalyas mula sa kanyang paa, at duduraan niya ang kanyang mukha, at sasagot at sasabihin, Ganito ang gagawin sa lalaking hindi itatayo ang bahay ng kanyang kapatid sa Israel. At ang kanyang pangalan ay tatawagin sa Israel: Bahay ng Naghulag ng Sandalyas.

Kung maglaban ang mga tao, isang lalaki kasama ng kanyang kapatid, at lumapit ang asawa ng isa sa kanila upang iligtas ang kanyang asawa mula sa kamay ng sumasaktan sa kanya, at iniunat niya ang kanyang kamay at hinawakan ang kanyang

mga bayag, Puputulin mo ang kamay, hindi makakahabag ang iyong mata sa kanya.

Huwag kang magkaroon sa iyong supot ng magkaibang timbang, malalaki o maliliit. Hindi dapat magkaroon sa iyong bahay ng dalawang uri ng sukat, malaki o maliit. Ang timbang na totoo at makatarungan ay magiging sa iyo, at ang sukat na totoo at makatarungan ay magiging sa iyo, upang ikaw ay mabuhay nang matagal sa ibabaw ng lupain na ibinibigay sa iyo ng Panginoon mong Diyos bilang iyong pamana. Sapagkat kasuklam-suklam sa Panginoon na iyong Diyos ang lahat ng gumagawa ng mga ito, ang lahat ng gumagawa ng kalikuan.

Alalahanin ang lahat ng ginawa sa iyo ni Amalek sa daan, nang ikaw ay lumalabas mula sa lupain ng Ehipto. paano siya tumayo laban sa iyo sa daan at pinutol niya ang iyong hulihang bantay, ang mga pagod na tao sa likuran mo, samantalang ikaw ay nagugutom at napapagod, at hindi siya natakot sa Diyos. At mangyayari na kapag pinagpahinga ka ng Panginoong iyong Diyos mula sa lahat ng iyong mga kaaway na nakapalibot sa iyo sa lupaing ibinibigay sa iyo ng Panginoong iyong Diyos upang manahin, buburahin mo ang pangalan ng Amalek mula sa ilalim ng langit, at huwag kang makalimot.

26

At mangyayari kung pumasok ka sa lupain na ibinibigay sa iyo

ng Panginoon mong Diyos upang manahin, at ariin mo ito, at manirahan ka roon, At kukuha ka mula sa unang bunga ng mga bunga ng iyong lupa na ibinibigay sa iyo ng Panginoon mong Diyos, at ilalagay mo ito sa basket, at pupunta ka sa lugar na pipiliin ng Panginoon mong Diyos upang tawagin ang kanyang pangalan doon. At pupunta ka sa paring magiging nandoon sa mga araw na yaon, at sasabihin mo sa kanya, ipinapahayag ko ngayon sa Panginoon kong Diyos, na ako ay pumasok na sa lupaing isinumpa ng Panginoon sa ating mga ninuno na ibibigay sa atin. At kukuha ang pari ng basket mula sa iyong mga kamay, at ilalagay niya ito sa harap ng altar ng Panginoon mong Diyos. At sumagot siya ay magsasabi sa harap ng Panginoon mong Diyos, Itinakwil ng aking ama ang Syria, at bumaba sa Ehipto, at nanirahan doon nang kakaunti lamang ang bilang, at sila ay naging isang malaking bansa at napakaraming tao. At minasamang-trato kami ng mga Ehipsiyo, pinagpakumbaba nila kami, at pinasan kami nila ng mabibigat na gawain. At kami ay sumigaw sa Panginoon na aming Diyos, at dininig ng Panginoon ang aming tinig, at nakita niya ang aming kapahakaan, at ang aming paghihirap, at ang aming pagkaapi. At inilabas kami ng Panginoon mula sa Ehipto, siya mismo, sa pamamagitan ng kanyang dakilang kapangyarihan, at ng malakas na kamay, at ng nakataas na braso, at ng mga dakilang pangitain, at ng mga tanda, at ng mga kababalaghan. At dinala niya kami sa lugar na ito, at ibinigay niya sa amin ang lupain na ito, lupain na umaapaw ng gatas at pulot. At ngayon, narito, dinala ko ang mga unang bunga ng ani ng lupa na ibinigay mo sa akin, Panginoon, lupang umaagos ng gatas at pulot, at iiwan mo ito sa harapan ng

Panginoon mong Diyos, at sasamba ka sa harapan ng Panginoon mong Diyos. At ikaw ay magagalak sa lahat ng mabubuting bagay na ibinigay sa iyo ng Panginoon mong Diyos, at ang iyong sambahayan, at ang Levita, at ang dayuhang kasama mo.

Kung tapusin mo ang pagbibigay ng ikapu ng lahat ng iyong ani sa ikatlong taon, ang ikalawang ikapu ay ibibigay mo sa Levita at sa dayuhan at sa ulila at sa biyuda, at kakain sila sa iyong mga lungsod, at magsasaya sila.

At sasabihin mo sa harap ng Panginoon mong Diyos, Inalis ko ang mga banal na bagay mula sa aking bahay, at ibinigay ko ang mga ito sa Levita at sa dayuhan at sa ulila at sa balo, ayon sa lahat ng iyong mga utos na iniutos mo sa akin; hindi ko nilabag ang iyong utos, at hindi ko ito nakalimutan. At hindi ako kumain nito sa aking pagluluksa, hindi ko ito kinuha para sa anumang maruming layunin, at hindi ko ito ibinigay para sa mga patay. Sumunod ako sa tinig ng Panginoon naming Diyos; ginawa ko ayon sa iniutos niya sa akin. Tumingin ka mula sa iyong banal na tahanan mula sa langit, at pagpalain mo ang iyong bayang Israel, at ang lupain na ibinigay mo sa kanila, ayon sa iyong isinumpa sa aming mga ninuno, na ibibigay sa amin ang lupang dinadaluyan ng gatas at pulot.

Sa araw na ito, ang Panginoon na iyong Diyos ay nag-utos sa iyo na gawin ang lahat ng mga tuntunin at mga hatol, at kayo ay mag-iingat at gagawin ang mga ito mula sa inyong buong puso at mula sa inyong buong kaluluwa. Pinili mo ang Diyos ngayong

araw na maging iyong Diyos, at lalakad ka sa lahat ng kanyang mga daan, at iingatan ang mga palatuntunan at ang mga hatol, at susundin ang kanyang tinig. At pinili ka ng Panginoon ngayon upang maging kanyang bayang tanging pag-aari, gaya ng sinabi niya, upang ingatan ang kanyang mga utos. At upang ikaw ay maging higit sa lahat ng mga bansa, gaya ng ginawa ka niyang bantog at kapurihan at maluwalhati, upang ikaw ay maging bayang banal para sa Panginoon na iyong Diyos, gaya ng kaniyang sinalita.

27

At nag-utos si Moises at ang kapulungan ng mga matatanda ng Israel, na sinasabi, Ingatan ninyo ang lahat ng mga utos na ito, na aking iniuutos sa inyo ngayong araw. At mangyayari sa araw na inyong tatawirin ang Jordan patungo sa lupaing ibinibigay sa iyo ng Panginoon mong Diyos, at itatayo mo para sa iyong sarili ang mga malalaking bato, at papaputiin mo ang mga ito ng puti. At isusulat mo sa mga batong ito ang lahat ng mga salita ng batas na ito, kapag kayo ay tumatawid sa Jordan, kapag kayo ay pumapasok sa lupain na ibinibigay sa iyo ng Panginoon na Diyos ng iyong mga ninuno, lupain na umaagos ng gatas at pulot, gaya ng sinabi ng Panginoon na Diyos ng iyong mga ninuno sa iyo. At mangyayari na pagkatawid ninyo sa Jordan, itatayo ninyo ang mga batong ito na aking iniuutos sa inyo ngayon sa bundok Ebal, at pahahiran ninyo ang mga ito ng argamasa. At itatayo mo roon ang isang altar para sa Panginoon

na iyong Diyos, isang altar na gawa sa mga bato; hindi mo ilalagay sa ibabaw nito ang bakal. Mga batong buo ang itatayo mo bilang altar sa Panginoon mong Diyos, at mag-aalay ka sa ibabaw nito ng mga handog na susunugin para sa Panginoon mong Diyos. At maghahain ka roon ng handog ng kaligtasan, at kakain ka, at mabubusog ka, at magagalak ka sa harap ng Panginoon mong Diyos. At isusulat mo sa mga bato ang buong batas na ito nang napakalilinaw.

At nagsalita si Moises at ang mga paring Levita sa buong Israel, na nagsasabi, Tumahimik at makinig, Israel! Sa araw na ito ikaw ay naging bayan ng Panginoon na iyong Diyos. at pakikinggan mo ang tinig ng Panginoon mong Diyos, at iyong gagawin ang lahat ng kaniyang mga utos, at ang kaniyang mga ordinansa, na aking iniuutos sa iyo ngayong araw.

At nag-utos si Moises sa mga tao sa araw na iyon, na sinasabi, Ang mga ito ay tatayo upang pagpalain ang bayan sa bundok ng Gerizim pagkatapos tumawid sa Jordan: si Simeon, Levi, Judah, Issachar, Joseph, at Benjamin. At ang mga ito ay tatayo sa bundok ng Ebal para sa sumpa: sina Reuben, Gad, Asher, Zebulun, Dan, at Naphtali.

At sumagot, magsasalita ang mga Levita sa buong Israel ng malakas na tinig. Sinumpa ang taong gagawa ng inukit at binubong imahen, kasuklam-suklam sa Panginoon, gawa ng mga kamay ng mga manggagawa, at ilalagay niya ito sa lihim, at sasagot ang lahat ng bayan at sasabihin nila, mangyari nawa.

Sinumpa ang nagdudungis sa kanyang ama o sa kanyang ina, at sasabihin ng lahat ng mga tao: Mangyari nawa. Sinumpa ang sinumang naglilipat ng mga hangganan ng kanyang kapwa, at sasabihin ng buong bayan, Mangyari nawa. Sinumpa ang nagliligaw sa bulag sa daan, at sasabihin ng lahat ng bayan, Mangyari. Sinumpa ang sinumang liliko sa katarungan ng dayuhan, ulila, at biyuda, at sasabihin ng buong bayan, Siya nawa. Sinumpa ang natutulog kasama ng asawa ng kaniyang ama, dahil inilantad niya ang takip ng kaniyang ama, at sasabihin ng lahat ng bayan, Mangyari nawa. Sinumpa ang natutulog na kasama ng anumang hayop, at sasabihin ng lahat ng mga tao, Mangyari nawa. Sinumpa ang nakikiapid sa kanyang kapatid mula sa ama o ina. At sasabihin ng buong bayan, Mangyari nawa. Sinumpa ang nakikiapid sa kaniyang manugang na babae, at sasabihin ng lahat ng mga tao, Siya nawa, sinumpa ang nakikiapid sa kapatid na babae ng kaniyang asawa, at sasabihin ng lahat ng mga tao, Siya nawa. Sinumpa ang tumatampal sa kapwa sa pamamagitan ng daya, at sasabihin ng buong bayan, Mangyari nawa. Sinumpa ang sinumang tumanggap ng suhol upang hampasin ang kaluluwa ng walang-salang dugo, at sasabihin ng buong bayan, Mangyari nawa. Sinumpa ang bawat tao na hindi mananatili sa lahat ng mga salita ng batas na ito upang gawin ang mga ito, at sasabihin ng lahat ng mga tao, Mangyari.

28

At mangyayari na kung tunay mong pakikinggan ang tinig ng Panginoon mong Diyos, na ingatan at tuparin ang lahat ng mga utos na ito na aking ipinapatupad sa iyo ngayon, ay ilalagay ka ng Panginoon mong Diyos sa itaas ng lahat ng mga bansa sa lupa, At darating sa iyo ang lahat ng pagpapalang ito, at matatagpuan ka nila, kung tunay mong pakikinggan ang tinig ng Panginoon mong Diyos. Pinagpala ka sa lungsod, at pinagpala ka sa bukid. Pinagpala ang mga anak ng iyong sinapupunan, at ang ani ng iyong lupa, at ang mga kawan ng iyong mga baka, at ang mga kawan ng iyong mga tupa. Pinagpala ang iyong mga kamalig at ang iyong mga natitira. Pinagpala ka sa iyong pagpasok, at pinagpala ka sa iyong paglabas.

Ibibigay ng Panginoon mong Diyos ang iyong mga kaaway na kumakalaban sa iyo na durog na sa harap mo, sa isang daan sila ay lalabas laban sa iyo, at sa pitong daan sila ay tatakas mula sa iyong harapan. Isusugo ng Panginoon sa iyo ang pagpapala sa iyong mga kamalig, at sa lahat ng iyong paglalagyan ng iyong kamay, sa lupang ibinibigay sa iyo ng Panginoon mong Diyos. Itataas ka ng Panginoon para sa kanyang sarili bilang banal na bayan, gaya ng ipinangako niya sa iyong mga ninuno, kung pakikinggan mo ang tinig ng Panginoong iyong Diyos at lalakad ka sa lahat ng kanyang mga daan. At makikita ka ng lahat ng mga bansa ng lupa, na ang pangalan ng Panginoon ay tinawag sa iyo, at matatakot sila sa iyo. At pararamihin ka ng Panginoon mong Diyos tungo sa kabutihan sa mga anak ng iyong sinapupunan, at sa mga anak ng iyong mga hayop, at sa mga bunga ng iyong lupa, sa iyong lupang ipinangako ng Panginoon

sa iyong mga ninuno na ibibigay sa iyo.

Buksan ng Panginoon sa iyo ang kanyang mabuting kayamanan, ang langit, upang bigyan ng ulan ang iyong lupain sa tamang panahon, pagpalain ang lahat ng gawa ng iyong mga kamay, at magpapahiram ka sa maraming bansa, ngunit ikaw ay hindi hihiram. At mamumuno ka sa maraming bansa, ngunit sila ay hindi mamumuno sa iyo. Gagawin kang ulo at hindi buntot ng Panginoon mong Diyos, at ikaw ay magiging nasa itaas at hindi ka magiging nasa ilalim, kung susundin mo ang tinig ng Panginoon mong Diyos sa lahat ng aking iniuutos sa iyo ngayong araw na tuparin. Hindi ka lalabag sa alinman sa lahat ng mga utos na iniuutos ko sa iyo ngayon, pakanan o pakaliwa, upang sumunod sa ibang mga diyos at maglingkod sa kanila.

At mangyayari na kung hindi ka makinig sa tinig ng Panginoon mong Diyos, upang tuparin ang lahat ng Kanyang mga utos na aking iniuutos sa iyo ngayon, ay darating sa iyo ang lahat ng sumpang ito, at aabutan ka nila. Sinumpa ka sa lungsod, at sinumpa ka sa bukid. Sinumpa ang iyong mga kamalig at ang iyong mga natitira. Sinumpa ang mga anak ng iyong sinapupunan, at ang mga ani ng iyong lupa, ang mga kawan ng iyong mga baka, at ang mga kawan ng iyong mga tupa, Sinumpa ka sa iyong pagpasok, at sinumpa ka sa iyong paglabas.

Magpapadala ang Panginoon sa iyo ng kakulangan, ng pagkaubos, at ng pagkalipol sa lahat ng iyong gagawin, hanggang sa lipulin ka niya at wasakin ka niya nang mabilis

dahil sa iyong masasamang gawain, sapagkat iniwan mo ako. Ang Panginoon ay magpapasama sa iyo ng kamatayan hanggang sa lipulin ka niya mula sa lupain na iyong papasukan upang manahin. Sasaktan ka ng Panginoon ng kawalan ng pag-asa, at ng lagnat, at ng panginginig, at ng pamamaga, at ng harurot, at ng kapurol, at hahabulin ka nila hanggang lipulin ka nila. At ang langit sa itaas ng iyong ulo ay magiging tanso, at ang lupa sa ilalim mo ay magiging bakal. Naway gawing alikabok ng Panginoong iyong Diyos ang ulan ng iyong lupain, at alabok mula sa langit ang bababa, hanggang sa lipulin ka niya, at hanggang sa wasakin ka niya nang mabilis. Naway ibigay ka ng Panginoon sa pagkatalo sa harap ng iyong mga kaaway. Sa isang daan ka lalabas laban sa kanila, ngunit sa pitong daan ka tatakas mula sa kanila, at ikaw ay magiging kalat sa lahat ng mga kaharian ng lupa. At ang inyong mga patay ay magiging pagkain ng mga ibon sa langit at ng mga mailap na hayop sa lupa, at walang sinuman ang magpapalayas sa kanila. Hahampasin ka ng Panginoon ng sugat na Ehipsiyo sa iyong puwitan, at ng masamang langib, at ng kati, upang hindi ka na mapagaling. Sasaktan ka ng Panginoon ng kabaliwan, pagkabulag, at pagkalito ng isip. At ikaw ay magkakapa-kapa sa tanghali, gaya ng isang bulag na nagkakapa sa kadiliman, at hindi ka magtatagumpay sa iyong mga lakad, at ikaw ay mapipighati at masasamantalahan sa lahat ng araw, at walang sinumang tutulong.

Kukuha ka ng asawa, ngunit ibang lalaki ang makakakuha sa kanya; itatayo mo ang bahay, ngunit hindi ka titira doon;

magtatanim ka ng ubasan, ngunit hindi mo ito aanihin. Ang iyong guya ay papatayin sa harap mo, at hindi ka kakain mula rito; ang iyong asno ay aagawin mula sa iyo, at hindi na ibabalik sa iyo; ang iyong mga tupa ay ibibigay sa iyong mga kaaway. At walang tutulong sa iyo. Ang iyong mga anak na lalaki at ang iyong mga anak na babae ay ibinigay sa ibang bansa, at ang iyong mga mata ay titingin na nangungupas dahil sa kanila, ngunit ang iyong kamay ay walang kakayahan. Ang ani ng iyong lupa at lahat ng iyong paggawa ay kakainin ng bansang hindi mo kilala, at ikaw ay magiging inaapi at durog sa lahat ng mga araw. At ikaw ay mababaliw dahil sa mga pangitain ng iyong mga mata na iyong makikita.

Hahampasin ka ng Panginoon ng masamang sugat sa mga tuhod at sa mga binti, upang hindi ka mapagaling mula sa talampakan ng iyong mga paa hanggang sa tuktok ng iyong ulo.

Maaaring dalhin palayo ng Panginoon ikaw at ang iyong mga pinuno na iyong itatalaga para sa iyong sarili, patungo sa bansang hindi mo kilala, ikaw at ang iyong mga ninuno, at maglilingkod ka roon sa ibang mga diyos na gawa sa kahoy at bato. At magiging ikaw roon na isang bugtong at talinghaga at salaysay sa lahat ng mga bansa kung saan ka dadalhin ng Panginoon.

Maraming binhi ang iyong dadalhin sa kapatagan, at kaunti ang iyong maiuuwi, sapagkat kakainin ang mga ito ng balang. Magtatanim ka ng ubasan at pagtatrabahuhan mo ito, ngunit

hindi ka iinom ng alak ni magagalak mula dito, sapagkat kakainin ng uod ang mga ito. Magkakaroon ka ng mga puno ng olibo sa lahat ng iyong mga hangganan, ngunit hindi ka papahiran ng langis, sapagkat malalaglag ang iyong puno ng olibo. Magkakaanak ka ng mga anak na lalaki at babae ngunit hindi sila magiging sa iyo, sapagkat dadalhin sila bilang bihag. Ang lahat ng iyong mga puno at ang bunga ng iyong lupa ay pupuksain ng salot. Ang dayuhang nasa iyo ay aakyat nang aakyat, ngunit ikaw ay bababa nang bababa. Siya ang magpapahiram sa iyo, ngunit ikaw ay hindi magpapahiram sa kaniya; siya ang magiging ulo, at ikaw ay magiging buntot.

At darating sa iyo ang lahat ng mga sumpang ito, at hahabulin ka nila, at aabutin ka nila, hanggang sa lipulin ka niya, at hanggang sa wasakin ka niya, sapagkat hindi ka nakinig sa tinig ng Panginoon mong Diyos upang ingatan ang kaniyang mga utos at ang mga palatuntunan na kaniyang iniutos sa iyo. At magkakaroon sa iyo ng mga tanda, at mga kababalaghan sa iyong binhi hanggang sa walang hanggan, Dahil hindi ka naglingkod sa Panginoon mong Diyos nang may kagalakan at kabutihang-loob sa gitna ng kasaganaan ng lahat ng bagay.

At ikaw ay maglilingkod sa iyong mga kaaway na isusugo ng Panginoon laban sa iyo, sa gutom, at sa uhaw, at sa kahubaran, at sa kakulangan ng lahat, at siya ay maglalagay ng bakal na pamatok sa iyong leeg hanggang sa kanyang lipulin ka. Dadalhin sa iyo ng Panginoon ang isang bansang mula sa malayo, mula sa pinakadulong sulok ng lupa, na parang lumusob na agila—isang

bansang hindi mo maintindihan ang wika nito. Isang bansang walang-hiya ang mukha, na hindi magpapakita ng paggalang sa matanda at hindi maaawa sa bata At kakainin nila ang mga supling ng iyong mga hayop, at ang mga bunga ng iyong lupa, upang hindi mag-iwan sa iyo ng trigo, alak, langis, ang mga kawan ng iyong mga baka, at ang mga kawan ng iyong mga tupa, hanggang sa ikaw ay mapuksa. At wawasakin ka niya sa iyong mga lungsod, hanggang sa magiba ang mga mataas at matibay na pader na iyong pinagkakatiwalaan, sa buong iyong lupain, at pahihirapan ka niya sa iyong mga lungsod na ibinigay sa iyo. At kakain mo ang mga supling ng iyong sinapupunan, ang laman ng iyong mga anak na lalaki at ng iyong mga anak na babae, gaano man karami ang ibinigay sa iyo, sa iyong kapighatian at sa iyong kahirapan na ipapahirap sa iyo ng iyong kaaway.

Ang malambot na lalaki sa gitna mo at ang napakaselan ay maiinggit sa kanyang sariling mata ang kanyang kapatid, at ang asawa na nasa kanyang dibdib, at ang natitirang mga anak na maiiwan pa sa kanya sa kanya, upang magbigay sa isa sa kanila mula sa laman ng kanyang mga anak na kanyang kinakain dahil wala nang natira sa kanya sa iyong kapighatian at sa iyong kapanglawan na idinulot sa iyo ng iyong mga kaaway sa lahat ng iyong mga lungsod.

At ang malambot at maselang babae sa inyo, na ang kanyang paa ay hindi kailanman naglakad sa lupa dahil sa kanyang kaselangan at kalamutan, ay magseselos sa kanyang sariling

asawa na nasa kanyang dibdib, at sa kanyang anak na lalaki at anak na babae. at ang kaniyang inunan na lumabas sa pamamagitan ng kaniyang mga hita, at ang kaniyang anak na ipanganganak niya, kakainin niya ang mga ito dahil sa kakulangan ng lahat nang lihim sa iyong kapighatian at sa iyong kahirapan, na pahihirapan ka ng iyong kaaway sa iyong mga lungsod Kung hindi ka makinig upang gawin ang lahat ng mga salita ng batas na ito, ang mga nakasulat sa aklat na ito, upang matakot sa pangalang marangal at kahanga-hangang ito, ang PANGINOON na iyong DIYOS. At gagawing kamangha-mangha ng Panginoon ang iyong mga salot, at ang mga salot ng iyong lahi—mga salot na malalaki at kahanga-hanga, at mga sakit na masasama at pangmatagalan. At ibabalik niya sa iyo ang lahat ng masamang sakit ng Ehipto na iniiwasan mo mula sa kanila, at kakapit ito sa iyo. At ang lahat ng sakit, at ang lahat ng salot na hindi nakasulat, at ang lahat ng nakasulat sa aklat ng batas na ito, ay dadalhin ng Panginoon sa iyo, hanggang sa lipulin ka niya. At maiiwanan kayo sa kakaunting bilang, sa halip na maging tulad ng mga bituin ng langit sa dami, dahil hindi kayo nakinig sa tinig ng Panginoon ninyong Diyos.

At mangyayari na kung paanong nagalak ang Panginoon sa inyo upang gumawa ng mabuti sa inyo at paramihin kayo, gayon din magagalak ang Panginoon sa inyo upang lipulin kayo, at kayo ay aagad na aalisin mula sa lupain na inyong papasukan doon upang ariin. At pangangalatin ka ng Panginoon mong Diyos sa lahat ng mga bansa, mula sa dulo ng lupa hanggang sa dulo ng lupa, at maglilingkod ka roon sa ibang mga diyos, mga kahoy at

mga bato, na hindi mo pinaniwalaan, ikaw at ang iyong mga ama. Ngunit kahit sa mga bansang iyon ay hindi ka magpapahinga, ni hindi magkakaroon ng kapahingahan ang talampakan ng iyong paa, at bibigyan ka ng Panginoon doon ng ibang pusong sumusuway, at ng mga matang nanglulupaypay, at ng kaluluwa na nanghihina. At ang iyong buhay ay magiging nakasabit sa harap ng iyong mga mata, at ikaw ay matatakot araw at gabi, at hindi ka maniniwala sa iyong buhay. Sa umaga ay sasabihin mo, Sana ay gabi na! at sa gabi ay sasabihin mo, Sana ay umaga na! dahil sa takot ng iyong puso na iyong ikatatakot, at dahil sa mga pangitain na iyong makikita ng iyong mga mata. At ibabalik ka ng Panginoon sa Ehipto sa pamamagitan ng mga barko, sa daang sinabi ko, Hindi mo na muling makikita ito, at ipagbibili kayo roon sa inyong mga kaaway bilang mga alipin at mga aliping babae, at walang bibili.

Ito ang mga salita ng tipan na iniutos ng Panginoon kay Moises na itatag sa mga anak ng Israel sa lupain ng Moab, bukod pa sa tipan na ginawa niya sa kanila sa Horeb.

29

At tinawag ni Moises ang lahat ng mga anak ng Israel at sinabi sa kanila, Nakita ninyo ang lahat ng ginawa ng Panginoon sa lupain ng Ehipto sa harapan ninyo kay Faraon at sa kaniyang mga tagapaglingkod, at sa buong kaniyang lupain, ang mga dakilang pagsubok na nakita ng iyong mga mata, ang mga tanda

at yaong mga dakilang kababalaghan. At hindi binigyan ng Panginoong Diyos kayo ng pusong makaunawa, at mga matang makakita, at mga taingang makarinig hanggang sa araw na ito. At pinangunahan niya kayo ng apatnapung taon sa ilang; hindi lumuma ang inyong mga damit, at ang inyong mga sandalyas ay hindi napudpod mula sa inyong mga paa. Hindi kayo kumain ng tinapay, at hindi kayo uminom ng alak at malakas na inumin, upang malaman ninyo na ako ang Panginoon na inyong Diyos. At kayo ay dumating hanggang sa lugar na ito, at lumabas si Sihon na hari ng Heshbon at si Og na hari ng Bashan upang harapin kami sa digmaan. At sinaktan namin sila, kinuha namin ang kanilang lupain, at ibinigay ko ito sa pamamagitan ng palabunutan sa Reuben, sa Gad, at sa kalahating lipi ng Manasseh. At iingatan ninyong gawin ang lahat ng mga salita ng tipang ito, upang maintindihan ninyo ang lahat ng inyong gagawin.

Kayong lahat ay nakatayo ngayong araw sa harapan ng Panginoon ninyong Diyos—ang inyong mga pinuno ng mga lipi, ang inyong kapulungan ng matatanda, ang inyong mga hukom, ang inyong mga opisyal, at bawat lalaki ng Israel, Ang inyong mga asawa, at ang inyong mga anak, at ang dayuhan na nasa gitna ng inyong kampo, mula sa inyong tagaputol ng kahoy hanggang sa inyong tagadala ng tubig, upang dumaan sa tipan ng Panginoon ninyong Diyos, at sa kaniyang mga sumpa, na itinatakda ng Panginoon mong Diyos para sa iyo ngayong araw Upang itayo ka niya bilang bayan para sa kaniya, at siya ay magiging iyong Diyos, gaya ng sinabi niya sa iyo, at gaya ng

ipinangako niya sa pamamagitan ng sumpa sa iyong mga ninuno sina Abraham, Isaac, at Jacob. At hindi lamang sa inyo ako nagtatatag ng tipang ito at ng sumpang ito, Ngunit hindi lamang sa mga narito kasama ninyo ngayon sa harap ng Panginoon ninyong Diyos, kundi pati na rin sa mga wala rito kasama ninyo ngayon.

Sapagkat alam ninyo kung paano kami nanirahan sa lupain ng Ehipto, at kung paano kami dumaan sa gitna ng mga bansang inyong dinaanan. At nakita ninyo ang kanilang mga kasuklam-suklam na bagay at ang kanilang mga diyus-diyusan na yari sa kahoy at bato, pilak at ginto, na nasa kanila. Hindi ba may sinuman sa inyo—lalaki man, o babae, o angkan, o lipi—na ang pag-iisip ay lumihis mula sa Panginoon ninyong Diyos upang maglingkod sa mga diyos ng mga bansang iyon? Hindi ba may sinuman sa inyo na ugat na tumutubo paitaas sa apdo at kapaitan? At mangyayari kung marinig niya ang mga salita ng sumpang ito, at magsabi siya sa loob ng kaniyang puso, na nagsasabi, Maging mabuti nawa sa akin, sapagkat sa pagliligaw ng aking puso ako ay lalakad, upang huwag na lipulin ng makasalanan ang walang kasalanan, Hindi nais ng Diyos na maging mapagpatawad sa kanya, ngunit kung gayon ay magliliyab ang galit ng Panginoon at ang kanyang sikap sa taong iyon, at kakapit sa kanya ang lahat ng sumpa ng tipang ito, na nasulat sa aklat na ito, at buburahin ng Panginoon ang kanyang pangalan mula sa ilalim ng langit. At ihihiwalay siya ng Panginoon para sa kapahamakan mula sa lahat ng mga anak ng Israel, ayon sa lahat ng mga sumpa ng tipan na nakasulat sa

aklat ng kautusang ito.

At sasabihin ng susunod na henerasyon, ang inyong mga anak na babangon pagkatapos ninyo, at ng dayuhan na darating mula sa malayong lupain, at makikita nila ang mga salot ng lupaing iyon at ang mga sakit nito na ipinadala ng Panginoon dito, Asupre at asin na nasunog, ang buong lupain nito ay hindi matataniman, ni sisibol, ni hindi aakyat dito ang anumang luntian. Tulad ng pagkawasak ng Sodoma at Gomorra, Adama at Zeboiim, na winasak ng Panginoon sa galit at poot. At sasabihin ng lahat ng mga bansa, Bakit ginawa ng Panginoon ito sa lupang ito? Ano ang dakilang poot na ito? At sasabihin nila, Dahil iniwan nila ang tipan ng Panginoong Diyos ng kanilang mga ninuno, na ginawa niya sa kanilang mga ninuno, nang ilabas niya sila mula sa lupain ng Ehipto, At pagkatapos nilang pumunta, naglingkod sila sa ibang mga diyos na hindi nila nakilala, ni hindi man ipinagkaloob sa kanila At nagalit nang lubha ang Panginoon sa lupang iyon upang dalhin sa kaniya ang lahat ng mga sumpang nakasulat sa aklat ng batas na ito. At inalis sila ng Panginoon mula sa kanilang lupain sa pamamagitan ng galit at poot at matinding pagkagalit, at itinapon sila sa ibang lupain tulad ng ngayon.

Ang mga lihim ay sa Panginoon na ating Diyos, ngunit ang mga maliwanag ay sa atin at sa ating mga anak magpakailanman, upang gawin ang lahat ng mga salita ng batas na ito. Ang mga lihim ay sa Panginoon na ating Diyos, ngunit ang mga maliwanag ay sa atin at sa ating mga anak magpakailanman,

upang gawin ang lahat ng mga salita ng batas na ito.

30

At mangyayari na kapag dumating sa iyo ang lahat ng mga salitang ito, ang pagpapala at ang sumpa na aking ibinigay sa harapan mo; at tatanggapin mo sa iyong puso sa lahat ng bansang kung saan ka pangangalatin ng Panginoon doon, at ikaw ay babalik sa Panginoon na iyong Diyos, at susundin mo ang kanyang tinig ayon sa lahat ng aking iniuutos sa iyo ngayon, mula sa buong puso mo, at mula sa buong kaluluwa mo, At pagagalingin ng Panginoon ang iyong mga kasalanan, at kaaawaan ka niya, at muling titipunin ka niya mula sa lahat ng mga bansang pinagkalatan ka ng Panginoon. Kung ang iyong pagkakakalat ay mula sa dulo ng langit hanggang sa dulo ng langit, mula roon ay titipunin ka ng Panginoon mong Diyos, at mula roon ay kukunin ka ng Panginoon mong Diyos. At dadalhin ka ng iyong Diyos mula roon sa lupaing minana ng iyong mga ninuno, at mamanahin mo ito, at gagawin ka niyang mapalad, at gagawin ka niyang mas marami kaysa sa iyong mga ninuno. At lilinisin nang lubusan ng Panginoon ang iyong puso at ang puso ng iyong lahi, upang umibig ka sa Panginoong iyong Diyos mula sa buong puso mo at mula sa buong kaluluwa mo, upang ikaw ay mabuhay.

At ibibigay ng Panginoong Diyos mo ang mga sumpang ito sa iyong mga kaaway at sa mga napopoot sa iyo na nag-usig sa iyo.

At ikaw ay babalik at makikinig sa tinig ng Panginoon mong Diyos, at tutuparin mo ang kaniyang mga utos na iniuutos ko sa iyo ngayon. At pagpapalain ka ng Panginoon mong Diyos sa bawat gawa ng iyong mga kamay, sa mga supling ng iyong sinapupunan, at sa mga supling ng iyong mga hayop, at sa mga bunga ng iyong lupa, sapagkat muling matutuwa ang Panginoon mong Diyos sa iyo tungo sa kabutihan, gaya ng natuwa siya sa iyong mga ninuno. Kung makinig ka sa tinig ng Panginoon mong Diyos, upang ingatan ang kaniyang mga utos, at ang kaniyang mga ordinansa, at ang kaniyang mga paghatol na nakasulat sa aklat ng batas na ito, kung ikaw ay bumalik sa Panginoon mong Diyos mula sa iyong buong puso, at mula sa iyong buong kaluluwa. Sapagkat ang utos na ito na aking inutusan sa iyo ngayon ay hindi masyadong mahirap, ni hindi rin malayo sa iyo. Hindi ito nasa langit sa itaas, na nagsasabi, Sino ang aakyat para sa atin sa langit at kukuha nito para sa atin, at pagkatapos nating marinig ito ay ating gagawin? Hindi rin ito nasa kabilang ibayo ng dagat, na nagsasabi, Sino ang tatawid para sa atin sa kabilang ibayo ng dagat, at kukunin niya ito para sa atin, at gagawin niyang maririnig sa atin ito, upang ating gawin? Napakalapit sa iyo ang salita—nasa iyong bibig, at nasa iyong puso, at nasa iyong mga kamay upang gawin ito.

Masdan, inilagay ko sa harapan mo ngayon ang buhay at ang kamatayan, ang mabuti at ang masama. Kung makinig ka sa mga utos ng Panginoon mong Diyos, na aking iniuutos sa iyo ngayon, na mahalin mo ang Panginoon mong Diyos, lumakad sa lahat ng kanyang mga daan, at ingatan ang kanyang mga

palatuntunan at ang kanyang mga hatol, ay mabubuhay kayo, at magiging marami kayo, at pagpapalain ka ng Panginoon mong Diyos sa buong lupain na iyong papasukan upang manahin ito. At kung ang iyong puso ay liliko palayo, at hindi ka makinig, at naliligaw ka ay sasamba ka sa ibang mga diyos at maglilingkod ka sa kanila, Ipinapahayag ko sa iyo ngayong araw na kayo ay tunay na mawawasak, at hindi kayo magiging matagal ang buhay sa ibabaw ng lupain na inyong pupuntahan sa pagtawid ng Jordan upang manahin ito.

Sumasaksi ako sa inyo ngayon, ang langit at ang lupa: ang buhay at ang kamatayan ay inilagay ko sa harap ninyo, ang pagpapala at ang sumpa. Pumili ka ng buhay, upang mabuhay ka at ang iyong lahi. upang mahalin mo ang Panginoong Diyos mo, upang sundin ang kaniyang tinig, at upang kumapit sa kaniya, sapagkat ito ang iyong buhay at ang kahabaan ng iyong mga araw, upang manirahan sa lupain na ipinangako ng Panginoon sa iyong mga ninuno, kay Abraham, kay Isaac, at kay Jacob, na ibibigay sa kanila.

31

At natapos ni Moises ang pagsasalita ng lahat ng mga salitang ito sa lahat ng mga anak ng Israel. At sinabi niya sa kanila, Isandaan at dalawampung taon na ako ngayon, hindi na ako makakaya pang pumasok at lumabas, at sinabi sa akin ng Panginoon, Hindi ka tatawid sa Jordang ito. Ang Panginoon

mong Diyos na lumalakad sa unahan mo, siya ang maglilipol ng mga bansang ito sa harapan mo, at mamanahin mo sila, at si Josue ang lumalakad sa unahan mo, ayon sa sinabi ng Panginoon. At gagawin ng Panginoon mong Diyos sa kanila gaya ng ginawa niya kay Sihon at Og, ang dalawang hari ng mga Amoreo, na nasa kabilang ibayo ng Jordan, at sa kanilang lupain, kung paanong lubos niyang winasak sila. At ibinigay ng Panginoon sila sa inyo, at gagawin ninyo sa kanila ayon sa iniutos ko sa inyo. Maging matapang at maging malakas, huwag matakot, ni huwag manglupaypay, ni huwag matakot sa harap nila, sapagkat ang Panginoon mong Diyos na lumalakad sa unahan ay kasama ninyo, hindi ka niya pababayaan, ni hindi ka niya iiwan. At tinawag ni Moises si Josue, at sinabi sa kaniya sa harap ng buong Israel, Magpakatatag ka at magpakalakas, sapagkat ikaw ang papasok na nangunguna sa bayang ito tungo sa lupaing ipinangako ng Panginoon sa inyong mga ninuno na ibibigay sa kanila, at ikaw ang magbabahagi nito sa kanila bilang mana. At ang Panginoon na kasama mo sa paglalakbay ay hindi ka pababayaan, ni hindi ka niya iiwan; huwag kang matakot, ni huwag kang manglupaypay.

At isinulat ni Moises ang mga salita ng batas na ito sa isang aklat, at ibinigay sa mga paring mga anak ni Levi na siyang mga tagadala ng kaban ng tipan ng Panginoon, at sa mga matatanda ng mga anak ng Israel.

At inutusan ni Moises sila noong araw na iyon, sinasabi, Pagkatapos ng pitong taon, sa panahon ng taon ng pagpapalaya,

sa pista ng mga tabernakulo, Sa paglalakbay na magkasama ng buong Israel upang magpakita sa harap ng Panginoon ninyong Diyos, sa lugar na pipiliin ng Panginoon, babasahin ninyo ang batas na ito sa harap ng buong Israel sa kanilang pandinig. Pagkatipon ng mga tao—ang mga lalaki at ang mga babae at ang mga supling at ang dayuhan na nasa inyong mga lungsod—upang sila ay makarinig at matutong matakot sa Panginoon na inyong Diyos, at sila ay makikinig upang gawin ang lahat ng salita ng batas na ito. At ang kanilang mga anak na hindi nakakaalam ay makakarinig at matututo na matakot sa Panginoong iyong Diyos sa lahat ng mga araw na sila ay nabubuhay sa ibabaw ng lupa, sa lupaing inyong tinatawidan ng Jordan upang ariin ito.

At sinabi ng Panginoon kay Moises, Narito, malapit na ang mga araw ng iyong kamatayan. Tawagin mo si Josue, at tumayo kayo sa mga pintuan ng tolda ng patotoo, at ako ay mag-uutos sa kanya. At pumunta si Moises at si Josue sa tolda ng patotoo, at tumayo sila sa mga pintuan ng tolda ng patotoo. At bumaba ang Panginoon sa loob ng ulap at tumayo sa tabi ng pintuan ng tolda ng patotoo, at tumayo ang haligi ng ulap sa tabi ng pintuan ng tolda ng patotoo. At sinabi ng Panginoon kay Moises, Narito, ikaw ay matutulog na kasama ng iyong mga ninuno, at pagkatapos, babangon ang bayang ito at magpapatutot sa pag-sunod sa mga dayuhang diyos ng lupain na kanilang papasukan, at pababayaan nila ako, at sisirain nila ang aking tipan na aking itinakda sa kanila. At ako ay magagalit nang lubha sa kanila sa araw na iyon, at pababayaan ko sila, at ihihiwalay ko ang aking

mukha mula sa kanila, at sila ay magiging pagkain, at masusumpungan nila ang maraming kasamaan at mga kapighatian, at sasabihin nila sa araw na iyon, Dahil ang Panginoon kong Diyos ay wala sa akin, kaya ako ay nasumpungan ng mga kasamaang ito. Ngunit ako ay lubos na ilalayo ang aking mukha mula sa kanila sa araw na iyon, dahil sa lahat ng kasamaan na kanilang ginawa, sapagkat sila ay lumiko sa mga dayuhang diyos.

At ngayon, isulat ninyo ang mga salita ng awiting ito, at ituro ninyo ito sa mga anak ng Israel, at ilagay ninyo ito sa kanilang bibig, upang ang awiting ito ay maging saksi para sa akin laban sa mga anak ng Israel. Ipapasok ko sila sa mabuting lupain na isinumpa ko sa kanilang mga ninuno na ibibigay ko sa kanila, ang lupaing umaagos ng gatas at pulot, at kakain sila, at pagkatapos nilang mabusog ay matutuwa sila, at babalik sila sa mga dayuhang diyos at paglilingkuran nila ang mga ito, at gigilitin nila ako at wawasakin nila ang aking tipan. At ang awit na ito ay magiging saksi laban sa kanila, sapagkat hindi ito makakalimutan mula sa kanilang bibig, at mula sa bibig ng kanilang mga supling, sapagkat alam ko ang kanilang kasamaan, kung ano-ano ang ginagawa nila rito ngayon, bago ko pa sila ipasok sa mabuting lupain, na aking isinumpa sa kanilang mga ninuno.

At isinulat ni Moises ang awit na ito sa araw na iyon, at itinuro niya ito sa mga anak ng Israel. At siya ay nag-utos kay Josue, at sinabi, Magpakalalaki ka at magpakalakas, sapagkat ikaw ay

magpapasok ng mga anak ng Israel sa lupaing isinumpa ng Panginoon sa kanila, at siya ay magiging kasama mo.

Nang matapos ni Moises ang pagsusulat ng lahat ng mga salita ng batas na ito sa isang aklat hanggang sa wakas, At iniutos niya sa mga Levita na nagdadala ng kaban ng tipan ng Panginoon, na sinasabi, Pagkatapos ninyong kunin ang aklat ng batas na ito, ilalagay ninyo ito sa tagiliran ng kaban ng tipan ng Panginoon ninyong Diyos, at magiging naroon ito bilang saksi laban sa inyo. Sapagkat alam ko ang inyong pagsusuwail, at ang inyong matigas na leeg, habang ako ay nabubuhay pa kasama ninyo ngayon, naghihimagsik kayo laban sa Diyos, paano pa kaya pagkatapos ng aking kamatayan? Tipunin ninyo sa akin ang inyong mga pinuno ng lipi, at ang inyong mga matatanda, at ang inyong mga hukom, at ang inyong mga eskriba, upang magsalita ako sa kanilang mga tainga ng lahat ng mga salitang ito, at patotohanan ko sa kanila ang langit at ang lupa. Alam ko na pagkatapos ng aking kamatayan ay gagawa kayo ng walang batas, at liliko kayo mula sa landas na aking iniutos sa inyo, at ang mga kasamaan ay darating sa inyo sa mga huling araw, sapagkat gagawa kayo ng masama sa harap ng Panginoon, upang pasagilitin siya sa pamamagitan ng mga gawa ng inyong mga kamay.

At nagsalita si Moises sa mga tainga ng buong kapulungan ng mga salita ng awit na ito hanggang sa dulo.

32

Makinig ka, langit, at magsasalita ako, at pakinggan ng lupa ang mga salita mula sa aking bibig. Asahan ang aking pananalita na tulad ng ulan, at bumaba nawa ang aking mga salita na tulad ng hamog, na parang malakas na ulan sa damuhan, at parang niyebe sa damo. Sapagkat tinawag ko ang pangalan ng Panginoon, magbigay kayo ng kadakilaan sa ating Diyos. Diyos, tunay ang kanyang mga gawa, at lahat ng kanyang mga daan ay paghatol, Diyos na tapat, at walang kawalang-katarungan, matuwid at banal ang Panginoon. Nagkasala sila, hindi sa kanya —mga anak na dapat sisihin, salinlahìng baluktot at sinalikot. Ito ba ang inyong iginaganti sa Panginoon? Ganito ba kayo, mga taong hangal at hindi marunong? Hindi ba siya mismo ang inyong ama na kumamit sa inyo, at gumawa sa inyo, at lumikha sa inyo? Alalahanin ang mga araw ng unang panahon, unawain ang mga taon ng mga salinlahi. Tanungin ang iyong ama at ipahahayag niya sa iyo, ang iyong mga matatanda at sasabihin nila sa iyo.

Nang hatiin ng Kataas-taasan ang mga bansa, nang ikinalat niya ang mga anak ni Adan, itinakda niya ang mga hangganan ng mga bansa ayon sa bilang ng mga sugo ng Diyos. At naging bahagi ng Panginoon ang kanyang bayang si Jacob, sukat na pamana niya ang Israel. Sinustentuhan niya siya sa ilang, sa uhaw ng nasusunog na init sa lupang walang tubig, pinalibutan niya siya at tinuruan niya siya, at iningatan niya siya, gaya ng

bunga ng mata. Tulad ng agila na tumatakip sa kaniyang pugad, at sa kaniyang mga inakay ay nananabik, iwinelat niya ang kaniyang mga pakpak at tinanggap sila, at inakyat niya sila sa kaniyang likuran. Ang Panginoon nag-iisa ang nanguna sa kanila, at walang dayuhang diyos na kasama nila. Itinaas niya sila sa matataas na lugar ng lupain, pinakain niya sila ng mga bunga ng mga bukid, sumipsip sila ng pulot mula sa bato, at langis mula sa matigas na bato. Mantikilya ng mga baka at gatas ng mga tupa, kasama ng taba ng mga kordero at mga tupang lalaki, mga anak ng mga toro at mga kambing, kasama ng taba ng puso ng trigo, at dugo ng ubas—uminom siya ng alak. At kumain si Jacob at nabusog, at sumipa ang minamahal; tumaba siya, lumaking mataba, at lumaki, at pinabayaan niya ang Diyos na lumikha sa kanya, at tumalikod siya sa Diyos na kanyang Tagapagligtas.

Pinagalit nila ako sa pamamagitan ng mga dayuhang diyos, at sa kanilang mga kasuklam-suklam na gawain ay pinagpait nila ako. Nag-alay sila sa mga demonyo at hindi sa Diyos, sa mga diyos na hindi nila kilala, mga bagong diyos na kamakailan lamang dumating, na hindi kilala ng kanilang mga ninuno. Iniwan mo ang Diyos na nagluwal sa iyo, at nakalimutan mo ang Diyos na nag-aalaga sa iyo.

At nakita ng Panginoon, at nagselos siya, at napukaw siya sa galit dahil sa kanyang mga anak na lalaki at mga anak na babae. At sinabi niya, Itatalikod ko ang aking mukha mula sa kanila, at ipapakita ko kung ano ang mangyayari sa kanila sa mga huling

araw, sapagkat sila ay saliwang salinlahi, mga anak na walang pananampalataya sa kanila.

Sila ay nagpaselos sa akin sa pamamagitan ng hindi-Diyos, pinagalit nila ako sa pamamagitan ng kanilang mga diyus-diyosan, at ako naman ay magpapaselos sa kanila sa pamamagitan ng hindi-bansa, sa pamamagitan ng mangmang na bansa ay pagagalitin ko sila. Dahil ang apoy ay nagsindi mula sa aking galit, ito ay magliliyab hanggang sa kailaliman ng hades, sasakmalin nito ang lupa at ang mga bunga nito, at susunugin nito ang mga pundasyon ng mga bundok. Titipunin ko sa kanila ang mga kasamaan, at ang aking mga pana ay uubusin ko sa paglaban sa kanila. Nanglulumo sa taggutom at sa pagkain ng mga ibon, at ng paulirat na walang lunas, ipapadala ko sa kanila ang mga ngipin ng mga mailap na hayop, kasama ng galit ng mga gumagapang sa lupa. Mula sa labas, ang espada ay magpapaulila sa kanila, at mula sa mga silid, takot—ang binata kasama ng dalaga, ang sanggol na sumususo kasama ng matandang lalaki. Sinabi ko, ikakalakal ko sila, ihihinto ko naman mula sa mga tao ang kanilang alaala. Kung hindi dahil sa galit ng mga kaaway, upang hindi sila magtagal, upang hindi magsama-samang sumalakay ang mga kalaban, baka sabihin nila, Ang aming kamay ang dakila, at hindi ang Panginoon ang gumawa ng lahat ng ito.

Bansang nawalan ng payo, at walang kaalaman sa kanila. Hindi nila naisip na unawain, tanggapin nawa nila ang mga ito sa paparating na panahon. Paano hahabol ng isa ang isanlibo, at

paano maglilipat ang dalawa ng sampung libo, kung hindi sila ipinagbili ng Diyos, at ibinigay sila ng Panginoon? Dahil ang kanilang mga diyos ay hindi tulad ng ating Diyos, at ang ating mga kaaway ay mangmang. Sapagkat mula sa ubasan ng Sodoma ang kanilang ubasan, at ang kanilang sanga ay mula sa Gomorra; ang kanilang ubas ay ubas ng apdo, kumpol ng kapaitan ang nasa kanila. Ang kanilang alak ay galit ng mga dragon, at galit ng mga ulupong na walang lunas. Hindi ba masdan, ang mga ito ay natipon sa akin, at natatakan sa aking mga kayamanan? Sa araw ng paghihiganti, ako ay gaganti kapag madulas ang kanilang paa, sapagkat malapit na ang araw ng kanilang pagkawasak, at narito na ang mga bagay na nakahanda para sa inyo. Sapagkat hahatulan ng Panginoon ang kanyang bayan, at sa kanyang mga lingkod ay magkakaroon ng habag, nakita niya kasi na sila ay nanghihina, naubos sa pagdurusa, at walang lakas. At sinabi ng Panginoon, Nasaan ang kanilang mga diyos na kanilang pinagkatiwalaan? Kung saan ang taba ng kanilang mga handog ay kinakain ninyo, at iniinom ninyo ang alak ng kanilang mga inuming handog; magbangon sila at tumulong sa inyo at maging mga tagapagtanggol ninyo. Tingnan ninyo, tingnan na ako ay ako, at walang Diyos maliban sa akin, ako ay pumapatay, at ako ay nagbibigay-buhay, ako ay sumasakit, at ako ay nagpapagaling, at walang sinuman ang makaliligtas mula sa aking mga kamay. Sapagkat itataas ko ang aking kamay sa langit, at manunumpa ako sa aking kanang kamay, at sasabihin ko, nabubuhay ako magpakailanman, Sapagkat tatalasin ko na parang kidlat ang aking espada, at hahawakan ng aking kamay ang paghatol, at magbabayad ako

ng parusa sa mga kaaway, at sa mga napopoot sa akin ay gagantihan ko. Palalangumin ko ng dugo ang aking mga pana, at ang aking espada ay kakain ng laman—mula sa dugo ng mga sugatan at ng mga bihag, mula sa mga ulo ng mga pinunong kaaway.

Magalak kayong mga kalangitan kasama niya, at sambahin nawa siya ng lahat ng mga sugo ng Diyos, magalak kayong mga bansa kasama ng kanyang bayan, at palakasin nawa siya ng lahat ng mga anak ng Diyos, sapagkat ang dugo ng kanyang mga anak ay ipinaghihiganti, at paghihigantihan at isasauli ang kaparusahan sa mga kaaway, at sa mga napopoot ay isasauli, at lilinisin ng Panginoon ang lupain ng kanyang bayan.

At isinulat ni Moises ang awit na ito sa araw na iyon, at itinuro niya ito sa mga anak ng Israel. At pumasok si Moises at sinabi niya ang lahat ng mga salita ng batas na ito sa mga tainga ng bayan, siya mismo at si Josue na anak ni Nun. At natapos si Moises sa pagsasalita sa buong Israel. At sinabi niya sa kanila, Magbigay-pansin kayo ng puso sa lahat ng mga salitang ito, na aking pinatototohanan sa inyo ngayon, na inyong iuutos sa inyong mga anak, na ingatan at gawin ang lahat ng mga salita ng batas na ito. Sapagkat hindi walang kabuluhang salita ito para sa inyo, kundi ito ang inyong buhay, at dahil sa salitang ito kayo ay mababuhay nang matagal sa ibabaw ng lupa na inyong tinatawiran ang Jordan upang doon kamkamin bilang mana. At nagsalita ang Panginoon kay Moises sa araw na ito, na nagsasabi, Umakyat ka sa bundok ng Abarim, ang bundok ng

Nabau na nasa lupain ng Moab sa tapat ng Jericho, at tingnan mo ang lupain ng Canaan na aking ibinibigay sa mga anak ng Israel. At mamatay ka sa bundok na iyong aakyatin doon, at maisasama ka sa iyong bayan, gaya ng pagkamatay ni Aaron na iyong kapatid sa bundok ng Hor, at naisama siya sa kaniyang bayan. Dahil kayo ay sumuway sa aking salita sa harap ng mga anak ng Israel sa tubig ng pagtatalo sa Kadesh, sa ilang ng Sin, sapagkat hindi ninyo ako pinabanal sa harap ng mga anak ng Israel. Makikita mo ang lupain sa harap mo, ngunit hindi ka makakapasok doon.

33

At ito ang pagpapala na ipinagpala ni Moises, na tao ng Diyos, sa mga anak ng Israel bago ang kaniyang kamatayan. At sinabi niya, Ang Panginoon ay dumating mula sa Sinai, at lumitaw mula sa Seir sa amin, at nagmadali mula sa bundok ng Paran, kasama ang libu-libong mula sa Kades; sa kanyang kanan ay mga sugo na kasama niya. At iniligtas niya ang kanyang bayan, at lahat ng mga pinabanal sa pamamagitan ng iyong mga kamay ay nasa ilalim mo, at tumanggap sila mula sa kanyang mga salita. Ang batas na iniutos sa amin ni Moises ay pamana sa mga kapulungan ni Jacob. At magiging pinuno sa minamahal, nang magtipon ang mga pinuno ng mga bayan kasama ang mga lipi ng Israel. Mabuhay si Reuben, at huwag siyang mamatay, at maging marami siya ang bilang.

At ito ay para kay Juda: Dinggin mo, Panginoon, ang tinig ni Juda, at naway dumating ka sa kaniyang bayan. Ang kaniyang mga kamay ay nakikipaglaban para sa kaniya, at ikaw ay maging kaniyang katulong laban sa kaniyang mga kaaway.

At sa Levi ay sinabi, Bigyan si Levi ng kanyang malinaw na mga tanda at ng kanyang katotohanan sa banal na lalaki, na kanilang sinubukan sa pagsubok at ininsulto sa tubig ng pagtatalo. Ang nagsasabi sa ama at sa ina, Hindi kita nakita, at hindi niya nakilala ang kanyang mga kapatid, at itinakwil niya ang kanyang mga anak—iningatan niya ang iyong mga salita, at tinupad niya ang iyong tipan. Ipahahayag nila ang iyong mga kautusan kay Jacob, at ang iyong batas kay Israel; ilalagay nila ang insenso sa iyong altar nang palagi sa iyong galit. Pagpalain, Panginoon, ang kanyang lakas, at tanggapin ang mga gawa ng kanyang mga kamay. Durugin ang baywang ng mga kaaway na bumangon laban sa kanya, at huwag nawa silang bumangon, yaong mga napopoot sa kanya. At kay Benjamin sinabi niya, Ang minamahal ng Panginoon ay maninirahan nang may tiwala, at ang Diyos ay sumasaklaw sa kanya sa lahat ng mga araw, at sa pagitan ng kaniyang mga balikat ay nagpahinga.

At kay Joseph ay sinabi, mula sa pagpapala ng Panginoon ang kaniyang lupain, mula sa mga panahon ng langit, at hamog, at mula sa mga kalaliman ng mga bukal mula sa ilalim, at ayon sa panahon ng ani ng mga pagbabago ng araw, at mula sa mga pagsasanib ng mga buwan Mula sa tuktok ng mga bundok sa pasimula, at mula sa tuktok ng mga burol na walang hanggan,

At ayon sa panahon ng pagkapuno ng lupa, at ang mga katanggap-tanggap sa Kanya na napakita sa palumpong ay dumating sa ulo ni Jose, at sa tuktok, na niluwalhati sa gitna ng kanyang mga kapatid. Ang kagandahan ng panganay na toro ay sa kaniya, ang mga sungay ng isang-sungay ay ang kaniyang mga sungay, sa pamamagitan ng mga ito ay susunggaban niya ang mga bansa nang magkakasama, hanggang sa dulo ng lupa, ito ang libu-libong libo ng Efraim, at ito ang libu-libo ng Manases. At sa Zebulun ay sinabi niya, Magalak ka, Zebulun, sa iyong paglabas, at Issachar sa kaniyang mga tolda. Ang mga bansa ay kanilang lilipulin, at kayo ay tatawag doon, at kayo ay mag-aalay doon ng handog ng katarungan, sapagkat ang kayamanan ng dagat ay magpapakain sa iyo, at ang kalakal ng mga naninirahan sa tabing-dagat.

At sa Gad ay sinabi niya, Pinagpala ang nagpapalaki kay Gad; gaya ng leon ay nagpahinga siya, matapos durugin ang braso at ang pinuno. At nakita niya ang kaniyang unang bunga, na doon ay binahagi ang lupain ng mga pinuno na nagtipon na kasama ng mga pinuno ng mga bayan; katuwiran ang ginawa ng Panginoon, at ang kaniyang hatol kasama ng Israel.

At sa Dan ay sinabi niya: Si Dan ay isang anak ng leon, at siya ay tutalon mula sa Bashan. At kay Neftali ay sinabi, Neftali ay kasaganaan ng mga katanggap-tanggap, at mapuspos nawa ng pagpapala mula sa Panginoon, ang dagat at ang Timog ay mamanahin. At kay Asher ay sinabi niya, Pinagpala si Asher sa pamamagitan ng mga anak, at siya ay magiging katanggap-

tanggap sa kanyang mga kapatid; isasawsaw niya sa langis ang kanyang paa. Bakal at tanso ang kaniyang sandalyas, at tulad ng iyong mga araw ay magiging ang iyong lakas.

Walang katulad ang Diyos ng minamahal, na sumasakay sa kalangitan bilang iyong katulong, at ang kahanga-hanga sa kalawakan. At tatakpan ka ng simula ng Diyos, at sa ilalim ng lakas ng mga walang hanggang bisig, at itataboy niya mula sa iyong harapan ang kaaway, na nagsasabi, Mapahamak ka sana. At maninirahan ang Israel na may tiwala, nag-iisa sa lupain ni Jacob, na may trigo at alak, at ang langit ay magbibigay sa iyo ng hamog mula sa mga ulap. Pinagpala ka Israel! Sino ang katulad mo, bayang iniligtas ng Panginoon? Siya ang magtatanggol na iyong katulong, at ang espada ang iyong kapurihan. Magsisinungaling sa iyo ang iyong mga kaaway, at ikaw ay tatapak sa kanilang leeg.

34

At umakyat si Moises mula sa Araboth ng Moab patungo sa bundok ng Nabau, sa tuktok ng Phasga, na nasa tapat ng Jericho, at ipinakita sa kanya ng Panginoon ang buong lupain ng Gilead hanggang Dan. at ang buong lupain ng Neftali, at ang buong lupain ng Efraim, at Manases, at ang buong lupain ng Juda hanggang sa pinakamalayong dagat, at ang ilang, at ang mga nakapalibot na rehiyon ng Jerico, ang lungsod ng mga puno ng palma, hanggang sa Zoar. At sinabi ng Panginoon kay Moises, Ito

ang lupaing aking isinumpa kay Abraham, kay Isaac, at kay Jacob, na sinasabing, Sa inyong binhi ay ibibigay ko ito, at ipinakita ko ito sa iyong mga mata, ngunit doon ay hindi ka papasok.

At namatay si Moises na lingkod ng Panginoon sa lupain ng Moab dahil sa salita ng Panginoon. At inilibing nila siya sa Gai malapit sa bahay ni Fogor, at walang sinuman ang nakakita ng kanyang libing hanggang sa araw na ito. Si Moses ay isang daan at dalawampung taong gulang nang siya ay mamatay, hindi nangumilim ang kanyang mga mata, ni hindi rin nasira ang kanyang mga pagong.

At umiyak ang mga anak ng Israel para kay Moises sa Araboth ng Moab sa tabi ng Jordan malapit sa Jericho ng tatlumpung araw, at natapos ang mga araw ng pagluluksa at pag-iyak para kay Moises. At si Josue na anak ni Nun ay napuspos ng espiritu ng karunungan, sapagkat ipinatong ni Moises ang kanyang mga kamay sa kaniya, at dininig siya ng mga anak ng Israel, at ginawa nila ang ayon sa iniutos ng Panginoon kay Moises.

At hindi na bumangon pang propeta sa Israel na tulad ni Moises, na siyang nakilala ng Panginoon nang harapan. sa lahat ng mga tanda at kababalaghan na ipinadala siya ng Panginoon upang gawin sa lupain ng Ehipto kay Faraon, at sa kanyang mga tagapaglingkod, at sa buong kanyang lupain, ang mga dakilang kahanga-hanga, at ang makapangyarihang kamay, na ginawa ni Moises sa harap ng buong Israel.

Sulat ni Juan

1

Ang nasa simula mula pa noon, ang aming narinig, ang aming nakita ng aming mga mata, ang aming namasdan at hinawakan ng aming mga kamay—tungkol sa Salita ng buhay. At ang buhay ay napahayag, at nakita namin at nagpapatotoo kami at ipinapahayag namin sa inyo ang buhay na walang hanggan, na nasa Ama at napahayag sa amin. Ang aming nakita at narinig ay ipinapahayag namin sa inyo, upang kayo rin ay magkaroon ng pakikipag-ugnayan sa amin, at ang aming pakikipag-ugnayan naman ay kasama ng Ama at kasama ng kanyang Anak na si Jesu-Kristo. At isinusulat namin sa inyo ang mga ito upang ang aming kagalakan ay mapuspos.

At ito ang mensahe na aming narinig mula sa kanya at aming ipinahayag sa inyo, na ang Diyos ay liwanag at walang kadiliman sa kanya. Kung sabihin natin na mayroon kaming pakikipag-ugnayan sa kaniya at lumalakad kami sa kadiliman, nagsisinungaling kami at hindi namin ginagawa ang

katotohanan. Ngunit kung tayo ay lumalakad sa liwanag, gaya ng siya ay nasa liwanag, tayo ay may pakikipag-ugnayan sa isat isa, at ang dugo ni Jesu-Kristo na kanyang Anak ay naglilinis sa atin mula sa lahat ng kasalanan. Kung sabihin natin na wala tayong kasalanan, dinadaya natin ang ating sarili at ang katotohanan ay wala sa atin. Kung kami ay kumilala ng aming mga kasalanan, siya ay tapat at matuwid upang patawarin niya sa amin ang mga kasalanan at linisin kami mula sa lahat ng kawalang-katarungan. Kung sabihin natin na hindi tayo nagkasala, ginagawa natin siyang sinungaling, at ang salita niya ay wala sa atin.

2

Mga anak ko, isinusulat ko sa inyo ang mga ito upang hindi kayo magkasala, at kung may magkasala, mayroon tayong tagapagtanggol sa Ama, si Jesu-Cristong matuwid. At siya ay pagtubos para sa ating mga kasalanan, hindi lamang para sa atin, kundi pati na rin para sa buong mundo. At sa pamamagitan nito ay nalalaman natin na nakilala natin siya, kung iniingatan natin ang kanyang mga utos. Ang sinumang nagsasabi, Nakilala ko siya, ngunit hindi tumutupad sa kanyang mga utos, ay sinungaling, at wala sa kanya ang katotohanan. Ngunit sinuman ang tumutupad ng kanyang salita, tunay na sa kanya ang pag-ibig ng Diyos ay naging ganap. Sa pamamagitan nito nalalaman natin na tayo ay nasa kanya. Ang nagsasabing siya ay nananatili sa kanya ay dapat lumakad gaya ng paglakad niya, at siya rin ay

lumakad nang ganoon.

Mga kapatid, hindi ako sumusulat sa inyo ng bagong utos, kundi ng lumang utos na mayroon na kayo mula pa sa simula; ang lumang utos ay ang salita na inyong narinig mula pa sa simula. Muli, isang bagong utos ang isinusulat ko sa inyo, na totoo sa kanya at sa inyo, sapagkat ang kadiliman ay lumilipas at ang tunay na liwanag ay sumisilang na. Ang nagsasabi na siya ay nasa liwanag, ngunit kinamumuhian ang kanyang kapatid, ay nasa kadiliman pa rin hanggang ngayon. Ang umiibig sa kanyang kapatid ay nananatili sa liwanag, at walang hadlang sa kanya. Ngunit ang napopoot sa kanyang kapatid ay nasa kadiliman at lumalakad sa kadiliman, at hindi niya alam kung saan siya pupunta, sapagkat ang kadiliman ay nagbulag sa kanyang mga mata.

Sumusulat ako sa inyo, mga anak, sapagkat ang inyong mga kasalanan ay napatawad na dahil sa kanyang pangalan. Sumusulat ako sa inyo, mga ama, sapagkat nakilala ninyo ang una mula pa sa simula. Sumusulat ako sa inyo, mga binata, sapagkat nalupig ninyo ang masama. Sumulat ako sa inyo, mga anak, sapagkat nakilala ninyo ang Ama. Sumulat ako sa inyo, mga ama, sapagkat nakilala ninyo ang una mula pa sa simula. Sumulat ako sa inyo, mga binata, sapagkat kayo ay malakas, at ang salita ng Diyos ay nananatili sa inyo, at nalupig ninyo ang masama.

Huwag ninyong mahalin ang mundo ni ang mga bagay sa

mundo. Kung sinuman ay umiibig sa mundo, wala sa kaniya ang pagmamahal ng Ama, Sapagkat ang lahat ng nasa mundo—ang pagnanasa ng laman, ang pagnanasa ng mga mata, at ang pagmamapuri sa buhay—ay hindi mula sa Ama, kundi mula sa mundo. At ang mundo ay lumilipas at ang pagnanasa nito, ngunit ang gumagawa ng kalooban ng Diyos ay nananatili magpakailanman.

Mga anak, ito na ang huling oras, at gaya ng inyong narinig na ang antikristo ay dumarating, at ngayon maraming antikristo na ang lumitaw, mula rito alam natin na ito na ang huling oras. Mula sa amin sila lumabas, ngunit hindi sila tunay na mula sa amin. Kung tunay na mula sa amin sila, sila sana ay nanatili kasama natin. Ngunit ito ay upang mahayag na hindi silang lahat ay mula sa amin. At kayo ay may pahid mula sa Banal, at alam ninyo ang lahat ng bagay. Hindi ako sumulat sa inyo dahil hindi ninyo alam ang katotohanan, kundi dahil alam ninyo ito, at dahil ang bawat kasinungalingan ay hindi mula sa katotohanan. Sino ang sinungaling kung hindi ang tumatanggi na si Jesus ay ang Cristo? Ito ang antikristo, ang tumatanggi sa Ama at sa Anak. Ang sinumang tumatanggi sa Anak ay wala ring Ama. Kayo nga, ang inyong narinig mula pa sa simula ay manatili nawa sa inyo. Kung mananatili sa inyo ang inyong narinig mula pa sa simula, kayo rin naman ay mananatili sa Anak at sa Ama. At ito ang pangako na siya mismo ay nangako sa atin, ang buhay na walang hanggan. Isinulat ko sa inyo ang mga ito tungkol sa mga nanloloko sa inyo. At kayo, ang pahid na inyong tinanggap mula sa kaniya ay nananatili sa inyo, at hindi

ninyo kailangan na may sinumang magturo sa inyo, kundi gaya ng parehong pahid na nagtuturo sa inyo tungkol sa lahat ng bagay—at ito ay totoo at hindi kasinungalingan—at gaya ng itinuro nito sa inyo, manatili kayo sa kaniya. At ngayon, maliliit na mga anak, manatili kayo sa kanya, upang kapag siya ay mahayag ay magkaroon tayo ng katapangan at hindi tayo mapahiya sa harap niya sa kanyang pagdating. Kung alam ninyo na siya ay matuwid, alam ninyo na ang lahat ng gumagawa ng katuwiran ay ipinanganak mula sa kanya.

3

Tingnan ninyo kung anong uri ng pag-ibig ang ibinigay sa atin ng Ama upang tayo ay tawaging mga anak ng Diyos. Dahil dito, ang mundo ay hindi nakakikilala sa inyo, sapagkat hindi nila nakilala siya. Mga minamahal, ngayon ay mga anak tayo ng Diyos, at hindi pa naihayag kung ano tayo magiging, ngunit alam natin na kung siya ay mahayag, tayo ay magiging katulad niya, sapagkat makikita natin siya kung ano siya. At ang bawat taong may pag-asang ito sa kanya ay naglilinis ng kanyang sarili, gaya ng kung paano siya ay dalisay.

Ang bawat gumagawa ng kasalanan ay gumagawa rin ng kalabag-sa-batas, at ang kasalanan ay kalabag-sa-batas. At alam ninyo na siya ay nahayag upang alisin ang aming mga kasalanan, at walang kasalanan sa kanya. Ang sinumang nananatili sa kaniya ay hindi nagkakasala; ang sinumang

nagkakasala ay hindi nakakita sa kaniya ni nakilala man siya. Mga anak, huwag kayong padaya ng sinuman; ang gumagawa ng katuwiran ay matuwid, gaya ng kung paano siya ay matuwid. Ang gumagawa ng kasalanan ay mula sa diyablo, sapagkat mula pa sa simula ay nagkakasala ang diyablo. Para dito nagpakita ang Anak ng Diyos, upang sirain ang mga gawa ng diyablo. Ang sinumang ipinanganak mula sa Diyos ay hindi gumagawa ng kasalanan, sapagkat ang kanyang binhi ay nananatili sa kanya, at hindi siya maaaring magkasala, sapagkat siya ay ipinanganak mula sa Diyos. Sa pamamagitan nito ay malinaw kung sino ang mga anak ng Diyos at ang mga anak ng diyablo: ang sinumang hindi gumagawa ng katuwiran ay hindi mula sa Diyos, at gayundin ang hindi umiibig sa kanyang kapatid. Sapagkat ito ang mensaheng inyong narinig mula pa sa pasimula, na tayo ay dapat magmahalan sa isat isa. Hindi tulad ni Cain na mula sa masama at pinatay ang kanyang kapatid—at bakit nga ba pinatay niya siya? Dahil ang kanyang mga gawa ay masama, ngunit ang mga gawa ng kanyang kapatid ay matuwid. Huwag kayong manggilalas, mga kapatid ko, kung kinapopootan kayo ng mundo. Alam natin na tayo ay nakalipat na mula sa kamatayan tungo sa buhay, sapagkat iniibig natin ang mga kapatid. Ang hindi umiibig sa kanyang kapatid ay nananatili sa kamatayan. Ang sinumang napopoot sa kaniyang kapatid ay mamamatay-tao, at alam ninyo na ang sinumang mamamatay-tao ay walang buhay na walang-hanggan na nananatili sa kaniya. Sa pamamagitan nito nakilala natin ang pag-ibig, sapagkat siya ay naglagay ng kanyang kaluluwa para sa atin, at tayo ay dapat ding maglagay ng ating mga kaluluwa para sa mga

kapatid. Ngunit sino ang may kayamanan ng mundong ito at makita ang kanyang kapatid na nangangailangan at isara ang kanyang puso laban sa kanya, paano nananatili sa kanya ang pag-ibig ng Diyos? Mga anak ko, huwag tayong umibig sa salita lamang o sa dila, kundi sa gawa at katotohanan. At sa pamamagitan nito ay nalalaman natin na tayo ay mula sa katotohanan, at sa harap niya ay papatatahimikin natin ang ating mga puso, na kung hinahatulan tayo ng ating puso, sapagkat mas dakila ang Diyos kaysa sa ating puso at alam niya ang lahat ng bagay. Mga minamahal, kung ang ating puso ay hindi humahatol sa atin, mayroon tayong katapangan sa harapan ng Diyos, At kung ano man ang aming hingin ay aming tinatanggap mula sa kanya, sapagkat sinusunod namin ang kanyang mga utos at ginagawa namin ang nakalulugod sa harap niya. At ito ang kaniyang utos: na tayo ay sumampalataya sa pangalan ng kaniyang Anak na si Hesukristo at magmahalan sa isat isa, gaya ng ibinigay niya sa atin ng utos. At ang tumutupad ng kanyang mga utos ay nananatili sa kanya, at siya ay nananatili sa kanya. At sa pamamagitan nito ay nalalaman natin na siya ay nananatili sa atin, mula sa Espiritu na ibinigay niya sa atin.

4

Mga minamahal, huwag kayong maniwala sa bawat espiritu, kundi subukin ninyo ang mga espiritu kung sila ay mula sa Diyos, sapagkat maraming mga bulaang propeta ang lumabas na

papunta sa mundo. Sa pamamagitan nito ninyo nakikilala ang espiritu ng Diyos: ang bawat espiritung kumikikilala kay Hesus Kristong dumating sa laman ay mula sa Diyos. At ang bawat espiritung hindi kumikikilala kay Hesus Kristong dumating sa laman ay hindi mula sa Diyos, at ito ang espiritu ng antikristo na inyong narinig na darating, at ngayon ay nasa mundo na. Kayo ay mula sa Diyos, maliliit na mga anak, at kayo ay nagtagumpay laban sa kanila, sapagkat mas dakila ang nasa inyo kaysa sa nasa mundo. Sila ay mula sa mundo, kaya mula sa mundo sila nagsasalita at ang mundo ay nakikinig sa kanila. Kami ay mula sa Diyos, ang nakakakilala sa Diyos ay nakikinig sa amin. Ang hindi mula sa Diyos ay hindi nakikinig sa amin. Mula rito nakikilala natin ang espiritu ng katotohanan at ang espiritu ng pagkakamali.

Mga minamahal, magmahalan tayo sa isat isa, sapagkat ang pag-ibig ay mula sa Diyos, at ang bawat umiibig ay ipinanganak mula sa Diyos at nakikilala ang Diyos. Ang hindi umiibig ay hindi nakakilala sa Diyos, sapagkat ang Diyos ay pag-ibig. Sa pamamagitan nito nahayag ang pag-ibig ng Diyos sa atin, sapagkat isinugo ng Diyos ang kanyang bugtong na Anak sa sanlibutan upang tayo ay mabuhay sa pamamagitan niya. Dito ay ang pag-ibig, hindi dahil tayo ay umibig sa Diyos, kundi dahil siya ay umibig sa atin at isinugo ang kanyang Anak bilang pantubos para sa ating mga kasalanan. Mga minamahal, kung ganito ang Diyos ay umibig sa atin, tayo rin ay dapat na magmahalan. Ang Diyos ay hindi kailanman nakita ng sinuman, ngunit kung tayo ay magmahalan sa isat isa, ang Diyos ay

nananatili sa atin at ang kanyang pag-ibig ay nagiging ganap sa atin. Sa pamamagitan nito alam natin na nananatili tayo sa kanya at siya sa atin, sapagkat mula sa kanyang Espiritu ay ibinigay niya sa atin. At kami ay nakakita at nagpapatotoo na ang Ama ay nagsugo ng Anak na Tagapagligtas ng sanlibutan. Sinumang kumpisal na si Hesus ay Anak ng Diyos, ang Diyos ay nananatili sa kanya at siya ay nananatili sa Diyos. At kami ay nakakilala at naniwala sa pag-ibig na mayroon ang Diyos sa amin. Ang Diyos ay pag-ibig, at ang nananatili sa pag-ibig ay nananatili sa Diyos at ang Diyos ay nananatili sa kanya. Sa pamamagitan nito naperpekto ang pag-ibig sa atin, upang magkaroon tayo ng katapangan sa araw ng paghatol, sapagkat kung paano siya ay, gayon din kami ay sa mundong ito. Walang takot sa pag-ibig, ngunit ang perpektong pag-ibig ay nagtataboy ng takot sa labas, sapagkat ang takot ay may kaparusahan, at ang natatakot ay hindi pa naperpekto sa pag-ibig. Iniibig natin siya, sapagkat siya ang unang umibig sa atin. Kung sinuman ay magsabi na, Mahal ko ang Diyos, ngunit kinamumuhian niya ang kanyang kapatid, siya ay sinungaling, sapagkat ang hindi umiibig sa kapatid na kanyang nakita, paano niya maaaring mahalin ang Diyos na hindi niya nakita? At ito ang utos na mayroon tayo mula sa kaniya, na ang umiibig sa Diyos ay umiibig din sa kaniyang kapatid.

5

Ang bawat naniniwala na si Jesus ay ang Kristo ay ipinanganak

mula sa Diyos, at ang bawat umiibig sa naglihi ay umiibig din sa ipinanganak mula sa kaniya. Sa pamamagitan nito, nalalaman natin na iniibig natin ang mga anak ng Diyos, kapag iniibig natin ang Diyos at sinusunod natin ang kanyang mga utos. Sapagkat ito ang pag-ibig sa Diyos, na ating sundin ang kanyang mga utos, at ang kanyang mga utos ay hindi mabigat. Sapagkat ang bawat ipinanganak mula sa Diyos ay lumalampas sa mundo, at ito ang tagumpay na naglampas sa mundo—ang ating pananampalataya. Sino ang nagtatagumpay sa mundo kung hindi ang naniniwala na si Jesus ay ang Anak ng Diyos? Ito ay ang dumating sa pamamagitan ng tubig at dugo, si Jesucristo, hindi lamang sa tubig, kundi sa tubig at sa dugo, at ang Espiritu ay siyang nagpapatotoo, sapagkat ang Espiritu ay ang katotohanan. Sapagkat tatlo ang sumasaksi sa langit: ang Ama, ang Salita, at ang Banal na Espiritu, at ang tatlong ito ay isa; at tatlo ang sumasaksi sa lupa Ang Espiritu at ang tubig at ang dugo, at ang tatlo ay iisa. Kung tinatanggap natin ang patotoo ng mga tao, ang patotoo ng Diyos ay mas dakila, sapagkat ito ang patotoo ng Diyos na kanyang ipinatotoo tungkol sa kanyang Anak. Ang naniniwala sa Anak ng Diyos ay may patotoo sa loob niya. Ang hindi naniniwala sa Diyos ay ginawa siyang sinungaling, sapagkat hindi siya naniniwala sa patotoong ipinahayag ng Diyos tungkol sa kanyang Anak. At ito ang patotoo, na ang Diyos ay nagbigay sa atin ng buhay na walang hanggan, at ang buhay na ito ay nasa kanyang Anak. Ang may anak ay may buhay, ang walang anak ng Diyos ay walang buhay.

Ang mga ito ay isinulat ko sa inyo na naniniwala sa pangalan ng

Anak ng Diyos, upang malaman ninyo na mayroon kayong buhay na walang hanggan, at upang maniwala kayo sa pangalan ng Anak ng Diyos. At ito ang katapatan na mayroon tayo sa kanya, na kung ano man ang ating hingin ayon sa kanyang kalooban, nakikinig siya sa atin. At kung alam natin na nakikinig siya sa atin sa anumang ating hinihiling, alam natin na mayroon na tayo ang mga kahilingang hiniling natin sa kanya. Kung may makakita sa kanyang kapatid na nagkakasala ng kasalanang hindi tungo sa kamatayan, hihilingin niya, at ibibigay sa kanya ang buhay—sa mga nagkakasalang hindi tungo sa kamatayan. Mayroon kasalanang tungo sa kamatayan; hindi tungkol sa iyon ang sinasabi ko upang hilingin niya. Ang lahat ng kawalang-katarungan ay kasalanan, at may kasalanan na hindi patungo sa kamatayan. Alam natin na ang bawat taong ipinanganak mula sa Diyos ay hindi nagkakasala, ngunit ang ipinanganak mula sa Diyos ay nag-iingat sa kaniyang sarili, at ang masama ay hindi humahawak sa kaniya. Alam natin na mula sa Diyos tayo, at ang buong mundo ay nasa kapangyarihan ng masama. Ngunit alam natin na ang Anak ng Diyos ay dumating at binigyan tayo ng pang-unawa upang makilala natin ang totoo, at tayo ay nasa totoo, nasa Anak niyang si Jesu-Cristo. Siya ang tunay na Diyos at buhay na walang hanggan.

Mga anak, ingatan ninyo ang inyong mga sarili mula sa mga diyus-diyusan. Amen.

Josue

1

At nangyari na pagkatapos ng kamatayan ni Moises, sinabi ng Panginoon kay Josue na anak ni Nun, na katulong ni Moises, Si Moises na aking katiwala ay namatay na. Ngayon nga, bumangon ka at tumawid sa Jordan, ikaw at ang lahat ng bayang ito, patungo sa lupaing aking ibinibigay sa kanila. Bawat lugar na inyong tutuntungan ay ibibigay ko sa inyo, gaya ng aking sinabi kay Moises. Ang ilang at ang Anti-Lebanon, hanggang sa dakilang ilog, ang ilog Euphrates, at hanggang sa pinakamalayong dagat mula sa kanluran, ay magiging mga hangganan ninyo. Walang tao ang tatayo laban sa harapan mo sa lahat ng araw ng iyong buhay, at kung paano ako ay sumama kay Moises, gayon din ako ay sasama sa iyo, at hindi kita pababayaan ni balewalain ka. Maging malakas at matapang ka, sapagkat ikaw ang maghahati sa bayang ito ng lupain na isinumpa kong ibibigay sa inyong mga ninuno. Maging malakas nga at maging matapang, upang ingatan at gawin ayon sa iniutos sa iyo ni Moises na aking lingkod, at hindi ka liliko mula

sa kanila sa kanan ni sa kaliwa, upang ikaw ay umunlad sa lahat ng iyong gagawin. At hindi aalis ang aklat ng kautusang ito sa iyong bibig, at magbubulay ka rito araw at gabi, upang malaman mong gawin ang lahat ng nakasulat, at kung magkagayon ay magtatagumpay ka, at papaunlarin mo ang iyong mga lakad, at kung magkagayon ay makakaunawa ka. Narito, iniutos ko sa iyo: Maging malakas at magpakalalaki, huwag maging duwag, ni huwag matakot, sapagkat kasama mo ang Panginoon na iyong Diyos sa lahat ng iyong pupuntahan. At nag-utos si Josue sa mga eskriba ng bayan, Pumasok kayo sa gitna ng kampo ng bayan, at mag-utos sa bayan, na sinasabi, maghanda kayo ng pagkain, sapagkat tatlong araw na lang at kayo ay tatawid sa Jordang ito, upang pumasok at angkinin ang lupain na ibinibigay sa inyo ng Panginoon na Diyos ng inyong mga ninuno.

At kay Reuben, at kay Gad, at sa kalahating lipi ni Manasseh ay sinabi ni Josue, Alalahanin ang salita na inutusan sa inyo ni Moises, ang lingkod ng Panginoon, na nagsasabi, Ang Panginoon na inyong Diyos ay nagpahinga sa inyo at ibinigay sa inyo ang lupaing ito. Ang inyong mga asawa at ang inyong mga anak at ang inyong mga hayop ay manatili sa lupain na ibinigay sa inyo, ngunit kayo ay tatawid na nakasandata, una kaysa sa inyong mga kapatid—lahat ng malakas—at tutulungan ninyo sila. Hanggang magbigay ng kapahingahan ang Panginoon na ating Diyos sa inyong mga kapatid, gaya rin ninyo, at mamanahin din nila ang lupaing ibinibigay sa kanila ng Panginoon na ating Diyos, at babalik kayo, bawat isa, sa kaniyang mana na ibinigay sa inyo ni Moises sa kabila ng Jordan sa silangan ng araw. At

sumagot sila kay Josue at sinabi, Lahat ng iyong iuutos sa amin ay aming gagawin, at sa lahat ng lugar na iyong pagpapadalhan sa amin ay aming pupuntahan. Ayon sa lahat ng aming narinig kay Moises, pakikinggan namin kayo, basta lamang ang Panginoon naming Diyos ay sumaiyo, gaya ng pagkakasama niya kay Moises. Ang taong susuway sa iyo, at sinumang hindi makikinig sa iyong mga salita ayon sa iyong iuutos sa kanya, ay mamatay, ngunit maging malakas at magpakalalaki ka.

2

At ipinadala ni Josue na anak ni Nun mula sa Shittim ang dalawang binata upang tiktikan, na nagsabi, Umakyat kayo at tingnan ninyo ang lupain at ang Jericho. At pumunta ang dalawang binata at pumasok sa Jericho, at pumasok sila sa bahay ng isang babaeng patutot na ang pangalan ay Rahab, at doon sila namalagi.

At iniulat sa hari ng Jericho, na sinasabi, Pumasok dito ang mga lalaki mula sa mga anak ng Israel upang tiktikan ang lupain. At nagsugo ang hari ng Jericho at nagsabi kay Rahab, Ilabas mo ang mga lalaking pumasok sa iyong bahay ngayong gabi, sapagkat naparito sila upang tiktikan ang lupain. At kinuha ng babae ang dalawang lalaki at itinago sila, at sinabi niya, Pumasok sa akin ang mga lalaki. Ngunit nang isinasara ang pintuan sa kadiliman at lumabas ang mga lalaki, hindi ko alam kung saan sila naglakad. Habulin ninyo sila, baka maabutan ninyo sila. Ngunit

siya ay nagpaakyat sa kanila sa bubungan, at itinago niya sila sa loob ng mga tangkay ng lino na nakapatong sa bubungan. At hinabol ng mga lalaki sila sa daang patungo sa Jordan hanggang sa mga tawiran, at isinara ang tarangkahan.

At nangyari na nang lumabas ang mga humahabol sa likod nila, at bago pa sila matulog, siya ay umakyat sa kanila sa bubong. At sinabi niya sa kanila, Alam ko na ibinigay sa inyo ng Panginoon ang lupain, sapagkat bumagsak sa amin ang takot sa inyo. Narinig namin na pinatuyo ng Panginoong Diyos ang Pulang Dagat sa harapan ninyo nang kayo ay lumabas mula sa lupain ng Ehipto, at ang lahat ng ginawa niya sa dalawang hari ng mga Amorreo na nasa kabilang ibayo ng Jordan, kay Sihon at kay Og, na inyong nilipol. At nang marinig namin ito, namangha ang aming mga puso, at nawala na ang lakas ng loob sa sinuman sa amin dahil sa inyo, sapagkat ang Panginoon na inyong Diyos ay Diyos sa langit sa itaas at sa lupa sa ibaba. At ngayon, sumumpa kayo sa akin sa Panginoon na Diyos, na dahil ako ay gumagawa ng awa sa inyo, gawin din ninyo ang awa sa sambahayan ng aking ama, At iligtas ninyo ang sambahayan ng aking ama, ang aking ina, at ang aking mga kapatid, at ang buong sambahayan ko, at lahat ng mayroon sila, at ililigtas ninyo ang aking kaluluwa mula sa kamatayan.

At sinabi sa kaniya ng mga lalaki, Ang aming buhay ay kapalit ng inyo hanggang kamatayan. At sinabi niya, Kapag ibinigay ng Panginoon sa inyo ang lungsod, gawain ninyo sa akin ang awa at katotohanan. At ibinaba niya sila sa pamamagitan ng bintana.

At sinabi niya sa kanila, Pumunta kayo sa mabundok na lugar upang hindi kayo matagpuan ng mga humahabol sa inyo, at magtatago kayo roon ng tatlong araw hanggang sa bumalik ang mga humahabol mula sa inyo, at pagkatapos nito ay makakaalis na kayo patungo sa inyong daan.

At sinabi sa kaniya ng mga lalaki, Walang sala kami sa sumpang ito mo. Narito, kami ay pumapasok sa bahagi ng lungsod, at ilalagay mo ang tanda—ang pulang lubid na ito ay ibababa mo sa bintana kung saan mo kami ibinaba. Ang iyong ama, at ang iyong ina, at ang iyong mga kapatid, at ang buong sambahayan ng iyong ama ay titipunin mo sa iyong sarili sa iyong bahay. At sinumang lalabas sa pinto ng iyong bahay ay mananagot sa kanyang sarili, ngunit kami ay walang sala sa sumpang ito mo, at ang lahat ng kasama mo sa loob ng iyong bahay, kami ay mananagot. Ngunit kung may sinuman ang gumawa ng masama sa amin o magbunyag ng mga salitang ito namin, kami ay magiging walang-sala sa sumpang ito mo. At sinabi niya sa kanila, Ayon sa inyong salita, mangyari ito, at pinalayas niya sila, at sila ay umalis. At dumating sila sa mabundok na lupain at nanatili roon ng tatlong araw, at hinanap ng mga tumatugis ang lahat ng mga daan ngunit hindi nila sila natagpuan.

At bumalik ang dalawang binata at bumaba mula sa bundok, at tumawid patungo kay Josue na anak ni Nun, at ikinuwento nila sa kanya ang lahat ng mga pangyayaring nangyari sa kanila. At sinabi nila kay Josue na ibinigay ng Panginoon ang buong lupain sa aming kamay, at natunaw ang lahat ng naninirahan sa

lupaing iyon dahil sa amin.

3

At bumangon nang maaga si Josue sa umaga, at umalis mula sa Shittim, at dumating sila hanggang sa Jordan, at tumigil sila roon bago tumawid. At pagkatapos ng tatlong araw, dumaan ang mga eskriba sa kampo, At sila ay nag-utos sa bayan, na nagsasabi, Kapag makita ninyo ang kaban ng tipan ng Panginoon na ating Diyos, at ang ating mga pari at ang mga Levita na nagdadala nito, kayo ay aalis sa inyong mga lugar, at susunod kayo rito. Ngunit hayaang malayo ang pagitan ninyo at niyon, mga dalawang libong kubit ang layo na inyong itatayo, huwag kayong lalapit dito, upang malaman ninyo ang daang inyong lalakaran, sapagkat hindi pa ninyo nilakad ang daang ito mula kahapon at ikatlong araw.

At sinabi ni Joshua sa mga tao, Maglinis kayo sa inyong mga sarili para sa bukas, sapagkat bukas ay gagawa ang Panginoon sa inyo ng mga kahanga-hangang bagay. At sinabi ni Josue sa mga pari, Buhatin ninyo ang kaban ng tipan ng Panginoon, at mauna kayo sa bayan. At binuhat ng mga pari ang kaban ng tipan ng Panginoon, at naglakad sila sa unahan ng bayan. At sinabi ng Panginoon kay Joshua, Sa araw na ito, nagsisimula akong itaas ka sa harap ng lahat ng mga anak ng Israel, upang malaman nila na kung paano ako ay kasama ni Moises, gayon din ako ay magiging kasama mo. At ngayon, utusan mo ang mga

paring nagdadala ng kaban ng tipan, na sabihin, Kapag kayo ay pumasok sa bahagi ng tubig ng Jordan, ay tatayo kayo sa Jordan.'

At sinabi ni Josue sa mga anak ng Israel, Magsilapit kayo rito, at pakinggan ninyo ang salita ng Panginoon na ating Diyos. Sa pamamagitan nito ay malalaman ninyo na ang buhay na Diyos ay nasa inyo, at lubos na lilipulin niya mula sa ating harapan ang mga Cananeo, at ang mga Heteo, at ang mga Perezeo, at ang mga Heveo, at ang mga Amorreo, at ang mga Gergeseo, at ang mga Jebuseo. Narito, ang kaban ng tipan ng Panginoon ng buong lupa ay tumatawid sa Jordan. Pumili kayo para sa inyong sarili ng labindalawang lalaki mula sa mga anak ng Israel, isa mula sa bawat lipi. At mangyayari, kapag tumigil ang mga paa ng mga paring nagdadala ng kaban ng tipan ng Panginoon ng buong lupa sa tubig ng Jordan, ang tubig ng Jordan ay mawawala, at ang tubig na bumababa ay titigil.

At umalis ang mga tao mula sa kanilang mga tolda upang tumawid sa Jordan, at ang mga pari ay nagdala ng kaban ng tipan ng Panginoon na nangunguna sa harap ng mga tao. At nang pumapasok ang mga paring nagdadala ng kaban ng tipan sa Jordan, at nang maisawsaw ang mga paa ng mga paring nagdadala ng kaban ng tipan ng Panginoon sa bahagi ng tubig ng Jordan, ang Jordan ay napupuno hanggang sa buong pampang nito, tulad ng mga araw ng pag-aani ng trigo. At tumigil ang mga tubig na bumababa mula sa itaas, nagtayo bilang isang bunton na nakatayo nang napakalalayo, hanggang sa bahagi ng Kariathiarim; ang bumababang tubig naman ay

bumaba patungo sa Dagat ng Araba, ang dagat ng asin, hanggang sa lubos na natuyo; at ang bayan ay nakatayo sa tapat ng Heriko. At nagtayo ang mga paring nagdadala ng kaban ng tipan ng Panginoon sa tuyong lupa sa gitna ng Jordan, at lahat ng mga anak ng Israel ay tumatawid sa tuyong lupa, hanggang natapos ang pagtawid ng buong bayan sa Jordan.

4

At nang matapos nang lahat ng mga tao ang pagtawid sa Jordan, sinabi ng Panginoon kay Josue, Pagkatapos kunin ang mga lalaki mula sa mga tao, isa mula sa bawat lipi, Utusan mo sila, at kumuha kayo mula sa gitna ng Jordan ng labindalawang handang bato, at dalhin ninyo ang mga ito kasama ninyo, ilagay ninyo ang mga ito sa inyong kampo, kung saan man kayo magkampo roon sa gabi.

At ipinatawag ni Josue ang labindalawang lalaking kilala mula sa mga anak ng Israel, isa mula sa bawat lipi, Sinabi niya sa kanila, Magpunta kayo sa harap ko sa harapan ng Panginoon sa gitna ng Jordan, at bawat isa ay kumuha roon ng bato at magdala nito sa kaniyang mga balikat ayon sa bilang ng labindalawang lipi ng Israel. upang maging sa inyo ang mga ito bilang tandang nakalatag magpakailanman, upang kapag tatanungin ka ng iyong anak bukas, Ano ang mga batong ito sa atin?' At ipaliliwanag mo sa iyong anak, na sasabihin, na huminto ang ilog Jordan mula sa harapan ng kaban ng tipan ng

Panginoon ng buong lupa, nang ito ay tumatawid dito, at ang mga batong ito ay magiging alaala para sa inyo, sa mga anak ng Israel, hanggang sa walang hanggan.

At ginawa ito ng mga anak ng Israel, ayon sa iniutos ng Panginoon kay Josue, at kinuha nila ang labindalawang bato mula sa gitna ng Jordan, ayon sa iniutos ng Panginoon kay Josue sa pagtatapos ng pagtawid ng mga anak ng Israel, at dinala nila ang mga ito kasama nila sa kampo, at inilagay nila roon. Nagtayo naman si Josue ng iba pang labindalawang bato sa Jordan mismo, sa lugar na kinaroroonan ng mga paa ng mga paring nagdadala ng kaban ng tipan ng Panginoon, at nandoon ang mga ito hanggang ngayon.

Nakatayo naman ang mga pari na nagdadala ng kaban ng tipan sa Jordan, hanggang matapos ni Josue ang lahat na iniutos ng Panginoon na ipahayag sa bayan, at nagmadali ang bayan, at tumawid sila. At nangyari nang matapos nang tumawid ang lahat ng mga tao, na tumawid din ang kaban ng tipan ng Panginoon, at ang mga bato ay nasa harap nila. At tumawid ang mga anak ni Reuben, at ang mga anak ni Gad, at ang kalahating lipi ni Manasseh na nakahanda sa harap ng mga anak ni Israel, gaya ng iniutos sa kanila ni Moses. Apatnapung libong handa sa labanan ay tumawid sa harap ng Panginoon tungo sa digmaan laban sa lungsod ng Jericho. Sa araw na iyon ay pinalaki ng Panginoon si Josue sa harapan ng buong lahing Israel, at natakot sila sa kaniya, gaya ni Moises, sa buong panahon ng kaniyang buhay.

At sinabi ng Panginoon kay Josue, Mag-utos sa mga pari na nagdadala ng kaban ng tipan ng patotoo ng Panginoon na lumabas mula sa Jordan. At iniutos ni Josue sa mga pari, na sinasabi, Lumabas kayo mula sa Jordan. At nangyari na nang lumabas ang mga paring nagdadala ng arko ng tipan ng Panginoon mula sa Jordan at inilagay nila ang kanilang mga paa sa ibabaw ng lupa, dumaluhong ang tubig ng Jordan pabalik sa dating lugar at umagos tulad ng noong nakaraang mga araw sa buong pampang.

At ang mga tao ay umakyat mula sa Jordan noong ikasampung araw ng unang buwan, at nagkampo ang mga anak ng Israel sa Gilgal sa silangang bahagi mula sa Jericho. At ang labindalawang batong ito, na kinuha niya mula sa Jordan, ay itinayo ni Josue sa Gilgal. nagsasabi, Kapag tinatanong kayo ng inyong mga anak, Ano ang mga batong ito? Ipahayag sa inyong mga anak na sa tuyong lupa tumawid ang Israel sa Ilog Jordan na ito. Nang patuyuin ng Panginoon na aming Diyos ang tubig ng Jordan mula sa harapan nila, hanggang sila ay makatawid, gaya ng ginawa ng Panginoon na aming Diyos sa Pulang Dagat, na pinatuyo ng Panginoon na aming Diyos sa harapan namin, hanggang kami ay makaraos. Upang malaman ng lahat ng bansa sa lupa na ang kapangyarihan ng Panginoon ay malakas, at upang kayo ay sumamba sa Panginoong ating Diyos sa bawat gawa.

5

At nangyari na nang marinig ng mga hari ng mga Amorita na nasa kabilang ibayo ng Jordan, at ng mga hari ng Phoenicia na nasa tabi ng dagat, na pinatuyo ng Panginoong Diyos ang ilog Jordan sa harapan ng mga anak ni Israel habang tumatawid sila, natunaw ang kanilang mga puso, at sila ay lubhang natakot, at wala nang karunungan sa kanila dahil sa mga anak ni Israel.

Sa panahong ito, sinabi ng Panginoon kay Joshua, Gumawa ka para sa iyong sarili ng mga espada na bato mula sa matalas na bato, at umupo ka at tuliin mo ang mga anak ng Israel sa ikalawang pagkakataon. At gumawa si Josue ng mga matalim na espada na bato, at tinuli niya ang mga anak ng Israel sa lugar na tinatawag na Burol ng mga Balat ng Tuli. Ang paraan kung paano nilinis ni Josue ang mga anak ng Israel, gaano man karami ang naging sa daan, at gaano man karami ang hindi pa tuli sa mga lumabas mula sa Ehipto. Lahat ng mga ito ay tinuli ni Josue, sapagkat apatnaput dalawang taon na naglakbay ang Israel sa ilang ng Mabaritidt. Kaya hindi tuli ang karamihan sa kanila na mga mandirigma na lumabas mula sa lupain ng Ehipto, ang mga sumuway sa mga utos ng Diyos, na sa kanila rin ay ipinasiya na hindi nila makikita ang lupain na isinumpa ng Panginoon sa kanilang mga ama na ibibigay, ang lupaing umaagos ng gatas at pulot. Sa halip na sila, inilagay niya ang kanilang mga anak na lalaki na tinuli ni Josue, sapagkat sila ay ipinanganak sa daan nang hindi tuli. Nang matuli na sila, nanatili silang tahimik doon, nakaupo sa kampo hanggang sa sila ay gumaling. At sinabi ng Panginoon kay Josue na anak ni Nun, Sa araw na ito inalis ko ang kahihiyan ng Ehipto mula sa

inyo. At tinawag niya ang pangalan ng lugar na iyon na Galgala.

At ginawa ng mga anak ng Israel ang paskuwa sa ikalabing-apat na araw ng buwan mula sa gabi sa kanluran ng Jerico sa dako roon ng Jordan sa kapatagan. At kumain sila ng tinapay na walang lebadura at ng sariwang butil mula sa lupain. Sa araw na ito tumigil ang manna pagkatapos nilang kumain mula sa butil ng lupa, at hindi na nagkaroon ang mga anak ng Israel ng manna, at nag-ani sila sa lupain ng mga Puno ng Palma sa taong iyon.

At nangyari nang si Joshua ay nasa Jericho, at nang itaas niya ang kanyang mga mata, nakita niya ang isang taong nakatayo sa harap niya, at ang espada ay nakabunot sa kanyang kamay, at lumapit si Joshua at sinabi sa kanya, Sa atin ka ba, o sa mga kaaway? Ngunit sinabi niya sa kanya, Ako ang punong-kumander ng hukbo ng Panginoon, ngayon ay dumating na ako. At si Josue ay nagpatirapa sa lupa, at sinabi sa kanya, Panginoon, ano ang iniuutos mo sa iyong lingkod? At sinabi ng punong heneral ng Panginoon kay Josue, Tanggalin mo ang iyong sandalyas sa iyong mga paa, sapagkat ang lugar na iyong tinatayuan ngayon ay banal.

6

At ang Jericho ay nakasara at pinatibay, at walang sinuman ang lumalabas mula rito, ni pumapasok man. At sinabi ng

Panginoon kay Joshua, Tingnan mo, ibinibigay ko sa iyong kapangyarihan ang Jericho, at ang hari nito na nasa loob nito, ang mga makapangyarihang taong malakas. Ngunit ikaw, ilagay mo sa palibot nito ang mga mandirigma. At kapag kayo ay tumugtog ng trumpeta, sumigaw nawa ang lahat ng bayan nang sabay-sabay, at kapag sila ay sumigaw, kusang babagsak ang mga pader ng lungsod, at papasok ang lahat ng bayan, na nagmamadali ang bawat isa nang tuwiran tungo sa lungsod.

At pumasok si Josue na anak ni Nun patungo sa mga pari, At sinabi niya sa kanila, Mag-utos sa bayan na umikot at palibutin ang lungsod, at ang mga mandirigmang nakasandata ay magmartsa sa harap ng Panginoon. At pitong pari na may hawak na pitong banal na trumpeta ay magdaan din sa harap ng Panginoon, at magpatunog nang malakas, at ang kaban ng tipan ng Panginoon ay sumunod. Ang mga mandirigma ay magmartsa sa unahan, at ang mga paring sumusunod sa likuran ng kaban ng tipan ng Panginoon ay tumutugtog ng mga trumpeta. Ngunit sa mga tao ay nag-utos si Josue, na nagsasabi, Huwag kayong sumigaw, ni huwag marinig ng sinuman ang inyong tinig, hanggang sa araw na ipahayag niya mismo na sumigaw, at pagkatapos ay sisigaw kayo. At pagkatapos na makapag-ikot ang kaban ng tipan ng Diyos, agad itong umalis papunta sa kampo at natulog doon.

At sa ikalawang araw, bumangon si Josue nang umaga, at kinuha ng mga pari ang kaban ng tipan ng Panginoon. At ang pitong pari na nagdadala ng pitong trumpeta ay nauna sa harap

ng Panginoon, at pagkatapos nito ay pumasok ang mga mandirigma, at ang natitirang karamihan ay nasa likuran ng kaban ng tipan ng Panginoon. At ang mga pari ay humihip ng mga trumpeta, at ang buong natitirang pulutong ay pinalibutan ang lungsod nang anim na beses mula malapit, at muling bumalik sa kampo. Ganito ang ginawa nila sa loob ng anim na araw.

At sa ikapitong araw, sila ay bumangon nang madaling araw, at pinalikot nila ang lungsod nang pitong ulit noong araw na iyon. At nangyari sa ikapitong pag-ikot, tumugtog ang mga pari, at sinabi ni Joshua sa mga anak ng Israel, Sumigaw kayo, sapagkat ibinigay ng Panginoon sa inyo ang lungsod. At ang lungsod ay magiging sumpa, ito at lahat ng nasa loob nito, para sa Panginoong ng mga hukbo, maliban kay Rahab na patutot—iligtas ninyo siya at lahat ng nasa bahay niya. Pero kayo ay mag-ingat nang lubhang lubha mula sa mga nakalaan na bagay, baka sakaling pag-isipan ninyo at kayo mismo ay kumuha mula sa mga nakalaan na bagay, at gawing sumpa ang kampo ng mga anak ng Israel, at wasakin ninyo kami. At ang bawat pilak o ginto, o tanso o bakal, ay magiging banal sa Panginoon at dadalhin sa kayamanan ng Panginoon.

At naghipunan ng mga trumpeta ang mga pari, at nang marinig ng bayan ang mga trumpeta, sumigaw nang malakas ang lahat ng bayan nang sabay-sabay na may sigaw na dakila at malakas, at bumagsak ang buong pader sa palibot, at umakyat ang lahat ng bayan papunta sa lungsod. At inilaan ito ni Josue para sa

pagkawasak, at lahat ng nasa lungsod mula sa lalaki hanggang babae, mula sa binata hanggang matanda, at hanggang sa guya at hayop na may pamatok, sa pamamagitan ng talim ng espada.

At sinabi ni Josue sa dalawang binata na nagtiktik, Pumasok kayo sa bahay ng babae, at ilabas ninyo siya mula roon, at ang lahat ng sa kanya. At pumasok ang dalawang binata na nagtiktik sa lungsod sa bahay ng babae, at inilabas nila si Rahab na patutot, at ang kanyang ama, at ang kanyang ina, at ang kanyang mga kapatid, at ang kanyang mga kamag-anak, at lahat ng nasa kanya, at inilagay nila siya sa labas ng kampo ng Israel. At ang lungsod ay sinunog sa apoy kasama ang lahat ng nasa loob nito, maliban lamang sa pilak at ginto at tanso at bakal na ibinigay upang ipasok sa kayamanan ng Panginoon.

At si Rahab na patutot, at ang buong sambahayan niya mula sa kanyang ama ay iniligtas na buhay ni Joshua, at pinatira sa Israel hanggang sa araw na ito, sapagkat itinago niya ang mga tiktik na ipinadala ni Joshua upang tiktikan ang Jericho. At nagpasumpa si Josue nang araw na iyon sa harap ng Panginoon, na nagsasabi, Sinumpa ang taong magtatayo ng lungsod na iyon; sa pamamagitan ng kanyang panganay ay ilalatag niya ang pundasyon nito, at sa pamamagitan ng kanyang bunso ay itatayo niya ang mga pintuan nito. At ganoon nga ang ginawa ni Hiel na taga-Bethel; sa pamamagitan ni Abiram na kanyang panganay ay inilatag niya ang pundasyon nito, at sa pamamagitan ng kanyang bunsong naligtas ay itinatag niya ang mga pintuan nito.

At ang Panginoon ay kasama ni Joshua, at ang kanyang pangalan ay kilala sa buong lupain.

7

At ang mga anak ng Israel ay nagkasala ng malaking kasalanan, at sila ay nagnakaw mula sa mga bagay na itinalaga. Si Achar na anak ni Charmi, na anak ni Zambri, na anak ni Zara mula sa lipi ng Juda ay kumuha mula sa mga bagay na itinalaga, at nagalit nang lubha ang Panginoon sa mga anak ng Israel.

At nagsugo si Joshua ng mga lalaki sa Ai, na malapit sa Bethel, at sinabi, Tiktikan ninyo ang Ai. Sumampa ang mga lalaki at tiniktikan nila ang Ai. Pagkatapos, bumalik sila kay Josue at sinabi sa kaniya, Huwag nang pasampahin ang buong bayan, kundi mga dalawang libo o tatlong libong lalaki lamang ang umakyat upang sakupin ang lungsod. Huwag mong dalhin doon ang buong bayan, sapagkat kakaunti lang sila. At umakyat na parang tatlong libong lalaki, at tumakas sila mula sa harapan ng mga lalaki ng Ai. At pinatay ng mga lalaki ng Ai mula sa kanila hanggang tatlumput anim na lalaki, at hinabol nila sila mula sa tarangkahan, at dinurog nila sila mula sa pababang daan, at natakot ang puso ng bayan, at naging tulad ng tubig.

At pinaras ni Josue ang kanyang mga damit, at nagpatirapa si Josue sa lupa sa harap ng Panginoon hanggang gabi, siya at ang mga matatanda ng Israel, at naglagay sila ng alikabok sa

kanilang mga ulo. At sinabi ni Josue, Namamanhik ako, Panginoon, bakit dinala ng lingkod mo ang bayang ito sa Jordan upang ibigay siya sa Amorreo upang lipulin kami? Kung nanatili kami at nanirahan kami sa tabi ng Jordan. At ano ang sasabihin ko dahil tumalikod ang Israel sa harap ng kanyang kaaway? At pagkarinig ng Cananaeo at ng lahat ng mga naninirahan sa lupain, paliligiran nila kami at lilipulin nila kami mula sa lupain, at ano ang gagawin mo sa iyong dakilang pangalan?

At sinabi ng Panginoon kay Josue, Bumangon ka, bakit ikaw nakahandusay sa iyong mukha? Nagkasala ang bayan at lumabag sa tipan na aking itinatag sa kanila, at pagkatapos magnakaw mula sa mga banal na bagay, inilagay nila ito sa kanilang mga sisidlan. At hindi makakaya ng mga anak ng Israel na harapin ang kanilang mga kaaway; tatalikod sila sa harap ng kanilang mga kaaway, sapagkat sila ay naging isang bagay na isinumpa. Hindi na ako makakasama pa ninyo, maliban kung alisin ninyo ang bagay na isinumpa mula sa inyo. Bumangon ka at banal-in ang mga tao, at sabihin mong magpakabanal sila bukas, sapagkat ito ang sinasabi ng Panginoong Diyos ng Israel: Ang isang bagay na isinumpa ay nasa inyo, hindi kayo makatatayo laban sa inyong mga kaaway hanggang alisin ninyo ang bagay na isinumpa mula sa inyo. At kayong lahat ay mapipisan sa umaga ayon sa inyong mga lipi, at ang liping ipapakita ng Panginoon ay inyong dadalhin ayon sa mga angkan, at ang angkang ipapakita ng Panginoon ay inyong dadalhin ayon sa sambahayan, at ang sambahayan na tatanggapin ng Panginoon ay inyong dadalhin ayon sa bawat

tao. At sinumang matukoy, susunugin sa apoy kasama ang lahat ng mayroon siya, sapagkat lumabag siya sa tipan ng Panginoon at gumawa ng paglabag sa kautusan sa Israel.

At bumangon nang maaga si Joshua, at dinala niya ang bayan ayon sa kanilang mga lipi, at napili ang lipi ni Judah. At dinala siya pasulong ayon sa mga angkan, at napili ang angkan ng Zerah. At dinala siya pasulong ayon sa bawat lalaki, At ipinakita si Achar na anak ni Zambri na anak ni Zara.

At sinabi ni Josue kay Acar, Magbigay ka ng kaluwalhatian ngayon sa Panginoong Diyos ng Israel, at magpahayag ka ng iyong pagkumpisal, at sabihin mo sa akin kung ano ang iyong ginawa, at huwag mong itago ito sa akin. At sumagot si Achar kay Joshua at sinabi, Tunay na ako ay nagkasala sa harap ng Panginoon, ang Diyos ng Israel, at ganito at ganito ang aking ginawa. Nakita ko sa nasamsam na yaman ang isang magandang damit na may burda, at dalawang daang didrakma ng pilak, at isang barang ginto na may timbang na limampung didrakma, at nang magnasa ako sa mga iyon ay kinuha ko ang mga ito, at narito, nakatago ang mga ito sa aking tolda, at ang pilak ay nakatago sa ilalim ng mga iyon. At nagsugo si Josue ng mga sugo, at tumakbo sila papunta sa tolda sa kampo, at ang mga ito ay nakatago sa kaniyang tolda, at ang pilak ay nasa ilalim ng mga ito. At inilabas nila ang mga iyon mula sa tolda, at dinala nila kay Joshua at sa mga matatanda ng Israel, at inilagay nila ang mga iyon sa harap ng Panginoon.

At kinuha ni Josue si Acar na anak ni Zara, at dinala siya sa lambak ng Acor, kasama ang kaniyang mga anak na lalaki, at ang kaniyang mga anak na babae, at ang kaniyang mga guya, at ang kaniyang mga hayop na pambigat, at lahat ng kaniyang mga tupa, at ang kaniyang tolda, at lahat ng kaniyang mga pag-aari, at ang lahat ng mga tao ay kasama niya, at dinala niya sila sa Emekacor. At sinabi ni Josue kay Acar, Bakit mo kami winasak? Wawasakin ka ng Panginoon gaya ng sa araw na ito. At binato siya ng mga bato ng buong Israel, at nagtayo sila sa kaniya ng malaking bunton ng mga bato, at huminto ang galit ng poot ng Panginoon. Dahil dito tinawag niya ito na Emekachor hanggang sa araw na ito.

8

At sinabi ng Panginoon kay Josue, Huwag kang matakot, ni huwag mawalan ng loob. Isama mo ang lahat ng mga mandirigmang lalaki, at bumangon ka at umakyat sa Ai. Narito, ibinigay ko na sa iyong mga kamay ang hari ng Ai at ang kaniyang lupain. At gagawin mo sa Ai ang ginawa mo sa Jericho at sa hari nito, at ang samsam ng mga hayop ay sasamsamam mo para sa iyong sarili, ngunit magtakda ka ng abatan para sa iyong sarili sa likuran ng lungsod.

At bumangon si Josue at lahat ng mga mandirigmang tao upang umakyat sa Ai. Pumili si Josue ng tatlumpung libong makapangyarihang lalaki, at ipinadala niya sila sa gabi. At siya

ay nag-utos sa kanila, na nagsasabi, Kayo ay magbakay sa likuran ng lungsod; huwag kayong lumayo sa lungsod, at kayo ay maging lahat na handa. At ako at lahat ng kasama ko ay lalapit sa lungsod, at mangyayari na kapag lumabas ang mga naninirahan sa Ai upang salubungin kami, gaya ng dati, tatakas kami mula sa harap nila. At kapag lumabas sila upang habulin kami, hihilain natin sila palayo sa lungsod, at sasabihin nila, Tumatakbo silang palayo sa atin, gaya ng dati. Ngunit kayo ay babangon mula sa pagbakay, at pupunta kayo sa lungsod. Ayon sa salitang ito ay inyong gagawin; naritot iniutos ko na sa inyo. At ipinadala sila ni Josue, at pumunta sila sa pag-abang at umupo sa pagitan ng Betel at ng Ai, sa kanlurang bahagi ng Ai.

At bumangon nang maaga si Josue sa umaga, binisita niya ang bayan, at umakyat sila—siya at ang mga matatanda—sa harapan ng bayan patungo sa Ai. At lahat ng mga mandirigmang kasama niya ay umakyat, at habang naglalakad ay dumating sila sa tapat ng lungsod mula sa silangan. At ang mga pag-abang ng lungsod mula sa dagat, At nangyari na nang makita ng hari ng Ai, nagmadali at lumabas tungo sa pagtatagpo sa kanila nang tuwid tungo sa digmaan, siya at lahat ng mga tao na kasama niya, at hindi niya alam na may nakaabang sa kanya sa likod ng lungsod. At nakita niya, kaya umatras si Josue at Israel mula sa kanila. At humabol sila sa mga anak ng Israel, at sila mismo ay umalis sa lungsod. Walang naiwan kahit sino sa Ai na hindi humabol sa Israel, at iniwan nila ang lungsod na bukas, at humabol sila sa Israel.

At sinabi ng Panginoon kay Josue, Iunat mo ang iyong kamay na may hawak na sibat tungo sa lungsod, sapagkat ibinigay ko na ito sa iyong mga kamay, at ang mga nakaabang ay babangon nang mabilis mula sa kanilang lugar. At iniunat ni Josue ang kanyang kamay na may hawak na sibat tungo sa lungsod. At ang mga nakaabang ay mabilis na tumayo mula sa kanilang lugar, at lumabas sila nang iunat niya ang kanyang kamay, at pumasok sila sa lungsod at sinakop ito, at nagmamadali silang sinunog ang lungsod. At lumingon ang mga naninirahan ng Ai sa likuran nila, at nakita nila ang usok na umaangat mula sa lungsod patungo sa langit, at wala na silang saan tatakasan dito o doon. At nakita ni Josue at ng buong Israel na nasakop ng mga nakaabang na mandirigma ang lungsod, at umakyat na ang usok ng lungsod sa langit, kaya bumalik sila at sinalakay ang mga lalaki ng Ai. At ang mga ito ay lumabas mula sa lungsod upang salubungin sila, at sila ay nakulong sa pagitan ng kampo—ang mga ito sa isang dako at ang mga ito sa kabilang dako. Sinugatan nila sila hanggang sa wala nang naiwan sa kanila ni nakaligtas o nakatakas. At dinakip nila nang buhay ang hari ng Ai, at dinala nila siya kay Josue.

At nang tumigil ang mga anak ng Israel sa pagpatay ng lahat ng nasa Ai, at ng mga nasa mga kapatagan, at sa bundok sa pababaan, kung saan hinabol nila sila mula roon hanggang wakas, bumalik si Josue sa Ai at sinugatan niya ito sa pamamagitan ng espada. At ang mga nabuwal sa araw na iyon mula sa lalaki hanggang sa babae ay labindalawang libo, lahat ng mga naninirahan sa Ai. Maliban sa mga nasamsam sa loob

ng lungsod, lahat ng kanilang ninakaw ay kinuha ng mga anak ng Israel para sa kanilang sarili ayon sa utos ng Panginoon, gaya ng iniutos ng Panginoon kay Josue.

At sinunog ni Josue ang lungsod sa apoy, ginawa niya itong bunton na walang naninirahan magpakailanman hanggang sa araw na ito. At ibinitin niya ang hari ng Ai sa kahoy na may dalawang sanga, at nanatili siya sa kahoy hanggang gabi. Nang lumulubog na ang araw, nag-utos si Josue, at ibinaba nila ang kanyang katawan mula sa kahoy, at itinapon nila ito sa hukay. Nagtayo sila ng bunton ng mga bato sa ibabaw nito, hanggang sa araw na ito.

9

Nang marinig ng mga hari ng mga Amoreo na nasa kabilang ibayo ng Jordan, ang mga nasa bulubundukin, at ang mga nasa kapatagan, at ang mga nasa buong baybayin ng malaking dagat, at ang mga malapit sa Anti-Lebanon, at ang mga Heteo, at ang mga Cananeo, at ang mga Perezeo, at ang mga Euaioi, at ang mga Amoreo, at ang mga Gergeseo, at ang mga Jebuseo,

Nagsama-sama silang lahat upang makipaglaban kay Josue at sa Israel nang magkakaisa.

At narinig ng mga naninirahan sa Gibeon ang lahat ng ginawa ng Panginoon sa Jericho at sa Ai. At gumawa rin naman sila ng

may katusuhan, at pagdating ay nag-imbak sila ng pagkain at naghanda, at dinala nila ang mga lumang sako sa kanilang mga balikat, pati ang mga lumang balat ng alak na punit-punit ngunit nakatali. At ang mga butas ng kanilang mga sandalyas, at ang kanilang mga sandalyas ay luma at pinagtagpi sa kanilang mga paa, at ang kanilang mga damit ay luma, at ang kanilang tinapay na probisyon ay tuyo, may amag, at durog.

At dumating sila kay Josue sa kampo ng Israel sa Gilgal, at sinabi nila kay Josue at sa Israel, Mula sa malayong lupain kami nanggaling, at ngayon makipagtipan kayo sa amin. At sinabi ng mga anak ng Israel sa Horite, Baka sa amin ka naninirahan, at paano kami makikipagtipan sa iyo? At sinabi nila kay Josue, Mga alipin mo kami. At sinabi ni Josue sa kanila, Saan kayo mula, at saan kayo nanggaling? At sila ay nagsabi, Mula sa lupain na malayo na malayo dumating ang iyong mga alipin sa pangalan ng Panginoon na iyong Diyos, sapagkat narinig namin ang kanyang pangalan at ang lahat ng kanyang ginawa sa Ehipto, at ang lahat ng ginawa niya sa mga hari ng mga Amorreo, na naroroon sa kabilang panig ng Jordan, kay Sihon na hari ng mga Amorreo, at kay Og na hari ng Bashan, na tumira sa Ashtaroth at sa Edrei. At nang marinig nila, sinabi sa amin ng aming mga matatanda at ng lahat ng naninirahan sa aming lupain, Magdala kayo ng pagkain para sa inyong paglalakbay, at pumunta kayo upang salubungin sila, at sabihin ninyo sa kanila, Kami ay inyong mga lingkod, at ngayon ay makipagtipan kayo sa amin. Ang mga tinapay na ito, mainit pa nang aming dalhin noong araw na kami ay umalis upang pumunta sa inyo, ngunit ngayon

ay natuyo na at naging luma. At ang mga balabal ng alak na ito na aming pinuno nang bago ay sumira na, at ang aming mga damit at ang aming mga sandalyas ay lubhang lumuma dahil sa napakahaba ng paglalakbay.

At kumuha ang mga pinuno ng kanilang mga probisyon, at hindi nila tinanong ang Panginoon. At gumawa si Josue ng kapayapaan sa kanila, at gumawa sila ng tipan sa kanila upang iligtas sila, at sumumpa sa kanila ang mga pinuno ng kapisanan.

At nangyari na pagkatapos ng tatlong araw mula nang makipagtipan sa kanila, narinig nila na malapit lang pala ang mga ito, at na sa kanilang kalapit sila naninirahan. At umalis ang mga anak ng Israel at dumating sa kanilang mga lungsod. Ang kanilang mga lungsod ay Gibeon, Chephirah, Beeroth, at ang mga lungsod ng Jearim. At hindi nakipaglaban sa kanila ang mga anak ng Israel, sapagkat sumumpa sa kanila ang lahat ng mga pinuno sa Panginoon na Diyos ng Israel, at nagreklamo ang buong kapulungan laban sa mga pinuno.

At sinabi ng mga pinuno sa buong kapulungan, Kami ay sumumpa sa kanila sa pamamagitan ng Panginoon na Diyos ng Israel, at ngayon hindi namin sila mahahawakan. Ito ang gagawin natin: huhulihin natin silang buhay at iingatan natin sila, at hindi tayo pagagalitan dahil sa sumpang ating isinumpa sa kanila. Sila ay mabubuhay, at magiging mga tagaputol ng kahoy at mga tagadala ng tubig para sa buong kapulungan, gaya ng sinabi sa kanila ng mga pinuno.

At tinawag ni Josue silang lahat, at sinabi sa kanila, Bakit ninyo ako dinaya, na nagsasabi, Napakalapit kami mula sa inyo, samantalang kayo naman ay mga kalapit-bayan ng mga naninirahan sa amin? At ngayon, kayo ay sinumpa; hindi kailanman mawawala sa inyo ang alipin, ni tagaputol ng kahoy, ni tagadala ng tubig para sa akin at sa aking Diyos. At sila ay sumagot kay Joshua, na nagsasabi, Iniulat sa amin kung gaano karami ang iniutos ng Panginoon na inyong Diyos kay Moises na kanyang lingkod, na ibigay sa inyo ang lupaing ito, at lipulin kami at lahat ng mga naninirahan dito mula sa inyong harapan, at kami ay natakot na lubha tungkol sa aming mga kaluluwa mula sa inyong harapan, at kami ay gumawa ng bagay na ito. At ngayon, narito kami na sakop ninyo; kung ano ang nakalulugod sa inyo at kung ano ang tila mabuti sa inyo, gawin ninyo sa amin.

At ginawa nila sa kanila ang ganoon, at iniligtas sila ni Josue noong araw na iyon mula sa mga kamay ng mga anak ng Israel, at hindi nila sila pinatay. At itinalaga sila ni Josue sa araw na iyon bilang mga mamamatay ng kahoy at mga tagadala ng tubig para sa buong kapulungan, at para sa altar ng Diyos. Dahil dito, naging mga mamamatay ng kahoy at mga tagadala ng tubig ang mga naninirahan sa Gabaon para sa altar ng Diyos hanggang sa araw na ito, at para sa lugar na pipiliin ng Panginoon.

10

Nang marinig ni Adonibezek na hari ng Jerusalem na sinakop ni Joshua ang Ai at lubusang winasak ito, kung paanong ginawa nila sa Jericho at sa hari nito, gayon din ang ginawa nila sa Ai at sa hari nito, at na ang mga naninirahan sa Gibeon ay sumuko kay Joshua at kay Israel, At lubhang natakot sila sa kanila, sapagkat alam niya na ang Gibeon ay malaking lungsod, gaya ng isa sa mga kaharian, at ang lahat ng mga lalaki nito ay malakas. At nagsugo si Adonibezek na hari ng Jerusalem kay Elam na hari ng Hebron, at kay Pidon na hari ng Jarmuth, at kay Jephtha na hari ng Lachish, at kay Dabir na hari ng Odollam, na nagsasabi, Halika, umakyat kayo sa akin at tulungan ninyo ako, at labanan natin ang Gibeon, sapagkat sila ay sumuko kay Joshua at sa mga anak ng Israel. At umakyat ang limang hari ng mga Jebusaita—ang hari ng Jerusalem, ang hari ng Hebron, ang hari ng Jarmuth, ang hari ng Lachish, at ang hari ng Odollam—sila at ang lahat nilang bayan. At kinubkob nila ang Gibeon at sinakop ito.

At nagpadala ang mga naninirahan sa Gibeon kay Joshua sa kampo ng Israel sa Gilgal, na nagsasabi, Huwag mong bitiwan ang iyong mga kamay mula sa iyong mga alipin, umakyat ka sa amin nang mabilis, at tulungan mo kami, at iligtas mo kami, sapagkat nagtipon laban sa amin ang lahat ng mga hari ng mga Amorita, ang mga naninirahan sa maburol na lugar. At umakyat si Josue mula sa Gilgal, siya at lahat ng mga taong mandirigma na kasama niya, lahat ay malakas at makapangyarihan.

At sinabi ng Panginoon kay Joshua, Huwag kang matakot sa kanila, sapagkat ibinigay ko na sila sa iyong mga kamay; wala ni

isa sa kanila ang mananatili sa harapan ninyo.

At dumating si Josue sa kanila nang bigla, sapagkat buong gabi siyang naglakbay mula sa Gilgal. At ginulo ng Panginoon ang kanilang isipan sa harapan ng mga anak ng Israel, at dinurog sila ng Panginoon ng malaking pagkakaduror sa Gibeon, at hinabol nila sila sa daang paakyat ng Beth-horon, at pinatay nila sila hanggang Azekah at hanggang Makkedah. At habang tumakas sila mula sa harapan ng mga anak ng Israel sa pababang daan ng Horonin, ang Panginoon ay nagpaulan sa kanila ng mga batong granizo mula sa langit hanggang Azeka, at naging mas marami ang namatay dahil sa mga batong granizo kaysa sa mga pinatay ng mga anak ng Israel ng espada sa digmaan.

Noon nagsalita si Josue sa Panginoon noong araw na ibinigay ng Diyos ang mga Amorreo sa kapangyarihan ng Israel, nang durugin niya sila sa Gabaon at sila ay nadurog sa harap ng mga anak ng Israel, at sinabi ni Josue, Tumigil ang araw sa Gabaon, at ang buwan sa lambak ng Aijalon. At tumigil ang araw at ang buwan sa kanilang kinatatayuan, hanggang ipagtanggol ng Diyos ang kanilang mga kaaway, at tumigil ang araw sa gitna ng kalangitan; hindi ito lumubog sa kanluran hanggang sa katapusan ng isang araw. At hindi nangyari ang ganitong araw, maging noon o pagkatapos, upang dinggin ng Diyos ang tao, sapagkat ang Panginoon ay nakipaglaban para sa Israel.

At tumakas ang limang haring ito at nagtago sila sa yungib na

nasa Makeda. At iniulat kay Josue, Natagpuan ang limang hari na nakatago sa kuweba sa Makeda. At sinabi ni Josue, Gulunga ang mga bato sa bibig ng kuweba, at magtakda ng mga lalaki upang bantayan sila. Ngunit kayo, huwag tumigil, habulin ninyo ang inyong mga kaaway, at sakupin ninyo ang kanilang likurang hukbo, at huwag ninyong payagang makapasok sila sa kanilang mga lungsod, sapagkat ibinigay sila ng Panginoon na ating Diyos sa ating mga kamay. At nangyari nang tumigil si Josue at ang bawat anak ng Israel sa pagpatay sa kanila ng lubhang malaking pagpatay hanggang sa wakas, at ang mga nakaligtas ay nakaligtas patungo sa mga matibay na lungsod.

At bumalik ang lahat ng mga tao kay Josue sa Makeda nang ligtas, at walang umuungol kahit isa sa mga anak ng Israel laban sa kanila.

At sinabi ni Joshua, Buksan ang yungib, at ilabas ang limang haring ito mula sa yungib. At inilabas nila ang limang hari mula sa yungib: ang hari ng Jerusalem, ang hari ng Hebron, ang hari ng Jarmuth, ang hari ng Lachish, at ang hari ng Odollam. At nang mailabas na nila sila kay Josue, tinawag ni Josue ang buong Israel at ang mga pinuno ng digmaan na sumama sa kanya, at sinabi niya sa kanila, Magsilapit kayo at iapak ninyo ang inyong mga paa sa kanilang mga leeg. At lumapit sila at iniapak nila ang kanilang mga paa sa kanilang mga leeg. At sinabi ni Josue sa kanila, Huwag kayong matakot sa kanila, ni huwag manglupaypay; magpakalalaki at magpakatapang, sapagkat ganito ang gagawin ng Panginoon sa lahat ng inyong

mga kaaway na inyong nilalabanan. At pinatay sila ni Josue, at ibinitin niya sila sa limang kahoy, at sila ay nakabitin sa mga kahoy hanggang gabi. At nang lumubog na ang araw, nag-utos si Josue, at ibinaba nila sila mula sa mga kahoy, at itinapon nila sila sa loob ng yungib kung saan sila nagtakas, at nagpagulong sila ng mga bato sa ibabaw ng yungib hanggang sa araw na ito.

At kinuha nila ang Makeda sa araw na iyon, at pinatay nila ito sa pamamagitan ng talim ng espada, at lubusang winasak nila ang bawat may buhay na nasa loob nito, at walang naiwan kahit sino sa loob nito na nakaligtas o nakatakas, at ginawa nila sa hari ng Makeda ang ginawa rin nila sa hari ng Heriko.

At umalis si Josue at ang buong Israel na kasama niya mula sa Makeda patungo sa Lebna, at kinubkob niya ang Lebna. At ibinigay ito ng Panginoon sa mga kamay ng Israel, at sinakop nila ito at ang hari nito, at pinatay nila ang lahat sa pamamagitan ng talim ng espada, at bawat may buhay na nilalang doon. Walang naiwan na nakaligtas o nakapagtakas, at ginawa nila sa hari nito ang ginawa rin nila sa hari ng Jericho.

At umalis si Josue at ang buong Israel na kasama niya mula sa Lebna patungo sa Lakis, pinaligiran niya ito, at sinalakay niya ito. At ibinigay ng Panginoon ang Lachish sa mga kamay ng Israel. At sinakop nila ito sa ikalawang araw, at pinatay nila ang lahat doon sa pamamagitan ng tabak, at lubos nilang winasak ito, sa parehong paraan na ginawa nila sa Libnah. Noon, umakyat si Elam na hari ng Gezer upang tulungan ang Lachish,

at sinugatan siya ni Josue sa pamamagitan ng espada, pati ang kanyang bayan, hanggang sa wala nang naiwan sa kanila na nakaligtas at nakatakas.

At umalis si Josue at ang buong Israel na kasama niya mula sa Lakis patungo sa Odolam, at kinubkob niya ito at sinakop niya ito. At ibinigay ito ng Panginoon sa kamay ng Israel, at sinakop nila ito sa araw na iyon, at pinatay nila ito sa pamamagitan ng talim ng espada, at lahat ng may hininga ay kanilang pinatay nang lubusan, ayon sa ginawa nila sa Lachish.

At umalis si Josue at ang buong Israel kasama niya patungo sa Hebron, at kinubkob nila ito. At sinaktan nila ito ng talim ng espada, at lahat ng may buhay na nasa loob nito, walang naiwan; kung paanong ginawa nila sa Odollam, lubos nilang winasak ito at lahat ng nasa loob nito.

At bumalik si Josue at ang buong Israel sa Dabir, at sinalakay nila ito, Sinakop nila ito, kasama ang hari at mga nayon nito, at nilipol nila ito sa pamamagitan ng espada, at lubusang winasak nila ito, at lahat ng may buhay doon, at walang iniwan ni isa mang nakaligtas, kung paano nila ginawa sa Hebron at sa hari nito, gayon din ang ginawa nila sa Debir at sa hari nito.

At sinaktan ni Josue ang buong lupain ng kabundukan, at ang Negeb, at ang kapatagan, at ang Asedoth, at ang mga hari nito. Hindi nila iniwan ni isa mang nakaligtas, at lahat ng may hininga ng buhay ay lubos niyang winasak, ayon sa iniutos ng

Panginoon na Diyos ng Israel. mula sa Kadesh Barnea hanggang sa Gaza, ang buong Goshen hanggang sa Gibeon. At lahat ng kanilang mga hari, at ang kanilang lupain ay sinaktan ni Josue nang sabay-sabay, sapagkat ang Panginoong Diyos ng Israel ay nakipaglaban para sa Israel.

11

Nang marinig ng hari ng Hazor na si Jabesh, nagpadala siya kay Jobab na hari ng Maron, at sa hari ng Symoon, at sa hari ng Aziph, at sa mga hari sa Sidon na dakila, sa maburol na lupain at sa Araba na nasa tapat ng Keneroth, at sa kapatagan, at sa Phenaeddor, At sa mga Cananeo sa tabing-dagat mula sa silangan, at sa mga Amoreo sa tabing-dagat, at ang mga Heteo, at ang mga Perezeo, at ang mga Jebuseo na nasa bundok, at ang mga Hivita, at ang mga nasa ilalim ng Hermon sa lupain ng Massyma. At lumabas sila at ang kanilang mga hari kasama nila, na tulad ng buhangin ng dagat sa dami, at mga kabayo at mga karwahe na napakadami. At nagsama-sama ang lahat ng mga hari at dumating sa iisang lugar, at nagkampo sa tubig ng Maron upang makipaglaban sa Israel.

At sinabi ng Panginoon kay Josue, Huwag kang matakot sa kanila, sapagkat bukas sa oras na ito ay ibibigay ko sila na napatalo sa harap ng Israel. Puputulin mo ang mga litid ng kanilang mga kabayo, at susunugin mo ang kanilang mga karwahe sa apoy. At dumating si Joshua at ang lahat ng mga

mandirigmang bayan sa kanila sa tubig ng Maron nang bigla, at lumusob sila sa kanila sa maburol na lugar. At ibinigay sila ng Panginoon sa kapangyarihan ng Israel, at habang sinasalakay sila, hinabol nila hanggang sa dakilang Sidon, at hanggang sa Maseron, at hanggang sa mga kapatagan ng Massoch sa silangan, at pinatay nila sila hanggang wala nang naiwan sa kanila ni isang nakaligtas. At ginawa ni Josue sa kanila kung ano ang iniutos sa kanya ng Panginoon: pinutol niya ang mga litid ng kanilang mga kabayo, at sinunog niya sa apoy ang kanilang mga karwahe.

At bumalik si Josue sa panahong iyon, at sinakop niya ang Asor at ang hari nito, sapagkat ang Asor ay dating namamahala sa lahat ng mga kahariang ito. At pinatay nila ang bawat humihinga sa loob nito sa pamamagitan ng espada, at lubos nilang winasak ang lahat, at walang naiwan sa loob nito na humihinga, at sinunog nila ang Hazor sa apoy. At lahat ng mga lungsod ng mga kaharian, at ang kanilang mga hari ay kinuha ni Joshua, at pinatay niya sila sa pamamagitan ng espada, at lubos na winasak nila sila, ayon sa paraan na iniutos ni Moses na lingkod ng Panginoon. Ngunit hindi sinunog ng Israel ang lahat ng mga pinatibay na lungsod, maliban lamang sa Hazor na sinunog nila. At lahat ng nasamsam nito ay ninakaw ng mga anak ng Israel para sa kanilang sarili, ngunit silang lahat ay lubos nilang winasak sa talim ng espada hanggang sa mawasak nila sila; hindi sila nag-iwan sa kanila ng kahit anong may buhay. Kung anong paraan iniutos ng Panginoon kay Moises na kanyang lingkod, at si Moises ay gayon din nag-utos kay Joshua,

at ganoon ginawa ni Joshua, hindi siya lumabag sa kahit ano mula sa lahat ng iniutos sa kanya ni Moises.

At sinakop ni Josue ang buong maburol na lupain, at ang buong lupain ng Negeb, at ang buong lupain ng Gosen, at ang kapatagan, at ang kanluranin, at ang bundok ng Israel, at ang mga mababang lugar. Ang mga lugar patungo sa bundok mula sa Bundok Halak, na umaahon papunta sa Seir, at hanggang Baal-gad, at ang mga kapatagan ng Lebanon sa ilalim ng Bundok Hermon, at lahat ng kanilang mga hari ay kinuha niya, winasak, at pinatay. At maraming araw na nakipaglaban si Josue sa mga haring ito.

At walang lungsod na hindi kinuha ng Israel; lahat ay kinuha nila sa digmaan. Sapagkat sa pamamagitan ng Panginoon ito nangyari na palakasin ang kanilang puso upang harapin sa digmaan ang Israel, upang sila ay lubusang lipulin, upang hindi ibigay sa kanila ang awa, kundi upang sila ay lubusang lipulin, gaya ng sinabi ng Panginoon kay Moises.

At dumating si Josue sa panahong iyon, at winasak niya ang mga Anakim mula sa kabundukan, mula sa Hebron, at mula sa Dabir, at mula sa Anaboth, at mula sa buong Juda kasama ang kanilang mga lungsod, at lubos na winasak sila ni Josue. Walang natirang Anakim sa lupain ng mga anak ng Israel, maliban lamang sa Gaza, sa Gath, at sa Ashdod.

At kinuha ni Josue ang buong lupain, ayon sa iniutos ng

Panginoon kay Moises, at ibinigay ito ni Josue bilang pamana sa Israel sa pamamagitan ng paghahati ayon sa kanilang mga lipi, at ang lupain ay tumigil sa pakikidigma.

12

At ito ang mga hari ng lupain na pinatay ng mga anak ng Israel, at minana nila ang kanilang lupain sa dako roon ng Jordan mula sa silangang dako—mula sa lambak ng Arnon hanggang sa bundok ng Hermon, at ang buong lupain ng Arabah sa silangan. Si Sihon na hari ng mga Amoreo, na tumira sa Heshbon, na namamahala mula sa Arnon na nasa lambak ayon sa bahagi ng lambak, at ang kalahati ng Gilead hanggang sa Jabbok, ang mga hangganan ng mga anak ni Ammon. At ang Araba hanggang sa dagat ng Chinnereth sa silangan, at hanggang sa dagat ng Araba, ang Dagat ng Asin mula sa silangan, ang daan patungo sa Beth-jeshimoth, mula sa Teman na nasa ilalim ng Asedoth-Phasga. At si Og na hari ng Bashan ay naiwan mula sa mga higante, na naninirahan sa Ashtaroth at sa Edrei, Tagapamahala mula sa bundok ng Hermon at mula sa Secchai, at ang buong Bashan hanggang sa mga hangganan ng Gergesi, at ang Machi, at ang kalahating Gilead, mga hangganan ni Sihon na hari ng Heshbon. Si Moses na lingkod ng Panginoon at ang mga anak ng Israel ay tumama sa kanila, at ibinigay ito ni Moses bilang pamana kina Reuben, at Gad, at sa kalahating lipi ni Manasseh.

At ito ang mga hari ng mga Amoreo na pinatay ni Josue at ng

mga anak ng Israel sa dako roon ng Jordan mula sa dagat ng Balagad sa kapatagan ng Lebanon, at hanggang sa bundok ng Chelcha na umaahon patungo sa Seir, at ibinigay ito ni Josue sa mga lipi ng Israel upang manahin ayon sa kanilang bahagi. sa bundok, at sa kapatagan, at sa Araba, at sa Asedot, at sa ilang, at sa Negeb, ang mga Heteo, at ang mga Amorreo, at ang mga Cananeo, at ang mga Perezeo, at ang mga Heveo, at ang mga Jebuseo.

Ang hari ng Jericho, at ang hari ng Ai, na malapit sa Bethel, hari ng Jerusalem, hari ng Hebron, hari ng Hierimouth, hari ng Lachish, hari ng Elam, hari ng Gezer, hari ng Debir, hari ng Gader, si haring Hermath, si haring Ader, ang hari ng Lebna, ang hari ng Odollam, Pumunta ang hari, ang hari ng Taphout, ang hari ng Opher, hari ng Ophek ng Arok, hari ng Asom, si haring Symoon, si haring Mambroth, si haring Aziph, Hari ng Kadesh, hari ng Zahhak, hari ng Maredoth, hari ng Iekom ng Carmel, ang hari ng Odollam sa Pheneador, ang hari ng Gei sa Galilea, hari ng Tirzah, lahat ng mga ito ay dalawamput siyam na hari.

13

At si Joshua ay matanda na at matatanda na, at sinabi ng Panginoon kay Joshua, Ikaw ay tumanda na, at maraming lupain pa ang nananatili para sa pamana. At ito ang lupang napabayaan: ang mga hangganan ng mga Filisteo, ang mga Gesurita, at ang mga Cananeo. Mula sa lupaing walang-

naninirahan sa harap ng Ehipto hanggang sa mga hangganan ng Ekron sa kaliwa ng mga Cananeo, binibilang sa limang satrapia ng mga Filisteo: ang Gazite, ang Azotite, ang Ascalonite, ang Gethite, ang Accaronite, at ang Hivite, mula sa Teman at sa buong lupain ng Canaan sa harapan ng Gaza, at ang mga taga-Sidon hanggang sa Aphek, hanggang sa mga hangganan ng mga Amoreo, at ang buong lupain ng Galiath ng mga Filisteo, at ang buong Lebanon mula sa silangang araw mula sa Gilgal sa ilalim ng bundok Hermon hanggang sa pasukan ng Hamath, Lahat ng naninirahan sa kabundukan mula sa Lebanon hanggang sa Masereth Memphomaim, lahat ng mga Sidonian, ako mismo ang maglilipol sa kanila mula sa harapan ng Israel, ngunit ipamahagi mo ito sa pamamagitan ng palabunutan sa Israel, ayon sa paraan na iniutos ko sa iyo.

At ngayon hatiin mo ang lupaing ito bilang mana sa siyam na lipi at sa kalahating lipi ng Manasseh. Mula sa Jordan hanggang sa Malaking Dagat sa kanluran ibibigay mo ito; ang Malaking Dagat ang magiging hangganan. Sa dalawang lipi, at sa kalahating lipi ni Manasseh, sa Reuben, at sa Gad, binigyan ni Moses sa kabilang ng Jordan, ayon sa silangang araw, binigyan siya ni Moses na lingkod ng Panginoon. mula sa Aroer, na nasa gilid ng batis ng Arnon, at ang lungsod na nasa gitna ng lambak, at ang buong Misor mula sa Medeba Lahat ng mga lungsod ni Sihon na hari ng mga Amoreo, na naghari sa Heshbon hanggang sa mga hangganan ng mga anak ni Ammon, At ang Galaaditis, at ang mga hangganan ng Gesiri, at ang mga Machati, ang buong bundok ng Hermon, at ang buong Basanitis hanggang sa Acha,

Ang buong kaharian ni Og sa Bashan, na naghari sa Ashtaroth at sa Edrei—siya ay naiwan mula sa mga higante, at sinugatan siya ni Moises at nilipol. At hindi lubos na nilipol ng mga anak ng Israel ang mga Gesirita, at ang mga Maacatita, at ang mga Cananeo, at nanirahan ang hari ng Gesiri at ang Maacati sa gitna ng mga anak ng Israel hanggang sa araw na ito.

Maliban sa tribo ni Levi na hindi binigyan ng mana, ang Panginoong Diyos ng Israel ang kanilang mana, ayon sa sinabi ng Panginoon sa kanila, at ito ang pagbabahagi na ibinahagi ni Moises sa mga anak ng Israel sa Araboth ng Moab sa kabilang ibayo ng Jordan malapit sa Jericho.

At binigay ni Moises sa tribo ni Reuben ayon sa kanilang mga angkan. At ang kanilang mga hangganan ay mula sa Aroer, na nasa tapat ng lambak ng Arnon, at ang lungsod na nasa lambak ng Arnon, at buong Misor. hanggang sa Heshbon, at lahat ng mga lungsod na nasa Misor, at Dibon, at Bamoth Baal, at ang bahay ng Meelboth, at Bashan, at Bamoth, at Mephaath, at Kiriathaim, at Sebama, at Serada, at Sion sa bundok ng Enab, at Beth-peor, at Asedoth-phasga, at Baiththaseinoth, at lahat ng mga lungsod ng Misor, at buong kaharian ni Sihon na hari ng mga Amorreo, na sinaktan ni Moises kasama ang mga pinuno ng Midian, at sina Evi, at Rekem, at Sur, at Hur, at Reba na pinunong napatay ng Zion, at ang mga naninirahan sa Zion.

At pinatay nila sa labanan ang manghuhula na si Balaam na anak ni Beor.

Ang mga hangganan ng Reuben ay umabot hanggang sa Jordan bilang hangganan. Ito ang mana ng mga anak ni Reuben ayon sa kanilang mga angkan, ang kanilang mga lungsod at ang kanilang mga bukirin.

Binigyan naman ni Moises ang mga anak ni Gad ayon sa kanilang mga angkan. At ang kanilang mga hangganan ay ang Jazer, lahat ng mga lungsod ng Gilead, at ang kalahati ng lupain ng mga anak ng Ammon hanggang sa Araba, na nasa tapat ng Arad. At mula sa Heshbon hanggang sa Araboth ayon sa Mizpah, at Botanim, at Maan hanggang sa mga hangganan ng Dibon, at Enadom at Othargai at Bainthanabra at Sokchotha at Saphan at ang natitirang kaharian ni Haring Sihon ng Heshbon, at ang Jordan ay magtatakda ng hangganan hanggang sa bahagi ng dagat ng Chinnereth sa dako roon ng Jordan mula sa silangan. Ito ang mana ng mga anak ni Gad ayon sa kanilang mga angkan at ayon sa kanilang mga lungsod; ayon sa kanilang mga angkan, tatalikod sila sa harap ng kanilang mga kaaway, sapagkat ang kanilang mga lungsod at ang kanilang mga bukirin ay nabuo ayon sa kanilang mga angkan.

At ibinigay ni Moises sa kalahating lipi ni Manases ayon sa kanilang mga angkan. At ang kanilang mga hangganan ay mula sa Maan, at ang buong kaharian ng Basan, at ang buong kaharian ni Haring Og ng Basan, at lahat ng mga nayon ni Jair na nasa Basan, animnapung lungsod. At ang kalahati ng Gilead, at ang Ashtaroth, at ang Edrei na mga lungsod ng kaharian ni Og sa Bashan, ay para sa mga anak ni Machir na mga anak ni

Manasseh, at sa kalahati ng mga anak ni Machir na mga anak ni Manasseh, ayon sa kanilang mga angkan. Ito ang mga ipinagmana ni Moises sa kabilang ng Jordan sa Araboth ng Moab, sa kabilang ng Jordan na malapit sa Jericho, sa silangan.

14

At ito ang mga nangahati ng mana sa mga anak ng Israel sa lupain ng Canaan, na ipinagmana sa kanila ni Eleazar na pari, at ni Joshua na anak ni Nun, at ng mga pinuno ng mga angkan ng mga lipi ng mga anak ng Israel. Ayon sa mga palabunutan ay kanilang minana, kung anong paraan iniutos ng Panginoon sa pamamagitan ng kamay ni Josue sa siyam na lipi at sa kalahating lipi. mula sa kabilang ng Jordan. At ang mga Levita ay hindi binigyan ng mana sa kanila, Sapagkat ang mga anak ni Jose ay dalawang lipi, sina Manases at Efraim, at hindi binigyan ng bahagi sa lupain ang mga Levita, kundi mga lungsod lamang upang manirahan, at ang mga lugar na inilaan para sa kanilang mga hayop. Kung anong paraan iniutos ng Panginoon kay Moises, gayon ginawa ng mga anak ng Israel, at hinati nila ang lupain.

At lumapit ang mga anak ni Juda kay Josue sa Gilgal, at sinabi sa kanya ni Caleb na anak ni Jefone na Kenezeo, Alam mo ang salitang sinalita ng Panginoon kay Moises na tao ng Diyos tungkol sa akin at sa iyo sa Kades Barnea. Apatnapu taon ako nang isugo ako ni Moses na lingkod ng Diyos mula sa Kadesh

Barnea upang tiktikan ang lupain, at sumagot ako sa kanya ng salita ayon sa kanyang isip. Ang mga kapatid kong umakyat kasama ko ay nagpabago ng puso ng mga tao, ngunit ako ay lubos na determinadong sumunod sa Panginoong aking Diyos. At sumumpâ si Moises sa araw na iyon, na nagsasabi, Ang lupain na iyong tinapakan ay magiging sa iyo bilang pamana at sa iyong mga anak magpakailanman, sapagkat ikaw ay tapat na sumunod sa Panginoon na ating Diyos. At ngayon, inalagaan ako ng Panginoon sa paraang sinabi niya, ito ang ika-apatnaput limang taon mula nang sabihin ng Panginoon ang salitang ito kay Moises, at naglakbay ang Israel sa ilang, at ngayon narito, ako ngayon ay walumput limang taon gulang. Malakas pa rin ako ngayong araw, tulad noong ipinadala ako ni Moises; gayon din, malakas pa rin ako ngayon upang lumabas at pumasok sa digmaan. At ngayon hihingi ako sa iyo ng bundok na ito, ayon sa sinabi ng Panginoon noong araw na iyon, sapagkat narinig mo ang salitang ito noong araw na iyon. Ngayon nga ay nandoon ang mga Anakim, may mga matitibay at malalaking lungsod. Kung ang Panginoon ay kasama ko, lilipulin ko sila, gaya ng sinabi sa akin ng Panginoon.

At pinagpala siya ni Joshua, at ibinigay ang Hebron kay Caleb na anak ni Jephunneh na anak ni Kenaz bilang pamana. Dahil dito, ang Hebron ay napunta kay Caleb na anak ni Jephunneh na Kenizzite bilang mana hanggang sa araw na ito, sapagkat siya ay sumunod sa utos ng Panginoong Diyos ng Israel. Ang pangalan ng Hebron noon ay Lungsod ng Argob, ang kabisera ng mga Anakim, at ang lupain ay tumigil na sa digmaan.

15

At nangyari ang mga hangganan ng lipi ng Juda ayon sa kanilang mga angkan, mula sa mga hangganan ng Idumea, mula sa ilang ng Sin hanggang sa Kades patungo sa Timog.

At ang kanilang mga hangganan ay mula sa Timog hanggang sa bahagi ng Dagat na Maalat, mula sa burol na nakaharap sa Timog. At dumadaan sa tapat ng pag-akyat ng Akrabin, at umiikot sa Zina, at umaakyat mula sa Timog patungo sa Kadesh Barnea, at lumalabas sa Hezron, at umaakyat patungo sa Addar, at lumalabas sa kanluran ng Kadesh. At lumalabas sa Salmona, at dumadaan hanggang sa lambak ng Ehipto, at ang labasan ng mga hangganan ay magiging sa dagat; ito ang kanilang mga hangganan mula sa Timog.

At ang mga hangganan mula sa silangan ay ang buong Dagat na Maalat hanggang sa Jordan. At ang kanilang mga hangganan mula sa Hilaga, at mula sa gulod ng dagat at mula sa bahagi ng Jordan. Umakyat ang hangganan patungo sa Bethaglaim, at dumaan mula sa Hilaga patungo sa Betharabah, at umakyat ang hangganan patungo sa bato ni Baion na anak ni Reuben. At umaahon ang mga hangganan sa ikaapat na bahagi ng lambak ng Achor, at bumababa sa Gilgal, na nasa tapat ng pag-akyat ng Adummim, na nasa Timog ng lambak, at dumadaan sa tubig ng bukal ng araw, at ang labasan nito ay ang bukal ng Rogel. At umakyat ang mga hangganan tungo sa lambak ng Ennom, sa

likuran ng Jebuis mula sa Timog—ito ay Jerusalem—at dumaan ang mga hangganan sa tuktok ng bundok, na nasa tapat ng lambak ng Ennom patungo sa dagat, na nasa bahagi ng lupain ng Rephaim sa Hilaga. At dumaan ang hangganan mula sa tuktok ng bundok patungo sa bukal ng tubig ng Naphto, at dumaan patungo sa bundok ng Ephron, at dadalhin ang hangganan patungo sa Baal, ito ay lungsod ng Jarim. At ang hangganan ay pupunta sa palibot mula sa Baal patungo sa dagat, at dadaan papunta sa bundok ng Assar sa likuran ng lungsod ng Jarin mula sa Hilaga—ito ay Chaslon—at bababa sa lungsod ng araw, at dadaan sa Timog. At dumadaloy ang hangganan sa likuran ng Ekron patungo sa hilaga, at lalabas ang mga hangganan tungo sa Succoth, at dadaan ang mga hangganan sa timog, at lalabas patungo sa Libnah, at ang labasan ng mga hangganan ay magiging sa dagat. At ang kanilang mga hangganan mula sa dagat, ang malaking dagat ang magtatakda ng hangganan. Ito ang mga hangganan ng mga anak ni Juda sa palibot ayon sa kanilang mga angkan.

At kay Caleb na anak ni Jephunneh ay binigyan ng bahagi sa gitna ng mga anak ni Judah dahil sa utos ng Diyos, at binigyan siya ni Joshua ng lungsod ng Arbok na punong lungsod ng Anak; ito ay Hebron. At lubusang winasak mula roon ni Caleb na anak ni Jephunneh ang tatlong anak ni Anak: si Sheshai, si Talmai, at si Ahiman. At umahon mula roon si Caleb laban sa mga naninirahan sa Debir, at ang pangalan ng Debir noon ay Lungsod ng mga Sulat.

At sinabi ni Caleb, Sinumang kukuha at pupuksa sa Lungsod ng mga Sulat at maghahari dito, ibibigay ko sa kaniya si Achsah na aking anak na babae upang maging asawa. At kinuha siya ni Othniel na anak ni Kenaz, kapatid ni Caleb, at ibinigay niya sa kaniya si Achsah na kaniyang anak na babae bilang asawa. At nangyari nang siya ay lumabas, pinayuhan niya ito, na nagsasabi, Hihilingin ko sa aking ama ang lupain, at sumigaw siya mula sa asno, at sinabi ni Caleb sa kanya, Ano ang sa iyo? At sinabi niya sa kanya, Bigyan mo ako ng pagpapala, sapagkat sa lupain ng Negeb mo ako ibinigay. Bigyan mo ako ng Bothanis. At ibinigay niya sa kanya ang Gonathlah sa itaas at ang Gonathlah sa ibaba.

Ito ang mana ng lipi ng mga anak ni Juda. Ang kanilang mga lungsod ay naging mga lungsod na malapit sa lipi ng mga anak ni Juda sa mga hangganan ng Edom sa ilang, at Baseeleel, at Ara, at Hazor. at si Ikam, at si Regma, at si Arouel, at Kadesh, at Asorionain, at Mainam, at Balmaana, at ang kanilang mga nayon At ang mga lungsod ng Aseron, ito ay Asor, at Sin, at Salma, at Moladah, at Seri, at Baalath, at Cholasheola, at Beersheba, at ang kanilang mga nayon, at ang kanilang mga bukirin, Bela, Bakok, at Asom, at Elboudad, at Bethel, at Hormah, at sa Ziklag, at sa Macharim, at sa Sethennak, at Labos, at Sale, at Eromoth, dalawamput siyam na lungsod, at ang kanilang mga nayon

Sa kapatagan: Ashtaol, Zorah, at Eshtaol. At Tinahi, at Inunat, at Iluthoth, at Hilot. at Jermouth, at Odollam, at Membra, at Saocho, at Iazeka, at Sakarim, at Gadera, at ang mga bukirin

nito, labingapat na lungsod, at ang kanilang mga nayon. Senna, at Adasan, at Magadalgad, at Dalad, at Mizpah, at Iachareel, at Basedoth, at Ideadalea, at Chabra, at Maches, at Maachos, at Gedor, at Bagadiel, at Noman, at Machedan, labinganim na lungsod, at ang kanilang mga nayon Lebna, at Ithak, at Enoch, at si Iana, at si Nasib, at Keilam, at Akiezi, at Kezib, at Bathesar, at Ailom, sampung lungsod, at ang kanilang mga nayon Ekron, ang mga nayon nito, at ang kanilang mga bukiran, mula sa Ekron hanggang Gemna, at lahat ng mga lunsod na malapit sa Asedoth, at ang kanilang mga nayon Asiedoth, at ang mga nayon nito, at ang mga bukirin nito, Gaza, at ang mga nayon nito, at ang mga bukirin nito hanggang sa batis ng Ehipto, at ang dakilang dagat ang humahangganan.

At sa maburol na lupain: ang Samir, at Jether, at Socoh, At Umaagos, at ang lungsod ng mga Sulat—ito ay Debir, at si Anon, at si Es, at si Man, at si Aisam, at Gosem, at Halu, at Hanna, at Gilom, labinisang lungsod, at ang kanilang mga nayon Airem, at Remna, at Soma, at si Jemain, at si Baethachu, at si Phakoua, At ang Euma, at ang lungsod ng Arbok na ito ay Hebron, at ang Sorath—siyam na lungsod kasama ang kanilang mga nayon. Maon, at Carmel, at Ziph, at Juttah, at si Jariel, at si Arikam, at si Zakanaim, at Gibeah, at Timnah—siyam na lungsod, at ang kanilang mga nayon Ailoua, at Beth-zur, at Geddon, at Magaroth, at Bethanam, at Thekoum, anim na lungsod, at ang kanilang mga nayon Kiriath-baal, ito ang lungsod ng Jarim, at Sotheba—dalawang lungsod kasama ang kanilang mga nayon. at Baddargeis, at Tharabaam, at Ainon, At ang Aiochioza, at

Naflazon, at ang mga lungsod ng Sadon, at Arcades—pitong lungsod, at ang kanilang mga nayon.

At ang mga Jebusite ay nanirahan sa Jerusalem, at hindi nakaya ng mga anak ni Juda na lipulin sila, at nanirahan ang mga Jebusite sa Jerusalem hanggang sa araw na ito.

16

At ang mga hangganan ng mga anak ni Jose ay mula sa Jordan na malapit sa Jerico mula sa silangan, at aakyat mula sa Jerico patungo sa maburol na lupain, ang ilang, patungo sa Betel-Luz. At lalabas patungo sa Bethel, at dadaan sa mga hangganan ng Ahatarthi. At dadaan sa dagat patungo sa mga hangganan ng Attalim hanggang sa mga hangganan ng Beth-horon na mababa, at ang kanilang labasan ay magiging sa dagat. At nagmana ang mga anak ni Joseph, sina Ephraim at Manasseh.

At nangyari ang mga hangganan ng mga anak ni Efraim ayon sa kanilang mga angkan, at ang mga hangganan ng kanilang mana ay mula sa silangan, ang Atarot at Erok hanggang sa Bethoron na nasa itaas, at Gazara. At darating ang mga hangganan sa dagat tungo sa Icasmon mula sa Hilagang Therma, iikot ito patungo sa silanganan tungo sa Thenasa at Selles, at dadaan mula sa silanganan tungo sa Ianoka at sa Macho, at Ataroth, at ang kanilang mga nayon, at darating sa Jericho, at lalabas sa Jordan. At mula sa Taphou, ang mga hangganan ay patungo sa

dagat hanggang sa Chelkana, at ang kanilang labasan ay patungo sa dagat. Ito ang mana ng lipi ng Ephraim ayon sa kanilang mga angkan.

At ang mga lungsod na naitalaga sa mga anak ni Efraim sa gitna ng mana ng mga anak ni Manases, lahat ng mga lungsod at ang kanilang mga nayon. At hindi winasak ni Efraim ang Cananeo na naninirahan sa Gazer, at nanirahan ang Cananeo sa Efraim hanggang sa araw na ito, hanggang umakyat si Faraon na hari ng Ehipto, at kinuha niya ito, at sinunog niya ito sa apoy, at ang mga Cananeo, at ang mga Perezeo, at ang mga naninirahan sa Gazer ay pinatay nila, at ibinigay ito ni Faraon bilang dote sa kanyang anak na babae.

17

At nangyari ang mga hangganan ng lipi ng mga anak ni Manases, sapagkat siya ang panganay kay Jose, kay Makir na panganay ni Manases na ama ni Galaad—dahil siya ay isang mandirigma—sa Galaaditis at sa Basanitis. At nangyari sa natitirang mga anak na lalaki ni Manasseh ayon sa kanilang mga angkan—sa mga anak na lalaki ni Iezer, at sa mga anak na lalaki ni Helek, at sa mga anak na lalaki ni Jeziel, at sa mga anak na lalaki ni Shechem, at sa mga anak na lalaki ni Shemida, at sa mga anak na lalaki ni Hepher—ang mga ito ay mga lalaki ayon sa kanilang mga angkan.

At si Salpaad na anak na lalaki ni Opher ay walang mga anak na lalaki kundi mga anak na babae lamang, at ito ang mga pangalan ng mga anak na babae ni Salpaad: Maala, Noua, Egla, Melcha, at Thersa. At sila ay tumayo sa harapan ni Eleazar na pari, at sa harapan ni Joshua, at sa harapan ng mga pinuno, na nagsasabi, Ang Diyos ay nag-utos sa pamamagitan ng kamay ni Moises na magbigay sa amin ng mana sa gitna ng aming mga kapatid. At nabigyan sila sa pamamagitan ng utos ng Panginoon ng bahagi kasama ng mga kapatid ng kanilang ama. At nahulog ang kanilang lubid mula sa Anassa at ang kapatagan ng Labek mula sa lupain ng Gilead, na nasa kabilang ibayo ng Jordan. Dahil ang mga anak na babae ng mga anak na lalaki ni Manases ay nagmana ng mana sa gitna ng kanilang mga kapatid, at ang lupain ng Galaad ay napunta sa mga natitirang anak na lalaki ni Manases.

At ang mga hangganan ng mga anak ni Manasseh ay naging Delehanath, na nasa tapat ng mga anak ni Anath, at patungo sa mga hangganan sa Jamin at Jassib hanggang sa bukal ng Taphthoth. Kay Manasseh mapapabilang, at ang Taphath sa mga hangganan ng Manasseh ay sa mga anak na lalaki ng Ephraim. At bababa ang mga hangganan sa lambak ng Charan sa Timog ayon sa lambak ng Jariel, terebinto sa Ephraim sa pagitan ng lungsod ng Manases, at ang mga hangganan ng Manases sa Hilaga patungo sa batis, at ang kanyang labasan ay magiging dagat. Mula sa Timog ay kay Efraim, at sa Hilaga ay kay Manases, at ang dagat ay magiging hangganan nila, at sa Aser sila ay makikipag-ugnayan sa Hilaga, at kay Isacar mula sa

silanganan. At magiging kay Manases sa Isacar at sa Aser ang Baitan at ang kanilang mga nayon, at ang mga nananahan sa Dor at ang mga nayon nito, at ang mga nananahan sa Megido at ang mga nayon nito, at ang ikatlo ng Mafeta at ang mga nayon nito.

At hindi nakaya ng mga anak ni Manases na wasakin ang mga lungsod na ito, at nagsimula ang mga Cananeo na manirahan sa lupaing ito. At nangyari na nang lumakas ang mga anak ng Israel, ginawa nila ang mga Cananeo na mga sakop, ngunit hindi nila sila lubusang nilipol.

Sumagot nga ang mga anak ni Jose kay Josue, Bakit binigyan mo kami ng isang mana lamang at isang sukat na bahagi? Kami ay isang malaking bayan, at pinagpala kami ng Diyos. At sinabi ni Josue sa kanila, Kung marami kayong tao, umakyat kayo sa kagubatan at maglinis para sa inyong sarili kung masikip sa inyo ang bundok ng Efraim. At sinabi nila, Hindi kami nasisiyahan sa bundok ng Ephraim, at ang Cananeo na naninirahan doon sa Beth-shean at sa mga nayon nito, at sa lambak ng Jezreel, ay may mga piling kabayo at bakal. At sinabi ni Josue sa mga anak ni Jose, Kung ikaw ay maraming tao at mayroon kang malaking lakas, hindi magiging iisa lamang ang iyong bahagi. Ang kagubatan ay magiging sayo, sapagkat ito ay kagubatan at lilinisin mo ito, at magiging sayo. At kapag lubusang lipulin mo ang Cananeo, kahit na mayroon siyang mga piling kabayo, ikaw ay higit na malakas sa kanya.

18

At nagtipon ang buong kapulungan ng mga anak ng Israel sa Shiloh, at itinayo nila roon ang tolda ng patotoo, at ang lupain ay nasakop na nila.

At naiwan ang mga anak ng Israel na hindi pa tumanggap ng mana, pitong lipi. At sinabi ni Josue sa mga anak ng Israel, Hanggang kailan kayo mapapagod na manahin ang lupain na ibinigay ng Panginoon na ating Diyos? Magbigay kayo mula sa inyo ng tatlong lalaki mula sa bawat tribo, at pagkatapos bumangon, hayaan silang dumaan sa lupain at ilarawan ito sa harap ko, ayon sa kinakailangang paghahati nito. At pumunta sila sa kanya. At hinati niya sa kanila ang lupain sa pitong bahagi. Ang Juda ay mananatili sa kanyang hangganan sa Timog, at ang mga anak ni Jose ay mananatili sa kanilang hangganan sa Hilaga. Kayo naman ay hatiin ang lupain sa pitong bahagi, at dalhin dito sa akin, at maglalabas ako para sa inyo ng kapalaran sa harap ng Panginoon na ating Diyos. Hindi sapagkat mayroon bahagi ang mga anak ni Levi sa inyo, ang pagkasaserdote ng Panginoon ang bahagi niya, at si Gad at si Reuben at ang kalahating tribu ni Manasseh ay kumuha ng mana nila sa lampas ng Jordan sa silangan, na ibinigay sa kanila ni Moises ang lingkod ng Panginoon.

At bumangon ang mga lalaki at umalis, at nag-utos si Josue sa mga lalaking naglalakad na sukatín ang lupain, na nagsasabi,

Pumunta kayo at sukatín ang lupain, at bumalik kayo sa akin, at dito ay ilalabas ko sa inyo ang kapalaran sa harap ng Panginoon sa Shiloh. At sila ay pumunta at naglakbay sa lupain, at nakita nila ito at isinulat nila ito ayon sa mga lungsod—pitong bahagi sa isang aklat—at dinala nila kay Josue. At naghagis si Josue ng kapalaran para sa kanila sa Silo sa harapan ng Panginoon.

At lumabas ang kapalaran ng lipi ng Benjamin una ayon sa kanilang mga angkan, at lumabas ang mga hangganan ng kanilang kapalaran sa pagitan ng mga anak ng Juda at sa pagitan ng mga anak ng Jose.

At ang kanilang mga hangganan ay mula sa Hilaga, mula sa Jordan, aakyat ang mga hangganan sa likuran ng Jerico mula sa Hilaga, at aakyat sa bundok patungo sa dagat, at ang labasan nito ay ang Mabdaritis Bethon. At dadaan mula roon ang mga hangganan patungo sa Luz sa likuran ng Luz mula sa timog nito, ito ay Bethel, at bababa ang mga hangganan patungo sa Matarot Orech sa maburol na lupain, na nasa timog ng Beth horon na ibaba.

At dadaan ang mga hangganan at lalampasan ang bahaging nakatingin sa dagat mula sa Timog, mula sa bundok sa harap ng Bethoron sa Timog, at ang labasan nito ay papunta sa Kiriat Baal, na ito ay Kiriatiarin, lungsod ng mga anak ng Juda. Ito ang bahagi patungo sa dagat.

At ang bahaging patungo sa Timog mula sa bahagi ng Kariath

Baal, at dadaan ang hangganan papunta sa Gasin, sa bukal ng tubig ng Naphto. At bababa ang mga hangganan sa bahaging ito, ayon sa harapan ng lambak ng Sonnam, na mula sa bahagi ng Emek Rephaim sa Hilaga, at bababa ang Gaienna sa likuran ng Jebousai mula sa Timog, at bababa sa bukal ng Rogel. At dadaan sa bukal ng Betsamis, at dadaan sa Galilot, na nasa tapat ng pag-akyat ng Etam, at bababa sa bato ng Baion ng mga anak ni Ruben. At dadaan sa likuran ng Betarabah mula sa Hilaga, at bababa sa mga hangganan sa likuran ng dagat mula sa Hilaga. At magiging ang labasan ng mga hangganan sa taluktok ng Dagat ng Asin sa hilaga patungo sa bahagi ng Jordan mula sa timog, ito ang mga hangganan mula sa timog.

At ang Jordan ay magtatakda ng hangganan mula sa bahaging silangan. Ito ang mana ng mga anak ni Benjamin, ang mga hangganan nito sa palibot ayon sa kanilang mga angkan.

At ang mga lungsod ng mga anak ni Benjamin ayon sa kanilang mga angkan ay Jericho, at Bethegai, at Amekasis, at Baithabara, at Sarai, at Besana, at Aien, at Phara, at Ephrathah, at Carafa, at Cefira, at Moni, at Gabaa, labindalawang lungsod, at ang kanilang mga nayon Gibeon, at Ramah, at Beeroth. at si Massema, at si Miron, at si Amoke, at si Phira, at si Kaphan, at si Nakan, at si Zelekan, at si Thareela, at Jebus, ito ay Jerusalem, at Gabaoth, Iarim, labintatlong lungsod, at ang kanilang mga nayon. Ito ang mana ng mga anak ni Benjamin ayon sa kanilang mga angkan.

19

At lumabas ang ikalawang bunton para sa mga anak ni Simeon, at ang kanilang mana ay nasa pagitan ng mga bahagi ng mga anak ni Juda. At ang kanilang kapalaran ay Beersheba, Samaa, at Moladah. at si Arsola, at si Bola, at si Jason, at Erthoula, at Bula, at Horma, at Sicelac, at Baithmachereb, at Sarsusin, at ang Batharoth, at ang kanilang mga bukid, labintatlong lungsod, at ang kanilang mga nayon. Eremmon, at Talcha, at Jether, at Asan, apat na lungsod at ang kanilang mga nayon, Palibot ng kanilang mga lungsod hanggang Balek, patungo sa Bameth na nasa Timog, ito ang mana ng lipi ng mga anak ni Simeon ayon sa kanilang mga angkan. Mula sa bahagi ni Juda ang mana ng lipi ng mga anak ni Simeon, sapagkat ang bahagi ng mga anak ni Juda ay mas malaki kaysa sa kanila, at nagmana ang mga anak ni Simeon sa gitna ng bahagi nila.

At lumabas ang ikatlong kapalaran para kay Zebulun ayon sa kanilang mga angkan. Ang mga hangganan ng kanilang mana ay magiging Esedekgola, ang kanilang mga hangganan. ang dagat at Magelda, at makikipagtagpo sa Betharabah patungo sa lambak na nasa tapat ng Jeknam. At bumalik mula sa Seddouk na nasa kabila mula sa silangan ng Beth shemesh patungo sa mga hangganan ng Chaseloth aith, at dadaan sa Dabiroth, at aakyat sa Phanggai. At mula roon ay iikot mula sa kabila patungo sa silanganan tungo sa Gebere tungo sa lungsod ng Katasem, at dadaan tungo sa Remmona Matharaoza. At liliko

ang hangganan sa hilaga patungo sa Hamath, at ang labasan nito ay magiging sa Ziphron, at Katanath, at Nabaal, at Symoon, at Jericho, at Baithman. Ito ang mana ng lipi ng mga anak ni Zebulun ayon sa kanilang mga angkan, ang mga lungsod at ang kanilang mga nayon.

At kay Issachar ay lumabas ang ikaapat na kapalaran. At ang kanilang mga hangganan ay Iaziel, at Chasaloth, at Sunam. at Agis, at Siona, at Reeroth, at Anachereth, at Dabiron, at Kishon, at Rebes, at Remmas, at Ieon, at Tomman, at Aimarek, at Bersaphes. At magsasama ang mga hangganan sa Gathbor at sa Salim ayon sa dagat, at Beth-shemesh, at ang labasan ng kanyang mga hangganan ay ang Jordan. Ito ang mana ng lipi ng mga anak ni Isacar ayon sa kanilang mga angkan, ang mga lungsod at ang kanilang mga nayon.

At lumabas ang ikalimang kapalaran para kay Asher ayon sa kanilang mga angkan. At ang kanilang mga hangganan ay Exeleketh, at Aleph, at Baithok, at Keaph. at sina Elimelech, Ammiel, at Maasah, at makikipag-ugnay sa Carmelo sa tabi ng dagat, at sa Sion, at Labanath. At babalik mula sa silanganan ng araw at Bethgeneth, at makikipag-ugnay sa Zebulun at Ekgai, at Iphtahel na nasa hilaga, at papasok sa mga hangganan ng Saphthaibaithme at Inael, at dadaan patungo sa Chobamasomel. at Elbon, at Rahab, at Ememaon, at Kanthan hanggang sa dakilang Sidon. At babalik ang mga hangganan tungo sa Ramah, at hanggang sa bukal ng Masphassat at ng mga Tyrian, at babalik ang mga hangganan patungo sa Jasiph, at ang labasan

nito ay magiging ang dagat, at Apoleb, at Echozob. At si Archob, at Aphek, at Rhaau. Ito ang mana ng lipi ng mga anak ni Asher ayon sa kanilang mga angkan, ang mga lungsod at ang kanilang mga nayon.

At kay Neftali lumabas ang ikaanim na kapalaran. At ang kanilang mga hangganan ay naging Moolam, at Mola, at Besemiin, at Arme, at Nabok, at Iephthamai, hanggang sa Dodam, at ang kanyang mga daan ay umabot hanggang sa Jordan. At babalik ang hangganan patungo sa dagat sa Aththabor, at dadaan mula roon sa Iakana, at makikipag-ugnay sa Zebulun mula sa Timog, at si Asher ay makikipag-ugnay ayon sa dagat, at ang Jordan mula sa silanganan ng araw.

At ang mga nakukutaang lungsod ng mga Tyrian, Tyre, at Omathadaketh, at Cenereth, at Armath, at Arael, at Hazor, at ang Kades, at ang Assari, at ang bukal ng Asor, at si Keroe, at Megalaarim, at Baiththame, at Thessamys. Ito ang mana ng lipi ng mga anak ni Neftali.

At sa Dan ay lumabas ang ikapitong kapalaran. At ang kanilang mga hangganan ay naging Sarath, at Asa, at ang mga lungsod ng Sammaus, at Salamis, at Ammon, at Silatha, at kinuha ang Timna at Ekron at Alcatha, at Begethon, at Gebeelan at Azor, at Banaibakat, at Gethremmon, At mula sa dagat ng Hierakon, ang hangganan ay malapit sa Joppa. Ito ang mana ng lipi ng mga anak ni Dan ayon sa kanilang mga angkan, ang kanilang mga lungsod at ang kanilang mga nayon.

At pumunta ang mga anak ni Dan at nakipaglaban sa Lachish, at sinakop nila ito, at pinatay nila ang mga tao roon sa pamamagitan ng espada, at nanirahan sila doon at tinawag nila ang lugar na Lasendan.

At sila ay pumunta upang sakupin ang lupain ayon sa kanilang hangganan, at binigyan ng mga anak ng Israel ng mana si Josue na anak ni Nun sa gitna nila. Sa pamamagitan ng utos ng Diyos, ibinigay nila sa kanya ang lungsod na hiniling niya, ang Thamnasaarch, na nasa bundok ng Ephraim, at itinayo niya ang lungsod at nanirahan doon.

Ito ang mga paghahating ibinigay bilang mana ni Eleazar na pari, at ni Hesus na anak ni Nun, at ng mga pinuno ng mga angkan sa mga lipi ng Israel ayon sa palabunutan sa Shiloh sa harap ng Panginoon, sa tabi ng mga pintuan ng tolda ng patotoo, at sila ay pumunta upang sakupin ang lupain.

20

At nagsalita ang Panginoon kay Joshua, na nagsasabi, Magsalita sa mga anak ng Israel, na sinasabi, Ibigay ang mga lungsod ng kanlungan na aking sinabi sa inyo sa pamamagitan ni Moises. Kanlungan para sa mamamatay-tao na tumama ng kaluluwa nang hindi sinasadya, at ang mga lungsod ay magiging kanlungan para sa inyo, at hindi mamamatay ang mamamatay-tao sa kamay ng manghihiganti ng dugo, hanggang siya ay

tumayo sa harap ng kapulungan para sa paghatol.

At itinalaga niya ang Kadesh sa Galilea sa bundok ng Neftali, at ang Sikem sa bundok ng Efraim, at ang lungsod ng Arbok, na ito ay Hebron, sa bundok ng Juda.

At sa kabilang ibayo ng Jordan, ibinigay ang Bosor sa ilang, sa kapatagan, mula sa lipi ni Reuben, at ang Aremoth sa Gilead mula sa lipi ni Gad, at ang Gaulon sa Bashan mula sa lipi ni Manasseh.

Ito ang mga lungsod na itinalaga para sa mga anak ng Israel at sa dayuhang naninirahan sa kanila, upang tumakas doon ang sinumang nakasugat ng kaluluwa nang hindi sinasadya, upang hindi siya mamatay sa kamay ng manghihiganti ng dugo, hanggang siya ay tumayo sa harap ng kapulungan para sa paghatol.

21

At lumapit ang mga punong ama ng mga anak ni Levi kay Eleazar na pari, at kay Josue na anak ni Nun, at sa mga punong pinuno ng mga pamilya mula sa mga lipi ng Israel, At sinabi nila sa kanila sa Shiloh sa lupain ng Canaan, Nag-utos ang Panginoon sa pamamagitan ni Moises na bigyan kami ng mga lungsod upang manirahan, at ng mga pastulan para sa aming mga hayop. At ibinigay ng mga anak ng Israel sa mga Levita, sa

paghahati ng mana, dahil sa utos ng Panginoon, ang mga lungsod at ang kanilang mga lupang pastulan.

At lumabas ang kapalaran para sa angkan ni Kaat, at nabigyan ang mga anak ni Aaron na mga paring Levita mula sa lipi ni Juda at mula sa lipi ni Simeon at mula sa lipi ni Benjamin sa pamamagitan ng palabunutan, labintatlong lungsod.

At sa mga anak ni Kaath na nananatili mula sa lipi ng Efraim at mula sa lipi ng Dan at mula sa kalahating lipi ng Manases, sa pamamagitan ng palabunutan, sampung lungsod.

At sa mga anak na lalaki ni Gershon mula sa tribo ng Issachar at mula sa tribo ng Asher at mula sa tribo ng Naphtali at mula sa kalahating tribo ng Manasseh sa Bashan, labintatlong lungsod.

At sa mga anak ni Merari ayon sa kanilang mga angkan, mula sa lipi ni Reuben at mula sa lipi ni Gad at mula sa lipi ni Zebulun, sa pamamagitan ng palabunutan, labindalawang lungsod.

At ibinigay ng mga anak ng Israel sa mga Levita ang mga lungsod at ang kanilang mga lupang pastulan, ayon sa paraan na iniutos ng Panginoon kay Moises, sa pamamagitan ng palabunutan.

At ibinigay ng lipi ng mga anak ni Juda at ng lipi ng mga anak ni Simeon at mula sa lipi ng mga anak ni Benjamin ang mga

lungsod na ito, at tinawag sila Sa mga anak na lalaki ni Aaron mula sa bayan ng Kaath na kabilang sa mga anak na lalaki ni Levi, sapagkat sa kanila napunta ang palabunutan. At binigay niya sa kanila ang Kariatabok na pangunahing lungsod ng mga Enac, ito ay Hebron sa bundok ng Juda, at ang mga pastulan naman sa palibot nito. At ang mga bukid ng lungsod, at ang mga nayon nito ay ibinigay ni Joshua sa mga anak ni Caleb na anak ni Jephunneh bilang pag-aari.

At sa mga anak ni Aaron, binigyan niya ang lunsod na kanlungan para sa pumatay-tao, ang Hebron, at ang mga lupang inilaan na kasama nito, at ang Lemna, at ang mga lupang inilaan na malapit dito, At ang Ailom at ang mga inilaan dito, at ang Tema at ang mga inilaan dito, At ang Gella, at ang mga nakalaan dito, at ang Dabir, at ang mga nakalaan dito, At si Asa, at ang mga nakalaan dito, at si Tanu, at ang mga nakalaan dito, at si Bethshemesh, at ang mga nakalaan dito, siyam na lungsod mula sa dalawang liping ito. At mula sa lipi ni Benjamin, ang Gibeon at ang mga lupang nakalaan dito, at ang Gath at ang mga lupang nakalaan dito, At ang Anatot kasama ang mga lupain na nakalaan dito, at ang Gamala kasama ang mga lupain na nakalaan dito—apat na lungsod. Lahat ng mga lungsod ng mga anak ni Aaron na mga pari ay labintatlo.

At sa mga bayan ng mga anak ni Kaat, sa mga Levitang natitirang mula sa mga anak ni Kaat, ang lungsod ng kanilang mga saserdote ay mula sa lipi ni Efraim. At binigyan nila sila ng lungsod ng kanlungan para sa pumatay, ang Shechem, at ang

mga lupain na inilaan dito, at ang Gazara at ang mga lupain nito, at ang mga lupain na inilaan dito. At ang Beth horon, at ang mga nakalaan para dito, apat na lungsod. At mula sa tribo ng Dan, ang Elkothaim at ang mga lupain na nakalaan dito, at ang Gethedan at ang mga lupain na nakalaan dito, At ang Aijalon kasama ang mga lupang nakalaan dito, at ang Getheremmon kasama ang mga lupang nakalaan dito—apat na lungsod. At mula sa kalahating lipi ng Manases, ang Taanac at ang mga lupain na nakalaan dito, at ang Iebata at ang mga lupain na nakalaan dito—dalawang lungsod. Lahat ng sampung lungsod, at ang mga inihiwalay para dito kasama ang mga nakapalibot sa kanila, para sa mga natitirang angkan ng mga anak ni Kaath.

At sa mga anak ni Gershon na mga Levita, mula sa kalahating lipi ni Manasseh, ang mga lungsod na inilaan para sa mga pumatay: ang Golan sa Bashan at ang mga nakalaan dito, at ang Bezer at ang mga nakalaan dito—dalawang lungsod. At mula sa lipi ng Issachar, ang Kishon at ang mga lupang nakalaan dito, at ang Debba at ang mga lupang nakalaan dito, At ang Ramot, at ang mga inilaan dito, at ang Bukal ng mga Sulat, at ang mga inilaan dito, apat na lungsod. At mula sa tribo ng Asher, ang Basellath at ang mga lupang nakalaan dito, at ang Dabbon at ang mga lupang nakalaan dito, At si Chelkat, at ang mga nakalaan dito, at ang Rahab, at ang mga nakalaan dito, apat na lungsod. At mula sa lipi ng Naphtali: ang lungsod na inilaan para sa mamamatay-tao, ang Kadesh sa Galilea kasama ang mga nakapaligid na lupain nito, at ang Hammoth kasama ang mga nakapaligid na lupain nito, at ang Kartan kasama ang mga

nakapaligid na lupain nito—tatlong lungsod. Lahat ng mga lungsod ng Gershon ayon sa kanilang mga angkan ay labintatlong lungsod.

At sa mga tao ng mga anak ni Merari, ang natitirang mga Levita, mula sa lipi ng Zebulun: ang Maan at ang mga lupang pastulan nito, at ang Kadesh at ang mga lupang pastulan nito, At ang Sella, at ang mga lupain na pampastol nito, tatlong lungsod. At mula sa lipi ni Ruben, sa kabilang ibayo ng Jordan malapit sa Jericho, ang lungsod na kanlungan ng mamamatay-tao, ang Bosor sa ilang, ang Miso, at ang mga pastulan nito, at ang Jazer, at ang mga pastulan nito. at ang Dekmon kasama ang mga pasturelands nito, at ang Mapha kasama ang mga pasturelands nito—apat na lungsod. At mula sa lipi ng Gad, ang lunsod na kanlungan ng mamamatay-tao, at ang Ramot sa Galaad kasama ang mga pastulan nito, ang Mahanaim kasama ang mga pastulan nito. at ang Heshbon, at ang mga lupang pastulan nito, at ang Jazer, at ang mga lupang pastulan nito, lahat-lahat ay apat na lungsod. Lahat ng mga lungsod para sa mga anak na lalaki ni Merari ayon sa kanilang mga angkan, mula sa mga natitirang bahagi ng lipi ni Levi, ay labindalawang lungsod ang naging hangganan.

Ang lahat ng mga lungsod ng mga Levita sa gitna ng pag-aari ng mga anak ng Israel, apatnaput walong lungsod, at ang kanilang mga lupang pastulan. Sa palibot ng mga lungsod na ito, bawat lungsod at ang mga lupang pastulan sa palibot nito para sa lahat ng mga lungsod na ito.

At ibinigay ng Panginoon sa Israel ang lahat ng lupain na ipinangako niyang ibibigay sa kanilang mga ninuno, at minana nila ito, at nanirahan sila doon. At pinagpahinga sila ng Panginoon sa palibot, ayon sa kanyang sumumpa sa kanilang mga ama, at walang sinumang kaaway ang tumayo laban sa kanila, sapagkat ibinigay ng Panginoon ang lahat ng kanilang mga kaaway sa kanilang mga kamay. Hindi nabigo ang kahit ano sa lahat ng mabubuting salita na sinalita ng Panginoon sa mga anak ng Israel; lahat ay natupad.

22

Noon ay tinawag ni Josue ang mga anak ni Ruben, at ang mga anak ni Gad, at ang kalahating lipi ni Manases, At sinabi niya sa kanila, Kayo ay nakarinig na ng lahat ng iniutos sa inyo ni Moises na lingkod ng Panginoon, at sumunod kayo sa aking tinig ayon sa lahat ng iniutos sa inyo. Hindi ninyo pinabayaan ang inyong mga kapatid sa napakahabang panahong ito, hanggang sa araw na ito ay iningatan ninyo ang utos ng Panginoon ninyong Diyos. Ngayon nga ay nagpahinga na ang Panginoong ating Diyos sa ating mga kapatid, gaya ng sinabi niya sa kanila. Ngayon nga, bumalik na kayo, umuwi kayo sa inyong mga tahanan at sa lupain ng inyong pag-aari, na ibinigay sa inyo ni Moises sa kabilang ibayo ng Jordan. Ngunit magsipagbantay nang lubhang gumawa ng mga utos at ng batas na iniutos sa amin na gumawa ni Moises na lingkod ng Panginoon: na umibig sa Panginoon na Diyos natin, lumakad sa lahat ng mga daan

niya, magbantay ng mga utos niya, at makadikit sa kanya, at maglingkod sa kanya mula sa buong isip ninyo at mula sa buong kaluluwa ninyo. At pinagpala sila ni Joshua, at isinugo niya sila, at pumunta sila sa kanilang mga tahanan.

At sa kalahating lipi ng Manases ay binigyan ni Moises ng lupain sa Basan, at sa kalahating lipi ay binigyan ni Josue kasama ng kanilang mga kapatid sa dako roon ng Jordan malapit sa dagat, at nang ipinadala sila ni Josue sa kanilang mga tahanan ay binasbasan niya sila. At umuwi sila sa kanilang mga tahanan na may maraming yaman, at napakadaming hayop, at pilak, at ginto, at bakal, at maraming kasuutan, at hinati nila ang nasamsam mula sa mga kaaway kasama ng kanilang mga kapatid.

At umalis ang mga anak ni Reuben, at ang mga anak ni Gad, at ang kalahating lipi ni Manasseh mula sa mga anak ni Israel sa Shiloh sa lupain ng Canaan upang pumunta sa Gilead, sa lupain ng kanilang pag-aari, na kanilang minana ayon sa utos ng Panginoon sa pamamagitan ni Moises.

At dumating sila sa Gilead ng Jordan, na nasa lupain ng Canaan, at itinayo ng mga anak ni Reuben, at ng mga anak ni Gad, at ng kalahating lipi ni Manasseh doon ang isang altar sa tabi ng Jordan, isang malaking altar na makikita.

At narinig ng mga anak ng Israel na sinasabi, Narito, nagtayo ang mga anak ni Reuben, at ang mga anak ni Gad, at ang

kalahating lipi ni Manasseh ng isang altar sa mga hangganan ng lupain ng Canaan sa Gilead ng Jordan sa kabilang panig ng mga anak ng Israel. At nagtipon ang lahat ng mga anak ng Israel sa Shiloh upang umakyat at makipaglaban sa kanila.

At ipinadala ng mga anak ng Israel sa mga anak ni Reuben at sa mga anak ni Gad at sa mga anak ng kalahating lipi ni Manasseh sa lupain ng Gilead si Phinehas na anak ni Eleazar na anak ni Aaron na punong saserdote. at sampung pinuno kasama niya, isang pinuno mula sa bawat angkan mula sa lahat ng mga lipi ng Israel; ang mga pinunong ito ng mga angkan ay mga kumander ng libu-libo ng Israel. At dumating sila sa mga anak ni Reuben, at sa mga anak ni Gad, at sa kalahating lipi ni Manasseh sa lupain ng Gilead, at nagsalita sila sa kanila, na sinasabi, Ito ang sinasabi ng buong kapulungan ng Panginoon: Ano ang paglabag na ito na inyong ginawa sa harap ng Diyos ng Israel, na kayo ay tumalikod ngayong araw mula sa Panginoon, na nagtayo kayo para sa inyong sarili ng altar upang kayo ay maging mga taksil mula sa Panginoon? Hindi ba maliit sa atin ang kasalanan ng Peor, na hindi tayo nalinis mula sa kanya hanggang sa araw na ito? At nangyari ang salot sa kapulungan ng Panginoon. At kayo ay tumalikod ngayong araw mula sa Panginoon, at mangyayari na kung kayo ay lumayo ngayong araw mula sa Panginoon, bukas ay darating ang kanyang galit sa buong Israel. At ngayon, kung maliit ang lupain ng inyong pag-aari, tumawid kayo sa lupain ng pag-aari ng Panginoon, kung saan naninirahan ang tolda ng Panginoon, at kayo ay magmamana kasama namin, at huwag kayong maging mga

rebelde laban sa Diyos, at huwag din kayong humiwalay sa Panginoon, dahil sa pagtatayo ninyo ng altar sa labas ng altar ng Panginoon na aming Diyos. Hindi ba si Achar na anak ni Zara ay nagkasala ng pagsalangsang laban sa banal na bagay, at dahil dito dumating ang galit sa buong kongregasyon ng Israel? At hindi lamang siya ang namatay dahil sa kanyang sariling kasalanan.

At sumagot ang mga anak ni Reuben, at ang mga anak ni Gad, at ang kalahating lipi ni Manasseh, at nagsalita sa mga pinuno ng libu-libong sundalo ng Israel, na nagsasabi, Ang Diyos, Diyos na Panginoon, ay siya, at ang Diyos, ang Diyos mismo ay nakakaalam, at ang Israel mismo ay makakalam: kung sa paghihimagsik kami ay nagkasala sa harap ng Panginoon, huwag nawa siyang magligtas sa amin sa araw na ito. At kung nagtayo kami para sa aming mga sarili ng altar upang lumayo mula sa Panginoon na aming Diyos, upang mag-alay sa kaniya ng mga handog na sinusunog, upang gawin sa kaniya ang handog ng kaligtasan, ang Panginoon ay hihingi ng paliwanag.

Ngunit dahil sa pag-iingat tungkol sa salita, ginawa namin ito, na nagsasabi, Upang hindi sabihin bukas ng inyong mga anak sa aming mga anak, Ano ang kinalaman ninyo sa Panginoon, ang Diyos ng Israel? At inilagay ng Panginoon ang Jordan bilang hangganan sa pagitan namin at ninyo, at wala kayong bahagi sa Panginoon, at palalayuin ng inyong mga anak ang aming mga anak, upang hindi na sila sumamba sa Panginoon. At sinabi namin na gawin ito nang ganito, ang itayo ang dambana itong

hindi dahil sa mga handog ni dahil sa mga hain. Ngunit upang ito ay maging patotoo sa pagitan namin at ninyo, at sa pagitan ng mga salinlahi namin pagkatapos namin, ng paglilingkod sa Panginoon sa harap niya, sa pamamagitan ng aming mga handog at ng aming mga sakripisyo at ng aming mga handog para sa kaligtasan, at upang hindi sasabihin ng inyong mga anak sa aming mga anak bukas, Wala kayong bahagi sa Panginoon. At sinabi namin, Kung mangyari kailanman at magsalita sila sa amin, o sa aming mga salinlahi sa hinaharap, at sasabihin nila, Tingnan ninyo ang wangis ng altar ng Panginoon, na ginawa ng aming mga ama—hindi dahil sa mga handog ni dahil sa mga sakripisyo, kundi ito ay patotoo sa pagitan ninyo at sa pagitan namin, at sa pagitan ng aming mga anak. Huwag nawa kaming tumalikod sa Panginoon sa araw na ito at umalis sa Panginoon, upang magtayo kami ng altar para sa mga handog na bunga, at sa mga handog na hainan ng Salamis, at sa handog ng kaligtasan, maliban sa altar ng Panginoon na nasa harap ng kanyang tolda.

At nang marinig ni Phinehas na pari at ng lahat ng mga pinuno ng kapulungan ng Israel na kasama niya ang mga salitang sinalita ng mga anak ni Reuben at ng mga anak ni Gad at ng kalahating lipi ni Manasseh, nakalugod ito sa kanila. At sinabi ni Finees na pari sa mga anak ni Ruben at sa mga anak ni Gad at sa kalahating lipi ni Manases, Ngayon ay nakilala namin na ang Panginoon ay kasama namin, sapagkat hindi kayo nagkasala sa harapan ng Panginoon ng anumang kasalanan, at iniligtas ninyo ang mga anak ni Israel mula sa kamay ng Panginoon. At

bumalik si Phinehas na pari at ang mga pinuno mula sa mga anak ni Reuben at mula sa mga anak ni Gad at mula sa kalahating lipi ni Manasseh mula sa Gilead papunta sa lupain ng Canaan patungo sa mga anak ni Israel, at sinagot nila sila ng mga salita. At nalugod ang mga anak ng Israel, at sila ay nagsalita sa mga anak ng Israel, at pinagpala nila ang Diyos ng mga anak ng Israel, at sinabi nilang hindi na sila aakyat laban sa kanila upang makidigma at wasakin ang lupain ng mga anak ni Reuben at ng mga anak ni Gad at ng kalahating lipi ni Manasseh, at nanirahan sila doon.

At pinangalanan ni Josue ang altar ng mga Ruben at ng mga Gad at ng kalahating lipi ng Manases, at sinabi na ito ay saksi sa pagitan nila na ang Panginoon ang kanilang Diyos.

23

At nangyari pagkaraan ng maraming araw matapos pahingahin ng Panginoon ang Israel mula sa lahat ng kanilang mga kaaway sa palibot, at si Josue ay matanda na at may edad na. At tinipon ni Josue ang lahat ng mga anak ng Israel at ang kanilang kapulungan ng mga matatanda at ang kanilang mga pinuno at ang kanilang mga hukom at ang kanilang mga eskriba, at sinabi sa kanila, Ako ay tumanda na at matatanda na. Ngunit kayo ay nakakita ng lahat ng ginawa ng Panginoong ating Diyos sa lahat ng bansang ito sa ating harapan, sapagkat ang Panginoong inyong Diyos ang nakipaglaban para sa inyo. Tingnan ninyo na

ipinahagis ko sa inyo ang mga bansang natitirang ito bilang mana sa inyong mga lipi, mula sa Jordan, lahat ng mga bansa, at lubos ko nang winasak, at mula sa malaking dagat ay maghahanggan hanggang sa kanluran ng araw.

Ngunit ang Panginoong Diyos natin ay siya mismo ang lilipol sa kanila mula sa ating harapan hanggang sila ay malipol, at magsusugo sa kanila ng mga mailap na hayop hanggang lipulin niya sila at ang kanilang mga hari mula sa inyong harapan, at mamanahin ninyo ang kanilang lupain, ayon sa sinabi ng Panginoong Diyos natin sa inyo. Kayat magpakatatag kayo nang lubhang husto upang ingatan at gawin ang lahat ng nakasulat sa aklat ng kautusan ni Moises, upang hindi kayo lumihis pakanan o pakaliwa, upang hindi kayo pumasok sa mga bansang naiwan na ito, at ang mga pangalan ng kanilang mga diyos ay hindi babanggitin sa inyo, ni hindi kayo maglilingkod, ni hindi kayo sasamba sa kanila Ngunit sa Panginoon na ating Diyos kayo ay kakapit, gaya ng inyong ginawa hanggang sa araw na ito. At lilipulin ng Panginoon mula sa inyong harapan ang mga bansang malalaki at malakas, at walang sinuman ang tumayo laban sa atin hanggang sa araw na ito. Isa sa inyo ay humabol ng isanlibo, sapagkat ang Panginoon na ating Diyos ay nakipaglaban para sa inyo, gaya ng sinabi niya sa atin.

At mag-ingat kayong lubos na umibig sa Panginoon na ating Diyos. Kung kayo ay tumalikod at sumama sa mga natirang bansang ito na kasama ninyo, at kayo ay mag-asawa sa kanila, at makihalubilo sa kanila at sila sa inyo, Alamin ninyo na hindi na

magpapatuloy ang Panginoon sa paglipol sa mga bansang ito mula sa inyong harapan, at sila ay magiging mga bitag sa inyo, at mga katitisuran, at mga tinik sa inyong mga sakong, at mga palaso sa inyong mga mata, hanggang kayo ay malipol mula sa mabuting lupaing ito na ibinigay sa inyo ng Panginoong inyong Diyos.

Ako naman ay lalakad na sa landas ng kamatayan, gaya ng lahat ng tao sa lupa, at makikilala ninyo sa inyong puso at sa inyong kaluluwa, na hindi nabigo kahit isang salita mula sa lahat ng mga salitang sinabi ng Panginoong ating Diyos tungkol sa lahat ng mga bagay na nauukol sa atin, wala ni isa sa mga ito ang nabigo. At mangyayari na kung paanong natupad sa amin ang lahat ng mabubuting salita na sinalita ng Panginoon tungkol sa inyo, gayon din dadalhin ng Panginoon na Diyos sa inyo ang lahat ng masamang salita hanggang sa kayo ay lipulin mula sa mabuting lupaing ito na ibinigay ng Panginoon sa inyo. sa paglabag ninyo sa tipan ng Panginoon na aming Diyos na iniutos niya sa amin, at kung kayo ay pupunta at maglilingkod sa ibang mga diyos at sasambahin sila

24

At tinipon ni Josue ang lahat ng lipi ng Israel sa Silo, at tinawag niya ang kanilang mga matatanda at ang kanilang mga eskriba at ang kanilang mga hukom, at inilagay niya sila sa harap ng Diyos.

At sinabi ni Josue sa lahat ng mga tao, Ito ang sinasabi ng Panginoon, ang Diyos ng Israel: Sa kabilang ibayo ng ilog nanirahan ang inyong mga ninuno mula pa noong una, si Tera na ama ni Abraham at ama ni Nahor, at sila ay naglingkod sa ibang mga diyos. At kinuha ko ang inyong amang si Abraham mula sa kabila ng ilog, at pinatnubayan ko siya sa buong lupain, at pinarami ko ang kanyang binhi, at ibinigay ko sa kanya si Isaac. At kay Isaac ay sina Jacob at Esau, at ibinigay ko kay Esau ang bundok ng Seir upang manahin niya. At si Jacob at ang kaniyang mga anak ay bumaba sa Ehipto, at naging isang bansang malaki, marami, at malakas doon, at pinahirapan sila ng mga Egipcio. At sinaktan ko ang Ehipto sa pamamagitan ng mga tandang ginawa ko sa kanila. At pagkatapos nito, inilabas niya ang ating mga ninuno mula sa Ehipto, at kayo ay pumasok sa Dagat na Pula, at hinabol ng mga Ehiptiyano ang ating mga ninuno sa pamamagitan ng mga karwahe at mga kabayo hanggang sa Dagat na Pula. At kami ay sumigaw sa Panginoon, at nagbigay siya ng ulap at kadiliman sa pagitan namin at ng mga Ehipsiyo, at dinala niya sa kanila ang dagat at tinakpan sila, at nakita ng inyong mga mata ang lahat ng ginawa ng Panginoon sa lupain ng Ehipto, at kayo ay nasa ilang ng maraming araw.

At dinala niya kami sa lupain ng mga Amorreo na naninirahan sa kabilang ibayo ng Jordan, at ibinigay sila ng Panginoon sa aming mga kamay, at ninyo namang minana ang kanilang lupain, at nilipol ninyo sila mula sa inyong harapan.

At bumangon si Balak na anak ni Zippor, na hari ng Moab, at

nakipaglaban sa Israel, at nagsugo at pinatawag si Balaam upang sumpain kami. At hindi nais ng Panginoon mong Diyos na lipulin ka, at sa mga pagpapala ay pinagpala niya kami, at iniligtas niya kami mula sa kanilang mga kamay, at ibinigay niya sila. At kayo ay tumawid sa Jordan at dumating sa Jericho, at nakipaglaban sa amin ang mga naninirahan sa Jericho—ang mga Amoreo, at ang mga Cananeo, at ang mga Perezeo, at ang mga Hiveo, at ang mga Jebuseo, at ang mga Heteo, at ang mga Girgaseo—at ibinigay sila ng Panginoon sa aming mga kamay. At ipinadala niya nang una sa inyo ang putakti, at pinalayas niya sila mula sa aming harapan—labindalawang mga hari ng mga Amorreo—hindi sa pamamagitan ng iyong espada ni sa pamamagitan ng iyong pana.

At binigyan niya kayo ng lupain na hindi ninyo pinagpaguran, at mga lungsod na hindi ninyo itinayo, at nanirahan kayo sa mga ito, at mga ubasan at mga halamanan ng olibo na hindi ninyo itinanim, ay inyong kinakain.

At ngayon, matakot kayo sa Panginoon, at maglingkod sa kaniya nang may katuwiran at kabanalan, at alisin ninyo ang mga dayuhang diyos na pinaglingkuran ng ating mga ama sa dako roon ng ilog at sa Ehipto, at maglingkod kayo sa Panginoon. Ngunit kung hindi nakalulugod sa inyo ang paglilingkod sa Panginoon, pumili kayo ngayon para sa inyong mga sarili kung sino ang inyong paglilingkuran, maging ang mga diyos ng inyong mga ninuno na nasa kabilang ibayo ng ilog, o ang mga diyos ng mga Amorreo na kung saan kayo naninirahan sa

kanilang lupain, ako naman at ang aking sambahayan ay maglilingkod sa Panginoon, sapagkat siya ay banal.

At sumagot ang bayan at nagsabi, Huwag nawa kaming mag-iwan ng Panginoon upang maglingkod sa ibang mga diyos. Ang Panginoon na ating Diyos, siya ay Diyos, siya ang nagdala sa atin at sa ating mga ama mula sa Ehipto, at iningatan niya tayo sa buong daang ating nilakaran, at sa lahat ng mga bansang ating dinaanan. At itinakboy ng Panginoon ang Amorreo at lahat ng mga bansang naninirahan sa lupain mula sa aming harapan, ngunit kami rin ay maglilingkod sa Panginoon, sapagkat siya ang aming Diyos.

At sinabi ni Josue sa bayan, Hindi ninyo kayang paglingkuran ang Panginoon, sapagkat siya ay banal na Diyos, at siya ay mapanibughuin—hindi niya patatawarin ang inyong mga kasalanan at ang inyong mga paglabag sa kautusan. Kapag ninyo pabayaan ang Panginoon at maglingkod sa ibang mga diyos, siya ay darating at sasaktan kayo at lilipulin kayo sa halip na mabuti na ginawa niya sa inyo. At sinabi ng mga tao kay Josue, Hindi, kundi sa Panginoon kami maglilingkod.

At sinabi ni Josue sa mga tao, Kayo ay mga saksi laban sa inyong sarili, na kayo ay pumili sa Panginoon upang maglingkod sa kaniya. At ngayon, alisin ninyo ang mga dayuhang diyos na nasa inyo, at ituwid ninyo ang inyong puso sa Panginoon, ang Diyos ng Israel. At sinabi ng mga tao kay Joshua, Paglilingkuran namin ang Panginoon at susundin namin ang kanyang tinig.

At gumawa si Josue ng tipan sa bayan sa araw na iyon, at binigyan niya ito ng batas at kautusan sa Silo sa harap ng tolda ng Diyos ng Israel. At isinulat niya ang mga salitang ito sa aklat ng kautusan ng Diyos, at kumuha siya ng malaking bato, at itinayo ito ni Josue sa ilalim ng puno ng terebinto sa harap ng Panginoon. At sinabi ni Josue sa bayan, Narito, ang batong ito ay magiging saksi sa inyo, sapagkat ito ay nakarinig ng lahat ng mga salitang sinalita ng Panginoon sa inyo ngayong araw, at ito ay magiging saksi sa inyo sa mga huling araw, kung kailan kayo ay magsinungaling sa Panginoon na aking Diyos. At pinalayas ni Josue ang mga tao, at pumunta ang bawat isa sa kanyang lugar. At naglingkod ang Israel sa Panginoon sa lahat ng mga araw ni Josue, at sa lahat ng mga araw ng mga matatanda na nagpahaba ng kanilang panahon kasama ni Josue, at ng mga nakakita ng lahat ng mga gawa ng Panginoon na ginawa niya sa Israel.

At naganap pagkatapos ng mga yaon, at namatay si Josue na anak ni Nun, na alipin ng Panginoon, na may isang daan at sampung taon gulang. At inilibing nila siya sa mga hangganan ng kanyang bahagi sa Thamnasaarch sa bundok ng Ephraim mula sa hilaga ng bundok ng Gilead,

At ang mga buto ni Jose ay dinala ng mga anak ng Israel mula sa Ehipto, at inilibing sa Sikem, sa bahaging lupain na binili ni Jacob mula sa mga Amorreo na naninirahan sa Sikem ng isandaang tupa, at ibinigay niya ito kay Jose bilang mana.

At nangyari pagkatapos ng mga bagay na ito na si Eleazar na

anak ni Aaron, ang punong pari, ay namatay, at siya ay inilibing sa Gabaa ni Finees na kanyang anak, na ibinigay sa kanya sa bundok ng Efraim.